

Radoslav Benčić

RJEČNIK GOVORA

GRADA HVARA

FÖRSKE RÏCI I ŠTÖRIJE

Napomena:

Ovaj rječnik je prilagođen za prikaz preko interneta.

Istoimeno djelo je izdano u obliku knjige u dva navrata: 2013. (1. izdanje) i 2014. (2. izdanje) od nakladnika Muzeja hvarske baštine.

Ova adaptacija za internet ima stotinjak novih natuknica ("riječi") te otprilike toliko dopuna ili manjih ispravaka. U tom smislu ova adaptacija je jezično najkompletnija. Međutim, nema fotografija – uglavnom iz 1950-ih godina – koje postoje u knjigama.

(Za internet izdanje - sa slikama – vidjeti academia.edu/13875822/Rječnik_govora_grada_Hvara_2_izdanje)

Nema ni audio snimke na CD-u, koji je inače prilog knjizi

Recenzentice:

Prof. dr. sc. Sanja Vulić (Sveučilište u Zagrebu)

Prof. emerita dr. sc. Ljerka Šimunković (Sveučilište u Splitu)

Lektorica za hrvatski standardni jezik:

Martina Pavić

Lektori za hvarski govor:

Marin Jurić

Zorka Bibić

Željko Kovačević

SADRŽAJ

Uvod

1.0 TEMATSKE GRUPE RIJEČI (Tematski rječnik)

1.1 - HVARANIN i NJEGOVA OBILJEŽJA

1.1.1 - Tradicionalna imena

1.1.2 - Obiteljski nadimci

1.1.3 - Međuljudski odnosi

1.1.4 - Tijela

1.1.5 - Zdravstvena stanja

1.1.6 - Osobine ljudi

1.1.7 - Odjevni predmeti i tkanine

1.1.8 - Odjevni dodaci

1.2 HVARANIN i NJEGOVO OKRUŽENJE

1.2.1 - Okoliš

1.2.2 - Građevinski materijali i načini gradnje

1.2.3 - Kuća

1.2.4 - Unutar kuće

1.2.5 - Alati, oruđe

1.2.6 - Vinogradarstvo

1.2.7 - Prijevoz na kopnu

1.2.8 - Podjela vremena

1.2.9 - Brojevi

1.2.10 - Boje

1.2.11 - Duhan i cigarete

1.3 KUHINJA U HVARU

1.3.1 - Kuhinjski namještaj i oprema

1.3.2 - Posuđe

1.3.3 - Čuvanje hrane

1.3.4 - Priprema jela

1.3.5 - Vrste jela

1.3.6 - Meso

1.3.7 - Prilozi

1.3.8 - Dodaci hrani

1.3.9 - Slastice

1.3.10 - Pića

1.3.11 - Kruh i tjestenine

1.3.12 - Voće

1.3.13 - Mjere i količine u kućanstvu

1.3.14 - Ostalo iz područja kuhinje i kulinarstva

1.4 HVARANIN I MORE

- 1.4.1 - Plovna sredstva**
- 1.4.2 - Dijelovi drvenoga broda**
- 1.4.3 - Oprema drvenoga broda**
- 1.4.4 - Vezovi**
- 1.4.5 - Pomorski manevri**
- 1.4.6 - Pomorska zanimanja**
- 1.4.7 - Luka i lučka oprema**
- 1.4.8 - Pojave na moru**
- 1.4.9 - Ribolov**
- 1.4.10 - Velike ribe**
- 1.4.11 - Plava riba**
- 1.4.12 - Bijela riba**
- 1.4.13 - Jeguljasta riba - Murluci**
- 1.4.14 - Riba iz rupa - Riba sa dna**
- 1.4.15 - Rakovi i kornjače - Mekušci**
- 1.4.16 - Dijelovi riba i mekušaca**
- 1.4.17 - Školjke - Druga morska bića**

1.5 ŽIVOTINJE na zemlji i u zraku; BILJNI SVIJET

- 1.5.1 - Životinje**
- 1.5.2 - Ptice**
- 1.5.3 - Biljke**

1.6 AKTIVNOSTI izvan kuće i rada

- 1.6.1 - Religija**
- 1.6.2 - Ratovanje**
- 1.6.3 - Muzički instrumenti**
- 1.6.4 - Plesovi**
- 1.6.5 - Igre**

1.7 GOVORNE FORME

- 1.7.1 - Pozdravi**
- 1.7.2 - Uzvici**
- 1.7.3 - Uzrečice, izreke, poslovice**
- 1.7.4 - Psovke, kletve**
- 1.7.5 - Riječi smutnje**

2.0 - RJEČNIK (Abecedni rječnik)

3.0 - GONCICE i ŠTORIJE (Anegdote i priče)

Izvadci iz mišljenja recenzenata

... Premda su već objavljeni rječnici koji sadrže leksikografski obrađeno rječničko blago iz pojedinih mjesnih govora otoka Hvara (Brusje, Vrboska, Pitve...) nedostaje dijalekatni rječnik čakavskoga grada Hvara. Ta je praznina popunjena objavljivanjem knjige Radoslava Benčića, koja sadrži ne samo abecedni rječnik nego k tomu još i tematski (što je rijetkost u čakavskoj dijalekatnoj leksikografiji), koji je semantički razvrstan u 7 skupina i veći broj podskupina, s ukupno 5 i pol tisuća riječi, uključujući i onomastičku građu. Tomu je još dodana kraća analiza govora grada Hvara, popis uzrečica i kratke crtice na tom idiomu u funkciji ogleđa govora. Glavni dio knjige je abecedni rječnik govora grada Hvara koji sadrži više od 12 tisuća leksikografski obrađenih natuknica i frazema. Autor je primijenio suvremenu metodologiju izradbe dijalekatnih rječnika. Sve su natuknice akcentuirane i popraćene potrebnim gramatičkim odrednicama. U tijelu leksikografskoga članka, iza prijevodnoga ekvivalenta na hrvatskom standardnom jeziku, slijedi rečenični primjer na hvarskom govoru koji je također redovito akcentiran. U polisemnim i homonimnim natuknicama prijevodni su ekvivalenti prikladno razvrstani. Frazemi se leksikografski obrađuju unutar leksikografskih gnijezda jedne od natuknica od kojih su sastavljeni. Sinonimi i općenito leksičke inačice međusobno su povezane uputnicama. Rječnik predstavlja važan prinos čakavskoj dijalekatnoj leksikografiji općenito, a posebice dijalekatnoj leksikografiji otoka Hvara.

Prof. dr. sc. Sanja Vulić, dijalektologinja

... Rječnik govora grada Hvara ima jednu dodatnu vrijednost, koju primjenjuju najbolji izrađivači specijaliziranih glosara i ječnika, a odnosi se na dio koji obrađuje tematske grupe riječi. Smatram da je to zaista vrlo vrijedan doprinos koji je dodatno obogatio ovaj već ionako bogati te leksikografski izvrsno opremljen rječnik jednog mjesnoga govora. Taj dio, koji sadrži otprilike 5500 riječi, zaslužuje posebnu pohvalu jer je to svojevrsni „thesaurus“ koji nam predočava minulo i sadašnje vrijeme grada Hvara te predstavlja okosnicu u kojoj se odvijao čitavi životni i radni vijek otočkoga življa. U ovom tematskom bloku, zasnovanom na semantičkim poljima, ističu se naslovi kao „Hvaranin i njegova obilježja“ u kojem su zabilježena sva tradicionalna hvarska imena u svim mogućim varijantama, obiteljski nadimci, međuljudski odnosi, zdravstvena stanja, osobine ljudi te odjevni predmeti i tkanine. Naslov „Hvaranin i njegovo okruženje“ sadrži gotovo sve riječi koje se odnose na okoliš, vrste tla, toponime mjesta na moru, kuću opisanu iznutra izvana, alate i oruđa, vinogradarstvo itd. itd. To predstavlja uistinu detaljan i dragocjen pregled gotovo svih riječi hvarskog pomorskog, poljoprivrednog i pomorskog stanovništva, a obuhvaća pojmove, toponime, izraze, govorne forme, uzvike, uzrečice, izreke, poslovice, psovke i kletve. Abecedni dio rječnika sadrži sva glavna gramatička i etimološka određenja natuknica uz odgovarajuće značenje na hrvatskom standardnom jeziku, pravilnu akcentuaciju svake riječi i predočavanje primjera situacijskog konteksta za svaku natuknicu. Tu su nabrojani i brojni frazemi, na primjer: ima 78 fraza s glagolom *ćapàt*, 42 fraze s glagolom *cinìt*, 20 s glagolom *pôc* itd., što samo dodatno dokazuje autorovu nevjerojatnu akribiju i pedantnost. Velika većina natuknica potječe od leksika naslijeđenog iz sjeverotalijanskih (mletačkog, tršćanskog, julijskog) i nekih južnotalijanskih dijalekata. One uglavnom pripadaju mediteranskom kulturnom i civilizacijskom krugu, ali autor bilježi i natuknice iz turskog, njemačkog i francuskog jezika. Hvalevrijedno je tumačenje etimologije posuđenica iz talijanskog jezika i talijanskih dijalekata što pokazuje da se autor potrudio proučiti opsežnu literaturu iz pojedinih sektora romanske lingvistike te je i adekvatno primijeniti. Iako je u posljednje vrijeme objavljen veliki broj lokalnih rječnika, smatram da se ovaj rječnik može svrstati među najbolje i leksikografski najopremljenije rječnike zavičajnih govora, budući da je njegov autor duboko uronjen u prirodni okvir insularnog svijeta kojeg u svom rječniku s mnogo ljubavi, detaljnog poznavanja i istraživačkog zanosa predstavlja svom rodnom gradu, znanstvenoj zajednici i širokoj čitateljskoj publici. Od početnog amaterskog pokušaja zapisivanja zavičajnoga govora, autor je strpljivim i dugogodišnjim radom napravio golem napredak i iskorak u leksikografskom radu te nam je, kao svoj „herkulovski pothvat“ podario izvorno znanstveno djelo dostojno svakog ozbiljnog leksikografa koje će se, nadam se, čitati i kao zabavno, a nadasve poučno štivo.

Dr. sc. Ljerka Šimunković, prof. emerita. - Romanist, povjesničar talijanskog jezika i dijalektolog

UVOD

Glavni je cilj ovoga rječnika predočiti što veći broj riječi i izraza koji se rabe u čakavskom govoru samoga mjesta Hvara i time ih oteti zaboravu s obzirom na sve jači utjecaj standardnoga jezika i okolnih čakavskih govora. To više što postoji vrlo malo objavljenih zapisa na hvarskoj čakavici novijega doba.

Početna namjera bila je ograničiti se na riječi koje predstavljaju lokalnu inačicu posuđenica iz drugih jezika, pri čemu je ustanovljena izrazita dominacija romanizama. To su riječi i izrazi koje će nemještanin najteže razumjeti, naročito ako dolazi iz unutrašnjosti, jer ga one ne podsjećaju na ekvivalentnu riječ iz standardnoga govora, npr. *matûn* – opeka, *škîna* – leđa, *dëbul* – slabašan..., pogotovo što su one najčešće i prilično promijenjene u odnosu na izvornu stranu riječ. Osim toga, te riječi stranoga podrijetla – ali prilagođene mjesnome govoru – koje nazivamo posuđenicama, vjerojatno će najbrže iščeznuti iz lokalnoga govora, jer s obzirom na sve veću komunikaciju s nemještanima te na sve veću prisutnost standardnoga jezika u medijima i u svakodnevnome životu, takve posuđenice postaju zapravo arhaizmi s tendencijom sve manjega korištenja. To su bili dodatni razlozi zbog kojih je ovaj rječnik početno bio ograničen na posuđenice, odnosno na romanizme.

Međutim, tijekom rada i kontakta s mještanima pokazala se potreba da se rječnik upotpuni i riječima hrvatskoga korijena. To je posebno došlo do izražaja u prvome – tematskome – dijelu rječnika, jer su u svakoj tematskoj cjelini spremiješane riječi različitih korijena.

Pojednostavnjeno, moglo bi se zaključiti da su riječi koje su Hrvati donijeli sa sobom u ove krajeve uglavnom i opstale u lokalnome govoru, dok su novije riječi preuzimane iz drugih jezika s kojima su mještani dolazili u dodir. Za grad Hvar posebno je izražen utjecaj venecijanskog (mletačkog) govora, ali i dijalekata proizašlih iz venecijanskog (venecijansko-dalmatinski, tršćanski, julijski,...) te kasnije talijanskog jezika. U to ulaze i izrazi pomoraca zajednički raznim sredozemnim zemljama, tzv. *lingua franca*.

Najstariji strani utjecaji su u onim riječima koja su ilirsko-dalmatska plemena preuzela od romanskog stanovništva koje je pak koristilo pučki srednjovjekovni latinski, stvorivši tako jedan autohtoni dalmatski jezik. Taj jezik je izumro, a poneke riječi koje iz njega proizlaze bilježimo sa (stdlr./lat.): npr. *argùtula* (stdlr./lat. *ergatula*); *jôrbul* (stdlr./lat. *arbor*), pri čemu kratica (stdlr./lat.) znači ‘starodalmatskoromanski relikv od latinskog’.

Može se ustanoviti da je udio posuđenica u abecednome dijelu rječnika oko 48 %, i to:

romanizmi 45% (venecijanizmi 29%, talijanizmi 15,5%, galicizmi 0,5%)

ostali jezici 3% (po redu učestalosti: germanizmi, turcizmi, anglizmi, grecizmi)

Glavna obilježja čakavskoga govora

Prema tezi Maleckog i Hraste, u čakavskim su se idiomima počeli realizirati čakavizmi pod utjecajem venecijanskoga dijalekta, u kojemu nema glasa /č/: *cento*, *cinque*, *cima*... se izgovaraju sa /c/, (odnosno s glasom između /c/ i /s/) a ne sa /č/ kao u književnom talijanskom jeziku. Prihvaćen je u sredinama gdje je prisutnost Venecijanaca bila veća, a ruralnoga stanovništva manja, što je i bio slučaj s mjestom Hvarom, kao značajnom lukom mletačkoga brodovlja. Postoje, doduše, i druge teze, npr. M. Moguš, bazirane na zapažanjima da se čakavski govor ukorijenio i u nekim sredinama, gdje nije bilo kontakata s Mlečanima.

Na otoku Hvaru čakavizam je geografski ograničen na grad Hvar; već sljedeće najbliže mjesto (Brusje, udaljeno 5 km od grada Hvara) koristi čakavski govor, kao i sva druga mjesta na otoku (osim Sućurja, na istoku, gdje se govori štokavski). Čakavski govor, poput hvarskoga, ali u drugim varijantama, može se sresti na nekim udaljenijim mjestima: otok Vis, Brač (djelomice), Trogir (u izumiranju), a u mnogim mjestima je već izumro.

Hvarska čakavština pripada čakskoj ikavštini (*lîpi*, *bîli*, *cîli*, *mlîkò*)

Svakomu /č/ u standardu odgovara /c/ u čakavskom (čelo: *celò*, čovjek: *covìk*).

/č/ se zapravo izgovara kao “srednje” tzv. “trorogo” č. U ovome rječniku piše se ipak na uobičajeni način: *kùca*, *prajcić*... poštujući uvriježeno lokalno pravilo da /č/ iz standardnog književnog jezika postaje /c/ u hvarskom govoru, dok /ć/ ostaje /ć/.

U drugim aspektima čakavština grada Hvara ima ista svojstva kao i čakavština otoka Hvara, svojstva koja su navedena selektivno i u skraćenom obliku, uglavnom prema Dinku Matkoviću (*Rječnik frazema... Vrboske*):

Dugo /a/ se najčešće zatvara u dugo /ô/ (bumbak: *bumbôk*; lakat: *lôkat*; pravda: *prôvda*). Taj /ô/ se u otvorenom slogu vraća na /a/ (Bônj: *Bãnja*, tovôr: *tovàra*). U starijem govoru takvo /a/ se i u osobnim imenima često mijenjao u /ô/ (Ânte: *Ônte*; Mârko: *Môrko*; Frâne: *Frône*), što je danas praktički iščezlo iz govora.

U ovome rječniku nisu se pravile razlike između dugoga /ô/ nastalog od /ā/, poput *krôj* – kraj) i dugoga /ô/ (nastalog od /ō/, poput *krôj* – kraj)

Glas /o/ se u posuđenicama često zatvara pa se realizira /u/ (bordizar: *burdižât*; colpo: *kùlap*; compania: *kumpanija*, ali: cordon: *kordûn*).

Slogotvorno /r/ se realizira u sekvenciji -ar- (srdela: *sardèla*, prst: *pàrst*) i -or- (crn: *côran*).

Riječi koje počinju sa /s/ često postoje i sa /š/ (*škùla* i *škûla*, *škâle* i *škãle*, *sôldi* i *šôldi*). Riječi koje počinju ili završavaju sa /z/ postoje često i sa /ž/ (*šparenjôz* i *šparenjôž*, *vicjôz* i *vicjôž*, *zumrôd* i *žumrôd*). Još se u Hvaru može čuti i stariji srednji glas /ś/ (*šetemôna*, pored *setemôna* i *šetemôna*; *škôs*, pored *skôs*, *škôs* i *škôš*) te /ž/ (*žezîn*, pored *žezîn*; *žumrôd*, pored *zumrôd* i *žumrôd*). U ovome se rječniku taj srednji glas nije bilježio.

Muška osobna imena na -o i -e imaju proširenu osnovu u kosim padežima (*Mârkota*, *Mârkotu*, ... *Mârkoton*; *Frâneta*, *Frânetu*, ..., *Frâneton*), kao i mnoge druge riječi iz t-deklinacije: *dītè*: *dītèta*, *šêmpjo*: *šêmpjota*.

Infinitiv se redovito realizira bez završnoga fonema /i/ (*dīsât*, *dodijot*, *govorît*, *mùst*, *utèc*).

Vrlo često se iza naglaske reducira samoglasnik /i/ u sredini riječi, osobito u imperativu 1. i 2. l. mn. (recite!: *rècte!*, učinimo!: *ucînmo!*, kupite!: *kûpte!*).

U glagolskom pridjevu radnom reducira se završno -l muškog roda jednine (vidil: *vìdi* –; vidio; *bîl*: *bî* – bio; *cinîl*: *cinî* – činio; *znal*: *znô* – znao – sa zatvaranjem i promjenom boje vokala *a > o*), ali se čuva na kraju imenica ili pridjeva (*vãrtal*, *posôl*, *žôl*; *debêl*).

Promjena završnoga /m/ > /n/ na kraju nastavaka, kao tipični adrijatizam susreće se i u hvarskom govoru (*rūkôn* ‘rukom’, *mîslin* ‘mislim’, *bî son sôm* ‘bio sam sâm’). Doduše, u novije se vrijeme sve više izgovora /m/, posebno kod dvostrukog /n/ u zadnjemu slogu (*brônin* > *brônim*, *hrônin* > *hrônim*). Završno /m/ na kraju osnove riječi se ne mijenja (*dîm*, *grôm*, *pitôm*).

Čakavska promjena *lj* u /j/ je uobičajena u domaćim riječima (*jûdi* ‘ljudi’, *pôje* ‘polje’) ili u /l/ (*lîto* ‘ljet’, *li-potà* ‘ljepota’), ali u posuđenicama može izostati (*buñlja* ‘botilja’, *bataljûn* ‘bataljon’).

Primarni i sekundarni skup *dj* redovito daje /j/ (*grôžje* ‘grožđe’, *mèja* ‘međa’). Analogijom je tako i u posuđenicama z(*jāval* ‘đavao, vrag’). U novije se doba u posuđenicama često realizira *đ* (*ôndel* ‘ândel’, *đardîn* ‘đardîn’ ...).

Tipično je čakavski i izostanak fonema *dž* koje se zamjenjuje fonemom /ž/ (*žèp* ‘džep’).

Uobičajene su promjene *čk* : *šk* i *čn* : *šn* (*māška* ‘mačka’, *òblošno* ‘oblačno’). Čakavske su i promjene u suglasničkim skupovima tipa *vòjka* ‘vočka’), te *sìnošnji* ‘sinoćnji’.

/d/ i /t/ ispadaju u skupovima ‘*dsk*’, ‘*tsk*’, ‘*dsj*’, ‘*dst*’, (*jùski* ‘ljudski’, *splìski* ‘splitski’, *prêsjednik* ‘predsjednik’, *Pòstine* ‘Podstine’).

/d/ se najčešće zamjenjuje s /l/ u akcenatskim cjelinama ispred konsonanata /b/, /c/, /ć/, /d/, /g/, /k/, /p/, /s/, /š/, /t/, /ž/ (...*ol drîva*, *a sâl su ol gvòzda*), s novijom tendencijom realizacije reduciranoga (d) (...*o(d) drîva*, *a sâ(d) su o(d) gvòzda*); /d/ je pak sačuvan pred konsonantima /j/, /l/, /r/ i pred svim vokalima (*od jubāvi*, *od lînosti*, *pòd ruke*, *pod armerûn*).

/t/ se najčešće zamjenjuje s /l/ u skupu ‘tk’, (otkad: *olkad*; otkriti: *olkrît*), s novijom tendencijom pretvaranja u reducirani (d) (...*o(d)kâd*, *o(d)krît*).

/t/ se značajno reducira u akcenatskim cjelinama ispred /s/ što je posebno slučaj sa svim infinitivima povratnih glagola na -*ât* i -*ît*: (*ćapâ(t) se*; *udrî(t) se*; *razbî(t) se*) gdje je zadnji slog kratko naglašen. Inače /t/ ostaje dostatno čujan (*đimit se*, *māzot se*, *zlâmenot se*).

Ako iza infinitiva slijedi ‘*ća*’ onda zadnji fonem infinitiva postaje nečujan (*pô(ć) cā*, *hodî(t) cā*, *butā(t) cā*) makar ne pripada akcenatskoj cjelini sa ‘*ća*’.

U slijedu ‘*ds*’, ‘*ts*’, često se gubi početni suglasnik (*prêstava* ‘predstava’, *pêsto* ‘petsto’).

Suglasnički skup ‘*pč*’, ‘*pš*’, ‘*ps*’, ‘*pt*’, gubi početno /p/ (*celā* ‘pčela’, *šenica* ‘pšenica’, *sovât* ‘psovati’, *tîca* ‘ptica’).

Stari suglasnički skup ‘*šč*’ je sačuvan (*ščèta*, ‘šteta’; *ščôp*, ‘štap’; *güşcer*, ‘gušter’). Rijetko se analogijom skup ‘*šč*’ realizira i u posuđenicama iz stranih jezika (*poščîr*). Skup ‘*št*’ javlja se na mjestu nekadašnjega *čt* (*štît* ‘čitati’, *poštén*) te u posuđenicama (*štrapâc*, *štivāla*).

Suglasnički skup ‘*hv*’ postaje /f/ (Hvar: *Fôr*; hvala: *fōlā*).

Lokativ jednine se izjednačuje s akuzativom: *Bî son u Splît* (umjesto: ...u Splitu); *Bîla je u kùcu* (umjesto: ...u kùci).

U množini imenice m. roda imaju samo kraći, stariji oblik: *mîši* za ‘miševi’, *nōžî* za ‘noževi’.

U genitivu množine postoje najčešće dva oblika (*gāće* > *gôc/gācîh*; *rūkā* > *rûk/rûkih*; *sardèle* > *sardêl/sardêlih*) s tendencijom sve češćeg korištenja dužega oblika.

Etnici, tj. imenice koje označuju skupno ime stanovnika pojedinoga lokaliteta, gube u 1. licu jednine završni /n/ (*Hvaranin: Forāni; ...Višāni, Splīćani...*), pa nema razlike između 1. lica jednine i množine (ali *Forānina, Forānina...*).

Izvjestan broj glagola ima i dva oblika imperativa (*butāt > bŭta!/butôj!; fermāt > fērma!/ fermôj!, surgāt > sŭrga!/ surgôj!*), pri čemu se kraći oblici najčešće koriste pri davanju zapovijesti na brodu te spadaju u područje *lingua franca*.

Kod konjugacije glagola karakterističan je nastavak *-du* u 3. l. prezenta mn. u većine glagola (*Oni: govōridu, ...hōćedu, ...mōredu, ...pīšedu, ...vōlidu,...*), ali u glagola 4. razreda V. vrste nastavak je *-ju* (*Oni: kopāju, ...lavurāju,...*).

Određeni pridjev ženskog roda, završava u prvom padežu jednine na *o*, što se događa zbog zatvaranja fonema /a/ i sukladno tomu promjene /a/ > /o/ (*Mōlo Milnā, Vēlo Gārška, līpo vēšta*). Na taj su se način izjednačili oblici ženskog i srednjeg roda.

Primjeri oblika futura I. iz čakavskih idioma obično se pišu onako kako se i izgovaraju, tj. zajedno s oblicima *ću, ćeš, će...* – ako su enklitički oblici pomoćnog glagola *htjeti* iza infinitiva – (*dōć ćemo > dōćemo, udrīt ću te > udrīću te*), dok se u drugim glagolskim oblicima piše odvojeno (*jō ću te udrīt; udrī son se*).

Pišu se odvojeno i prilozi, čak i onda kada se izgovaraju kao jedna cjelina (*ŭ glovu, ŭza me*) osim kada se riječ uz prijedlog svodi na fonem /c/ (na što: *nōc*, u što: *ŭc*, ali: na njega: *nō nj*). Prijedlozi koji se u standardnom hrvatskom jeziku pišu zajedno, pišu se tako i u lokalnom govoru (*nāsomo, nāvecer, nāvrime, nedalekō, olkād, pomālo, ŭzbardo...*).

Od nekadašnjih brojeva druge dekade tipa *dvanādeste* nastale su redukcijom realizacije tipa *dvanāste* (s kasnijim razvojem *dvanāste > dvonāste* u hvarskom govoru).

Sva prethodno navedena dijalektalna svojstva u govornom i pisanom obliku primjenjuju se i na riječi stranoga podrijetla koje su, dakle, prilagođene lokalnom govoru, uključujući i akcentuaciju.

Akcentuacija

Tri su akcenta u govoru grada Hvara:

- kratkosilazni ili brzi (˘): (*adŭo, akužāt, baratāt*), najčešće na zadnjem slogu;
- dugosilazni (ˆ): (*batēj, Fōr, kantŭn*), rijedak je na vokalu /a/ (osim na osobnim imenima - *Ānte, Jāko, Māte...* - te na riječima stranoga podrijetla (*kāpo, mālta, rādijo...*))
- starohrvatski (čakavski) akut, ili tzv. zavnuti naglasak (ˊ): (*brātīm, līpi, stōri, sŭša, žēdan*). U izgovoru je starohrvatski akut izjednačen s naglaskom nastalim duljenjem nekadašnjega kratkoga /a/ (*klāpa, māti, rāme*).

Za akut prenosimo jednu specifičnost, onako kako ju je formulirao akademik P. Šimunović u monografiji *Otok Hvar*: “U gradu Hvaru, a sporadično i drugdje, akcent (ˊ) na kraju riječi (i na kraju izgovorene akcentske cjeline) prelazi u (ˆ): (*mihŭr > mihŭr, od rukē > od rukē*), ali ostaje u enklizi: *mihŭr mu se, od rukē mu grē* itd. jer tu se (ˊ) nije našao na kraju izgovorene akcentske cjeline, već unutar nje.”

Tako u ovome rječniku nema akuta (˘) na zadnjemu slogu riječi, odnosno na kraju akcentske cjeline.

Pored akcenata postoji i nenaglašena ‘dužina’ (ˉ) kada je vokal dug, nenaglašen i intonacijski neutralan. Nalazi se u slogu pred kratkosilaznim akcentom: (*rūkà, dūšà, sōdīt, abrumōvăt*) ili pred dugosilaznim: (*sōdī, abrumōvō*).

Kada se u infinitivu nalazi dužina u predzadnjem slogu, u prezentnim glagolskim oblicima se na njenom mjestu pojavljuje akut (*ponōvjăt > ponōvjon; pūhăt > pūše*).

Akcentuacija je bitan i specifičan element svakoga govora, pa tako i hvarškoga. Često baš ona mijenja značenje riječi: *dīgod/dīgōd; gōre/gōre; kùpit/kūpīt; polīt/pōlīt*... (za dodatne primjere vidjeti dodatak 1.7.5.3.)

U pogledu izgovora, osim naglašavanja, valja istaknuti i način izgovora raznih prijedloga (*u, iz, pod, na*...): oni se izgovaraju vezano sa riječju koja slijedi, pri čemu akcent nekada prelazi na prijedlog: (*u pōje > ù poje; pud dōma > pù(d) doma; na mēne > nō me; na njega > nō nj*), a nekada ne prelazi: (*na rīvi = na rīvi; niz kōlu > nis kōlu*).

Pojedine riječi navode se u rječničkim primjerima i u realizacijama uobičajenim u starijega naraštaja (*kal, vej, jěrbo, vēngo, nīkor, òlma, pol, pul, is, ...*) i u onima mlađega naraštaja (*ka(d), već, jer, nēgo, nīko, òdma, po(d), pu(d), sa, ...*) – jer ta mješavina odgovara govoru sredinom 20. stoljeća – iako je danas gotovo u potpunosti prevladao njihov noviji oblik. Pri tome naznaka (*d*) znači da se taj konsonant ne izgovara (ili jedva čujno) u takvom govornom primjeru (vidi prijedloge *od, pod, pud* u abecednome dijelu rječnika).

Za više pojedinosti o specifičnostima hvarškoga govora, čitatelj se upućuje na studije iz navedene liste *Literatura i rječnici*, kao što su (kronološkim redom): djela Mate Hraste, Petra Šimunovića, Dinka Matkovića, Vinka Kovačića i Ante Barbića.

Neke pojedinosti o posebnosti hvarškoga govora dana su i u poglavlju 1.7.5. Riječi smutnje i specifičnosti.

Struktura rječnika

Sam rječnik podijeljen je u tri glavne grupe:

1. Tematska grupa (*Obitelj, Kuća, More* ...).
2. Rječnička (abecedna) grupa (*abajîn, ... žveljarîn*) s natuknicom, s etimologijom, sa značenjskim ekvivalentom na hrvatskom standardnom jeziku te s čestim primjerima korištenja te riječi u uobičajenom govornom kontekstu.
3. ‘Goncice i štorije’ tj. anegdote i priče koje su snimljene na CD kako bi se čim vjernije i tonski zabilježio izgovor, tj. naglasak pojedine riječi ili grupe riječi povezanih u cjelinu. U ovom elektroničkom izdanju CD nije priložen

Sve natuknice iz tematskih skupina detaljnije su obrađene u abecednoj grupi, osim imena, nadimaka, toponima, te uzvika, izreka i poslovice, dakle onih grupa riječi koje ne zahtijevaju posebno objašnjenje. Ta abecedna grupa sadrži ipak, u konačnici, znatno više riječi, jer mnoge od njih nemaju odgovarajuću tematsku grupu.

U abecednome – najvećemu dijelu rječnika – rječnički članak ima ove dijelove:

Natuknica

Natuknica je prva - u pravilu jednočlana riječ - pisana podebljanim slovima. Ukoliko su u mjesnome govoru uvrježena dva ili više oblika (*npr. abrūm, abrūma; fit, afit*), prvi oblik je onaj koji se smatra češćim u lokalnome govoru. Ako se ti oblici ne slijede neposredno abecednim redom, onda će se višečlana natuknica ponoviti i u obrnutom redosljedju, ali s naznakom *v.* (‘vidi’) koja upućuje na glavnu natuknicu (*npr. afit, v. fit*).

Podatak o obliku

Uz imeničke natuknice navodi se gramatička odrednica za oblik genitiva jednine, bilo samo nastavkom (*npr.*

abrùm, -a, abrùma, -e), bilo u cijelom obliku ako se osnova mijenja (*npr.* Bòg, Bòga; bônj, bânja).

Uz glagolske natuknice navodi se gramatička odrednica za 1. lice jed. prezenta, bilo samo nastavkom (*npr.* a-bandunät, -ôn, abandunōvät, -ōjèn), bilo u cijelom obliku ako se osnova mijenja (*npr.* böst, bodèn; bušīvät, bušījèn). Ako se natuknički glagol ne koristi u 1. licu jed. onda se navodi nastavak za 3. lice jed. (lājot, -e; garmīt, -î; izléc, -lěžè).

Glagoli su, u pravilu, navedeni u infinitivu kao svršeni (*npr.* abrumät, -ôn). Nesvršeni glagoli (*npr.* abrumōvät, -ōjèn) nisu navedeni sistematski već samo ukoliko su uobičajeni u govoru. Time se rječnička građa ne opterećuje oblicima koji teoretski postoje, ali nisu uvriježeni u govoru.

Gramatička odrednica izražena kraticom (podatak o vrsti riječi)

Kratice za rod imenica koristile su se samo u slučajevima kada se to činilo potrebnim. Tako se rod (*m/ž/sr*) navodio onda kada on nije bio očigledan, *npr.* kod nekih imenica na -ûn (lampjûn, -ûnä, *m*; okažjûn, -ûni, *ž*; štajûn, -ûnä, *m./ -ûni, ž*), kod zbirnih imenica (brāca, -e *ž zb*; cvīce, -a *sr zb*) te u slučajevima kada je rod imenice drugačiji nego u standardnome jeziku (glôd, *m/ž – glad ž*; kônce, *sr – konac, m*; pēst, *m – pest, ž*; vlôs, *m – vlas, ž ...*).

Etimologija

Iza oblika genitiva za imenice i 1. lica jed. prezenta za glagole te nastavaka za pridjeve, slijedi (u zagradama) izvorna riječ, ako se radi o posuđenici iz stranoga govora *npr.* abajîn, -a (tal. *abbaino*); ābak, -a (ve. *abaco*). Kao izvorne riječi navode se one koje su izravno utjecale na naš dijalektni oblik, a eventualni dalji korijen dan je samo izuzetno *npr.* kajíc: (ve. *caicio*, od tur. *kayık*); štrūca: (trs. *struza*, od njem. *Strutzen*).

Valja napomenuti da su sve riječi koje počinju sa slovima /a/ i /f/ u ovom rječniku posuđenice, tj. stranoga porijekla (s iznimkom riječi *faljùša, fōlà, fōlit, Fôr*, gdje glas /f/ dolazi od skupa /hv/).

Definicija

Svaka natuknica ima svoj ekvivalent na hrvatskom standardnom jeziku, koji može biti pravi ekvivalent ili opisni.

Rečenični primjeri

Najveći dio natuknica ima iza definicije barem jedan rečenični primjer. Kad god je to bilo moguće primjer je prenesen iz gradiva nađenog zapisanog u drugim izvorima, objavljenim ili ne. Takvi primjeri imaju na kraju naznaku autora u obliku inicijala (*AD, IN, MJ...*), ili medija u obliku skraćenice (*Kru., Cel., Cima, Man., ...*). Ukoliko primjer nema niti jednu od ovih naznaka, to znači da ga je autor stavio po svome znanju i sjećanju, nastojeći da pritom koristi uobičajene primjere hvarske svakodnevnice poznatih mu još iz vremena njegova djetinjstva i potvrđenih od izvornih govornika.

Poveznice i uputnice

Na kraju rječničkoga članka po potrebi se navode ove poveznice i uputnice:

usp. iza koje slijede sinonimi ili povezani pojmovi te svršeni/nesvršeni oblici glagola ukoliko ta dva oblika glagola imaju promijenjeni oblik u mjeri da se odgovarajuće natuknice ne nalaze jedna ispod druge (*dät/dōvät; dokōzät/dokazīvät...*).

supr. iza koje slijedi izrazita i u govoru uobičajena suprotnost (*līpo/ grūbo; vèli/mōli...*).

uobič. iza koje slijedi uobičajeni izraz

(v. 1...) koja upućuje na grupu u tematskome dijelu rječnika u kojoj je dotična riječ uvrštena.

Frazemi

Frazemi, ili frazeološki izrazi, kao skupina riječi s ustaljenim značenjem za govornike određenog područja, nerijetko s prenesenim značenjem, česti su dio rječničkoga članka, jer predstavljaju određeni 'kolorit' lokalnog govora. Dapače, mnogi frazemi pojavljuju se u dva, pa i više rječničkih članaka. Tako je frazem '*ćapät bōga za brōdù*' naveden u članku *ćapät* i u članku *Bòg*.

Rječnik odgovara, dakle, lokalnomu govoru sredinom 20. stoljeća, dok je u Hvaru broj došljaka još bio ograničen, kao i utjecaj medija, tj. standardnoga jezika. U međuvremenu su mnogi izrazi zastarjeli, a neki su to bili već tada. Zato su diferencirane one riječi koje su još uvijek uobičajene u mjesnome govoru od onih koje su starijim mještanima razumljive, ali su ostale praktički izvan upotrebe. Potonje su naznačene zvjezdicom (*) i predstavljaju približnu klasifikaciju u arhaizme (npr. *acôl** – čelik; *batimûra** – vrsta igre; *jandôrm** – žandar).

Pored toga, izostavljene su riječi koje su bile korištene samo u specifičnim grupama (pomorci na jedrenjacima, graditelji drvenih brodova, bačvari, kamenoklesari i drugi, uglavnom iščezli, zanati). Iz tih područja navedene su samo one riječi koje su još uvijek, barem djelomično, uvriježene u hvarskome govoru.

Imenice su navedene samo u jednini i u muškom rodu (*pitûr, šêmpjo...*), osim ako ženski rod (*pitûra...*) ima posebno značenje ili pak izrazito dominira u govoru (*petegulôna, štramacêra...*).

Imenice ženskog roda kojih je oblik predvidljiv (npr. *šêmpja*, pored *šêmpjo*) nisu zapisivane ali, a posebni oblici imenica ž. roda jesu (*divjôk/divjakinja, pjancina/pjandôra, šporkacûn/šporkûja*).

Množina je navedena samo za oblike ‘plurale tantum’ – *plt (nôžice, vrôta)*, te kada oblik množine izrazito dominira u govoru (*njôki, škâmpi...*).

Pridjevi (*piturôn(i), -a(o), -o*) navedeni su s nastavcima za neodređeni i određeni oblik dok je prilog koji je nastao adverbizacijom pridjevskoga oblika srednjega roda naveden samo ako se često upotrebljava ili ako se fonološki donekle razlikuje (*piturôno*). Potonje vrijedi i za glagolske imenice (*piturovônje*).

Pridjevi imaju u pravilu šest oblika: po dva oblika za muški, ženski i srednji rod, ovisno o tome je li pridjev neodređen ili određen. Kako tu postoji mogućnost pomutnje navedeni su svi takvi oblici, s brojnim ilustracijama koje slijede uz njih: npr. *pôtan, pôtni; potnâ, pôtno; potnò, pôtno* – znojan: *Vàs je pôtan... ovî pôtni covik; Svâ je potnâ... ovâ pôtno ženâ; Svò je potnò... ovò pôtno dîtè!*

Međutim, najčešće se pridjevi svode na četiri različita oblika: dva za muški i dva za ženski rod: *ambicjôz je... ambicjôzi mladîc; ambicjôza je... ambicjôzo dîmjâ*. Pridjev srednjega roda ima tada samo jedan oblik, koji je isti (po izgledu, iako ne po nastanku) kao i određeni oblik pridjeva za ženski rod: *ambicjôzo stvorênje*.

U ovome rječniku takav se pridjev bilježi poput *ambicjôz(i), -a(o), -o*.

Kratice za pridjev (*prid.*) i za prilog (*pril.*) stavljaju se kako bi se razlikovali pridjev i prilog istoga oblika (*dobrò, lípo, méko*).

Riječi istoga značenja koje se u govoru koriste na više načina odvojene su zarezom (*apòzito, apòžito; otêl, hotêl; skûla, škûla...*).

Krajnje /n/ u glagolskoj formi korišten je gotovo uvijek, umjesto često pisanog /m/;

Kod riječi tipa *šêmpjo, tantacijûn...* zadržan je u pravilu takav način pisanja (koji odgovara i lokalnom izgovoru) umjesto *šêmpijo, tantacijûn...* koji se ponekad mogu naći u zapisima;

Futur I, tipa *dôc ću, vîdit ću, piturât ćemo...*, pisan je zajedno s enklitičkim oblicima, dakle: *dôću, vîdiću, piturâćemo...* što odgovara i izgovoru a i standardima čakavice, makar ne i uobičajenom načinu pisanja u lokalnim zapisima.

Zahvale

Kao početni izvor, autor, rođen 1939. u Hvaru, koristio se svojim vlastitim poznavanjem mjesnoga govora, literaturom i zapisima, a za pomoć i provjeru obratio se, sistemom anketiranja, svojim znancima, Hvaranima starije generacije, kao što su:

Ante Arbanasić, Ivica Avelini, Duška Balogh rođ. Marchi, Nikla i Marija Barbarić, Branka Brezičević rođ. Petrić, Ivo Buzolić, Juraj Buzolić, Jakša Carić, Andro Dujmović, Gianni i Šime Fio, Marin Jurić, Cvjetko Kovačević, Željko Kovačević, Prosper Maričić, Zorko Maričić, Stjepan Matijević, Božidar Novak, Frane Novak, Ivo Novak, Luka Novak, Marica Novak, Šimun Novak, Drago i Vinka Pavić, Darko Petrović, Vojo Štambuk, Jakša i Sandro Vlahović, Ante Vučetić i drugi, kojima i ovom prilikom autor zahvaljuje. Nažalost, neki od njih nisu više na životu.

Zahvalan sam prof. dr. Sanji Vulić na sistematskome praćenju, prof. dr. Ljerki Šimunković na početnom usmjerenju i nesebičnoj pomoći, akademiku P. Šimunoviću na stručnoj kritici i svestranome Marinu Juriću te prof. Zorki Bibić na provjeri dijalektalnog dijela rukopisa. Željko Kovačević najzaslužniji je za dopune u 2. izdanju

Posebnu zahvalnost izražavam i hvarskim spisateljima, ponekad neobjavljenima, kao što su: Ivo Novak - Soletti, Frane Novak - Krōnjac, hvarski pjesnik Prošper Kuzmanić - Pōpac, humorist Prošper Kuzmanić - Pīno, te Prosper Maričić - Špalëta i Tonko Matijević - Bīlac.

Njihovi rukopisi su mi omogućili da autentičnije ilustriram korištenje većine navedenih riječi.

Iako je ovaj rječnik rezultat dugogodišnjeg rada autora i doprinosa niza pomagača, on ne pretendira da bude ni sveobuhvatan u svakom pogledu niti bez ikakve zamjerke.

On predstavlja ipak prvu cjelovitiju studiju govora grada Hvara i nudi se kao podloga za daljnje dopunjavanje.

Kratice

Gramatičke kartice

<i>augm.</i>	augmentativ (uvećanica)
<i>dem.</i>	deminutiv (umanjenica)
<i>fig.</i>	figurativno (preneseno)
<i>hibr.</i>	hibridna tvorevina dvaju jezika
<i>iron.</i>	ironično (podrugljivo)
<i>komp.</i>	komparativ
<i>m</i>	muški rod imenice
<i>mn</i>	množina imenice
<i>nepr.</i>	nepromjenjivo
<i>nov.</i>	novija riječ
<i>npr.</i>	na primjer
<i>plt</i>	plurale tantum
<i>pogr.</i>	pogrdno

<i>prid.</i>	pridjev
<i>prij.</i>	prijedlog
<i>pril.</i>	prilog
<i>razg.</i>	razgovorno
<i>sr</i>	srednji rod imenice
<i>stand.</i>	standardni (hrvatski) jezik
<i>star.</i>	stariji naziv
<i>supr.</i>	suprotno od
<i>uobič.</i>	uobičajeno
<i>usp.</i>	uspoređi
<i>uzv.</i>	uzvik
<i>vulg.</i>	vulgarno
<i>zamj.</i>	zamjenica
<i>zb</i>	zbirna imenica
<i>ž</i>	ženski rod imenice
<i>(d), (t),</i>	– ne izgovara se, ili jedva čujno: <i>pù(d) doma – pù' doma (starije: pùl doma); o(d) käd – okäd (starije: ol-käd); napi(t) se – napi' se; püs(t) me smîron! – püs' me smîron!</i>
<i>(h), (j),</i>	– ne izgovara se, ili jedva čujno: <i>pùno pùti(h), pêt kilî(h), dèset mêtri(h)...; Poglê(j) ga...! Popî(j) ovò...! Ulî(j) mi dvò pârsta!</i>
<i>(i)</i>	– postoje oblici sa i bez inicijalnoga i: <i>(i)šporkât – šporkât, išporkât.</i>
<i>(j)</i>	– postoje oblici sa i bez inicijalnoga j: <i>(j)îst – jîst, îst; (j)îdro – jîdro, îdro.</i>
<i>( )</i>	– podrijetlo riječi (etimologija) nije ustanovljena
<i>*</i>	– zastarjela riječ (većina izvornih govornika razumije no rijetko koristi)
<i>N</i>	– nominativ, <i>G</i> – genitiv, <i>D</i> – dativ, <i>A</i> – akuzativ, <i>V</i> – vokativ, <i>L</i> – lokativ, <i>I</i> – instrumental

Kratice za podrijetlo riječi

- (engl.)* – engleski: (v. *Literatura*: Filipović, Vidović, Anić - Goldstein).
- (fr.)* – francuski: *Petit Robert, dictionnaire de la langue française*, Le Robert, Paris 1984.
- (gr.)* – grčki, u: *Rječnik stranih riječi*, Vladimir Anić - Ivo Goldstein, Novi Liber, Zagreb, 2002.
- (jul.)* – dijalekti julijske regije u: *Vocabolario guliano*, Enrico Rosamani, Lint, Trieste, 1990.
- (njem.)* – njemački (v. *Literatura*: Anić - Goldstein).
- (stdlr./lat.)* – starodalmatskoromanski relikv od latinskoga (v. *Literatura*: Bartoli, Skok, Vinja, Šimunković - Kezić).
- (stven.)* – starovenecijanski: *Accademia della Crusca* u www.lessicografia.it
- (tal.)* – talijanski (v. *Literatura*: Dejanović - Jernej, Vidović, Vinja, Zingarelli, DISC).
- (trs.)* – tršćanski dijalekt (v. *Literatura*: Doria, Pinguentini, Vidović).
- (tur.)* – turski, u: *Rječnik stranih riječi*, Vladimir Anić - Ivo Goldstein, Novi Liber, Zagreb, 2002.
- (ve.)* – venecijanski dijalekt: *Dizionario del dialetto veneziano*, Giuseppe Boerio, Venezia, 1856.
- (ved.)* – venecijansko-dalmatinski dijalekt: *Vocabolario del dialetto veneto-dalmato*, Luigi Miotto, Trieste, 1991.
- (ven.)* – venecijanski dijalekt iz drugih izvora (v. *Literatura*: Roki-Fortunato, Vidović, Vinja).

Kratice za citate u hvarskome govoru

- (AD) – Andro Dujmović - Bulić, Rukopis *Hvarski Jet-set*, Hvar, 2003.
- (Cel.) – *Celegät*, karnevalski godišnjak grada Hvara 1989. – 2009.
- (Cima) – Internet stranica - www.cimahvar.org/forum, tekstovi ‘forumaša’ iz 2005. – 2013., dijelom na hvarskome govoru.
- (FJ) – Frane Jurić, Rukopisi, dijelom u *Hvarsko kazalište*, N. Petrić, H. Književni krug Split, 2005.
- (FFr) – Free For radio, Emisija *Forski brevijar*, voditelj Ivo Buzolić-Lojko, Hvar, 2008. – 2009.
- (FN) – Frane Novak, Pripovijetke, rukopisi (*Bruškit* i dr.), Zagreb - Hvar, 2009. – 2013.
- (Gst) – *Grampada starine*, Radionica forskega govora, Hvar, 2011 / 2012
- (IN) – Ivo Novak - Soletti, Rukopisi (*Procesjûn Svêtega Antônija* i dr.), Hvar, 2005. – 2013.
- Mi, ondašnja forsko mularija*, Izvještaj CZKB Hvara, br. 163, 1999.
- Somo je jedon For – Forske facjende*, Muzej hvarske baštine, Hvar 2018.
- (IŠ) – Ivo Štambuk, Rječnik izraza u zbirci pjesama *Sârce u kâmik*, M.H. Hvar, 1995.
- (Kru.) – *Kruvenica*, list župe sv. Stjepana I. Hvar, brojevi 1-25, 2008. – 2013.
- (Man.) – *Mandrač*, Školski list OŠ Hvar, Broj 3, veljača 2008., OŠ Hvar, Hvar, 2008.
- (MBS) – Maja Bošković - Stulli: *Zapisi hvarskih priča iz 1965.*; Institut za etnologiju i folkloristiku, Zagreb
- (MC) – Marin Carić, *Paket*, priča, *Slobodna Dalmacija* 04/1984; *Otok*, pripovijetke, Zagreb, 1977.
- (MJ) – Marin Jurić, Rječnik uz članak u: *Otok Hvar / Biseri Jadrana* br. 1, 2003.
- (Pi) – Prošper Kuzmanić - Pîno, Pjesme *Balâda o gajèti, Nâša kozà...*; Rukopisi, Hvar / Brač.
- (Po) – Prošper Kuzmanić - Pôpac, Zbirka pjesama *Prosjâlo sùnce*, Trifora, Hvar, 1993.
- (SM) – Stjepan Matijević - Gali, *Fôrske krôtke štòrije - Lîpi môj Fôr*, Vlastita naknada, Hvar 2021.
- (TM) – Tonči Matijević - Bîlâc, Bilješke sa Sv. Klementa, Rukopis, 2005. – 2007.
- (VM) – Veronika Mlinac, *Leksik hvarske kuće*, diplomski rad, Hvar-Split, 2002.
- (ŽK) – Željko Kovačević - Pùja, Rukopisi (*Goncice* i dr.), Zagreb, 2014.

Literatura i rječnici

- Anđelić-Maslovarić, Rajka – Rječnik izraza govora Jelse u zbirci pjesama *Škûra o caklâ*, Zadar, 1998.
- Anić, Vladimir - Goldstein, Ivo – *Rječnik stranih riječi*, Novi Liber, Zagreb, 2002.
- Anić, Vladimir i dr. – *Hrvatski enciklopedijski rječnik*, Novi Liber, Zagreb, 2002.
- Baničević, Božo – *Rječnik starinskih riječi u Smokvici na Korčuli*, Smokvica, 2016.
- Barbić, Ante – *Rječnik Pitava i Zavale*, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, 2011.
- Barišić, Ićica – Rječnik izraza govora sela Pitve u zbirci pjesama *Libar kako timbar*, Bošković, Split, 2006.
- Bartoli, Mateo Giulio – *Starodalmatski jezik: Il Dalmatico*, Istituto della Enciclopedia Italiana, Roma, 2000.
- Božanić, Joško – *Lingua franca*, Književni krug Split, Ars Halieutica, Komiža, 1997.
- Buratović, Marica – *Govor Zastrazišća: Škròk ù sarce*, Naklada Bošković, Split 2003.
- Carić, Juraj – *Slike iz pomorskog života*, tom 1 i 2, s *Tumačem nekih riječi*; Sarajevo 1925.

- Cortelazzo, Manlio – *Dizionario veneziano... del XVI secolo*, La linea editrice, Padova 2007.
- Deanović, M. - Jernej, J. – *Rječnik talijansko-hrvatski*, Školska knjiga, Zagreb, 2002.
- DISC – *Dizionario italiano Sabatini Coleti*, Firenze, Giunti, 1997.
- Doria, Mario – *Grande dizionario del dialetto triestino*, Edizione 'Il Meridiano' Trieste, 1987.
- Dulčić, Juraj – *Narodni pomorski nazivi u hvarskoj općini: u Čakavska rič*, god. IX, br. 2, 1979.
- Dulčić, Jure - Dulčić, Pere – *Rječnik bruškoga govora*, u *Hrvat. dij. zbornik*, knjiga 7, svezak 2; JAZU, 1985.
- Filipović, Rudolf i dr. – *English-Croatian dictionary*, Školska knjiga, Zagreb, 1999.
- Franičević, Jure - Pločar – *Govor Vrisnika / Hvar: Rječnik izraza u zbirci pjesama Šaka zemje*, Split, 1974.
- Franičević, Marin – *Govor Vrisnika / Hvar: Rječnik izraza u zbirci pjesama Govorenje Mikule Trudnega*, MH, 1945.
- Gačić, Jasna: – *Romanski elementi u splitskom čakavskom govoru*, u *Čakavska rič 1*, Split, 1979.
- Gamulin, Marica – *Govor Jelse: Glosarij izraza u zbirci pjesama Särce u särću mojèga škòja*, Split, 2004.
- Geić, D. - Šilović Slade, M. – *Rječnik trogirskog čakavskog govora*, Muzej grada Trogira, 1994.
- Grgurić-Kasandrić, P. – *Riječi sakupljene na hvarskom otoku*, u *Slovinac I i III*, Dubrovnik, 1880. i 1882.
- Grubišić, Fabjan – *Ribe, rakovi i školjke Jadrana*, Liburnija, Rijeka, 1982
- Hektorović, Petar – *Ribanje i ribarsko prigovaranje*, Jadranski institut JAZU, Zagreb, 1951.
- Hraste, Mate – *Čakavski dijalekt ostrva Hvara*, doktorska radnja, Beograd, 1937.
- Hraste, Mate – *Cakavizam na istočnoj obali Jadrana*, Estratto da: *Studi in onore...*, G. C. Sansoni Editore, 1964.
- Hraste, Mate – *Antroponimija i toponimija općine hvarske*, u *Hrvatski dijalektalni zbornik 331-386*, JAZU, Zagreb, 1956.
- Hraste, Mate - Šimunović, Petar – *Čakavisch-deutsches Lexikon (I)*, Böhlau Verlag, Köln - Wien, 1979.
- Juričić, Blaž – *Rječnik govora otoka Vrgade*, 2. dio; JAZU, 1973.
- Kahane, H.&R. - Tietze, A. – *The lingua franca in the Levant / Dalmatian*, University Illinois, 1958.
- Kalođera, D; Svoboda, M; Josipović V. – *Rječnik govora grada Korčule*; Novi Liber, 2008.
- Klaić, Bratoljub – *Rječnik stranih riječi*, Nakladni Zavod MH, Zagreb, 1983.
- Kolumbić, Mirjana – *Katalog izložbe 'Iza škura'*, CZKB otoka Hvara, 1995.
- Kolumbić, Tin – *Rječnik izraza u govoru Sv. Nedjelje / Hvar*, u *Vonj murtele, duša matere*, Rijeka, 1996.
- Kovačić, Ivan – *Smij i suze starega Splita*, s rječnikom splitskog govora R. Vidovića, Split, 1996.
- Kovačić, Vinko – *Toponimija Paklenih otoka*, u *Folia onomastica croatica No 17*, Zagreb 2008.
- Kovačić, Vinko – *Terminologija u pobožnostima Velikoga petka u Hvaru*, Filozofski fakultet, Zagreb, stručni članak, 2011.
- Lipovac-Radulović, Vesna – *Romanizmi u Crnoj Gori*, tom I-II; MBM.
- Lorger, Srećko – *Dalmatinske riči*, V.B.Z. Zagreb, 2008.
- Lorger, Srećko – *Sve je to jena kužina, Dalmatinske riči II.*, V.B.Z. Zagreb, 2010.
- Lucić, Hanibal – *Robinja*, s rječnikom, Sys print, Zagreb, 1996.
- Machiedo, Mladen – *Duž obale; hrvatske i mletačke teme*, Ceres, Zagreb, 1997.
- Maričić, Prosper – *Tisuću hvarskih nadimaka*; Rukopisi, Hvar, 1998. – 2011.
- Maričić, Prosper – *Nazivi ptica u Hvaru*; u *Grampada starine*, Radionica forskoga govora, 2011. – 2012.
- Matijević Stjepan - Gali – *Fòrske kròtke štòrije - Lîpi môj Fôr* – Vlastita naklada, Hvar, 2021.
- Matković, Dinko – *Govor Vrboske / Hvar: Buòdulske batùdice*, Adamić - Glas Dalmacije, Split, 2001.
- Matković, Dinko – *Govor Vrboske: Rječnik frazema i poslovice govora Vrboske*, Matica hrvatska, Jelsa, 2004.
- Matoković, Berezina – *Rîčnik vèlovàroškega Splîta*; Vlastita naklada, Split, 2004.
- Matvejević, Predrag – *Mediterranski brevijar*, Grafički zavod Hrvatske 1987. – 1991.
- Menac-Mihalić, Mira - Menac, Antica – *Frazeologija splitskoga govora s rječnicima*; IHJJ, Zagreb 2011.

- Mihovilović, Miro i suradnici – *Otok Hvar*, Matica hrvatska, Zagreb, 1995.
- Miličić, Mate - Čriplotov – *Libar o Brusju*, Zavičajna udruga 'Bruška zora', Zagreb, 2007.
- Milišić, Neven – *Ribe, rakovi, školjke i ostali živi svijet jadranskog podmorja*, Marjan Tisak, Split, 2006.
- Moguš, Milan – *Čakavsko narječje*, Školska knjiga, Zagreb, 1977.
- Nigoević, Magdalena – *Romanizmi u 'Berekinu'* Napredak, Split, 2007.
- Novak, Grga – *Hvar kroz stoljeća*, 3. izdanje, JAZU, Zagreb, 1972.
- Novak Ivan - Šole – *Somo je jedon For – Forske facjende*, Muzej hvarske baštine, Hvar, 2018.
- Novak, Slobodan Prosperov – *Hvar - mjesta, ljudi, sudbine*, Matica hrvatska, Zagreb, 2006.
- Petrić, Kuzma – *Velo Grablje u 20. stoljeću s rječnikom grabaljskoga govora*, Vlastita naklada, Zagreb, 2005.
- Petrić, Nikša – *Pjesni Hvara, od Marulića do Šoljana*, Amadeo-art kabinet, Zagreb, 2003.
- Piccoli, Agostina; Sammartino, Antonio – *Dizionario croato-molisano di Montemitro*, Matica hrvatska, Zagreb, 2000.
- Piccoli, G., Breu, W. – *Dizionario croato-molisano di Acquaviva Collecroce*, Campobasso, 2000.
- Pinguentini, G. – *Nuovo dizionario del dialetto triestino*, Capelli edit., Bologna, 1969.
- Pirona – *Il Nuovo vocabolario friulano*, Società filologica friulana, Udine, 1983.
- Plenković, Zlatan – *Rječnik izraza u govoru Sv. Nedjelje u zbirci pjesama Mojè selò*, Globus, Zagreb, 2000.
- Radišić, Tonko – *Ričnik spliskog govora*, Mala splitska biblioteka, Split, 2003.
- Roki Andro - Fortunato – *Viški govor: Lîbar vîškiga jazîka*, University of Toronto Press, 1997.
- Rožman, Miroslav – *Hrvatsko pomorsko nazivlje u pomorskom Glosaru A. Jala*, u *Čakavska rič* 33, 2005.
- Rudan, Lucija – *Bruške pisme*, Vlastita naklada, Zagreb, 1985.
- Rudan, Lucija – *Druge bruške pisme*, Vlastita naklada, Zagreb, 1986.
- Rumiz, Paolo – *Odavde do Lepanta*, Slobodna Dalmacija, Split, 2005.
- Skok, Petar – *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, tom I-IV, JAZU, Zagreb, 1971. – 1974.
- Soglian, Giovanni – *Il dalmatico a Cittavechia di Lesina*, Zadar, 1937
- Stepanić, Željko – *U potrazi za (izgubljenim) hrvatskim pomorskim nazivljem*, Marjan tisak, Split, 2004.
- Šimunković, Ljerka – *Hrvatsko-talijanski jezični dodiri u Dalmaciji*, Dante Alighieri, Split, 2009.
- Šimunković, Ljerka - Kezić, Maja – *Glosar kuhinjske i kulinarske terminologije romanskog podrijetla u splitskome dijalektu*, Dante Alighieri, Split, 2004.
- Šimunović, Petar – *Čakavština srednjodalmatinskih otoka*, u *Čakavska rič* 1, Split, 1977.
- Šimunović, Petar – *Jezik-govor Hvarana u Otok Hvar*, Matica hrvatska 1995; v. Mihovilović, Miro i suradnici
- Šimunović, Petar – *Rječnik bračkih čakavskih govora*, 2. izdanje, Golden marketing-Tehnička knjiga, Zagreb, 2009.
- Škunca, fra Bernardin – *'Za križen' na otoku Hvaru*; Glas Koncila, Zagreb, 2013.
- Tudor, Dinko – *Malo Grablje i Milna na zavičajnom otoku Hvaru*, Consult, Zagreb, 2002.
- Uvodić, Marko – *Libar odabranih proza*, s Rječnikom; Sabrana djela, XII i XIII, Zagreb, 1965.
- Vidović, Radovan – *Pomorski rječnik*, Logos, Split, 1984.
- Vinja, Vojmir – *Jadranske etimologije (Knjiga I - II - III)*; HAZU - Školska knjiga, Zagreb, 1998. – 2004.
- Vuković, Siniša – *Ričnik sèlaškega govora (Selce / Brač)*, Laus, Split, 2001.
- Vulić, Sanja – *O rječnicima izvornih čakavskih govora*; Rječnik i društvo, Zagreb, 1993.
- Vulić, Sanja – *Struktura rječničkoga članka u rječnicima izvornih čakavskih govora*, Filologija, Zagreb, 1994.
- Vulić, Sanja – *Leksikografski pristup homoformima, abundantnim oblicima i homografima u rječnicima izvornih čakavskih govora*, Filologija, Zagreb, 1995.
- Vulić, Sanja – *Akcenatske, glasovne i tvorbene inačice u rječnicima izvornih čakavskih govora*, Filologija, Zagreb, 1996.
- Vulić, Sanja – *Frazemi u rječnicima izvornih čakavskih govora*, Čakavska rič, Split, 1999.

- Vulić, Sanja – *Govor otoka Drvenika*, Zbornik otoka Drvenika, knj. 1., ur. Ivan Pažanin, Drvenik, 2000.
- Vulić, Sanja – Sociolingvistička situacija u gradu Splitu i okolici, *Miasto w kulturze chorwackiej / Urbano u hrvatskoj kulturi*, Instytut Slawistyki Zachodniej i Poludniowej, Warszawa, 2008.
- Vulić, Sanja – *O vinišćarskom govoru na drukčiji način*, Vinišćarski zbornik, knj. 2., ur. Ivan Pažanin, Vinišća, 2008.
- Vulić, Sanja; Alerić, Marko – O hrvatskom leksiku na temelju primjera iz čakavskoga narječja, *Čakavska rič*, Split, 2009.
- Zingarelli, Nicola – *Vocabolario della lingua italiana*; Zanichelli, Bologna, 1982.

1. TEMATSKE GRUPE RIJEČI

1.1. HVARANIN I NJEGOVA OBILJEŽJA

1.1.1. Tradicionalna imena (ovako in je bilo ime...)

(u zagradama je romanska varijanta kako je najčešće bivala zabilježena u matičnim knjigama)

Âlma, Amâlija (*Amalia*); Âmbro, Ambrôz, Ôbre (*Ambrogio*); Âna, Ânka (*Anna*); Anamarîja (*Annamaria*); Anastâzija, Anîta - Nîta (*Anastasia*); Ândro (*Andrea*); Ândelo (*Angelo*); Andelîna - Andolîna (*Angelina*); Ânte - Ônte, Antônij - Antônio - Antônjo, Ântun - Ânton (*Antonio*); Antônija, Ântica (*Antonia*); Antonjêta (*Antonietta*); Augustîn (*Agostino*);

Bâldo (*Baldassare*); Bârtul - Bôrtul, Bâre - Bârica (*Bartolomeo*); Bëpo - Bëpica (ve. *Bepo*, tal. *Beppe* - *Giuseppe*); Bèta - Betîna (*Bettina* - *Lisabetta*); Bôna, Bonîna, Bônica (Dobrîla); Bôžidar, Bôžo, Bôžji, Bôjo (*Natale*); Brûno (*Bruno*); Brûna (*Bruna*);

Dâre, Dînko, Domèniko - Domînik (*Domenico* - *Nedeljko*); Drâgo (*Carlo*); Dînka, Domîna, Domènika, Dômâ - Dûmâ (*Domenica* - *Nedeljka*); Dûje (*Doimo*);

Đâkobo (*Giacomo*); Đâna (*Gianna* - *Giovanna*); Đâni (*Gianni* - *Giovanni*); Đîda (*Gigia* - *Luigia*); Đîdi (*Gigi* - *Luigi*); Đîno (*Gino*); Đîna (*Gina*); Đôrđe, Đôrdo (*Giorgio*); Đovâna, Đovanîna (*Giovanna*); Đovanîn (*Giovanni*); Đuzepîn (*Giuseppino*);

Ëcija (*Ezia*); Elvîra (*Elvira*); Emanuèla (*Emanuella*); Emîlija (*Emilia*); Èta (*Etta*);

Fabijôn (*Fabio*); Felîce (*Felice*); Filâ - Filomêna (*Filomêna*); Filîp - Fîlko (*Filippo*), Flôra (*Flora*); Frâne - Frône - Frâno - Franić, Francêško (*Francesco*); Fortunâto - Srećko (*Fortunato*); Frâna, Francëska (*Francesca*);

Gîta (*Margherita*), Gôrgo (*Gregorio*);

Ivân - Ivôn, Îve - Îvo (*Giovanni*); Îvana (*Giovanna*);

Jâko - Jôko - Jâkov - Jakubîna (*Giacomo*); Jâka - Jôkâ, Jâke - Jôke, Jakobîna (*Giacoma*); Jêle, Jelîna (*Elena*); Jêrka (*Girolama*); Jêrko, Jerôlim (*Geronimo*); Jolânda (*Iolanda*); Jôrija (*Giorgia*), Jovanîn (*Giovanni*); Jovâna, Jovânka, Jovanîna (*Giovanna*); Jôsip, Josîb, Jôzo (*Giuseppe*), Josîpa, Jozepîna, Jôzica (*Giuseppina*); Justîna (*Giustina*); Jûre, Jûraj (*Giorgio*);

Kârlo (*Carlo*); Karmèlo (*Carmelo*); Karmèla (*Carmela*); Kârmèn (*Carmen*); Katarîna, Kâtica - Kâte - Kôte - Kôtâ (*Caterina* - *Cate*); Kèka (*Francesca*); Klâra (*Clara*); Koncèta (*Concetta*); Kûzma - Kuzmić (*Cosimo*);

Làura (*Laura*); Leonârdo (*Leonardo*); Lèo, Lèa, Leônida (*Leonida*); Lorêncò (*Lorenzo*); Lûcâ, Lûce - Lûci - Lucîja (*Lucia*); Lucîno - Luncjâno (*Luciano*, *Luzziano*); Luîdi (*Luigi*); Lûka, Lûki - Lûkić (*Luca*); Lûkre - Lukrécija (*Lucrezia*);

Ljubo (*Lodovico*);

Mâgda, Magdalêna, Mânda - Mânde - Mândica, Mandîna (*Maddalena*); Margarîta (*Margherita*); Marîja - Mâre, Mârîca, Mâja (*Maria*); Marîn, Marînko (*Marino*); Marjâna (*Marianna*); Mârijo - Marjûci (*Mario*); Mârko - Môrko - Mârîca - Markêto - Marcèlo (*Marco* - *Marcello*); Mâte - Môte - Matèò, Matîj - Matîja, Mâtko (*Matteo*); Mèlija (*Amalia*); Mènego, Mêne (*Domenico*); Mićo - Miće (*Michiele*); Mirèla (*Mirella*); Mîko - Mikûla, v. Nîkola;

Nâde (*Natale*); Nâste (*Anastasia*); Natâlija (*Natalia*); Nîkola, Mîko - Mikûla, Mîce (*Nicola*, *Nicolo*), Mîkica - Nîkica (*Nicoletto*); Nikolîna (*Nicollina*); Nîkša Nîno (*Giovanni*, *Giovanin*); Nîna (*Giovanna*, *Giovannina*); Nîta v. Anîta;

Ôbre v. Âmbro; Ôna, v. Âna; Ôntâ v. Antônija; Ônte, v. Ânte;

Pâlma (*Palma*), Pâve (*Paolo*), Pàola, Pâvica (*Paola*); Pâško (*Pasquale*); Pètar, Pêro - Pêre, Pjêro, Pjerîno, Pîno (*Pie-*

tro); Perîna, Pjerîna, Pîna (*Pietra*); Prôšpe - Prôšper - Prôsper (*Prospero*); Prošperîna - Rîna (*Prosperina*); Remîdo (*Remigio*); Rîno (*Prosperino*); Rîta - Margarîta (*Margherita*); Rôko (*Rocco*); Româldo (*Romualdo*); Rôza, Rûža, Rûžica (*Rosa*); Sândro, Sândra (*Alessandro, Alessandra*); Sîbe (*Giuseppe*); Stâna (*Anastasia*); Stâzija v. Anastâzija; Stîpe, Stîpon (*Stefano*); Šîme - Šîmun (*Sim(e)one*); Šîmă - Šîmëta (*Simona*); Štefânia (*Stefania*); Štefanîn (*Stefano*); Terêza (*Teresa*); Todorîn (*Teodoro*); Töma, Tomâzo, Tomazîn (*Tommaso*); Tomažîna (*Tommasina*); Töni, Tönci, Tönko, Tonîn (*Antonio*); Tönka, Töne - Tönica (*Antonia*); Ūgo (*Eugenio*); Ūlica (*Oliva*); Ūršula - Ursulîna (*Ursula*); Vîce - Vîcko - Vîsko, Vînko (*Vicenzo*); Vîcà - Vîce, Vînka (*Vicenza*); Vîra (*Virginia*); Vîta (*Vittoria*); Vitòrio (*Vittorio*); Vjèkoslav -Vjêko (*Alviso*); Zâne (*Zuan*), Zôrzi, Zôrko (*Giorgio*).

1.1.2. Obiteljski nadimci (... a ovâko su in zvâli famëju)

(prema rukopisima Prospera Maričića - Špalete)

Abrâmovi (Abrâmi), Afamâdi, Âlma, Alvîž (Alvîžetovi), Amerikônovi, And- niëri, Andriĵini, Andriñovi, Anžulîni, Arijöt;

Babûka, Bâco, Badöljo, Baïo, Bâkica, Bakîn, Bâko, Balârka, Bânjoš (Banjûš), Bařina, Bazanjâko, Bêbe, Bêkica, Bêla, Belâji, Belëca, Bêne, Bîlâc, Bîle, Bîlka, Bilovêr, Blitvor, Boćin, Bodlôvka, Bôger, Bonâca, Bonapârte, Borojêška, Börtetovi, Bortulîn, Bôžji, Brôje, Bronzînovi, Bujâcin, Bûkva, Bulîc;

Camberlîn, Cancarîn, Cankîni, Câr, Carnogôrcevi, Cênis, Cîko, Cîmâk, Cöban, Côle, Cörcäk, Cözetovi, Cřni, Cûko, Curlîn;

Ćićiri, Ćörskovi, Ćúci, Ćucîn;

Daganiëlo, Dândo, Dandûra, Debroyêška, Divjî Bulîc, Döncetovi, Dövićini, Dûje;

Fâlko, Fêste, Filîc, Filipîn, Fjòko, Frankîni, Fûrbo;

Galešôn, Galetřinka, Gargurövi, Gêgo, Gëni, Gibîru, Glavîna, Gômnevi, Grabajcić, Grižîn, Grongolëto, Gûca, Gverîn;

Hahôn, Halôc, Hânjula, Hlâp, Hrûpovac;

Inglêze, Ivîc, Ivônkotovi, Iz Lökve;

Jânco, Jânko, Jôvo, Juràs;

Kâci, Kâketovi, Kalobôški, Kamöci, Kampanâra, Kantamësa, Karstitej, Katamâk, Katarîn, Kêrciç, Kîki, Kilijaja, Klôra, Kôfa, Kôgo, Kokañnovi, Kôndor, Kosîc, Kôsta, Kostruřina, Kôstro, Kotîn, Kraiç, Krâjeviç, Krivîc, Krônjac, Krûška, Kûcula, Kûki, Kûkica, Kunîn;

Lavandâja, Lôjko, Longîn, Lükini, Lûle, Lusrîn, Luvĵji;

Mâleško, Malobônkini, Mândićini, Manjâga, Manjatëra, Manjôna, Marînac, Marînovi, Marjûci, Mârta, Martînovi, Matîci, Matijâco, Même, Mezömo, Milôrdo, Miš, Mišîc, Mômula, Möna, Morîcevi, Möšnja, Mözge, Mûjo, Mûlâc, Murluc;

Nadalîn, Nelâgodni, Nöbile, Novök;

Njûnkalo, Njûnje;

Orhëto, Öštriga;

Pâhliç, Panâda, Panajöti, Paninac, Pâtak, Patinac, Pâvotovi, Pazdrîpa, Peçôr, Pêkotovi, Percinôda, Pêretovi, Persôna, Pîce, Pîcëla, Pîcinîno, Pîno, Pînpirli, Pîretovi, Pištolëta, Pitež, Pjâtîc, Plêško, Plônka, Pompëo, Pöp, Pošetôn, Pöve,

Prajčić, Preinovi, Prèja, Pùho, Pùja, Pùpo, Pùše, Putanjèri;
Raguzèl, Regàta, Rekùpera, Rèzo, Rìbica, Rìce, Rìco, Romàllo, Ròso, Rùža;
Sabakêr, Sakalêva, Sambukîn, Sensàle, Sìpa, Sìpica, Skàci, Slàvko, Slàvo, Slônàc, Smardigòlo, Smřčík, Spondîn,
Stanjùra, Stipulîn, Stùpa, Sùhi, Svòlo;
Šamòre, Šàre, Šcetin, Šiletovi, Šimunòvi, Šišica, Škàja, Škarpùn, Škica, Škòndre, Škurèla, Škuterîn, Škvíce, Šolèti,
Šòndre, Šòrga, Špalèta, Šparenjòzo, Špùrio, Štanjùra, Štefanîn, Šufita;
Talír, Tàmbo, Tapunòrovi, Tartàja, Tasina, Todòro, Todorîn, Tomàsovi, Tònicini, Tòpotovi, Tòrma, Trelfire, Trentîn,
Trîn, Trumbìta, Trùpe, Tùmbajaja, Tùrta;
Udòvicini, Ùršula;
Vapòr, Vàrcina, Velàda, Vidànovi, Violàndo, Vìška, Vlàić, Vlòho, Vrgàda, Vrìca, Vùna, Vùša;
Zakañnovi, Zakarija, Zampièro, Zanàre, Zrìli, Zèzalo;
Žiže, Žòmpe, Žüfić.

1.1.3. Međuljudski odnosi (*famèja... zanòt... i òkli je kò*)

Napomena: Riječi koje slijede obrađene su kao natuknice u abecednome dijelu rječnika, *vidi* 2.0.

1.1.3.1. Rodbinski odnosi

Bòrba, càca, cèr, dide/biždide, dvòjcić/dvojcića, famèja, kùm/kùmà, kumìć/kumica, kunjòd/kunjòda, màmà - māti -
màter, mâceha, mùž, nèput/nèputa, nevìsta, nevìstica, nòna/bižnòna, otàc - pàpe - papà, parentòd, ròdica/ròđak
(parvì, drùgi ròđak), sèkar/sekàrva, sestrà, stòri/stòro, svòjta, stìrpa, tetà, tòst, unùk, zermòn/zermòna, zèt, ženà.

1.1.3.2. Životna dob i uzrast

Bambîn, cejadîn - covik/jùdi, dicà/dicuriña, dītè - mòli/mòlo, dikmòn, dīmjà - dimnjica - dīvnjà - divnjica, đovanîn,
gòdino, mladìć - mladìćac, mladoscòcić, mlajarija/mularija, mùlac, muškì/muškìć/mušcardîn, slinovac/slinovica,
stàrica/stòri covik, postarikov, punjètor, špucètor, ženska/ženskica.

1.1.3.3. Statusi

Ajdùk, benjamîn, bìdnica, bogatùn, deputòt, dobròstojèci, cèsar/cesarića, divica, drògi/drògo, faraùn, glavòr, glòde,
gospodòr/gospodarica, gospodîn/gòsvoja/gòsvojica, jeđinàc, kamišor, kampjùn, kaparijùn, kàpo, kòkolo, konfidènt,
kònte/kontèša, kortejònt/kortejònta, kròj/krajica, kumpanjùn, màher, matadùr, mantenjùta, marjonèta, mlòdi/mlòdo,
mùlac, njùferica, omladìnac, partijac, partizàn, pijonír, paržunjèr, penšjunòt, pokòjnik, poteštòt, pòvero/poverèto,
prijataj/prijatejica, princípèsa, pretendènt/pritendènta, prosjòk, protiva, providùr, pučani, reditòra, si-
romàh/siromàšica, skitùša, skùlor, slùgà, sòcij, spòza/spòzi, susìd/susìda, svàca, svidòk, šcòva, šèrvo/šèrva,
šinjòr/šinjòra/šinjorìna, šinjorija, šjòr/šjòra, študènt, tujîn, ucèni jùdi, udovàc/udovica, vagabùndo, vlastelîn.

1.1.3.4. Zanimanja na kopnu

Artišta, avukàt, bàbica, bacvòr, barbìr, bikòr, butigìr, diladùr, dotùr - likòr, ðòmetar, fakîn, finònc, fotogràf - slikar,
garzùn, gvardabòško, impjegòt, intèrpret, inžinjèr, junòk, kafetjèr, kalafòt, kamarjèr, kancelista, kavadùr, kògo,
kovòc, lavandjèra, lòndinjer, magazinjèr, maèstro, manavòl/manavalića, marangùn - falenjàmo,
mèštar/meštròvica, mlakarica, muzikònt, negocjònt, pastìr - cobòn, pašticjèr, peçòr, perukjèra, peškarùša, pici-
gamòrte, pitùr, pojòr, postolòr - kaligìr, poščìr/poščerùša, profešùr, profòš, pulicjòt/milicjunèr, rìbor, slùškinja -
divòjka, sùdàc, šaltùr/šalturica, škarpelîn, škovacìn, šototajer, špacakamîn, špicjòr, težòk, zanaćija, zùbar, žbo-
cadùr.

1.1.4. Tijelo (*živõt u covïka... tïlo u bëštije*)

1.1.4.1. Ljudsko tijelo

Bedrò, bròdà, bubrîg, celò, civanïca, cjònàk, crïvo, cùpak, cèla, céfàla, dësna, dlôn, fàca, garkjôn, gârlo, gjândole, glòvà, gòlti, guzïca, guzišnjok, jãbucica, jãgodica, jazïk, jòjà, jòtra, jùsta, kjùci, kolïnce, kolïno, kôr/sukãrvica, kosïri, krïži, kùrac - miš, lôkat, lopãtica, lùpja, mihûr, mòkule, mòna/mòndà, mòžjoni, mustãce, nïdra, nogà, nõhat, nozdãrva, njùfer, obãrve, obròz, òko, pãhaj, parknò, pãrsi, pãrst, pãzuh, pèla, pèst, pèsnja, pètà, pïška, pïzdà, plùca, polbrãdak, pônca, pùlas, pòs, prítanj, rãme, rebrò, rïca, rùkà, sãlo, sãrce, sïse, slïpo crïvo, slizinà, šcùla/šcùt, škïna, špãle, štùmak, tarbùh, tèmpla, tïmenica, utròba, vïja, vlòsi, vròt, zènica, zlïžnica, zorïž, zùb, ždrïlò, žïle, žïvãc, žïvõt.

1.1.4.2. Izgled osobe

Bãsetan, batùrast/batùrac, bevïja, bìlãc, bjòndast, bùfast - bufalèt, carnjênko, cirizùbica, debêl, dižgracjôn, drãgahan, đïgant, đentïl, gardobà, gòbov, gracjòž, grùb/grubùšan, jakùhan, jòk, kjãkov - kjãst, košcät, krïpan, krïv, lïp/lipùšan, maršov, miškïnjust, mòjan, mòro/mòra/ moretïna, mustacùn/mustacïnka, na bògen, nagrišpôn - navrãš-
ćen, nosät, ogrìzina, rïcast - rùdast, rùnjev, sïr, stãvjjen, sùh, stèpen, šculôn, šestan/nèšestan, túst, visòk.

1.1.4.3. Životinjsko tijelo

Barbùc, camprãga, cùnka, dlãka, dròb, grïva, gvãca, hùhor, kãjak, kjùn, kopïto, kostrèt, krïlò - hrelò, krïžic, kùlin, lancèta, nogïce, nozdãrva, pòpãk, repïca, rïlo, rògi, sãlo, utròbica, ventròm, vïme, žïvãc, žvãle.

1.1.5. Zdravstvena stanja (*kakò je kò sa zdròvjen - bòlesti, magãnji i drùge dižgrãcije*)

1.1.5.1. Bolesti

Åzma - zadùha - pihùra, frónca, grïža, gùba, gùti, infjamacjùn, hripãvac, kòlika, kônkar, kùlap/ kulpîn, malkadùt, menengïta, òsip, perucãc, plavurïta, pòšica, pùnat, rakïtis, recùni, rešupïja, sucïja, sulùstre, škarlatïna, škròfule, španjòla, takajïca, tercòna, varicèle, žutïca.

1.1.5.2. Boljke - Mane - Stanja

Afôn, àfta, àkna, blidïlo, bolećica, brodòvnica, brùn, bubòc, cihãvica, cïr, fibra, fumòda, gãrc, jãšcerica, kagarèla - litãvica - šcïkarèla - poserãvica - pròliv, karmèj, kãšaj, kïla, kòl, kolobòr, koštïpacjùn, kataràta, krãsta, krèpa - krepãvica, kukurikãvac, kunjãvica, lišòj, malankonïja, markadùt, modrïca, moròidi, mravinjãca, natecèno, nõbòj, njòk, òtec, pãrhot, pãtule, prïšc, pùklina, rãna, reumãtika, rïgavica, sròb, šcùcavica, šijãtika, štitikèca, tremarjòla, trës, žgòrnica, žùj.

Betêg, còri, còtov, cèlov, cepekãlo, còrov, gluhoçà, gòba, kulatùn, maganjôn, mancät, nelãgodan, njùnje, pjan-
cïna/pjandòra, sãkat, sanjãvac, slipoçà, šonãbul, štralòc, tartãja.

Blagoslòvjeno stònje, bòlest, dèbulèca - slãbost, dobròdaržèc, duhät, infišacjùn, inkordòn, jãlovica, jèžuri, luđïlo, lùkno, malankunïja, maròt, metejïv, naščè sòrca, nèmoc, nervozitòd, nosècà - trùhla, opãren, popišòn, pòsron, sar-
bèž/cèšonje, slãb nãnoge, smònt, svitnjòcï prid ocïma, šantòn, štufajïca, švogacjùn, tarpït, uròk, vãzet, zablït
ocïma, zdròv, žãlost Bòžja.

1.1.6. Osobine ljudi (*kakòva mòre bìt nòròv, vòja i bùdnost; cà svè cejadìn cinì ol sèbe, kakò govòri i kojè glòse pùšćo*)

1.1.6.1. Vrste naravi

Ala bôna, ambicjòz, aštút, azardòž, bãlov, barãba, barufònt, baštòrd, bènast, berekìn, beštimađur, betèžan, bižigòna, blebetùša, blèkast, blèzgo, blùdan, bondanjènte, bonkùlo/bonkùlović, boležjìv, brìžan, burnjãlo, bùzdo, buzorònt, cinjãlo, cìpal ol pòrta, civetòna, covìcan, cùdan, cukùn, čakulòna, ćavãdo, ćifùt, dangùba, darežjìv, delikòn, dèštri-ga/deštrigadùn, dežbukòn, diškonca- minèštra, diškul, dišperadùn, dišpetòz, ditìnjast, divjòk/divjakìnja - divjakùša, dòbro dūšã - dūšã o(d) covìka - dūševan, dobricìna, dragojùban, drùževan, dubjòž, dūr, đelòžast, edukòn, fal-sùn/falsòna/fòlšo munìta, fanàtik, falùša, fantàstik, farabùt, faštìdjòž, figùra pòrka, fjondukàn, floćùn/floćòna, frajùn/frajòna, fūrbo/fūrba/furbacùn, fòlšo munìta, furjòžast, gãde, galantòmo, gãncò, garlät, gãšo, gizdelìn, gnjusòbã, godìbil, gòvnò od covìka, grèz, grìntovac/grìntovica, grizìca, gùba od covìka, gùda, gulozùn/gulozãca/gulòzica, gulãfer, hlòndovac/hlòhnja/hlùšća, hmùtalo, huncùt, hùštra, imbecìl, imberlòn, imbroyùn, impicadùr, infisòn, ingòrd, interesòž, jazišnica, jùšt, kacabòbulo, kanãja, kapricjòz, karònja, kativerjòž, kavalìr, kilovac/kilovica, kòmòdan, konfùž, krejòn/malkrejòn, kretìno, krìpostan, kurajòž, kùrba - kurbãca - kurbetìna/kurbòr, kùrbin sìn; kur-jòž/kurjožãca - kurjòžica, lãjov/lãjovica, lãjòna, lãmpo, lãzar, lažìvac/lažìvica, legòt, lìnac - lincìna/linùša, libertìn, lisko, lùda, lùlov, lupèž/lupèžica, maldukòn - malkrejòn, maledèto, malicjòz, manjamùhte, manjùn/ manjòna, maškalcùn, mekopùtan, mèrlo, milostìv, mòna, morbinòž, mucigòt, mùnjen, muslùja, mùtrija, nèhaja, nervòžast, nesrìcnjok, nevòja, normãlan, opãhnet, òsoran, pacìfik, pacòko, pãmetan, pasetìna, patãjko, patãta, pèpovac /pèpovica, petegulòna, pìlã, pišakantùni, pizdùn/pizdãca, pjancìna/pjandòra, podgùzina, podòban, pògarda, pokvòren, ponòsit, porãpnjok, porugùša, posrònac, poštenjòk, požerìna, prasùn, přc, prifrìgon, pripotènat, prizòcan, pròsac, putãna, razbòjnik, redìkul, rùgò, salvãdigo, sarcèn, sãrcen, simpàtik, skrupulòz, sladokùsan, (i)smantòn, smardecòn, smìran, smušenjòk, spavùša, sramežjìv, strašìvac, stùpido, svojeglòv, šcãpa, šempjo - šempjãdo - šempjast - (i)šempjòn, šerìjast, škivafatìga, šòrdo, šoto-kùco, šparenjòz, špicaškãndalo, špiritòž, šporkacùn/šporkùja, štafèta - štafelòna, štam-padòra, štrambèra, štrìga, štufajìca, šufištik, šušpetòž, tãman, tamjùra, teštãrdo, tìmidan, tükast, tüknet, tùrko na p rèdiku, turlalã, tùrle, udrivèn, ušencìvica, varbèc, vartoglãvac, vergonjòž, vicjòž/razvicjòn, vìpera, višcìca/višcùn, vitren, vragomètan, vražjì, zãfrikon, zagùljen, zãjebon, zãli, zãlo gùjã, zãlo koprìva, žestòk, žvãcovac, žvèlat.

1.1.6.2. Vrste raspoloženja i zamora

Angunìja, bìdan, bòlestan, dešvòn, dišperòn, faštìd/faštìdjùn, fjãkast, glòdan, grìntov, impertivèn, ingropòn, inkantòn, intemuròn, inteštòn (i)skonšumòn, ispinãt, istarmòn, (i)štufòn, izmùcen/izmòren/iznemòga, izorcãt, jìdan, jùšan/najùšen/razjùšen, kuntènat/malkuntènat/prikuntènat, malinkonìja, martvìlo, morbìn, mortifikòn, mùsast, nahùndrit se, najèžen, na jojò, nakostrùšen, namargodìt se, namùrdit se se, namùsìt se, namuròn, nervòž, obatulìt, ofendivèn, opùhon, otrùpìt, pãtit/ispãtit se/napãtit se/propãtit, popìzdìt, posròmjen, pristrãšen, rãdostan, slomivèn, srìtan, štùf, tarpìt, turmentãt se, ćapò ga je trentaùn, trùdan, ùfonje, umòran, uvrìden, vèsel, od vòje (bìt dob-rè/slãbe vòje), zajùbjen, zapìhon, zdròv, zlovòjan, žalostan, žèdan, žèjan.

1.1.6.3. Stanja budnosti i svijesti

Bùdan, drìman, dronjãt, jùjan, kùnjãt/zakùnjãt/zakjãt; mortòv, pacjènat/nepacjènat, pòspon, pjòn (*usp.* inkarikòn, nabumbivèn, nacìkon, nalivèn, nakarcòn, ćapò je mãšku, nãloko se, òbloko se, pjòn kakò guzìca, šprucòn/ pošprucòn; pod štekòna/pòl šteke, pùn ka bãk, stanjòn, tèpal, teplã su mu ùha, zarumenì se, ćufì ga je) snìvãt, spãt/zaspãt/spõnje.

1.1.6.4. Geste, kretanje i pokreti

Bãdot/ubãdot; banjãt se, barjãt/izbarjãt, bižãt, bùskot se, bùsot se, bùšìt, butãt, cinìt jãkove-jãkove (kolìnima), cinìt... (regãtu, šušùr, tumbule, žmòrfije, punjètu...), cìrit se, drãgovot se, gãrlit/ zagãrlit, gãzit/izgãzit/ugãzit; gìlit, gingolã(t)

se, glădit/poglădit; gnjîzdit se, gongoliză(t) se, granjăt/ izgranjăt/ogranjăt; izgrafăt/ografăt; grată(t) se - cêșot se; grîst/olgrîst/ugrîst/zagrîst; hitit se, hmû- tot, hodît, hvăstot/ishvăstot, inkapelăt (se), ispjûnit, ispjûhnit, isplahnît, isplaskăt, istriskăt (se), izbêcît, izgûrit se, izvörnî(t) se, jûbît, kîmot/zakîmot; kjăt, klănjoj se/naklonî(t) se; kleknît, klepnît, klûncot, koparcă(t) se, kostrûșî(t) se/nakostrûșî(t) se; krampăt, krît/nakrît/olkrît/ pokrît/sakrît; léc, lîbî(t) se, lîzăt, lîzot/ulîzot; lôtît/izlôtît/polôtît, razlôtît; lumbardăt/zalumbardăt, mîgot/ namîg- nit/žmîgot; mîlovat/pomîlovat; mlôtît/zamlôtît; mōhăt, motăt, mōtăt, dōvăt mōte, mōvit se, mûsî(t) se, nêrot/iznêrot/se zanêrot/podnêrot; napăst, nasăr- cōt, obărcot se, okărpit, opîzdit, opahnît, oseknî(t) se, otărit, paletăt, pārcit/napārcit se; păst, pēcî(t) se/ispēcî(t) se/napēcî(t) se; pēpot se, petăt... (nogu u guzîcu, rōge, škōpulu); petinăt/ispetinăt; pîpot/ispîpot/ napîpot/popîpot; pjûnit/pjûcot; pjûskăt, plēsăt, plîvot/zaplîvot; *načini plivanja*: (sa tîkvîma, sa plufîma, sa kōlon; po muškû, po žensku, po pasîcu, po splîsku, na indijānca, na škîna); (*stilovi plivanja*: krăul, bēterflaj, germānija); plêskot/poplêskot/isplêskot/zaplêskot; plêst/isplêst; pokûnjî(t) se, potēgnît/natēgnît/otēgnît/protēgnît/rastēgnît/zatēgnît; prîgnî(t) se, prișît/zaprișît; privōli(t) se, protezāvica, pûjăt, puzît/popuznit; rashîtî, raskrēcî(t) se, rogûșî(t) se/narogûșî(t) se; sagînjot se, sêst/zasêst; skōkăt/skocît/iskocît/olskocît/ poskakûvot/priskocît; slegnî(t) se, (i)svucîvot se, șcîpăt/ușcîpăt/ișcîpăt; șcîpăle, șcîpûș; škarnjăt/zaškarnjăt, škopjăt, tarkăt/ tarketăt/ zatarkă(t) se, tarlecăt, tetûrot, tocît/istocît/natocît/pritocît/rastocît/utocît; tōncot/ potancûvot; trēnut, trîskăt/istrîskăt/ zatrîskăt/ trisketăt; trûtot/zatrûtot; tûc/istûc/natûc/otûc/ potûc/pritûc/zatûc; vartît/izvartît/uzvartît/zavartît; vōjă(t) se/izvōjă(t) se; vûc/dovûc/ izvûc/povûc/podvûc/ provûc/ uvûc/zavûc se; zalopōtît, zîhăt, zjăt, zlămenovot se, žvăcōt.

1.1.6.5. Govor, glasanje i izražavanje ljudi

Bălit, barbacăt, beștimăt, blebêcōt, blêzgot, brontulăt, bûkăt, bumbîzăt, cigōnî(t) se, cîhăt, cêpêkăt, deră(t) se, govorît, grîntot, gunjelăt, hlîpot, hlîpetăt, hrîpăt, hropăt, izjānit, jaûkăt, jêcōt, kantăt, kășjoj, klevêcōt, kmîcăt, krêcăt se, marnjît, mlășcōt, notăt, obōjkăt, pardît/upardî(t) se; pîhăt/ispîhăt(t) se/uspîhăt(t) se; pîlăt, pîsăt/ napisăt/ polpîsăt/ popîsăt/ pripîsăt/upîsăt/zapîsăt; pîzdit/ popîzdit; plăkot/proplăkot/rasplăkot/zaplăkot; prōvjăt, ronjăt, romonît, rûgă(t) se, skrîkăt, slînit, smîjă(t) se/nasmîjă(t) se/polsmîhûvot se; stēnjot, șapjăt, șcûcōt, ștrabacăt, tartajăt/zatartajăt, vîkăt, zvîžjoj, žvăcōt.

1.1.7. Odjevni predmeti i tkanine (*ovò svè se mōre obûc i stăvit nō se*)

1.1.7.1. Odjeća

Alabambîna, blûza, bragêșe, bûșt, buștîn, dōlamica, fuștōn, găce (=hlaçe: krōtke i dalêke găce), gûca/gûcîca, in- cerōda, jakêta, jaketûn, jelêk, kabanîca, kalcête, kamižōla, kamižolîn, kamižōt, kaparân, kapatōj, kapōt, kapûc, klobûk, kombinê, komêș, korpêt, koržêt, koșûja, kōtula, măja, mājica, mântel, mezokamîža, mezokapōt, montûra, mudantîne, mudōnte, pelerîna, peturîna, prōmina, reba-tînke, ređipêt, rōba, șopraăbit, șotokōtula, șotōna, șo- tovêșta, terlîș, trêșkot, vêșta, veștît.

1.1.7.2. Vrsta tkanine

Batîst, bumbažîn, bumbōk, burêt, bûrg, butōna, cîc, damăsk, etamîn, flanêla, fuștōnj/fuștanjêt; gotûn, indijōna, in- glesîna, inlêt, kadîfa, kamelōt, brîk, kanavîna, lôn, makō, plîș, pôn/panêt, popelîn, sūkno, svîlă, ștōf, telarōșa, terlîș, tûl, velûd/veludîn.

1.1.7.3. Obuća

Babăke, cavăte, cōkule, cōkuli, galōșe, papûce - pantōfule, postolê (*dijelovi*: cōdîne, kurôm, șjōla, șpigête, tăk), sân- dole, știvăle, știvalêti.

1.1.8. Odjevni dodaci (*ovò grê - òli se mòre dodät - uz ròbu na sèbi*)

1.1.8.1. Odjevni dodaci

Bagulîn, berîta, bonèt, boršîn, botûn, centûra, facôl, faculèt, fâša, fjök/fjokèt; fjûba, frècija, fôdra, furkèta, gamãše, gète, gvõnti, kãjiš, kamûf, kapelîn, kolèt, korpèt, kularîna, kurdèla/kurdèlica, ligãambe, lumbrèla/lumbrelîn, mahràma, mùf, pancjèra, pecèta, pelîca, petenîn, plèt, pòs, rukavìce, šjalpèta, šküfja, špancèra, špigèta, šuština, tirãke, travèrsa, vèl, velèta, volònt.

1.1.8.2. Nakit

Bökola, braculèt, djamantîn, formò, kanijèla, kordûn, kurãja, medaljûn, moretîni, pãrsten, pèrle, puntapèt, recîna, špila, vèra.

1.1.8.3. Pomoćni dodaci

Babarîn, batikûlo, dentjèra, kröcula, ocalîn, ocòlè, paketîna, šcòp, vèntula.

1.2. HVARANIN I NJEGOVO OKRUŽENJE

1.2.1. Okoliš (*ovò mòreš vîdit òkolo sèbe*)

1.2.1.1. Oblik tla

Bãrdo, basadûra, bök, bõrca, brîg, dól, dolãc, glõvã/glavìca; gomîla, gorã, grèbja, grõta, grotòm, jãma, jèža, kalüža, klõnjãc, krõj, lôz/lajcìc; lîhã, lõkva, mòca, muntãnja, nizbardica, pjanûra, plõca, pòje, prîstava, propòd, ròvan, spîla, starminã, strõnã, škrãpe, špila, tocìlo, vãrtal, vãrh, zõglõv.

1.2.1.2. Vrste tla

Bilušina, büšak, buškèt, carnîca, carnjenîca, gnjîla, grahorãcina, grèbja, grîža, guščãvina, jarîna, kamènje, kãrš, kosã, køse, ledinã, novinã, pãša, paljèvina, pãsika, pãšãk, plãža, sarbûn, starinã, stînje, tarãc, tufãc, zemjã.

1.2.1.3. Toponimi za mjesta na moru

(ne ponavljaju se u abecednome dijelu rječnika, osim romanizama)

Otoci, otočići, hridi pred Hvarom (prema V. Kovačiću; v. *Literatura*)

Bãba, Borovãc (kraj Palîla te pored Ždrîlca), Dõbri otòk, Gãlešnik, Garbûn, Gõjca, Lèngva, Marînkovac, Pãržanj, Planîkovac, Plõcica, Jeròlim, Svèti Klemènt, Šcèdro, Škoïc - Škoïc ol Vlõkè - Škõj ol Vlõkè, Škoïc - Škoïc od Lantèrne - Lantèrna, Škoïc ol Mlîna, Štambèdar, Trõvna, Vo(d)njòk (Vèli i Mõli).

Uvale i uvalice na Paklenim otocima (prema V. Kovačiću; v. *Literatura*)

Balunić, Bök ol Carnjèn, Bök od Ražnjicã, Bök ol Vodnjõkã, Carnjenè, Dõlnji bök (Stõre stõne), Dubõka (Vèlo i Mõlo), Kolüdrice (Vèlo i Mõlo), Kordovõn, Meštrõviã bök, Mlîn, Okorîja, Palîlo (Gîrje i Stõro), Pãkljeni bök, Palmižõna, Pèrna, Pètrov bök, Planîkov bök, Pod Jeròlim, Pod Lõzje, Pod Ražnjic, Pol Salbûn, Sõline, Prisjüga, Privõjica, Stîpanska, Stõre Stõne, Studèni bök, Taršcè - Tašcè, Tîšuãa bøk - Tüšicã bøk, Tovõrski bök, Üleni bök, Vãla - Vãla ol Palmižõne, Vlõkã, Zoglõv (Vèli i Mõli), Ždrîlca.

Rtovi na Paklenim otocima (prema V. Kovačiću; v. *Literatura*)

Bibiãa rõžõnj, Glõvã ol Dubõke, Glõvã od Jeròlima, Izmètišcè, Kordovõn, Margînja pûnta - Margînska pûnta, Meštrõviã pûnta, Mõciguzicã, Öšciji rõt, Plîtki puntîn, Plõce ol Stîpanske - Zoglõv, Põd Lantèrnu, Pûnta ol Carnjèn -

Pûnta ol Carnjenîh, Pûnta ol Kovôcâ - Kovôc, Pûnta ol Palmižône - Bânjuša rožônj - Rôžônj ol vâle, Pûnta ol Pêrne, Pûnta ol Tarščâ - Tarščeno pûnta, Pûnta ol Vlôkê, Pûnta ol Zoglâva, Ražnjic - Abrâmov rôžônj, Senišno pûnta, Strôžica, Šcikâlo - Šcipâlo, Špartibutîn - Špartipuntîn, Vodëni rôt.

Uvale, uvalice (vâle i bocîci po krâju, od Milnê do Loznê) (prema M. Hraste, *Antroponimija i toponimija općine hvarske*).

Biskupîja, Bocîc ol Galijôle, Bôk (Vëli i Môli), Bôrce (Vëlo i Môlo), Dûga (sa Bocîcen ol Dûge), Forjò (Vëlo i Môlo), Garnî bocî, Gârška (Vëlo i Môlo), Gnîline, Jâgodna (Vëlo i Môlo), Karobêr (Vëli i Môli), Komîni, Krîžno lûkâ, Kurîlo, Loznâ, Mâjerovica (Parvô i Drûgo), Milnâ (Vëlo i Môlo), Mekîćevica (Vëlo i Môlo), Mlalkô, Parjâ, Pelegrînska, Pëtrov bôk, Pöstine, Pokônji dôl, Pribînja, Spîlice, Spîlice (Vële i Môle), Studencîci, Studëni bôk, Širôka, Škalezije, Tocîlo (Môlo), Tocîla, Üleni bôk, Vîrà (Vëlo i Môlo), Zastûpâc (sa Bocîcen ol Zastûpca, blîzû Loznê).

Rtovi (pûnte po krâju, od Milnê do Loznê) (prema M. Hraste, *Antroponimija i toponimija općine hvarske*)

Dûgi rôt, Galiôla, Kosmâca, Krîžni rôt, Malkuntënat, Pelegrîn, Plôce od Spîlic, Požarić, Puhâvac, Rogôšno pûnta, Rôžônj.

Jebëni kâmik (sika zapadno od Vële Gârške).

Napomene:

Za *Paklene otoke* prof. Mate Hraste piše (*Antroponimija i toponimija općine hvarske*, u *Hrvatski dijalektološki zbornik*, str. 354, izd. JAZU 1956.):

“Pred Hvarom... nalaze se *Paklëni otôci* ili *Spalmadôri*. Hvarani ih zovu *škôji* (tal. *scoglio* = greben, otočić). Pridjev paklen znači smolast, kako tumači i prof. Skok... Posebnu vrstu crne smole za mazanje brodova i danas stanovnici Hvara nazivaj *pakôl* < рѣклѣ, *pâklina*.”

Dakle, u Hvaru se izgovaralo *Paklëni otôci* (a ne *Pâkleni* - ili *Pâklinski* - *otoci*), kada se nije govorilo *Škôji*.

Svi toponimi su hrvatskog podrijetla osim ovih romanizama:

Balunić, Galiôla, Garbûn, Jerôlim, Karobêr, Klement, Lantêrna, Lêngva, Malkuntënat, Margînja..., Palmižôna, Pelegrîn, ...puntîn, Salbûn, Škôj..., Škoîc...; Špartibutîn/Špartipuntîn, te Kolüdrîca (grčko-bizant. porijekla).

Za toponime s unutašnjosti otoka v. Hraste, M. – *Antroponimija i toponimija općine hvarske*.

1.2.1.4. Zgrade i građevine

Adisabêba, Arsenôl, Bankête, Batarîja, Belvedêr, Bônj, Fôntik, Fortîca, Frôtri, Gôspâ Luncjôta, Gra(d)nô vrôta, Lerôj, Lôđa - Kürsalon, Macêl, Madêra, Mandrâc, Milîcija, Môla, Napoljûn, Orlâna, Ošpidôl, Rotônda, Sokolâna, Štandârac, Tejôtar, Vëlo i Môlo Gustîrna, Venjerônda.

1.2.1.5. Četvrti u Hvaru

Bolesnikovò, Bukaînka, Bûrak, Dolâc, Đardîn (Vëli i Môli đardîn, Za jardîn), Fâbrika, Glavîca, Gojâva, Gôspîn vârtal, Grôdâ, Kâmen križ, Konopjîka, Kôrlovica, Krîžâ, Krîžni rât, Krîžno lûkâ, Lucîca, Mâjerovica (Parvô i Drûgo), Mûnat (Vëli i Môli), Opûzeno glavîca, Pâis, Pelegrîn, Pjâca, Pod Fortîcu, Pöstine, Recînta, Rîva, Sanitôd, Svêta Katarîna, Svêti Mârak, Svêti Mikûla, Šamôreta dolâc, Šcikovi bôk, Vrîsâk, Zakaštîl, Zâstup.

1.2.1.6. Vrste građevina

Barâka, crîkva/crîkvica, japjënica, kažërma, kûca, lazarèt, magazîn, ošpidôl, otêl, paržûn - tavnîca, škula, škvêr, tribunôl, trîm.

1.2.1.7. Javni prostori

Cimitêrij, đardîn, kafâna, kancelarija - oficij, kôla/kalêta, kontrôda, kôva - petrôra, oštarija, pazôr, pjâca/pjacêta, skalinôda, šentôj, tovîrna.

1.2.1.8. Važnija naselja na otoku Hvaru

(ne ponavljaju se u abecednome dijelu rječnika)

Brûsje, Bogomöje, Dôl, Dubövetica, Gđinj, Ivôn Dolâc, Jêlsa, Milnä, Môlo Grôbje/Vêlo Grôbje, Pîtve, Stôri Grôd - Paiz, Sêlca, Suçûraj, Svêta Nedîja, Svîrče, Varbônj, Varbôska, Vrisník, Zastrazišće, Zâvala, Zorâće.

1.2.1.9. Gradovi, lokaliteti

Bêc, Bonezajer, Elšât, Jakîn, Lôndra, Mostôr, Nêvjork, Pelîšac, Pôla, Pûja, Trêšt.

1.2.1.10. Prodavaonice i zanatske radionice

Apotêka - špicjarija, bacvarîja, barbirîja, bikarija, bufêt, bufîga, kovacîja, marangunîja, pašticerîja, peškarija, postolarîja, šalturîja, tangarija (pôc u likôrâ, u postolôrâ, ...).

1.2.2. Građevni materijali i načini gradnje (*sa cîn i kakò se grôdi*)

Armadûra, bajòk - beverûn, basetîne, betûn, brökve - còvli, na bûnju, cimènat, dâska, facôda, findifêr, grêda, inkârat, inkortêlo, jôpno (žîvo i gòšeno), kâmik, kôraš, kantinèla, klânfa, kûpe, lamarîn, mâlta, matûn, murôl/mezomurôl, paštûn, pûnta špâgo, puntižêl, sarbûn, savûra, slîma, štukète, šûder, tavêla, vîda.

1.2.3. Kuća (*na kûci, po kûci i ôkolo njê möre bît svè ovò*)

1.2.3.1. Dijelovi kuće i dvorišta

Abajîn, balatûra, balustrôda, bânja, basamènat, bûnjâc, bužâkula, còkul, dispênsa, dvôr, fineštrîn(a), fumôr, fundamènat, grîlje, grundôl, gustîna, kâmara/kamarèta/kamarîn; kapunjêra, konôba, koridûr, kotorâta, krôv, kûcišće, kundût, kûhinja, kužîna, lantôna, lâstavica, luminôrij, meřîna, munegîn, ôdrina, ôsik, pašamôn, pêrgul, pergulôda, pilastrîn, pjanarôtul, pjôver, plafûn, pôd, ponîstra/ponîstrica, pôrtik, portûn, prôg, skâle, skalîne, strîha, sulôr, sušilo, škûre, špîgula, špijûni, štônd, šufit, terâca, tèza, tinêl, vârtal, vòlat, vrôta, zâhod.

1.2.3.2. Oprema kuće

Bartvêla, batidûr, caklò, dirândola, gûrla, kâmenica, kjûc/kjucânica; kòkot, krakûn, lâštra, lukèt, makâko, pjôver, rubinèt, šaltarêl/šćenâc; špîna, tapêt, verèta, zârcalo, žôrna.

1.2.4. Unutar kuće (mobilja i svè drùgo cèga möre bît potriiba u kûcu)

1.2.4.1. Namještaj

Armerûn, baûl, bonagrâcija, brökva, katrîda, kanapè, kantunôl, kavalèt, kocèta, koltrîna, komò, kvôdar, lavabò, lavamôn, levandîn, poltrôna, postèja (p)sîha, râdijo, šemizèt, škritôrij, škafèt, škafetîn, špašêj, štramâc, štûva, tavulîn, zîkva.

Napomena: Za kuhinjsku opremu i namještaj, v. 1.3.1.

1.2.4.2. Kućne potrepštine – Posteljina

Batipôn, baûl, bruškîn, cèšaj, cúcîn, jôgla, kjûkica, kaîn, kanavâca, kandêla/kandelîr, koladûr, kušinèt, kudîja, lerôj,

lumîn, metlă, miljè, nõžice, pòkrov, pribodăca, prîmus, provîn, rešetò, sìto, sukānac, svīcà, šcāpīna, šigurèca, škandalèt, škovacēra, špiritjēra, štèrika, štrāca, šugamôn, šumprēš, vārcina, žveljarîn.

Bījāc, bjankarija, blazinja, imbotīda, kôltra, kušîn, kuvērta, kuvertūr, lancûn, pjumîn, šcāvīna.

1.2.5. Alati i orude (*alôt i ordēnji*)

Badîl, batūra, britvulîn - temperîn, bruškëta, bucêl, capëta, civīre, daržālo, djamônt, fāngla, fratûn/fratuncîn; gancîn, grabûje, kacavīd, kargēra, karjôla, kavalèt, kîn, kjûc, kônka, kôrta žmarilja, kosôr/kosorāca; krāmp, krīk, lima, lītò, livêl, lopāta, māca, macavarīja, macôla, manīca, maškîn, mašûr, mlacić/mlôt, môrša, motīka, nõžice (od rīza, od lamarīna), pinêl, pjombîn, polûga, puntarjûl, raškëta, rāšpa, remandêl, sikīra/sikīrica, sôrp, svārdal, stāza, strûg, šaldadûr, šcāpadûr, šēga, šegac, škvāra, škvāra cōta, špalavīr, špātula, šplānja, špuntarjôla, štrangulîn, štrumēnat, tajafēr, tajēnta, tanāje, tēsla, tocîl, tōrna, trāpanj, vijôla, zubātka, žgûbja.

1.2.6. Vinogradarstvo (*pøje i òkolo njèga*)

1.2.6.1. Poljodjelski nazivi

Bārkaj, fošôl, gonīt/dognāt/gonac, grebenīca, grōžje (cēhja, hostûja, kobôl, drôf); hānjule, hrēb, intrôda, jemātva, junôk, kopāt/kòpica/raskòpica, burlāt; lozà/lôzje, lôza, lûjci, mākina ol polivônja, mēcka, mīh/mišīc/mišīna, mladīca, navārcot, nõžice od rīza, obrīzot, ogarnjāt, ògrada, ogrībot, omīcot, otrūnīt, paližāt – pripūvāt, pārtit/napārtit/raspārtit/upārtit, plēnka, pogrebenīcit, pøje, polītak, polivônje, poškarnjāt, potakjāt, provîn, prūt, pudôr, rafīja, rīz, slīpac, sôd, stārica, strāšilo, sumporāt, šuferāt, sumporāca/sumparēla, škarabījica, tārgot/otārgot, tākaj, tartajûn, težôk, trūdī, tūranj/turnāt/oturnāt, vlāh, zabuhūvot, zavūza.

1.2.6.2. Bačve

Bācva (*dijelovi i oprema*: bandirôla, cēp, dūga, kanëla, kantīr, òbruc, špīna, tāk, tapûn, tapunôra, utôr), badônj, bāja, banjēnica, barīl, bigūnac, bujôl, dīžva, kābal, karatīl, kôca, lākomica, maštīl, mezarôla, mezarolîn, kastanjīr, sūd, šēšula.

1.2.6.3. Nazivi vina i loze u okolici Hvara – Stolno grožde

Bīlo, cōrno, opôl; amerikanīca; blājka - mekûja, bogdanūša, darnekūša, maraškīna, muškāt, pārc, plavac mōli, plavac vëli; pōšip, pujīška.

Cibīb, kardinôl, strōnco di gālo.

1.2.7. Prijevoz kopnom (*sa cîn se putûje i sa cîn se prinõsidu stvōri*)

1.2.7.1. Kopena prijevozna sredstva

Āuto, autôbus, ferôta, kamijôn, karèt, karjôla, karôca, picīgla.

1.2.7.2. Prtljaga (*bagāji*)

Bavûl, bôrša, valīža - kûfer, pròcak, rûsak, sakèt, vrīca.

1.2.8. Podjela vremena (*dōba dōna, setemōne, mīseca i godīšća*)

1.2.8.1. Doba dana i noći

Zorà, jùtro, ùjutro, pōdnē, popōdnē, dôn, po dnevu; sūnce istòk /sūnce zopôd; sût, vècer, prīdvecer, nāvecer, nôc;

prî/pösli mîse; prî/pösli marênde/obîda/vecère; dökasna, pölnôc, popölnôc, po noçi.

1.2.8.2. Dani u tjednu

Parvî dôn, (u)törîk, srîdâ, cetvörtäk, pětäk, suböta, nedîja.

1.2.8.3. Mjeseci u godini

Jenôr, vejäca, mârâc, aprîl, môž, žünj, lûj, agüst, setêmbar, otôbar, novêmbar, dicêmbar.

Napomena:

Sve se više koriste redni brojevi za sve mjesece: *parvî, drügi, trëci, ... mîsec.*

1.2.8.4. Mjesečeve mijene

Mlôdi mîsec, parvî i trëci kvârat, tünd, mrök; mînä šetembrîna.

1.2.8.5. Vremenske oznake

Danäs, jucêra, prîkucera; jütros, veceräs; pasônu setemônu, prî mîsec dôn, pasônega lîta, lônî.

Sütra, prîkosutra, drügu setemônu, za mîsec dôn, iza Božîca, prî Uskârâsa, na Svêtega Antônîja... ; godîšce, dolîta, vîk - sêkul.

1.2.8.6. Godišnja doba

Primâlice, lîto, zîmä, po jemätvi (=jesen).

1.2.9. Brojevi (*kakö brojmò, mîrimo, plöcòmo*)

1.2.9.1. Glavni brojevi

Jedôn, dvò, trî, cetîri, pêt, šest, sèdan, òsan, dèvet, dèset, jednâste, dvonâste, trinâste, cetarnâste, petnâste, šesnâste, sedavnâste, osavnâste, devetnâste, dvôdeset, dvost i jedôn, ... trîdeset, cetardesêt, pedesêt, šezdesêt, ... stô, dvîsto, ... mijôr, miljûn.

Pitalica: *Cä je tò: 'Šest usîju, òsan pêt, trî guzîce, jedôn rêp?'* (Odgovor: da jahača na *mülü*)

1.2.9.2. Redni brojevi

Parvî, drügi, trëci, cetvörti, pëti, ... jedanaësti, dvonaësti, trinaësti, ... dvôdeseti, ... stöti...

Is parvê - o(d) parvêga pütä, iz drüge - o(d) drügega pütä, o(d) trëcega, cetvörtega, pëtega... pütä.

1.2.9.3. Grupni brojevi

Deçîna, duzîna, karcâto, pôr, velëti.

1.2.9.4. Brojevi u igri 'šîje-šëte'

Ûno, dô, trè, kvätro, cînkve, šîje, šëte, öto, nôve, djëci.

1.2.9.5. Mjere (*mîre*)

Barîl, cöl, dèc, kašëta, kilò, kvartîn, kvintöl, kvôrta, lîbrica, lîtra, lôkat, mîja, motîka, paš, pëdaj - rogùša, tölitar, ûnca, ùza, vagûn.

Napomena: Za mjere korištene uglavnom u kućanstvu, v. 1.3.13.

1.2.9.6. Novac (*šöldi*)

Bankanöta, cekîn, cênta, centèzim, devîza, ðinar, dölör, dukät, fjorîn/banîca/šöld/hèler/krùna, kùna, lîra, lîra šterlîna, mârka, munîta, patakûn, pînezi - ðinari - šöldi - bëci, piškîc.

1.2.10. Boje (*kolûri*)

Bîlo, bjânko, carvëno - carnjëno, celëste, cènere/cenerîn, corno, kafëno, lîla, madrepêrla, mödro, pipîta, rôso, rôza, sînje (môre), sîro, škûro, vërde, verdulîn, zelëno, žûto.

Napomena: U lokalnom govoru nisu uvriježeni izrazi: ‘plavo’ (nego *mödro* i *celëste*); ‘sivo’ (nego *cènere*, *sîro*, *sînje*, *madrepêrla*); ‘tamno’ (nego *škûro*); ‘ljubičasto’ (nego *lîla*).

1.2.11. Duhan i cigarete (*tobäk i svè drügo za möc fumät*)

Apâlat, cibük, cigalîn, friminönt, fumät, fumadûr/fumadôra, kartîna, pîpa, španjulèt - cigarèt, tobäk, tráfika.

1.3. KUHINJA U HVARU

Kuhinjski i kulinarski nazivi (obrada i dopuna prema *Glosaru kuhinje i kulinarske terminologije romanskog podrijetla u splitskome dijalektu*, Lj. Šimunković - M. Kezić)

1.3.1. Kuhinjski namještaj i oprema (*stvõri za u kùhinju*)

Bânak/banciç, balônca, daščica, gânac, jacêra, kaldäja, komöstre/kôcul, komîn, kredënca, lavapjâti, lavêl, maškadûr, mulëte, nâpa, pêc (za kruh), popëcak, škancîja, škanjêl, špäher, tornanâpa, trînoge.

1.3.2. Posude (*sûdi*)

1.3.2.1. Posude za vodu i tekućine

Böca, bukôl, butilja, butiljûn, damjôna, lâta, pîrja, ramîna, sîc, vârc, verdîca.

1.3.2.2. Posude i pribor za kuhanje i pripremu hrane

Batišpônj, bronzîn/bronziniç, bruštulîn, cidîlo, crîpnja, gamëla, gradële - gradîkule, gratakâža, hmÿjka, kacjôla, kôgoma, kopânja, kotlënka, lambîk, lâštra, lazanjûr, lopîža, mortôr, mažinîn, pajäk, pašabröd - procidîlo, pašamakarûni, pašûra, pëka, picôna, pinjâta/pinjâtica, pöt/pötiç, rodolèt, roštjêra, rözônj, solnica, štrukapatäte, šupjaca, tèca/tëcica, vaporèt.

1.3.2.3. Stolno posude i pribor

Biçerîn, bocûn/bocuniç, caklarîja, cukarjêra, çikara, frutjêra, gvançêra, karafîna, kavatâpi, kortelîn, kuçarîn, nôž, panjêra, perûn, pjät, pjatiç - pjatîn, portafrüti, pošöde, tavâja, tavajôl, terîna, žlica, žmûl.

1.3.3. Košare (*kartõfi...*)

Kartôl/kartolciç, köfa/köfica, spârta/spärtica.

1.3.4. Priprema jela (*kakò sprãvit spîzu*)

1.3.4.1. Način pripreme jela

Aldênte, na banjamañja, na bûzaru, dôlčegârbo, ‘dvò glògoja’, frîgono, na gradîkule/gradêle, indurôno, inûmido, kûhono, lèšo, pecèno, pod pèku, na ròžônj, samaštrôno - potrušeno, u savûr, ùsuhò, šufigôno, žbativèno.

1.3.4.2. Obroci; Gozbe

Kafà, marênda/marendîn, rûcàk, obîd, vecèra;

Gânga, kanôta, pîr, sabatîna.

1.3.5. Vrste jela (*vôrsti spize*)

1.3.5.1. Međujela

Cûšpajz, frîganica, fritâja, jûhà/fòlšo jûhà, maništra, maništrûn, sûho maništra – pašta-šûta, panôda, panibrôd, pulênta, rîži-bîži, rižòt, vârina.

1.3.5.2. Jela od mesa

Kalandrâka, kulincîc, lešòda, mêso indurôno, pašticôda, polpète, smòk, šnicel, tîngul/tingulèt, trîpice, žgvacèt.

1.3.5.3. Jela od ribe; Jela od mekušaca

Bakalôr bjânko, brujèt, frîgono rîba, gregòda, rîba lèšo, samaštrôno rîba, rîba u savûr, slòno rîba.

Còrni rižòt, hubòtnica na salòtu.

1.3.6. Meso (*kakòvo mêso jîmò*)

1.3.6.1. Vrste i pozicije mesa

Bràvetina, gòvedina, incêrica, jänjetina, kozetîna, kozlić, prajcèvina, prazòvina.

Brižjòla, filèt, košèt, latežîna, lûmbul, mòžjoni, mulòm, pancèta, svićica, štrakûl, špâla, trîpe, ventròm, žîgerica.

1.3.6.2. Suhomesnati proizvodi

Kaştradîna, kobasîca, lugâniga, murtadèla, pancèta, paršût, salòm, zambôn.

1.3.7. Prilozi (*verdûra, legûmi...*)

1.3.7.1. Povrće

Articòk, balancâna, blitva, bròkula, címul, grâhorica, kapùla, karòta, kàul, kukûmar, kupùs, lùk, rîkula, patâta, pâprika, picòla, pomidôr, ravanèla, rîpa, rodâkva, salòta, škalònja - jutîka, špinôt, tikvice, verdûra, verzòt, zêje.

1.3.7.2. Mahunarke - Žitarice

Bîži/mezobîži, bòb, fažòl, fažolèt, sikîrica, slanûtàk.

Kukurüz (cinkvantîn, frementûn), ôrzo, rîži, šenîca (bilîca, golîca, krivâca, modrùja), žîto (=ječam).

1.3.8. Dodaci hrani i okusi (*koncīrri i svè onò ca dōjè gùšt spīzi*)

1.3.8.1. Začini i umaci

Āniž, bròkve de garòfolo, cikòrija, cùkar, kanèla, kàpari, kardamôn, konšèrva, korijândol, koromàc, kvasìna/ružòta kvasìna, kvòs, mažuròna, maravìnac, murtèla - bazìlika, mušcòni orìh, papòr, paštèla, pèšt, petrusìmul, peverùn - feferùn, pòfrig(a), sèlen, sùpa, šòlša, štrüt, šùg, timjòn, tòc, ùje, vanìlja.

1.3.8.2. Okusi

Bjùtovo, dōjè na maravanèt, glùho, gòrko, guštòžo, jùto, òžeto, rôngovo, slòno, slòtko, usmardivèno, užègneto, zagòreno, žestokò.

1.3.9. Slastice (*gulozarìje*)

1.3.9.1. Bomboni

Arancìn, bomboncìn, cukarìn, cùkar-de-òrzo, cúkulòta, ðelòt - slàdoled, fàve-di-mòrti, karamèla, konfèti, lilihìp, limuncìn, mândule broštulòne, škanjòti.

1.3.9.2. Kolači

Budìn, cvìti, fòrski kolòc, galetìna, garìtula, hròstule, kotonjòta, krokònt, kuglùf, mandulàt, marmelàda, marcipòn, oblìja, palacìnke, pandešpànja, pandolèt, pàprenjok, paradizèt, pàšta, pašuràte, rafiòli, rogùša, rožàta, sîrnica, šavajòrd, žbatòcìn.

1.3.10. Pića (*za popìt, ma i za napì(t) se*)

1.3.10.1. Bezalkoholna pića

Granadìna, kafà, kamomìl, limunòda, medùra, mlìkò, narancòda, radènska, smùtica/hmùtica - bikla, vodà.

1.3.10.2. Alkoholna pića

Anizèt, bira, bumburìka, maraskìno, meštrò, prošek, rakìja (flèma, oràhovica, travarìca), ružulìn, vìnò (bìlo, còrno, òpol; barsàta, bevònda, gemìšt, cìlo, cìkneto, kàršceno, màšt, maravòn/maravanèt, pasarèta, sincèro, špuntinòno vìnò, šprìcer).

1.3.11. Kruh i tjestenina (*krùh, manìštra*)

1.3.11.1. Kruh, brašno, pecivo

Biškòt, biškotìn, bòdnjok, bùblica, drèca, fòr, frementunjàca, galèta, kìflić, kolòc, krùh (bìli, škùri), mezolùna, mūkà, panjòka, pecipàri, pogàca, bobonjàca, štrùca, tùrta.

1.3.11.2. Tjestenina

Bìguli, bròkve di kaligjèri, cancarèle, farfàle, fidelìni, fjokèti, kavatàpi, lazànje, legumìni, makarùnì, manìštra, njòki, penète, raviòli, šubjòti, tajadèle.

1.3.12. Voće iz uzgoja (*frùti*)

Armelìna, bačìcìri, barakòkula, bukvàca, ðinja (=lubenica), jàbuka, gròžje (cibìb, kardinòl...), karobèr, limùn/limuncìn, mandarìna, maràska, marùn, milùn/miluncìn, mùrva, naròncia/jùto naròncia; nèšpula, omèndul, òn-

zuli, oskõruša, orih, smõkva (bilica, carnica, golica, krivāca, modrūja, petrovāca, rasplacūša, zemjica), sūhice, suzīna, šipāk, šlīva, vòjka.

1.3.13. Mjere i količine u kućanstvu (*mīre i dōze*)

Alõco - õdoka, bokūn/bokunić; dēk, dōza, duzīna, fēta/fētica, frēgula/frēgulica; grampōda, gūcaj, kāpju/kāpjicu, kilò, kūs/kusić; kvārat, litra, mārvicu, nārucoj, pīnku/pīnkicu; pōr, pōrcija, rùkovet, sūzu, škōršo, vrīca, zārno.

Napomena: Za mjere korištene uglavnom izvan kućanstva, v. 1.2.9.5.

1.3.14. Ostalo (*jõš i ovõ*)

Delīcij, friškīna, friško, fundāc, glõgoj, gulozarija, gūšt/guštõžo/kongūšto, ĩst/izĩst; (j)ĩcē - (j)ĩzbina, jōje (bilõnce, žumõnce), manjatīva, māslo, ogõnj, paštrõc, pīz, pūpa, ricēta, rōncinov, spīrine - burīde, spīza, sridīca, šaldõm, šćikadēnt, škvarcīt, taštāt, teplīt/isteplīt; ùkrop, zagorīt, zālogoj, zavunjāt, žerāva.

Uzrečice za stolom:

Uz jelo: Û slast/slost!; Dõbar kūs!* - Āko von se jūbi; Sē(l)te s nāmi!

Uz piće: U vāše zdrõvje!; U zdrõvje!; - Živīli!; A la šantē!*

1.4. HVARANIN I MORE

1.4.1. Plovna sredstva (*brõdi*)

1.4.1.1. Brodovi

Bār̀k, batāna, bracēra, bragūc, brigantīn, brīk, cistērna, falkūša, gajēta, galija, gūc, kaić, kavafõng, kōca, kūter, levūt, maõna, nāva, pāsara, petroljēra, remurkēr, škūna, trabākul, vapōr.

1.4.1.2. Brodovi za sport i razonodu

Glīser, gōndola, motorīn, sandolīna, jēdrilica (sportske jedrilice sred. 20. st.: dīngi, el-pēt, jāhta, jōla, krstāš, kūter, stēla, omladīnac, šljūka).

Napomene:

U hvarskome govoru ne koristi se romanizam 'bār̀ka' (kao ni tur. 'çamac' ili slav. 'lađa'), ali se koristi riječ praslav. podrijetla *brod* te izvedenice od romanizma 'bār̀ka': *usp.* barkarjūl, barkāsa, barkastrāmba.

Za ratne brodove, v. 1.6.2.

1.4.2. Dijelovi drvenoga broda (*dīli darvènega brõda*)

Āšta/kontraāšta – ancikōr; baleštrīna, bānak, bīta, bukapōrta, bōnda/mōrtvo bōnda, cēnta/kontracēnta; filēt, jōrõm, gabīna, karmā, karõc, kolūmba/kontrakolūmba; kōrbe, koridūr, kuvērta, kuvertēla, kvōdar, madīr, mōnkul, pajōle, pālac, panižēl, pjāne, prõva, purtēla, rāzma, santīne, sōha, šjolēta, škāca, škāf, škēram, škermadūra, šovravõš, štīli, štīva, tramezõl, trāstan, vēržina.

1.4.3. Oprema drvenoga broda (*õrma darvènega brõda*)

Argūtula, aštulīna, baštūn, bucēl, capapīn, farkõc, feramēnat (māškul, fēmena), gajōndra, jarmēnice, (j)jīdro (*dijelovi jedra:* davõnt, firša, mānat, marafūnī za tarcarūl, rinfõrc, rodõnca, škõta), flòk jōrbul, kaštanjōla, kavīja, lantīna, mezomarinēr, mustāce, õnkara, pajēti, parasõl, salvaõmine, sīdro (*dijelovi sidra:* fūž s anēlon, lopātice *õliti* märe); sōrce, štrõp, šēšula, šperõnca, timūn, trinketīna, trõca, veslò, vīnč.

1.4.4. **Vezovi: Konopi, lanci i kabeli za brodove (*konopì i kadêne*)**

Arganêl, barbîta, burdîž, cîma, kadêna, kaodifêr, kaomîšt, lancôna, licmina, provjêra, surgadîna, ùza.

1.4.5. **Pomorski manevri (*manôvri i kakò se zapovîdo na bròdu*)**

1.4.5.1. **Manevri**

Akoštât - kuštât, agvantât, armižât, bâtilatûrka, burdižât (j)îdrit, laškât - molât lâške, orcât, parât, pojât, regâta, çapât u remûrc, salpât, surgât, šijât, traversât, virât, vozît.

1.4.5.2. **Zapovijedi**

Agvânta! Bûta! Çâpa! Fêrma! Fôrca! Îša! Kâla! Lârga! Lêva! Mâjna! Môla! Fûnda! Pâra! Ôrca!/Pòja! Sâlpa! Sûrga! Šalta! Šîja! Tâka mâkinu! Tîra! Vîra! Vôga! - Vöz! - Zavèz!

Napomena: Sve ove zapovijedi spadaju u grupu tzv. *lingua franca*, - ‘jezik bez granica’ - tj. u zajednički jezik pomoraca Sredozemlja.

1.4.6. **Pomorska zanimanja: Kvalifikacije, činovi, osoblje na brodu (*kô je kô na bròdu*)**

Barkarjûl, dispensîr, fogîšta, gospodôr, gvardamarîn, gvardapâlo, kamarjêr, kapitôn, kâpo od mâkine, kôgo, komandônt, makinîšta, môli od... (fogûnâ, kuvêrte, kužîne, prôve...), marinêr, mornôr, mûc, noštrômo, oficîr, oficjôl, škrivôn, timunjêr.

Napomena: Za nazive članova ribarske družine, v. 1.4.9.4.

1.4.7. **Luka i lučka oprema (*pòrat i ôrma ol pôrta*)**

Anêl, bôva, mandrâc, mûl/molêt, kavitêl, kolôna, kolpomôrto, lantêrna, pòrat, rôda, rîva.

1.4.8. **Pojave na moru (*ca sè svè dogòdo i vîdi pò moru*)**

1.4.8.1. **Vjetrovi – Vremenske (ne)prilike**

Bôva/bavižêla; bûra/burîn/burinêt; lebić/lebićôda; levânat/levantîn/levantôra/levantûn; fortûna/fortunôl; garbîn/grbinôda; grêgo/gregolevônt; jûgo/južîn – južinêt; maeštrôl/ mae-šralić/maeštralûn; marêta, mažôr, môrtvo môre, ôstro/oštrîn/oštrijôda; pašjûnska jûga, pijâvica, pulênat/pulentâc/pulentôda; ragôn, rebaltadûra, rebatajîca, rêful, slôp ôd mora, šçîga, šijûn, širòko, škontradûra, tramuntôna/maèšto-tramuntôna, trûmba marîna.

Bliščâvina, bonâca, bôta, ciklûn, cmâdina, cúh, dôrz, dûga, istezâvina, lampônje, garmjâvina, grôd/sugrâdica; jûžina, kalîg, kaldêca, kaldûra, kalmadûra, kalôda, kurênat, maglà/maglušîna; nevêra/neverîn; nèvrime, òblocno, òmara, òseka, porôšnjok, posòlica, plîma, pripècak, rosâ, slônâ, snîg/susnižica, sparinâ, stûden, sûša, škropâc, trîsk, umòrina, vêdro, vîtar, vrîme (lîpo/grûbo), vrućinâ, zîmâ, zâpara, zvizdôn, žèga.

Napomena: Postoji uzrečica (nije tipično hvarska) u kojoj početno slovo svake riječi odgovara prvom slovu vjetra na ruži vjetrova (od sjevera prema istoku):

“Težak Gorak Lebac Svakom Onom Ludom Pomorcu Mornaru”,

pri čemu:

T = tramuntôna, G = gregolevônt, L = levânat, S = širòko = jûgo, O = ôštar,

L = lebić(ôda), P = pulentôda, M = maeštrôl.

1.4.8.2. Položaji na moru i u moru

Biljôk, bôk/bocić, brôk, gandôj, konôl, kotilo, kûlaf, defôra, dedrênto, medvîdina, oplôvac, pêrje, pûnta/puntîn, rôžonj, sika, škôj/škojîc, škrâpa, vâla, vlôkà - prisjûga, vrôta, ždrîlò/ždrîlca, žòlò/žalcè.

1.4.9. Ribolov (*rîbašćina i ôkolo nje*)

1.4.9.1. Ribarenje

Abrûm, barât, barîlac, barûza, brankarêla, bruškît, bûcât, cûrma, deškargât, êška, ferôl, furkôda, jastožêra, jôgla, kancènica, kašêta, kolôc, kopîšće, krêna, krök, maèstra, môtà, motovîlo, mulinêl, murêl, odmêt, ôsti, pânula, pa-rangôl, parašôl, parvô/zôtèga, paštêla, peškafôndo, pjombîn, pøbuk, pøšta, rampîn, rôzga, sinjôl, stirâlo, svîcà, šemêt, škandôj, štrûcavica, trajêna, tûnja, ušâtac, vôrša, zapâsot, zavârc, na zöpàs, zjogulîn.

1.4.9.2. Vrste mreža - Dijelovi mreža

Budêl, bukvôra, gavunôra, gîrarica, girôra, jaglicôra, mîgavica, kôca, kogôj, orcôš, ôrt (vêlo i môlo ôrt), palandôra, plîvarica, popôvnica, propøšt, prostîca, rîtko mriža, salpôra, strašîn, tonotà, trâmata, tràta (lîtnjo i zînsko tràta).
Imbrôj, kalûma, kaneštrêle, môhà, ôko, olovnice, putà, prîtanj, sâka, strôžica, têg.

1.4.9.3. Članovi ribarske družine (*cûrme*)

Drûg, kalumîr, levûtor, naukîr, parûn, sviçôr, šijâvac.

1.4.10. Velike ribe (... *i bêštje o(d) mora*)

Dupîn, mlôt, morskî covîk - morskî medvîd; morskî pàs - kânja - pešekânja; pèšešpàda, pèšetambûro.

1.4.11. Plava riba

Bilîznja - lîca - gòfîc, cèpa, gòf, incûn, jaglica/jaglûn, lampûga, lokôrda, lûc, palamîda/palônda, sardêla, skûša/skušajîca, šnjûr - mužikônt, trûp, tûnj.

1.4.12. Bijela riba

1.4.12.1. Oborita riba

Arbûn, frôtar, jubîn, kavâla, komôrca, kôntar - manjamôrti, kîrnja, ôvcica, pãgar, pîc, sôlpa, šanpjêr, šârâg, škarpîna, škèram, trîja, zubâtac.

1.4.12.2. Manja bijela riba

Carnêj, cîpal/cîplîc, drôzgz, fîga - smòkva, jêbâc, kâcodirè, kinjêz, kinjûša, kòkot, kônjâc, krâška, lâstavica, mezo-pîrak, pîrak, škarpûn/škarpunîc, šôrnjaca, špôr/šparîc, tabînja, ušâta, vrâna.

1.4.12.3. Bijelo-plava riba

Batêj/batejîc, bûkva/bukvîn, gavûn, gîrica/gîra/ocôk, jîga, mènula, šîj, trãgaj.

1.4.13. Jeguljasta riba (*zmajè òl mora*) - Murlüci

Angûja, marîna, šîlo, ùgor.

Môl - murlüc - ugòtica.

1.4.14. Riba iz rupa (*rîba od râpe i škrâpe*) Riba s dna (*lôndovina, rîba ol salbûnà*)

Bîlâc, slînka/slînka bâba, ugvât.

Barākula, bežmèk, gardobìna, gölub, list - švöja - pìzdìn pokrìvác, mãška, morskô gūjã, pàs, pàuk, rãža, rômb, sòkol - sklôt, tarnjãca, volìna.

1.4.15. Rakovi, kornjače (jãstogi, urãki...)

Mekušci (u njuh ni ni kòsti(h) ni lùštri(h))

Jãstog, grancìgula, hlãp, konjïc, kosmêj, skònska, škãmpi, urãk, ušènac, zèzalo, zvìzdã òd mora, žãba.

Hubòtnica, lignja/lignjùn, morskô gùda, morskì klobùk, mùzgovac, pištêj - kacamarìn, sìpa.

1.4.16. Dijelovi riba, mekušaca, rakova (u rìbi, na rìbi...)

Brònce, butòrga, carnìlo, crìvã, drãca, kùlin, glòvã, klìšcã - šcìpãle, lètò, lùštre, mùja, òko, perãja, pìpãk, pòrcãc, ròzi (jãstoga), tròk, tulìlo/tulìja.

1.4.17. Školjke - Druga morska bića (živèdu ù more, a nìsù rìbe)

Ježina/ježinac, kãmenica - òštriga, kopìto, kùcica, lùpor, luštùra, macìc, mùsula, parstãc - dãtula, pedòc - pizdìca.

Ìskra, ugãrc, ùho Svètega Pètra, volãk. Spùga, vlasìnica, pizdãca.

1.5. ŽIVOTINJE NA ZEMLJI I U ZRAKU; BILJNI SVIJET

1.5.1. Životinje (pitòme i divjê bèštije)

1.5.1.1. Domaće životinje

Bèštija/beštijòm; bedevìja, burìko, bròv, gùda/gùdãc/gudìn; jancìc/jãnjac; jarùh, kobìla, kòkoša - kvòška - kòkot - kokotìc - pulãstar - pìplic - pìplica - jãrica; kozã (šùša rogùša), kòzlica - bøkica/kozlìc; kònj, kucìn, kunìn, mãška/mòcãk; mãncò, mazgã/mùl; òvca, pãrc, pàs/pase-tìna/pasìc/kùcãk; pròsãc/prasìca; telìc, tovòr, ugòta/ugòtica, pùlic; žìvo.

Ôrma od mùlã òli od mazgê: lùki, òglov, pòfina, poplòvcina, poprùg, prìšnica, sedlò.

1.5.1.2. Divlje životinje (zvìri)

Cãgaj, kùnã, makãko, mandrìlo, medvìd, mìš, mangùc, pantagãna, pùh, škrãkavica, šimja, vùk.

1.5.1.3. Zmije (zmajè) - Crvi, gušteri... (còrvi, gùšcerice...)

Biloùška, gãdalina, gūjã, krãvosac, pòskok, slipìc, smargòrica, šmarcãlina, vìpera, žãlo gūjã/žãlo zmajã.

Cèšaj, còrv/carvìc, gusìnica, gùšcerica, pjãvica, smargòrica, špijaglãvac, tarantèla - macaklìn.

1.5.1.4. Insekti (bèštjice) – Nametnici (cvòrì)

Celã, còrcãk, farfãla, gaštãpòn, gòspìno kokošìca, leptirìca, grizìca - mojìca - tòrma, gundêj, gundevòj, hrùst, karpêj, komòr, kunjãbòka, macagarbùn, mròv, muhã/mušìca/moškùn, òbod, osã, papatãži, popìc, spùž (kadúnjòk, òl poja, spùž göli), svìtnjok, škarambèž, tùrko na prèdiku.

Buhã, cìmãk, ušènak.

1.5.1.5. Glasanje životinja

Bøkãt (kozã bëce i bekèce), blèjãt, bekècot (òvca blèje i bekèce), carcìt (còrcãk carcì), grogòrìt (kòkoša grògòri), gùkãt (gòlub gùce), hlìpot (tovòr hlìpje za ugòton), izvoršòvãt (kornjòl izvoršòjè), kantãt (tìtica kantò), kmìcãt

(běštjica kmīce), kokočät (kòkoša kvöce i koköce, kòkot kukurīce), krekētät (žāba krekēce), kükot (kükavica kükö), cinīt kukuviju (kukuvīža cinī kukuviju), lājot (pās lāje, škvīce i cinī kaīn-kaīn), mjaūkät (māška mjaūce), recāmōvät (recāmi i oržolandūri recāmōjēdu, kornjōl izovršōjē), rīkät (mūl rīce), rovät - revät (tovōr rovè, revè, a za ugōton hlīpje).

1.5.2. Ptice (tīce i tītice)

1.5.2.1. Vrste ptica (prema rukopisu Prospera Maričića - Špalëte)

Bītić, bōžji kokotīć, (z)bravarūša, cēlega, celegät, cīkovac, cjät, ćurlinkāvac, ćuška, debelokjūnac, dindīo, faganēl, faganēl-peterōš, falkèt, fikākac, finčić, finko/finko od montānje; fista, fratric, frizulīn, galināca, gardelīn, gardelīn kornjōl, gardelīn mōro, gārlica, gölub/divjī gölub; grāvōn, kāleb/kāleb kākukor/kāleb martīn; kanarīn, kapucīn, klānjovac, kōkošōr, kolūdrica, košīć, kosīr - lastūn; kovōc, kukaīna, kukuvīža, lāstavica, lepūh, lōdula, lugarīn, mīrula, norāk, òreb, orlušina, päjka/divjō päjka; papagālo, pastirīca, pašulīn, pernīža, plavūša, plēsko, pogarmūša, poletūša, potarkūša/pozemjūša; prepēlica, sōkol, sokolić, sōvā, stārgovac, strižīć, škvōr, špacakūva, špārdovica, tūka/tūkac; verdūn, vūga, ždrōl.

1.5.2.2. Pribori za ptice i lov ptica – Raspoloženje ptica

Arburèt (bakefīna, špalëte, vīšć, paprīca), kēba (manjarōla, tolëta, travëte), mrižice (mōhà, tākji, tirōnt), oržolōnda, pašōj, plōcica, recōm, dät vōlat, hrōnā (prōso, rīga, sīmedikōn, škajōla, mišōnca).

Kantōnje, kapōt (cinīt kapōt), mūd (bīt u mūd).

1.5.3. Biljke (rēstè sōmo òli uzgōjeno)

1.5.3.1. Stabla

Bōr, cemprīs, jablōn, karobēr, māslina (lāstovka, levantīnka, oblīca, mastrīnka), pinjōla, pōlma, tāmāris, tūja.

1.5.3.2. Vočno drveće

Hostūja (koščēla), kūnja, limūn/limuncīn, mūrva, narōnca, nēšpula, omēndul, smōkva, špāk, šlīva, vōjka.

1.5.3.3. Nisko bilje, ljekovito bilje, penjačice – Trave i korovi

Āloj, bakūk, baršćōn, bazdōvina, bilušīna, buhōc, bušīn, bušīnac, cesmīna, cicīndra, cmīj, drāca, gluhōc, gomīnjac, gōspīno trōvā, jāvor, jelšāmīn, kadūja, kamomīl, kāpar, kupīna, lan- tana, levōnda, lozā, lozīca, matōr, mažurōna, mārta/mārta, maravīnac, mētvica, murtēla, oleōndar, pāprot, pelīn, pitōspara, pjantāvina, planīka, rūta, smārca, smrīc, vemprīma, vrīs, vrīsāk, zelenīka, zumrōd, žufrōn, žūka.

Bōlan, cīcāk, dītelina, drāca, dragojūb, glōsīnj, goščīca, kokočīka, konopjīka, koprīva, òslobod, politāvac, pūcalina, rūta, slīz, slōk, smardēj, šćīr, srītva, tetovīca, trōskot, trōvā.

1.5.3.4. Divlji jestivi plodovi

Dāndarica, dātula, fige-de-dīnge, jāgoda, manjīga, pecūrva, pinjōla, smrīška

1.5.3.5. Divlje jestivo bilje (divjō zēje)

Divjī lūk, divjō blītva, gorcīk, koromāc, kostrīc, lobodā, māk, matarōdica, pišakōn, rīga, špāroga, tustocēl, tūšć, žuťinica.

1.5.3.6. Cvijeće (cvīće iz nāši(h) krāji(h))

Arćīzul, bōka de kavālo, begōnija, bugevīja, ćōka, garīful, gladjōla, gōspīno cvīće, kampanēla, kokotīć, margaritēla, nēvica, perūnika, vijōla, vijolēta, žīj.

1.5.3.7. Ubrano bilje, granje i drvo (*svè ca jè ùbrono*)

Bija, bobovina, bôdnjok, borovina, brime, bríst, bukèt, bükovina, cesmìna, còk, darvà, drívo, glòvnjã, hrastovina, jelovina, kice, kíta, lozovina, lùc, macèt, maslinòda, ogrizine, pelušce, rôzga, smokovina, strúcje, stúp, špica, šuma, šušanj, tákaj, tãpa, tríska/trišće/trišćica; trúp/trúpac.

1.5.3.8. Dijelovi bilja (*mòre se osièc oli ubràt*)

Bòbica, bòrst, bresenica, bús, cèhja/cèhjica; cezòj, cvít/cvitièc; drãca/drãcica; frùt, grèštva/greštvin; grònã/grancica; hostùja, hrèb, izdànak, izbòjak, karagùja, klòs/klòsje; kòra, kòrka, kòrin, líst/líšće; mladica, mòsnja, mulcìc, pínka - košćica; prùce, sìme, špìna - tòrn; tronkùn, zãrno, zèb, zolístak, zòpèrak, žejùda, žila.

1.6. AKTIVNOSTI IZVAN KUĆE I RADA

1.6.1. Religija (*ovò svè se mòre vèdit, oli cùt, u crìkvu i òkolo njè*)

1.6.1.1. Religijski objekti - Dijelovi i oprema crkve

Biskupija, crìkva/stòjna crìkva, kampanèl, kapèlica, kuvènat, klàustar, klauzùra, mòstir, paròkija, tèmpal.

Balatùra, batištèrij, còka, ispovidnica, kãtedra, koprìvnica, kòr, leturìn, mènza, oltòr, òrgan, pilãstar, pùlpit, sakristija, tròn.

1.6.1.2. Vjerski rekviziti i odjeća

Ampulìna, baldakìn, betlèm - jàslice, brevijòr, ceriferòj, cìngul, evanđelistãr, hàbit, kãlež, kamíž, kandèla, kãrst, kãršceno vodã, kòta, križic, lãdica, lavãbo, lòmpada, manìpul, misòl, mìtra, mostrãnca, oficij, òrgan, òrka, parãmènat, pastoròl, pelerìna, planìta, pluvijòl, pumpùn, propèce, relikvija, relikvijòr, roketa, svetotãjstvo, sìcic, šcavèt, štòla, škarabatùša, škarabicija, tabernãkul, tamjòn, terìbul, tònika, tòrac, trepetòjka, zvoncìc.

Predmeti mučenja, simboli Kristove muke (prema V. Kovačiću; v. Literatura):

Còvli, frùšta, kokotièc, kòpje, kòske, mlacìc, skãle, špùga, tanãje, tãrnova krùna.

1.6.1.3. Obredi, molitve, zvonjava

Angunija, barabòn, blãgoslov, brèconje, De profùndis, dòzvon, Erumbèška, funcjùn, Glòrija, hodìt po Bòžjin grèbima, intròid, ìspovid, karšcènje, kolendrònje, Konfitero, korìzma, Krèdo, krìzma, kvarãnta òre, lamentacjùn, lavãbo, levacjùn, matutìn, mìsa (mòlo, vèlo, mlòdo mìsa, kantòno mìsa, garguròve mìse), Mizerère, molìt/molìtva, otpìvãt mìsu, pistula, pontifikòl, prèdika, prìcest, procesjùn/za krìžèn, profècije, prolòncija, pròpovid, rogacjùni, sakramènat, ruzòrij, sãlam, Sãntus, spròvod (parvè, drùge i trèce klãse), vecèrnja, vèlja, zvòn (brècoj, brekùc, martvãški zvòn, mìsa-zvòn, vèli zvòn), zlãmenovat se, zòdnje pomazãnje.

1.6.1.4. Religijski pojmovi

Antikrìst, blòjdon, blòžèn, dontrìna, grìh/smãrtni grìh; karstìt, karšcãni, karšcènica, katòlik, kuratija, lemòzina, lìmbo, òštija, pakòl/purgatòrij/ròj; pašjùn, pogãni, pokòra, pravoslãvni, providènca, spasènje, sùdnji dòn - susvìta; skùdnji dòn, vira/vìrovonje; zòvìt, žudj.

1.6.1.5. Likovi i osoblje

Andelèt - ròjnik; apòstol, badèša, beneditìnka, bìskup, brãtim - sèstrima, Ditìc, Dìvã/ Dìvica/Blòžèno Dìvica; dòn, evanđelista, fabricjèr, fròtar, gaštãldo, Gòspã, gvardijòn, Isùs/Isùkarst; jagãnjac, kanònik, kardinòl, katekìsta, kolùdrica, kòfrat, kuròt, lòjko, mãdre/ mãdrebadaèša; Matùzalo, nònculo, òndel, opãt, pãdre, picòkara, pòp, pòpa,

prepožit, Prìsvìtli - Priuzvìšeni; pùče, remèta, remìta, sakrištòn, Salamùn, Spasìtejt, Stvorìtejt, svètàc, šantòca, švòra, vikòr, Vìšnji, vròg - jàval - sotonà - hudobà - antikrišt - kràmpus.

1.6.1.6. Vjerski blagdani i dijelovi crkvene (liturgijske) godine

Advènat, Bìlo subòta, Bòdnji dòn, Božìc - Svèto Porojènje; Bòžji dòn (Tijelovo), Cìsto srìdà (Pepelnica), Mlòdo Lìto (Nova godina), Mòrtvi dòn, Nedìja ol pòlme (Cvjetnica); Sènsa - Uzašàšće (Spasovo); Svèta trì kròjà, Tùsti cetvòrtàk (pred korizmenim postom); Uskàrs; Vèli pètàk, Vèlo šetemòna, Vèlo Gòspà/Mòlo Gòspà.

1.6.1.7. Svetkovine u Hvaru

Svèti Antònij Opàt (17. 1.), Gòspà Kandelòra (Sviječnica, 2. 2.), Svèti Bjòž (3. 2.), Svèti Benedìkt (21. 3.), Svèti Krìžic (lokalna svetkovina - uspomena na raspelo koje je krvlju proplakalo 1510.; - 6. 2.), Gòspà Luncjòta (25. 3.), Svèti Pròšper (suzaštìtnik grada Hvara, 10. 5.), Svèti Antònij (nekada slavljèn procesijom, 13. 6.), Svèti Stìpon (zaštìtnik biskupije, 2. 8. prebačeno na 2. 10.), Svèti Andrija (30. 11.), Svèti Mikula (6. 12.), Svèta Lucija (13. 12.) Svèti Špirijùn (14. 12.), Svèti Tòma (21. 12.).

Uzrečice vezane uz svece; (v. 1.6.1.7)

Gòspà Kandelòra - zìmà fòra! – Na Sviječnicu - zima odlazi

Gòspà Kandelòra - zìmà fòra, a kosìci priko mòra!

Gòspà Kandelòra - zìmà fòra, ma Svèti Bjòž - da je lòž, a Svèti Benedìkt - da se nè zno ca cè bìt!

Svèti Andrija kabanìce dìli – O Sv. Andriji počinju obilne kiše.

Svèti Antònij Opàt, vazmì motìku i hòd kopàt!

Svèti Tòma, ubij pròjca dòma!

Svèto Kòtà - kràci dòn, do Božìca mìsec dòn.

Svèta Lucija (tal. pjesmica, pjevana i u Hvaru):

Santa Lucia / mamma mia / porta bomboni / in scarpa mia

San Vicèncò gràn fredùra, San Lorèncò gràn kaldùra! – Na Sv. Vičenca (22.1.) duboka je zima, na Sv. Lovrinca (10.8.) velike su vrućine.

1.6.2. Ratovanje (gvèra na tarafèrmu i nà more)

1.6.2.1. Vojno nazivlje - Činovi

Batarìja, fortìca, gvèra, gvàrdija - stròža, infantarija, koprifògo, lèva, marìna, militòr, montùra, regimènta, rezèrva, soldacìja, škvàdra, štùrum, tìr, vojništvo, vòjska.

Bešaljèr, generòl, kàpo, kapuròl, karabinjèr, tenènte, vojnìk – sòldot

1.6.2.2. Oružje - Streljivo

Bajunèta, brèda, kanùn, mašìngever, mitrajèz, pištòla/pištolèt, pùška, rivòlver, sàbja, šàrac.

Fišèk, gèler, mètak, munìcija, pròh.

1.6.2.3. Ratni brodovi

Bòrbeni, inkroçadùr, invazjòni, karocòda, podmòrnica, torpedinjèra.

1.6.3. Glazbeni instrumenti (*strumènti*)

Arganèt, armònika, batipjāti, bombardìna, dènis, flikòrna, hòrna, kitàra, klarinèt, kornèta, lira, mandolìna, òrgan, organèt, pjàno/pjanìno; sùrla, tambùr/tamburìn; tambùra, treštìna, tromboncìn, trumbèta.

1.6.4. Plesovi (*tônci*)

1.6.4.1. Starinski plesovi

Furlôna, kâna, kvadrilja, kvatropâši, lumerôto, monfrîna, pašavjên, pòlka kon šaltîn, propâde se pôd, starogrôjcica, šaltîn, šòtiš, treštîna.

1.6.4.2. Moderniji plesovi

Dâmenbal, mažûrka, pòlka, râšpa, tângo, vâlcer/inglišvâlcer.

1.6.5. Igre (*kakò su se dicà igrâla, a vèliki tràtili vrîme*)

1.6.5.1. Igraçi rekviziti i igračke

Bâk, balòte, balûn, bêba, brânka, bulîn, cênte, frânje (gumênka, caklênka, beskrâjnica, gvozdênka, kremenjâca, matunjâca), gîngola, gongolîzalo, jojò, krpaš, òbruc i kjucîca, pènj, pjâvula, prâca, pùpa, šaka, šcikèt, šišèt, tondîn, tròtul, zòg.

1.6.5.2. Dječje igre

Batimûra, mùra - šija-šète, cinît pa(r)šurâte, crna-Marica-jedan-dva-tri, papagâlo-ke-ôra-žè, par-dîšpar; na čarobnjâke, na dâtule, na frânje, na grâničare, na gòbe, na hvätalo, na Indijânce, na kîpove, na kòlcul, na krpaš; na kùkalo, na lâstik, na mèconje ù more, na neka bìje, na osvâjanje kùle, na pènje, na plòcice, na povalùše, na sakrîvalo, na sâncele, na šake, na šišèt, na târci, na tûsto škîna... ; tûmbula, trija, vitòrija.

1.6.5.3. Kartaške igre

Briškula, trešèta, trijûnf; pîkolo, mäuš, banküc; (kartaški izrazi: akužät, kârig, pûnat, paketät, podigrät, strišät; lišîna, äs, düja, trîca; fânat, kavòl, kròj; špòde, baštünì, kùpe, dinòri; napolitâna...).

1.6.5.4. Protivnici

Grođani i Glavicâni, òbrana i nâpad, òmladina i òstali, Partizâni i Njêmci, stâri i mlâdi, tèšta a tèšta, tràta kònta tràte.

1.6.5.5. Položaj igrača - Prekršaji (*u nogometu i vaterpolu*)

Bèk, hälf, nâvala, vrätar; sidrûn.

Âut, fâul, òlfer, òfsajd.

1.7. GOVORNE FORME

1.7.1. Pozdravi (*kakò pozdravijemo*)

Dobro jùtro! Dobra vècer! Dobra nôc!

Dobrò dôšli - Dobrò vos nôšli!

Dòbar kûs! - Û slost!/Û slast! (kaže se onima koji upravo blaguju)

- **Äko von se jûbi** (odgovor i poziv da se pridruže jelu)

Dì si prijateju, (...gòdino, ...zêrme...)!

Êee!; Adïo! Äla! Èvala!; Ke nôva? (starije)

Zdrâvi bìli! - Vèseli! – tradicionalni pozdrav i otpozdrav pri susretu danju

Zdrâvi bìli i vèseli! – pozdrav publici (nitko ne otpozdravlja)

Bôg nã pomoć! Fôljen Bôg! - Vázda bùdi!

Bôg von dô zdrôvje; Nekà te Bôg cûvo!

Cà je tãmo? – Kako je ? (u obraćanju grupi)

Ëto vos tôte!

Stôjte mi dobrò!

Blôžène òci kojè vos vïdidu!

Na dobrò von dôšlo Svêto Porojênje – Sretan vam Božić!

Na dobrò von dôšlo Mlôdo lito! – Sretna vam Nova godina!

Zbògon!

1.7.2. Uzvici (za nê pũno govorît)

1.7.2.1. Uzvici meðu ljudima

Adïo Mãre! Adïo barãka! – Zbogom! *fïg.* Gotovo je!

Alôra! – Dakle, onda: *Alôra, ca cëmo!?*

Altrokè! – Itekako, još kako!

Ânke bôn! – Još bolje!

Apũnto! – Baš tako!

Âsti! Astigamãnde! – uzvik čuđenja: *Âsti bôga! Astigamãnde, kojî ùgor!*

Bãsta! – Dosta!

Ben vïšto! Ben fãto! Ben trovãto! – Dobro si vidio...

Blôženo mu bìlo! – Neka mu je nazdravlje: *Nekà lõce, blôženo mu bìlo!*

Brãvo! Ma brãvo! – 1. Odlično! Izvršno! Bravo! 2. E, vidiš! Upravo tako!

Ëkote! Ëkotelà! – Eto, eto ti! Eto ti na!

Ëkola! Ëkola kvà! – Eto, to je to!: *Ëkola, i tò smo zgotovïli; Ëkola kvà!*

Ma bën! – Pa dobro, neka bude!

Ma gvãrda! – Vidi ovo!: *Ma gvãrda, vïš ovû... ca mðše bedrïma! (IN)*

Ma kè! – Ma što! Da ne bi! Ma kakvi! Ni govora!

Ma kè pekà! / Ma kè belëca! – Kakva šteta / Kakva divota!

Ma kojê rïlo! – Kakva drskost!

Ma pròpja! – (E), baš (tako)!, Ma baš! Upravo! (= Nikako!); Pazi da ne bi!

M' Òca i Sïna i Dũha svëtega! – uzvik čuđenja, zaprepaštenja (uz gestu križanja)

Nï ni njëmu lakà! Nï mu lakà! – Nije ni njemu lako! Nije mu lako!

Njãnci bãda! – kaže se kada netko ne obraća pažnju, prođe bez pozdrava; *usp.* njãnci

Njãnka (njãnci) per sònjo! (ve. *gnanca per sogno*) – nikako, 'niti u snu'

Ovò nï oštarija! – Ovo nije birtija! (Ponašajte se dolično!); *usp.* oštarija

Ïštija! Ïštrega! – uzvik uveličavanja, isticanja, bez posebnoga značenja; *usp.* òštija

Pôj se frìgot (tãmo)! – *razg.* Idi se frigati! Idi dovraga! Ma nije valjda!; *usp.* frìgot se

Pojsùsa! Pojsùkarsta! – Za Isusa! Za Isusa Krista!

Po onèga Svëtega sakramënta! Za sakramënta! – Za sveto ime! (čuđenje)

Pòk cò! – Pa što!

Stôj kũco! Cïn kũco! – Ne govori! Šuti!

1.7.2.2. Povici životinjama (*bëštije ne govòridu ma mòredu kapît*)

bùs! – poziv ovnovima da se biju rogovima

dè! – uzvik za gonjenje mula ili mazge (uzvik za magarca je *šo!*): *dè, simo, dè!*; *usp.* šò!

dũra! – povik magarcu, mulu... da digne nogu: *Rèc mu 'dũra!' i òn dïže kopïto!*

iš! – povik za tjeranje kokoši, koze... : *Iš, iš, iš krepāla!*; *usp. piri!*
kōško, kōško! – uzvik kojim se navodi koza na pilo
kūšta! – povik magarcu, mulu... *da stāne uz gomīlu kakò bi se uzjāhalo*
līgi, līgi! – uzvik kojim se doziva kokoš kako bi stala i polegla za *vīdit hòće isnūt jōje*
lōka, lōka! – uzvik kojim se magarac, mul... navodi na pojilo
màc! – uzvik kojim se tjera mačka; *usp. mūs!*
màrcá! màrcá vìa! – uzvik kojim se tjera pas
mūs, mūs, mūs! – uzvik kojim se priziva mačka; *usp. mác!*
nà, mojã, nã! – uzvik kojim se priziva koza: *Nã, mojã, nã! - vrōga pōžorla!*; *usp. siki, siki!, kōško!*
pī, pī, pī! – uzvik kojim se priziva perad: *Nã, mojī, nã, pī, pī, pī!*; *usp. piri!*
piri, piri! – uzvik kojim se priziva perad, osobito pomladak; *usp. pī! iš!*
prūuuu! – povik magarcu, mulu... da se okrene: *prūuuu, tovāre!*; *usp. dè!, dūra! lōka!*
siki, siki! – uzvik kojim se priziva prase
stōooj! – povik magarcu, mulu... da stane; *usp. dè!, dūra! lōka! prūti! šò!*
šò! – uzvik za gonjenje magarca (uzvik za mula ili mazgu je *dè!*): *Šò, tovāre, šò!*
vīt, vīt, vīt! – povik za mamljenje golubova

1.7.3. Uzrečice, izreke, poslovice (*ovāko se rēce*)

1.7.3.1. Uzrečice

Kô ovò mòre plōtīt! – Ovo (uživanje, ljepota...) nema cijene!
Mlôdo - lûdo! – ‘Mladost - ludost!’
Na kojû smo onò stāli? – Gdje smo ono stali? (u razgovoru)
Na sramotù rīla – sramno, osjećajući sram pred drugima
Na svù šesnāste – u velikoj žurbi, ‘na svu šesnaest’
Na vīke vikôv – na vijeke vjekova
Na zôdnju, na kûnju, na cēncu cēnca – na kraju, na kraju krajeva
Ne bûd mu zlà (ni urōka)! – uzrečice kada se o komu pohvalno govori
Ne bûd ti zapovīdeno! – Molim te (učini to)!
Nī ni njěmu lakà! Nī mu lakà! – Nije ni njemu lako! Nije mu lako!
Nīkad mīra ni (s)pokōja! – Nikada nije mirno!
Pōj tī - dōću jò! – *iron.* izraz za koga tko je usporen, lijen
Pozdrāv ga po tovāru! – *šaljivo:* način da se 'zezne' sugovornika koji odlazi zajedničkom poznaniku.
Sekōndi gūšti (tal. *secondi gusti*) – Svatko bira prema svom ukusu
Sēnca škērci?! (tal. *senza scherzi*) – Bez šale! Stvarno?!

1.7.3.2. Izreke

Aprīle, dōlče dormīre! (tal. *Aprile, dolce dormire*) – U travnju se slatko spava (pušu juga).
Aprīle, non ti skoprīre! (tal. *Aprile, non ti scoprire*) – U travnju se ne skidaj (promjenjivo vrijeme).
Avokāti, mājna dukāti! (ve. *Avocati, magna ducati*) – Odvjetnici - vreća bez dna!
Bez alōtã - nī zanōtã! – Bez alata nema zanata!
Bez pīnezi(h) ni u crīkvu! – Novac je svugdje potreban.
Bōje cã bilo īst nēgo cã bilo govorīt! – Bolje bilo što jesti nego bilo što govoriti.
Bōje da te gūjã ugrīzè, nēgo da te mōrcevo sūnce ćapō! – Sunce u ožujku može biti opasno!
Bōje krepāt, nēgo krepōvāt! – Bolje je umrijeti nego crkavati!

Bòje mūcät, nègo ništa ne rēc! – Bolje je šutjeti nego ništa (suvisloga) reći!
Bòje umrît, nègo srāmotno žīvît! – Bolje je umrijeti nego sramotno živjeti!
Bòje pòc u bikōrà nègo u likōrà! – Bolje je íci mesaru nego liječniku!
Bòje se razbolît nègo infišät – Bolje je jednom se razboljeti nego stalno na to misliti!
Bôna pitûra - bèla figûra! (tal. *Buona pittura - bella figura*) – Izgled može prevariti.
Bravûra je žīvît bez lavûra! – Umijeće je živjeti bez truda.
Bûra je cìsto ženà! – Bura pomete sve pred sobom.
Ca sè cúko - tò se i doćúko! – Što se naslućuje, to se i dogodi (o predviđanju loših događaja).
Ca sè ìmo, s tîn se klîmo – Protegni se koliko ti je gunjac dug!
Cà trîzan mîsli, pjôn govõri! – Što trijezan čovjek misli, pijan izgovori (*In vino veritas*).
Cèkot kakò ozèbal sùnec – Nestrpljivo čekati koga ili što
Cèkot mānu Bòžju – Čekati da rješenje padne s neba
Cūvoj se i Bòg će te cūvät! – Učini sve što možeš za sebe!
Cūvoj se rúnjove ženê i škûre bûre! – Čuvaj se dlakave žene i oblačne bure!
Cūvoj se vèdrega jûga i škûre bûre! – Sunčano jugo i oblačna bura posebno su opasni!
Ćêr udônà - susìdon nazvônà – Udana kći pripada drugome domu.
Da nî jubāvi - ne bì svîta bìlo! – Da nema ljubavi ni nas ne bi bilo!
Da njèga pošāješ po smārt, ne bì nîko nîkad ùmor! – Jako je spor!
Dāćeš mi indirìc! – *iron.* Dat ćeš mi adresu! (Odakle ti takvo što?!).
Dalekò od ociju - dalekò o(d) sārca! – Odvojenost utječe na ljubav.
Deštrigät (isfrajät) i dõtu Svête Ône! – Sve uludo potrošiti
Dì nî slòge, nî ni blāgoslova! – U kući bez sloge živi se nesretno.
Dì si bì, ca sî cinì!? – izraz za uzaludan posao, izgubljeno vrijeme
Dòbar glòs dalekò se cûje - a grûbi još i dāje! – Dobar glas daleko se čuje...
Dòbar je kal spî – *šaljivo:* Dobar je kad spava (uzrečica za živo dijete)
Dôc kakò kôrta od porèza – Doći nepozvan (kao porezno rješenje)
Dôc kakò narūcen – Doći u pravi čas
Dôće smihüş na plaküş! – Pretvorit će se smijeh u plač (o dječjoj igi).
Dodijot i Bògu i svîtu! – Dosaditi svima.
Dòj dītè māteri! – Pusti da posao radi onaj tko mu je vičan!
Dòj mi srìcu i bûta (vèž) me u vriću! – Tko ima sreće izvući će se.
Dôlče far njēnte! (ve. *Dolce far gnente*) – Lijepo li je ništa ne raditi!; *fig.* danguba
Dòna, sālpa e barbôn e bôno in ònji stadôn (ven. *...ogni stagion*) – Žena, salpa i trilja uvijek su dobre
Dospî je pod fuštôn – Zavladała je žena njime.
Fāli mōre, daržì se krāja! – O moru sve najljepše - dok si na sigurnome!
Falidù mu dvî dùge ù glovu – Nije normalan, luckast je,
Finìli su, Māre, bāli! – Prošla su ta lijepa, stara vremena!; *iron:* Sada je gotovo!
Finke dûra, non paûra! (ve. *Fin che dura, non paura*) – Dok traje - traje!
Glèdoj māter - vazmì cêr! – Prema majci možeš i kćer ocijeniti
Gojît kakò gariful u pitèru (cvīce u jêruli) – Skrbiti s velikom pažnjom
Gratät mōndù cili dôn – *vulg.* Dosađivati se
Guštät kakò pròsac u kòtác – Zaista uživati, guštati
Gvārda ma non tòka! (ve. *Guarda ma non toca*) – Gledaj, ali ne diraj!
Ĵša je svrògon bròd i kavidòl! – Sve je izgubljeno!
Ĵša je ũ se kakò ròba o(d) telaròše! – Jako je smršavio, 'stisnuo' se.
Iřila bi da jon kozà lèže ùvik dvò kozlìca! – Ima pretjerane želje i očekivanja.
Izgubît zvīzdù od tramuntòne – Izgubiti glavu (ne znati što raditi)

Izmõtô bi māteri dîtè! – Uspio bi sve izmamiti (i majci dijete).

Jubôv nî jühà od fažôla! – Ljubav nije obična stvar!

Kad je potrĩba - indêntro Marija, kad nî potrĩba - fôra Marija! – Zovu me samo kad me trebaju.

Kad vejăca ne vojÛje, mărac oplakÛje! – Ako u veljači ne pada kiša, kišit će u ožujku.

Kal gôd falîš, pămeti se ucîš! – Na pogreškama se uči.

Kălebi u pôrtu - nevêra u kûlfu! – Kad su galebovi u luci, na pučini je nevrjeme!

Kantăt sôlme Davîdove – Razvlačiti govor

Kărta kânta! (tal. *carta canta* – ‘papir pjeva’) – Crno na bijelom

Kărta kânta, vilân dôrme! – Kad imaš crno na bijelom možeš mirno spavati!

Kăsno je (pôc) popôdnê na mîsu! – Sada je kasno, prošlo je vrijeme za to!

Kăšaj, srôb i jubôv (kăšaj i potrĩba) – ne mòredu se sakrît! – Kašalj, svrbež i ljubav ne mogu se prikriti!

Ki mânda sôlo - krêpa sôlo! (tal. *Chi mangia solo, creppa solo*) – Tko jede sam, sam će i umrijeti!

Ki te ga dă - dăgelo, ki te ga fă - fătelo! (ve. *Chi te ga da – daghelo*) – Uzvрати istom mjerom

Ki vă - fă, ki mânda - špêta! (tal. *Chi va - fa, chi manda - spetta!*) – Tko ide - taj obavi, tko pošalje - taj čeka!

Ki žê šimja, šimja rêsta! (ved. *Chi xe simia, simia resta*) – Tko je glupan, glupan će i ostati!

Kô cêko - docêko! – Strpljen - spašen (Tko čeka, taj dočeka)

Kô ga ne poznăje, skûpo bi ga plôtî! – Tko ga ne zna skupo bi ga platio.

Kô ìmo dôbru nevîstu, ìmo i dôbrega sîna! – Sin u sretnome braku bit će dobar i prema svojim roditeljima.

Kô ìmo - tí i mòre! --- Tko ima sredstava može (lakše) i cilj postići!

Kô ìmo - tí se i štimô! – Tko posjeduje - njega se i cijeni!

Kô je – jô son! – izraz za umišljenu, oholu osobu

Kô je namurôn, nî sôm! – Tko je zaljubljen, nije posve pri sebi!

Kô je sùh, ôli ga grîzÛ, ôli ôn nîkoga grîzê! – Tko je mršav, taj izjeda sebe ili izjeda druge!

Kô je targôvac, ne mòre bît svêtăc! – Trgovac ne može biti bezgrešan.

Kô kantô zlò ne mîsli! – Tko pjeva, zlo ne misli!

Kô krejôncu glêdo, ošpidôl ga cêko! – Tko je obazriv, slabo će završiti!

Kô kÛcu ne grôdi, dîcu ne hrôni i lòzu ne sôdi - nè zno ca jê žîvôt! – Bit života je sagraditi kuću, podignuti djecu i raditi.

Kô ne mòre ìst, ne mòre lavurăt! – Tko ne može jesti, ne može ni raditi!

Kô ne pòcne, ne mòre ni svaršît! – Tko ne započne ne može ni završiti!

Kô se u zlò upărti, têško mu je do smărti! – Tko krivim putem krene, do smrti će ispaštati!

Kô stôro kărpi, kônce trăti! – Ne isplati se popravljati staro i iznošeno!

Kômu je prolônga, têmu je i žîvôtă! – izraz za produženi život, *npr.* nakon ozdravljenja

Krêše àni - krêše malăni! (tal. *Cresce anni - cresce malanni*) – S godinama nevolje rastu!

KrÛha, ũja i vînă - kÛca smîrnă! – Ako u kući ima ulja, kruha i vina - preživjet će se!

Kvătro aprilănti - kvarănta durănti! – (tal. *Quattro aprilanti – quaranta durante*) – Vrijeme od prvih 4 dana travnja traje 40 dana!

Lûna setembrîna, sei mêzi s’înkîlîna! (tal. *Luna settembrina sei mesi s’inclina*) – predviđanje vremena prema punom mjesecu u rujnu (vrijeme se ponavlja tijekom šest idućih punih mjesečeva).

Lupêž je onî ca krôdê i onî ca vrîcu daržî! – I pomoćnik u krađi je lopov!

Măti ga je tvôrdo povijăla! – *iron.* izraz za koga tko nerado troši ili plaća

Mêrda êška - mêrda pêška! (tal. *Merda esca - merda pesca*) – Loš mamac - loš ulov!

Mîle non pjÛ mîle (tal. *mille non più mille*) – Ništa neće trajati vječno ('tisuću godina')

Ne bî ga svò mòre ôprolo! – Ništa ne može oprati njegove grijeha!

Ne bî ga tăka nănka mulêtima! – Gadi mi se!

Ne grê ni u bikarîju ni na peškarîju! – Ne kupuje ni meso ni ribu (siromašan je).

Ne hmÛtoj, ne bÛrtòj, ìmoj pămeti! – U životu je bolje ne izazivati!

Ni mǎška ne jī glōvu ol trīje! – Ukusna stvar se ne daje mački!
Nī od njēga ni trōga ni glōsa! – Ne zna se što je s njime!
Ni po sūncu ni po mīsecu – Ni u koje vrijeme
Ni rīpa ni rodākva!; Mēzo pīrak - mēzo kōnjǎc! – nije ni ovo ni ono
Nī se rodī kō bi svākemu ugodī! – Nitko ne može svakomu ugoditi!
Nī bogāt kō pūno ĩmo, vēj kō pūno ne ĩšće! – Bogat je onaj tko nije pohlepan!
Nī siromāh kō mǎlo ĩmo, nēgo kōme se pūno hōće! – Siromašan je onaj kome nikada nije dosta!
Nī svāko zlō za zlō! – Nekada i u teškim prilikama može nastati nešto dobro!
Nī svāki dōn Božīc! – Ne može ti stalno ići od ruke (*npr.* u igri).
Ni u sakristīju ni u oštariju - ženē nī! – Ženama nije mjesto u birtiji!
Nī za govorīt ‘āko’ nēgo ‘kakō’! – Nemoj se izvlačiti, budi poduzetan!
Nī za hītīt čā!; Nī za butā(t) čā! – Nije za baciti! (Nije loše!)
Nīmo ni krīžā bōžjega – Nema imovine, jako je siromašan.
Nīsū jūdi vārci! – Nisu ljudi vrčevi (ljudi su živa bića s kojima treba dostojno postupati).
Nōša je crīkvu dī će Bōga molīt! – *iron.* Baš je našao mjesto gdje će riješiti svoj problem! (Neka me se ostavi!)
Nōšla spārta provīslō! – Našao lonac poklopac (o srodnim dušama).
Obīsīt gāće na šcōp – Izgubiti svu svoju imovinu (Odnijeti gaće na štapu)
Ōkli je svīta i vīka... – od davnina, oduvijek
O(d) stōre kōkoše - dōbro jūhǎ! – Od stare koke - dobra juha!
Ōli na līvu, ōli na krīvu... – na ovaj ili onaj način, bilo kako
Ovō nī ni pōl mīse! – Ovo je tek pola priče!
Pīcige manjīfike (ved. *a pizigo magnifico*) – *iron.* na sitno, uz mnogo hvaljenja: *Tō ti je svē pīcige manjīfike!*
Pitāće te stārost dī ti je bila mlādost! – Treba biti poduzetan u mladosti.
Plavurīta traskurōna - sucīja prontōna! – Neizliječena bolest podloga je drugoj!
Pōc u rōj sa svīma postolīma – Otići zaslužen u raj
Pōgled cinī smīh, a smīh cinī grīh! – Pogled donosi smijeh, a smijeh - grijeh!
Pōj tī, dōću jō! – Izraz za nekog tko je usporen ili lijen
Pomālo se grē u rōj! – Polako se dolazi do blagostanja, uspjeha... (ne budi nestrpljiv!).
Pōrtīće onī kojī je zdrāv i kojī je bōlestan! – Nitko nije besmrtn!
Pošjī tovāra pōk tarčī za njīn! – Ako se osloniš na neodgovornu osobu, morat ćeš ispravljati.
Prī ispēc pok ondā rēc! – Ispeci pa reci!
Prīma pjōva in agōsto rafrēska māre e bōsko! (ve. *...rafresca mare e bosco*) – Osvježenje dolazi s prvom kišom u kolovozu!
Prōdono - izivēno! – Ono što se proda, nestaje bez traga!
Prōzno vrīca ne mōre stāt nānoge! – Gladan čovjek ne može raditi!
Pūno bābicīh - kīlovo dītē! – Kad se previše ljudi umiješa u posao on se loše obavi!
Pūno je svīta, mǎlo jūdīh! – Malo je čestitih, pravih ljudi.
Pūški, mazgī i ženī - nī za vīrovot! – Pušci, mazgi i ženi bolje ne vjerovati.
Rēc mi da ti ne rēcēn! – Reći nešto da bi se preduhitriilo sugovornika.
Rība ĩz mora - zēje iz glōgoja! – Namirnice svježe, jelo svježe pripremljeno!
Rōso di matīna, maltempo s’avičīna! (tal. *Rosso di mattina - maltempo s’avvicina*) – Crveno jutarnje nebo najavljuje pogoršanje vremena.
Rōso di sēra, bel tēmpo si spēra! (tal. *Rosso di sera - bel tempo si spera*) – Crveni zalaz sunca najavljuje lijepo vrijeme.
Rōze fjōri (tal. *rose e fiori*) – savršen: *Nīsmō ni mī bīli rōze fjōri!*
Rugāla se tēcā terīni! – Rugao se lonac loncu (nema razlike među njima).
Sa šīja i vōga - ne grē se nāprida! – S ‘natrag!’ i ‘naprijed!’ (sa suprotnim zapovijedima) - ne napreduje se.

Sit glōdnemu ne vīruje! – Bogat ne razumije nevolje siromaha.

Sita kūsā, lāsna poslā! – Tko je sit, lako mu je raditi!

Slōžedu se kakò lima i acòl! – *iron.* Slažu se ko turpija i čelik! (ne slažu se, oboje su ‘tvrđi’)

Stāv pārst ù more - u vèzu si sa cīlin svīton! – More spaja sve kontinente.

Stāvit kōmu òbe nòge u jednù kalcētu – Navesti koga da se pomiri s manjim nego što traži

Stāvit zūbe na škanciju – Biti gladan, živjeti u neimaštini

Stavivot svè u isti kartòl – Miješati kruške i jabuke

Stør je kakò pās od Kūkice (od svētega Ròka) – izraz za vrlo vremešnu osobu

Stvør ucinjèna - remèdija nī! – Kad se ‘stvar’ obavi - više pomoći nema! (*vulg.* Nakon jebanja - nema kajanja!)

Svācihovo - nīcihovo! – Ako se ne zna vlasnik, svi se okoriste.

Svāk znò svojū, sòmo Bòg znò svācikovu! – Samo Bog zna za tuđe patnje.

Svāka vāla svōga vītra, svāka kùca svōga dīma! – Nigdje nema ni istih mjesta ni istih domova.

Svāko dīlo dōjde na vīdilo! – Svako djelo dođe na vidjelo (Sve se dozna prije ili poslije.)

Svarši je kūrbin pīr! – Završilo je vrijeme rastrošnosti.

Svè zlò (išlo) za tīn! – Samo da ne bude većega zla!

Svrōgon mīh i māšt! – Otišlo sve dovraga!

Šcèto e nètò! Šcèto - nètò! – otvoreno, bez uvijanja, jasno i glasno

Škropàc - jūgu otàc! – Nakon jake kiše s tučom vrijeme okreće na jūgo.

Šparenjāt na špīnu, tocīt na tapūn – Štedjeti na malom, trošiti na skupljem

Štrūka botūn, šāлта makāko! (ved. *Struca boton, salta macaco!*) – *fig.* Biti komu na raspolaganju, ili nerealno očekivati lako ostvarenje nečega (aluzija na staru vrst igračke); *usp.* šaltamakāko

Štūka e pitūra fā bèla figūra! (ven. *Stuca e pitura - fa bela figura*) – Kit i boja daju lijepi (i lažni) izgled!

Tākega stvōra ne ròdi māti! – *pogrd.* Takva stvorenja još nije bilo!

Tantacjūn tantò (ve. *tentazion tenta*) – Napasti je teško odoljeti.

Tānti (sekōndi) gūšti (tal. *tanti gusti*) – Svakomu se sviđa nešto drugo.

Te lo promètò fīnke te lo mètò! (tal. *Te lo prometto finchè te lo metto*) – *vulg.* Lak sam na riječima dok ne dođem do cilja!

Tēmpi pasāti! (tal. *tempi passati*) – Dobra stara vremena!

Tēmpo dī vālcer (tal. *tempo di valzer*) – veselo, bezbrižno vrijeme

Tēško kùci dī ìmodu svī kāsū za sèbe! – Teško je u kući u kojoj troši svatko za sebe!

Tēško kùci dī nī gospodōrā! – Teško je u kući u kojoj nema glave obitelji!

Tēško kùci dī se govōri: ‘Nī priša, lakò cemo!’ – Teško je u kući gdje se stalno govori ‘lako cemo’.

Tēško kùci is kojè nī cūt dicjèga plāca ni od stōrega kāšja! – Žalosno je u kući u kojoj ne žive tri generacije!

Tēško sa zlòn, još gòre bez njèga! – Nije lako s ‘teškom’ ženom, ali bez žene još je teže!

Tuti stesi! (tal. *tutti stessi*) – Svi su oni isti!

Tuti kvānti muzikānti (tal. *tutti quanti musicanti*) – Svi ste isti (koliko god vas ima)!

Tùto mōndo un paèze! (tal. *Tutto il mondo è paese*) – Svijet je jedna zajednica s istim problemima.

U kolīno nī dušè! – Neke ozljede dušu ne diraju.

Va bèn, tùto in ordine! (tal. *va bene; tutto in ordine*) – U redu, sve je u redu!

Vèce vrīdidu dvò kīlova sa vòjon, nègo dvò dobrā bez vòje! – Važnija je volja nego snaga!

Vèliki lūši, a glōdna po vecèri! – Tjera luksuz, a nema što jesti.

Vodā ni mīhu ne cinī dobrò! – Bolje je piti vino nego vodu.

Vrōg ne spī, nègo tantò! – Vrag ne spava, nego te dovodi u napast.

Vrōg òdni i prišu! – Kvragu i žurba! (ironična primjedba za nešto što sporo napreduje)

Zarèšće, nā mlodo je! – Lako će zarasti na mladome organizmu!

Zdrōvje je nōjvèće bogāstvo! – Zdravlje nema cijene!

Zè(c) će iskāt māteru! – Bit će duga hladna zima!

Zûbi mu cinîdù vòdu! – Hvata ga želja, apetit...

Želîn ti lipu smärt! – dobronamjerna stara izreka upućena starijim osobama

Žênske stâridu jerbo hi pasôjèdu morbîni; muškî ne stâridu, sômo in krolâju ordènji! – Žene ostare kad više nisu živahne, a muški ne stare - samo im ‘alati’ klonu!; *usp.* krolät

Živòt mu je dôša na mánje – Tjelesno je propao.

Napomena: Za uzrečice vezane uz svece, v. 1.6.1.8.

1.7.3.3. Poslovice

Ako lâže kozà, ne lâžedu rògi! – Činjenice su vjerodostojnije od riječi.

Avizôn - nâpol škapulôn! – Dobro obaviještena osoba lakše uspijeva.

Bôg je nôjprî sèbi brôdù stvorî! – Prvo treba sebe namiriti.

Cesmîna nîkad ne cinî marûn nêgo žejûdu! – ‘Kakav otac - takav sin’

Covîk i tovôr znâju vèce od sômega covîka! – Svatko zna ponešto!

Čênto pikoli, fâ un grânde! (tal. *Cento piccoli fa un grande*) – Zrno do zrna - pogača!

Čâkule non fâ fritule! (trs. *Ciacole non fa fritole*) – Dok se razgovara - posao stoji!

Dòbar je strôh kômu ga je Bôg dô! – Dobar je strah koji te drži dalje od grijeha.

Dobrèmu tovâru ùvik je râna na škîna – Tko je spreman podmetnuti leđa, loše prolazi.

Dòk jednêmu ne smârkne, drùgemu ne svâne – Dok jedan ne izgubi, drugi ne dobije.

Jazîk nîmo kôsti, ma cinî pribît kôsti – Jezik je bez kostiju, ali može učiniti da kosti nastradaju!

Jùtro je pametnîje od vèceri! – Jutro je pametnije od večeri! (treba prespavati prije odluke)

Kal bi tovâri zapovidâli, ne bì jemâtva nîkad dôma dôšla! – Nije na manje pametnima da odlučuju.

Kal se mâška navôrne pavêr lîzât - oli mâšku ubît, oli svîcù razbît! – Navike je teško mijenjati.

Ki vâ pjâno, vâ lontâno! (tal. *Chi va piano, va lontano*) – Tko polako ide, daleko dođe.

Ki vâ pjâno arîva sâno e lontâno! (tal. *...arriva sano e lontano*) – Tko polako ide, stigne zdravo i daleko.

Ki vîve sperândo, môre kagândo! (ven. *Chi vive sperando, more cagando*) – Tko živi u nadi, umire u bijedi.

Kô is dicôn spî, popišôn ustâne! – Tko s djecom liježe, mokat ustaje!

Kô je bližje oltôrà, bôje mîsu slûšo! – Tko je bliže vlastima, bolje prolazi.

Kô môsti îmo, i guzîcu mâže! – Tko živi u obilju često obijestan postaje.

Kô mûcí , dvô ucî! – Šutnja potiče na razmišljanje

Kô (ne) mòci guzîcu - (ne) ulòvi rîbicu! – Treba se potruditi za doći do čega (*npr.* ulova).

Kô nî na dîl, ni dîlà mu nî! – Koga nema, ni dijela mu nema.

Kô prîši, vrôt (s)lòmi! – Tko žuri, vrat (s)lomi!

Kô rôjo nekà i zîbje! – Svatko je odgovoran za svoja djela.

Kô se dîma ne nadîmi, tî se ôgnja ne nagrîje! – Bez truda nema nagrade.

Kô se jedôn pût opâri, tî na hlôdno pûše! – Tko se jednom opeče taj i na hladno puše!

Kô se zôdnji smîjè, nôjslâje se smîjè! – Tko se zadnji smije najslade se smije!

Kô u vîtar pjûco na obrôz mu se vrôco! – Tko besramno kleveće, bit će mu vraćeno!

Kôga gûjâ ujî tî se i gûšcerice bojî! – Tko se jednom opeče taj i na hladno puše.

Kôga je za molît - nî ga za kùdit! – Ne zamjeri se onome od koga pomoć očekuješ!

Kôga sarbî, tî se i cêše! – Tko se u priči javlja toga je pogodilo.

Kônti kjâri, amiçi kâri! (tal. *Conti chiari, amici cari*) – Čisti računi - duga ljubav!

Kôrta svè tarpî! – Sve se može na papir staviti! (o neodgovornom pisanju)

Kôr nî vodà! – Krv nije voda! (o nasljednim osobinama)

Lakò je covîku postât svètâc ka(d) ti je svèti Pètar otâc! – Lako je uspjeti s moćnim zaledem

Lakò je tûjin kûrcen po kupîni tûc! – Lako se hvaliti teškim poslom koji će drugi obaviti!

Lakò je žvâcot ma nî govorît! – Lako je blebetati, ali nije lako i razumno govoriti!

Mlòdo stablò ne mòre bes kòlca! – Dijete ne može živjeti samo.
Na mlājima svít ostāje! – Na mlađima svijet ostaje.
Ne hmùtoj, ne bûrtòj, ìmoj pāmeti! – U životu je bolje biti oprezan nego provocirati.
Nī se cò bādot sa rogātima! – Ne suprotstavljaj se jačemu od sebe!
Rība smardī ol glòvê! – Zlo počinje u vrhu hijerarhije.
Sīme ne pādo dalekò od stablà! – Kakav otac takav sin.
Svāko škûža ìmo mùža! – Iza svake isprike postoji razlog ili prikrivena poruka.
U kumpaniju se i fròtar oženī! – U društvu se često učini i ono što nije uobičajeno.
U pòl mòrca - sīpa i komòrca! – U ožujku sipa i orada dolaze bliže kopnu pa ih se lakše lovi.
U pòl vejāce - lozà plāce, u pòl mòrca - pùpak vònka! – U proljeće se loza budi.
U stròhu su vèlike òci! – U strahu su velike oči !
Ucīn dobrò - izī(j) gòvnò! – izreka koja ističe ljudsku nezahvalnost
Ûmre kùm, ùmre i kùnstvo! – Prijateljstvo nije nasljedno.
Ustà(t) se na līvu nògu – biti zlovoljan bez vidljivog razloga
Vajò šparenjät ol pùne bācve! – Treba početi štedjeti od prvoga dana.
Vèce hi se utopilo u žmùl nègo ù more! – Vino je opasnije od mora!
Vèce vrīdi prātika nègo gramātika! – Više vrijedi praksa nego teorija!
Vèce vrīdi ùnca pāmeti nègo stò lībric snògê! – Više vrijedi malo pameti nego puno snage!
Zārno do zārna - pogāca! – Zrno do zrna – pogača!
Ženà darži trī kantùnà ol kùce! – Žena je glavni oslonac u kući.

1.7.4. Psovke i kletve (beštīme)

Dižgracjādo! – Nesretniče!
Fjondukān jedôn! – Mangupe!
Ingošālo ti, da Bòg dō! – Prisjelo ti, dao Bog!
Jebēnti (‘bēnti) ...māter, ...òca, ...òca i māter, ...mlīkò māterinovo, ...svè mòrtve i žīve, ...svè svēce! (*vulg.* najčešće korišteno među muškom mlađarijom)
Napomena: ‘bēnti’ je ublaženi oblik psovke, kao i oblik s ‘nēcù’: *Bēnti nēcù Onēga svētega!*...
Jelāvica u njû udrīla pòk je kòlika rastocīla! – Jalovost nek’ joj dođe, a kolika je dokrajči!
Kārst mu čakīn! Kārst ti nēcù čakīn i māmin! – oblici psovke (dodatak *nēcù* ublažje)
Kòlera te čakāla! – Kolera te zadesila!
Kònkari te rastocīli! – Neka ti se tijelo raspadne u moru (rakovi ga rastočili!)
Krèpa! Krepòj da Bòg dō! – Crkni...!
Kùga te pomèla! – Kuga te odnijela!
Makāko! – Majmune jedan!
Maledèto! / Maledèta! – Proklet bio! / Prokleta bila!
Malòra! Malòrciga! / Vāj malòra! Vāj malòrciga! – Kvragu! / Idi kvragu!
Maškalcùn! – Prostače jedan!
Mērda! – Govno! Govno jedno!
Mòre ga òprolo! – Neka se utopi!
Mòre te izīlo! – Neka te proguta more: *Mòre te izīlo, kal sārca nīmoš!*
Mùc kretīno, šèmpjo, stùpido, šèmpjādo! – Šuti, glupane!
Nèmoć te odnīla! – Neka te slabost odnese!
Pij barsātu cīlo godīšće! – Pij ukiseljeno vino cijelu godinu! (Slabo ti urodilo!)
Pipīta te čakāla! – Dabogda dobio bolest grla i jezika! (poput kokoške bolesti).
Pòj u gòvna! Poj u kùrac! – Idi u... !
Porkarīja! – Svinjarija! (Svinjo jedna!)

Pôrka (ôrka) Madôna! /... mižèrija! /... pîpa! /... putâna! /... večâja! – kletve, s ublaženim ôrka.

Pôrko (ôrko) Dîo... Jûda, kân! – kletve (i varijanta s ublaženim orko).

Putâna Êva! – kletva u ime Eve, prve žene.

Salvâdigo! – Divljače jedan!

Stùpido! Šempjâdo! – Glupane!

Šporkacûn! / Šporkûja! – Prljavče jedan! Prostače jedan! /Prljavice jedna! Prostakušo jedna!

Trîsk ga ubi! Trîski ga trîsketâli! – Neka ga grom ubije!

Vrôg te ôdni! Pôj svrôgon! Vrôga izîli i pòzorli! – Idi kvragu!

1.7.5. Riječi smutnje i specifičnosti (za *ne falît*)

1.7.5.1. Riječi koje u hvarskome govoru imaju drugačije značenje nego u standardnome jeziku

dînja – lubenica; (stand. *dinja*, *melon* = milûn): *U Fôr biðu dînje donosîli is terafêrme; usp.* milûn

divôjka* – kućna pomoćnica, sluškinja (stand. *djevojka* = dîmjâ, dîvnjâ); *usp.* vlâhinja; junôk

dvôr – zatvoreno dvorište; (stand. *dvor* = mjesto obitavanja vladara)

gâce – hlače: *Muški nôsidu dalêke gâce a dicâ krôtke, na tirâke;* (stand. *gaće* = mudônte)

glûho – bez ukusa, neslano: *Donês sôli i pâpra, ovò je glûho;* (stand. *gluho* = bez zvuka)

gôrnji/dônji – jugoistočni/sjeverozapadni: *gôrnji kurènat* – struja ‘iz Dubrôvnika’; *dônje vrîme* – vjetar sa sjeverozapada (‘iz Rijêke’)

grûb – ružan: *Pròpja je grûbâ ovâ mustacînka!;* (stand. *grub* = grèz)

î – jeo: *Jesî î? – Jesi li jeo?; usp.* ìst; (v. 1.7.5.7.)

jâgoda – plod kupine

junôk* – sluga, nadničar (uglavnom iz Dalmat. zagore) kod boljestojećih težaka; *usp.* divôjka

jûto – 1. kiselo: *jûto narônca* (stand. *ljuto* = žestokò); 2. u izr. *jûto potrîba* - velika potreba, krajnja nužda

kombinacjûn* – slučaj; *per kombinacjûn** – slučajno

kôsâ – hrid, hridina, klisura; *kôse* - stijene uz more: *hodît po kôsima;* (stand. *kosa* = vlôsi)

krûto – vrlo, mnogo, jako: *Bî je krûto kuntènat* – Bio je vrlo zadovoljan (stand. *kruto* = tvôrdo)

lûk – češnjak; (stand. *luk* = kapûla)

mèni – moj: *Ôn je mèni brât.*

mîlo – žao: *Mîlo mi ga je glèdot onâkega.*

mîr* – zid: *Dâcu ti škôpulu, a mîr će ti odrebatît drûgu!*

mlôdi/mlôdo – budući zaručnik/buduća zaručnica

môlo – mala (curica, djevojka): *Ovâ môlo je pròpja simpâtika!* (stand. *molo* = mulèt)

nî – nije: *Nîkor nî dôša.*

ništò – nešto: *Ćapâli smo ništò mâlo gîri(h).* – Ulovili smo nešto malo gira.

pitônje* – prosidba: *pôc na pitônje* – íci curinim roditeljima u prosidbu

plâža – strm teren okrenut jugu, dio toponima, *npr.* Pitovska plaža (stand. *plaža* = žôlò)

pô – pao: *Pô mi je žmûl na tlèh i razbî se je.*

pôd – kat, pod kata: *Onî spîdû na parvî pôd;* (stand. *pod* = tleh: *Pâlo mu je na tlèh*)

pomâlo – polako: *Hòd pomâlo, popûznicèš!*

pomânje – sporije, tiše: *Govôr pomânje, cûće te cîlo kôla!*

pomòc se – oporaviti se, udebljati se: *A lîpo se pomòga!* – Lijepo se oporavio! (*ir.* udebljao se)

potrîban – onaj kojemu treba pomoć (stand. *potreban* = od potrebe)

pûno mâlo – sasvim malo: *Ćapâli su pûno mâlo sôlpîh*

pûsto – puno, veliko: *Nîsòn te vîdi pûstega vrîmena!* (stand. *pusto* = dezêrto)

sê – sjeo (od *sèst* – sjesti): *Sê son na zîd od Mandrâća* – Sjeo sam na...

sûh – mršav (pored istog značenja kao i u standardu, u smislu obrnuto od vlažan, mokar)

šùma, -e – suho granje za potpalu vatre (stand. *šuma* = bùšak)

tí – htio (od *(i)tít* – htjeti): *Òn bi tí (ití) imät ma në i lavurät!* – Htio bi imati ali ne i raditi!

trūdì – urod, plodine, cjelokupni rezultat rada: *Èto, tò su von nãši trūdì!*

vagûn – vagon, najveća mjera za vino: *vagûn vînä* – 10.000 lit.

vèselo – brzo (naglašava zapovijed): *Höd vèselo!* – Dođi brzo!

vrätar – golman: *Ucinî je fîntu i privãri vrätara*; (stand. *vratar* = portír)

žãba – morska kornjača; (stand. *žaba* = škrakavica): *Žãba dîše; ãko se çapô u mrîžu - udîši se!*

živo – tegleće životinje (tovôr, mùl, ugôta, mazgã, kônj): *Ostãvi je živo na kîšu!*

živôt – tijelo, stas: *Onã ìmo pròpja lìpi živôt* – Baš je lijepo građena; (v. 1.7.5.2.)

1.7.5.2. Odabir riječi jednakog izraza i naglasaka ali različitog značenja (homonimi)

bòta – 1. val: *Tò su bòte od vapôra*; 2. udarac, zamah motikom: *Zapîhò se, a nî udrî dvî bòte!*

bôva – 1. plivajući znak ili vez na moru, plutača: *Jò ìmon svojû bôvu!*; 2. lagani povjetarac: *Tò ti je bôva za sùncen.*

bròkva – 1. čavao: *Zabîj tôte jòš dvî bròkve!*; 2. vrč za vodu (uz starinski *lavamôn*)

fîla – 1. red, rep: *I danäs je fîla za krùh*; 2. nadjev (u kolačima)

gròd – 1. veliko naselje, grad; 2. tuča, grad; 3. stupanj, grad

kôntar – 1. vrsta ribe, kantar; 2. vaga s jednim pladnjem, kantar: *Stäv tò na kôntar!*

kròj – 1. kraj, obala: *Skòc na kròj!*; 2. kralj: *Svêta trî kròjà*; 3. krojački kroj: *...po kròju.*

mîr – 1. tišina, mir: *Nîkad nî mîra u ovû kùcu!*; 2. zid: *Ca çù sad, tûc glòvôn obo mîr!?*

môli – 1. malen: *Môli je ovî ùgor*; 2. dijete: *Môli ti je narêsa*; 3. pomoćnik, naučnik: *Môli o(d) kužîne...*

mûl – 1. mol, gat: *Pulentôda je razbîla mûl u Pòstine*; 2. mula: *Napãrti son svè na mûlä.*

nagròdît – 1. nadograditi: *Nagròdî je kùcu*; 2. nagraditi: *Nekã vos Bòg nagròdi!*

ni – 1. ni, niti: *Ni òn, ni onã nisù dõma*; 2. nije: *Nî jòš dõša*; 3. im: *Pokvõrî ni se motôr.*

nîko, nîkor – 1. nitko: *Nîko nî dõša*; 2. netko: *Nîko je dõša, klãpje na vrõta.*

nîndera – 1. nigdje: *Nî usphi nîndera vîdit!*; 2. negdje: *Bîçedu tôte nîndera!*

nòc – 1. noć: *Bîla je mårkla nòc...*; 2. naći: *Ne mògu nòc kalcète, dî su mi!?*

òl – 1. od: *postolè ol kurãma* – cipele od kože; 2. zar: *Òl' ga nîsì vîdi!?* – Zar ga nisi vidio!?

pipîta – 1. desen na tkanini (crno-bijeli kvadratići), pepita; 2. bolest na jeziku i grlu kokoši.

pròva – 1. pramac broda: *Stäv pròvu na vîtar!*; 2. proba, pokus: *Bî son na pròvu od mùzike.*

ròj – 1. raj: *Pòçe òn u ròj sa svîn postolîma!*; 2. roj pčela: *Doletî je jedôn ròj celîh.*

vèc – 1. već: *Vèc je dõša nõse!*; 2. više: *Nî vèc nîkoga po rîvi!*

sîc – 1. vjedro za vodu: *Donês sîc vodè!*; 2. sjeći: *Ne mòreš sîc bùšak sa tò tûpega kosõrà!*

sûd – 1. sud: *Nãmi je sûd u Stõri Gròd*; 2. posuda za vino: *Dõni je sûd u konõbu.*

sûh – 1. osušen, suh: *Kakò nèçe bît sûh sa ovò bûre!*; 2. mršav: *Sûh je kakò bakalôr.*

stvôr – 1. predmet, stvar: *Nî tò mõlo stvôr...*; 2. stvor, stvorenje: *Tãkega stvõra nî mãti rodîla.*

živôt – 1. život: *Ìmo lìpi živôt* – Lijepo živi; 2. tijelo, stas: *Onã ìmo lìpi živôt* – Ima lijepi stas; 3. organizam: *Živôt mi pîto (pît, izîst cogõdera, fumät...)* – Imam potrebu (za pićem, jelom...)

1.7.5.3. Riječi koje imaju isti glasovni sastav, ali različite naglaske i nenaglašene dužine (homografi)

bèknît – zablejati; fig. jedva izgovoriti: *Nîko nî znò njãnci bèknît otî jazîk (IN)*; **bèknit** – 1. ubosti nožem; fig. nanijeti udarac, opeći: *Bèkla ga je medûza (IN)*; 2. ukrasti manje vrijednu stvar, 'drpnuti'; *usp. opardît*

bîli – bili: *Bîli su ovõde mãloprî*; **bîli** – bijeli: *Bîli kônfrati su bîli u procesjûn.*

cinît – činiti: *Sã(d) znôn ca mî je cinît*; **çinît** – cijeniti: *Ô(n) ne çîni nîšta o(d) tèga ca mu otãc po çîle dnève cinî!*

dîgod – ponekad; **digòd** – negdje, bilo gdje

dôn – dan: *jedôn dôn, çilega dnèva...*; **Dõn** – oslovljavanje svećenika

donît – donijeti: *Donês tò odozdõla!*; **dõnî(t) se** – svitati: *Pòcelo se dõnît!*

gõre – gore, poviše; **gõre** – teže, lošije, slabije; **gorè** – planine
ĩša – otišao: *Ĩša je ćà; ĩša!* – digni!: *Ĩša ĵĩdro!* – Digni jedro!
kalgõd – uvijek kada, kadgod: *Dõjde kalgõd mõre*; **kãlgod** – ponekad, katkada: *Kãlgod dõjde, ma rĩtko kãd.*
kãpara – grm na kojemu rastu kapare; **kapãra** – kapara, predujam
kũpit – kupiti, sakupljati; **kũpĩt** – kupiti nešto što se prodaje
lĩto – ljeto; **lĩtõ** – dljeto
lõkat – lakat: *Udrĩ son se u lõkat i sãl me bolĩ*; **lokãt** – piti kao živina, lokati
lũc – vrsta plave ribe; **lũc** – borovo drvo puno smole koji dobro plamti, luč
marĩna – morska riba iz skupine jegulja, murina; **marĩna** – 1. ratna mornarica; 2. sportska lučica
mĩna – eksplozivna mina; **mĩnã** – mjesečeva mijena
mĩrit – mjeriti; **mĩrĩt** – miriti / **izmĩrit** – izmjeriti; **izmĩrĩt** – izmiriti
morskĩ – morski: *morskĩ covĩk*; **mõrski** – mrzak: *mõrski okupãtor*
mõre – more; **mõre** – može: *Ne mõre se ùvik bĩt parvĩ.*
motãt – motati, namatati; *motãt tũnju*; **mõtãt** – mamiti, vabiti: *mõtãt hubõtnicu*
mũka – muka: *Mũka Isũsova*; **mũkã** – brašno: *Prosũla se je mũkã.*
nahõdit se – nalaziti se: *Brũsje se nahõdi na ùru hõda od Fõrã*; **nahodĩ(t) se** – nahodati se
namĩrit se – namjeriti se, naići na koga ili na što; **namĩrĩ(t) se** – namiriti potrebe, naplatiti se
obolĩt – oboljeti: **obõlĩt** – oboriti (*npr.* stablo)
õstro – oštro; **õstro** – južni vjetar, oštro
pãga – blato: *Postolè su ti pũne pãge*; **pãga!** – plati!; plaća: *Pãga Lõjd* – plaća Lloyd (sigurna je isplata)
pèc – peći (*npr.* neko jelo); **pèc** – peč (*npr.* krušna peč)
plãkot – plakati: *Kãsno je sãd plãkot*; **plakõt** – plakat: *Stãvili smo plakõt.*
polĩt – polititi: *polĩt vodõn*; **põlĩt** – paliti: *põlĩt bũšak*
põrat – luka; **põrãt** – parati
põsli – poslije; **poslĩ** – poslovi
povĩrĩt – poviriti; **povĩrit (se)** – povjeriti (se)
prišĩt – žuriti: *Nĩ potrĩba prišĩt*; **prišĩt** – prišiti (*npr.* dugme)
svĩt – svijet, ljudi; **svĩt** – savjet
šest – broj šest; **šest** – urednost, skladnost
škõdit – škoditi, štetiti; **škodĩt** – ishoditi, naplatiti neko dugovanje
tĩlo – tjelesni organizam: *Lakõ je za tĩlo, ma dũšã?*; **tĩlo** – htjelo, falilo: *Ma ca sè tĩlo da pogĩne!*
tũje – tuđe: *Tõ nĩ nãše, tõ je tũje*; **tũje** – malo dalje: *Maknĩ se tũje!*
zavolĩ(t) se – zavoljeti se: *Zavolĩli su se i oženĩli*; **zavõlĩ(t) se** – zavaliti se: *Zavõlĩ se u poltrõnu.*

1.7.5.4. Premetanje unutar riječi, premetanje cijelih riječi (*metateze*)

gomĩla od **mogila** (gomila kamenja, zid u suhozidu po poljima)

grãvon, grãvron od **gavran**

hi od **ih**: *Nĩ hi bĩlo vĩdit* – Nije ih bilo, nisu došli.

koprĩvnica od **kropĩvnica** (kamenica za blagoslovljenu vodu kraj crkvenih vratiju)

ni* od **im**: *Nĩ ni bĩlo drõgo cõt...* – Nije im bilo drago... (*novije* ‘in’: *Nĩ in bĩlo drõgo*)

lerõj od **relõj** (prema ve. *reloi*) – sat; Lerõj – gradski sat u Hvaru

prežẽmpjo od **perežẽmpjo** (tal. *per esempio*) – ‘na primjer’

ũmor je od **umro je**

verdĩca od **vedrica**: *Prĩ su ženè nosĩle võdu u verdĩcima, nã glov.*

zĩkva od **zipka**, kolijevka

1.7.5.5. Nedosljednosti u mjesnome govoru (mijenjanje korijena riječi: standardni/ romanski)

bižđide (prema tal. *bis* + hrv. *djed*) – pradjed/**bižñona** – prabaka (prema tal. *bisnonna*)

četiri (hrv. četiri) / **kvārat** – četvrt (prema *ve. quarto*)

karmà (prema hrv. *krma*) / **prōva** – pramac broda (prema tal. *prua*)

žlica (hrv.) / **kućarīn** – žličica (prema ven. *cuciarin*)

1.7.5.6. Zadržano ‘č’ umjesto promjene u ‘c’ (neke iznimke od pravila u cakavskome govoru)

bugàčica, umjesto **bugàcica**

čūnka (gubica), umjesto **cūnka**

mānča, umjesto **mānca**

mōrča, umjesto **mōrca**

pūče/pučāni, umjesto **puce/pučāni**

račūn/računāt, umjesto **racūn/racunāt**; *star. kōnat/kontāt*

slučaj/slučajno, umjesto **slūcaj /slūcajno**; *star. kombinacijūn/per kombinacijūn*

vīnč (vitlo na brodu), umjesto **vīnc**

Napomena: riječi tipa: *oćōlè, oćalīn, oćalīnko, oćōda, oćèta, odoćāt, kanoćōl*, pišu se sa ‘ć’, a ne sa ‘c’, jer dolaze od venecijanskih ekvivalenata koji se izgovaraju sa ‘ć’ – a ne od hrvatskoga ‘naočale... ‘; međutim: *oći > òci*

1.7.5.7. Nekoliko specifičnih glagola

bīt – biti

prezent: *jō son (jesōn), tī si (jesī), ōn je (jē), mī smo (jesmō), vī ste (jestè), onī su (jesū)*

perfekt: *jō son bī (bī son), tī si bī (bī si), ōn je bī (bī je), mī smo bīli (bīli smo), vī ste bīli (bīli ste), onī su bīli (bīli su)*

futur: *jō ću bīt (bīću), tī ćeš bīt (bīćeš), ōn će bīt (bīće), mī ćemo bīt (bīćemo), vī ćete bīt (bīćete), onī ćedu bīt (bīćedu)*

imperativ: *būd! būdmo! būte!*

hodīt – hodati, ići (*stari infnitiv: grèst*)

prezent: *(jō) grēn, (tī) grēš, (ōn) grē, (mī) grēmō, (vī) grētè, (onī) grēdū*

perfekt: *jō son iša, (iša son), tī si iša (iša si), ōn je iša (iša je), mī smo išli (išli smo), vī ste išli (išli ste), onī su išli (išli su)*

futur: *jō ću pōć (pōću), tī ćeš pōć (pōćeš), ōn će pōć (pōće), mī ćemo pōć (pōćemo), vī ćete pōć (pōćete), onī ćedu pōć (pōćedu)*

imperativ: *hòd! hòmo! hò(l)te!*

dōć – doć

prezent: *(jō) dōjden; (tī) dōjdeš; (ōn) dōjde; (mī) dōjdemo; (vī) dōjdete; (onī) dōjdedu*

perfekt: *jō son dōša (dōša son), tī si dōša (dōša si), ōn je dōša (dōša je), mī smo dōšli (dōšli smo), vī ste dōšli (dōšli ste), onī su dōšli (dōšli su)*

futur: *jō ću dōć (dōću), tī ćeš dōć (dōćeš), ōn će dōć (dōće), mī ćemo dōć (dōćemo), vī ćete dōć (dōćete), onī će dōć (dōćedu)*

imperativ: *dōjd! / dōjdī! dōjdīmo! dōjdīte!; uobič. hòd! hòmo! hò(l)te!*

īst – jesti

prezent: *(jō) īn, (tī) īš, (ōn) ī, (mī) īmō, (vī) ītè, (onī) īdū*

perfekt: *jō son ī (ī son), tī si ī (ī si), ōn je ī (ī je), mī smo īli (īli smo), vī ste īli (īli ste), onī su īli (īli su)*

futur: *jō ću īst (īšču), tī ćeš īst (īšćeš), ōn će īst (īšće), mī ćemo īst (īščemo), vī ćete īst (īščete), onī ćedu īst (īščedu)*

imperativ: *ī! īmō! ītè!*

Napomena: Na isti se način konjugira i istoznačni glagol *jīst* te svršeni oblik *izīst*

it̩t̩ – htjeti

prezent: (j̩) hoćû, (t̩) hòćeš, (ôn) hòće, (m̩) hòćemo, (v̩) hòćete, (on̩) hòćedu

perfekt: j̩ son it̩ (it̩ son), t̩ si it̩ (it̩ si), ôn je it̩ (it̩ je), m̩ smo it̩li (it̩li smo), v̩ ste it̩li (it̩li ste), on̩ su it̩li (it̩li su)

futur: j̩ ću it̩t̩ (it̩ću), t̩ ćeš it̩t̩ (it̩ćeš), ôn će it̩t̩ (it̩će), m̩ ćemo it̩t̩ (it̩ćemo), v̩ ćete it̩t̩ (it̩ćete), on̩ ćedu it̩t̩ (it̩ćedu)

imperativ: nema ga (može se koristiti sugestivni ekvivalent hòćeš!)

Napomena: Na isti se način konjugira i istoznačni glagol t̩t̩ skraćenog oblika.

m̩ć – moći

prezent: (j̩) mògu, mòren, * (t̩) mòreš, (ôn) mòre, (m̩) mòremo, (v̩) mòrete, (on̩) mòredu

perfekt: j̩ son mòga (mòga son), t̩ si mòga (mòga si), ôn je mòga (mòga je), m̩ smo mògli (mògli smo), v̩ ste mògli (mògli ste), on̩ su mògli (mògli su)

futur: j̩ ću mòć (mòću), t̩ ćeš mòć (mòćeš), ôn će mòć (mòće), m̩ ćemo mòć (mòćemo), v̩ ćete mòć (mòćete), on̩ ćedu mòć (mòćedu)

imperativ: nema ga (može se koristiti sugestivni ekvivalent mòreš!)

p̩ć – poći

prezent: (poput hod̩t̩): (j̩) gr̩n, (t̩) gr̩š, (ôn) gr̩, (m̩) gr̩m̩, (v̩) gr̩t̩, (on̩) gr̩d̩

perfekt: (poput hod̩t̩): j̩ son i̩ša (i̩ša son), t̩ si i̩ša (i̩ša si), ôn je i̩ša (i̩ša je), m̩ smo i̩šli (i̩šli smo), v̩ ste i̩šli (i̩šli ste), on̩ su i̩šli (i̩šli su)

futur: (poput hod̩t̩): j̩ ću p̩ć (p̩ću), t̩ ćeš p̩ć (p̩ćeš), ôn će p̩ć (p̩će), m̩ ćemo p̩ć (p̩ćemo), v̩ ćete p̩ć (p̩ćete), on̩ ćedu p̩ć (p̩ćedu)

imperativ: p̩j! hòmo! p̩jte!

Napomena: Pored navedenih glagolskih oblika koriste se još i ova vremena:

futur II: oblici b̩den, b̩deš... + infinitiv: Kal b̩den hod̩t̩ c̩à j̩v̩ću se.

pluskvamperfekt: oblici b̩ son, b̩ si... + particip aktivni: B̩ son ti r̩ka da ne gr̩š t̩mo!

kondicional I: oblici b̩, b̩š, b̩, b̩mo, b̩te, b̩du + particip aktivni: J̩ bi d̩ša kal bi mòga.

kondicional II: oblici b̩ b̩, b̩š b̩... b̩mo b̩li... + particip aktivni: B̩ bi d̩ša da son mòga.

imperativ prošli: oblici: b̩šeš, b̩šemo, b̩šete + infinitiv: B̩šete d̩ć ran̩je – Trebali ste ranije doći!

2. RJEČNIK

- abajîn**, -a (tal. *abbaino*) – prozorčić u ravnini krova: *Razbîlo mi se caklò na abajîn; usp. luminôrij; (v. 1.2.3.1.)*
- ābak**,* -a (ve. *abaco*) – tablica množenja: *A znôš ti, mōli, cīli ābak nāpamet?*
- abandunāt, obandunāt**,* -ôn (ve. *abandonar*) – ostaviti, napustiti: *Abandunāli su nos... (FFr); usp. napūstīt, ostāvit*
- abandunôn, obandunôn(i)**, -a(o), -o,* *prid.* (prema ve. *abandonar*) – napušten: *Ostô je abandunôn ovī... abandunôni covik; Ostāla je abandunôna ovā... abandunôno ženā; Bīdno abandunôno dītè!*
- abandunōvāt, obandunōvāt**,* -ōjèn (ve. *abandonar*) – ostavljati, napuštati: *Pöceli su Grôbjani abandunōvāt svojè mīsto i hodīt pūd mora.*
- ābil**, -a(o), -o, *prid.* (tal. *abile*) – sposoban, vješt, kadar učiniti što: *Āko si ābil promīnīt madīr òli tašelāt postòl... (IN); Nīsôn vèc onāko ābil kakò prī (Cel.); usp. kapôc*
- ābit**, v. **hābit**
- aböc**,* -a (prema ve. *bozzar*) – vrsta priveza, konopac kojim se *levūt* veže za obalu tijekom izvlačenja mreže plivačice: *...nekā vēžedu aböc mālo unūtra, ìmo ništò kurēnta! (FN)*
- abonamènat**, -ènta (tal. *abbonamento*) – pretplata: *...pridlòžen da ucinīmò abonamènat (solīnskoj mūziki) za svè fēšte ovèga gròda (Cima)*
- abonāt se**, -ôn se (tal. *abbonarsi*) – 1. pretplatiti se; 2. *fig.* naviknuti se na neku uslugu: *Ōn se abonô u 4 Pālme za marēndu (ŽK)*
- abondônca,* abundônca,*** -e (tal. *abbondanza*) – obilje: *Böje da je abondônca nègo mankônca!*
- abrùm**, -a *m*, **abrùma**, -e *ž* (ved. *brumo*, tal. *bruma*) – mamac koji se baca u more da se privuku ribe: *Nôjbòji abrùm ti je slòno rība; Posolīcu ovū lāticu sardēl za abrūmu (FN); (v. 1.4.9.1.)*
- abrumāt**, -ôn (ved. *brumar*) – 1. baciti u more *abrùm* da se na tom mjestu namame ribe: *Mögli bi posolīt jednū lāticu za abrumāt...(FN); 2. iron. povratiti: Abrumāla je òdma iza Pūnte Pelegrīne.*
- abrumōvāt**, -ōjèn (ved. *brumar*) – 1. bacati u more *abrùm*...; 2. *iron.* povraćati; *usp. rìgot;*
- abundônca**, v. **abondônca**
- acalīn**, -a (ve. *azzalin*) – brus, oštrilo za mesarske noževe; *usp. tocīl*
- acetilēna,* cetilēna,* centilēna,*** -e (prema tal. *acetilene*) – acetilenska, karbidna svjetiljka: *Imāli smo dōma jednū (a)cetilēnu, bomè na garbūru, a pösli su dōšle svīcè na petròlje.*
- ācid**, -a (tal. *acido*) – solna kiselina: *Tò ti tukò dobrò ocīstīt s ācidon prī nègo cēs štanjāt.*
- acôl**,* -ôlā (ve. *azzal*) – čelik; *uobič. čèlik*
- *Slōžedu se kakò līma i acôl* – Nikako se ne slažu, ‘tvrđi’ su jedan i drugi
- *tvôrd kakò acôl* – tvrd ko' čelik
- adādo**,* *pril.* (tal. *adagio*) – bez žurbe, polako; *uobič. polāko, nī prīša*
- adāt**, adāti, -a(o), -o, *prid.* (ve. *adato*) – prikladan, po mjeri, podoban: *Pokrīje se adātin pòkrivon... (Cel.); usp. a-datôn*
- adatāt (se)**, -ôn (se) (ve. *adatar*) – namjestiti, prilagoditi (se), adaptirati: *Adatôj ovò prima okvīrù!*
- adatôn(i)**, -a(o), -o,* *prid.* (ve. *adato*) – prilagođen: *Pecūrve su adatône za prīživīt na račūn drūgega (Kru.); usp. adāt*
- adiò, adījo**, *uzv.* (ve. *adio*) – 1. zbogom; 2. neformalni pozdrav; 3. izreka: *Adījo Māre, adījo barāka!* – Zbogom, gotovo je!

Adisabēba, -e – kasniji lokalni naziv za palaču Vukašinović; (v. 1.2.1.4.)

adocät,* v. **odocät**

adriò,* **adrijo**,* (ve. *adrio*) – za (ići za čim); *uobič.* za tîn: *Nīsôn iša adriò** – *Nīsôn iša za tîn.*

adût, -a (*fr. atout*) – 1. najjača boja u igraćim kartama; 2. *fig.* jaka ličnost, autoritet

advēnat, *advēnta* (prema lat. *adventus*) – Došašće (Gospodinovo), razdoblje koje obuhvaća četiri nedjelje prije Božića; (v. 1.6.1.6.)

adencija,* -e (tal. *agenzia*) – poslovnica; *nov.* agēncija: *turistička agēncija*

afanät, -ôn (ve. *afanar*) – onesvijestiti se, *päst u afôn*: *Jûdi, sköcte, òl' ne vîdite da je ženù afanâlo! (IN)*; *usp.* afôn

afanōvät, -ōjèn (ve. *afanar*) – padati u nesvijest, *pädot u afôn*

afendit (se),* v. **ofendit** (se)

afidä(t) se,* -ôn se (ve. *afidar*) – pouzdati se: *Nîmoš se u kòga afidät (Cel.)*; *usp.* fidä(t) se

afit, v. **fit**

afität, -ôn (tal. *affittare*) – iznajmiti;

- **afität kâmaru** – iznajmiti sobu

afitōvät, -ōjèn (tal. *affittare*) – iznajmljivati;

- **afitōvät göstima** – iznajmljivati turistima

afitôl,* **afitovôl**,* -ôlä (ve. *afitua*) – najmoprimac, stanar: *Ovî od inspèkcije zovë, a afitovôl odgovôro da nî nîkoga (IN)*

afôn, *afâna* (ve. *afano*) – nesvijest: *Za Mâjku Bòžju, èpeta je pâla u afôn!*; (v. 1.1.5.2.);

- **päst u afôn** – onesvijestiti se; *usp.* afanät

afôndo, *pril.* (ve. *a fondo*) – duboko, na dno;

- **pôc afôndo** – 1. potopiti se; 2. *fig.* propasti

afrônt,* -a (ve. *afronto*) – uvreda, pogrda; *uobič.* üvrida;

- **Nî falilo afrônta** – Palo je teških riječi.

afrontät (se),* -ôn (se) (ve. *afrontar*) – 1. uvrijediti (se); 2. suprotstaviti (se); *uobič.* uvriđit; *usp.* ofendit

äfte, -e (tal. *afte*) – infekcija usne sluzokože, posebno kod djece; prištići s crvenim obodom: *Döšle su mu äfte*; *usp.* äkna; (v. 1.1.5.2.)

agrampät, -ôn (ve. *agrapar*) – zgrabiti: *Agrampô je onò ca mù je döšlo pòd ruku*; *usp.* agvantät

agrampōvät, -ōjèn (ve. *agrapar*) – grabiti; *usp.* agvantōvät

agravät,* -ôn (ve. *agrarar*) – 1. pasti na želudac; 2. opteretiti dušu: *Agravô son štûmak, ... dûšu.*

agravôn(i), -a(o), -o,* (prema ve. *agrarar*) – otežan, mučan: *Štûmak mi je agravôn, ... agravôno dûšä.*

agrôr, *agrôrä* (tal. *agrarario*) – odnosi u zemljišnim posjedima, agrar: *refôrma od agrôrä*

agüst,* -a (ve. *agosto*) – kolovoz: *U agüstu büde nôjvëće svîta*; *uobič.* ôsmi mîsec; (v. 1.2.8.3.)

agvantät, -ôn (tal. *agguantare*) – zgrabiti, šćepati i čvrsto držati (*npr.* konop); *Agvânta!* – zgrabi!; (v. 1.4.5.1.); *...cîn je göst pöpi kafü, agvânta cîkaru i târc oprät za dät drügemu, ...falilo je svëga! (Cel.)*; *usp.* agrampät

agvantōvät, -ōjèn (tal. *agguantare*) – hvatati, grabiti; *usp.* agrampōvät

ajdük,* *ajdükä* (tur. *haydut*) – odmetnik, hajduk; *razg.* oštra, povremeno nasilna osoba; ‘junak’; (v. 1.1.3.3.)

âjme! (ved. *aime*) – uzvik straha, bola, čuđenja: *Âjme mëni, bîdna jò! Âjme, ca prašći! Âjme, kolîki je narësa!*

ajuštät, v. **najuštät**

äkna, -e (tal. *acne*) – bubuljica, prištić na licu: *Ne grë mi cêr vônka jërbo îmo äkne*; *usp.* äfte; (v. 1.1.5.2.)

âko (pred nenaglašenom riječi), **ako** (pred naglaš. riječi): *Âko te je vöja, vazmî! Ako nëćeš, ondä nîšta!*

akobôjdo,* – uzvik želje ‘ako Bog da’; *usp.* dabôjdo

akônto (tal. *acconto*) – na račun, u povodu; (*a*)*kônto tëga* – u povodu toga; *usp.* kônto

akordät,* -ôn (ve. *acordar*) – ugoditi glazbalo, ‘uštimiti’; *uobič.* naštimät

akoštät, akuštät,* -ôn (ve. *acostar*) – pristati brodom: *Vapôr je akoštô na rîvu (IN)*; *usp.* kuštät; (v. 1.4.5.1.)

akumpanjät, -ôn (ve. *acompanar*) – otpratiti; *akumpanjät na vapôr*; *usp.* kumpanjät

akumpanjövät, -öjèn – pratiti; *usp.* kumpanjövät

akuštät,* v. **akoštät**

akûž, -a, **akûža**, -e (tal. *accusa*) – prijava; u igri *na tresëte* znači objava jakih karata

akužät, -ôn (ve. *acusar*) – 1. dojaviti, izdati, optužiti: *Akužäcu te jö mäteri!*; *usp.* špijät; rëc se; 2. pojaviti se: *Sardële se tukäju akužät i prijübüt u(s) svïcù!* (FN); 3. kartaški izraz za ‘objaviti’: *Ne möreš igrät sômo sa lišïnima, tukälo bi imät cögöd za akužät!* (AD); (v. 1.6.5.3.)

akužövät, -öjèn (ve. *acusar*) – 1. dojavljivati, izdavati, optuživati; *usp.* špijövät; 2. pojavljivati se: *Pöcele su se sardële akužövät...*; 3. kartaški izraz za ‘objavljivati’

akvistät,* akvištät,* -ôn (tal. *acquistare*) – steći, pribaviti, zaplijeniti: *Akvistô je tò bez lavûra!*

äl, *upit. čest.* – *nov. zar:* *Äl ga ne poznäješ?*; *star. uobič.* ö!l

äl!, *uzv.* (ve. *ala*) – 1. vrlo neformalni pozdrav, najčešće u prolazu; 2. uzvik naglašavanja, poticanja, ‘hajde’

ala, *pril.* (ve. *ala*) – na načîn, poput; u *izr.:* *ala bôna; ala mâka; ala môrte; ala bolonjêze...*;

- *Äla dâ!* – Onda dobro! Neka!

- *Äla dôma!* – Hajde kući!

- *Äla nâši!* – Hajde naši!

alabambîna,* -e (tal. *a la bambina*) – potkošulja bez rukava; *usp.* mäjja

alalônga,* *pril.* (ven. *ala longa*) – nadugo i naširoko; *govorit alalônga*; *usp.* dištëžo

alaprëšta,* *pril.* (ve. *a la presta*) – na brzinu: *Cëkoj nekä ošekôn alaprëšta!*

alavîja, *pril.* (tal. *alla via*) – 1. u redu, kako treba: *Tukô tò ucinît alavîja, kakò Bôg zapovîdo!*; 2. u dobroj mjeri: *Skokäli smo po stögu släme dôkli se nîsmö alavîja istriskäli (IN)*

aldënte, *pril.* (tal. *al dente* – ‘na zub’) – stupanj kuhanosti (*npr.* tjestenine), neraskuhano, *kühono na prôvi pûnat*: *Nekä büde aldënte!*; (v. 1.3.4.1.)

alegrîja,* -e (ve. *alegria*) – veselje, radost: *Onö je bëlo dôba glôda ma i dôba alegrîje (MC)*; *Käl se izvôrne žmûl ondä se rëce: ‘Bîce alegrîje!’*; *uobič.* rädost, vesëje

alëgro,* *pril.* (tal. *allegro*) – živo, veselo; *uobič.* vëselo

alerôj, v. **lerôj**

alibät, **libät**, -ôn (ven. *alibar*) – smanjiti razinu tekućine: *Ûje u këmenicu je alibälo!*; *U bäcvu je libälo!*

alibövät,* -öjen (ven. *alibar*) – smanjivati razinu tekućine: *Pöcelo je dobro alibövät u karatîl!*

almëno,* *pril.* (tal. *almeno*) – barem: *Afität almëno za jednù nôc (Cel.)*; *uobič.* barënko

alöco, *pril.* (ved. *a l’ocio*) – otprilike, bez mjerenja, odoka: *Stävi mi je onäko, alöco!*; *uobič.* ödoka; (v. 1.3.13.)

äloj, -a (tal. *aloe*) – agava: *Kad äloj butô cvît, ondä usähne*; (v. 1.5.3.3.)

alôra,* *pril.* (tal. *allora*) – dakle, onda: *Alôra, ca cëmo!?*; *uobič.* ondä

alôrm,* -a (stven. *all’ arme!*) – poziv na uzbuñu, alarm

alôt, **alötä** (tur. *halat*) – alat: *Bez alötä - nî zanötä*; *usp.* ordënji

alpâri, *pril.* (tal. *al pari*) – ravnopravno, jednake vrijednosti: *Onî ne mögu stät alpâri sa nâmi.*

alt!* **altolä!*** *uzv.* (njem. *halt!* tal. *alto là!*) – Stani! Stoj! (vojna zapovijed; koristilo se samo u pričama o ratu)

altrokë, *pril.* (tal. *altroché*) – 1. itekako, dapače: *Jucëra se kumpanîja lîpo napîla, altrokë napîla!*; 2. vez. a kamoli: *Is ovö nogë ne mögu ni hodît, altrokë tarkät.*

amäka,* **ala mâka,*** *pril.* (ve. *ala maca*) – za ništa, besplatno; *usp.* manjät ala mâka

ambicjôz, **ambicjôž(i)**, -a(o), -o, *prid.* (tal. *ambizioso*) – ohol, ambiciozan: *Pûno je ambicjôz... ovî ambicjôzi mladîc*; *Pûno je ambicjôza... ovä ambicjôzo dîmjä; Kojë ambicjôzo stvorënje!*; (v. 1.1.6.1.)

ambicjûn, -ûni, ž (tal. *ambizione*) – oholost, ambicija: *Ma kojä ambicjûn u njëga! (IN)*; ‘Mänje ambicjûni!’ – *bîla je rëkla tetä Tône (Cel.)*

āmen, -a (lat. *amen*) – 1. završna riječ molitve ('neka bude tako!'); 2. *fig.* kraj nečega;

- *I āmen!* – I gotovo!

- *I tō ti je āmen!* – Nema se tu više što!

- *Tō ti je ka āmen!* – To je sigurno tako!

amerikanica, -e – vrsta američke divlje vinove loze iz koje se kod nas razvila loza otporna na *filosêru*; (v. 1.2.6.3.)

Amerikōnāc, -kōnca / **Amerikōnka**, -e / **amerikōnski**, -ega – Amerikanac, Amerikanka, američki

amōn(i), -a(o), -o,* *prid.* (tal. *amato*) – omiljen: *Mōli je amōn i štimōn, za ũ poje i u skūlu (IN)*

amōnte,* **a mōnte**,* (tal. *a monte*) – po zlu, naopako, *nevažêce*; u *izr.* pōc amōnte: *Īsto mu je partĳa išla amōnte! (IN)*

amōrte, **a mōrte**, *pril.* (tal. *a morte*) – na smrt: *Īmo ga amōrte sa nĳĳma (IN)* – Smrtno se posvadio...

ampulīna, -e (ve. *ampolina*) – bočica za misno vino; (v. 1.6.1.2.)

ānci, *pril.* (ve. *anzi*) – čak, dapače: *Dōša je ānci prĳ vrĳmena!*; *usp.* *perfin*

ancikōr, *ancikōrā* – drvo na pramcu broda s unutrašnje strane *āšte*; *kontraāšta*; (v. 1.4.2.)

āncvāj, **ān-cvāj**, *pril.* (njem. *eins-zwei*) – brzo, u čas posla: *Ucinĳli smo posōl āncvāj!*; *usp.* *barzō*

āndel, v. **ōndel**

āndelēt,* -a (tal. *angeletto*) – anđelčić; naziv za maleno, ali kršteno umrlo dijete; *rōjnik*: *A ěvo, sād i vĳ ĳmote anđelĳta nā nebu!*; (v. 1.6.1.5.)

āndĳlski, -a(o), -o, *prid.* (v. **ōndel**) – anđeoski: *Ovā mōlo ĳmo prōpĳa āndĳlske obrāze.*

ānĳl, *ānĳla* (ve. *anelo*) – 1. kolut, prsten; 2. metalni kolut ili rupa u kamenu za vezivanje brodskog konopa: *Vĳž cĳmu za ānĳl!*; (v. 1.1.3.4., 1.4.7.)

ānfora, -e (tal. *anfora*) – izdužena posuda iz antičkih vremena, amfora: *Lĳpā ti je ovā ānfora*; *star.* *žāra*

āngrĳz,* v. **grĳz**¹

āngųja, -e (ve. *anguila*) – riječna i morska riba, jegulja (*Anguilla anguilla*): *Prĳ se stavĳvolo āngųju u gusfĳrnu!*; (v. 1.4.13.)

āngunĳja, -e (ve. *agonia*) – 1. zvonjava koja označuje da je netko preminuo; *usp.* *brĳconje*; (v. 1.6.1.3.); 2. obamrlost: *Ca jĳ, ōl' te ĳapāla āngunĳja?(ĴK)*; (v. 1.1.6.2.)

- *bĳt u āngunĳju* – biti u agoniji, pred smrt

ānĳma,* -e (tal. *anima*) – jezgra: *Munegĳn je imō ānĳmu o(d) dāskih, a na tō su hodĳle kantinĳle i mālta.*

ānĳž,* -a (trs. *aniso*) – anis (mirodĳja); (v. 1.3.8.1.)

ānĳžĳt,* -a (ve. *anisetto*) – slatki liker od anisa: *Sād mālto kō pĳje ānĳžĳt*; *usp.* *meštrō*; (v. 1.3.10.2.)

ānke,* *vez.* (tal. *anche*) – također, i to (u nekim *izr.* poput *ānke bĳn*, *ānke bōn*): *uobiĳ.* 'mōre i tākō'; *usp.* *ānci*

ānkōra* *pril.* (tal. *ancora*) – još, ponovo; *uobiĳ.* *ěpeta*

- *ānkōra una volta** – još jednom, ponoviti

āntĳk(i), -a(o), -o,* *prid.* (tal. *antico*) – 1. starog kova: *Ōn je prōpĳa āntĳk!*; 2. starinski: *Antĳk je... ovĳ āntĳki armerĳn*; *Antĳka je... ovā āntĳko kredĳnca*; *Kojĳ āntsyĳko ordĳnje!*; *supr.* *modĳran*; *usp.* *starĳnski*

āntĳkitōd,* -i, *ž* (stven. *antichitade*) – starina, antikvitet: *Dobrō ca nĳsmō butāli ĳā ofĳ šumprĳš, sād je tō āntĳkitōd!*

āntĳkrĳst, -a (tal. *anticristo*) – 1. bezbožnik; 2. utjelovljenje sotone, vrag; (v. 1.6.1.4.)

āntĳpātĳk(i), -a(o), -o, *prid.* (tal. *antipatico*) – antipatičan: *Antĳpātĳk je ovĳ... āntĳpātĳki covĳk*; *Antĳpātĳka je ovā... āntĳpātĳko ženā*; *Kojĳ āntĳpātĳko stvorĳnje!*; *supr.* *simpātĳk*

āpālāt,* *apōlta* (ve. *apalto*) – prodavaonica monopolske robe, poglavito duhana: *Poslō son mōlega u apālāt po tabāk*; *nov.* *trāfĳka*; (v. 1.2.11.)

āpanā(t) se,* -ō se (ve. *apanar*) – zamagliti se: *Apanāli su mi se caklā od ovĳ vōpĳ.*

āpĳl, *apĳla* (ve. *apelo*) – žalba, priziv protiv presude

āpelāt, -ōn (tal. *appellare*) – pozvati, prizvati, apelirati;

- *āpelāt Bōgu* – uzalud se pozivati na viši sud: *Išle su Bōgu za kurĳra i nekā sād njĳmu āpelāju!* (IN)

apêna, *pril.* (tal. *appena*) – 1. jedva: *Tò će bìt apêna za jednêga; usp. jedvâ; 2. tek: Apêna smo arivâli.*

apetît, **apetîd**,* -a (tal. *appetito*) – tek, apetit: *Nîmo vèç apetîta, nîšta ne (j)î.*

apîko,* *pril.* (tal. *a picco*) – 1. prema dolje, prema dnu; *usp. apjômbo; 2. fig. u propast;*

- *pôç apîko* – propasti, potopiti se, nestati; *usp. afôndo*

apjômbo, *pril.* (tal. *appiombo*) – okomito: *Jê tò stojî apjômbo?; usp. apîko*

aplikà(t) se, -ôn se (ve. *aplicarse*) – priviknuti se, prilagoditi se: *Od ondà se proletîlo nâpreda sa novitôdima, kojè su se, mào-pomào, aplikàle svûdera u živòt (MJ)*

aplimât, -ôn (prema *plîma*) – 1. podizati razinu mora: *Aplimào je!; 2. fig. povećati razinu, npr. broj turista: Ap-limào je dobrò ovèga lîta!*

apòstol, -a (ve. *apostolo*) – apostol: *Bîlo je dvonâste apòstolih ôkolo Isùkarsta; (v. 1.6.1.5.)*

apòšta,* **apòsta**,* *pril.* (tal. *apposta*) – namjerno, baš tako; *usp. apòzito*

apotêka, -e (njem. *Apotheke*) – ljekarna; *star. špicjarîja: Prî se govorîlo špicjarîja, pòk apotêka, a sàd ljekârna; (v. 1.2.1.10.)*

apòzito, **apòžito**, *pril.* (ve. *apósito*) – posebno, osobito, namjerno, baš zato, u vezi s tim: *Apòzito, nemôj zaborâvit... (AD); Jò son dôšla apòžito za te avizât (IN); usp. apòšta, poštafâto*

aprecjât,* -ôn (ve. *apeziar*) – cijeniti; biti zahvalan: *Ôn nè zno aprecjât...; uobič. cînît*

april,* -a (tal. *aprile*) – travanj: *Aprîl, dôlçe dormîr; uobič. četvòrti mîsec; (v. 1.2.8.3.)*

aprovizâcija,* **provizâcija**,* -e (prema njem. *approvisieren*) – organizirano opskrbljivanje stanovništva tijekom 2. svj. rata: *Sûtra će se dîlît aprovizâcija (IN)*

aptâk,* *uzv.* (njem. *habt Acht!*) – 1. Pozor! Mirno! (vojna zapovijed): 2. biti u stavu ‘mirno’: ... *lòndinjeri u šum-prešônim montûrima stojîdù aptâk îspri vapôra... (IN)*

apûnto,* **pûnto**, *pril.* (tal. *appunto*) – točno, kad smo već kod toga, dakle: *Apûnto, kà(d) ćeš dôç?; Pûnto, nà, za-borâvi son onò vâžno... (Cima); usp. parapûnto*

arancîn,* -a (tal. *arancino*) – ušecerena kora naranče: *Ponûdila nos je s arancînima; usp. narônca; limuncîn; (v. 1.3.9.2.)*

Arbanêž,* -a (ved. *Arbanese*) – Arbanas, pripadnik albanske manjine oko Zadra

arbûn, arbûnà, *m* (ved. *arboro*) – bijela morska riba roza boje, (*Pagellus eryth-rinus*): *Çapô je dvò kilà arbûnih; (v. 1.4.12.1.)*

arburêt, -a (ve. *alboreto*) – 1. drvce na koje se stavljaju ljepljive šibe (*baketîne*) za lov na ptice (*oržolôndu*); (v. 1.5.2.2.)

arburôda,* -e (ved. *arburada*) – jarbolje (svi jarboli na jednom brodu, u jednoj luci...): *Âsti, kojà arburôda!; usp. jôrbul*

ârçit,* -in (tur. *haraç*) – biti neumjeren u trošenju novca, (h)arčiti: *Ka(d) se ârçi, nekà se ârçi!; uobič. frajât*

arçizul, **arçîzul**, -a (tal. *narciso*) – vrsta mirisnog cvijeta: narcis, sunovrat (*Narcissus odorus*): *Ëno ti u vârtal kar-câto arçizulih!; (v. 1.5.3.6.)*

ardûra, -e (tal. *ardura*) – svjetlucanje mora ili jata ribe noću: *Nîsôn nîkad vîdi tâku ardûru!*

aremêngo,* **remêngo**,* *pril.* (ve. *a remengo*) – u propast, k vragu: *Svè je îšlo aremêngo!; Ovâko svè pomào grè remêngo! (Cel.)*

arevât,* v. **arivât**

arganêl, -èla (ven. *arganelo*) – tanji konopac (za mreže, vrše...): *Vêž otî arganêl za sinjôl!; (v. 1.4.4.)*

arganèt, -a (tal. *organetto*) – dječja usna harmonika (v. 1.6.3.)

argumènat, argumènta (tal. *argomento*) – dokaz, razlog, opravdanje, obrazloženje, argument: *Îmon jò argumènta za ucînît tò pròpja kakò ti sàd govòrin!*

argûtula, -e (stdlr./lat. *ergatula*) – držak kormila, rudo: *Stâv argûtulu na timûn!; (v. 1.4.3.)*

aricât,* -ôn (ven. *arizar*) – nategnuti konopima: *Dobrò aricôj da mòremo kòmodo iskarcôvât!; usp. ricât; uobič. natègnît*

ãrija, -e (ve. *aria*) – zrak, ozračje: *Od ãrije se ne mòre žìvìt (TM)*; *usp. imperãrija*;

- *ãrija prid nevêru* – ozračje prijè uluje

- *butät u ãriju* – 1. baciti u zrak; 2. *fig.* potrošiti uludo

- *glëdot u ãriju* – 1. gledati u zrak; 2. *fig.* zuriti u prazno

- *žìvìt od ãrije* – biti bez prihoda

arivät, arevät,* - òn (ve. *arivar*) – doći, stići: *Kà(d) si arivô?*; *Arivãli smo jucëra*; *Nìsmò arivãli ni okrënì(t) se...*;

arivövät, -òjèn (ve. *arivar*) – dolaziti, stizati: *Pöceli su arivövät furëšti.*

ãriž, -a (tal. *larice*) – ariš, vrsta kvalitetnog građevnog drva za stolariju i brodogradnju (*Larix europ.*): *Ãriž je, bomë, skùpji o(d) borovìne.*

ãrjan-bãrjan,* *m nepr.* (tur. *bayram* – slavlje) – razuzdanost, rasipnost, nered, zbrka: *U njëga je bì trî dôna ãrjan-bãrjan!*

arjãvo,* *pril.* – loše: *...covìk arjãvo prôjde (Po)*

arjöv, arjãvi; -a(o), -o,* *prid.* – loš, rđav: *Mòli nì arjöv! (IN)*

arlekîn, -a (ve. *arlechin*) – lakrdijaš, harlekin: *Kakò se onò obükla, parì arlekîn!*;

- *çapät kòga za arlekîna* – smatrati koga lakrdijašem

arlekinòda, -e (ve. *arlechinada*) – lakrdija: *Tukò imät rëgule, a nè pùšçät da sa njîn cinìdù arlekinòde! (IN)*

armadûra, -e (ve. *armadura*) – 1. zidarska skela: *Mëštãr užò špešìje zaklìmot na armadûru... (IN)*; (v. 1.2.2.);

2. *fig.* konstrukcija, plan: *razbìjè mi armadûru* – kvari mi plan, započeto djelovanje...

armelîna,* -e (ve. *armelin*) – vrsta voćke i ploda, marelica (*Prunus armeniaca*); *usp. barakòkula*; (v. 1.3.12.)

armerët,* -a (ve. *armereto*) – manji ormar

armerûn, -ûnà, *m* (ve. *armeron*) – ormar: *Stãvila son ròbu u armerûn*; (v. 1.2.4.1.)

armîž, -a (ve. *armizo*) – 1. brodska oprema: *O(d) svëga armîža imò je sòmo konòp i sùdro! (FJ)*; 2. konopi kojima je brod vezan na način da brod bude u smjeru vjetra

armîžät, -òn (ve. *armizar*) – usidriti i vezati brod: *Armîžãli su bròd u pòrat*; (v. 1.4.5.1.)

armîžòn(i) -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *armizar*) – usidreni i privezani brod: *Slãbo je armîžòn ovì... armîžòni bròd; Slãbo je armîžòna ovà ... armîžòno gajëta; Ovò bròda je slãbo armîžòno.*

armîžövät, -òjèn (ve. *armizar*) – sidriti i vezivati brod: *Glëdon kakò furëšti armîžøjëdu svojë bròde u pòrat.*

armònika, harmònika, -e (trs. *armonica*, njem. *Harmonika*) – harmonika: *Šjòr Marjùci je znò svìrät klarinèt i armòniku!*; *usp. treštîna*; (v. 1.6.3.)

ãroplan,* èroplan,* rëoplan,* ròplan,* avijôn, -a (ved. *aroplan*, *reoplan*) – zrakoplov, avion: *Pikîrodu ãroplani... (IN)*; *Kakò da si u èroplan! (IN)*; *A onò ništò rëoplanih... (Kru.)*; *Ròplan sa papùcima (IN)* (hidroavion); *Nì znò Ivòn... za karavëla avijôn (FJ)*

Arsenòl, Arsinòl,* -òlã (ve. *arsenal*) – zgrada, služila za popravak galijske pod svodom; (v. 1.2.1.4.)

artiçòk, -a (ve. *articioco*) – vrsta biljke i jes3tivi plod, artičoka (*Cynara scolymus*): *Artiçòki su nòjbòji is bìžima i mlòdin bòbon*; (v. 1.3.7.1.)

artìkul,* -a (tal. *articolo*) – 1. komad, predmet u prodaji, trgovački artikl: *Za tì artìkul nìmo jòš cìnê u nòs (FJ)*; 2. *fig.* bezvrijedna stvar: *Ostäv se tìh artìkulih!*

artilèrija, -e (tal. *artiglieria*) – topništvo, artiljerija: *Njëmù je dide bì u artilèriju.*

artìsta,* artìšta,* -e (ve. *artista*) – obrtnik kao reproduktivni umjetnik: *Nì vëç artìštih u Fòr!*; (v. 1.1.3.4.)

às, àš, àsa (ve. *asso*) – 1. figura u kartama: *àš baštûni (AD)*; (v. 1.6.5.3.); 2. jedinica (ocjena): *çapät àsa*

asasîn,* asasîno,* -a (ve. *assassin*, tal. *assassino*) – 1. razbojnik, ubojica: *Izletìla je vònka i pöcela vîkät: Asasîn! Asasîn!*; 2. *fig.* Napasnik; - *Maledëto, asasîno!* – uzvik negodovanja (najčešće starijih žena građanskog odgoja) upućen bezobzirnim osobama

ãsti! pãsti! ãsti ga! *uzv.* (od ‘pàs ti...’ ?) – uzvik čuđenja, iznenađenja;

- *Astìgamãnde! Astìmãter!* *uzv.* (ved. *astigamande!*) – Ma nemoj! Ma zamisli! Ko bi rekao!...

ašestät,* v. **šestät**

ašeštît,* **ašištît,*** -în (tal. *assistere*) – 1. pomagati, asistirati: *Bacvôr je zatvorî u bâcvu onëga ca mù je ašeštî!* (IN);

2. skrbiti o kome: *A kô će nôs ašistît kad ostârimo?*; *usp.* begemišit

ašištênce,* -e (ve. *assistenza*) – pomoć, skrb: *Tukâće mu nôc ašištêncu sâd kad je sôm i stôr!*

ašprîn, -a (dem. prema jul. *aspreo*) – tvrdi ostaci s dna mora koji se zadrže u mreži: *Bârž bi potrëfi i kojî jâstogić, na mâlo dÛbje, a òpeta onî pÛsti ašprîn...* (IN)

ãšta, -e (ve. *asta*) – 1. poduži, okrugli komad drva; stijeg: *Danäs je bandîra na pôl ãšte*; 2. gornji nastavak *kolûmbe* na *prôvi* i na *karmî* broda, statva; *usp.* karôc, kontraãšta; (v. 1.4.2.)

aštulîn, -a, **aštulîna,** -e (tal. *astolina*) – motka na brodu (od jarbola do krme, uz nju se slažu vesla): *... çûtin vônj od bukëtića ca gâ je barba Prôšpe zavëzô za aštulîn* (Kru.); (v. 1.4.3.)

aštût(i),* -a(o), -o, *prid.* (tal. *astuto*) – domišljat, spretan, prepreden: *Aštût je ovî... aštûti covîk; Aštûta je ovâ ... aštûto ženâ; ... aštûto dîtë!*; *... aštût je Tôma* (IN); *uobič.* fÛrbast; (v. 1.1.6.1.)

atencjûn,* -ûni, ž (tal. *attenzione*) – pažnja, pozornost, ljubaznost, obzir: *Dòkli god je govori bîla je vëlîka atencjûn.*

atendît,* -în (ve. *atender*) – pokloniti pažnju, dvoriti: *Onâ mu atendî, onâ mu je ne sômo dësno nëgo i lÛvo!* (IN)

atênto, *pril.* (ve. *atento*) – pozorno, spremno, pripremljeno;

- **stût atênto** – stajati pozorno: *Stô je atênto kakò päs u fêrmu* (IN)

atrapät,* -ôn (ven. *atrapar*) – uhvatiti, zateći koga na djelu: *Ovî ca sÛ hi u Zorâće atrapâli...*; *usp.* çapät

atrecatûra,* -e (tal. *attrezzatura*) – pribor, oprema za neku aktivnost; *usp.* ôrma, alôt

âuspuh, -a (njem. *Auspuff*) – nov. ispušna cijev motora: *Nemôj da ti môre intrô u âuspuh!*; *star.* diškârig

ãuto, -a *sr* – auto, automobil: *Ëpçina je nabâvila nôvo auto*; (v. 1.2.7.1.)

autôbus, -a – autobus: *Znôš ti kal grê autôbus pud Jêlse?*; (v. 1.2.7.1.)

avancät, -ôn (ve. *avanzar*) – 1. ići naprijed: *Avânca, grêmò nâprida!*; 2. biti unaprijeđen, napredovati u službi: *Nikako ne môre avancät u gônjca* (IN)

avancövät, -ôjën (ve. *avanzar*) – napredovati: *Ën mÛsli da će çili živôt avancövät u slÛzbu!*

avarìcija,* -e (tal. *avarizia*) – škrtost: *Kojâ je tò avarìcija, rëka bi stôri Vijolândo!*

avelît (se),* -în (se) (tal. *avvilito*) – naći se pogođen pakošću, klonuti duhom; *usp.* avelivên

avelivên(i), -a(o), -o,* *prid.* (od tal. *avvilito*) = utučen, deprimiran: *Môj don Bëpo, ništa døbrega, nemôjte se nôc avelivên...* (IN)

Avemarîja, v. **Ëvemarîja,***

aventûr,* -ûrà (ve. *avventor*) – stalni kupac: *Hodît od aventûrà do aventûrà sa bocûnôn mlîkâ ...* (IN)

avertît,* -în (ve. *avertir*) – upozoriti; dojaviti: *Tukô avertît jûde dà je perikulôžo!* (IN); *usp.* avizät

avijôn, -a (fr. *avion*) – zrakoplov, avion: *NÛsön se niðkad vozî u avijôn;* *usp.* äroplan

avîz,* **avîž,*** -a (ve. *aviso*) – obavijest, oglas, najava: *Vîdi son, bomë, avîž u vižjôlu;* *uobič.* òglas

avizät, **avizät,*** -ôn (ve. *avisar*) – 1. obavijestiti, javiti: *BÛd mîran, avizäcu te ako kògod døjde!*; *... i ondâ òdma avizät dî tò vëc grê...* (IN); 2. objaviti, proçuti se: *Môreš mÛslit ca jë tò bîlo u Fôr ... ka(d) se avizälo da smo çapâli pedesët kvintôli(h)* (FN); *usp.* avertît

avizôn, **avizôn*(i),** -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *avisar*) – obaviješten: *Avizôn, nâpol škapulôn!*; (v. 1.7.3.3.)

avukät,* -âta, **avokät,*** -a (ve. *avocato*) – odvjetnik: *Pôk, tôte je avukät, dômëtar...* (IN); *Odnît kozlîca avNobukâtu, likôrÛ...* (VM); (v. 1.1.3.4.)

azardâ(t) se,* **ažardâ(t) se,*** -ôn se (ve. *azardar*) – usuditi se: *Jêle se azardâla pîtät...* (IN); *Kô bi se ažardô po noçî sôm kraj cimitêrja pasät?* (FJ); *usp.* usÛdî(t) se

azardôž(i), -a(o), -o,* *prid.* (prema ve. *azardar*) – smion, odvažan, koji se usudi: *Pròpja je azardôž ovî... azardôži mladić!*; *Pròpja je azardôža ovâ... azardôžo dîmjâ!*; *Kojë azardôžo dîtë!*; *uobič.* kurajôž; (v. 1.1.6.1.)

ãzma, **ãžma,*** -e (tal. *asma*) – tegoba s disanjem, astma; *zadÛha, pihÛra;* (v. 1.1.5.1.)

âžula,* v. ôňžula,*

ažvělat, v. žvělat

ažveltěca, v. žveltěca

ažvělto, v. žvělto

B

---

bâ, *m nepr.* (prema tal. *bacio*) – poljupčić (u dječjem govoru): *Dôj bâ nõni i pôj u postëju!*

bāba, **bābica**, -e – babica, primalja: *U Fôr je ondä bila bābica Bāba Brūška*; (v. 1.1.3.4.);

- *Pūno bābicih - kīlovo dītē!*; (v. 1.7.3.2.)

bāba, *v. slīnka bāba*

babāke,* -ih *ž mn* – krute seljačke cipele: *Onë bidu sakrīle svojë babāke i obūkle drūge postolë*; (v. 1.1.7.3.)

babarīn, **bubarīn**, -a (ved. *bavarin*) – dječji podbradnik: *Stāv mōlemu babarīn oko vrōta, cīli će se išporkāt!*; (v. 1.1.8.3.)

babāu,* **babūko**,* -ta (tal. *babau*) – izmišljeno strašilo za djecu: *Āko ne būdeš popīt mlīkō, dōće ti babāu!*

babelōnija,* -e (prema biblijskom *Babilon*) – *fig.* zbrka, nered: *Nastāla je svë jednā babelōnija (IN)*

bābica, *v. bāba*

bābit, -in – pomagati pri porođaju

bacelāt, -ōn (ve. *bacilar*) – 1. obazirati se, mariti: *Ne bacelōj!* – Ne brini! se; *Mlōdi ne bacelāju... (TM)*; *usp. pensā(t) se, priokupā(t) se*; 2. nesuvislo govoriti, trabunjati: *Ne bacelōj svëga!*

bācva, -e – bačva; (v. 1.2.6.2.)

bacvariĵa, -e – radionica za izradu bačava; (v. 1.2.1.10.)

bācvica, -e – bačvica

bacvōr, **bacvōrā** – bačvar; (v. 1.1.3.4.)

bacvōra, -e – vrsta okrugle vrše: *...bacvōra pūna carnējih (Kru.)*

bačīcīri,* -ih *m mn* (ve. *baciri*) – kikiriki (plod): *Onī ca je prodōvō bačīcīre u škartōc od nõvinih... (AD)*; (v. 1.3.12.)

bāčo,* -ota ( ) – 1. debelo čeljade, debeljko; 2. nadimak *Bāčo*

bāda, -e (ve. *bada*) – pažnja, osvrtnje;

- *nĵānka bāda; sēnca bāda* – bez ikakvog znaka (*npr.* pri susretu)

- *bādot ōci* – upadati u oči, ružno izgledati: *Ovō mi prōpja bādo ōci!*

badāt, -ōn (ve. *badar*) – posvetiti pažnju: *Ne (o)badōj ga!*; *usp. obadāt; badōvāt*

badēša, -e (ve. *badessa*) – redovnica, opatica; *usp. mādrebādēša*; (v. 1.6.1.5.)

badīl,* -īla (tal. *badile*) – vrsta široke lopate: *Kūpili su hi u mašūrē i badīlima ukarcovāli... (IN)*; (v. 1.2.5.)

badōnj, **bōdnja** – otvorenu drveni sud, kaca; *usp. banjēnica*; (v. 1.2.6.2.)

badōvāt, -ōĵēn (ve. *badar*) – posvećivati pažnju; *usp. obazīrot se; obadōvāt; badāt*

bādot (se), -on (se) – 1. bosti (se): *Bādo me ništō u postōl; Nī se cō bādot sa rogātima*; (v. 1.1.6.4.); 2. *fig.* zadrkivati, peckati koga

bāfe, -ih *ž mn* (ve. *bafi*) – dio kose spuštene ispred uha; zalisci kod muškaraca: *U onō su vrīme muškī nosīli bāfe.*

bagāĵi, -ih *m mn* (tal. *bagagli*) – prtljaga: *A dī su von bagāĵi?;*

bagatēla, -e (ve. *bagatela*) – sitnica, mali trošak: *Tō si, ondä, mōga kūpīt za bagatēlu, ma nīkor nī imō pinēz!*

bagulīn,* -a, (ve. *bagolina*) – štap za šetnju: *Jūdi o(d) šēsta hodīli su vōnka is bagulīnon i špancēron*; (v. 1.1.8.1.)

bāhornica,* -e – iscjeliteljica, travarka, baba vračara.

bahūja,* -e – 1. svinja, prasica; 2. *fig.* debela neuredna žena; *uobič. gūda, prasīca; usp. bāk*

bāja, -e (ve. *baia*) – plitka a široka drvena posuda dobivena od raspolovljene bačve: *Stāvīli smo māslīne u bāju; ...a mēni je bāja rasūšla (IN)*; *usp. banjēnica; kōca*; (v. 1.2.6.2.)

bājbot, -a (prema njem. *bei* – kod + *Boot* – čamac) – pomoćni čamac za veće brodove: *Ukrāli su mu bājbot nočās!*

bäjbuk, -a (prema njem. *bei Wache* – pod stražom) – zatvor, tamnica: *Bî je u bäjbuk trî dôna; usp. paržûn, katabÿja, tavnîca*

bajök, -a ( ) – cementno mlijeko, *beverûn*; (v. 1.2.2.)

bajunëta, -e (tal. *baionetta*, od fr. *baïonnette*) – bojevni nož, bajuneta; (v. 1.6.2.2.);
 - *bajunëta in kâna* – bajuneta na vrhu puške (pojačana vojna budnost);
 - *Tÿcë mi bajunëta* – Probada me u želucu (ne mogu više od gladi)

bäk,* *bâka* – 1. prasac; *uobič. prösac; usp. bahÿja*; 2. ciljani predmet u igri *na šâke: Stäv cënte pod bäk!*; *Svë bakövo!*; (v. 1.6.5.1.)

bakalôr, -ôrâ (ve. *bacala*) – riba iz sjevernih mora, bakalar (*Achantus vulgaris*);
 - *bakalôr bjânko* – bakalar pripremljen ‘in bjanko’;
 - *sûh kakö bakalôr* – mršav ko sušeni bakalar; *usp. škotofiš*

bakaräus,* *m nepr.* (ved. *bacaraus*) –
 kazna batinanjem: *Möga bi kögod çapät bakaräus... (Cel.)*;
 - *çapät bakaräus* – dobiti batine; od njem. *Bank heraus!* - ‘Klupa van!’ (na kojoj je okrivljeni vojnik bivao polegnut i kažnjen batinanjem)

baketîna, -e (ve. *bachetina*) – šiba premazana lijepkom za hvatanje ptica: *Stävi je dvôdeset baketîni(h) na arburët*; (v. 1.5.2.2.);
 - *päst na baketînu* – nasjesti, pasti u čiju zamku ili na zavođenje

bakÿk, -a (prema tal. *erba da bachi*) – biljka žutog cvijeta, svetolin (*Santolina chamae cyparissus*): *Bakÿk se nosîlo u crîkvu na Svëtega Antônija, žÿtega je kolÿra, kakö buhóc*; (v. 1.5.3.3.)

bâla, -e (ve. *bala*) – namotaj platna, sukna u trgovini: *U Baÿjota se vazîmola bâla röbe za lancÿnë; Ovö ti je bâla i möštra! (IN)* – Ovo je sve što imam (‘roba i njen uzorak’)

balancâna, -e (ve. *melanzana*) – vrsta povrća, patlidžan (*Solanum melongena*): *Pöc su danäs balancâne na pazôr?*; (v. 1.3.7.1.)

balancät, -ôn (trs. *balanزار*) – uravnotežiti: *Stäv mâlo vëce na ovÿ strönu, nekä pîz balancô!*

balancÿn, *balancÿnä, m* (ve. *balanzon*) – velika vaga: *Stäv otû vrîçu patâti(h) na balancÿn!*; *usp. balônca*

balarîn, -a (ve. *balarin*) – baletan; *razg. momak koji dobro pleše: Poglë(j) ga, tönco kakö balarîn!*

balät,* -ôn (ve. *balar*) – plesati: *Ka(d) bi îša balät... (Pi)*; *uobič. tönco; usp. plësät, tönco*

balatÿra, -e (sttal. *ballatore*) – kor s orguljama, galerija u crkvama: *Îšla je göre na balatÿru da je nîkor ne vîdi*; (v. 1.6.1.1.)

balatÿra, -e (sttal. *ballatore*) – trijem ispod *sulörâ*; (v. 1.2.3.1.)

balcâna,* -e (tal. *balzana*) – ukras na rubovima odjeće i rublja

baldakîn, -a (tal. *baldacchino*) – 1. svečani svod, ‘nebnica’ od tkanine na ukrasnim štapovima pod kojim se u crkvenim procesijama nosi Sveto Otajstvo (sveta hostija u *mostrâncama*): *...nosît bîskupu baldakîn (IN)*; (v. 1.6.1.2.); 2. svečani pokrov nad prijestoljem, nosiljkom, krevetom ili oltarom

bâle, -ih *ž mn* – šmrklji iz nosa, sline iz usta; *usp. mökule*

baleštrîna,* -e (tal. *balestrina*) – drvena letva s obje strane unutar drvenog broda na kojemu leže *pajôle*; (v. 1.4.2.)

bâli,* -ih *m mn* (ve. *bali*) – 1. plesovi, zabave: *Nî vëc onâkih bâlih*; 2. *fig. bezbrižno doba: Finîli su, Mâre, bâli!*; (v. 1.7.3.2.); *uobič. tönco*

baligät,* *baligôn* – brbljati, nesuvislo govoriti, ‘sliniti’: *Cä baligôš!*; *usp. bâlit*

balîna, -e (tal. *pallina*) – 1. loptica, kuglica; 2. olovna kuglica sačme: *Îmoš jöš kojû balînu za ovÿ flöbericu?*; 3. kuglica kugličnog ležaja: *Döni je balînu kakö fränju.*

balinjëra,* -e (trs. *baliniera*) – kuglični ležaj: *Ucinî je römobil s onë dvî balinjëre.*

bâlit, -in – 1. sliniti, curiti iz nosa; 2. *fig. govoriti koješta; usp. slînit*; (v. 1.1.6.5.)

balônca, -e (ve. *balanza*) – vaga: *Äla, stäv ovë dvî lokôrde na balônca!*; *usp. balancÿn, köntar², statîra*; (v. 1.3.1.)

balòta, -e (ve. *balota*) – 1. kugla; 2. kugla za boćanje, boća; (v. 1.6.5.1.);

- *igrät na balòte* – boćati

- *balòta o(d) Bänja* – kamena kugla na najvišoj ogradi hvarškoga kupališta s koje su se izvodili atraktivni skokovi u vodu

balòtica, -e (*hibr. dem. prema ve. balota*) – kuglica; *balòtica o(d) cemprisa* – šišarka čempresa u obliku kuglice:

Sküpili su cìlu vrìcu balòticih o(d) cemprisa... (IN)

bälöv(i), -a(o), -o, *prid.* – 1. slinav: *Väs je bälöv ovî... bälövi mōli; Svä je bälöva ovà... bälövo mōlo; Kojë bälövo dītë!*; *usp. sliinov*; 2. premlad, nezreo, neiskusani: *Jōš je ôn bälöv za njëga privārit!*; (v. 1.1.6.1.)

balûn, *balûnà m* (ve. *balon*) – lopta: *Balûn je iša priko brânke*; (v. 1.6.5.1.);

- *igrät na balûn* – igrati nogomet; *usp. fùzbal*

baluncič, **balunič**, -a (prema ve. *balon*) – mala lopta, loptica

baluncîn, -a (ve. *baloncino*) – isto što i *baluncič*;

- *skocīt na baluncîn* – skočiti u more skvrčenih nogu, poput lopte

balustrôda, -e (tal. *balastrata*) – ograda terase, balkona... od niza kamenih stupića, balustrada: *Glëdo je na Pjācu naslōnjen gōre na balustrōdu*; (v. 1.2.3.1.)

bambîn, -a (ve. *bambin*) – beba, malo dijete, djetesce: *Kojī līpi bambîn, gūš(t) ga je glëdot!*; (v. 1.1.3.2.)

bānak, *bōnka, mn. bōnci* (ve. *banco*) – 1. drvena klupa bez naslona: *sëst na bānak*; (v. 1.3.1.); 2. klupa u brodu;

(v. 1.4.2.); 3. klupa u crkvi: *Onà je ùvik u parvī bānak*; 4. radni stol obrtnika (*marangûnski, kovōški... bānak*);

5. tezga na tržnici: *Stāvi je na bānak svë ca je dōni tō jūturo*; 6. ulog u kartaškoj igri

bancič, -a (prema ve. *banco*) – drvena klupica: *Ōn i sesträ mu, svāk je imō svōj bancič*; *usp. škanjël*

bānda (tal. *banda e banda*) – strana; samo u *izr. bānda e bānda* – s jedne strane na drugu: *O(d) subōte znō zaburnjät, i tō bānda e bānda; uobič. bōnda*

bandīra, -e (ve. *bandiera*) – zastava; *usp. bārjak, šetebandīre*;

- *prominīt bandīru* – prilagoditi se novoj vlasti; *usp. šetebandīre*

bandirōla,* -e (tal. *banderuola*) – štap, s krpicom na kraju, za čišćenje taloga u bačvi (v. 1.2.6.2.)

banīca,* -e – vrsta starog kovanog novčića iz doba Austro-Ugarske; (v. 1.2.9.6.)

bankanōta,* -e (tal. *banconota*) – novčanica: *A vesëli gōsti līpidu bankanōte po celīma muzikōntih*; (v. 1.2.9.6.)

bankët, -a (fr. *banquet*) – svečani ručak ili večera s gostima: *Bī je tō vëlīki bankët!*

bankëta,* -e (ve. *bancheta*) – klupa; *Bankëte* – mali trg u Hvaru s kamenim klupama; (v. 1.2.1.4.)

bankīna¹,* -e (tal. *panchina*) – drvena klupa, iznosila se pred kuću (uglavnom za starije ljude)

bankīna²,* -e (ve. *banchina*) – 1. ravno mjesto pogodno za pristajanje: *...akuštōjë uza bankīnu (IN)*; 2. podvodni greben

banküc,* -a (trs. *bancuz*) – vrsta kartaške igre za novac: *Igrāli su na banküc dōk lëtrika nī ucinīla sinjōl*; (v. 1.6.5.3.)

bānja, -e (ve. *bagno*) – kupaonica: *U njëga je bānja na svāki pōd!* – Ima kupaonicu na svakome katu!; (v. 1.2.3.1.)

banjamarīja, -e (ve. *a bagnomaria*) – način kuhanja na pari: *Rožāta se kùho na banjamarīju*; (v. 1.3.4.1.)

banjašūga, -e (tal. *bagnasciuga*) – crta spajanja podvodne i nadvodne boje na brodskome trupu, linija gaza

banjät(t) **se**,* -ōn se (ve. *bagnar-se*) – kupati se, sporo plivati, umakati se u moru: *Šjora Vīra se banjō i pūno se ne mīce (IN)*; *usp. Bōnj, plīvot*; (v. 1.1.6.4.)

banjënica, -e – otvorena drvena posuda, bačva bez poklopca, badanj: *Raspartīvo je i iskrenīvo mäst iz mīhīh u banjënicu... (IN)*; *usp. bāja*; (v. 1.2.6.2.)

banjīč, -a – mala *banjënica*

bâr, v. **barênko**

bāra,* -e (tal. *barra*) – postolje za lijes, odar (drvena podloga i *dvī šcōnge* za četiri nosioca);

- *grëdū za bāron* – idu uz lijes (sa svijećama): *Kad ùmre ženà ondä joj grëdū cetīri ženë za bāron*.

barāba, -e (tal. *barabba*) – neodgojena, gruba osoba, protuha, baraba: *Ōn je prōvi barāba!*; (v. 1.1.6.1.)

barabôn,* -āna (ve. *baraban*) – običaj na Veliki petak u crkvi; lupa se palicama po klupama u jednom dijelu liturgije (kada se spomene ime Barabe te dođe do zamračenja); (v. 1.6.1.3.)

barāka¹, -e (ve. *baraca*) – 1. niska građevina, skladište: *Sakrili su se u barāku*; 2. zidani podij ili skladište gdje se solila riba i spremali *barili* usoljene ribe; (v. 1.2.1.6.)

barāka², -e (tal. *baracca*) – društvo, rodbina; samo u *izr.*:

- *Adio barāka!* – 1. Zbogom društvo! (zbogom bezbrižni dani); 2. *fig.* propao posao, piši propalo je

barakêra,* -e (prema ve. *baraca*) – žena koja je predvodila i nadzirala rad u *barāki* pri soljenju ribe

barakökula,* -e (ve. *baracocolo*) – vrsta marelice, stablo i plod (*Prunus armeniaca*); *usp.* barakökula; (v. 1.3.12.)

barākula, -e (ve. *baracola*) – vrsta ribe s morskoga dna, mala raža (*Raja clavata*, *Raja miraletus*); (v. 1.4.14.)

baraškōda, -e (ven. *barascada*) – 1. vihor; 2. *fig.* burna svađa: *Ucinî je baraškōdu*; *usp.* batibûj, rûsvaj

barà(t) se, -ôn se (ve. *barar*) – 1. pobjeći od zamke ostajući prestrašen (*npr.* ptice ili ribe): *Riba se barāla*; (v. 1.4.9.1.); 2. *fig.* osloboditi se, udaljiti se od koga: *Barôj se tî njêga!*; *usp.* barōvât; barôn

baratât, -ôn (ve. *baratar*) – 1. rukovati čime: *A znôš tî baratât s oîm?*; 2. muljati, manipulirati, nagovarati: *Ca mē baratôš!*; 3. zamijeniti: *Onâ Brûška ca jê baratāla kozlića za spîzu... (IN)*

barba, bara, nepr. (ve. *barba, bara*) – oslovljavanje starije osobe ‘stric’ (ako nakon toga slijedi ime): *Barba Tōnci je mēni bôrba*; *Ūmor je bara Frône*; *usp.* bârba, bôrba; (v. 1.1.3.8.)

bârba, -e (ve. *barba*) – starija osoba, ‘stric’ (ako nakon toga ne slijedi ime): *Nemôj se strāšit tēga bârbe, nēce ti ôn ništa!*; *usp.* barba, bôrba

barbacât,* **barbasât**,* -ôn (ve. *barbotar*) – blebetati, nerazgovjetno govoriti: *Ma cà vej barbacôš!*; (v. 1.1.6.5.)

barbaškât,* -ôn (prema jul. *babar + tambascar?*) – čvrljati: *Ovî ca jêson barbaškāju po kôrti đeogrāfiki... (IN)* – Ovi što kredom čvrljaju...

barbîr, barbîrâ (ve. *barbier*) – brijač: *Tukô mi pôc u barbîrâ!*; (v. 1.1.3.4.)

barbirîja, -e (ve. *barberia*) – brijačnica: *Ēno ga u barbirîju, kod Ivāna!*; (v. 1.2.1.10.)

barbirûša,* -e (prema ve. *barbier*) – žena brijača: *Barbirûša se bîla ispratikāla ucinît trājnu (IN)*

barbîta, -e (ve. *barbeta*) – konopac na *prōvi* kojim se brod veže za *krôj*: *Vêž otû barbîtu za anêl, a onû drûgu za kolônu!*; *usp.* cîma; (v. 1.4.4.)

bârbot, -on – nezgrapno rukovati, pipkati, prčkati: *Ma cà vèc tôte bârboš?*

barbüc, -a (ve. *barbuzzo*) – šiljasta bradica ‘kao u jarca’: *Īmo barbüc kakò jarûh!*; (v. 1.1.4.3.)

barbûn,* barbûnâ, *m* (ve. *barbon*) – morska riba, trilja (*Mullus barbatus*); *uobič.* trîja

bârdo, -a – brdo: *Onî ìmodu pòje tāmō, iza onêga bârda*; *usp.* brîg; (v. 1.2.1.1.)

barêno, bâr, *pril.* – barem, makar: *Dâ mi se napît, barêno jedôn gûcoj!*; *usp.* almêno

barîl, -îla (ve. *baril*) – 1. bačvica za soljenje ribe; (v. 1.2.6.2.); 2. količina slane ribe (cca 60 kg): *Dvò barîla slōne rîbe*; (v. 1.2.9.5.)

barîlac,* barîlca (*hibr. dem.* prema ve. *baril*) – bačvica, služila kao plutača da mreža ne potone: *Tetâ Bônka nî plîvot znāla, za barîlac se ćapāla, iškapulāla (TM)*; *usp.* barûza; (v. 1.4.9.1.)

barjâk, -a, **barjôk**,* barjôkâ (tur. *bayrak*) – zastava, barjak; *uobič.* bandîra

bârk,¹ barkâ – brk: *Pjûnicu mu u bârk ako tò mēni rêce!*; *usp.* mustāce

bârk,^{2*} barkâ (engl. *bark*) – jedrenjak s tri jarbola (prva dva s križevima, a krmeni bez križa); (v. 1.4.1.1.)

bârkaj, bârkja – dio pruta vinove loze s dva-tri pupka, ostavlja se pri rezanju; (v. 1.2.6.1.)

barkarjûl, -jûlâ (ve. *barcariol*) – barkarjol, voditelj veće barke (nekada jedrilice, zatim motornih brodova za prijevoz turista): *Barba Cîle, parvî barkarjûl... (FJ)*; *...bî je barkarjûl pûsti(h) gòdišć (MJ)*; (v. 1.4.6.)

barkāsa,* -e (ve. *barcaza*) – tip ovećeg drvenog broda posebne namjene, *npr.* kao teretni mornarički brod

barkaštrâmba,* -e ž (ved. *barcastramba*) – nastrano čeljade koje se ponaša kao brod bez kormila: *Ōn ti je prōvi barkaštrâmba!*

baròmetar, -metra (tal. *barometro*) – naprava za mjerenje atmosferskog tlaka, barometar: *Pàdo baròmetar, bìce kìše!*

barôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *barar*) – opečen nekim iskustvom (*npr.* hvatanjem u zamku): *Něćedu vèč u mržice, baròni su!* (o pticama); *usp.* barät

barōvà(t) se, -ōjèn se (ve. *barar*) – bježati od zamke, mreže... : *Pòcela se rìba barōvät!*; *usp.* barà(t) se

barsāta, -e – bljutavo, *usmardivěno* vino; *usp.* maravôn, mûfa

barsīt, -î – 1. bacati prvi cvat; *usp.* zèbot, bôrst; 2. jesti prvi cvat: *Ěno, kozà ěpeta barsīt!*; *usp.* obarsīt

bârš*, *pril.* – baš: *Tòma, nè bârš mōli težòk, namurò se u Bònicu (IN)*; nov. bāš

baršcôn, barščāna – divlja biljka penjačica, bršljan (*Hedera helix*): *Bòje ti je osìc otì baršcôn, probìce ti māltu*; (v. 1.5.3.3.)

bārškot, -on – miješati, prevrtati, brčkati, šarati bez smisla: *...onà kartušìna cā son bārško...* (Cel.)

bartvèla, -e, (ve. *bartoela*) – šarka na vratima i prozorima: *Stāv kāpju ūja na tè bartvèle!*; (v. 1.2.3.2.)

barùfa, -e (ve. *barufa*) – svađa, tučnjava: *Dòšlo je do barùfe; Ne išcì barùfu bes potrebe!*

barufònt*, -a (ve. *barufante*) – svadljivac sklon tučnjavi: *Uzìmoli su dobrè barufònte u škvādru vitezih (AD)*; (v. 1.1.6.1.)

barûza*, **barûža***, -e (tal. *barosa*) – bačvica - signal za mrežu: *Īmo glòvu kakò barûza; usp.* barìlac; (v. 1.4.9.1.)

bàrz, barzì; barzà, barzò, *prid.* – brz u kretnjama, *žvèlat*: *Pròpja je bàrz ... ovì barzì mladìc; Pròpja je barzà ... ovà barzò dimjà; Nì bāš barzò ovò dītè; usp.* žvèlat

barzinà, -ê – brzina kojom se obavlja neka radnja: *Itìli su izmìrit fòrcu, barzinù, aštùciju, za vìdit kò je bòji (IN)*; *usp.* brìva, žveltèca

barzò, *pril./ barzìje, baržije, komp.* – brzo/brže: *Barzò su dòšli, barzìje nìsù ni mògli!*; *uobič.* vèselo; *usp.* bôrzo, àn-cvāj, lèva-lèva, žvèlto

bàrž, *pril.* – vjerojatno, možda, valjda: *Bàrž bi i mògli finìt do veceràs; usp.* morebìt

basadûra*, **bašadûra***, -e (prema ve. *basso*) – 1. udolina: *U selò snìg, a nāmi dōle u basadûru - nìšta! (IN)*; (v. 1.2.1.1.); 2. plíćak, plitko more

basamènat, **bašamènat**, -ènta (ve. *bassamento*) – podnožje zida (različito obojeno); *usp.* còkul; (v. 1.2.3.1.)

bāsetan, **bašètan**, -ni, -a(o), -o, *prid.* (tal. *bassetto*) – nizak, niži rastom, *batūràc*: *Òl' ga se ne spomìnješ - bì je, onāko, vèce bāsetan; supr.* visòk; (v. 1.1.4.2.)

basetìne, -ih *ž mn* (prema ve. *basso* – nizak) – prirodno pločasto kamenje crvenkaste boje (koristi se za oblaganje zidova, a tanje ploče za pokrov): *Stāviću basetìne na zìd da pokrìjen blokète; (v. 1.2.2.)*

bāsta! *uzv.* (tal. *basta!*) – uzvik kojim se zahtijeva prekid galame, svađe; ‘dosta’

bastìna*, -e (ve. *bastin*) – podložak za pleća pri nošenju tereta; *usp.* spāra

bašadûra*, v. **basadûra**

bašamènat, v. **basamènat**

baškòt, v. **biškòt**

baštardät (se)*, -ôn (se) (ve. *bastardar*) – 1. ukrstiti se (o rasama): *Njegòva rāca se je baštardāla (npr. o psima)*; 2. pokvariti (se): *Vrìme se baštardālo (IN)*; 3. izopačiti se moralno: *Prì su jūdi jedòn drùgemu pomogāli, sà(d) su baštardāli (TM)*

baštardôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *bastardar*) – koji nije izvorno čist: *Tò ti je baštardòno rāca!*; *Òn govòri nìkin baštardònim jazìkon.*

baštòrd, -a, **baštårdo**, -ota – 1. mješanac: *Òn je, bomè, baštòrd kakò i svì drùgi pasì u Fòr*; 2. nepouzdana osoba: *Nemòj sa njìn imàt poslà, òn ti je baštòrd! (ŽK)*; (v. 1.1.6.1.)

baštûn, baštûnà, *m* (ve. *baston*) – 1. pramčana motka za privezivanje jedra, floka ili samo za lakše ulaženje u brod: *Ćāpa se za baštûn!*; (v. 1.4.3.); 2. rebro čokolade: *Dò son svākemu dītètu po jedòn baštûn ćukulòte.*

baštûnì, -ùnih, *m mn* (ve. *baston*) --- jedna od četiriju boja tal. *igraćih* karata (*baštûnì, dinòrì, kùpe, špòde*);

(v. 1.6.5.3.)

bašūrīt,* -ūrīn – potajno skrivati ili mrsiti kako se ne bi doznalo; *usp.* zabašūrīt

bātalo,* -a (sicil. *bbattali*) – uzak komad zemlje ili što je na toj zemlji izniklo ovdje-ondje;

- *na bātala, nabātala* – mjestimice: *Posjjo son svūdera a izniklo je na bātala!*

bataljūn, batajūn, -ūnā, *m* (tal. *battaglione*) – 1. bojna vojnička jedinica manja od brigade, veća od čete; 2. *fig.* velika skupina: ...*cīli bataljūn svōjte.*

batāna, -e (tal. *battana*) – manji brod ravna dna: ...*batāna o(d) Pōpca*; (v. 1.4.1.1.)

batarēla, -e (ve. *batarela*) – 1. buka pri lupanju u stare lonce kada se ženi udovac/udaje udovica; 2. *fig.* buka, der-njava

batarija¹, -e (tal. *batteria*) – 1. električna baterija: *Ōl' nīmoš drūgu batariju!?*; 2. skup udaraljki u glazbi; (v. 1.6.3.)

Batarija², -e (ve. *bataria*) – tvrđava pokraj grada Hvara na kojoj se nalazila baterija topova; (v. 1.2.1.4., 1.6.2.1.)

batēj, -ējā *m* – vrsta manje cijenjene bijelo-plave ribe (*Atherina boyeri*): *Tukālo bi zavārć, a u mrīžu sōmo batēj (IN); Jē batējā na peškarīju!?* (igra riječi, pošalica); (v. 1.4.12.3.)

batejĭć, -a – mali *batēj*; (v. 1.4.12.3.)

batibūj,* -būja *m*; **batibūja**,* -e *ž* (ve. *batibugio*) – galama, svađa, tučnjava: *Kojī je tō batibūj?; usp.* burdīl, batōška, bara-škōda

batīcāt, v. **batočāt**

batidūr,* -dūra (ve. *batidor*) – alka na ulaznim vratima: *Udrī je dvō pūtā is batidūron...;* (v. 1.2.3.2.)

batikōr,* -a (ven. *baticuor*) – pojačano lupanje srca (*npr.* od uzbuđenja): *Dōša mu je batikōr.*

batikūlo,* -ota, -ota *m* (ve. *baticulo*) – 1. dio starinske ženske odjeće, jastučić koji se stavljao iznad stražnjice kako bi se ona istaknula zajedno s naborima haljine; 2. repasti dijelovi haljetka: *Batikūlo bi imō krōj 'na motīku';* (v. 1.1.8.3.)

bātīlatūrka,* **bātalatūrka**,* -e (tal. *battere alla turca*) – manevar za okretanje brodom na jedra niz vjetar (pri čemu *lantīna* s jedrom naglo prijeđe -*batī* s jedne na drugu stranu): *Bātīlatūrka je perikulōža manōvra!; Bātalatūrka ucinīt - tukō umīt (TM);* (v. 1.4.5.1.)

batimūra,* -e (tal. *battimuro*) – dječja igra u kojoj se kovanica (*cēnta*) odbija o zid kako bi približila cilju: *Izgubī je svē cēnte na batimūru;* (v. 1.6.5.2.)

batipān, batipōn,* **batipāna** (tal. *battipanni*) – isprašivač: *Tūkla je cīlo jūtō is batipānon po tapētima i štramāci-ma;* (v. 1.2.4.2.)

batipjāti, -ih *m mn* (prema tal. *battere+piatti*) – glazbeni instrument u orkestru, činele (sastoji se od dvaju limenih *pjāta*): *Stōri Tōma je ūvik bī sa batipjātima u zōdnji rēd od mūzike;* (v. 1.6.3.)

batīst,* -a (fr. *batiste*) – vrsta finije platnene tkanine: ...*sašijēno od nōjfinijēga batīsta;* (v. 1.1.7.2.)

batistērij, batištērij, -a (tal. *battistero*) – 1. krstionica; kapela u kojoj se krsti; (v. 1.6.1.1.); 2. matična knjiga rođe-nih

batīšpōnj,* -ānja (od tal. *battere per pan di Spagna*) – kućansko pomagalo za pravljenje snijega od bjelanca (za *pandešpānju*): *Ako nīmoš batišpōnj mōreš se snōć i sa perūnōn;* (v. 1.3.2.2.)

batištērij, v. **batistērij**

batištrāda,* **batistrāda**,* -e (ve. *batistrada*) – 1. predvodnik sa svečanim štapom u limenoj glazbi: *Taljōnska mūzi-ka je ūvik imāla batištrādu odisprīda;* 2. predvodnik noćne procesije *Za krīžēn* koji je upozoravao na prepreke (ni-ske grane, lokve na cesti...)

batīt, -īn (ve. *bater*) – 1. tući, udarati: *Kō tō batī po vrōtima?;* 2. uporno tvrditi: *Ūvik son batī...;*

- *batīt (j)īdro* – prebaciti jedro (*lantīnu*) s jedne strane na drugu

- *batīt mōre* – plovidi, *navigāt*: *Batī je Pacīfik šēst misēc.*

- *batīt ūvik īsto, batīt sēmpre stēsō* – tupiti uvijek jedno te isto: *A ovī batīdū sēmpre stēsō (IN)*

batīvāt, -ījēn (ve. *bater*) – tući, udarati uzastopce: *Sārce mi batījē za iskocīt vōnka!*

batōć, -a (ve. *batocio*) – tučak zvona, bilo: *Noštrōmo se ćapō za batōć o(d) zvōna... (IN)*

batočät, baticät, -ô (trs. *batociar*) – lupkati, lepršati jedrom (kada jedro ne hvata dovoljno vjetar): *Natëgnì škòtu, òl' ne vidiš da ti jìdro batočò!?*

batòška,* -e (trs. *batosca*) – svađa, tučnjava: *Pokozãli su se ol kurãja u batòškima (AD)*; *usp.* batibûj, burdîl

batûda, -e (ved. *batuda*) – 1. udarac: *Çapò je batûdu*; 2. dobar odgovor, doskočica: *Çãkule, govorënja i batûde... (IN)*; 3. dobitak (npr. veliki ulov plave ribe): *...batûda, 500 barîlih!*

batûra, -e – (prema tal. *battere*) – vrsta drvenog malja s kratkim drškom; (v. 1.2.5.)

batûràc, batûrca (prema ve. *batocio*) – zdepast čovjek niskog rasta; *usp.* bãsetan, batûrast (v. 1.1.4.2.)

batûrast(i), -a(o), -o,* *prid.* – malen i zdepast: *Bomè, znòš ga, onãko vèce batûrast, stojì na Fãbriku*; *usp.* batûrac (v. 1.1.4.2.)

batûrica, -e (prema ve. *batocio*) – 1. zdepasta žena niskog rasta; 2. kraći štap ili malj

baûl, bavûl, -ûlà (ve. *baul*) – 1. putna škrinja: *Jûdi çapãli vèliki lavûr, hòcedu šòldima napûnit bavûl (TM)*; 2. škrinja za rublje: *Dicã bižigòjèdu po baulìma... (IN)*; (v. 1.2.4.1., 1.2.7.2.); *usp.* kašuncîn

bãvit se, -in se – baviti se, zanimati se, provoditi vrijeme: *Onã se bãvi pletënjen.*

bavižela, -e (ved. *bavisela*) – povjetarac: *Nì vitra, sòmo mãlo bavižele pò moru*; *usp.* bõva?; (v. 1.4.8.1.)

bavûl, v. **baûl**

bazdõvina, -e – lišće i granje ljekovite grmolike biljke bazge, bazgovina (*Sambucus nigra*); (v. 1.5.3.3.)

bazîlika,* -e (tal. *basilico*) – začinska biljka, bosiljak (*Ocimum basilicum*); *uobič.* murtèla; (v. 1.3.8.1.)

bèba, -e – lutka, beba: *Kakò mòle igrãle smo se na bèbe*; *usp.* pûpa, pjãvula; (v. 1.6.5.1.)

Bèc, Bècã (mađar. *Becs*) – Beč; (v. 1.2.1.9.)

bèc,* -a / **bèci**,* -ih *m mn* (ve. *bezzo*) – mletački novac, bakrena kovanica/novac općenito: *Èeee, da je bècih!*; *usp.* pînezi, šòldi; manjabèci; (v. 1.2.9.6.)

bedevîja,* -e (tur. *bedevi*) – mlada i snažna kobila; *iron.* visoka i jaka žena; (v. 1.5.1.1., 1.1.4.2.)

bedrò, -ã – bedro: *Ma viš ovù bez rukòvih u procesjûn - i jòš mòše bedrìma! (IN)*; (v. 1.1.4.1.)

befèl,* befèla (njem. *Befehl*) – zapovijed, nalog: *Bracèri na jìdra jandòrm je dô befèl da se prižentò ìspri kapetanìje (IN)*; *A ca- çèš, tâki je befèl, tâka je komãnda!*; *usp.* komãnda, zãpovid

begemîšit,* -in (tur. *begenmek*) – ugađati, njegovati; povlađivati: *A kò će mèni begemîšit kad ostãrin?*; *usp.* ašešit

begòn'ja, -e (tal. *begonia*) – vrsta uzgajanog cvijeta kao visoki grm, begonija; (v. 1.5.3.6.)

bèk, -a (engl. *back*) – branič u nogometu, vaterpolu...; *Nekã òn ìgro bèka!*; (v. 1.6.5.5.)

bèka, -e – koza (u dječjem govoru): *Hòcemo pòc vîdit bêku?*; *usp.* kozã, bèkica

bèkãt, bèce – glasati se poput koze ili ovce: *kozã bèce*; *usp.* bèknît; (v. 1.5.1.5.)

bekècot, -e – blejati; (v. 1.5.1.5.)

bèkica, -e – kozlica (u dječjem govoru); *usp.* bèka

bèknît, bèkne – 1. oglasiti se kao ovca; *usp.* bèkãt; 2. *fig.* jedva izgovoriti: *Nìko nì znò njãnci bèknît otì jazìk*

bèknît, bèknen (ve. *becar*) – 1. ubosti nožem; 2. *fig.* nanijeti udarac, opeći: *Bèkla ga je medûza (IN)*; 2. ukrasti (manje vrijednu stvar): *Svãk se nìkako snòša - bìlo da je ùze, bèka òli ošalãpi ò' doma (IN)*; *usp.* ošalãpit, opardît

bekûc,* -a (tal. *beccuccio*) – plamenik, žižak na lampi: *Ocìst bekûc na centilèni!*

bèla, -e (tal. *bella*) – 1. karta u igri *na trešète*; 2. lijepa, *u izr.* kumpanìja bèla

belèca, -e (ve. *belezza*) – 1. ljepota: *jednã belèca - prava ljepota*; *usp.* lipotã; 2. divota: *Belèca ga je vîdit onãko, u montûru.*

Belvedêr, -a (tal. *belvedere*) – terasa ispred hvarskog kazališta: *Sãd je na Belvedêr ògrada o(d) kolonètih, a prì je bìla od matûnih*; (v. 1.2.1.4.)

bèn,* **bène**,* *pril.* (ve. *ben*, tal. *bene*) – dobro, unatoč, ipak: *Mã su, bèn, mène poslãli zvãt... (IN)*;

- **Ben fãto!** – Dobro učinjeno (rečeno)!
- **Ben vîsto!** – Dobro uočeno!
- **Nòta bène!** – izreka naglašavanja: Zapamti! Uoči! Obrati pažnju!

- *Va bèn(e)* – U redu je. Dobro je,
bèna, -e (tur. *bön*) – priglupo čeljade
bè nast(i), -a(o), -o – priglup; (v. 1.1.6.1.)
bênda,* -e (ve. *benda*) – crna traka koja se nosi kao znak žalosti za umrlim, flor
beneditî nka, -e (prema Sv. *Benedikt*; tal. *benedettina*) – redovnica benediktinskoga samostana u Hvaru: ...*mlôdoj beneditî nki (IN)*; uobič. kolûdrica
bênti – ublažena psovka od ‘jebênti’: *razg. Bênti mîša!, Bênti mâter!...*
benzîna, -e ž (tal. *benzina*) – benzin, gorivo: *Tukâće mi pôc po benzînu.*
benjamîn,* -a (ve. *begnamin*) – mezimac, ljubimac, miljenik (često iron.); (v. 1.1.3.3.)
bèra,* -e – naziv za mazgu prosijede dlake
berekîn, -a (ve. *berechin*) – nestašni dječak, mangup, obješenjak, vragolan: *Ma jesî vîdi onâ dvò berekîna!; usp. huncût, mûlâc*; (v. 1.1.6.1.)
berekinôda,* -e (ve. *berechinada*) – nepodopština, manguparija, psina: *Ël’ su èpeta ucinîli nîku berekinôdu?; usp. huncutarîja*
berenîca, -e – maslina koja se bere na stablu (za razliku od *kûpjenice*); (v. 1.5.3.1.)
berîta, -e (ve. *bereta*) – kapa; *usp. bonèt, klobûk, špancêra*; (v. 1.1.8.1.);
 - *berîta na frontîn* – kapa sa sjenilom
 - *berîta sa trî rôga* – troroga partizanska kapa
 - *hîtit (stâvit) u berîtu* – staviti naznake u kapu (za izvlačenje na sreću)
 - *skalût berîtu* – odati priznanje, skinuti kapu
 - *vêlo berîta* – tradicionalna duga vunena kapa, dio narodne nošnje (VM)
 - *môlo berîta* – presavijena *vêlo berîta*
beskrâjnica, -e – vrsta male staklene kuglice sa zavojitim šarama za igru na zemlji; (v. 1.6.5.1.)
besîda, -e – riječ, besjeda: ... *i rêc dvî besîde jedôn sa drûgin (Cel.)*;
 - *dât besîdu* – dati riječ, obećati
 - *rêc dvî besîde* – reći nešto kratko; izmijeniti nekoliko riječi
bešaljêr,* -êrà (trs. *bersalier*) – vojnik iz talijanske pješadije koji nosi šešir s perjanicom, bersaljer; (v. 1.6.2.1.)
bêštija, -e (ve. *bestia*) – 1. životinja: *Jûdi su gòri o(d) bêštije! (TM)*; 2. fig. vrlo jak ili nasilni čovjek: *Kojâ je tò bêštija!; 3. velika riba (golub, raža, pas...): Hôće ôn môc dîgnit otò bêštije u kajîc?! (FN)*;
 - *ispoû(t) se kakò bêštija* – oznojit se ko životinja
beštijôm, beštijâma (tal. *bestiame*) – stoka, stado domaćih životinja (koze, ovce, magarci, mule...): *A îmodu onî cò beštijâma?; usp. živo*; (v. 1.5.1.1.)
beštîma, -e (trs. *bestema*) – psovka, kletva, *grûbe rîci*: *Ma kojâ grûbo beštîma!*;
 - *Bîće tôte jôš beštîmih!* – Još će tu biti psovki! (tj. problema i svađe)
beštîmadûr,* -ûrà (trs. *bestemador*) – psovač, bogohulnik: *Nôjvêće srîće îmodu bôgeri i beštîmadûrî*; (v. 1.1.6.1.)
beštîmât, -ôn (trs. *bestemar*) – psovati, bogohuliti: *Ne beštîmôj, grûbo te je cût!*; (v. 1.1.6.5.)
bêštjica, -e (hibr. dem. prema ve. *bestia*) – životinjica; insekt: *Kojâ je ovò bêštjica?* (v. 1.5.1.4.)
betêg,* -èga (mađ. *beteg*) – 1. duševna ili tjelesna mana; *usp. magônj, defèt*; 2. bolest; (v. 1.1.5.2.)
bêterflaj,* -a (engl. *butterfly*) – plivanje leptirovim stilom: *U onò dôba nôjbôje su plîvoli bêterflaj Šôle i Jôzo Krônjâc; nov. delfîn*; (v. 1.1.6.4.)
betêžan, betêžni, -a(o), -o, *prid.* (prema mađ. *beteg*) – 1. koji ima tjelesnu manu; *usp. maganjôn*; 2. boležljiv; (v. 1.1.6.1.)
betlêm, -èma (tal. *Betlemme*) – štalica, božićne jasje: *Ucinîćemo betlêm po(d) bôr*; *usp. jâslice*; (v. 1.6.1.2.)
betûn, betûnâ, *m* (fr. *béton*) – 1. građevni materijal, beton: *U konòbu mu je betûn na pôd*; 2. fig. sinonim za čvrstoću: *tvôrdo kakò betûn*; (v. 1.2.2.)

betunät, -ôn (prema fr. *béton*) – betonirati: *Betunãli su dõ noçi; usp. zabetunät*

beverûn, -ûnà (prema tal. *beverone* – kaša za životinje) – cementno mlijeko (*npr. za zalijevanje fuga na podu*); *usp. bajök*; (v. 1.2.2.)

bevônda, -e (ve. *bevanda*) – vino s vodom, bevanda: *Mãlo kô na otõku pije cilo vînõ, svî pïjedu bevõndu*; (v. 1.3.10.2.);

- *bevônda lûnga* – jako razblaženo vino

bez, brez,* prij. – bez: *Bez (brez) tovãra nêćemo mõc prinît svè ovõ!*

bezîme,* -na – prezime: *Svî ìmodu ìsto-istõsto bezîme (IN)*; *nov. prezîme*

bežmèk, -a – manja riba oveće glave s pjeskovitog dna, nebogled (*Uranoscopus scaber*); (v. 1.4.14.)

bibjõž(i), -a(o), -o,* *prid.* (ve. *bibioso*) – osjetljiv, koji se lako kvari, krhak: *Tabînja je bibjõžo rîba.*

bîbîta, -e (ve. *bibita*) – piće; bezalkoholno piće: *...nõjbõje je inträt i narûcît kojû bîbitu (IN)*

bićerîn, -a (ved. *bicerin*) – staklena čašica: *Ponûdila me is bićerînnon prošëka*; (v. 1.3.2.3.);

- *dõc na bićerîn* – doći komu na čašćenje: *Danäs smo kãrstili, dojdîte na bićerîn!*

bîdan, -dni; -a(o), -o, *prid.* – bijedan, jadan, onak tko izaziva sažaljenje: *Prõpja je bîdan... ovî bîdni covîk; Prõpja je bîdna... ovã bîdno ženã; Prõpja je bîdno ovõ dîtè*; (v. 1.1.6.2.)

bidèlo,* -ota (tal. *bidello*) – podvornik u školi: *Bara Mîko Kõštro je bî bidèlo, ìsto tãko i stõri Pîno, a i stõri Fîo.*

bîdnica, -e – jadnica, siromašica: *I onã je bîdnica kakõ i sestrã joj!*; (v. 1.1.3.3.)

bîguli,* -ih *m mn* (ve. *bigoli*) – vrsta tjestenine za juhu; (v. 1.3.11.2.)

bigûnac, bigûnca (tal. *bigoncia*) – baždareno drveno vjedro od 100 litara (s dvije uške za provlačenje štapa); služi za pretakanje vina iz bačve i mjerenje; (v. 1.2.6.2.)

bîja, -e (keltski *bilia*) – odrezani komad grane, drvo za loženje: *Nemõj se vèć intrigõvãt u mène, udriću te bîjon!*; (v. 1.5.3.7.)

bîjãc, bîjca – pokrivač od sukane vune, biljac; *sukãnac*; (v. 1.2.4.2.)

bikarbõna, -e (tal. *bicarbonato*) – soda bikarbena: *Vazmî pôl kućarîna bikarbõne!*

bikarîja, -e (ve. *becaria*) – mesnica: *Ne grê ni u bikarîju ni na peškarîju (siromašan je)*; (v. 1.2.1.10.)

bîkla,* -e (prema lat. *bibitula*) – mlijeko pomuzeno u crno vino; *hmütica, smütica*; (v. 1.3.9.2.)

bikõr, bikõrã (ve. *becar*) – mesar: *Bõje pôc u bikõrã nêgo u likõrã*; (v. 1.1.3.4.)

bîl, bîli; bîlã, bîlo; bîlo, bîlo; *prid.* – bijel: *Prõpja je bîl... ovî bîli furèšt! Prõpja je bîlã... ovã bîlo furèšta! Kakõ je bîlo... ovõ bîlo dîtè!*;

- *bîl bilcãt, bîli bilcõsti* – bijel(i) bjelcat(i): *Svî nõsidu bîle bilcõste košûje.*

- *ûsri(d) bîlega dõna* – usred bijelog dana (ne skrivajući se)

- *Bîlo subõta* – Velika subota

bîlãc, bîlca – 1. osoba svijetle puti i kose; (v. 1.1.4.2.); 2. vrsta *rîbe od rãpe*, svijetle boje; (v. 1.4.14.)

bîlîca, -e – 1. svjetlija vrsta nekih plodova (smokve, šljive, trešnje, *mûrve*); (v. 1.3.12.); 2. vrsta pšenice; (v. 1.3.7.2.)

bîlîg, bîlîga – 1. znak, znamenje, biljeg; 2. madež; *usp. sènj*

bîlît (se), bîlin (se) – isticati se bjelinom: *Bîli mu se kûća izdalekã; supr. carnî(t) se*; 2. blijedjeti: *Põce je bîlît...*

bîlît, -in – propadati zbog bolesti, duševnih boli...: *Onã sãd svãki dõn pomãlo bîli; usp. propãdot, gînit; izbîlît*

bîlîznja, -e – vrsta plave ribe, *lîca, gõfić (Lichia glauca)*; *usp. lîca*; (v. 1.4.11.)

bîlka, **bîlkica**, -e – naziv za bijelu kokoš

bîlo, *pril./ bilije, komp.* – 1. bijelo/bjelje: *Rõba ti je õprona bîlo, da bilije ne mõre bît!*; (v. 1.2.10.); *supr. cõrno*

bîlo, **bîlo vînõ**, bîlega (vînã), *sr* – bijelo vino: *Donês lîtru bîlega!*; (v. 1.2.6.3.)

bîlõnce, -a – dio jajeta, bjelance: *U svãkemu jõju bûde bîlõnce, ma dîgod i dvõ žumõnca.*

bîlouška, -e – vrsta neotrovne zmije, bjelouška; *usp. smarcãlina, gãdalina*; (v. 1.5.1.3.)

bîlušina, -e – 1. vrsta bjelkaste, neplodne zemlje; (v. 1.2.1.2.); 2. vrsta divlje trave srebrenastog lista, raste u pukotinama stijena uz more (*Insula candida*); (1.5.3.3.)

biljèt,* -a (ve. *biglieto*) – 1. ulaznica; *biljèt za kîno*; 2. putna karta; *biljèt za vapôr*; 3. cedulja; ...*sa mîhima na râme is biljèton u pèšnje (IN)*

biljòk, -òkà – dio pješčanog dna okružen tamnim *pêrjem*; (v. 1.4.8.2.)

biljôr, biljôrà (ve. *bigliardo*) – biljar: *Drážje mi je igràt na biljôr nègo na kôrte*; vis=*biljòrd*

bîra,* -e (ve. *bira*) – 1. pivo: *Donês jednù bîru!*; nov. pîvo; (v. 1.3.10.2.); 2. pivski kvasac; *usp. kvôs*

bîràt, bîron (bra) – birati: *A ca cèmo njânci pôc bîràt kâl su onì vèc izabròni!*

bîskup, -a (lat. *episcopus*) – 1. poglavar biskupije; *fòrski bîskup*; (v. 1.6.1.5.); 2. vrsta stijene koja strši uz morsku obalu poput biskupove mitre

biskupîja, -e (prema lat. *episcopus*) – upravno područje crkve kojom upravlja biskup; (v. 1.6.1.1.); Biskupîja – biskupska rezidencija u Hvaru; (v. 1.6.1.1.)

bîstro, *pril./ bistrîje*, *komp.* – bistro/bistrije: *Môre je bîstro da bistrîje ne mòre bît.*

bîša, -e (ve. *bissa*) – crvotočina: *Svè su mi katrîde pùne bîše!*

biškòt, **baškòt,*** -a (ve. *biscoto*) – dvopek: *Dìde užò toçàt biškòte u prošèk*; (v. 1.3.11.1.)

biškotàt, -òn (ve. *biscotar*) – sušiti u pećnici (*npr. kruh*)

biškotîn, -a (ve. *biscotin*) – keks, biskvit; (v. 1.3.11.1)

bîšov(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *bissa*) – drvo s bîšon, crvotočan: *Svà je bîšova ... ovà bîšovo katrîda.*

bît, *jesôn*, *sôn* – biti; (v. 1.7.5.7.);

- *bît na pomòc* – uvijek spreman pomoći
- *bît na rûgò* – biti kome na sramotu
- *bît nâ ruku* – biti zgodno: *Nî mi nâ ruku lavuràt na ovù bòndu.*
- *bît od vòje*, *bît slàbe vòje* – biti raspoložen, biti neraspòložen
- *bîçe kakò bûde* – tu se više ništa ne može promijeniti
- *bîlo*, *pòk pasàlo* – bilo pa prošlo, sada je s time gotovo
- *ca jê da jê* – što je da je: *Ca jê da jê, is njîn nècù vèc imàt poslà!*
- *kakò bîlo* – bilo kako, tj. loše napravljeno: *Ucinî mi je tò kakò bîlo...*
- *mòre bît* – možda, može biti: *Mòre bît da jê, a mòre bît da nî...*
- *nèçe bît* – vjerojatno nije: *Nèçe bît da su çapàli kakò òn sàd govòri!*
- *Ne bûd mu zlà!* – Da ga ne ureknem(o)!: *Lîpo se pomòga, ne bûd mu zlà!*

bîta, -e (ve. *bita*) – stupić na pramcu broda za koji se vezuje konop, bitva: *Konòp je vèžen za bîtu vòlton, a kavèc za kolònu; usp. mônkul*; (v. 1.4.2.)

bîtić, -a – vrsta ptice, kraljić (*Regulus regulus*); (v. 1.5.2.1.)

bižàt, -în – bježati: *Bîš çà!* – Bježi!; *Bîšte òtle!*; *Bîžmo çà!*; *Vajàlo mi je bižà(t) çà!*; (v. 1.1.6.4.)

bižđide, -eta (prema tal. *bis* + hrv. *djed*) – pradjed: *Štòrija o mojèmu bižđidetu (VM) usp. bižnòna*; (v. 1.1.3.1.)

bîži, -ih *m mn* (ve. *bisi*) – grašak (*Pisum sativum*): *Ocìstila son bîži za hi stàvit s artičòkima*; (v. 1.3.7.2.);

- *rîži-bîži* – vrsta variva, riža s graškom; (v. 1.3.5.1.)

bižigàt, -òn (ve. *bisegar*) – prevrtati, premetati tražeći: *Bižigò je po kùci pùstega vrìmena, i nî nôša onò ca jè iskò; (IN); usp. privàrc*

bižigòna, -e (prema ve. *bisegar*) – osoba koja rado pretražuje: *Ovà vâša mòlo je pròvo bižigòna, bižigàla je svè ška-fetîne; usp.*; (v. 1.1.6.1.)

bižigòvât, -òjèn (ve. *bisegar*) – prevrćati, premetavati tražeći; *usp. privàrcot*

bižnòna, -e (tal. *bisnonna*) – prababa: *Mojà bižnòna je umòrla prî bižđideta; usp. bižđide*; (v. 1.1.3.1.)

bjankarîja, -e (ve. *biancaria*) – bijelo rublje, posteljina: *Svà bjankarîja mi stojî u ovî armerûn*; (v. 1.2.4.2.)

bjânko (ve. *bianco*) – bijelo, u *izr.*: *bakalôr bjânko*, *rîzi bjânko*, *bjânko-nèro...*;

- *in bjânko* – način pripreme hrane bez nekih dodataka (*npr. pomidòrih*) pa jelo ostaje ‘bijelo’

bjònda, **bjondîna**, -e (tal. *bionda*, *biondina*) – plavuša: *U cìli rãzred bìle su sòmo dvî bjondîne; supr. mòra*;

- **vêro bjônda** – prava plavuša

bjôndast(i), -a(o), -o, *prid.* (tal. *biondastro*) – plavokos, plavušast: *Onà ti je onàko, vèce bjôndasta*; (v. 1.1.4.2.)

bjôndo, -ota, **bjondîn**, -a (tal. *biondo, biondino*) – plavokosa muška osoba: *Kakò mōli òn je- bì bjôndo*.

bjùtovo,* *pril.* – bljutavo: *Nè da nî bìlo guštòžo, bìlo je bjùtovo!*; *usp. glùho*; (v. 1.3.8.2.)

Bláčani, -ina/ **Blájka**, -e/ **blôški**, -ega – iz mjesta Blata na Korčuli: Blaćanin, Blatovka, blatovsko

blagoslivjät, -ïvjon – blagoslivljati: *Vèc se ne blagoslivjedu trâte, sômo kùce!*

blāgoslov, -a – 1. prizivanje Božje milosti: *Nekà mu je sa blāgoslovon!*; (v. 1.6.1.3.); 2. u izr. *Ûvik se dogòdi nìki blāgoslov* – ...nešto nepredviđeno

blagoslovit, -övin – udijeliti blagoslov, blagosloviti; *...kad ovî sistêm ne pùšcò da se blagoslòvidu trâte!* (IN)

blagoslövjen(i), -a(o), -o, *prid.* – 1. nad kojim je izvršen blagoslov, blagoslovljen; 2. biti u drugom stanju: *...kakò si se tò pùstila privãrit... sã(d) si blagoslövjena!* (IN);

- **blagoslövjeno stônje** – u drugom stanju, noseća

blagovät, blagüjen – blagovati: *Bòje je blagovät sardële, lokôrde i palamîde nègo gucät... pìrule* (Kru.); *Tàko odòvna nîson blagüvo* (Kru.)

blájka, -e – vrsta vinove loze i bijelog grožđa, *meküja*; (v. 1.2.6.3.)

bläk,* blåka (trs. *blac* od engl. *black*) – sredstvo za premazivanje broskog dna (katran, paklina, crna smola): *Stãvili su bläk po(d) bracêru*; *usp. pãklina, katrôm*

blazinja, -e – jastuk (krevetski): *Jò spîn bez blazìnje*; *usp. kušîn*; (v. 1.2.4.2.)

blebëcot, -en – isprazno govoriti, blebetati: *Pùno blebëce, mãlo tèga rèce*; (v. 1.1.6.5.)

blebetüša, -e – *pogr.* žena koja isprazno govori, blebetuša; *usp. áakulôna...*; (v. 1.1.6.1.)

blējät, blėje – blejati poput ovce; (v. 1.5.1.5.)

blëkast(i), -a(o), -o, *prid.* – glupav, budalast: *Pròpja je blëkasta ... ovã blëkasto susïda!*; (v. 1.1.6.1.)

blezgarïja, -e – glupavo, isprazno govorenje, brbljanje

blêzgo, -ota – glupan, osoba koja *blêzgo*; (v. 1.1.6.1.)

blêzgot, blêzgon – glupavo, isprazno govoriti, brbljati; (v. 1.1.6.5.)

blïd, blïdi; blïdã, blïdo; blïdo, blïdo, *prid.* – blijed: *Blïd je kakò pëca... ovî blïdi covïk; Pùno je blïdã... ovã blïdo ženã; Pùno je blïdo... ovò blïdo dîtë.*

blidïlo, -a – bljedilo, bljedoća; (v. 1.1.5.2.)

blïdït, blïdin – blijedjeti: *Ujedònpût je pòce blïdït.*

blišcãvina, -e – blijesak, bljeskanje; *usp. lampônje*; (v. 1.4.8.1.)

blišcït (se), blïšci (se) – bliještit (se): *Cã onò nãmo blïšci?*; *Blïšci mi se prïd oci.* (ŽK)

blïtva, -e (ve. *blitua*) – vrsta povrća, blitva (*Beta vulg.*): *mlòdo blïtva na ùje*; (v. 1.3.7.1.)

blizinã, -ê – blizina: *Nî bìlo tëshko smïrit ga iz otê blizinê.*

blizü, *pril.* / **blïžje**, *komp.* – 1. u blizini, blizu/blíže: *Sãd mi cër nî blizü olkãd se udãla*; 2. *prij.* pokraj, pored: *Òn stojï blizü Vële crïkve; Hòd blïžje!*;

- **ni blizü, ni lãrgo** – ni blizu ni daleko

- **ni blizü tèga** – ni približno

blôgo, -a – 1. blago, imetak; velika vrijednost: *Bìlo je tãmo svãkega blôga Bòžjega*; *usp. bogãstvo*; 2. stoka: *Blôgo in stojï u merïnu* (ŽK);

- **blôgo Bòžje** – darovi Božji (*npr.* dobar urod); *fig.* obilje koje se nije očekivalo

blôjdon, -a – blagdan: *Na sômi blôjdon bìla bi parvò mïsa ù sedan ùrih ù jutro...* (Kru.); (v. 1.6.1.4.)

blözën, blözëni, -a(o), -o, *prid.* - blažen, blagoslovljen: *Blözëno Divïca, blözëna je!*; *Blözëne òci kojë vos vïdidu!* (Cel.); (v. 1.6.1.4.)

blüdan,* -ni, -na(no), -no, *prid.* – nečist (moralno), bludan: *Blüdan je ovî... blüdni covïk; Blüdna je ovã... blüдно ženã; blüдно dïlo* – bludni čin; (v. 1.1.6.1.)

blûza, -e (tal. *blusa*) – ženski odjevni predmet poput košulje, bluza: *Māti joj je ucinila blûzu o(d) padobrãnske røbe*; (v. 1.1.7.1.)

bôb, bobä – vrsta mahunarke (biljka i plod), bob: *Vrîme je zrîlega bobä... (Kru.)*; (v. 1.3.7.2.)

bôbica, -e – bobičasti plod, bobica; (v. 1.5.3.8.)

bobîna, -e ž (tal. *bobina*) – električni kalem (sastavni dio motora)

bobonjāca,* -e (ven. *bobana*) – glava crnog ječmenog kruha, vojnički kruh; *usp.* panjôka

bobovîna, **bobövina**, -e ž – bobovo struĉje s lišćem: *Bûta kozì mǎlo bobovîne!*; (v. 1.5.3.3.)

bôca, -e (ve. *bozza*) – staklenka s grlićem za ĉep, zapremine oko litre; flaša: *Döni je bôcu vînä na stôl*; *usp.* butîlja; (v. 1.3.1.)

bocät(i), -a(o), -o, *prid.* (prema tal. *bocca* - ušće) – poluslan, boĉat: *bocäto vodä* - voda pomiješana s morem

böcica, -e (*hibr. dem.* prema ve. *bozza*) – boĉica: *...i ondä tö stavîjedu u möle böcice*; *usp.* böca

bocîc, -a – vrlo mala morska uvala; bök; (v. 1.4.8.2.)

bocûn, -ünä, *m* (ve. *bozzon*) – trbušasta staklenka za vino, litrenjak: *Donês bocûn vînä!*; (v. 1.3.2.3.)

bocuniĉ, -a (prema ve. *bozzon*) – staklena posuda, mali *bocûn*; (v. 1.3.2.3.)

Bôdnji dôn, Bôdnjega dnëva – Badnjak; (v. 1.6.1.6.)

bôdnjok, -a – 1. vrsta kolaĉa; (v. 1.3.11.1.); 2. panj koji se palio na Badnju večer; (v. 1.5.3.7.)

bôdul, -a (ved. *bodolo*) – otoĉanin: *Splîćani za nôs rêcedu da smo bôduli, a mî rêcemo da smo iz otôka*; *usp.* škojôr

bofôr, -a (engl./fr. *Beaufort*) – stupanj na ljestvici jaĉine vjetra

Bôg, Bôga – Bog; **bôg** – bog (bez sakralnog znaĉenja);

- *âsti bôga!* – uzvik iznenaĉenja, divljenja: *Âsti bôga, pëcu ùgora!*
- *Bôg je ðiga ôndela* – starija uzreĉica u povodu smrti djeteta
- *Bôg mi je svidök* – kaŹe se kada se Źeli naglasiti da je sve ĉista istina
- *Bôg mu dô (dûši) pokôj!* – kaŹe se pri spomenu drage umrle osobe
- *Bôg von (ti) dô zdrôvje!* – kaŹe se kada se Źeli zahvaliti, a nema se moguĉnosti oduŹiti se
- *bôga ti ĉäĉinova!* – vrsta psovke (upuĉene *npr.* nestašnome djetetu)
- *Bögu dûšu, Bôg je nëĉe* – kaŹe se u teškim ili bezizlaznim prilikama
- *Bögu fôlä* – izraz zahvalnosti nakon sretnog završetka: *Bögu fôlä, dôša je!*; *usp.* fala Bôgu
- *BöŹji stvôr* – ĉovjek, živo biĉe: *A ôn, kakö covîk i BöŹji stvôr... (FJ)*
- *cä Bôg dô* – što se naĉe u kuĉi, pri ruci; *usp.* kakö Bôg dô
- *ĉapät bôga za brödü* – uspjeti u kakvoj Źivotnoj prilici
- *ĉapät ü boga* – dobiti kakvu upalu, razboljeti se
- *dö zla bôga* – gore nego što se pretpostavljalo (naglašavanje u govoru)
- *Dôj BôŹe! Në doj BôŹe!* – Daj BoŹe! Ne daj BoŹe!
- *fala Bôgu* – izraz rezignacije: *Razbîlo se, fala Bôgu!*; *usp.* *Bögu fôlä*
- *Fôljen Bôg!** – teŹaĉki pozdrav u polju, na putu u polje ili iz polja
- *Jê tö Bôgu za pläkot?!* – Zar to nije Źalosno?!: *Ostävi ju je sa ditëton, ma jê tö Bôgu za pläkot!*
- *kakö Bôg dô* – kako Bog da: *Bîĉe kakö Bôg dô*; *usp.* *cä Bôg dô*
- *kakö Bôg zapovîdo* – kako treba, po pravilu i obiĉajima: *Ucîn tö kakö Bôg zapovîdo!*; *usp.* alavîja
- *nôĉ crîkvicu ði tukô pôĉ Bôga molît* – naĉi pravo mjesto i osobu kako bi se zatraŹila pomoĉ
- *pîtoj Bôga (kô, käd, koliko ...)* – nitko ne zna, ni sam Bog ne zna (tko, kada, koliko...)
- *Pöboga!* – uzvik iznenaĉenja: *Pöboga, tö je ôn!*
- *Pôj s Bôgon (zbögon), mölin te!* – kada se Źeli reĉi da izneseni prijedlog ili sumnja ne dolazi u obzir
- *pôĉ Bôgu za kurîra* – *fig.* umrijeti
- *‘sloböd me BôŹe!* – Oslobodi me BoŹe! (da mi se tako što ne dogodi)
- *‘ti bôga Jôkina!* – ublaŹena psovka, poštapalica u govoru
- *ubît bôga u njëmu* – dobro ga namlatiti, istuĉi

- *ù boga* – božji: *svāki dōn ù boga* – svaki božji dan
- *ù boga dōma; dī Bōg svōga nīmo; Bōgu ŷa škīnih* – negdje vrlo daleko, u nepoznato
- *U ìme Bōga!* – uzvik *sviçōrā* ili *gospodōrā trāte* u trenutku donošenja odluke o potezanju mreže
- *krāst Bōgu dōne* – gubiti vrijeme, ljençariti
- *māna Bōžja* – neočekivani poklon, mana s neba: *Ma cà cèkote, mānu Bōžju!*
- *na prōvdu Bōga* – bez dokaza
- *nè doj Bōže* – ne daj Bože: *Nekā mu se, nè doj Bōže, cōgod dogōdi...*
- *Ne sōrdī Bōga!* – Ne srđi Boga! (svojom ohološću, neskromnošću)
- *Ne mōre se Bōgu i bogāstvu!* – Ne može se ugađati i Bogu i sebi!
- *Nekā joj (mu) Bōg prosvītli pāmet!* – Dao Bog da se urazumi!
- *Nekā von būde s Bōgon i blāgoslovon!* – izraz dobrih želja
- *Nekā von Bōg dō zdrōvje!* – Neka vas Bog nagradi (kad već ja ne mogu)!
- *Vīdićeš tī svōga bōga!* – Neće ti biti nimalo lako u novim okolnostima (napatit ćeš se)!

bōgami, bōgati, *uzv.* – bogami: *Bōgami, dobrō su sīnoç çapāli sardēl!*; *usp.* bōrami

bogāstvo, -a – bogatstvo; *usp.* blōgo;

- *plīvot u bogāstvu** – biti vrlo bogat

bogāt, bogāti; -a(o), -o, *prid.* – imućan, bogat; *Pūno je bogāt ... ovī bogāti covīk; Pūno je bogāta ... ovā bogāto ženā; Kojē bogāto selō!*

bogāto, *pril./ bogatije*, *komp.* – bogato, obilno / bogatije, obilnije: *Bīlo je bogāto urēđeno, jōš bogatije nēgo lōni!*

bogatûn, -ūnā, *m* – *pogrd.* bogataš; (v. 1.1.3.3.)

bogdanūša, -e – vrsta bijelog grožđa i vina s otoka Hvara; (v. 1.2.6.3.)

bōgen,* (njem. *Bogen* – luk), samo u izr. *aana bōgen* – malo iskrivljen (o izgledu osobe); (v. 1.1.4.2.)

bogōvāt, -ōjèn – 1. psovati Boga; 2. nadimak *Bōger*; *usp.* beštīmāt

bojā(t) se, -în se – strahovati, bojati se: *Hōd ovāmo, ca sē bojīš!*; *Ne bojîn se jō nīkoga!*; *usp.* strāšit se;
- *Ne bōj se!* – nemoj se bojati, to će sigurno biti tako, nema straha: *Dōçe ōn nōse, ne bōj se!*

bojažjīv, bojažjīvi; -a(o); -o, *prid.* – bojažljiv: *Pūno je bojažjīv ... ovī bojažjīvi mladīç; Pūno je bojažjīva ... ovā bojažjīvo dimjīca; Prōpja je bojažjīvo ovō dītē.*

bōje, *pril.* (*komp.* od *dobrō*) – bolje: *Bōje je ne hodīt vōnka s ovīn vrīmenon!*

bōji, bōja(o), bōje, *prid.* (*komp.* od *dōbar*) – bolji: *Ōn je bōji kacadūr od njēga; Onā je bōjo šalturīca od njē, ma prī je ovā bīla bōja; Ovō drīvo je bōje za žerāvu od onēga drūgega.*

bōjzno,* v. **bōzno**

bōk, bōka – 1. mala morska uvala; *usp.* bocīç; 2. obronak

bōka, -e (tal. *bocca*) – usta, samo u izr.:

- *pāpa in bōka* – pripremljen zalogaj (kada netko dobije bez truda)

bōka de kavālo, *m nepr.* (prema tal. *bocca+cavallo*) – vrsta cvijeta (poput konjskih usta), zijevalica (*Antirrhinum majus*): *Mōreš ubrāt bōka de kavālo ispo(d) cēste kolīko gōd hōçeš;* (v. 1.5.3.6.)

bokîn, -a (ve. *bochin*) – 1. grlo boce: *Pūka je bokîn o(d) butīlje;* 2. pisak, usnik na puhačkim instrumentima: *Bōja mi je imbokadūra sa nōvin bokīnon.*

bokōl, v. **bukōl**

bōkola,* -e (tal. *boccola*) – zlatna kopča raznih oblika, vrsta broša; (v. 1.1.8.2.)

bōkuli,* -ih *m mn* (tal. *boccoli*) – uvojci vlasi, pramenovi ženske kose savijeni pod ušima

bokûn, -ūnā, *m* (ve. *bocon*) – 1. komad, zalogaj: *bokûn krūha, bokûn mēsa...;* 2. *pril.* malo: *Pūs' ga smīron, ōn ti je bokûn udrivēn!* (v. 1.3.13.);

- *bokûn mižērije* – mala vrijednost, zadnji ostaci ušteđevine
- *dōbri bokūnī* – ukusni i oveći komadi hrane

bokuncìć, bokunić, -a (prema ve. *bocon*) – komadić, zalogajčić: *Kotonjôtu... isicëmo na bokuncìće, izmišomo u fîni cùkar... (Gst.); 2. pril. malčice: Bokunić su taštãli... (Po); usp. bokuncîn; (v. 1.3.13.)*

bokuncîn,* -a (ved. *boconzin*) – isto što i *bokuncìć*

bôlan, bôlna, *m* – vrsta otrovne trave, bunika (*Hyosciamus albus/niger*): *Ubër dvò lîsta bôlna, dobrò hi nabum-bôj ûjen od mãsline...(IN); (v. 1.5.3.3.)*

boldûra,* v. **bordûra**

boleçica,* **bolešnjica**,* -e – otečeno mjesto, nepotpuno zarasla rana; ranica; (v. 1.1.5.2.)

bòlest, -i – bolesno stanje, bolest: *Bòje je izîst u rãdosti nègo u bòlesti; (v. 1.1.6.2.)*

bòlestan, bòlesni; bolesnà, bòlesno, *prid.* – bolestan: *Bòlestan je nãš... bòlesni dîde; Bolesnà je nãša... bòlesno nõna; Nãše bòlesno dîtë; (v. 1.1.6.2.)*

bolesnîk, -îkã – bolesnik: *Sã(d) su mi dvò bolesnîkã u kùcu.*

boležjîv, -îvi; -a(o); -o, *prid.* – boležljiv: *Ûvik je bî boležjîv ... ovî boležjîvi covîk; Ûvik je bîla boležjîva ... ovã boležjîvo ženã; Ûvik je bîlo boležjîvo ovò dîtë; (v. 1.1.6.1.)*

bolît, -î – boljeti: *Bolî me štûmak, nè znon zôc;*

- *Bolî me dũšã* – Teško mi je pri pomisli

- *znãt dî kòga bolî* – poznavati čiju slabu točku

bombardîna, v. **bumbardîna**

bombardîrãt, -îron (njem. *bombardieren*) – bombardirati: *Dõšli bidu bombardîrãt u rãnu zòru pòk smo hi zvãli mlîkarîce (IN)*

bomboncîn -a (ved. *bombonzin*) – bombončić: *Nîmon njãnci dvò bomboncîna za te ponûdit!; (v. 1.3.9.1.)*

bomè – 1. *pril.* bogme: *Ôn je, bomè, parvî dõša; 2. potvrdni uzvik: Hõćeš dõc tãmo? - Bomè da hoçû!;*

- *Bomè! A bomè!* – iron. Pa naravno!: *Vãze je nõjbõji bokân za sèbe! - A bomè!*

bôna, *pril.* (ven. *ala bona*) – u *izr. ala bôna* – smušen, povučen: *Dõbar je ôn, ma îsto je mãlo ala bôna; (v. 1.1.6.1.)*

bonãca, -e (ve. *bonaza*) – mirno more, utiha: *...jõkã, stãbila i tvõrdo bonãca da je mòreš nõžõn rîzot (FN); (v. 1.4.8.1.);*

- *bonãca ka ûje, bonãca kãlma* – potpuna *bonãca*

bonacãt, -ô (ve. *bonazzar*) – smirivati (o moru): *Pòcelo je bonacãt!; usp. izbonacãt*

bonagrãcija, -e (ve. *bonagrazia*) – prečka za vješanje zavjesa (*koltrînih*) na prozoru, karniša: *Ucinîla son koltrîne, ma nîsù mi jõš stãvili bonagrãcije; (v. 1.2.4.1.)*

bônda, -e (ve. *banda*) – strana; *usp. bãnda;*

- *bônda o(d) brõda* – strana broda

- *de bônda* – sa strane: *Nî ni gajëta de bônda ostãla... (Pi)*

- *iz drûge bõnde* – s druge strane

- *mõrtvo bõnda* – podignuta strana drvenog broda koja štiti od valova; (v. 1.4.2.)

- *na bõndu* – na stranu: *Ženë jãšedu na bõndu.*

- *Îša je na drûgu bõndu* – Otišao je na drugu stranu (u svakom značenju)

bondanjênte,* *m nepr.* (ve. *bondagnente*) – onaj tko nije dobar ni za kakav posao: *Govõri da smo svî bondanjênte, a poglê(j) njëga!; (v. 1.1.6.1.)*

bonèt,* **bunèt**,* -a (tal. *bonetto*) – kapa s *frontînon*: *Navûka je bonèt mãlo vëće nã oci (IN); (v. 1.1.8.1.)*

Bonezãjer,* -a (španj. *Buenos Aires*) – Buenos Aires (poželjno odredište emigranata u 19. i 20. st): *Iskarcãli su hi u Bonezãjer mîsto u Gõrnju Amëriku!; (v. 1.2.1.9.)*

bonkûlo, -ota (ven. *bonculo*) – sladokusac, gurman: *Svî su bîli bonkûloti i kurbõrî... (MJ); usp. kûlo; (v. 1.1.6.1.)*

bonkûlović, -a (prema ven. *bonculo*) – isto što i *bonkûlo*

bônj, bãnja (ve. *bagno*) – kupanje, kupalište; *Bônj* – hvarsko kupalište: *Grên pu(d) Bãnja; usp. bãnja; (v. 1.2.1.4.)*

bôr, bõra – 1. crnogorično primorsko stablo, bor (*Pinus halepensis*): *Bôr je gũba!; (v. 1.5.3.1.); 2. božićno drvece:*

Jestè ucinìli bôr?;

- *glûhi bôr* – crni bor

- *ucinît bôr/kalât bôr* – okititi/raspremiti božićno drvo

bòrami, bôrati – ublaženi oblik uzvika ‘bogami’, ‘bogati’: *Bòrami, nî ni njèmu lakà!; usp. bøgami*

bôrba, -e (ve. *barba*) – stric: *Barba Mîko je mèni bôrba po òcu; usp. barba, bârba; (v. 1.1.3.1.)*

- *bôrba po jubãvi* – tetkin muž (nije u izravnom krvnom srodstvu)

bôrbeni, -ega *m* – manji ali brz borbeni brod, torpedni čamac; (v. 1.6.2.3.)

bôrca, -e – plitka udubina u terenu gdje se skuplja voda, bara; *Bôrcà – Bôrce Vèlo, Bôrce Mòlo* – uvale blizu Milne pokraj Hvara; (v. 1.2.1.1.)

bordûra, boldûra,* -e, (tal. *bordura*) – rub, porub na odjeći: *Ostâla mi je jòš jednà bordûra za ucinît.*

bôrer, -a (njem. *Bohrer*) – bušeća igla, svrdlo koje se pričvrsti na vrh bušilice, *puntîna*

borì(t) se, borîn se – boriti se: *...zòc mi se borît tukô... (Po)*

borovîna, -e – borovo drvo: *Ne stavîjen borovînu u špãher, nî dobrà za fumôr!; (v. 1.5.3.7.)*

bôrst, -a *m* – mladi cvat na stablu, na kupusu...; (v. 1.5.3.8.)

bôrša, -e (tal. *borsa*) – torba: *Grê u spîzu is dvî bôrše; ...pûne bôrše pînezi(h) (AD); (v. 1.2.7.1.)*

boršîn, -a (ve. *borsin*) – ženska ručna torbica: *Jesì vazèla nõvi boršîn?; (v. 1.1.8.1.); usp. boršînèt*

boršînèt, -a (prema ve. *borsa*) – isto što i *boršîn*

bôrzo,* *pril.* – ubrzo, uskoro: *...bôrzo će je izgubît... (Po); Èvo, bôrzo ću ti donît... (IN); usp. barzò, vèselo*

bôs, bõsi; bosà, bõso; bosò, bõso, prid. – bos, bosonog; *Ûvik grê bõs ovî ...bõsi covîk; Ûvik grê bosà ovà ...bõso ženà – za pokòru!; Ûvik grê bosò ovò ...bõso dîtè.*

bosonòg, -nògi; -nòga, -nògo, *prid.* – bosonog, bos: *Ûvik je hodî bosonòg ovî ...bosonògi covîk; Ûvik je hodîla bosonòga ovà ... bosonògo ženà; Ûvik je bosonògo ovò dîtè.*

bòst, *bodèn* – bosti: *Bodèn, bodèn, ma ne mògu ubòst.*

bòta¹, -e (tal. *botta* – udarac) – val: *Ne plîvoj po bòtima!; (v. 1.4.8.1.);*

- *bòte od vapòra* – niz valova nakon prolaza većega broda (*npr.* parobroda)

bòta², -e (tal. *botta*) – 1. udarac, zamah motikom: *Zapîhò se, a nî udrî dvî bòte (IN); 2. udar (moždani ili srčani): Nà, ostò je na bòtu! – Ostao je na mjestu mrtav; usp. kùlap*

botûn, *botûnà, m* (ved. *boton*) – 1. dugme na odjeći: *Ispò ti je botûn na jakètu; (v. 1.1.8.1.); 2. dugme na tehničkoj robi: Sà(d) ti je svè na botûn; usp. štrûkabotûn; 3. pilula*

botunàt (*se*), -òn (*se*) (ve. *botonar*) – kopčati dugmad: *Pòce je botunàt jaketûn; Pòcela se je botunàt za pô(é) cà.*

botuncîč, -a, **botunič**, -a (prema ved. *boton*) – malo dugme, gumbić: *A kò će sà(d) dàt ìsti ovãki botuncîn!?*

botuncîn, -a (ved. *botonzin*) – isto što i *botuncîč*

bòva¹, -e (ved. *bova*) – plivajući znak ili vez na moru, plutača: *Vè(ž) se na bòvu!; (v. 1.4.7.)*

bòva², -e (ved. *bava*) – povjetarac; *...bòva od levònta (AD); ...mãlo bòve po južînu (IN); (v. 1.4.8.1.);*

- *bòva za sùncen* – povjetarac koji slijedi položaj sunca

bòzno, bõjzno,* *pril.* – tko zna, bogzna: *Vròtîće se bòzno kàd; Onì su kupîli tèga, bojznò kolîko (MBS); usp. kòzno*

Božîc, -a – Božić, ‘Svèto Porojènje’; (v. 1.6.1.6.);

- *prî Božîća / po Božîću* – jedna od tradicionalnih vremenskih odrednica: *Vròtîću ti prî Božîća.*

- *parvî Božîc* – stari pučki naziv za Sve svete

- *Nî svãki dôn Božîc!* – *fig.* Ne može uvijek íci od ruke, ne može se stalno dobivati (*npr.* u igri na *tûmbulu*).

božîšnji, -a(o), -o, *prid.* – božićni: *Ne bî vajãlo ostàt glòdan u ovè božîšnje dõne!*

bòžji, bõžji, -a(o), -o, *prid.* – koji se odnosi na Boga: *Lavurò cîli bòžji dôn!*

Bòžji dôn, *Bòžjega dnèva* – crkveni blagdan, Tijelovo

Bòžji grèb, *Bòžjega grèba* – Kristov grob koji se simbolički pripremi u crkvama pred Uskrs;

- *hodît po Bòžjin grèbima* – íci u procesiji od jedne do druge crkve koje imaju *Bòžji grèb.*

bôžji kokotić, -ega -a – ptica selica, nadignutog perja na glavi, pupavac božjak (*Upupa epops*); (v. 1.5.2.1.)

bôžjo (bôžjo) **kokošica**, -e -e – noćni leptir (sive boje, ulazi za svjetlom)

brābonjok, -njka – izmet koze, ovce, zeca...: *Brābonjok, tō ti je, bomè, gōvnō ol kozè!*

bracēra,* -e (ve. *brazzera*) – stari drveni brod s jednim jarbolom, za prijevoz tereta: *Jānkota bracēra; Bēneta bracēra; usp. trabākul*; (v. 1.4.1.1.)

braculèt, bracjolèt, -a m (ved. *brazaleto*) – narukvica: *Kurāja, recīne, bracjolèt... (Cel.)*; (v. 1.1.8.2.)

brāća, -e ž zb – braća: *Jūre i Vīnko su, bomè, brāća!*

bradavica, bradovnica, -e – bradavica: *Prī son ĩmo pūne rūke bradovnicih*; (v. 1.1.5.2.)

bradica, -e – mala brada, bradica; *usp. brōdā, barbūc*

brāga, -e (ve. *braga*) – 1. obujmica: *Stāv dvī brāge da ti gūma ne iskōci is cjēvi*; 2. konop spojen u omču za dizanje tereta: *Ćapōj tō puntizēlih u brāgu!*

bragēše,* bragēš ž mn (ve. *braghese*) – tradicionalne hlače do ispod koljena, dio hvarske narodne nošnje; (v. 1.1.7.1.)

bragūc,* -a (tal. *bragozzo*) – obalni jedrenjak; (v. 1.4.1.1.)

brāma,* -e (ven. *brama*) – 1. zanos, polet: *Od vēlike brāme svī su skocili ũ more (IN)*; 2. čežnja: *... vēće o(d) brāme nēgo ò(d) gloda... (Kru.)*

brancīn, -a (ve. *brancin*) – cijenjena bijela riba, lubin; *uobič. jubīn*

brandōj,* brandāja m (jul. *brandaio*) – 1. slobodno ponašanje, samovolja, manja stega: *...pūstīt mālo vēće brandāja, polaškāt pīnkicu (IN)*; 2. slobodan prostor omogućen dužinom nekog užeta: *Ne dōj kozī pūno brandāja!*

brānka, -e (češki *branka*) – vratnice, gol (u sportu): *Kō će stāt na brānku?; Falī je prōznu brānku!*; (v. 1.6.5.1.)

brankarēla, -e (ve. *brancarela*) – ribarski pribor, štap s krunom od velikih udica; (v. 1.4.9.1.)

brāt, brāta – brat: *Njēmu brāt žīvè u Splīt.*

brāt, bēren – brati, ubirati: *Bēre se cvīće, mā i kāmik se ĩsto bēre, òliti vādi.*

brātim, -a – član crkvene bratovštine; *usp. kōnfrat*; (v. 1.6.1.5.)

bravarūša, -e, **zbravarūša**, -e – ptica selica, ‘drozd bravenjak’ (*Turdus pilaris*), ‘drozd imelaš’ (*Turdus viscivorus*); (v. 1.5.2.1.)

brāvetina, bravētina,* -e – bravlje meso: *...a za po žerāvi mālo brāvetine (Cel.)*; *usp. brōv*; (v. 1.3.6.1.)

brāvo! *uzv.* (tal. *bravo*) – uzvik odobravanja, pohvale: *Ma brāvo!*

bravūra, -e, **žbravūra**,* -e (ve. *bravura*) – 1. hrabrost, pothvat; 2. umijeće, majstorija, štos: *Bravūra je žīvīt bez lavūra*; 3. *iron.* nepodopština;

- **cinīt (ž)bravūre** – praviti neobične stvari, nepodopštine, pothvate: *Ovī tvōj mōli ũvik cinī nikè žbravūre!*

brazgōtina, -e – ožiljak zarasle rane; *usp. karīna*

brèconje, -a – zvonjenje udaranjem klatnom u jednu stranu zvona; *martvāški zvōn*; *usp. angunīja*; (v. 1.6.1.3.)

brècot, -on – izvoditi *brèconje* povodom nečije smrti

brēda,* -e (tal. *breda*) – vrsta talijanskih mitraljeza u 2. svj. ratu: *Bīlo je tōte taljōnskih brēdih i drūgega orūžja!*; (v. 1.6.2.2.)

brekūc, -a (tal. *beccuccio*) – najmanje zvono na hvarskom *kampanèlu*; *usp. brècot, zvōn*

brēnza, -e (njem. *Bremse*) – kočnica na vozilu: *Ne lavurāju mu vèc brēnze od āuta, ubīće se!*

brenzāt, -ōn (njem. *bremsen*) – (za)kočiti

brenzōvāt, -ōjèn (njem. *bremsen*) – kočiti, usporavati

bresenica, -e – cvat i izbojci (*ćīmule*) na kupusu; *usp. ćīmule*; (v. 1.5.3.8.)

brevijōr, -ōrā (lat. *breviarium*) – svećenički molitvenik: *Pōp je pōće štīt iz svojēga brevijōrā*; (v. 1.6.1.2.)

brez,* **bez**, *prij.* – bez: *Ōn je bī brez dicē... (IN)*

brīg, -a – brijeg; *usp. bārdo*; (v. 1.2.1.1.)

brîga, -e – briga, brižljivost, skrb; u *izr.*: *Nî me brîga; Ca mẽ je brîga* – Nije me briga...; *usp.* pensîr, priokupacjûn

brîgantîn,* -a (tal. *brigantino*) – jedrenjak s dva jarbola, križnim jedrima, ostrim pramcem i kvadratnom krmom; *usp.* brîk; (v. 1.4.1.1.)

brîgovot se, brîgujen se – voditi brigu, brinuti se: *Vèc je vrîme da se nîko pòcme brîgovot... (IN)*; *usp.* bacelât, pensât

brijantîna,* -e (tal. *brillantina*) – vrsta sjajnog ulja za kosu, gel: *Stâvi je brijantînu na vlôsi.*

brijot (se), brijen (se) – brijati (*se*): *Mène brîje ùvik îsti barbîr; Jõ se brîjen u barbîrâ i tò svâke subòte!*

brîk,* -a (engl. *brig*, tal. *bricco*) – jedre-njak poput *brîgantîna*; (v. 1.4.1.1.)

brîme, brîmena – 1. povezano granje pripremljeno za nošenje; *Dîgni mi tò brîme na râme!*; 2. *fig.* nešto što opterećuje, breme; (v. 1.5.3.7.);

- *Vrîme nòsi brîme* – S vremenom je čovjeku sve teže.

brîst, -a – stablo i drvo, brijest; (v. 1.5.3.7.);

- *lungarîn o(d) brîsta* – ležaj broskog motora od brijestovog drva

brîškula, -e (tal. *briscola*) – kartaška igra, igra se *treštînskin kòrtima*: *Ôn ti je u tovîrnu, na brîškulu*; (v. 1.6.5.3.)

britvulîn, **britulîn**, -a (ved. *britolin*) – džepni nožić: *Ôn ùvik daržî britvulîn u žèp*; *usp.* temperîn; (v. 1.2.5.)

brîva, -e (ve. *briva*) – brzina kretanja (*npr.* broda); *usp.* barzinâ;

- *ćapât brîvu* – dostići veću brzinu (*npr.* kod plovidbe)

brivât,* -ôn (ve. *brivar*) – žuriti, brzati: *Vîdi son ga di brivô priko Pjâce; uobič.* prišit, kurît

brîzgot, -o – 1. istjecati mlazom; 2. puniti vimena mlijekom

brîžan, brîžni; brîžnâ, brîžno – brižljiv: *Pûno je brîžan ...ovî brîžni otâc; Pûno je brîžnâ ...ovâ brîžno mâtî; Pûno je brîžno ovò dîtè*; (v. 1.1.6.1.)

brîžjôla, -e (ve. *brisiola*) – kotlet: *Ispècemo brîžjôle, ìmomo vînâ, krûha i salôte - ca cè ti drùgo!*; (v. 1.3.6.1.)

Brôc, Brôcâ – otok Brač: *Is Fôrâ se ne vîdi Brôc, mà i(s) Smokòvnika šî!*

bròcak, v. **pròcak**

Brocâni, -ina/ **Brôška**, -e/ **brôški**, -ega – s otoka Brača: Bračanin, Bračanka, brački

brôd, brôda – brod (naziv za sve vrste plovila): *Pòrat je bì pûn bròdih*;

- *brôd na tambùre (na tãmbure)* – *iron.* naziv za spor brod (aluzija na stare brodove s kotačima)

brôdâ, brôdê – 1. brada kao dio lica; 2. dlake na bradi; *usp.* barbüc; (v. 1.1.4.1.)

brojît, -în – 1. brojiti: *Kojâ konfužjûn: onî mîri, onî brojî...;* *usp.* kontât; 2. *fig.* prigovarati nabrajajući: *Fermôj mi vèc brojît! (ŽK)*

brôk, -òkâ (sttal. *braco*; tal. *brago*) – 1. greben, podmorsko izdignuće oko kojega se skuplja riba: *Bî son lovît na brôk*; 2. trava na morskom dnu: *Ãko ti nôž pãde u brôk, nêćeš ga vèc vîdit!*; (v. 1.4.8.2.)

brokèta,* -e (ve. *brocheta*) – 1. postolarski čavlić; 2. sitna tjestenina u obliku čavlića;

- *trèst brokète* – cvokotati zubima

bròkule, -ih *ž mn* (ve. *brocoli*) – vrsta povrća, brokula (*Brassica oleracea*); (v. 1.3.7.1.)

brokunôda,* v. **imbrokadûra**,*

bròkva¹, -e (ve. *broca*) – čavao: *Kûpî son pòl kilâ bròkov (bròkvih)*; *usp.* cãval; (v. 1.2.2.);

- *bròkva de garòfolo, bròkva garifulîna* – klinčić; *usp.* gariful

- *bròkva di kaligjêri* – vrsta sitne tjestenine u obliku postolarskih čavlića

- *u bròkvu* – precizno, točno tako

bròkva²,* -e (ve. *broca*) – vrč za vodu, stoji pokraj *kajîna* ili *levandîna*; *usp.* lavamôn; (v. 1.2.4.1.)

bròkvica, -e (*hibr. dem.* prema ve. *broca*) – čavlić: *Pâla mi je bròkvica na tlèh!*; *usp.* brokèta

brokvûn,* -ûnâ, *m* (augm. prema ve. *broca*) – veliki čavao; *usp.* bròkva¹

brombulât, v. **brumbulât**

brônca, -e (ved. *bronza*) – vrsta metala, bronca: *Anêl ùz more tukò bìt o(d) brônce òli od mèsinga!*

brônce, -ih ž mn (ved. *brance*) – riblje škrge: *Po brôncima mòreš òdma vùdit jê rìba frìška.*

brônìt, brônin – 1. štítiti od koga ili čega: *Mãti nos ùvik brôni kad otàc více; Oví bôr nos brôni od jùga;*

2. zabranjivati: *A kô ti brôni?*

bronkîta, -e (tal. *bronchite*) – upala bronhija, bronhitis: *Grùbo kãšje, sigûro ìmo bronkîtu.*

brontulât, -ôn (ve. *brontolar*) – gundati, mrmljati: *Mãti pòcela brontulât, nî mi dâla spât (TM); Nekà stôri brontulô! (IN); usp. grîntot, marnjît; (v. 1.1.6.5.)*

brontulônje, -a (prema ve. *brontolar*) – gundanje, mrmljanje

bronzîn, -a (ve. *bronzin*) – lonac za kuhanje: *Zêje se kùholo u bronzînu; (v. 1.3.2.2.)*

bronzinîć, -a (prema ve. *bronzin*) – lončić: *Tukô poslât mòlemu bronzinîć címulih u Splît...; (IN)*

brônje, -a – branje: *...tarkônje na arburèt, brônje koromãca za ucinît špalète (IN)*

bròskva, -e – ukiseljeni kupus; *usp. krãuti*

brôv, -a – ovan, jarac; *usp. jarûh; (v. 1.5.1.1.)*

brôvi, brôvih, brôv,* m mn – skupni naziv za stoku sitnog zuba (ovce i koze)

- *kakò brôvi* – silovito, neuviđavno: *Ca sê ùskote kakò brôvi, dôćete svî na rêd, ìmo krùha!*

brôzgã, brozgê – 1. brazda; 2. ožiljak

brujèt, -a (ve. *broeto*) – riba kuhana s rajčicama u vinu, ulju..., brodet: *Brujèt od ùgora i škarpîne; (v. 1.3.5.3.)*

brùla,* -e (ve. *brula*) – niz, količina nečega nanizana na konac: *brùla oskorùši(h),... smòkov,... rìbi(h),...*

brumbulât,* **brombulât**,* -ôn (ve. *brombolar*) – 1. mućkati (*npr.* bačvu pri ispiranju); 2. zakruliti u crijevima ili trbuhu: *Crìvã mi brumbulãju; usp. izbrumbulât*

brûn,* -ûnã/**brunić**,* -a (prema tal. *DISC* brumma) – čir, prišt/prištić i sl.: *Dôša mi je brûn na guzìcu!; uobič. cîr; (v. 1.1.5.2.)*

brûsît, brûsin – brusiti: *Ne mòreš brûsît tò alavîja bes tocìla.*

Brušãni, -ina/ **Brùška**, -e/ **brùški**, -ega – iz sela Brusje na Hvaru: Brušanin, Brušanka, bruški

bruškèta,* -e (v. bruškîn) – žičana četka za struganje; *usp. bruškîn, raškèta; (v. 1.2.5.)*

bruškîn, -a (ved. *bruschin*) – jača četka; *fregãt pòd is bruškînon; (v. 1.2.4.2.)*

bruškinãt, -ôn (tal. *bruschinare*) – ribati *bruškînon; usp. fregãt*

bruškît, -a (tal. *bruschette*) – ždrijeb, izvlačenje kako bi se odredilo mjesto (*pòšta*) za ribarenje: *Vèli bruškît je bì na parvî dôn mròka, a mòli bruškît svãki dôn, ù pet ûri(h), na Štandãrac; Kô je zakasnî na bruškît, izgubî je dòbru pòštu; (v. 1.4.9.1.)*

bruškitãt,* -ôn (tal. *tirare le bruschette*) – provoditi *bruškît*

bruštulât,* -ôn (ve. *brustolar*) – ispržiti kavu: *Kãl bi mãti bruštulãla kafû na špãher, vunjãla bi cìlo kùca!*

bruštulîn, -a (ve. *brustolin*) – pržilica za kavu s ručkom za okretanje; *usp. mažinîn; (v. 1.3.2.2.)*

bruštulòvãt,* -òjèn (ve. *brustolar*) – pržiti kavu: *A èvo, bruštulòjèn kafû.*

bubarîn, v. **babarîn**

bùbãt, bùbon – 1. mlatiti, tući; 2. učiti napamet bez razumijevanja

bùbiko,* *pril.* (njem. *Bube+Kopf*) – ženska kratka frizura, poput dječeačke: *Ostrìgla se na bùbiko; usp. lazarèna*

bùblica, -e (*hibr. dem.* prema njem. *Bubel* – gruda) – malo okruglo pecivo: *Drãž(j)a mi je bùblica ol krùha, is kafôn, jer nîmo tvòrdu kòru; Cèkola me je bùblica vrìla is pèci... (MJ); (v. 1.3.11.1.)*

bubòc, -a, **bubòtac**, bubòlca – 1. udarac po tijelu; 2. vidljiva posljedica udarca, modrica; (v. 1.1.5.2.)

bubrîg, bubrîga (tur. *böbrek*) – bubreg: *Govòri da mu tukò pòc na operãcju bubrîga; (v. 1.1.4.1.);*

- *imãt na bubrîge* – imati bubrežnu bolest

- *žìvît kakò bubrîg u lõju* – živjeti lagodno

bùcãt, bùcon (prema lat. *bullicare*) – pljuscati, udarati po površini vode: *Poglê(j) ga ca bùco nogìma! (kod plivanja): ...bùcãt pòbukon prî nègo se ðignedu popòvnice (kod ribarenja); (v. 1.4.9.1.)*

bucät(i), -a(o), -o, *prid.* (prema tal. *bocca* – ušće) – poluslan, bočat;
 - **bucäto vodä** – voda pomiješana s morem

bucël, bucëla (ve. *bozzelo*) – kolotur, koloturnik s jednim ili više koluta: *Prî su bucëli bìli o(d) drîva, a sà(d) su o(d) gvözda; usp. parānak; (v. 1.2.5., 1.4.3.)*

bucôl,* -ôlä (ve. *pozzal*) – 1. kruna na otvoru *gustîrne*; 2. ulegnuto mjesto gdje se skuplja voda (*npr. na dnu gustîrne*); 3. filter za *gustîrnu (sa jarînon)*

buçôrda, -e (tal. *bocciarda*) – nazubljeni mlat (za finiju izradu kamena)

būdan, būdni; -a(o), -o, *prid.* – budan: *Vëc je būdan ovî... būdni težôk; Vëc je būdna ovà... būdno težakînja; Vëc je būdno ovò dītë; (v. 1.1.6.3.)*

budël,* budëla (ve. *bu(d)el*) – mreža stajaćica za lov n a srdele: *Gajëta... za hodît na budële (Pi); (v. 1.4.9.2.)*

budîn, (tal. *budino*, od engl. *pudding*) – vrsta kašaste slastice, puding; *usp. rožâta; (v. 1.3.9.2.)*

būdît, būdin – buditi: *Kô ce säd pôc būdît ovè ca spîdù na bānak... (IN)*

bufalët(i), -a(o), -o, *prid.* (trs. *bufo*) – punašnih obraza: *Šëšni nîki cijadîn, bufalët u obrāze... (MJ); usp. būfast*

būfast(i), -a(o), -o, *prid.* (prema trs. *bufo*) – okruglastog ili podbuhlog lica: *Pröpja je būfast ovî ... būfasti covîk; Pröpja je būfasta ovà... būfasto ženä; Kojë būfasto dītë; usp. bufalët; (v. 1.1.4.2.)*

bufët,* -a (fr. *buffet*) – nov. bife: *Ëno ti ga u bufët na rîvu, cëko vapôr!; usp. tovîrna, oštarija; (v. 1.2.1.10.)*

bugäčica,* -e, **pugäčica**,* -e (*hibr. dem.* prema ven. *bugazar* – upijati) – papir za upijanje crnila: *Umocî je pënu u inkjôštar, napisô dvî rîge i svè je lîpo pošpugô is bugäčicon.*

bugevîja, -e (prema fr. *Bougainville*) – oveći grm – puzavica s cvijetom u nijansama ljubičaste boje, bugenvilija: *Tukälo mi je osîc dobôta cîlu bugevîju pòsli onê zîmê!; (v. 1.5.3.6.)*

būgnît, -en – 1. muklo, tupo udariti; bubnuti: *Būga je äuton u zîd; usp. udrît; 2. reći, lupnuti kakvu glupost: Būga je i ostô žîv!*

bugnîvât, -îjën – udarati, sudarati se: *Könobari se rastorkâli, bugnîjëdu jedôn u drügega... (IN); usp. udrîvât*

bugônci, -ih *m mn* (ve. *buganze*) – ozeblina na rukama: *Dôša je dôma is bugôncima nâ ruke.*

buhä, -ê – buha; *usp. cîmäk; (v. 1.5.1.4.);*
 - **stâvit būhu ù juho** – *fig.* nabaciti komu ideju: *Stâvila mu je būhu ù juho, vîdîcemo ca cè bët!*

buhôc, buhôcä – biljka buhač, sličan *margaritëli* (koristila se za pravljenje praška protiv insekata) (*Tanacetum cinerariifolium*); (v. 1.5.3.3.)

buhosërina, -e – izmet od buha (*npr. na posteljini, rublju...*)

būjät, būjon – naglo rasti, razvijati se, bujati: *Ca cè būjät goščîca pòslîn ovê kîše!; usp. iznîknit*

bujôl, -a (ved. *buiol*) – malo drveno vjedro na brodu; služilo za grabljenje mora, a i kao mjerica za diobu ulova: *Pòli je brôd sa dvò bujôla vodê; Stâvi je rîbu u bujôl i gré dôma (IN); (v. 1.2.6.2.)*

Büka, -e, **Bükva**, -e (ve. *bocca* – usta, ušće) – ulaz u lučicu Mandrač: *Büka (Bükva) od Mandrâca.*

Bukaînka, -e (prema ve. *boca+can* = usta+pas) – gradska četvrt u Hvaru pod Svëtu Mikûlu; (v. 1.2.1.5.)

bukalîn,* -a (ved. *bucalin*) – noćna posuda, *vârcina*: *Bukalîn in je îspod postëje, i tò od majölike!*

bukapôrta, -e (trs. *bucaporta*) – otvor na palubi broda (*pövar štîve*): *Bukapôrta bi se pokrîvâla sa trî-cetîri pökrîva; usp. purtëla; (v. 1.4.2.)*

bukâra,* -e (ved. *bucara*) – veća drvena posuda iz koje se pije: *Bîla bi jednä bukâra za svîh; usp. bukôl*

bükät, būcen – izrugivati koga glasanjem *bûu*, i sl.: *Bukâli su mu dôk je pasövä priko pjâce; (v. 1.1.6.5.)*

bukävina,* -e – buka izazvana udarcima morskih valova u obalu

bukët, -a (fr. *bouquet*) – stručak cvijeća, buket: *Döni mi je u bôlnicu jedôn lîpi bukët cvîca; usp. macët; (v. 1.5.3.7.)*

bukôl, -ôlä (ve. *bocal*) – vrč, bokal, posuda za vodu s drškom i malim ‘nosom’: *Razbî se onî stôri bukôl za vödu; usp. bukâra; (v. 1.3.1.)*

bükovina, -e – 1. vrsta drvene građe, bukovina; 2. *fig.* veslo (prema bukovine): *... jö sa bükovinom ù ruke a tí sa ostîma u bukapôrtu (IN); (v. 1.5.3.7.)*

bükula, -e (ved. *bucola*) – zaptivač na mjestu gdje osovina propelera izlazi iz korita broda; vitka: *Čapô je jucëra konòp sa propèlon, sà(d) će mu tukät promīnīt bükulu!*

bükva, -e (tal. *boga*) – vrsta bijelo-plave ribe, bugva (*Boops boops*): *Bīle su tò līpe bükve - dvôdeset u kilò!*

bukvāca, -e – vrsta kruške: ... *planīka i cesmīna / bukvāca i kupīna (Po)*; (v. 1.3.12.)

bukvīn, -a (prema tal. *boga*) – sitnija riba *bükva*: *Vazmī mālò otēga bukvinā, dobrò će dôc za abrumät!*

bukvôra, -e (v. *bükva*) – mreža za lov na *bükve*; (v. 1.4.9.2.)

bül, -a, *m*, **büla**, -e, *ž* (tal. *bollo*) – marka (taksena, poštanska): *Käl smo bīli dicä skupjāli smo büle.*

büle, -ih (tal. *bolle*) – mrlje na listovima loze, znak bolesti: *Pöcele su büle, tukô polivät. (ŽK)*

bulëta, -e (tal. *boletta*) – potvrda o naplati, račun, u *izr.*:
 - *plōtīt bulëtu* – fig. otrpjeti, vratiti dug, platiti za sve: *Zatò zīmi plōtīmo bulëtu... (IN)*

buletīn,* -a (ve. *boletin*) – 1. pisamce, cedulja, potvrda: *Kād je dôšla dōma, nõšla je buletīn u žëp*; 2. vrsta dugmeta od tkanine (*botūnī od rōbe*), koristio se na madracima

buligät,* -ôn (ve. *buligar*) – nesigurno hodati (*npr.* malo dijete)

bulīn, -a (ve. *bulin*) – u boćanju: kugla manja od drugih, kojoj se - kao cilju - druge moraju približiti: *Kuštô se balòton ũza bulīn, pröpja na milīmetar!*; (v. 1.6.5.1.)

būmba, -e (tal. *bomba*) – mjehur zraka: *cinīt būmbe* – praviti mjehure od sapunice: *Rasplāne se kakò būmba kad na škorūp dôjde (Po)*; *Kōntar molōjè būmbe ka(d) dīgneš vōršu po(d) škorūp.*

bombardīna, -e (tal. *bombardone*) – limeni puhački instrument, bas-truba: *Naslonī je bombardīnu na pôlmu... (IN)*; (v. 1.6.3.)

bumbät, -ôn (ved. *bumbar*) – močiti što u tekućini kako bi omekšalo: *Ōn vòli bumbät biškotīne u prošëk.*

bumbažīn,* **bombažīn**,* -a (trs. *bombasin*) – pamučno platno: ...*kalcëte o(d) bumbažīna (FJ)*; *Ovī lancūn je od nojfinījega bōmbažīna... (Cima)*; (v. 1.1.7.2.)

bumbëta,* v. **pumpëta**

bumbišta,* -e (ve. *bombista*) – onaj tko se pravi važan, tko preuveličava: *Pūs' ga cä, òl' nè znoš kojī je tò bumbišta!*

būmbit, -in (ve. *bumbar*) – piti (izraz za djecu i ironičan izraz za strasno pijenje): *Ōn vòli būmbit, pogotòvo u kumpanīju; usp. cīkät*

bumbižät, -ôn, (prema ve. *bombista*) – 1. u govoru bacati 'bombe', pretjerivati: *Deliberò son se verdūnà, požère nīšta månje ol kòkoše! - bumbižōjè Mätijaš (IN)*; (v. 1.1.6.5.); 2. bacati *balòtu* u luku

bumbòk, -òkà *m* (ve. *bombaso*) – pamuk, pamučna tkanina: *Za lito je nõjbōja rōba ol bumbòkà!*; *usp. bumbažīn, gotūn*; (v. 1.1.7.2.)

bumbūjka,* -e (prema ve. *bumbar*) – žena koja voli piti, pijanica: *Ōl' nīsī kapī da je onà bumbūjka, za ne rëc pjandōra!?*; *usp. pjandōra*

bumburīka,* -e (prema ve. *bumbar*) – alkoholno piće: *Ondä, jè bīlo bumburīke?*; (v. 1.3.10.2.)

bunët, v. **bonët**

būnīt (se), **būnin** (se) – buniti (se): *Pöce je būnīt drūge proti mēne; Pūs hi cä, onī se ũvik būnidu!*; *usp. kontreštä(t)*

būnja, -e (ve. *bugna*) – ispupčeni (srednji) dio grubo obrađenog kamena;
 - *na būnju* – način gradnje s kamenom ispupčena lica; (v. 1.2.2.)

būnjäc,* **būnca** – kućica u suhozidu za stoku: *Stōri jūdi su znāli ucinīt būnjäc bez mält!*; *usp. trīm, merīna*; (v. 1.2.3.1.)

būra, -e (ve. *bora*) – SI vjetar, bura (u Hvaru puše smanjenom jačinom): *Jò guštōn käd je u Fôr būra, nè onà škūro, nègo is mòdrin nèbon!*; (v. 1.4.8.1.);
 - *škūro būra* – būra uz oblačno nebo

Bürak, **Bürga** (tal. *borgo*) – kamena ulica u starom dijelu grada Hvara (izvan gradskih zidina): *Vīdi son ga di grë nīstarmo po Būrgu*; (v. 1.2.1.5.)

burdîl, burdîla (ve. *bordelo*) – buka, galama, vika, graja, svađa: *Ma kojî je sômo burdîl ucinî, po Onèga svètega! (IN); Nekà ne bùde burdîla oko kùce døk jò spîn! (FN); usp. batibûj; taramèja;*
- **cinît burdîl** – galamiti, svađati se

burdîž, -a (tal. *bordeggio*) – 1. konop kojim se - pokraj *surgadîne* - veže krma broda za obalu: *Čapô son karmù is burdîžon, mөгlo bi jùgo!*; 2. jedno jedrenje protiv vjetra s okretanjem: *Ucinî je dvò burdîža...*; (v. 1.4.4.)

burdîžät, -ôn (ve. *bordizar*) – 1. jedriti u cik-caku prema vjetru, praviti *burdîže*: *Tukàlo mi je ucinît dvò burdîža do Palmižône..* (v. 1.4.5.1.); 2. lutati bez cilja: *burdîžät po svîtù (Po)*; 3. hodati zanoseći se (kaže se za hod pijana čovjeka): *Poglê(j) ga ca budîžô!*; (v. 1.1.6.4.)

burèt,* -a (fr. *bourrette*) – hrapava tkanina od ostataka prirodne svile: *lîtnje gâce o(d) burèta*; (v. 1.1.7.2.)

bûrg,* -a – grubo prugasto platno za pravljenje hlača ili donjega sloja pokrivača (*kuvêrte*); (v. 1.1.7.2.);
- **gâce o(d) bûrga** – radne hlače od grubog platna (nekada simbol siromaštva)

Burgarêz, -a – stanovnik hvarske četvrti *Bûrak*

burîde,* -ih ž *mn* (jul. *burida*) – ostaci jela, splačine; jelo za koze: *Mèće mi onò burîdih u pjät...* (IN); *usp. spîrine*

burîko,* -ota (tal. *buricco*) – magarac, tovar (često ime magarca): *...ãko je kojî burîko popûza i nabî cjônäk (IN); usp. tovôr;* (v. 1.5.1.1.)

burîn, -a (ve. *borin*) – slabija bura; ljetni povjetarac s kopna u večernjim satima: *Pòsli vecère ucinîli bimo dvò-trî đîra po rîvi, onãko, lîpo, po burînu;* (v. 1.4.8.1.)

burinèt, -a (ved. *borineto*) – vrsta vjetra, još slabiji od *burîna*, puše najčešće navečer tijekom ljeta: *Böje ti je hodît vônka, cütîćeš bar mǎlo burinèta!*; (v. 1.4.8.1.)

burnjâlo, -ota – nesmotrenjak, osoba koja nesmotreno radi ili srlja, koja *burnjô*; (v. 1.1.6.1.) **burnjät**

burnjät, -ôn (prema ve. *bordada* ?) – nestabilno hodati, glavinjati: *Poglê(j) ga cǎ burnjô!*; *usp. zaburnjät*

bürtät, bûrton (ve. *urtar*) – gurati, navaljivati kao jarac: *Poglê(j) ga cǎ bürto! usp. ubürtät; büškot;* 2. neuredno što raditi: *Cǎ bürtoš? (ŽK)*

bûs, -a – 1. grm; *bûs levônde, bûs cmîja*; 2. isprepleteni grumen žila i zemlje, busen: *Ûbrola son nîkoliko bûsi(h) juŕki(h);* (v. 1.5.3.8.)

bûsot se,* *bûson se* – tući se šakom u grudi hvaleći se ili kajući se: *bûsot se ù parsi;* (v. 1.1.6.4.)

bûsula, -e (ve. *bussola*) – navigacijski instrument, busola, kompas;
- **izgubît bûsulu** – izgubiti orijentaciju (doslovce i fig.); *...pît i izgubît bûsulu (IN)*

büšak, büška (tal. *bosco*) – makija; šuma s grmljem: *Pûno dicê..., da nî ostô kojî po büšku? (Po); usp. buškèt, gušcāvina, šûma;* (v. 1.2.1.2.);
- **túc büšak** – brati drva, rezati makiju

bušîn, bušina (ve. *bosso*) – vrste divljeg grma ljepljivih listova (*Cistus salviifolius*): *Po bušînu frižulîni... (Cel.);* (v. 1.5.3.3.)

bušînac, -îнца (ve. *bosso*) – divlji grm sličan *bušînu*; (*Cistus villosus*); (v. 1.5.3.3.)

bûšit (se), -îñ (jul. *busar*) – poljubiti (se) ‘bušnuti’: *Zagârli je i bûši... (VM); Dik-môn je bûši đîmjù u pèšnje; Bûšili su se u obrãze...; Lîpi môj, àla bûši tetù!*; *usp. pojübît*

bušivät (se), -îjèn (se), **bušivot** (se), -îjen (se) (jul. *busar*) – ljubiti (se): *...zǎ ruke se daržät, a bǎrž i bušivät (FJ); usp. jübît*

buškèt,* -a (tal. *boschetto*) – šumica, kultivirani šumarak; *usp. büšak;* (v. 1.2.1.2.)

büškot se, -on se – 1. gurati se laktovima, tijelom; 2. udarati se rogovima, *npr. ovnovi; usp. bürtät;* (v. 1.1.6.4.)

büšt,* -a (tal. *busto*) – 1. prsluk; *usp. bušîn, korpèt;* . grudnjak: *...täčkice za kûpît büšt (IN)*; 2. grudnjak; *uobič. ređipet;* (v. 1.1.7.1.);
- **büšt i mudôn-te** – dječji prslučić koji se kopčao na leđima te donjim dugmetima za gaćice

büšta, -e (ve. *busta*) – 1. kuverta, omotnica; 2. sklopnica, kutijica, futrola: *büšta od ocòli(h)*

bušîn,* -a (ve. *bustin*) – vrsta ženskog donjeg rublja, mali *büšt*; *usp. korpèt;* (v. 1.1.7.1.)

buština, -e (ve. *busta*) – mala papirnata vrećica: ...*ondä žuntät cükara i jednù buštínu vanilje (Kru.)*

butargôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *botarga*) – ispunjen ribljom ikrom: *Svãka rëba kad je butargôna dobrà je za ìst (MJ); usp. butôrga*

butät (se), -ôn (se) (ve. *butar*) – baciti (se); *usp. butövät; (v. 1.1.6.4.);*

- **Büta!** – baci! dobaci!: *Büta! (cìmu, kavëc, sìdro... – izostavlja se ako se podrazumijeva iz konteksta)*

- **butät cìmu** – dobaciti konop

- **butät cvît** – propupati

- **butä(t) cá** – baciti, odbaciti kao nepotrebno ili neupotrebljivo: *Büta (butôj) tò cá!*

- **butät jednù** – 1. zaigrati partiju karata; 2. zapjevati pjesmu... (objekt se podrazumijeva iz konteksta)

- **butät mrëže** (*popôvnice, parangól, vôršu...*) – baciti mreže... u more

- **butät na kôrtu** – staviti na papir (neki dogovor): *Hòmo säd butä(t) tò na kôrtu!*

- **butät nã zemju** – oboriti: *Nìkoliko su bòri(h) nã zemju butãli... (Pi)*

- **butät pïsmo** – ubaciti pismo u poštanski sandučić

- **butät sìme** – posijati

- **butät ù more** – otarasiti se nepotrebno: *Büta tò ù more!*

- **butä(t) se na tlèh** – baciti se na tlo

- **butät vônka** – razglasiti

- **Nì za butä(t) cá** – 1. Nije za baciti (*fig.* vrlo je dodro); 2. *fig.* Bolje je od očekivanoga

butîga, -e (ve. *botega*) – 1. trgovina, dućan, prodavaonica; (v. 1.2.1.10.); 2. *razg.* rasporak na hlačama: *Otvòrena ti je butîga!; usp. piturîn*

butigîr,* -îrà, -a (ve. *boteghier*) – trgovac koji drži *butîgu*; (v. 1.1.3.4.)

butîlja, -e (ve. *botiglia*) – boca: *Kojä nevôja, pâla mi je na tlèh butîlja sa- ûjen!; (v. 1.3.1.)*

butîljûn, -ünà, *m* (augm. od ven. *botilion*) – velika staklena *butîlja*; (v. 1.3.1.)

butôda, -e (ved. *butada*) – 1. neprovjerena priča; izmišljena vijest: *Ne obadôj njegòve butôde!; 2. kartaški izraz; 3. dobar potez*

butôna,* -e (trs. *botana*) – gruba pamučna tkanina žućkaste boje: *Ol butône su se šìli lancünì; (v. 1.1.7.2.)*

butôrga, -e (ve. *botarga*) – riblja ikra: *Nemôj butôrgu hìtit cá, onã je dobrà za ìst!; (v. 1.4.16.)*

butövät (se), -òjèn (se) (ve. *butar*) – baciti (se): *Nemôj butövät svù tû porkarîju ù more!; Pòce se je butövät po tlehù...; usp. butät*

bū - trè, *uzv.* – usklik *bū* kada se pred djetetom zatvore oči i *trè* kada se otvore (šala i igra)

buvêl, -èla (ved. *buvel*) – unutrašnja guma, zračnica: *Ëpeta se probî buvêl!; usp. mantêl*

büzara, -e (tal. *buzara*) – *izr. na büzaru* – način pripreme jela, *npr.* plodova mora: *škâmpi na büzaru; (v. 1.3.4.1.)*

bûzdo,* -ota (prema tur. *buzdovan*) – budalasto čeljade: *Kojî je tò bûzdo!; usp. cukûn...; (v. 1.1.6.1.)*

buzorônt,* -a (ven. *buzaron*) – homoseksualac, peder (v. 1.1.6.1.)

bûža, -e (ve. *buso*) – rupa: *Ëpeta mi se ucinîla bûža na calcète!; usp. rãpa;*

- **cinît bûže** – praviti rupe: *Tukô mi ucinît nõve bûže na kãjiš, ma nè na šîrje - oslãbi son!*

bužákula, -e (ve. *buso*) – kućerak, sobičak; *usp. kamarîn; (v. 1.2.3.1.)*

bužèta, -e (ve. *buseta*) – rupica za dugmad (*botünè*): *Pùno mi je vrìmena tukãlo za ucinît bužète.*

ca, cò, cèga, cèsa,*- što (*ca* se koriti uz glagol, a *cò* se koristi kao upitna i samostalna zamjenica): *Znôš ca sè do-godìlo? Nè, cò?;*

- *Ca ée rěć?* – Kako to?: *Ca ée rěć da nīsì bì na spròvod?*

- *Ca gā tí ìmoš s otìn?* – Što se to tebe tiče?

- *ca sè hðće...* – malo fali...

- *ca sè onò rěce...* – što bi se reklo...

- *ca sè tīcī...* – a što se tiče...

cāgaj,* cāgja – vrsta divlje životinje, čagalj (*Canis aureus*): *Cāgji(h) ìmo sòmo na Pelīšac, kakò govòridu;* (v. 1.5.1.2.)

cāgod, cāgodera, zamj. – štogod, nešto, nešto malo: *Ìmoš cāgod za napì(t) se?; usp. cògod*

caklarīja, -e – skup predmeta od stakla, staklarija: *Stāv tò caklarīje u veltrīnu!;* (v. 1.3.2.3.)

caklènka, -e – staklena kuglica za igru; *usp. frānja*

caklī(t) se, -în se – stakliti se: *Òci ti se caklīdù kakò da ìmoš fībru!*

caklò, -à – staklo: *Pùklo je kakò da je o(d) caklā; usp. lāštra;* (v. 1.2.3.2.)

cākum-pākum,* sākum-pākum,* *izr.* (trs. *sacumpac*, od njem. *mit Sack und Pack*) – ‘sa svim svojim stvarima’ (pokupiti se, raščistiti)

camprāga, -e (ved. *zampraga*) – 1. kandža, rožnati nokat mačke, krakovi rakova: *Līpo je počucāt camprāge i tanāje od hlāpa;* (v. 1.1.4.3.); 2. *fig.* grube ruke ili noge: *Āla, mōvite se, isprūšte tò camprāgi(h)! (IN)*

camudrōgo, zamj. – bilo što: *Ne govòr camudrōgo!*

cancarèle, -ih ž mn (ve. *zanzarele*) – smjesa od brašna i jaja, stavlja se u juhu; (v. 1.3.11.2.)

cāpa,* -e (tal. *zappa*) – šapa, stopalo; otisak šape ili stopala: *Ostāle su cāpe na betùn; uobič. cāta*

capapîn, -a m, capapīje, -a ž (ve. *zapapie*) – nogostup na pramcu *levùta* u obliku polukruga, ovješena na *mônkule* i na *karòc*; (v. 1.4.3.)

capèta,* -e (tal. *zappetta*) – zidarska alatka (žlica na dugom štapu za miješanje vapna); (v. 1.2.5.)

capòda,* -e (trs. *zapada* – stopa) – nastupna ploha na stubi, gazište

carcīt, -î – cvrčati: *Còrcäk-potresòvac se trēsè ka(d) carcī!;* (v. 1.5.1.5.)

carkòvni, -a(o), -o, prid. – koji se odnosi na crkvu, crkveni: *Òn kantò u carkòvni zbòr (IN)*

carněj, carnjēj, -ējà m – vrsta sitne bijele ribe crne boje, crnej (*Chromis chromis*): *Carnejù se ne cìsti dròb, guštòž je za ìst, ma ìmo pùno drācih;* (v. 1.4.12.2.)

carnīca, -e – 1. vrsta tamnije zemlje, crnica; *usp. carnjenīca;* (v. 1.2.1.2.); 2. vrsta smokve; *usp. smòkva*

carnīje, v. còrnò

carnīlo, -a – 1. crnilo, tinta; *usp. inkjòštar;* 2. crnilo nekih mekušaca (sipa, lignja...); (v. 1.4.16.)

carnī(t) se, -î se – crniti se, iskakati od okoline izrazito tamnom bojom: *Ca sè to tāmò carnī?; supr. bìlī(t) se; usp. còrnī(t) se*

carnjên,* -èni, -a(o), -o, *prid.* – koji je crvene boje, crven: *Carnjên mu je ... carnjèni nos; Carnjèna je... carnjèno zemjā; Nèbo je carnjèno; uobič. carvên*

carnjenīca, -e – vrsta crvenkaste zemlje, crvenica; *usp. carnīca;* (v. 1.2.1.2.)

carnjênko, -ota – muška osoba crvenkaste kose; (v. 1.1.4.2.)

carvên, -èni, carvenā, carvèno; carvenò, carvèno; prid. – crven: *Kakò je carvên ... ovī carvèni barjòk!; Kakò je carvenā ... ovā carvèno bandīra!; Kakò je carvenò... ovò carvèno nèbo!; usp. carnjên*

carvèno, carnjèno, pril./ carvenjje, komp. – crvene boje / crvenije; (v. 1.2.10.)

carveni(t) se, -în se – crvenjeti se: *Pòcela se carvenit u obràze i lîpo se zacarvenila.*

carvić, -a – crvić; *usp. còrv;* (v. 1.5.1.3.)

càs, cása – čas, trenutak, hip: *Cèkoj jedôn càs!; Dòša je ìstega cása; usp. hîp, momènat, sekùnd*

cašàt,* ( ) – sjajiti se, ostavljati ugodan dojam; privlačno izgledati;

- *cinìt cāše* – praviti se otmjen

cāta, -e (ve. *zata*) – šapa, kandža; *usp. camprāga, cāpa;*

- *dóc po(d) cāte* – dopasti šaka: *Dòce òn mèni po(d) cāte!*

cātara,* -e (ve. *zatarā*) – splav, plutajuća platforma: *Na Bônj je bila usidrena niko vrîme jednà vèlika cātara.*

cāval, cōvla – veći čavao: *Zabiću mu cāval u stúp o(d) smòkve pòk nekà apelò Bògu... (IN); uobič. bròkva; usp. cōvli*

cavāta, -e (ve. *zavata*) – natikača: *Stāvit u kùfer šugamôn, cavāte... (IN); usp. papūca;* (v. 1.1.7.3.)

cedit,* -în (tal. *cedere*) – popustiti, odstupiti; ustupiti dio svoga: *Nēcù mu cedit ni vòko, nà!; uobič. molàt, popūstìt*

cèhja, -e, cèhjica, -e – dio grozda, nekoliko zrna na peteljci; *usp. cezòj;* (v. 1.2.6.1.; 1.5.3.8.)

cejadîn, cijadîn, cjadîn, -ina – čovjek, osoba, čeljade: *Cejadîn cejadînu cejadîn (Cel.); Da je njèga poslāt po smārt, cijadîn ne bì nìkad ùmor (Cel.) Govòriš kakò da nî besìda o cjadînu (IN); usp. covik;* (v. 1.1.3.2.)

cekîn,* -a (ve. *zechin*) – zlatni novac u Veneciji u 16. st., cekin; (v. 1.2.9.6.);

- *nòv kakò cekîn* – blješteće nov

cèkot, -on – čekati: *Cèkoj sekùnd!; Cā cèkoš, mòvi se?!;*

- *cèkot kakò ozèbal sūnce;* (v. 1.7.3.2.)

- *cèkot mānu Bòžju;* (v. 1.7.3.2.)

- *Cèkoj tî!* – Čuvaj se! (blaga prijetnja, upućena uglavnom djeci)

- *Ma cèkoj!* – Pusti me da ti kažem!

celà, -ê – pčela: *Ubòla ga je celà, sāl mu je natèklo;* (v. 1.5.1.4.)

cèlega, -e (ve. *celega*) – vrsta ptice pjevice iz porod. zeba, ‘krstokljun omorikaš’ (*Loxia curvirostra*); (v. 1.5.2.1.)

celegāt, celegāta (ve. *celegato*) – ptica ‘vrabac pokućar’ (*Passer domesticus*): *U Fòr se rèce ‘celegāt’, a po otòku ‘rèbàc’, ‘rèbàk’ òli ‘rèpàk’;* (v. 1.5.2.1.)

celèsta,* -e (tal. *celeste*) – plavuša, *bjònda: Onù celèstu son jò parvî vidi, nekà mi se nìko ne intrigòjè! (IN)*

celèste, pril. (tal. *celeste*) – svijetloplavo (boja vedrog neba); *Mèni je celèste nojdrāžji kolûr;* (v. 1.2.10.)

celèsti, -o, -o, prid. (tal. *celeste*) – svijetloplav: *Onà celèsto vèšta mi je nòjdrāža.*

celò, -à – čelo: *Kakò se je udrî, dòša mu je njòk na celò!;* (v. 1.1.4.1.)

cemprîs, cimprîš, -a (tal. *cipresso*) – zimzeleno crnogorično stablo, čempres (*Cupressus sempervirens*): *Poskakùje levantîn / sād na cemprîs / sād na drācu (Po); ... pùne vrìce balòticih o(d) cimprîsa (IN);* (v. 1.5.3.1.)

cemušàt, -òn – 1. ljuštiti, runiti (*npr.* kukuruz, grah...); *usp. ocemušàt;* 2. čepuhati vunu; *usp. rascemušàt*

cēnca,* ( ) – rub, kraj;

- *na cēncu cēnca* – na kraju krajeva

cèner,* -a, -o prid. (tal. *cenere*) – siv; sive boje: *Izdalekà se vídila cènera ceneròsta muntānja (IN)*

cènerè, pril. (tal. *cenere*) – sivo; (v. 1.2.10.)

cenerîn,* -a m (tal. *cenerino*) – 1. sivkasta, pepeljasta boja; 2. tkanina sivkaste boje

cēnta, -e (lat. *centum* – stotina, tal. *cento*) – 1. sitan novac (stoti dio); *usp. centèzim;* (v. 1.2.9.6.); 2. bilo koja kovanica za dječju igru: *Izgubî je svè cēnte na batimùru, pròpja su ga opujāli!;* (v. 1.6.5.1.)

cēnta, -e (ve. *centa*) – najgornji, obično deblji, *madîr* na brodu, ispod *rāzme* (s unutrašnje strane je *kontracēnta*); (v. 1.4.2.)

cèntarbòt,* -a (engl. *centerboard*) – pomična kobilica u sredini lake jedrilice: *Ovî cèntarbòt se mòre uvùc, òli izvādit, is jednôn rukôn!*

centèzim,* -a (tal. *centesimo* – stoti dio lire) – sitanovac; *usp.* cènta; (v. 1.2.9.6.)

centilèna,* cetilèna,* v. acetilèna,*

centûra, -e (ve. *centura*) – pojas, pas: *Žènske nõsidu centûru, a muškî kàiš, òliti tarkîju; usp.* cîngul, pòs; (v. 1.1.8.1.)

çèp, çepà – çep: *Stäv bokûn cepà na otû damjõnu, svè ce se prolît!; usp.* tapûn; (v. 1.2.6.2.)

ceparkâlo, -ota – osoba koja znatiželjno pretražuje, čeprka

ceparkât, -ôn – čeprkati (poput kokoši); *usp.* zaceparkât

cêra, -e, **cjêra,*** -e (tal. *cera*, ve. *ciera*) – 1. boja lica; 2. vosak

cerašpânja,* -e (tal. *cera di Spagna*) – pečatni vosak: *Stävi je cerašpânju na pakèt.*

ceremõnija, -e (ve. *ceremonia*) – 1. obred, svečani postupak; 2. razg. pretjerana forma: *Ma hòd, ne cîn ceremõnije!*

ceriferõj, **cereferõj,** -ãja *m* (prema ve. *cera+feral*) – veliki svijećnjak koji se nosi u procesijama: *Těžji su onè ceriferãji o(d) cõrnih kõnfratih! (MJ); Põj tí nõs onè cereferãje! (IN);* (v. 1.6.1.2.)

cerõda, **incerõda,** -e (ved. *inzerada*) – 1. nepromoćivo platno: *Õdni son Pêretu cerõdu o(d) tẽnde da se pokrîje o(d) dažjã (FN);* 2. kišni ogrtač, kabanica: *Vazmî incerõdu, smocìćeš se!; (v. 1.1.7.1.)*

cèrti,* -a(o), -o, *prid.* (ve. *certo*) – neimenovana osoba, neki tamo, izvjesni: *Onî cèrti Grõbjani cà je govori... (IN)*

certifikõt, -a (tal. *certificato*) – 1. svjedodžba, uvjerenje; 2. potvrda, atest: *Dõni je dõma certifikõt...*

cèrto,* (ve. *certo*) – zacijelo, sigurno

cesãnica,* cešãnica,* -e – vrsta pučkog ‘gipsa’ (smjesa *bilõnca i (i)zgratõnega sapûnã* u peći i kanavãci koja se sušenjem brzo ukrti, omotava slomljeni ili iščašeni dio tijela): *...cesãnica ce vèc ucinìt svojè (IN)*

çèsar,* -a/**cesarìca,*** -e (tal. *cesare*) – car/carica, vladarica; (v. 1.1.3.3.)

cesmìna, -e – 1. vrsta crnogor. grma i stabla, crnika, česmina (*Quercus ilex*), 2. česminovina, cijenjena zbog tvrdoće i visoke kalorične moći: *...dognãli su tovarcìca cesmìne (IN);* (v. 1.5.3.3.)

çేశaj, -ja – 1. češalj: *Nã, pùka mi je çేశaj!; usp.* petenîn; (v. 1.2.4.2.); 2. plazeća životinjica s mnogo nogu; (v. 1.5.1.3.)

cešãnica,* v. cesãnica,*

çేశjić, -a – mali češalj: *Õn je ùvik nosì çేశjić u portafõj;usp.* petenîn

çేశonje, -a – češanje; *usp.* gratõnje

çేశot (se), -en (se) – češati (se): *Ne çేశoj rûku!; Kõga sarbî, nekã se i çేశe!; usp.* gratà(t) se; sarbît

cetilèna,* centilèna,* v. acetilèna,*

çetìri/citìri*; **çetarnãste/çetarnãdeste*;** **çetardesèt** – brojevi: četiri/četnaest/četdeset

çetvorìca, -e – četiri muške osobe, četvorica: *Dõšlo hi je çetvorìca na mẽne sõmega!*

çetvõrtãk, çetvõrka – četvrtak: *Ãko je danãs (u)tõrik, ondã bi mòga dõc u çetvõrtãk; (v. 1.2.8.2.)*

çetvõrti, **çetarnaēsti/çetarnãdesti*;** **çetardesēti** – redni brojevi: četvrti, četrnaesti, četrdeseti

çezõj, çezja; **çezõj,** çezja *m* – peteljka grozda, smokve, masline; *usp.* hostùja; (v. 1.5.3.8.)

cibìb, cibìba (tal. *zibibbo*) – vrsta loze i stolnog grožđa velikog zrna: *...pakèt grõžja, i tò cibìba! (MC);* (v. 1.3.12.)

cibùk¹,* -a (prema tal. *cibo cotto?*) – vojnički dvopek

cibùk²,* -a (tur. *çubuk*) – vrsta produžene lule: *U Fõr nìko nì fumõ na cibùk; (v. 1.2.11.)*

cìc,* -a (njem. *Zitz*) – pamučno platno za ljetne haljine: *věšta o(d) cìca – věšta na cvitìće; (v. 1.1.7.2.)*

cìcãk, cìcka – vrsta divlje trave s bodljikavim sjemenkama koje lako prijanjaju uz odjeću, čičak (*Arctium lappa*): *...ma ãi cేశ hodìt bõs po cìckima i mûlskoj pišõti! (IN);* (v. 1.5.3.3.)

cìcãt, cìcon – bockati životinju da brže ide: *Tovãra se cìco u krížic.*

ciciljãna,* -e, **siciljãna,*** -e (tal. *siciliana*) – 1. vrsta starinskog plesa podrijetlom sa Sicilije: *Ciciljãna je stõri tãnac; (v. 1.6.4.1.);* 2. *na ciciljãnu* – na sicilijanski naćin: *Nìke spìze su se pariçovãle ‘na ciciljãnu’ (MJ); Eēee, da je sãd mãlo sìpe na siciljãnu!*

cicîndra,* -e (ve. *zizzola*) – vrsta velikog grma s plodovima, *cicîndal*, čičindra, čičimak, žizula (*Zizyphus vulgaris*); (v. 1.5.3.3.)

cidîlo, -a – kuhinjsko cjedilo; (v. 1.3.2.2.);

- *ostât na cidîlo* – biti napušten, iznevjeren: *Ôn je vâze drûgu, a onâ je ostâla na cidîlo.*

cîdît (se), cîdi (se) – cijediti (se): *Osêknî môlega, cîdidu mu mökule!*; *Svè se cîdi iz njèga...*

cigalîn,* -a (ved. *sigalin*) – držač cigarete, cigaretnik: *Pûno svîta je prî fumâlo na cigalîn; usp. cibûk²*; (v. 1.2.11.)

cigarèt,* -a, m, **cigarèta**, -e, ž (tal. *sigaretta*) – cigareta; *uobič. španjulèt*; (v. 1.2.11.);

- *škâtula cigarèti(h)* – kutija cigareta: *Môli, pøj mi kûp škâtulu cigarèti(h), bomè 'Drâve'!*

cigarjêra,* -e (tal. *sigariera*) – kutija, doza za cigarete; *uobič. tobakjêra*

cigōnî(t) se, -ōnin se – cjenkati se, ciganiti se; (v. 1.1.6.5.)

cîhât, cîhon – kihati: *Pôce je cîhât, biçe çapô koštîpacjûn*; (v. 1.1.6.5.)

cihâvica, -e – nahlada s napadajima kihanja, kihavica: *Çapâla me cihâvica*; (v. 1.1.5.2.)

cihôv, v. **cikôv**

cijadîn, v. **cejadîn**

cîkât, cîkon – *iron.* piti sa strašću; *usp. bûmbit; pocîkât*

ciklûn, ciklûnâ – vihor, ciklon: *... u otî, jedôn ciklûn ca hi je çapô...; (MBS); usp. šijûn*; (v. 1.4.8.1.)

cîknet(i), -a(o), -o, *prid.* – 1. napuknut: *cîkneto tèca*; 2. vino koje se počelo kiseliti: *cîkneto vînò*; (v. 1.3.10.2.)

cîknit, cîkne – 1. napuknuti: *Cîka ti je ovî žmûl*; 2. ukiseliti se: *Cîklo mi je ovò vînò.*

cikòrija,* -e (trs. *zicoria* od njem. *Zichorie*) – surogat umjesto mljevene kave, cikorija: *Pôsli onèga râta pîlo se mlîkò is cikòrijon, bomè Dîvkon - a kô bi bî dô prôve kafê!?*; (v. 1.3.8.1.)

cikôv, **cihôv**, -òvi, -òva, -òvo – čiji: *Môli, cikôv si tî?*; *Cihòvo je ovò vînò?*

cîkovac, cîkovca – vrsta ptice pjevice, 'strnadica brkašica' (*Emberiza cirulus*); *usp. çjât, çurlinkâvac*

cîl, cîli; cîlà, cîlo; cîlo, cîlo, *prid.* – 1. cijeli, neoštećen: *Ostô je cîl ovî ... cîli žmûl; Ostâla je cîlà ovâ ... cîlo tèca*; 2. u potpunosti: *Govorîla je cîlo, ma pròpja cîlo vrîme!*; 3. nerazrijeđen: *Ôn pîje cîlo, bomè cîlo vînò*;

- *cîl cîlcât, cîli cîlcôsti* – cijel(i) cjelcat(i): *Pô mi je žmûl na tlèh i ostô je cîl cîlcât!*

cîlo, *pril.* – 1. cijelo: *Pâlo je i ostâlo cîlo!*; 2. nerazvodnjeno (vino): *Ovòde nîko ne pîje cîlo nègo bevôndu*; (v. 1.3.10.2.)

cîma, -e (ve. *zima*) – 1. brodski konop; kraj broskog konopa: *Bûta cîmu!* – baci konop! (kraj konopa); *usp. kavèc*; (v. 1.4.4.); 2. klice i lišće nekih gomoljastih biljaka (krumpir, repa...): *Vîš kolîke su cîme o(d) patâtih! (MJ)*

cîmâk, cînka (stdlr./lat. *cimex*) – stjenica: *Kolîko je sômo bìlo cînki(h) (cîmok) u ferôtu, izîli bi te cîlega po noći prî nègo bi bî dôša na pòl pûtâ do Zâgreba!*; *usp. buhâ*; (v. 1.5.1.4.)

cimât,* -ôn (ve. *cimar*) – 1. kresati; 2. *fig.* šišati; *usp. ocimât*

cimènat, cimènta (tal. *cemento*) – cement: *Pøj donês jòš dvî vrîce cimènta!*; (v. 1.2.2.)

cimentât, -ôn (tal. *cementare*) – cementirati: *Kâ(d) çeš cimentât ovò puţîca?*

ciminjêra,* -e (tal. *ciminiera*) – brodski dimnjak: *Bî je tò nôjvèci vapôr u onò dòba, imô je dvî ciminjêre; usp. trûmba*

cimitêrij, cimitêrja (tal. *cimitero*) – groblje: *Jednù nôc son na cimitêrij dôša... (Pi); Èno ga na cimitêrij!* – Umro je; *usp. kopošònt*; (v. 1.2.1.7.)

cimprîš, v. **cemprîš**

cîn, *vezn.* – čim, tek što, netom: *Cîn su ga vîdili, òdma su utèkli çâ!*

cînâ, cînè – cijena: *Govòri da su se jucèra promînilè svè cînè.*

cîngul,* -a (tal. *cingolo*) – pojas, pas na svećeničkom ruhu; *usp. centûra*; (v. 1.6.1.2.)

cînîje, *pril.* – jeftinije: *U njèga ti je cînîje...; supr. skûpje*

cînît, -în – činiti, praviti;

- *cînît bòte* – praviti valove (kao posljedica prolaza nekog broda)

- **cinīt būmbe** – praviti mjuhure (*npr.* od saponice)
- **cinīt burdīl** – praviti galamu, svađati se
- **cinīt camudrōgo** – raditi bilo što, neodgovorno se ponašati
- **cinīt cāše** – praviti se lijep(a) i otmjen(a)
- **cinīt ceremōnije** – otezati, komplicirati: *Hōd, ne cīn ceremōnije!*
- **cinīt dangūbit** – oduzimati komu vrijeme: *...da nekà hi ne cinīn dangūbit (IN)*
- **cinīt diferēncu** – razlikovati: *Prī se nī cinīla diferēnca meju Svētega Prōšpera i Svētega Sīpona... (Kru.)*
- **cinīt divjarīje, šempjarīje, monōde, pizdarīje...** – raditi nepodopštine, gluposti...
- **cinīt dobrō** – biti djelotvorno: *Popī(j) ovō kamomīla, tō će ti cinīt dobrō!*
- **cinīt filōde** – držati se naduto: *Cinī filōde kakō barba Cvītetova kobīla (Cel.)*
- **cinīt fintu** – praviti se, izigravati: *A ōn cinī fintu da ništa ne kapī!*
- **cinīt fōtu** – izazivati ljutnju, gnjev: *Prōpja mi cinī fōtu!*
- **cinīt gadarīje** – raditi ružne, nepristojne, gadljive radnje: *Ne cīn tāke gadarīje!*
- **cinīt jākove-jākove** – klecati koljenima (od straha ili slabosti): *...kolīna su mi cinīla jākove-jākove!*
- **cinīt kācu** – hvatati koga, izvoditi potjeru: *...karabinjēri su mu cinīli kācu (IN)*
- **cinīt kapōt** – biti zguren (o ptici), pobolijevati
- **cinīt komēdije** – biti razuzdan, izmotavati se: *Ne cīn komēdije!* (često upozorenje majke djetetu)
- **cinīt kōnat** – računati, voditi računa
- **cinīt kūco** – šutjeti
- **cinīt kukuvīju** – glasati se poput kukavice: *kukuvīža cinī kukuvīju-kukuvīju.*
- **cinīt kumpanīju** – praviti društvo komu
- **cinīt mīlo** – pobuđivati sažaljenje: *Cinī mi mīlo vīdit ga onāko sōmega.*
- **cinīt mirōkule** – preuveličavati
- **cinīt monōde** – praviti gluposti
- **cinīt od...** – obavljati posao od... : *Izabrō je cinīt od lanternīšte da mōre ūvik bīt bes berīte (IN)*
- **cinīt pāmet** – postajati pametniji: *Kakō grēn starīji, parī mi se da pomālo cinīn pāmet (Cel.)*
- **cinīt pašurāte** – bacati plosnati kamen tako da odskače po površini mora
- **cinīt pōda se** – nekontrolirano obavljati nuždu
- **cinīt pokōru** – moliti ili obavljati neke radnje radi okajanja grijeha
- **cinīt punjētu** – ‘praviti spermu’, masturbirati
- **cinīt regātu** – utrkivati se
- **cinīt skalīne** – penjati se stubama
- **cinī(t) se** – praviti se važan; *usp.* cinjālo
- **cinī(t) se Inglēž** – praviti se Englez (praviti se kao da ne razumije)
- **cinīt (š)porkarīje** – 1. raditi što nepristojno, nedolično; 2. *fig.* spolno općiti
- **cinīt štrōpīte** – ‘izvoditi’, privlačiti pažnju gestama ili bukom, dizati prašinu
- **cinīt šušūr** – praviti buku
- **cinīt tūmbule** – kotrljati se preko glave
- **cinīt vijāje*** – putovati
- **cinīt zūbe** – dobivati prve zube: *Mōli plāce jer cinī zūbe.*
- **cinīt živōt** – provoditi se, bezbrižno se ponašati
- **cinīt žmōrfije** – praviti grimase, nepodopštine; prenemagati se: *Ne cīn žmōrfije!*
- **Dī si bī, ca sī cinī?!** – bio je to uzaludan posao, izgubljeno vrijeme
- **zūbi cinīdū vōdu** – željeti (*npr.* hranu ili piće) što je blizu, ali nedostupno: *Glēdo hi ōn kroz lāštru, a zūbi mu cinīdū vōdu...*

cīnīt, cīnin – 1. cijeniti, poštovati: *Jo cīnin tvoje poštēnje;* 2. procjenjivati: *Na kolīko ti cīniš onū tvoju kūcu?; usp.* aprecjāt

cinkvantîn,* -a (ve. *cinquantin*) – kukuruz malog i glatkog zrna (dozrijeva otprilike u 50 dana – *cinquanta giorni*), pogodan za pravljenje ‘kokica’; (v. 1.3.7.2.)

cinkvîna,* -e (ve. *cinquina*) – zgoditak od svih pet brojeva u jednoj liniji na tomboli: *Dòbi son sômo cinkvînu.*

cinjâlô,* cinjâlota – osoba koja se pravi (*cinî*) ono što nije; (v. 1.1.6.1.)

cìpal, cìpla (stdlr./lat. *cephalus*) – vrsta bijele ribe (*Mugil cephalus*); (v. 1.4.12.2.);
- **cìpal o(d) pôrta** – fig. prepredena, lukava, iskusna osoba, prefriganac; (v. 1.1.6.1.)

cipanîca, -e – komad debljega drva rascijepana za loženje, cijepanica

cìpât, cìpon – cijepati: *Vajâlô mi je cìpât borovînu cîlo jùtro.*

cìplic, -a (hibr. dem. prema stdlr./lat. *cephalus*) – manji cìpal; (v. 1.4.12.2.)

cipòtak,* cipòtka – iverak, ostatak pri cijepanju drveta; *usp.* trîšće

cîr, cîra – čir: *Dôša mi je cîr na guzîcu; usp.* brûn; (v. 1.1.5.2.)

cîrit se, -in se – drsko se smijati, ceriti se: *Ca sê tâko cîriš!?* (ŽK); (v. 1.1.6.4.)

cirizùbica, -osoba (dijete) kojoj fale prednji zubi i to pokazuje

ciròt,* -a (ve. *ceroto*) – flaster: *Mòlemu je dôša brûn pôk son mu stâvila ciròt.*

cirkustônca,* -e (tal. *circostanza*) – prilika, okolnost, uvjet: *Dôšlo je tâko vrîme i tâke cirkustônce (Cel.)*

cîst(i), cistà(o), cîsto, *prid.* – čist: *Ûvik je cîst ovî... cîsti covîk; Ûvik je cistà ovà... cîsto ženà; cîsto dîtè; supr.* špòrak;
- **cîstî cistòsti** – potpuno čist: *Stâvila je na stôl cîstu cistòstu tavâju.*

cistèrna,* -e (lat. *cisterna*) – brod vodonosac (u Hvaru je cijevima punio *Vèlu gustîrnu*): *Dôšla je cistèrna! Rastègli su gùme i sâd je tôte miljûn vòdoskokih!; usp.* gustîrna; (v. 1.4.1.1.)

cîstît, -in – čistiti: *Ûvik cîstin iza njèga!*

Cîsto srîdà, -e -ê – Čista srijeda, prvi dan korizme, Pepelnica; (v. 1.6.1.6.)

cîsto, *pril./ cistîje,* *komp.* – čisto/čišće: *Cîsto je, ne mòre bìt cistîje!; supr.* špòrko

cìto! (ve. *zito!* tal. *zitto!*) – šuti!: *Stôj cìto!* – Umukni! Ne govori!

civanîca, -e – potkoljениčna kost, golijen: *Âjme, udrî si me u civanîcu!* (ŽK); (v. 1.1.4.1.)

civetôna,* (trs. *zivetona*) – *pogr.* namiguša, koketa (v. 1.1.6.1.)

civîl, -a (ve. *civil*) – 1. *m.* koji nije u uniformi: *Bîlo je tôte vèće civîli(h) nègo vòjske; 2. prid.* izbirljiv (u jelu i piću):
Ovî tovôr je civîl, ne pîje mûtnu vòdu.

civîre, -a (ve. *civiera*) – drvena nosiljka za prijenos kamenja i sl.: *U jedôn dôn razbîli dvò pôra civîri(h)!; (v. 1.2.5.)*

cjât, cjâta – vrsta ptice pjevice, ‘crnogrla strnadica’ (*Emberiza melanocephala*); *usp.* cîkovac; (v. 1.5.2.1.)

cjônâk, cjônka – gležanj: *... nogâvice gôc do napòvar cjônok (IN); (v. 1.1.4.1.)*

cmâdina,* -e – niska, gusta magla: *Ëto, tâmo, na drùgu strônu, gùste maglê i cmâdine (Cel.); ... nî cûha, pritîsne cmâdina a cijadîn se potî i ù hlod (Kru.); (v. 1.4.8.1.)*

cmîj, cmîja *m* – vrsta grmolikog aromatičnog bilja, smilje (*Helichrysum arenarium*); (v. 1.5.3.3.)

cmîk, cmîka – prištić na oku, ječmenac: *Dôša mi je cmîk nâ oko, bomè vîdiš ga!* (v. 1.1.5.2.)

cò, v. cà

cobôn,* cobâna – 1. pastir; (v. 1.1.3.4.); 2. fig. neuk čovjek: *Za njèga se ne mòre rèc da je pròpja cobôn za fòrski (MJ); 3. nadimak Còban; (v. 1.1.2.)*

cògod, **cogodêra,** *zamj.* – štogod, nešto, nešto malo: *...nikad ne dôjdedu kûpît cogôdera u butîgu (FN); usp.* cãgod

còk, -a – panj: *Ovò je sùho kakò còk!; (v. 1.5.3.7.)*

cokèt, **cukèt,*** -a (ve. *zocheto*) – drveni komadić koji se ugrađuje u rub zida da učvrsti okvir stolarije: *Svâka vròta grêdù na ceîri cokèta.*

còkul, -a *m* (ve. *zocolo*) – posebno obrađeno podnožje zida; sokl: *Ucîn tôte còkul o(d) plòcicîh!; usp.* basamènat; (v. 1.2.3.1.)

còkula, -e (ve. *zocolo*) – vojnička cipela sa *codìnima*: *Udrî je còkulon u vròta da se svè zatrè slo!*; (v. 1.1.7.3.)

còkuli, -ih *m mn* (ve. *zocoli*) – cipele s drvenim potplatima; (v. 1.1.7.3.)

còl, -a (njem. *Zoll*) – mjera za promjer cijevi (1 col --- 2,54 cm): *Do kùce mi grê cjêv o(d) trî kvòrta, a po kući o(d) pôl còla*; (v. 1.2.9.5.)

còngul,* -a ( ) – jak smrad, smrad po krepalini: *Tò je smardìlo kakò svì cònguli!* (MBS); *usp.* smròd

cònkulast(i), -a(o), -o,* *prid.* (prema tal. *con+culo?*) – neravan, grbav, iskrivljen; *usp.* konkulòn

còran, còrni; còrnà, còrno; còrnò, còrno, *prid.* – crn: *Còran je kakò... còrni vròg!*; *Còrnà je ovà nôc kakò... còrno konòba!*; *Pròpja je còrnò ovò... còrno nèbo!*

còràt, còron – izvoditi čarolije, izazivati vradžbine (*còrì*): *Prî su jùdi vìrovoli u vìšćice cà còrodu.*

còrcàk, còrcka – cvrčak; (v. 1.5.1.4.)

còrì, còrìh, *m mn* – čarolije, uroci; *usp.* uròk; (v. 1.1.5.2.)

còrnìt (se), còrni (se) – 1. činiti što crnim; 2. izgledati crno, crnjeti se: *I nèbo se je pòcelo còrnìt na zopàdu* (FN); *supr.* bìlìt (se); *usp.* škùrìt; *carnì(t) se*

còrno, **còrno vìnò**, còrnega *sr* (vìnà) – crno vino; *supr.* bìlo; (v. 1.2.6.3.)

còrnò, *pril./ carnìje, komp.* – crno/crnje crno; *supr.* bìlo/bilìje; (v. 1.2.10.)

còrv, còrva – crv; *usp.* carvìc; (v. 1.5.1.3.);

- *imàt còrva u guzìcu* – biti nemirne naravi: *Vartì se po katrìdi kakò da ìmo còrva u guzìcu.*

- *lovìt na còrva* – loviti ribu koristeći morskog crva kao *èšku* na udici

còst,* *càsti* – čast, počast: *Bìće mi còst...*

còto, -ota (ve. *zoto*) – šepavac: *Òn je còto, còto bomè na lïvu nògu!*

còtot, -on (ve. *zotar*) – šepati: *Kakò nècù còtot kàl son ugàzi na ježìnu!*

còtov(i), -a(o), -o, *prid.* (ve. *zoto*) – šepav: *Onà je còtova, òl' ne vidiš kakò grê?*; (v. 1.1.5.2.);

- *còta škvàra*, v. *škvàra còta*

covìcan, covìcni, -a(o), -o, *prid.* – čovječan; *Pròpja je covìcan ovì... covìcni covìk; Pròpja je covìcna ovà... covìcno ženà; Kojè covìcno stvorènje!*; *usp.* jùski; (v. 1.1.6.1.)

covìk, -a; *mn.* jùdi – čovjek; *usp.* cejadìn;

- *còvice Bòžji!* – čovječe Božji! (prijekor): *Ma còvice Bòžji, ca tí ne kapìš ca sè dogòdo!*

- *da covìku pàmet stàne* – nevjerojatno: *Tò je da covìku pàmet stàne!*

- *dùšà o(d) covìka* – osoba dobre i mirne naravi: *Òn ti je dùšà o(d) covìka, u nìkoga se ne intrigòjè!*

- *morskì covìk* – sredozemna medvjedica: *Odòvna nìko nì vidi morskèga covìka*; (v. 1.4.10.)

- *bìt/postàt svòj covìk* – biti samostalan/odrasti

- *covìk ì po* – vrlo valjan čovjek

- *covìk o(d) svìta* – čovjek koji je puno putovao, vidio i naučio; pametan čovjek

còvli, -ih *m mn* – 1. veliki čavli; *usp.* cāval, bròkva; 2. simbol Kristove muke, iznose se u procesiji na Veliki petak; (v. 1.6.1.2.)

crìkva, -e – crkva; *hodìt u crìkvu* – biti aktivni vjernik: *Onà, bomè, grê u crìkvu*; (v. 1.2.1.6., 1.6.1.1.)

crìkvica, -e – crkvica: *Bìli su vèc pasàli crìkvicu 'Zvijezda mora' ...* (IN); (v. 1.2.1.6.)

crìp,* -a – vrsta motke za mlaćenje pšenice: *... da kojì snòp dòjde finalmènte po(d) crìpe* (IN);

crìpnja, -e – vrsta zemljane posude pod kojom se peče, peka: *Rèp o(d) kìrnje smo isìkli na bokùnè i stāvili po(d) crìpnju!* (MJ); (v. 1.3.2.2.)

crìpot, -jen – 1. crpsti; 2. vaditi ribu iz *sàke* velikim *ušācen*: *...sardèle se crìpotu i mècèdu u gajète* (FN)

crìvo, -a – crijevo: *Sòlpi tukò òdma izvādit crìvā vònka!*; (v. 1.1.4.1., 1.4.16.);

- *slìpo crìvo* – slijepo crijevo

cùdan, cùdni, -a(o), -o, *prid.* – čudan; *cùdni covìk, pùno je cùdan; cùdno ženà, pùno je cùdna; cùdno dītè*; (v. 1.1.6.1.)

cudesà, ž *mn*, cudês, cudesîh – čudesà: *Ma da si vîdi otò cudesà.*

cùdit se, cùdin se – čuditi se: *Ca sè cùdiš, òl' je ne poznâješ!?*

cudnovâto, *pril.* – neobično, čudno: *Tà je spîza bìla tâko cudnovâto lîpà, da bi se svàk infîšô... (Kru.)*

cùdo, -a – 1. čudo: *Da si vîdi tò cùdo!; usp. cudesà, miròkul;* 2. *pril.* mnogo;

- **cùdo svîta** – mnogo ljudi

- **cùdo Bòžje** – nešto posebno, izuzetno

- **cùdo o(d) ditèta** – jako nadareno dijete

- **nôc se na cùdo** – naći se u zbunjujućoj situaciji (ne znati kako se postaviti)

- **Svâko cùdo za trí dôna** – Na svaku novost se ljudi brzo priuče.

cùf, -a (ve. *zufò*) – čuperak, pramen kose na čelu; *usp. rascufât*

cufèt, -èta (ve. *zufeto*) – začesljana kosa na čelu, dio muške frizure: *...inkolòni kòkot-cufèt (IN)*

cùkar, cùkra (ve. *zucaro*) – šećer; (v. 1.3.8.1.);

- **cùkar baškabà**, * – krupni smeđi šećer od šećerne trske

- **cùkar-de-òrzo**, * (ve. *zucaro d'orzo*) – bomboni od uprženog šećera

- **cùkar na kvadrète; cùkar na plakète** – šećer u kockama

cukarîn, -a (ve. *zucarìn*) – bombon: *Dòj mòlemu jedôn cukarîn!; (v. 1.3.9.1.)*

cukarjèra, -e (ve. *zucarièra*) – posudica u kojoj se drži šećer, šećernica: *Jednà cukarjèra je lîpo figurâla onâko namîšćena na merlèt; (v. 1.3.2.3.)*

cukèt,* v. **cokèt**

cukûn, -ûnà, *m* (ve. *zucon*) – glupan, tikvan: *Kojî je tò cukûn!; usp. bûzdo, èbete, imbečîl, imberlôn, smantôn, šêm-pjo, šòrdo, turlalà...; (v. 1.1.6.1.)*

cùpak, cùpka *m*, **cùpica**, -e ž – zatiljak: *Udrî son se u cùpak; ...pogodî ga je balûn u cùpicu (IN); (v. 1.1.4.1.)*

cùpot, v. **sùpot**

cûrma,* -e (ve. *zurma*) – ribarska družina: *Bara Kûzma je ùvik hodî na rîbe s îston cûrmon; (v. 1.4.9.1.)*

cùšpajz,* -a (njem. *Zuspeise* – prilog jelu) – ukuhano povrće, varivo; (v. 1.3.5.1.)

cùt (se), cùjen (se) – čuti (se): *Cùješ ti mène!?!; Cùlo se do na Fâbriku kakò su kantâli.*

cûvât (se), cûvon (se) – čuvati (se): *Cûvoj mi môlega jedôn càs!; Cûvojte se vî njèga!*

cvât, **cvâst**, cvâte – cvasti: *Omênduli pòcnedu cvâ(s)t vèc u parvî mîsec; usp. cvîtot*

cvatônje, -a – cvanje, cvjetanje

cvîće, -a *sr zb* – cvijeće: *Ma kojè lîpo cvîće u tēbe!*

cvîit, -a *m* – cvijet; (v. 1.5.3.8.);

- **cvîit mlâdosti** – rana mladost: *Nî ni onâ vèc u cvîtu mlâdosti!*

- **cvîit od vînâ** – bijela pjenica na površini ne baš zdravog vina

cvîiti, -ih, *mn* – tradicionalni hvarski kolač: *Tîsto se razvôjo na pôl centîmetra, rôdulon se rîžedu 'cvîiti'... (Gst.); (v. 1.3.9.2.)*

cvitîć, -a – mali cvijet, cvjetić; (v. 1.5.3.8.)

- **vèšta na cvitîće** – haljina od tkanine s uzorkom cvjetića

cvîtot, -o, – cvjetati: *Sâd non već svè cvîće cvîto; usp. cvâst*

cvôr,* cvôri, ž – gamad, nametnik na čovjeku, životinji ili biljci (*buhà, ušènak, cîmàk*); (v. 1.5.1.4.)

Č, Ć

čauš,* -a (tur. *çavuş*) – općinski podvornik, dostavljač poziva: *Mòre bit da hi je avižô čauš (IN)*

Čeh, Ćek,* Ćehinja, Ćekinja,* češki – iz Češke: Čeh, Ćehinja, češki: *Dobrã je onã Ćehinja!*

čûnka, -e – rilo, njuška, gubica: *Ćapãćeš po čûnki, mōli!* – Dobit ćeš po gubici...!; *usp.* rilo, mûžo (v. 1.1.4.3.)

čifüt,* -a (tur. *çifit*) – *pej.* Židov; *fig.* škrtac, prefriganac; (v. 1.1.6.1.)

čà, *nepr.* – čestica koja naglašava prethodnu riječ u smislu: odavde, dalje, van;

- *Bûta čà!* (tal. *butta via*) – Baci (odavde)!
- *Grēmō čà!* – Idemo (odavde)!
- *Hōmo čà!* – Hajdemo (odavde)!
- *Īša je čà* – Otišao je (odavde).
- *Mōla čà!* – Pusti to! (sada)
- *Nōs čà!* – Nosi, odnesi (dalje)!
- *Pōj čà!* – Idi (odavde)!: *Pōću čà kad mēne bûde vōja!*

čãca, -e – otac, tata; *uobič.* otãc, pãpe; (v. 1.1.3.1.)

čãcinovo, *pril.* – očevo (donekle pogrd.): *Cã trĩskoš po tēmu, òl' ti je tò čãcinovo!?!; Bōga ti čãcinova!*

čãkula, -e (ved. *ciacola*) – ugodan, opušten razgovor; brbljanje, čavrljanje: *Ne bacelōj, tò su ti sōmo čãkule!*

čakulãt, -ôn (ved. *ciacolar*) – ogodno razgovarati, brbljati: *Onã vèce vōli čakulãt nēgo ĩst i pīt!*; *usp.* petegulãt

čakulēta, -e (ved. *ciacoleta*) – kraće čavrljanje: *Sĩbe se fermō na čakulētu sa popōn... (IN)*

čakulōna, -e (ved. *ciacolona*) – *fam.* brbljavica: *Kojã je tò čakulōna!*; *usp.* blebetūša, lajōna, petegulōna; štafelōna, štampadōra; (v. 1.1.6.1.)

čakulōnje, -a (*hibr.* prema ved. *ciacolada*) – brbljanje; *usp.* petegulōnje

čào, *uzv.* (tal. *ciao*) – *nov.* prijateljski, neformalni pozdrav

čãp, čãpa (ved. *ciapo*) – jato ptica pjevica: *čãp gardelĩnih; usp.* jãto

čapãt (se), -ôn (se) (ved. *ciapar*) – 1. uhvatiti (se), uloviti (se); 2. zaraditi; *usp.* čapōvãt;

- *čãpa!* – zgrabi! drži!; (v. 1.4.5.2.)
- *čãpa parvēga!* – izraz kod klapskog pjevanja (‘pjevaj kao tenor!’)
- *čapãce nos ũra od...* - (za)kasnit ćemo
- *čapãla ga je debulēca* – osjetio je slabost u tijelu
- *čapãla me mãrkla nôc* – zatekla me je mrkla noć
- *čapãla nos je kĩša (nevēra, pijãvica)* – uhvatilo nas je nevrjeme
- *čapãli su se* – posvađali su se
- *čapãt āsa* – dobiti jedinicu (u školi)
- *čapãt bakarãus* – dobiti batine: *Mōga bi kōgod čapãt bakarãus! (Cel.)*
- *čapãt bōga za brōdũ* – iskoristiti životnu priliku
- *čapãt brĩvu* – doseći potpunu brzinu kretanja (*npr.* broda)
- *čapãt cĩmu* – prihvatiti kraj brodskog konopa: *Čãpa cĩmu i věž za kolōnu!*
- *čapãt drũgega* – prihvatiti drugi glas u klapskom pjevanju

- *ćapàt fìbru* – dobiti vrućicu
- *ćapàt gòsta* – pronaći gosta i iznajmiti mu sobu
- *ćapàt jednèga za drùgega* – pobrkati dvije osobe: *Ćapô ga je za brāta mu.*
- *ćapàt kacòt, ćapàt pèst* – dobiti udarac šakom
- *ćapàt kagarèlu, ćapàt kòliku, ćapàt pròliv* – dobiti proljev
- *ćapàt kojì đinar* – zaraditi štogod: *Tukāće mi afitàt ovè dvì kāmare za ćapàt kojì đinar.*
- *ćapàt kolùre* – dobiti boju u licu (*npr.* nakon bolesti): *Āla dà, ćapô si kolùre!*
- *ćapàt kònat* – dobiti batine (kaže se djeci): *Hòd dòma vèselo, ćapāćeš kònat!*
- *ćapàt koštìpacjùn* – prehladiti se
- *ćapàt krepāvicu* – postati iscrpljen, mlohav, *krèpon*
- *ćapàt krùh ù ruke* – završiti školovanje, izučiti zanat
- *ćapàt kurāja* – ohrabriti se: *Ćapô je kurāja, điga se i zamolì za plès (IN)*
- *ćapàt mǎšku* – opiti se
- *ćapàt mùltu* – dobiti globu: *Ćapô je mùltu, a mòga je dospìt i u paržùn!*
- *ćapàt na induvìn* – raskrinkati koga, izvući odgovor neizravnim pitanjem
- *ćapàt na ležð* – uhvatiti koga ‘na leglu’ (negdje gdje se bio pritajio)
- *ćapàt na mǎkinu* – dovršiti šivanje šivaćim strojem
- *ćapàt na plūća* – dobiti tuberkulozu pluća
- *ćapàt na zùb* – okomiti se, imati nešto protiv nekoga
- *ćapàt òganj* – zapaliti se: *Levùt ni(n) je bì ćapô òganj... (IN)*
- *ćapàt perffjânko* – uvjeriti, pridobiti nekoga zaobilaznim putem
- *ćapàt pjég* – zaobliti se: *Na grônu od mǎsline se obìsi kāmik dòk onà ne ćapô pjég.*
- *ćapàt plìsan* – upljesniviti se
- *ćapàt po lopātici* – dobiti udarac dlanom po plećki (česti prijekor majke prema neposlušnom djetetu)
- *ćapàt po rìlu, ćapàt po čùnki* – dobiti udarac po obrazu
- *ćapàt po ùkvi, ćapàt po čìverici* – dobiti udarac u glavu
- *ćapàt pocèš* – steći pravo služnosti; *usp.* *pocèš*
- *ćapàt pùnāt* – dobiti upalu pluća: *A ca sè hòće za ćapàt pùnāt, plavurìtu!*
- *ćapàt repìcu* – uzoholiti se
- *ćapàt rìpu za rodākvu* – pogrešno procijeniti; *usp.* *ćapàt ròg za svīcù; petāt rìpu za rodākvu*
- *ćapàt ròg za svīcù* – prevariti se (u procjeni neke situacije ili sl.)
- *ćapàt ròtu* – uhvatiti i držati željeni smjer pri plovidbi
- *ćapàt rùku tarcarūlā* – skratiti jebro
- *ćapàt rùžinu* – zahrđati: *Kakò nēće ćapàt rùžinu kad nì dō mìnij!*
- *ćapàt sardèl* – biti udaren po prstima (kazna u školi): *Dobòta svāki dôn bi ćapô sardèl u škùlu.*
- *ćapà(t) se* – započeti svađu, posvađati se
- *ćapà(t) se krāja* – doći do obale, doploviti (*npr.* pri pogoršanju vremena)
- *ćapà(t) se lavûra, poslā* – početi raditi: *Parì da će se tukāt ćapàt lavûra (Cel.)*
- *ćapà(t) se lǐbra (motìke, vesòl...)* – početi učiti (raditi u polju, veslati...): *Kà(d) ćeš se tì ćapàt lǐbra; Vajò se ćapàt motìke, nì drùge!*
- *ćapà(t) se pòrta* – 1. doći do luke; 2. *fig.* sretno završiti kakav pothvat, ‘uploviti u luku’
- *ćapà(t) se šotobrūco* – uhvatiti se ruku pod ruku
- *ćapà(t) se u gvoždīcā* – upasti u zamku
- *ćapàt sviřinu* – stvoriti naslagu algi
- *ćapàt škòpulu* – dobiti pljusku: *Mòli, ćapāćeš škòpulu!*
- *ćapàt trì gòla u brānku* – primiti tri gola;
- *ćapàt ù boga* – dobiti upalu, razboljeti se

- *ćapät u đir* – zadirkivati s više strana
- *ćapät u möršu* – staviti u škripac (predmet koji se obrađuje) i zategnuti
- *ćapät u redikul* – ismijavati koga
- *ćapät u remûrc* – prihvatiti brod u svrhu njegova potezanja drugim brodom
- *ćapät u sakramënat* – dobiti križobolju; *usp.* sakramënat
- *ćapät po sakramëntu* – dobiti batine po križnom dijelu leđa
- *ćapät u štûmak* – osjećati bol u truhu zbog tuge, brige...
- *ćapät u vâlcer* – prihvatiti zabrinjavajuću situaciju s veselije strane, olako
- *ćapät vapôr* – uhvatiti brod (ukrcati se u zadnji čas): ...*kojâ je ûra, sigûro neće ćapät vapôr!*
- *ćapät za guzîcu* – uštupnuti za stražnjicu
- *ćapät za rîc* – držati koga za riječ
- *ćapät za šëmpjota, mõnu, arlekîna* – smatrati koga budalom
- *ćapät za žîve i mõrtve* – dobiti velike batine (uglavnom prijetnja djeci)
- *ćapät žënsku* – izaći sa ženom (turisticom)
- *ćapät žurnôtu* – zaraditi dnevnicu
- *Ćapâlo je jednû bõtu* – Kiša je namočila zemlju u dubini od jedne *bõte* (zamaha motikom)
- *Ćapô ga je trentaûn* – Uhvatio ga je napadaj bijesa.
- *Ćapô se na baketînu* – Nasjeo je.
- *Jestë cõ ćapâli?* – Jeste ulovili što?
- *Ka(d) te ćapô jednâ, ćapô te stô i jednâ!* – Kada što krene ukrivo, sve ide loše.
- *Ki ćapa - ćapa!* – Tko zgrabi -- zgrabi!
- *Kõlera (kõlika, jelâvica...) te ćapâla!* – razne kletve poput: Bolest te uhvatila!
- *Motôr je ćapô o(d) parvê* – Motor je upalio ('uhvatio') od prvog pokušaja.
- *Nî ćapô ni hëlera* – Nije ništa zaradio; *usp.* *ćapät kojigôd đinar*

ćapëkät, v. ćepëkät

ćapõvät, -õjën (ved. *ciapar*) – hvatati, loviti: *S onôn nõvon plivaricon onî ćapõjëdu vëce nëgo prî; usp.* *ćapät*;

- *ćapõvät võju* – postajati raspoložen za što: *Ćapõjë me võja za pôc plivot.*
- *ćapõvät za pârste* – biti studeno (kada zebu ruke): *Gregolevõnt ćapõjë za pârste (IN)*

ćarät, -ô (ved. *ciarar*) – bistriti se: *Rëklo bi se da ćarô odozdõla.*

ćâro, v. ćôro

ćavâdo,* -ota (prema ved. *ciavar* – jebati) – teško, 'zajebano' stvorenje; (v. 1.1.6.1.)

ćefâla, -e ( ) – glava, tjeme: *Ćapâćeš jednû po ćefâli! (ŽK); usp.* *ćiverica*; (v. 1.1.4.1.)

ćëla, -e (tur. *kel*) – golo vlasište, tjeme bez kose, ćela: *Jõš je mlôd, a vëc ìmo lîpu ćëlu; usp.* *ćërika*; (v. 1.1.4.1.)

ćëlika, v. ćërika

ćëlov(i), -a(o), -o, *prid.* – ćelav: *Väs je ćëlov ... ovî ćëlovi covîk; Ćëlova mu je ... njegõva ćëlovo glõvâ; ćëlovo stvorënje*; (v. 1.1.5.2.)

ćëlovac, ćëlovca – ćelavac: *Ôn je ćëlovac, ma nî mu drõgo kad mu se tõ rëce.*

ćëpa, -e (tal. *cheppia*) – vrsta ribe, poput velike srdele, puna kostiju (*Alosa fallax milotica / Clupea alosa*): *Bûta tõ ćä, tõ ti je ćëpa! (ŽK)*

ćëpekâlo, -ota, **ćëpëko**, -ota – mucavac; (v. 1.1.5.2.)

ćëpëkät, -ëkon – govoriti isprekidano zbog govorne mane, mucati: *Nî znô njânka ćëpëkät na inglëški (IN); usp.* *tar-tajät*; (v. 1.1.6.5.)

ćër, ćerê – kći: *Êee, ćërce mojâ, toliko tëga je bilo... (MJ); (v. 1.1.3.1.)*

ćërika, **ćëlika**, -e (tal. *chierica*) – 1. svećenička tonzura; 2. *iron.* ćelava glava; *usp.* *ćëla*

ćikara, -e (ve. *cicara*) – šalica: *...cîn je gõst põpi kafû, agvânta ćikaru i târc oprät za dät drüğemu, ...falîlo je svëga! (Cel.); (v. 1.3.2.3.)*

ćikarica, -e (*hibr. dem. prema ve. cicara*) – mala šalica; *ćikarica za cõrnu kafu*

ćikät, -õn (ved. *cicar*) – gristi se, srditi se; samo u izr.:

- *Ćika bõje!* – uzvik naslade tuđem neuspjehu (uz gestu udaranja pest o pest)

ćikët, -a ( ) – jedno pakiranje minerskog eksploziva: *Jõ bi stãvi ovõde jedõn ćikët.*

ćikapëlnica, ćikapêrnica, -e – pepeljara

ćimuli, -ih *m mn* (stdlr./lat. *cymula*) – mladi izdanci kupusa: *...bronzîn lëšo ćimuli(h) (Cel.);* (v. 1.3.7.1.)

ćiribîmbit, -in – gledati, viriti potajno: *Onî sõmo ćiribîmbidu... (Cima)*

ćiverica, ćiferica, -e (prema rus. *kiver*) – razg. glava, ‘tikva’: *Stõj smîron, ćapãćeš dvî po ćiverici!; usp. tikva*

ćodîna,* -e (ved. *ciodin*) – kratki čavao široke, izbočene glave: *Stãvi son ćodîne na šjõle o(d) postõlih;* (v. 1.1.7.3.)

ćoka, -e (ved. *cioca*) – 1. vrsta cvijeta, pelargonija, geranij: *U njê je ćõki(h) svîh kolûri(h)!; 2. viseći svijećnjak u crkvi (luster u obliku cvijeta ćõke);* (v. 1.6.1.1.)

ćokolatîna, -e (prema ved. *ciocolada*) – čokoladica: *Dõla mãti sînu / za ćokolatînu / zaplãkola gõrko / ca nî za Perînu (Po); usp. ćukulõta;* (v. 1.3.9.1.)

ćoro, ćaro, kjâro,* *pril.* (ve. *ciaro*; tal. *chiaro*) – 1. bistro; 2. jasno: *Tolíkima nî jõš ćoro kakõ stvõri stojîdù (Cel.); Nesûđenemu diretûrù bîlo je svè ćaro (IN); Ma nî mi prõpja kjâro (AD)*

ćorov(i), -a(o), -o, *prid.* (prema tur. *kör*) – ćorav; *fig.* koji loše uočava: *Ca ne vîdiš, õl’ sî ćorov!?!; Ćorov je... ovî ćõrovi covîk; Ćõrova je... ovã ćõrovo ženã; Kojè ćõrovo stvorênje!;* (v. 1.1.5.2.)

ćorovac, -ca (prema tur. *kör*) – ćorovac, onaj tko loše vidi

Ćozõt,* -a (ved. *ciosoto*) – 1. ribar iz talij. mjesta Chioggije (lovili u našim vodama za vrijeme Austro-Ugarske); 2. osobni nadimak *Ćozõt*

ćucät, -õn (ved. *ciuciar*) – sisati: *Õl’ ti mõli jõš ćucõ pãrst?*

ćucîn, -a (ved. *ciucin*) – duda varalica: *Opèr mu ćucîn, pô mu je na tlèh!;* (v. 1.2.4.2.)

ćûh, -a – dašak vjetra: *Nî bîlo ni ćûha vîtra; usp. ćûšit;* (v. 1.4.8.1.)

ćükät (se), ćükon (se) – prenositi (se) od uha do uha, naslućivati (se): *Jednî i drûgi õbo tẽmu nîsû nîšta ni ćukãli (IN)*

- *Ca sè ćûko - tõ se i doćûko!;* (v. 1.7.3.2.)

ćukulõta, -e (ved. *ciocolada*) – čokolada; *usp. ćokolatîna;* (v. 1.3.9.1.);

- *baštûn ćukulõte* – rebro čokolade

ćûlit, ćûlin – napinjati uši da bi se što bolje čulo: *Kad je pãs u fêrmu, ondã ćûli ûši.*

ćurlinkãvac, -kõvca – vrsta ptice pjevice, ‘crnoglava strnadica’ (*Emberiza melanocephala*); *usp. cîkovac*

ćûš-bûš – samo u izr.:

- *ni ćûš ni bûš* – nijemo, bez odgovora: *Jõ son ga lîpo pozdrãvi, a õn ni ćûš ni bûš!*

ćûšit, ćûši – lagano puhati: *Ćûši mãlo is krãja; usp. ćûh*

ćûška, -e – 1. u Brusju općí naziv za pticu; *uobič. tîtica;* 2. *ćûška žutovrãtnica* – ptica pjevica iz porodice drozdova s crvenim perjem na vratu, crvendać (*Erithacus rubecula*); (v. 1.5.2.1.)

ćûtît (se), ćûtin (se) – 1. osjetiti, ćutjeti: *Ćûtin jõ da se fureštarîja okrîće za nãmi (IN); 2. osjećati se: Ne ćûtin se danãs dobrõ;*

- *ćûtît jõje* – doseći spolnu zrelost: *Põce mi je sîn ćûtît jõje, nî ga dõma cîli dõn!*

- *ćutí ga je* – pripit je; (v. 1.1.6.3.)

D, Đ

---

dabôjdo! *uzv.* – Dabogda!: *Dabôjdo mi òci ispàle (...rùkà usâhla) àko son tò jò ucinìla!; usp.* akobôjdo

dâje, *pril.* (*komp. od dalekò*) – dalje: *Brûsje je dâje od Grôbja; supr.* bližje

dajinà, -ê – daljina, udaljenost

dakâpo,* *pril.* (tal. *da capo*) – 1. ispočetka, iznova: *Nîsmò dobrò ucinìli otî posòl, tukò pocêt dakâpo*; 2. u glazbi: znak za ponavljanje dionice

dakôrdo,* *pril.* (tal. *d'accordo*) – složno, suglasno: *Dakôrdo su Īvica i mâtì (IN)*

dalèk(i); dalekà, dalèko; dalekò, dalèko, *prid.* – 1. dug: *Dalèk je... otî dalèki konòp; Dalekà je... otà dalèko maôna*; 2. udaljen: *Dalekò je tò selò odovôda*;

dalekò, *pril.* – 1. dugo (o dužini): *Nè znon hòce tò bit dòsta dalekò*; 2. daleko, udaljeno: *Säd nî dalekò do Milnê sa nõvon cèston.*

damàsk,* damàska (tal. *damasco*) – vrsta dekorativne tkanine, damast; (v. 1.1.7.2.)

dâmenbal,* -a (njem. *Damenball*) – ples u kojem žene biraju partnere: *A ôn joj govàri da nè zno plèsät dâmenbal, a tângo, tò šì! (IN)*; (v. 1.6.4.2.)

damjôna, -e, **damižôna**, -e (ved. *damiana*; tal. *damigiana*) – staklenka opletena prućem, najčešće od pet litara: *Kad je damjôna bila prôzna rëkli su: 'Nî vëc gòriva!' (IN)*; *Tukò vazèst pròvu damižônu, nè ovò plastike! (MC)*; (v. 1.3.1.)

danàs, *pril.* – danas; (v. 1.2.8.5.);

- *danàs-sùtra* – u mogućoj bliskoj budućnosti

- *dôn danàs* – i sad, i dan-danas

danâšnjì, -a(o), -o, *prid.* – današnji, sadašnji: *Ovà danâšnjo mularìja nî kakò ondâšnja; danâšnjo vrîme.*

dāndarica, -e – plod (crne bobice) od grma mirte (*mārtine*); (v. 1.5.3.4.)

dangüba, -e – lijenčina, danguba:

Stòrija o parvèmu turìsti - dangübi (Cel.); *Ćèri mojà, promìsli mǎlo, ca cè ti otî dangüba!?*; (v. 1.1.6.1.)

dangübit, -in – gubiti vrijeme; *usp.* izdangübit;

- *za ne dangübit* – da se ne bi gubilo vrijeme

daprôva, v. **deprôva**

dārcot,* dārcen – drhtati: *Mòli mi je dārcó o(d) stüdeni; uobič.* trës(t) se

darežjiv, darežjivi, -a(o), -o, *prid.* – darežljiv; *Darežjiv je ovî tvòj... darežjivi otàc; Darežjiva je ovà tvòjã... darežjivo tetã; Kojè darežjivo stvorènje!*; (v. 1.1.6.1.)

darivàt, -ijèn – darivati; *usp.* darovàt

darivônje, -a – darivanje: *...butìlja prošèka radi bòlesti, darivônja... (Cel.)*

darneküša, -e – vrsta loze; (v. 1.2.6.3.)

darovàt, -üjen – dati dar(ove), darovati; *usp.* regalàt; darivàt

darovìt(i), -a(o), -o, *prid.* – darovit, nadaren, talentiran: *Üvik se govorìlo kakò su Brušãni darovìti... (Po)*; .

darôvšćina, -e – nekretnina koja je darovana

darvã, dôrv, darvîh ž *mn* – drva za ogrjev; *usp.* drîvo; (v. 1.5.3.7.)

darvèn, darvèni; darvenà, darvèno – drven: *Darvèn je ... darvèni bròd; Darvenà je ... darvèno batâna; darvèno daržãlo;*

- *darvèno Marìja* – sinonim za ukočenu osobu: *Kakò se tò daržìš, parìš darvèno Marìja!*

darvenarija, -e – građevinska drvenarija, stolarija

daržalo, -a – 1. držak alata; (v. 1.2.5.); 2. držalo u koje se utiče pero za pisanje

daržat (se), -in (se) – 1. držati u ruci: *Darži dobrò cìmu!*; 2. držati se, imati držanje: *Poglè(j) je, darži se kakò principèsa!*; 3. čuvati: *Mi jòš daržimò u kùću oni stòri baùl!*; 4. imati na uzdržavanju: *Prí smo daržali kozè i kòkoše, ma sàd vèc nè.*

- *daržà(t) se na veslà* – održavati poziciju lagano veslajući

- *dobrò se daržat* – biti dobrog zdravlja u poodmaklim godinama: *Ón se jòš dobrò darži!*

- *Dàršte me, ubìću ga!* – iron. Drž'te me da ga ne ubijem!

daržava, -e – država: *Da nì tèga ne bì se znàlo da smo sàd nòva daržava (IN)*

daržjít, ., -î – kišiti, daždjeti: *Danàs će daržjít cìli dòn (ŽK); Dažjì cìlo jùtro; uobič. pàdo kiša; usp. dørž*

daržjív, * **dažjív**, -ìvi; -a(o), -o,* *prid.* – kišoviti: *I sùtra će bìt da(r)žjìvi dòn.*

daržonje, -a – držanje

daska, -e – daska debljine oko 2,5 cm; *usp. punitžel*; (v. 1.2.2.);

- *daska o(d) krùha* – daska na kojoj se slagao umiješani kruh i nosio *nã peć*

- *daska o(d) prònja* – daska s rebrastim limom, služila je za ručno pranje *ròbe* preko *maštìla*

daščica, -e – 1. komad daske, mala daska; 2. daščica za rezanje namirnica; (v. 1.3.1.)

dàt (se), dòn (se) – dati (se); *usp. dõvât*;

- *dàt gùšta* – učiniti kome na volju, pričiniti zadovoljstvo: *Nècù mu dàt gùšta!*

- *dàt kapìt, dàt intendìt, dàt znàt* – dati do znanja

- *dàt kapòt* – osvojiti sve bodove u kartaškoj igri

- *dàt na vòju* – pustiti da radi što hoće

- *dàt likadìnu* – 1. napraviti glazuru, dati završni sloj zaglačanim cement. nanosom; 2. *fig.* uljepšati

- *dàt po rìlu* (*po bògu, po škìnima, po ušìma, po zùbìma...*) – udariti po...

- *dàt potòlicu* – povlađivati, umanjivati čiju krivnju; *usp. potòlica*

- *dàt rìc* – zadati riječ, obećati

- *dàt rùku* – 1. pomoći komu; 2. nanijeti jedan premaz bojom

- *dà(t) se* – prepustiti se: *Nemòj se dàt!*

- *dà(t) se na zlò* – krenuti po zlu (*npr.* rana koja se ognoji)

- *dàt stròha* – prestrašiti, zastrašiti koga

- *dàt vòltu* – pričvrstiti konop (jednostavnim i brzim načinom vezivanja za *bìtu*)

dātula, -e (ve. *datolo*) – 1. plod nekih vrsta palmi: *Skùpili su dātule po salìžu od rìve*; (v. 1.5.3.4.); 2. vrsta školjke (razvija se u poroznome kamenu), *uobič. parstàc (Lithophaga lithophaga)*; (v. 1.4.17.)

davninà, -ê – davno vrijeme, davnina;

- *ol davninê* – od starih vremena, iz daleke prošlosti

davònt,* -a (tal. *davanti* – sprijeda) – konop koji veže prednji kraj *lantìne* latinskog jedra za *mònkul*; (v. 1.4.3.)

dažjít, v. **daržít**

De- profūdis, *nepr.* (lat. *de profundis* – iz dubine) – početni dio liturgije za mrtve: *Zakantàćedu mu De profūdis prì ovè zīmè*; (v. 1.6.1.3.)

debalín,* *pril.* (ved. *de balin*) – dobra izgleda, 'kao puška', tip-top; *Nakarcàli su ga debalín* – Dobro su ga nakrcali (o brodu)

debèl, **dèbel**, debèli; debelà, debèlo; debelò, debèlo; *prid.* – debeo: *Pùno je debèl... ovì debèli covìk; Pùno je debelà... ovà debèlo ženà; Kakò je debelò ovò... debèlo dītè!*; (v. 1.1.4.2.);

- *debèli hlòd* – velika, debela hladovina

- *debèlo mēso* – stražnjica: *Dàli su mi injèkciju u debèlo mēso.*

- *debèlo môre* – otvoreno more, pučina, *kùlaf*

debèli jùnac, -kjùnca – ptica zimovalica na Hvaru, batokljun (*Coccothraustes coccothraustes*); (v. 1.5.2.1.)

debjinà, -ê – debljina (tijela ili predmeta): ...za *debjinù môlega pârsta*.

dëbul(i), -a(o), -o, *prid.* (ve. *debole*) – slabašan, bez snage (*npr.* poslije bolesti); *Dëbul je ... dëbuli covîk; Dëbula je ... dëbulo ženà; ...žbatît dvò frîška jôja za ovò dëbule dicê (IN); usp.* indebulît

debulëca, -e (ve. *debolezza*) – slabost, osjećaj gladi, iscrpljenost poslije bolesti: *Çapâla me je debulëca; Ôl' ne vîdiš u kojû je debulëcu cîlo daržâva dôšla! (AD); usp.* iznemòglost, slâbost; (v. 1.1.5.2.)

dëbulo, *pril.* (ve. *debolo*) – slabo, krhko, slabašno:

dëc, -a (prema tal. *decilitro*) – decilitar: *Pòpi son sômo dvò dëca còrnega; (v. 1.2.9.5.)*

decêmar, v. **dicêmar**

decîmetar, -a (tal. *decimetre*) – 1. dužina od 10 cm, decimetar; 2. krojački metar: *Izmîrila mi je pôs is decîmetron i zapisâla.*

dedrênto, *pril.* (ve. *de drento*) – iznutra (s unutarne strane *škòjih*): *Glogojî defôra, dedrênto bonâca! (IN); supr.* defôra

defâte,* **defâto**,* *pril.* (ve. *defato*) – u stvari, doista, zaista, *de facto*

defêt,* -a (sttal. *defetto*) – defekt, mana: *Ôn îmo nîki defêt pôk têško govòri; usp.* betêg, falînga

defôra, *prij.* (ve. *de fora*) – izvana: *defôra škòji(h)* – more s vanjske strane *škòjih*; *supr.* dedrênto; (v. 1.4.8.2.)

dejerît,* v. **dijerît**,*

dëk, -a (ved. *deca*) – dekagram: *Dôj mi dëset dëk murtadële!; (v. 1.3.13.);*

- (*pro*)**dôvât na dëke** – dijeliti namirnice ograničeno (za i nakon 2. sv. rata): *Na dëke se prodovâlo / pri(d) butîgu se u filu stâlo (FJ)*

dekapòto, *pril.* (ve. *de capoto*) – u potpunosti, posve: *Uredîli su hi dekapòto* – ‘sredili’ su ih...

dekoracjûn,* -ûni, ž (tal. *decorazione*) – 1. ukrašavanje, dekoracija; 2. odlikovanje; *usp.* medâja

dekòt,* -a (ve. *decoto*) – ljekoviti preparat, sirup: *Nî dekòta dò mora!*

deliberât (se), -ôn (se) (ve. *deliberar*) – osloboditi (se): *Nekâ te Bôg deliberô svâkega zlâ; Deliberô se je strôha o(d) kânje (IN)*

delicij, -a (tal. *delizia*) – uživanje, uživancija; (v. 1.3.13.)

delicija, -e (tal. *delizia*) – vrlo ukusno jelo, poslastica: *Na stôl su bile sômo delicije!*

delija,* -e ž (prema tur. *deli* – hrabar, neustrašiv) – snažno čeljade, junak, delija

delikôn(i), -a(o), -o,* *prid.* (ve. *delicato*) – 1. nježan, tankoćutan, delikatan: *Zôv delikôn i fîn... (Po); 2.* ugladen, lijepo odjeven: *Ôn je pròpja jedôn delikôni covîk!; (v. 1.1.6.1.)*

delùšo,* *pril.* (tal. *de lusso*) – luksuzno, bogato, svečano; *tinêl delùšo* – luksuznija soba

demoštracjûn,* -ûnâ, m/ -ûni, ž (tal. *dimostrazione*) – demonstracija: *Demoštracjûni nâsri(d) rîve... (Cel.)*

dentjêra, -e (ve. *dentiera*) – umjetno zubalo: *Po nôci daržî dentjêru u čîkaru sa vodôn; (v. 1.1.8.3.)*

denûncija,* -e (tal. *denunzia*) – prijava, tužba: *Âko mi se ne skužò, uciniću denûnciju proti njêga.*

denjà(t) se, **dinjà(t) se**, -ôn se (ve. *degnarse*) – udostojiti se: *Ne denjò se... (Cel.)* – Ne udostoji se, ispod časti mu je; *Drûgi ga se ne denjâju (Cel.)* – Ne prihvaćaju ga, ne cijene ga: *Ôn je dūšâ o(d) covîka, svâkega se denjò (AD); Fôrke se nîsù dinjâle têga poslâ (Cel.)*

denjòž,* **dinjòž(i)**, -a(o), -o,* *prid.* (prema ve. *degnar*) – blagonaklon, susretljiv, koji se ne ustručava družiti s ‘nizima’ od sebe: *Ôn îmo krejònce, a i denjòž je* – Uljudan je i susretljiv.

depašâjo,* *pril.* (ve. *de passaggio*) – u prolazu; *rêc cogòdera depašâjo; Onâko, de pašâjo... (IN); usp.* pašòj

depjômbo, *pril.* (ve. *a piombo*, tal. *appiombo*) – okomito: *Pô je is parvêga pòda depjômbo nâ zemju i nî mu ništa!; usp.* pjômbo, apjômbo

depjù, *pril.* (ve. *de più*) – mnogo, previše, odveć: *Da je barênto bîlo depjù slòni(h) sardêl! (IN,); ...vêc je bîlo depjù vîtra (FN); usp.* privêc, tròpo

deponît, -î (ve. *deponer*) – staložiti (se): *Sâd vajò pûstît da deponî fêca.*

deportât,* -ôn (tal. *deportare*) – 1. prenijeti; 2. fig. prenijeti vijest, dojaviti; *usp.* prinît

deportirät, -iron (njem. *deportieren*) – prisilno preseliti, deportirati: *Ësto in se stÿsła ka(d) su hi avertÿli da bi hi danäs-sùtra deportiräli pud Itälije (IN)*

depözit, -a (ve. *deposito*) – betonsko spremište u kojem je fermentirao mäsht prije stavljanja u presu;
- **depözit za dröf** – bazen za preradu grožđanog dropa prije pečenja rakije

depözito,* *pril.* (ve. *deposito*) – odjelito pohranjeno: *Stävićemo ovò vÿnò depözito u jedòn nòvi karatÿl!*

depröva, **dapröva**, *pril.* (ve. *de prova*) – 1. ispred pramca: *Pasò mi je dapröva (FN)*; *supr.* po karmì; 2. *fig.* ispred koga: *Nìkor mu ne mòre stät depröva (IN)* – On je najbolji; *usp.* pröva

deputöt,* -a (tal. *deputato*) – poslanik; (v. 1.1.3.3)

derät, **dèrot**, *dèren* – derati kožu; *usp.* derät

derà(t) se, *dèren se* – derati se, vikati: *Ca sè täko dèreš!?*; *usp.* vÿkät; (v. 1.1.6.5.)

derebäto, *pril.* (prema ve. *rebatiura* – odbijanje) – odbijajući se: *Ëgro se o(d) špònde, derebäto (IN)*; *usp.* rebatÿt

desëtäk, *pril.* – desetak: *Bÿlo hi je jedvã desëtäk.*

desëti, -o, -o, *red. broj* – deseti: *U desëti mÿsec bÿdedu lÿpe bonäce; Jò son bÿla desëto u filu za krÿh.*

desetÿna, -e – desetina; *uobič.* desëti dÿl

dēsna, *dēs*on, *dēs*ni(h) *sr mn* – zubno meso, desni: *Grê mi mälò kārvi iz dēs*on (*dēs*ni(h)); (v. 1.1.4.1.)

dēsni, -o, -o, *prid.* – desni: *dēs*ni rukòv; *dēs*no nogävica; *dēs*no veslò;
- **dēsno rÿkã** – glavna pomoć: *Ën je mēni dēsno rÿkã.*

dešēnj,* **dišēnj**,* **dižēnj**,* -a (ve. *desegno*) – projekt, nacrt, skica, crtež, crtarija: *Ëdni je dešēnj u marangunÿju; uobič. nãcrt*

dešenjät,* **dišenjät**,* **diženjät**,* -òn (ve. *dessegnar*, tal. *disegnare*) – crtati, skicirati: *Dešenjälò se jèš*on (kredom) *po kuvër*ti (pokrivaču) *i ondà se šilo po tëmu liku (Cel.)*

deškargät, -òn – 1. rasteretiti; 2. *fig.* nehotice rasteretiti mrežu od zapasane ribe: *Deškargò je rÿbu!* – Pobjegla mu je riba iz *träte*; (v. 1.4.9.1.)

děškomod,* -a *m* (ve. *descomodo*) – smetanje, uznemiravanje; nelagoda: *Otÿ burdÿl ÿspri kùće pròpja mi cinÿ dēškomod!*; *usp.* kòmod

dešòto, *pril.* (v. šòto) – ispod; *usp.* šòto, odošòto

dešperacjûn, v. **dišperacjûn**

dešperadûn, v. **dišperadûn**

dešperà(t) se, v. **dišperà(t) se**

dešperôn, v. **dišperôn**

dešpèt, v. **dišpèt**

dešpetà(t) se, v. **dišpetà(t) se**

deštakät, v. **dištakät**

deštonät, v. **dištonät**

děštriga,* -e *m/ž* (prema ve. *destrigar*) – rastrošnik / rastrošnica; raspikuća: *Onà deštrÿga će mu deštrigät cÿlu kùcu;* (v. 1.1.6.1.)

děštrigadûn,* -ünà, *m* / **děštrigadôra**,* -e, *ž* (prema ve. *destrigar*) – veliki rastrošnik / velika rastrošnica: *Bÿ je vèliki frajÿn i deštrigadûn (IN)*; (v. 1.1.6.1.)

děštrigät,* -òn (ve. *destrigar*) – raščistiti, razdati, potrošiti uludo: *A mälò smo frementünã deštrigäli, cò susÿdima, cò parentòdi (IN)*; *usp.* raspacät, raspÿškot, raskùcÿt

děštrigövät,* -òjèn (ve. *destrigar*) – raščiścavati, trošiti uludo: *Govòridu da deštrigòjèn reditòvšćinu... (IN)*

děštrÿto,* *pril.* (ve. *destruto*) – 1. razrušeno, uništeno; 2. *fig.* neuredno, zapušteno

dešvät (se),* -òn (se) (ve. *desfar*) – 1. raspasti (se): *dešvät postolè;* 2. dotući: *Cò Njēmci, cò arjãvo vrÿme, dešvãlo hi je dekapòto! (IN)*

dešvôn(i), -a(o), -o,* *prid.* -o, *prid.* (prema ve. *desfar*) – slomljen, razbijen, ‘slomljen’ fizički: *Väs je dešvôn ... ovî dešvôni covîk!; Svä je dešvôna ... ovä dešvôno ženä!; dešvôno stvorênje;* (v. 1.1.6.2.)

detonacjûn,* -ünä, m/ -üni, ž (tal. *detonazione*) – veliki prasak, detonacija: *Ovî tvôj se lîpo pristrâši o(d) detonac-jûni(h) (IN)*

dëvet /devetnâste, devetnâdeste*/ devedesët – brojevi: devet/devetnaest/devedeset

devëti /devetnaësti, devetnâdesti*/ devedesëti – redni brojevi: deveti/devetnaesti/devedeseti

devîza, -e (njem. *Devise*) – strana valuta: *U îsti škafe(t) su stâli i dînori i devîze (FJ)*

devocjûn,* -ünä, m/ -üni, ž (ve. *devozion*) – pobožnost: *Ma kojî (kojâ) devocjûn u otê šantôce!*

dezertät,* -ôn (ve. *desertar*) – dezertirati: *U onëmu rätu pûno je nâši(h) jûdî(h) bìlo dezertâlo.*

dezërto,* *sr. nepr.* (tal. *deserto*) – pustoš; *na dezërto* – na pustom mjestu: *Iskarcâli su ga na krôj, na dezërto (IN)*

dezinfetät, -ôn (tal. *disinfettare*) – isprati, dezinficirati: *Nî bôje kemikalije za dezinfetät súde cà je môre! (IN)*

dezmëzo, *pril.* (ve. *desmesso*) – ispražnjeno napola: *Kad vîñò grê na dezmëzo, tukô ga pritocît da se ne ucini maravanët* – Kada vino dođe do pola bačve, treba ga pretočiti da se ne ukiseli; *usp. nadezmëzu, dõpol*

dezverdinät,* **razverdinät**,* -ôn (trs. *desverginar*) – 1. razdjevičiti, oduzeti djevičanstvo; 2. *fig.* iskoristiti što po prvi put: *Dezverdinâli su Pelegrîn! (Cel.)*

dežbjëgo,* *pril.* (ve. *de sbiego*) – 1. poprečno; 2. *fig.* ukoso, ukrivo, naopako: *Poglëdo son ga dežbjëgo...; Îšla mu je pâmet dežbjëgo!; uobič. trëso*

dežbukôn(i), -a(o), -o,* *prid.* (tal. *de+sboccato*) – neobuzdan ili prost u govoru, bezobziran, nepristojan, raspojasan: *Ma kojê rîlo dežbukôno u njëga! (MJ);* (v. 1.1.6.1.)

dežgropät,* -ôn (ve. *desgropar*) – razvezati čvorove (*gropë*); *uobič. razmõrsît*

dežguštä(t) se,* -ôn, **dižguštä(t) se**,* -ôn (ve. *desgustar*, tal. *disgustar*) – izgubiti želju za nečim: *Ka(d) te pöcne dižguštät onä stvôr, ondä si gotôv!*

dežguštôno, *pril.* (prema ve. *desgustar*) – iznošeno, demodirano: *Svë ca ìmon je dežguštôno!*

dežôrdin,* **dižôrdin**,* -a (tal. *disordine*) – nered, razuzdanost, neuredan život; *supr. šëst; usp. inôrdine*

dežurät, -ôn (prema fr. *être de jour*) – dežurati: *Tukô ti dežurät i kad jê tvôj rëd i kad nî.*

dežužät,* v. **dižužät**,*

dî – 1. gdje: *Dî si bì?;* 2. gdje: *Dî jê dà jê, nõcu ga!;* 3. kako: *Ëno ga di grê...;* 4. kakvi: *Ma dî!;*

- *dî-i-dî, dî-dî* – 1. ponegdje: *Iznîklo je, ma slâbo, sômo dî-i-dî;* 2. ponekad: *Mâlo zatartajô dî-i-dî;*

- *dî bìlo, dî te vòja, dî mu drôgo* – bilo gdje: *Stäv tò dî bìlo!*

- *Dî te vrôg nõsi?* – Pa što (baš) tamo ideš?: *Dî te vrôg nõsi tâmo?*

dicà, -ê, ž *zb.* – djeca: *U zbjëg je bìlo pûno žen i dicê;* (v. 1.1.3.2.)

dicëambar,* -bra (tal. *dicembre*) – dvanaesti mjesec, prosinac; *uobič. dvanaësti mîsec; prî Božîca*

dîci(t) se, dîcin se – dičiti se, biti ponosan: *Jô se dîcin sa svojîñ lavûron!*

dîde, -eta – djed: *Brëcodu zvôna / pörti je dîde / za njîñ cé i nõna (Cel.);* (v. 1.1.3.1.)

dîdovina, -e – djedovina: *Nëcû nîkad prodät svojû dîdovinu!*

diferënca, -e (tal. *differenza*) – razlika: *Diferënca je kakò od nèba do zêmje! (IN); usp. razlika;*

- *cinît diferëncu* – razlikovati: *Prî se nî cinîla diferënca meju Svëtega Pröšpera i Svëtega Stîpona (Kru.)*

difët,* v. **defët**,*

dîgnit (se), -en (se) – 1. dignuti, dići: *Dîgni tò ca tî je pâlo;* 2. dignuti se: *Dîgni se is postëje!; usp. alcät, isät; dîzot;*

- *dîgnit kõga* – prevariti: *A lîpo ga je dîga!;*

- *dîgnit mrîžu (parangól, vöršu...)* – izvući mrežu (parangal, vršu...) iz mora: *Parangól i popôvnicu tukô póc dîgnit rãno ùjutro!*

- *dîgnit pözdrav* – uskratiti pozdrav: *Odondä mu je dîga pözdrav!*

- *dîgnit rûku na...* --- udariti blisku osobu: *Nemôj, sîñko, dîgnit rûku na sestru svojû! usp. udřit*

- *dîgnit se* – ustati: *Dignî se is postëje, òl' ne vîdiš kojâ je ûra!*

- **dignit se na lïvu nõgu** – biti loše raspoložen bez posebnog razloga
 - **dignit sïdro** – izvaditi sidro; *fig.* otići
 - **diga mu se** – dobio je erekciju: *Govõri dà mu se vèc odõvna nï dïga, a da bàrž vèc i nèçe!*

dìgod, *pril.* – 1. negdje: *Poglèdoj màlo bòje, bìce tôte dïgod*; 2. ponekad: *Dìgod prõjde i lïpo pozdrãvi, a dïgod - njânka bâda!*

digôd, *pril.* – gdjegod: *Digôd jê da jê, jõ cú ga nõc.*

digôdera, **digodïndera**, *pril.* – bilo gdje, negdje na drugo mjesto: ... *za pôc, ovãko, digodïndera (IN); usp. ìndera*

dihât, **dïsât**, **dïšen** – disati: *Hodêc ovãko ùzbardo ostô son bez dôha, jedvã dïšen.*

dihitung, -a (njem. *Dichtung*) – brtva, brtvilo: *Grê ti vodã vônka, tukãce ti promïnit dihitung!*

dijalèt, -a (tal. *dialetto*) – dijalekt: *Perfïn in je i dijalèt drugacïji! (IN)*

dijerit, * **dejerit**, * -în (ve. *digerir*) – probaviti: *Popïj màlo rakïje da ti bòje dijerit!*

dikã, -ê ž – ponos, dika: *Õn je svïma nãmi na dikù!*

dikmôn, * **dikmãna** – mladić, momak: *Kojï lïpi dikmôn! (MJ); uobič. mladić; (v. 1.1.3.2.)*

dil, **dilã** – element cjeline, dio: *Tõ ti je sômo dil onèga cà je õn mèni rëka!*;
 - **dil**, **dil ì po**, **dvõ dilã**... – dio, dio i pol, dva... od ukupnog ulova ribe: *Õn ìmo dvõ dilã.*

diladûr, * -dûrà – kamenoklesar koji dovršava obradu kamena; (v. 1.1.3.4.)

dilba, * **dilbica**, * -e – dioba imetka među nasljednicima

dilit, **dilin** – dijeliti: *Dilidu onï, bõgami, kakò da in je õcevo (Cel.)*

dilnik, * -a/ **dilnica**, -e – jedan od nasljednika/nasljednica

dilo, -a – djelo, čin: *Tõ ti je svè njegõvo dilo; Po dilima se sùdi... (Cel.)*

dilot, **dilon** – obrađivati drvo, kamen: *Diladûr dilo, bomè, kãmik.*

dimit se, **dimi se** – dimiti se: *Fumõr se ne dïmi, ca cè rèc? (IN)*

dïmjã, **dïmnjã**, **dïvnjã**, * **dimjê** (prema praslav. *divna*) – djevojka: *Dï su onè šêsne dïmjè... ! (Po); Kãd je bìla dïmnjã hodïla je is nãmi u pãšu; (v. 1.1.3.2.)*

dimjica, **dimnjica**, **divnjica**, * -e (prema praslav. *divna*) – djevojčica: *Onã nï vèc dītè, sãd je dimjïca!; Ma kojã divnjïca ne bì ìšla za Tõmu! (IN); (v. 1.1.3.2.)*

dimudrõgo, *pril.* – bilo gdje

dinamïta, -e (tal. *dinamite*) – vrsta eksploziva, dinamit: *Õdnilo je rûku onêmu ca jè lovï na dinamïtu!*

dïnar, -a (tal. *denaro*) – novčana jedinica u Jugoslaviji, dinar: *Nïmon ni dïnara u žèp!; (v. 1.2.9.6.)*

dïnari, -ih, **dïnor**, * *m mn* (tal. *denaro*) – novac: *Ca cè ti dïnari kad nï zdrõvja!; usp. pïnezei, šõldi; (v. 1.2.9.6.)*

dindio, * -õta (ve. *dindio*; tal. *pollo d'India*) – tuka, puran (*Meleagris gallopavo*): *...jednù pècu dindiõta / nekã bìude svïma dõsta (iz kolende); usp. tükãc*

dïngi, -ija, **dïng**, * -a (engl. *dinghy*) – najmanja jedrilica internacionalne klase: *Ìvica Avelïni je imõ jedõn dïngi, bomè darvèni, i tõ pùsti(h) gödišc!; (v. 1.4.1.2.)*

dinõri, **dinõri(h)** *m mn* – jedna od četiriju boja talijanskih igraćih karata; (v. 1.6.5.3.)

dïnja, -e – lubenica: *Po otõku uzgõjodu milûnè, nè i dïnje; usp. milûn; (v. 1.3.12.)*

dinjã(t) se, v. **denjã(t) se**

dinjõz, **dinjõž**, v. **denjõž**

dïrãt (se), **dïron** (se) – 1. ticati; 2. *fig.* zadijevati u koga: *Ne dïroj se tï u mène; uobič. intrigã(t) se*

direcjûn, * -ûni, ž (tal. *direzione*) – uprava: *Direcjûn o(d) škùle je na drùgi pôd; uobič. ùprava*

diretûr, -ûrà (ve. *diretor*) – direktor, upravitelj, ravnatelj: *O(d) portïrà do diretûrà... (IN); nov. dirèktor*

dirigïrãt, -ïron (njem. *dirigieren*) – 1. ravnati glazbenom izvedbom; 2. upravljati; *usp. komandãt*

dïrit, * -a *m* (tal. *diritto*) – pravo, pravo vlasništva, pravo posjeda, pravo služnosti, zavičajno pravo: *Nïmoš tï dirit dõc u ovû kùcu!; usp. kondirïto*

dīsät, v. **dihät**

diskòrs, **diškòrš**,* **diškòraš**,* -òrša (ve. *discorso*) – razgovor, diskusija: *Bì je sìnòc vèliki diškòrš obo tèmù; Hìti se u diškòraš...; nov. diskūsija*

diskutìrät, -ìron (tal. *discutere*, njem. *diskutieren*) – diskutirati (novija riječ): *Ako nīsì nìkad diskutìrô na sàstanku, ondà bidu bìli rèkli da nīsì aktìvan.*

dispênsa, -e (tal. *dispensa*) – 1. smočnica u kući; 2. spremište za hranu na brodu; (v. 1.2.3.1.)

dispensîr, -ìrà (tal. *dispensiere*) – osoba na većem brodu zadužena za spremište hrane; (v. 1.4.6.)

dispjacêr,* v. **dišpacêr**,*

dispozicjûn, v. **dišpozicjûn**,*

distônca,* v. **dištônca**,*

dišènj,* v. **dešènj**,*

dišènjät,* v. **dešènjät**,*

dišiplîna,* -e (tal. *discipline*) – disciplina: *Kad je ôn u rãzred ondà bùde dišiplîna; nov. disciplîna*

diškargät,* -ôn (ve. *descargar*) – 1. pretprati rublje; *diškargät ròbu: Mākina père, diškargøjè i režentøjè! (Cel.);*
2. izbaciti vodu, plinove

diškārig,* -a (tal. (*di*)*scarico*) – 1. *star.* ispušna cijev, auspuh; *nov.* âuspuh; 2. odvodni kanal

diškoncaminēštra,* -e (ve. *desconzamanestre*) – *fig.* onaj tko kvari sklad, raspoloženje drugima: *Ôn je ùvik ‘diškoncaminēštra’ (MJ); usp. koncät; (v. 1.1.6.1.)*

diškòrš,* **diškòraš**,* v. **diskòrs**

diškul,* -a (tal. *discolo*) – lijenčina, nemarna osoba, propalica: *... da mi ne bì rèkli / odgojì si diškula (Po); usp. legôt; (v. 1.1.6.1.)*

dišpakät,* -ôn (ved. *despacar*) – otvoriti paket: *... arivô je vèliki pakèt, ondà ga je šjor Zanèto dišpakô (Cel); supr. impakät ? raspakät ?*

dišpar, *m nepr.* (ve. *dispar*) – neparni broj: *Brojìćemo pâr-dišpar!*

dišparìt, v. **šparìt**

dišperacjûn, **dešperacjûn**, -ünà, *m/* -ùni, *ž* (ve. *desperazion*, tal. *disperazione*) – očaj: *Ûmor je o(d) dišperacjûni (FJ)*

dišperadûn,* **dešperadûn**,* -ünà, *m* (ve. *desperado*) – očajnik; onaj tko živi raspušteno i na neodgovoran način: *A èto, ôn ti žìvè sôm u onò barāke, kakò prôvi dišperadûn; (v. 1.1.6.1.)*

dišperät (se), **dešperät** (se), -ôn (se) (ve. *desperar*) – 1. baciti u očaj: *Nemôj tâko, sìnko, dišperāćeš māterul;*
2. predati se očaju: *Pròpja se dišperô za njôn (FJ)*

dišperôn, **dešperôn**(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *desperar*) – očajan, beznadan: *Lõni je bì vās dišperôn (IN)*
(v. 1.1.6.2.)

dišperövät (se), **dešperövät** (se), -øjèn (se) (ve. *desperar*) – 1. bacati u očaj: *Dišperøjèš nos svāki dôn...;*
2. očajavati, očajnički očekivati: *Olkäd je iša cā, onā se dišperøjè svāki dôn i svāku nôc.*

dišpèt, **dešpèt**, -a (tal. *dispetto*) – inat;

- *za dišpèt* – za inat: *Za dišpèt von nēcù rèc dì son bì!*

- *cinìt dišpète* – prkositi, činiti za inat: *Bòje ti je ne cinìt dišpète!*

dišpetà(t) se, **dešpetà**(t) se, -ôn se (tal. *fare dispetto*) – (za)inatiti se; *usp.* (is)kapricjā(t) se, gômbot se

dišpetôz, **dišpetôž**, **dišpetôžast**(i), -a(o), -o, *prid.* (tal. *dispettoso*) – koji se voli inatiti: *Ma ca sè njèmu hòce za dišpetà(t) se - kakò da se je rodì dišpetôž!;* (v. 1.1.6.1.)

dišpetôzica, **dišpetôžica** -e (*hibr. dem.* prema tal. *dispetoso*) – ženska osoba koja se često inati, prkosi: *Ma jesì vidi-la onû dišpetôžicu!?*

dišpacêr,* **dispjacêr**,* -a (tal. *dispiacere*) – neugodnost, nelagoda: *Ne vòlin nìkomu cinìt dišpacêr.*

dišponìbil(i),* -a(o), -o, *prid.* (tal. *disponibile*) – raspoloživ: *Otí artìkul nì vej dišponìbil za prodät.*

dišpozicjûn,* dispozicjûn,* -ûni, ž (tal. *disposizione*) – raspolaganje, u izr.: *bît na dišpozicjûn: Zêrme Jôško je ùvik na dišpozicjûn... (MJ); Ûvik smo von na dišpozicjûn... (Cel.)*

dištakât (se), -ôn (se) (ve. *destacar*) – odvojiti (se), odmaknuti (se): *Svè ca son inkolô dištakâlo se; Apêna se vapôr dištakô od Rîve...; usp. o(d)takât*

dištakôvât (se), -ôjèn (se) (ve. *destacar*) – odvajati (se), odljepljivati (se): *Ôn dištakôjè pâgu o(d) postôli(h) (IN); Dištakajûc se od rîve vapôr bi zatrûbî trî pûtà (FJ)*

dištêžo, pril. (tal. *per disteso*) – polagano, nadugo: *...pòce je Francêsko dištêžo 'svojû' (IN); usp. alalônga, lûngo-dištêžo*

dištonât, -ôn (ve. *destonar*) – pjevati ili govoriti u neskladu s drugima: *Tâka je u prôvu žicu, nî deštonô! (IN)*

dištônca,* distônca,* -e (tal. *distanza*) – udaljenost, razmak: *Nî tò nikà dištônca pôk da nî vèc mòga dôc.*

dištûrb, -a, m (ve. *desturbo*) – smetnja, uznemirenje, želučani poremećaj: *Jâbuke mi cinîdù dištûrb.*

dišturbât, -ôn (tal. *disturbare*) – omesti, smetati, poremetiti: *Ne bî vos itî dišturbât; usp. smētât*

dišturbôvât, -ôjèn – ometati, smetati: *Ne bî vos itîla ùvik dišturbôvât.*

dîta,* -e (tal. *ditta*) – elitno društvo, skup viđenijih osoba, uglednija obitelj (često s iron. prizvukom): *Bògami, skûpila se lîpo dîta!; Onà ti ìmo nîkega tâmo, nî bôzno cò, mà je o(d) dîte... (IN);*
- *famèja o(d) dîte* – ugledna obitelj

dîtè, ditèta – dijete; *usp. mōli; (v. 1.1.3.2.);*
- *Dôj dîtè mäteri!* – Pusti onoga tko zna kako!
- *Dîtè je na ôca/ mäter* – Dijete sliči ocu/ majci
- *Spî kakò mōlo dîtè* – Spava dubokim snom (ko beba)

dîtelina, -e – vrsta trave, djetelina (*Trifolium*); (v. 1.5.3.3.)

ditètov, -a, -o, prid. – djetetov: *Ôn je ditètov otâc; Onà je ditètova mâti; Ovò je ditètovo blôgo.*

Ditîc, -a – mali Isus (na slici, u božićnim jaslicama...); (v. 1.6.1.5.)

ditînstvo, -a – djetinjstvo: *Ditînstvo je dôba bes pensîrih.*

ditînjast(i), -a(o), -o, prid. – djetinjast: *Pròpja je ditînjast ovî... ditînjasti mladîc!; Pròpja je ditînjasta ovà... ditînjasto dîmjâ!; Kojè ditînjasto stvorénje!; (v. 1.1.6.1.)*

Dîvâ -ê, Divîca -e, Blôžèno Divîca, Divîca Marija, -e, -e – Isusova majka: *Za Bložènu Divîcu, kakò si joj tò mògla rèc!?!; (v. 1.6.1.5.)*

diventât,* -ôn (tal. *diventare*) – postati; *uobič. postât*

diventôvât,* -ôjèn – postajati: *Ôn diventôjè svâki dôn sve gòri!; usp. postâjot*

divêrsi,* pril. (tal. *diversi*) – razni: *divêrse stvôri; divêrsi kolûri...*

divertimènat, -ênta (ve. *divertimento*) – zabava, provod, razonoda: *...i dôbar von divertimènat! (Cel.)*

divertît (se), -în (se) (ve. *divertir*) – zabaviti (se), razonoditi (se): *Divertî je tâko cîlu kumpanîju; ...smijâli smo se i divertîli ... (Cel.); usp. zabôvjât*

divîca, -e – djevica: *Danàs dôjde prid oltôr mâlo kojâ divîca; usp. Dîvâ; (v. 1.1.3.3.)*

dîvî(t) se, dîvin se – diviti se

divjakînja, -e, divjakûša, -e – *pogr.* prosta žena; *usp. divjôk; (v. 1.1.6.1.)*

divjarîja, -e – 1. nestašluk: *Ovâ dicâ cinîdù divjarîje cîli dôn; 2. gluposti: Svè su tò divjarîje (Cel.); usp. divjôštvo, šempjôde, monôde, pizdarije*

divjât, -ôn – postajati divlji, ponašati se poput divljaka, divljati: *Onò mularîje je divjâlo cîlu nôc.*

divji, divjî, -â(o), -ô – divlji;
- *divjî gòlub* – vrsta goluba koji živi u kamenim rupama
- *divjô pàjka* – divlja patka; *usp. pàjka*
- *divjî lûk* – vrsta divljega zelja
- *divjô blîtva* – vrsta divljega zelja

- *divjô lozà* – necijepljena loza (koristi se kao podloga za pitomu lozu)
 - *divjô zêje* – divlje zelje (jestivo divlje bilje); jede se najčešće miješano

divjinà, -ê – zapušten okoliš, divljina: *Tâmo je sàd divjinà, nî nìkoga.*

divjòk, -òkà – divljak: *Kojî je tò divjòk!; usp.* divjakùša; (v. 1.1.6.1.)

divjòštvo, -a – divljaštvo: *Jesì vidi ca jè mularià ucinila - kojè divjòštvo!; usp.* divjarià

dìvka, -e – mljevena žitarica (nadomjestak kavi nakon 2. svj. rata pod imenom Divka)

dìvnjà, v. **dìmjà**

divòjka,* -e – kućna pomoćnica, sluškinja; *uobič.* slùškinja: *Prî ràta i onì su imàli divòjku u kùcu;* (v. 1.1.3.4.)

divotà, -ê – divota, krasota: *Kojà divotà!; usp.* lipotà, belèca

dìzna, -e (njem. *Düsse*) – sapnica, mlaznica: *Svâku mào tukô mu ocìstit dìzne o(d) karburàtora.*

dìzonje, -a – dizanje: *dìzonje bandìre* – dizanje zastave

dìzot (se), **dìžen** (se) – dizati (se): *Dìzoli smo tò u dvojìcu; Dìš' se òtli!; usp.* išòvât;
 - *dìzot mriže* (*popòvnice, parangòl, vòršu, sìdro...*) – vaditi iz mora mreže (ili drugi ribarski alat)

dižbarkàt (se),* -òn (ve. *desbarcar*) – iskrcati (se): *Ovì ca sù se dižbarkàli na Rìvu... (IN); uobič.* iskarcàt

dižènj,* **dišènj**,* v. **dešènj**,*

dižgràcija, -e (tal. *disgrazia*) – 1. velika, teška nesreća: *Àko mu se dogòdi dižgràcija nà more... (IN);* 2. osoba koja nema sreće, neugledna osoba; *razg.* nesretnik, obješenjak: *Kojà je òn dižgràcija!*

dižgracjâdo, -âdota (tal. *disgraziato*) – nesretnik; onaj od koga nema koristi: *Onì mój dižgracjâdo... (IN);* (v. 1.1.6.1.)

dižgracjôn(i), -a(o), -o, *prid.* (tal. *disgraziato*) – 1. neugledan, s tjelesnom manom: *Kojà dižgracjônno ženà!;* 2. koji nema sreće; (v. 1.1.4.2.)

dižgranàt, -òn (prema tal. *ingranare*) – izbaciti *kùmplug* mjenjača; *supr.* *ingranàt*

dižguštà(t) se,* v. **dežguštà(t) se**,*

dižòrdin,* v. **dežòrdin**,*

dižuzàt (se),* **dežuzàt** (se),* -òn se, (ve. *desusar*, tal. *disusare*) – 1. prestati koristiti, odustati od upotrebe; 2. izgubiti naviku: *Dižuzàla se je ol vīnà; supr.* užàt

dìžva, -e – drvena posuda od tri do pet litara s produženom ručkom, njome se pretače vino; (v. 1.2.6.2.)

djamantîn,* -a (tal. *diamantino*) – prsten s draguljem; (v. 1.1.8.2.)

djamònt, -a (tal. *diamanto*) – 1. dragi kamen, dijamant; 2. rezač za staklo s dijamantnom glavicom; (v. 1.2.5.)

dlâka, -e – dlaka (na čovjeku ili životinji): *Slâbemu kûrcu svâka dlâka smèto;* (v. 1.1.4.3.)

dlôn, dlâna – dlan; (v. 1.1.4.1.)

dnèvi, -h, **dòni**, -h *m mn* – dani: *Pòsli Božica dnèvi grèdù svè dùžji i dùžji.*

dò, *broj* – dva (u igri *šìje-šète*); (v. 1.2.9.4.)

dòb, *dòbi ž* – životno razdoblje: *Pūs' hi nekà tarciđù dòkli su tãke dòbi!*

dòba, *sr mn nepr.* – vremenski odsječak, doba: *U nãše dòba nì bìlo vodè na špīnu; usp.* vrīme;
 - *dòba dòna* (*nòci, godišca...*): *Cùla son kad je dòša u kàsno dòba nòci.*
 - *dòba od...* – vrijeme od: *U dòba stòre Jugoslâvije... - U vrijeme Kraljevine Jugoslavije*
 - *u nìko dòba* – u jednome trenutku: *Kàd u nìko dòba – èvo ti njèga!*
 - *u onò dòba* – u nekom prošlom vremenu: *U onò dòba bròdi su hodìli na tambùre.*

dòbar, *dòbri*; *dobrà, dòbro; dobrò, dòbro, prid.* – dobar: *Dòbar mi je mój dòbri covìk; Dobrà mi je mójà dòbro ženà; Dobrò non je nãše dòbro dītè; usp.* bòji
 - *dòbar bokùn* – dobro i obilno jelo
 - *dòbar dīl* – velik dio jedne cjeline: *Dòbar dīl nòs mularièe... (IN)*
 - *Dòbar kūs**! – Dobar tek!; *nov.* *Ū slast!*
 - *dòbre mīre* – obilato, više od potrebne mjere (*npr.* kod vaganja)

- *döbre rukê* – dragovoljno dati više nego što je ugovoreno, preplatiti

- *döbro düšä* – čeljade blage i dobre naravi; (v. 1.1.6.1.)

dobāvit, -in – dobaviti, nabaviti; *usp.* dobōvjät

dobīca,* -e, **dobīc**, -a ž – korist, dobitak: *Nî sväko dobīca dobrä!*; ...*glëdo sômo svojû dobīc (IN)*; *usp.* dobītäk

dobīt, -ijen – 1. zaprimiti: *Döbili smo pīsmo...*; 2. pobijediti u igri, natjecanju; *usp.* dobīvät

dobītäk, -itka – 1. dobitak; 2. kamate; *usp.* dobīca

dobīvät, -ijën – 1. zaprimati; 2. pobjeđivati u igri, natjecanju: *Pöceli smo dobīvät...*; *usp.* dobīt

doböta, *pril.* (ve. *deboto*) – skoro, umalo: *Doböta je pogīni!*

dobōvjät, dobōvjon – dobavljati, nabavljati; *usp.* dobāvit

dobricīna, -e – osoba dobre naravi, dobričina: *Störi Lūka je prövi dobricīna*; (v. 1.1.6.1.)

dobrö, -ä *sr* – 1. imanje, dobro; *usp.* imônje; 2. dobrobit: *Dobrö se döbrin vröco.*

dobrö, *pril./ böje*, *komp.* – 1. dobro, kako valja / bolje: *Dobrö je, kad nî böje*; 2. jako: *Dobrö son se udri*;

- *Dobrö döšli!* - *Dobrö (böje) vos nöšli!* – pozdravi pri dolasku u kuću

- *dobrö pasät* – proći bez posljedica

- *Na dobrö von...!* – izraz dobrih želja: *Na dobrö von Mlödo lito!*

- *Stöjte (mi) dobrö!* – pozdrav na odlasku

dobrödäržéc(i), -ēcä, -ēcë, *prid.* – koji se dobro drži s obzirom na godine: *Onä je jöš dobrödäržécä*; (v. 1.1.5.2.)

dobrostiv, -stivi; -stīva, -stivo, *prid.* – koji prašta, dobrostiv: *Dobrostiv je ... naš dobrostivi dīde!*; *Dobrostiva je ... naša dobrostivo nōna!*; *Ōn je pröpja jednö dobrostivo stvorēnje!*

dobröstojećī, -a(o), -e, *prid.* – imućan, dobrostojećī: *Prī onëga räta onī su bili dobröstojećī*; (v. 1.1.3.3.)

dobrotä, -ê – dobrota: *Nî ni dobrotä üvik dobrä!*

docëkot, -on – dočekati: *Cëkola ga je, cëkola, ma nī ga docëkola!*; *usp.* döškot;

- *docëkot raširenih rük* – srdačno dočekati

dôc, dôjden – doći: *Nî jöš döša*; *Ka(d) dôjdedu furëšti...*; *Dôjdi večeräs!*; *Dôjdite non öpeta!*; *usp.* dohodīt;

- *dôc dobrö* – dobro doći, poslužiti svrsi: *Sä(d) bi dobrö döša jöš jedön manuvöl.*

- *dôc krāju* – završiti: *...i nīkako dôc krāju (IN)*

- *dôc do ušiju* – doznati: *Kä(d) ti je tö njöj döšlo do ušiju... böje da ti ne govörin!*

- *dôc do dôha* – udahnuti: *Nīsön vëc möga dôc do dôha.*

- *dôc na mänje* – 1. smanjiti se (*npr.* zalihe); 2. iznevjeriti očekivanja ili obećanje

- *dôc nā ruku* – pomoći; *usp.* dät ruku

- *dôc na svojû* – doći na svoje, postići cilj, zadovoljštinu: *Poteštöt je döša na svojû kad je ošervö ... (IN)*

- *dôc na tīr* – doći na puškomet (dobiti priliku za osvetu): *Döce ön mëni na tīr, ne böj se!*

- *dôc potriĳba* – javiti se potreba za obavljanje nuĳde: *Döšla mi je potriĳba a nī bilo dī.*

- *dôc u pörat* – stići (sretno) u luku; *usp.* çapä(t) se krāja

- *dôc vönka* – izaći u javnost, proćuti se: *...da tö ne dôjde vönka, da se ne procüje.*

- *dôc po(d) cāte* – dopasti šaka: *Döce onä mëni po(d) cāte, ka(d)-täd!*

- *dôc po(d) škötu* – doći pod uzdu: *Döša je ön njöj po(d) škötu!*

doćükät (se), -ćükon (se) – doznati (se) nešto što se naslućivalo: *Ondä, jesī cögod doćükö?;*

- *Ca së ćüko - tö se i doćüko!*; (v. 1.7.3.2.)

dodät, -ön – dodati: *...i na tö dodät vodé kolīko pīto (Kru.);* *usp.* dožuntät; dodövät

dodijot, -ijen – 1. dosaditi: *Vëj si dodijo i Bögu i svītu!*; 2. zasiti se: *Nāmi je riĳba vëc dodijola, nī ga nāmi do dvī brižöle! (IN)*

dodijövät, -öjën – dosađivati: *Nemöj mi vëc dodijövät sa tīn tvojīn štörjima!*

dodirivät, -ijën, **dodirivot**, -ijen – dodirivati: *Namīst ušätac täko da mu säk ne dodirije pajöle...! (FN);* *usp.* takövät

dodōvāt, -ōjèn – dodavati: *Nemōj već ništa dodōvāt!*; *usp.* žuntōvāt; dodāt

dodušē, *pril.* – doista, uistinu

dofinīt,* -în (prema ve. *finir*) – dovršiti: *Onà je tò stāvila u šèst, dofinīla...* (MJ)

dofinivèn,* finivèni; -a(o), -o, *prid.* (prema tal. *finire*) – dovršen, zgotovljen, gotov; *uobič.* finivèn, zgotōvjen

dognāt, dōgnen – dopremiti na tovarnoj životinji: *Sèljani mu užāju dognāt tovarcića cesmīne* (IN); *supr.* odagnāt; *usp.* gonīt; (v. 1.2.6.1.); *usp.* zagnāt

dogodī(t) se, dogōdi se – dogoditi se: *Ca sè tò tāmō dogodīlo, cū se nīki vèliki šušūr?*

dogōdā(t) se, dogōdo se – događati se: *Ca sè tò tāmō dogōdo?*

dogorīt, -î – sagorjeti, dogorjeti

dogotōvit, -ōvin – dovršiti; *usp.* dofinīt

dogovōrā(t) se, -ōron se – dogovarati se

dogovorī(t) se, -ōrin se – dogovoriti se: *Ondā, jestè se dogovorīli?*

dogrōdīt, -ōdin – dograditi

dogūstīt, -gūstin – prevršiti mjeru, doći u opasnu situaciju

dōh, -a – udisaj i izdisaj;

- *ispūsīt dōh, ispūsīt dūšu* – izdahnuti

- *ostāt bez dōha* – biti zatečen, ostati bez riječi

- *dôc do dōha* – ponovo normalno disati

dohītīt, -hītīn – dosegnuti bacajući što (kamen, konopac...)

dohodīt, -hōdin – 1. doći u obilazak: *Ōn vèc ne dohōdi u sestrê*; 2. postajati: *Ōn dohōdi svè mājni!*; 3. stajati: *Koliko dohōdidu otè postolè?*; *usp.* zapādot

dohōdāt, -hōdon – dolaziti u obilazak: *ōnà vèc ne dohōdo u nōs.*

dohrōnīt, -hrōnin – zbrinuti koga do kraja života, dohraniti

dojā(t) se,* dōjmen se – svojski se primiti posla, uhvatiti se čega ili koga: *A brāt, ca mū je dōša u kùću, dōjo se koz-lića kakò da nī î od...* (Cel.)

dojīt, -în – dojiti: *Dojīla son svāko mojè dītè.*

dojōvīt, -jōvin – dojaviti; *usp.* averīt, avizāt

dōkasna, *pril.* – do kasnih sati: *Ostāli smo dōkasna igrāt na tūmbulu*; (v. 1.2.8.1.)

dokazīvāt, -ījèn, **dokazīvot**, -ījen – dokazivati; *usp.* dokōzāt

dōkli, **dōkle** – 1. *vezn.* dok: *Cèkoj ga tōte dōkli ne dōjde*; 2. *pril.* dokada: *Dōkle cemo ga cèkot?*; *usp.* dōtle

dokōzāt, -ōžen – dokazati: *Ne mōgu dokōzāt, ma sigūr son da mi je ōn tò oprāvi*; *usp.* dokazīvāt

dōktor, -a – liječnik: *Kolikogōd dōktori(h) da je vīdi, svī su mu rēkli isto*; *usp.* likōr, dotūr

dokūcīt,* -kūcin – shvatiti, dokučiti: *Nīsōn mōga dokūcīt ca mu grē po glōvī*; *uobič.* kapīt

dokumènat, -ènta (tal. *documento*) – isprava, dokument: *Rēkli su mi da otī dokumènat vèc ne vrīdi.*

dokumpanjāt,* -ōn (prema tal. *accompagnare*) – dopratiti: *Dokumpanjō son mlōdu do kùće*; *uobič.* akumpanjāt,* doprātīt

dōl, dolā – udolina; (v. 1.2.1.1.)

dolāc, dōlca – uvala u zemljištu, dol; (v. 1.2.1.1.); Dolāc – udolina u Hvaru između tržnice i prvih brda; (v. 1.2.1.5.)

dōlče, *pril.* (tal. *dolce*) – slatko, ugodno; uglavnom u izrekama:

- *Dōlče far njēnte* – blaženi nerad

- *Aprīl, dōlče dormīr* – U travnju se ugodno spava (česta su proljetna juga)

dōlčegārbo, *pril.* (tal. *dolce garbo*) – slatko-kiselog okusa (o jelu); (v. 1.3.4.1.)

dōle, *pril.* – 1. dolje: *Īša je dōle, niza skalīne*; 2. prema zapadu, jugozapadu: *Dōle, pōvar Vīsà, lampō*; *supr.* gōre

doleīt, -în – 1. doći leteći; 2. brzo stići: *Doleīla je cīn je cūla di joj dītè plāce.*

dolībì(t) se, -lībin se – došuljati se: *Māška se dolībìla a da je nīko nī vīdi.*

dolīt, -ījen – doliti neku tekućinu

dolīta, pril. – dogodine: *Dolīta ćemo đignit pōd na kùću;* (v. 1.2.8.5.)

dolīvāt, -ījèn – dolijevati neku tekućinu

dolizot, -lizen – doći

dōlnji, -a(o), -e, *prid.* – 1. koji je ispod, donji: *dōlnji madīr; dōlnjo grōnà; dōlnje selò;* 2. koji je sa zapadne strane; *dōlnje vrīme; dōlnji kurēnat; supr. gōrnji*

dōlor, -a (amer. *dollar*) – američka novčanica, dolar: *Poslō mu je pē(t) dōlori(h) (dōlor) u pīsmo;* (v. 1.2.9.6.)

dōma, pril. – kući, kod kuće: *Otāc jōš nī dōša dōma. A jē ti māti dōma?;*

- *Nīsū mu svī dōma!* – Nije baš normalan!

domislit se, -mīslin se – doći na neku pomisao, domisliti se

domōc se, -mōgnen se – domoći se: *Dā mi se domōc onēga cibība!*

domōći, -ih *m mn* – domaći ljudi: *Ovōde stojīdū sōmo domōći; Kolīko son furēšti(h) i domōći(h) vozī... (MJ)*

domōći, -o, -e, *prid.* – iz kuće, iz kućne radinosti, domaći: *domōći mēd; domōčo spīza; domōće vīnò*

dōn, dōna, dnēva – 1. dan kalendarski: *Kojī je danās dōn?;* 2. dan (za razliku od noći); (v. 1.2.8.1.);

- *dōn od lavūra* – radni dan

- *dōn ol svēca, dōn svetāšnji* – blagdan, neradni dan

- *jedōn dōn, dvò dōna* – jedan dan, dva dana (vrijeme od 24 sata)

- *nīkidon* – nekidan

- *po dōnū, po dnēvu* – za vrijeme dnevnog svjetla

- *po vās dōn* – cijeli dan, po cijele dane

- *Bōžjī dōn* – Tijelovo

- *Sūdnlji dōn* – Sudnji dan

- *skūdnlji dōn* – godišnjica smrti

- *krāst Bōgu dōne* – krasti Bogu dane, ljenčariti

- *po(d) stōre dōne* – pod stare dane

- *tēga dōna; tēga dnēva* – toga dana

- *ūsri bīlega dōna* – usred bijeloga dana (ne skrivajući se od javnosti)

- *iz dōna u dōn; dōn za dōnon* – svaki dan, stalno

- *Izbrojēni su mu dōni* – Pri kraju je svoga vijeka (osoba, uporabni predmet...)

- *dōn-danās* – još uvijek, dan-danas

dōn, *nepr.* (lat. *dominus*; ve. *don*) – svećenički naslov: *Don Jūrīca bi hodī īspri sprōvoda...;* (v. 1.6.1.5.)

dōnde, donōnde, pril. – do tog mjesta: *Bīli smo vīdit svē dōnde; usp. dōtle*

dōnì(t) se, dōni se – svitati: *Pōcelo se je dōnīt; usp. rasvīcot se*

donīt, -nesèn – donijeti: *Dōnili su susīda u portantīnu... (IN); Donēs jōš lītru!*

donosīt, -nōsin – donositi: *Ma ca mī donōsiš tēga vrōga u kùću!?*

dontrīna,* -e (tal. *dottrina*) – vjeronauk: *Nī te bīlo vīdit danās na dontrīnu, ca cē rēc?; nov. vjeronāuk;* (v. 1.6.1.4.)

dopādot, -on – pripadati: *Jō ću vazēst sōmo onò ca mē dopādo; usp. gibīrāt*

dopāst, -pāde – dopasti, pripasti: *Dopālo me je da būden na strōžu.*

dopīrot, -en – dopirati, dosezati: *Mojē je svē ovò dōkli dopīre lōzje; usp. dosēzāt*

dopīsivā(t) se, -ījèn, **dopīsivot se**, -ījen se – dopisivati se: *Jē se jōš ūvik dopīsīješ sa njīn?*

dopjāt,* -ōn (ve. *dopiar*) – udvostručiti, *usp. radopjāt; uobič. duplāt*

doplōtīt, -plōtin – platiti iznos koji nedostaje, doplatiti: *Govōri mi da tukō jōš doplōtīt.*

dōpokon,* *pril.* – čak, štoviše; nakon svega: *Stāvit dōpokon kojū kāpju limūnà... (Cel.)*

dōpol, pril. – do polovice, do pola; *usp. nadezmēzu*

doprātīt, -prātin – dopratiti; *usp.* akumpanjät

doprēmīt, -prēmin – dopremiti; *usp.* dognät

doprinīt, -prinësen – pomoći, pridonijeti

doprīt, döpren – 1. doći do cilja naporom, doprijeti: *Zatvòr škûre da ne döpře kîša u kâmaru!*; 2. stići dovršiti, učiniti: *Cinîn kolîko mògu ma ne mògu svè doprīt.*

dopūstīt, -pūstin – dopustiti

dopūščät, -pūščon – dopuštati

dôr, -a – poklon, dar: *Ëvo za vòs jedôn mòli dôr... (Po)*

dôrž, dažjâ m – kiša, dažd: *Po nevêri je pòce pãdot dôrž, i tò kojî! (FN); Jê bìlo cò dažjâ ovê nõci?; usp.* dažjît; (v. 1.4.8.1.)

dosàd, **dòsle**,* **dòsli**,* *pril.* – do sada, dosad: *Do sàd nî dôša; ...ovû don Bèpo dòsle nî bì cû (IN)*

dosêc, **dosëgnīt**, -sëgnen – 1. dohvatiti, dokućiti: *Ne mògu dosëgnīt, visokò je!; usp.* dosëzät; 2. dostajati: *Hòce ovò cimênta dosêc za svù teräcu?*

doseli(t) se, -sëlin se – doseliti se

dosëzät, -ëžen, **dosizot**, -izën – dosezati; *usp.* dopirot; dosêc

dospīt, -spijen – 1. doći do kraja kakve granice ili do odredišta: *Dì je onà s otîn bìla i dospìla? (Cel.);* 2. stići na vrijeme: *dospīt na vapôr*

dostīc, -stīgnen – dostići koga

dòškot,* **dòškon** – doživjeti: *Intânto, dòško je ôn, bomè, līpu stârost!; usp.* docëkot, doživīt

dòta, -e (ve. *dota*) – miraz: *Līpu mu je dòtu dònila.*

dotàd, *pril.* – dotad: *Dotàd je svè hodìlo alavīja.*

dotaknīt (se), -tāknen (se) – dotaknuti (se): *Nīsôn ga njânci dotâka!; Sàd, ka(d) smo se tèga dotâkli...; usp.* takät

dotêc, -tecè – biti dovoljno, doteći: *A hòce tò cimênta dotêc za svè?*

dotëgnīt, -tëgnen – dovući potezanjem: *Zavãrgli smo, dotëgli mrīžu i pòceli crīpot (FN); usp.* dovûc

dòti – do; samo u *izr.*: *dòti jednêga* – do jednoga: *Svì ofīcjōlī, dòti jednêga... (IN)*

dotirot (se), -on (se) – 1. dotjerati izgled, okus... : *...a na zòdnju tukô dotirot gùšte (Cel.);* 2. urediti se: *Dotirola se kakò za na tònce!*

dòtle, **dòtle**, *pril.* – 1. do tog vremena, do tada; 2. do tog mjesta; 3. do te mjere; *usp.* dòkli, dònde

dotukät, -ôn (prema ve. *tocar*) – dodirnuti, načeti temu: *Sàd ka(d) si se dotukô poglavãrstva... (Cel.); usp.* dotaknīt

dotûr,* -tûrà (ve. *dotor*) – doktor, liječnik; *uobič.* likôr, *nov.* dòktor; (v. 1.1.3.4.)

dòvät, dōjën – 1. uručivati, davati; 2. darivati: *Svãk dōjè kolîko mòre; usp.* dät; 2. isticati neko svojstvo: *Ovī kolûr dōjè na mòdro;* 3. javno izvoditi: *Mise za pokòjne se dōjèdu apêna za Svêtega Gargûrà (IN)*

dòve,* *pril.* (ve. *dove*) – gdje; *uobič.* ði;

- **Dòve žè?***-- – Gdje je?; *uobič.* ði je?; *usp.* že

- **Dòve va(i)?*** – Kamo ide(š)?; *uobič.* Dì grê(š)?

dovêr,* -a m (tal. *dovere*) – dužnost, obveza; *usp.* obligacjûn;

- **ucinīt dovêr** – učiniti što iz osjećaja poštovanja ili zahvalnosti

dovëst, -vedën – dovesti: *Drûgi pût dovëd i tvojęga mòlega, nekà se ìgro sa mojîn!*

dòvīt (se), dōvin – 1. stezati kome grlo, daviti; 2. dušiti se, utapati se: *Mòli mu nè zno plīvot i bì se vèc pòce dōvīt...!*

dòvni, -a(o), -o,* *prid.* – davni, drevni: *Bìla su tò dòvna vrimenà*

dovodīt, -vòdin – dovoditi: *Cà vèc dovòdiš otû lajônu sa sòbon!*

dovûc (se), -vûcën – dovući (se): *Dovûkli smo ga...; Jedvã son se dovûka!*

dòza, **dòža**, -e (ve. *dosa*) – doza, mjera: *Pòpi je pòl bocûnà, tò mu je dòza za nãvecer;* (v. 1.3.13.)

doznät (se), -ôn (se) – doznati (se): *Ondà, ca sī doznâla?; Ne bì tukãlo da se sàd tò doznô po cìloj kontròdi!*

dozrīt, dözre – postati zrelo, dozreti

dozrīvāt, -ījè – postajati zrelo, dozrijevati: *Pöcelo je grözje dozrīvāt.*

dozvolīt, -völin – dopustiti: *Likôr mi je dozvolī pīt vīnò, ma sômo mǎlo.*

dözvon, -a – posljednji poziv na misu

dozvonīt, -în – zazvoniti četvrti i posljednji put kao poziv na bogoslužje

doživīt, -živin – doživjeti: *Pūno su lavurǎli, nīsù stǎrost doživīli; usp. dōškot*

dožuntāt, **nažuntāt**, **žuntāt**, -ôn (ve. *zontar*) – dodati, nadodati (na postojeći komad, količinu...): *Dožuntāt mǎlo vodé... (Cel.); Porugūša barba Lūka / da bi Ônteta potūka / žuntô je ôdma... (Po); usp. dodāt*

drāca, -e – 1. trn: *Ubòla son se na drācu od rüže; (v. 1.5.3.8.);* 2. riblja kost: *Ne völin ìst carnějè, pūni su drācih; (v. 1.4.16.);* 3. bodljikava divlja biljka (*Paliurus spina-christi*); *usp. ôslobod: Vǎrtal mi je pūn drācih; (v. 1.5.3.3.)*

drācica, -e – mala *drāca*

drāgahan,* -hni; -hna, -hno, *prid.* – mio, dražestan: *Drāgahan je ovī drāgahni mladīc; Drāgahna je ovǎ drāgahno dīmjà; ...drāgahno dītè; (v. 1.1.4.2.)*

dragojūb, -a – vrsta divlje trave, dragoljub (*Tropaeolum majus*); (v. 1.5.3.3.)

dragojūban, -bni; -a(o), -o, *prid.* – ljubazan, srdačan: *Kojǎ dragojūbno dīmjà!; (v. 1.1.6.1.)*

dragojūbno, *pril.* – ljubazno, srdačno: *Èvala i mojôj ženī ca mī je dragojūbno rēkla da njôj nī toliko brīga za cinīt mi kumpanīju (Kru.)*

drāgost, -i ž – stanje miline, razdraganost: *Potēkle su joj sūze, ma tō je bilo o(d) drāgosti; usp. rādost*

drāgovot (se) -gujen (se) – milovati, gladiti, dragati; *usp. glādīt, mīlovot*

drēbank, -a (njem. *Drehbank*) – tokarski stroj: *Pôj u Kāmota da ti ćapô tō na drēbank!*

drēca,* -e (ve. *drezza*) – pletenica (kruha, kose, za kolač...): *Kakò mōlo nosīla je drēce; usp. košice*

drèt, **drīt(i)**, -a(o), -o, *prid.* (ve. *drito, dreto*) – prav, ravan, uspravan: *Kolīko gōdišć ìmo a jōš je drèt kakò štandārac!; Jōš je drēta ovǎ tvojǎ tetǎ; Kojè drèto stvorēnje, ovī tvôj bārba!; usp. rôvan*

drèto, **drīto**, *pril.* (ve. *dreto, drito*) – pravo, ravno, uspravno: *Grē drèto nǎprida; Glèdon ga gradāus, drīto... (Cel.); usp. gradāus;*

- **drèto-šcèto** – bez okolišanja, jasno i glasno; *usp. šcèto-nèto*

drīblat, **drīb jat**,* -ôn (engl. *dribble*) – vješto voditi loptu kroz protivničke redove (*npr.* u nogometu): *Ma cǎ toliko drībla, izgubiće balūn!*

dricāt, -ôn (ved. *drizar*) – izravnati, ispraviti: *Ako nē znoš ženū dricāt mōreš bez gōc ostāt! (TM)*

dricōvāt, -ōjèn (ved. *drizar*) – ravnati, ispravljati: *Tukāce i ovēga nǎšega pocēt dricōvāt!; usp. muštrāt*

drīman, -ni, -nǎ, -no, *prid.* – sanjiv, snen, pospan; *Drīman je ovī... drīmni težòk; Drīmǎ je ovǎ... drīmno ženǎ; drīmno dītè; usp. jūjan, pōspon, sanjīv; (v. 1.1.6.3.)*

drīmāt, **drīmon** – 1. spavati lakim snom, drijemati; 2. biti pospan: *Grēn spāt, drīmje mi se; usp. kūnjāt*

drimāvica, -e – pospanost, drijemež: *Grēn spāt, ćapǎla me je drimāvica (ŽK); usp. zihāvica*

drīt, v. **drèt**

drīto, v. **drèto**

drīvo, -a – drvo za obradu; *usp. darvǎ; (v. 1.5.3.7.)*

drōb, **drōba** – 1. trbuh, utroba; 2. životinjski želudac; *uobič. kùlin; (v. 1.1.4.3.)*

drōbilica, -e – stroj za drobljenje kamenja (*za- cinīt šūder*)

drobīt, **drōbin** – usitnjavati, drobiti: *Cēkoj, drōbin krūh u jūhu!; usp. mǎrvit*

drōf, -a – ostatak zdrobljenog grožđa nakon tiještenja, drop, komina; (v. 1.2.6.1.)

drōg, **drōgi**; **drōgǎ**, **drōgo**; **drōgo**, **drōgo**; *prid.* – drag, mio: *Drōg si mi, drōgi sīne mōj; Drōgǎ si mi, drōgo cèri mojǎ; Drōgo si mi, drōgo dītè mojè!; usp. drāgahan*

drōgi, -ega, *m* – dragi, dragan; *Ondǎ, kǎ(d) će ti dōc tvôj drōgi drōgi?; (v. 1.1.3.3.)*

drôgo, -e, ž – draga, dragana: *Jé onà tvojà drôgo?*; *uobič.* mlôdo; (v. 1.1.3.3.)

drôgo, *pril./* **dráže**, **drážje**, **dràje**,* *komp.* – drago, milo / draže: *Nĩ mi tò drôgo cùt; Drážje bi mi bìlo da se udàla u Fôr.*

dronjät, drönjen – *razg. iron.* spavati: *Sĩn mu jòš drönje!*; *usp.* spät; (v. 1.1.6.3.)

drözag, **drözg**, -a – bijela riba zelenkaste boje, drozd (*Labrus turdus*); (v. 1.4.12.2.)

drûg, -a – 1. član ribarske družine (*cûrme*); (v. 1.4.9.3.); 2. partner u kartanju; 3. službeni način oslovljavanja u razdoblju od 1945. do 1990.

drugacije, *pril.* – 1. drugačije: *Tò stäv tâko, ne möre nĩkako drugacije!*; 2. inače

drûgi, -a(o), -o, *prid.* – 1. koji slijedi iza prvoga: *Onà je drûgo, òdma iza mène!*; 2. ostali: *Ne möre bit nĩko drûgi!*;

- **drûgi pôr postolĩh** – (posve) druga stvar: *Tò je drûgi pôr postolĩh!*

- **nĩ drûge** – nema izbora

drûževan, -vni, -a(o), -o – druželjubiv: *Drûževna je ovà tvojà... drûževno nevĩsta*; (v. 1.1.6.1.)

drûžina, -e, **družinà**, -ê – 1. skup poznanika ili istomišljenika, društvo; *uobič.* kumpanija; 2. ribarski sastav; *uobič.* cûrma

drûži(t) se, družin se – družiti se: *Ca sè drûžiš s otôn lincĩnon!*

dubinà, -ê – dubina: *Nemôj butät vôršu tôte, vèlika je dubinà!*

dûbit, dûbin – praviti udubinu, dubiti: *Kolĩko vrĩmena tò dûbiš, mõga si vèç i izdûbit.*

dubjôž(i), -a(o), -o,* *prid.* (tal. *dubbioso*) – sumnjičav, nepovjerljiv: *Dubjôži Tõma*; *uobič.* sumjĩv; (v. 1.1.6.1.)

dubòk(i); dubokà, dubòko; dubokò, dubòko, *prid.* – dubok: *Dubòk je ovĩ... dubòki gandøj; Dubokà je ovà... dubòko rãpa; Dubokò je ovò... dubòko mõre.*

dubokò, *pril./* **dûbje**, *komp.* – duboko/ dublje: *Ovõde je dubokò, ma tâmo je jòš dûbje; supr.* plĩtko/plĩće

dûca, -e (prema ve. *duciar*) – kolut konopa

dûcät, -ôn (ve. *duciar*) – slagati konop ili mrežu u kolute

dûg(i), -a(o), -o, *prid.* – dug, dugačak: *Dûg je ... dûgi konõp; Dûga je ... dûgo vèšta; dûgo kopĩšće; uobič.* dalèk;

- **dûg i širòk** – cijelim tijelom: *Privolĩ se na tlèh kolĩko je dûg i širòk!*

dûga, -e – daska, dužica na bačvi; (v. 1.2.6.2.);

- **Falĩdũ mu dvĩ dûge** – Luckast je, šašav; *usp.* matũn

dûga, -e, **dûgà**,* -ê – duga na nebu; (v. 1.4.8.1.)

dûgo, *pril./* **dûje**, *komp.* – dugo/duže: *Dûgo je dvò mètra, nĩ dûje o(d) tèga.*

dugovät, -ũjen – dugovati: *Ne dugũjen jò njĩma nĩšta!*

dũh, -a – 1. živo biće: *Nĩ bìlo vĩdit žĩvega dûha*; 2. životna snaga: *Klõnu je dûhon*; 3. zloduh: *Tò su bìli sigũro dûhi necĩsti*; 3. Sveti Duh: *M' Òca i Sĩna i Dũha svètega!*;

- **po Dũhu svètemu** – *iron.* na neobjašnjiv način: *Kakò je tò mõglo pãst sõmo o(d) sèbe - po Dũhu svètemu?*

duhät, duhãti, -a(o), -o, *prid.* – koji još diše, koji je na životu: *Jòš je duhät ...ovĩ duhãti covĩk; Jòš je duhãta ...ovà duhãto ženã; Jòš je duhãto ovò stvorènje*; (v. 1.1.5.1.)

dûja, -e (ve. *do*, tal. *due*) – 1. dvojka (ocjena): *Çapõ son dûju iz matemãtike*; 2. dvica (u kartama): *Dûja je nõjmãnjo kõrta u brĩškuli*; (v. 1.6.5.3.)

dukacjũn,* -ũni, ž (tal. *educazione*) – odgoj, pristojnost: *O(d) pũste dukacjũni... (Po)*; *uobič.* òdgoj; *usp.* krejõnca; *supr.* maldukacjũn

dukät,* dukãta (ve. *ducato*) – zlatni novac (prvo u Veneciji), dukat; (v. 1.2.9.6.)

dukät,^{2*} -ôn (tal. *educare*) – odgajati, učiti koga; *usp.* edukät

dũnkve,* *vezn.* (tal. *dunque*) – dakle: *Dũnkve, ca smò rèkli?*; *Dũnkve, da skrõtin... (IN)*

dũnjĩt,* -ĩ – tutnjiti, muklo grmjeti: *Dũnjĩ u pulènät* – Tutnji sa zapada.

duperät, -ôn (ve. *doperar*) – koristiti, upotrebljavati: *Nèçũ vèç duperät grũbe rĩci*; *usp.* zaduperät

duperôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *doperar*) – korišten, rabljen, upotrebljavan

dupîn, dupîna (ve. *dolfîn*) – morski sisavac, dupin (*Delphinus delphis*); *Dupîn mu je iskîdo cîlu mrîžu!*; *Pûše kakò dupîn*; (v. 1.4.10.)

duplât, -ôn – udvostručiti; *usp.* *dopjât*

dûr(i), -a(o), -o, *prid.* (tal. *duro*) – spor: *Ôn ti je dõbar mēštar ma je pûno dûr*; (v. 1.1.6.1.)

- *dûr kakò prõvda* – spor kao pravda

- *dûr nâ uši* – nagluh

durât, -ôn (ve. *durar*) – trajati: *Nēče ti tò pûno durât!*; *Kolîko durô da durô*; *Lîto je pasâlo, mâlo je durâlo (FJ)*

dûro, *pril.* (ve. *duro*) – 1. teško, sporo: *Posôl mi grê dûro, çapâçe me nôc*; 2. ustrajno: *Brûška potēže tovâra, a ôn stojî dûro na mîsto (Cel.)*;

- *dûro na fêro* – čvrsto na sigurnome (često *iron.*): *Svî dûro na fêro, nîko ne nûdi ništa! (IN)*

durôda, -e ž (ved. *durada*) – trajanje;

- *rõba o(d) durôde* – dugotrajna tkanina

- *vrîme o(d) durôde* – stabilno vrijeme

durônje, -a (*hibr.* prema ved. *durar*) – trajanje: *Tò drîvo nî o(d) durônja, mâlo će ti durât*; *usp.* *durôda*

dūšà, -ê – 1. čovjekov besmrtni duh, duša: *dūšë o(d) purgatõrija*; 2. narav: *dõbro dūšà*; 3. u vokativu, kao izraz nježnosti: *Dūšo mojâ!*

- *Bõgu dūšu, Bõg je nēče!* – izraz u teškim ili bezizlaznim situacijama

- *Bõg mu dô dūšî põkoj!* – kaže se pri spominjanju dragog pokojnika

- *Bolî me dūšâ* – Teško mi je pri pomisli.

- *dât dūšu* – biti predan čemu

- *dūšâ o(d) covîka* – osoba dobre naravi

- *Dūšë mi, zdrõvja mi!* – Vjerujte mi, tako mi zdravlja!

- *grîšît dūšu* – biti nepravedan prema komu

- *imât dõbru dūšu* – biti dobar i suosjećajan

- *imât kõga na dūšu* – imati koga na savjesti

- *mîrne dušë* – bez straha, bez grižnje savjesti

- *na tvoju dūšu* – po tvojemu, po tvojoj savjesti

- *ni žîve dušë* – nigdje nikoga

- *pūstît dūšu* – izdahnuti

- *rëc po dūšî* – reći iskreno, po savjesti

- *spõšît dūšu* – osloboditi se grijeha

- *znât/poznâvot kõga u dūšu* – dobro znati/poznavati koga

dūševan, dūševni; -a(o), -o, *prid.* – osjećajan: *dūševan je ... dūševni covîk*; *dūševna je ... dūševno ženâ*; *dūševno dîtë*; (v. 1.1.6.1.)

dūšî(t) se, dūšîn se – ostajati bez daha; gušiti se: *Dobõta son se põce dūšît*; *usp.* *udūšî(t) se*

duzîna, -e ž (ve. *dozena*) – skup od dvanaest predmeta: *Ôn je obo tẽmu napîsõ na duzîne lîbri(h)...* (AD); (v. 1.3.13.)

dūžan, dūžni; dūžnâ, dūžno; dūžno, dūžno; *prid.* – dužan: *Svîma je dūžan ovî ... dūžni susîd*; *Svîma je dūžnâ ovâ ... dūžno susîda*; *Svîma je dūžno ovò ... dūžno stvorênje*;

- *ne ostât dūžan* – vratiti istom mjerom: *Nëçû njoj ostat dūžnâ, ne bõj se!*

dužinâ, -ê – dužina: *Nî tõte dužinê* – Nije to dovoljno dugačko (*npr.* konop)

dvî, *broj* – dvije (ženske osobe): *Jesî vîdi onë dvî ferjâlke?*

dvîsta, **dvîsto**, *broj* – dvije stotine, dvjesto

dvò, *broj* – 1. dva; 2. dvoje: *Dî grëtë vòs dvò?*

dvòdeset, *broj* – dvadeset

dvòdeseti, -a(o), -o, *redni broj* – dvadeseti: *Sâ ovò plõçe ne mòre se izdurât ni do dvòdesetega u mîsecu.*

dvōjcīca, -e – blizanka: *Onè dvī su sestřè dvōjcīce.*

dvōjcīć, -a – blizanac, dvojčić: *Onī su, bomè, dvojčići!;* (v. 1.1.3.1.)

dvojīca, -e ž – dvojica (dvije muške osobe): *Dvojīca su se òdma nòšla, a dòšla su kakò narūcena (IN)*

dvonāste, dvonādeste* /**dvanaēsti, broj** – dvanaest/dvanaesti po redu

dvōr, dvōrā – dvorište (u tradicionalnoj dalmatinskoj kući, obično popločeno i zatvoreno); (v. 1.2.3.1.)

dvōri, dvōri(h) – niz kuća koje pripadaju proširenoj obitelji, uglavnom na selima

dvorīt, -īn – dvoriti, posluživati

dvostijedōn, broj – dvadeset i jedan; (v. 1.2.9.)

dvostiparvī – dvadeset prvi; (v. 1.2.9.)

đardīn, -a, **žardīn**,* -a (tal. *giardino*) – javni vrt; (v. 1.2.1.7.)

- **Mōli đardīn** – manji park s palmama u Hvaru; (v. 1.2.1.5.)

- **Vēli đardīn** – park uz more, na mjestu nekadašnje *Kapitanije*; (v. 1.2.1.5.)

- **Za žardīn** – mjesto iza ljetnikovca Hanibala Lucića; (v. 1.2.1.5.);

đelōt,* -a (ve. *gelato*) – sladoled; *uobič.* slädoled; (v. 1.3.9.1.)

đelōz, đelōž, jelōž,* (i), -a(o), -o, *prid.* (tal. *geloso*) – ljubomoran: *Govorīli su da je đelōž... (VM); Pūno je đelōz ovī tvōj đelōzi mūž!; Pūno je đelōza ovā tvōjā đelōzo ženā!; Kojè đelōzo stvorēnje!; usp. invidjōž*

đelōzast, đelōžast(i), -

a(o), -o, *prid.* (prema tal. *geloso*) – sklon ljubomori; (v. 1.1.6.1.)

đelozīja, đeložīja, -e (tal. *gelosia*) – ljubomora: *Pūkla je o(d) đelozīje (FJ)*

đemper, -a (ved. *gemper* od engl. *jumper*) – pleteni odjevni predmet, džemper

đenasticīrāt,* **đenasticīrot**,* -iron (tal. *far ginnastica*, njem. *gymnastizieren*) – gimnasticirati, vježbati: *...i āla da se đenasticīro! (IN); uobič.* vjēžbat, hođi(t) na gimnāstiku

đenāstika,* -e (tal. *ginnastica*) – gimnastika; *uobič.* vjēžbe, gimnāstika

đenāzija,* **jenāzija**,* -e (tal. *ginnasio*) – gimnazija: *Īmomo pūšku škūlu, ĩmomo jenāziju... ! (FJ); nov. gimnāzija*

đēnis,* -a *m* (sttal. *genis*) – vrsta puhačkog glazbenog instrumenta, alt u limenoj glazbi; (v. 1.6.3.)

đēnte,* *nepr.* (tal. *gente*) – svijet, ljudi; *izr.:* *Ma kè đēnte!** – *Kolīko svīta!* – Koliko ljudi!; *uobič.* svīt, jūdi, norōd

đentīl(i), -a(o), -o, *prid.* (tal. *gentile*) – vitak, mršav: *Nekā se òn đigne na māslinu, òn je đentīl!; Đentīl je ... ovī đentīli mladīć; Đentīla je ...ovā đentīlo đīmjà!; Kojè đentīlo đītè!;* (v. 1.1.4.2.)

đentilēca, -e (tal. *gentilezza*) – ljubaznost, otmjenost: *Ma ca jè mōga bīt nēgo težōk bez frēgulicu đentilēce! (IN)*

đentīlo, pril. (tal. *gentile*) – nježno, pažljivo: *Đentīlo je zatvorīla vrōta... (IN)*

deogrāfiko,* v. **đogrāfiko**,*

đīr, -a (tal. *giro*) – krug; jedna šetnja u krugu, mala šetnja;

- **ucinīt đīr** – prošetati se: *Hōmo ucinīt jedōn đīr po rīvi, đī ti je prīša!*

- **ćapāt u đīr** – zafirkavati koga: *Cīlu će non famēju ćapāt u đīr! (IN)*

đīrāndola, -e (ved. *girandola*) – vijak u obliku slova L za pritvaranje vratašaca zaokretanjem: *Tukāće stāvit jednū đīrāndolu na ovā mōlo vrōta, ũvik su otvōrena!;* (v. 1.2.3.2.)

đīrāt, -ōn; **đīrōvāt**, -ōjēn (ved. *girar*) – šetati se gore-dolje: *Đīrovāli smo po Rīvi pōl ũre.*

đīravōlat, -vōlta (tal. *giravolta*) – okuka, zavoj: *Dobōta je iša nis cēstu na onī đīravōlat!*

đīta, -e ž (tal. *gita*) – izlet brodom: *Ovū nedīju grēmō u đītu!*

đografika,* **deografika**,* -e (tal. *geografico*) – geografski, zemljopisni;

- **kōrta đ(e)ogrāfika** – geografska karta

đōmetar,* -tra (tal. *geometra*) – geometar: *A tōte su likōr, avukāt, đōmetar... (IN);* (v. 1.1.3.4.)

đornalīsta, -e m (tal. *giornalista*) – novinar: *Bīlo je karcāto đornalīstih...* (Cel.)

đornôl,* đornôlâ m (tal. *giornale*) – novine: *Tâ je pròpja za đornôlê...* (IN); uobič. fòji; nov. nòvine

đovanîn,* -a (ved. *giovanin*) – mladić: *Otî mōli je diventô prōvi đovanîn!*; uobič. mladić; (v. 1.1.3.2.)

E

è! *uzv.* – eh!, ah!: *È, da je ondà bìlo imàt danāšnju pāmet!*

ēeee! *uzv.* – neformalni pozdrav među znancima i prijateljima

èbete,* *nepr.* (tal. *ebete*) – 1. *m* glupan, budala; *usp.* cukûn; 2. *pril.* glupavo, budalasto

ecètera,* *nepr.* (tal. *eccetera*) – i tako dalje, i drugo

edukàt (se),* -ôn (se) (tal. *educare*) – 1. odgojiti: *Edukô je dīcu... (AD)*; 2. školovati (se): *Onī su se svī edukāli u Itāliju; usp. dukāt*

edukôn(i), -a(o), -o, prid. (prema tal. *educare*) – 1. odgojen; 2. školovane): *Onī su svī edukōni u vèle škūle; usp. školôn; supr. maldukôn; (v. 1.1.6.1.);*

- *ni edukôn, ni krejôn; (v. 1.7.3.)*

Egīpat, Egīpta – Egipat: *Mī smo bìli u zbjég u Elšàt, bomè u Egīpat.*

èkola!* (tal. *eccolà!*) – eto, to je to!; *Èkola, i tò smo zgotovīli; Èkola kvà! – Eto ga na!*

èkote!* **èkotelà!*** (tal. *eccote, eccotelà*) – Eto ti! Eto ti, na!

èlfer,* -a (njem. *elfer*) – kazneni udarac u nogometu, jedanaesterac: *Za Mājku Bòžju, falī je èlfer!*

el-pêt, *ž nepr.* – L-5, vrsta sportske jedrilice u sastavu hvarskoga kluba ‘Narodna tehnika’ 1950-ih; (v. 1.4.1.2.)

Elšàt, -a (arap. *El Shatt*) – lokalitet izbjeglištva u Egiptu u 2. svj. ratu (1944.- 1945. god.): *U Elšàt je bìlo pūno svīta iz Dalmācije, a nōjvèće māteri(h) is dicôn; (v. 1.2.1.9.)*

èpeta, jèpeta,* **òpeta, jòpeta*** – opet, ponovo: *Sà(d) se nemōj èpeta cīli šporkàt!; Znô se kô će òpeta za tovāron hodīt (Cel.); Fôr je jòpeta mīran (Cel.)*

èroplan,* *v. àroplan*

Erumbèška, rumbèška,* -e (lat. *erubescant* – neka se postide!) – psalam koji se pjeva u hvarskoj katedrali pred Uskrs: *Danà(s) se kantāla Erumbèška u Vèlu crīkvu; (v. 1.6.1.3.)*

eskūrziya,* -e (lat. *excursio*) – putovanje učenika, ekskurzija (učestale grupe u Hvaru za koje su domaći mladići često bili zainteresirani zbog mladih *ferjālkih*): *Jesī vīdi onè dvī iz eskūrziye!?*

esperimènat, *v. sperimènat*

esperjēnca,* **ešperjēnca,*** -e *ž* (tal. *esperienza*) – iskustvo: *Frančèsko ìmo mālo vèće èšpèrjence... (IN)*

esplodīrāt, -īron (njem. *explodieren*) – 1. prasnuti (o eksplozivu); 2. naglo i ljutito reagirati

esplozīv, -a (tal. *esplosivo*) – eksploziv: *Āko ćeš mināt, tukāće ti pôc na milīciju iskāt esplozīv.*

esprès, *pril.* (tal. *espresso*) – brzo, hitno: *Izī son obīd esprès, u pē(t) minūti(h)!*

èstra, èštras (tal. *extra*) – izvanredno, posebno: *Tī bìš mòga napovīdit cagôdera od èstra (IN)*

ešēncija, -e (tal. *essenza*) – ekstrakt uljenih biljaka (lavande, ružmarina); *usp. kvatašēnca*

èška, -e *zjm(ve. esca)* – mamac što se stavlja na udicu, ješka: *Mērda èška - mērda pèška!; (v. 1.4.9.1.)*

ešperjēnca,* *v. esperjēnca*

èštar, èštra *m* – živahnost, raspoloženje da se što učini

- *bīt od èštra* – biti raspoložen za što: *Onđà, jesī od èšta?*

èštra, *v. èstra*

etamīn,* **tamīn,*** -a *m* (fr. *étamine*) – tanka, lagana tkanina (za ženske haljine ili zastore); (v. 1.1.7.2.)

èvala! *uzv.* (tur. *eyvallah*) – 1. neformalni pozdrav; 2. uzvik pohvale, povlašivanja... : *Èvala mu ga! (Cel.)*

evandēlista, vandēlista, -e *m* (prema gr. *euangelion* – dobra vijest) – pisac evanđelja: *Svēti Lūka evandēlista; (v. 1.6.1.5.)*

evanđelistâr, -lištra *m* (prema gr. *euangelion*) – knjiga evanđelja; (v. 1.6.1.2.)

ezercîr,* -a *m* (njem. *Exerzier*) – redovito vježbanje u vojsci za vrijeme Austro-Ugarske

êzul, -a *m* (ve. *esule*) – egzilant; *êzuli* – Talijani koji su napustili naše krajeve nakon 2. svj. rata

---

F

---

fabricjêr,* -ērà (ve. *fabricier*) – član crkvenog odbora; (v. 1.6.1.5.)

Fâbrika, -e (ve. *fabrica*) – zapadna strane hvarske luke (naziv dolazi vjerojatno od ve. *fabrica* u značenju ‘gradnja’ ili ‘škver’ - a ne u značenju ‘tvornica’ - jer su tijekom stotinjak godina radova svi mještani trebali povremeno sudjelovati u gradnji te obale, a postajao je i navoz za brodove na sj. strani obale); (v. 1.2.1.5.)

Fabrikâši, -ih *m mn* (v. Fâbrika) – stanovnici predjela Fâbrika: *Fabrikâši se nîsù igrâli sa Glavicânima*.

fabrikât, -ôn (ve. *fabricar*) – 1. proizvoditi, graditi; *usp.* Fâbrika; 2. *fig.* prevariti, podvaliti: *Fabrikô joj ga je!* (IN)

fabrikônt,* -a – tvorničar, fabrikant

fâca, -e *ž* (ve. *fazza*) – lice, obraz: *Plîvo je po splîsku, fâcon pòd more* (IN); *Grên priko pjâce, glèdon îste fâce...* (TM); *Rèc covîku u fâcu...*; *uobič.* obrôz; (v. 1.1.4.1.); *usp.* infâca

facênda,* -e *ž* (ve. *facenda*) – 1. posao, radnja; 2. priča o onome što se dogodilo: *Sèli bi na bânak i provjâli facênde iz njiĥove mlâdosti*; *uobič.* štòrija

facôda, -e (ve. *fazada*) – 1. pročelje zgrade, fasada: *Facôda Arsinôlà* (Cel.); 2. oveći klesani kamen: *Stâvi je facôde na svâki kantûn*; (v. 1.2.2.);

- *facôda na bûnju* – klesani kamen pravilnih rubova, izbočena, nepravilna lica

facôl,* -a (ve. *fazzol*) – 1. oveći rubac, slagao se u trokut i prebacivao preko ramena, dio nošnje; (v. 1.1.8.1.); *usp.* mahrâma; 2. rubac za zavežljaje

faculèt, **facolèt**,* -a (ve. *fazzoletto*) – 1. rupčić, maramica: *Otâri je pôt is celâ sa faculèton*; 2. ukrasni rupčić kao dio ženske nošnje; (v. 1.1.8.1.)

faganêl, -a (ve. *faganelo*) – vrsta ptice pjevice iz porodice zeba, konopljarka, stanarica na Hvaru, ‘juričica’ (*Acanthis cannabina*), jedan od pet *recâmih*; *Kojî je tò laživac - govòri da mu je falkèt òdni faganèla sa svôn kêbon!*; *usp.* *recôm*; (v. 1.5.2.1.)

faganêl-peterôš, -èla -a (v. *faganêl*, *peterôš*) – ptica *faganêl*, mužjak s crvenim perjem na grudima, juričica; (v. 1.5.2.1.)

fagòt, -a (ve. *fagoto*) – svežanj, zamotaj nečega: *Svè ca je dònila sòbon, bì je fagòt ròbe*.

fâjda,* -e (tur. *fayda*) – korist, dobit, vajda: *O(d) pòja nî fâjde!* (IN); *uobič.* korîst

fâjerica, -e (njem. *Feuerzeug*) – upaljač: *Bîla je tò fâjerica ca sù mu je bìli dâli Inglèzi na Vîs*.

fâjerunt, **fâjrun**t, -a (njem. *Feierabend*) – večernje zatvaranje lokala: *Naplôtî je i rëka: ‘Fâjerunt!’* (IN)

fakîn, -a (ve. *fachin*) – nosač prtljage: *Fakîni su iskarcovâli nîke kašûnè na vînč...* (IN); (v. 1.1.3.4.)

fala – hvala; samo u *izr.* *fala Bògu* – 1. hvala Bogu (izraz rezignacije): *Razbî mi se bocûn, a fala Bògu!*; 2. naravno: *Fala Bògu da je tò òn, kakò ga ne poznâješ!?*; *usp.* fôlà

fâlaš, v. **fôlš**

fâlda, -e (tal. *falda*, od njem. *Falte*) – nabori na tkaninama, papiru...; *cinît fâlde*; *usp.* pjèta

faldât, -ôn (v. *fâlda*) – praviti pregibe (*fâlde*) na tkaninama, papiru...

falenjâmo,* -mota (tal. *falegname*) – drvodjelac: *Užò bi ubît vrîme u falenjâmota* (IN); *uobič.* marangûn; (v. 1.1.3.4.)

falimènat,* -ênta (ve. *falimento*) – nedostatak, mana, pogreška; *usp.* falînga, fèler;

- *Nî tôte falimènta!* – Nema tu greške!

falînga,* -e (ve. *falanchia*) – mana, pogreška, tjelesna mana, nedostatak: *Ma i onâ ìmo falîngu!*; *usp.* falimènat

falît, -în (ve. *falir*) – 1. pogriješiti, promašiti; *usp.* žbaljât; 2. manjkati;

- *falît brâнку* – promašiti vratnice

- **Falī mu matûn (dvî dûge) û glovu!** – Fali mu daska u glavi!; *usp.* dûga

falivât, -îjèn (ve. *falir*) – 1. griješiti, promašivati; 2. nedostajati, manjkati: *Pöcelo non je falivât ûja.*

falivên, -èni, -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *falir*) – promašen, pogrešno napravljen: *Pûno je falivên ovî... falivèni kònat; Pûno je falivèna ovâ... falivèno prognôza.*

falivèno, *pril.* (v. *falit*) – promašeno, pogrešno napravljeno: *Svè je falivèno!*

falkèt, -a (ve. *falcheto*) – vrsta ptice grabljivice, ‘sokol’ (*Falco peregrinus*); ‘kobac’ (*Accipiter nissus*): *Falkèt znô odnî(t) çà lugarîna sa svôn kebèton! (IN); usp.* sokolić; (v. 1.5.2.1.)

falkûša,* -e (prema ve. *falche* – podignuti rubovi broda) – ribarski brod (iz Komize), na jedro i s podignutim rubovima (*fôlcima*): *Vèç pûsti(h) gòdišć nî bìlo vîdit ni jednù falkûšu u fôrski pòrat; (v. 1.4.1.1.)*

falsèt, **falšèt**,* -a (tal. *falsetto*) – neprirodno visok muški glas u pjevanju

falsitôd,* -i ž (stven. *falsitade*) – lažnost, neiskrenost

falsûn, -ûnâ, **falsûj**, -ûjâ, *m* / **falsôna**, -e, **falsûja**, -e, ž (prema ve. *falso*) – *pogr.* nepouzdana, neiskrena, ‘falša’ osoba: *Ôn je falsûn, ma i onâ je prôvo falsôna - jednò govòridu tèbi a drùgo mèni; usp.* fôlš; (v. 1.1.6.1.)

falšèt,* v. **falsèt**

faljûša, **falûša**, -e – osoba koja se rado hvali, hvalisavica; *usp.* fôlit; (v. 1.1.6.1.)

fâma,* -e (tal. *fama*) – glasina: *Mûc, glôvno je da se govòri, da se stvôro fâma! (IN)*

famèja, -e (ved. *fameia*) – obitelj, familija: *Tukô prihrônît famèju!; (v. 1.1.3.1.)*

famôz, **famôž(i)**, -a(o), -o,* *prid.* (tal. *famoso*) – općepoznat, čuven; *Famôz je ... onî famôzi glûmac!; Famôza je ... onâ famôzo glûmica!; famôzo stvorènje*

famôzo, **famôzno**, *pril.* (tal. *famoso*) – silno, izvanredno

fânag, v. **fông**

fânat, fônta (ve. *fante*) – figura u kartaškoj igri, jedanaestica, ‘dečko’: *Igrî fônta!; (v. 1.6.5.3.)*

fanâtik, -a (tal. *fanatico*) – izrazito strastvena osoba, zanešenjak; (v. 1.1.6.1.)

fanèla,* v. **flanèla**,*

fangàc,* v. **fangèca**,*

fangât,* -ôn (ve. *fangar*) – blatiti: *Ne fangôj po stvòrîma kad nî potrîba!; usp.* fông; isfangât

fangèca,* -e, **fangàc**,* -âca (ve. *fangazzo*) – blato, mulj; *usp.* fânag, fông

fângla, -e (njem. *Weingel*) – zidarski alat (posuda s drškom) za uzimanje manje količine žitkog materijala, žbuke i sl.: *Stäv jòš dvî fângle cimènta u tî paštûn!; (v. 1.2.5.)*

fantâstik,* -a (tal. *fantastico*) – osoba koja se lako zanosi, fantazira; (v. 1.1.6.1.)

fantazîja, -e (ve. *fantasia*) – mašta, sanjarenje, fantaziranje: *Tò ti je sômo njeğôva fantazîja!*

farabût, -a (ve. *farabuto*) – nitkov, hulja, prevarant: *Ôn je prôvi farabût; usp.* maškalcûn (v. 1.1.6.1.)

farât,* -ôn (prema tal. *farro*) – 1. krupno mljeti, raditi površno; *usp.* fôr; 2. govoriti brzo, sipati riječi, mljeti

faraûn,* faraûna, *m* (ve. *faraon*) – faraon: *Potopîše faraûna ... (citat iz pjeva na Veliki petak); (v. 1.1.3.3.)*

farfâla,* -e (tal. *farfalla*) – leptir; (v. 1.5.1.4.);

- **farfâla trepetôjka** – drvena igračka (leptir na kotačićima, klepetao krilima dok se gurao štapićem)

farfâle,* -e (tal. *farfalle*) – vrsta tjestenine, *fjokèti*; (v. 1.3.11.2.)

farkòc, **forkòc**, **furkòc**,* -a (ve. *forcola*) – rašljasti nosač za vesla na strani broda: *Na levûte veslà grèdù na farkòce; usp.* furkôda; (v. 1.4.3.)

farnjât,* -ôn – bockati, čeprkati, kopati prstom (*npr.* nos); *usp.* frakât

fâsovat,* -ujen (njem. *fassen*) – 1. dobiti svoj dio; *usp.* gebîrât; 2. fig. dobiti batine kao kaznu: *Fâsovaćeš tî svojê od òca ka(d) døjdeš dõma!*

fâša, -e (ve. *fassa*) – pojas, pas, povez, traka: *Dõša je sa fâšon priko celâ; (v. 1.1.8.1.)*

fâšica, -e (*hibr. dem.* prema ve. *fassa*) – traka; zavoj, povez: *Stäv môlemu fâšicu nâ ruku; usp.* pâšica

fašina,* -e (ve. *fassina*) – obvezni rad bez naknade (*npr.* za izradu javnih putova); *uobič.* kulùk

faštíd,* -a (ve. *fastidio*) – dosada, neugodnost, zlovolja, *šekôda*: *Tò nî posôl za lavurât o(d) gùšta, tò je sômo faštíd; usp.* šekôda; (v. 1.1.6.2.)

faštídjät,* -ôn (tal. *dar fastidio*) – zamarati, dosađivati, smetati: *Kòmu faštídjāju kòre, nekà hi cìsti! (Kru.); usp.* štufovät

faštídjôž(i), -a(o), -o,* *príd.* (ve. *fastidioso*) – dosadan, zamoran; onaj kome sve smeta: *Pròpja je faštídjôž... ovî faštídjôži covìk; Pròpja je faštídjôža ... ovà faštídjôžo ženà; Kojè faštídjôžo stvorênje!; (v. 1.1.6.1.)*

faštídjûn,* -ûnà, *m* (augm. prema ve. *fastidio*) – velika dosada: *Ïša je nâ more da mu pasô faštídjûn (IN); (v. 1.1.6.2.)*

fāta!* (tal. *fatta* – učinjena) – uzvik na lutriji, tomboli u značenju: Gotovo je! Evo zgoditka!

fāti,* -ih *m mn* (tal. *fatti*) – činjenice, fakti, djela: *Ca cèmo sàd govorìt, tò su fāti!;*
- *Mucî i fāte cinî* (prema ve. *far i fati di casa*) – Pokorno radi kućanske poslove.

fatíga,* -e (tal. *fatica*) – težak posao: *Và(s) son istarmôn, a kojà me fatíga jòš cèko! (IN)*

fatigàt,* -ôn (tal. *faticare*) – raditi, truditi se; *iron.* raditi tek toliko

fatûra,* -e (tal. *fattura*) – posao, izrada: *Nî tò mòlo fatûra (IN)* – Nije to mali posao; *uobič.* posôl;
- *dùplo fatûra* – dvostruki posao

faturèta, -e (tal. *fatturetta*) – manji (naplativi) posao izvan redovitog posla, posao na crno: *Znõ je ôn uciniùt kojû faturètu po kùcìma!*

fàul, -a (engl. *foul*) – prekršaj u nogometu: *A cà onò nî bì fàul!?*

fāve-di-môrti,* *m mn nepr.* (trs. *fave dei morti*) – slatkiši u obliku zrna boba, ‘bobići’, nekada vezani uz *Môrtvi dôn*; (v. 1.3.9.1.)

favûr,* (tal. *favore*) – usluga, pomoć, naklonost; *uobič.* kòrist;
- *govorìt u favûr* – zagovarati
- *grē mu u favûr* – ide mu u prilog

fažôl, -a (ve. *fasolo*) – grah (*Phaseolus vulg.*): *Izî son trî pjāta fažôla, sàl me se cūvojte!; (v. 1.3.7.2.);*
- *fažôl i manìštra* – tjestenina s grahom, *paštafažôl*: *Nî bòjega u zîmu od fažôla i manìštre.*

fažolèti, -ih *m mn* (ve. *fasoletto*) – vrsta mahune: *Pòc su fažolèti?; (v. 1.3.7.2.)*

fèca, -e (ve. *fezza*) – talog u vinu: *Tukālo bi procīdīt otò fèce.*

fèder, -a (njem. *Feder*) – opruga: *Mojà parvô pùška za lovìt pòd more je bìla na fèder; usp.* šùšta

feferoncîn, -îna, *m* (*dem.* od feferûn) – vrlo ljuta papričica: *Vāzmemo kojî listìc petrusîmula, murtèle... a mòre i kojî mòli feferoncîn; usp.* feferûn; (v. 1.3.8.1.)

feferûn, -ûnà, *m* (prema njem. *Pfeffer* + ved. *peveron*) – manja, vrlo ljuta paprika; *uobič.* peverûn; (v. 1.3.8.1.)

fèler, -a (njem. *Fehler*) – greška: *Jé, priznāli su da je tò bì tvõrniški fèler; usp.* falimènat

fèmena, **fèmina**, -e (ve. *femena*, tal. *femina*) – ‘ženski’ dio okova kormila; *usp.* māškul (‘muški’ dio); (v. 1.4.3.)

feragòsto, -a (tal. *ferragosto*) – godišnji praznici u kolovozu: *Taljõnci ùvik navòlidu za feragòsto.*

feralič, -a (prema ve. *feral*) – mala prenosiva svjetiljka (*feról*), najčešće na petrolej: *Bî son mòli, daržô son feralič na pròvi... (TM)*

feramènat,* -mènta (tal. *ferramento*) – željezni okov (na stolariji, na kormilu, na *mrižicama* za ptice...)

ferjālac,* -ca/ **ferjālka**,* -e (prema lat. *feriae*) – član/članica organiziranog ljetovanja za učenike, studente: *Cà je s onôn ferjālkon, hòce cò bìt? (IN)*

fërma, -e (ve. *ferma*) – pozor, pažljivo osluškivanje: *Pàs je stô u fërmu.*

fermät (se), **fremät** (se), -ôn (se) (ve. *fermar*) – 1. zaustaviti (se): *Tukômo fremät čakulät (AD); Ôn nîmo vòju fremät (Cel.); Fermāla son se u susìde...; Fërma! Frêma! – Zaustavi!; usp.* fermövät; (v. 1.4.5.2.); 2. pričvrstiti: *Tukālo bi fermät ovû trèsu! – Trebalo bi pričvrstiti ovu letvu!*

fermatíva, -e (ve. *fermativa*) – privremeni prekid kretanja ili djelatnosti, *npr.* posla: *Nêma fermatíve!*

fermentûn, v. **frementûn**

fermentunjăca, v. **frementunjăca**

fêrmo, *pril.* (tal. *fermo*) – čvrsto, odlučno: *Darži tò fêrmo!*; *usp.* šoldo

fermōvăt (se), **fremōvăt** (se), -ōjèn (se) (ve. *fermar*) – zaustavljati (se): *Fermōjè me svăki pût kad me trèfi...*; *Ca sè fremōjèš svăki cäs!?*; *usp.* fermăt

fermovônje, -a (*hibr.* prema ve. *fermar*) – zaustavljanje: *...i ondà bes fermovônja fila ùzbardo* (IN)

fêro,* -a (ve. *fero*) – 1. željezo; 2. određeno mjesto ili predmet koje treba dotaknuti (u dječjoj igri *na fêro*; tal. *toccaferro*): *Jò son na fêro, jè'n dvâ trî, môj spâs!*; *Èto te, na fêro si!* (IN) – Na sigurnome si!; *Svì dûro na fêro, nîko ne nûdi ništa* (IN) – nitko 'ne mrda', ne nudi ništa

ferôl, -ôlä (ve. *feral*) – 1. svjetiljka na brodu *sviçarîci, svîcà*; (v. 1.4.9.1.); 2. lučko svjetlo; *ferôl na pûntu od rîve*; *usp.* lantêrna

ferôta, -e (ved. *ferata*) – željeznica, vlak: *Mèni se bôrba nî nîkad vozî u ferôtu*; (v. 1.2.7.1.)

fèrtik!,* (njem. *vertig*) – *uzvik*: gotovo, završeno: *I fèrtik!* – I gotovo!

fěšta, -e (ve. *festa*) – svečanost, slavlje; *usp.* frăja;

- **ucinît fěštu** – proslaviti: *Ucinîli su vèliku fěštu.*

- **mezo fěšta** – polupraznik

fěštăt, -ôn (ve. *festegiar*) – slaviti, svetkovati, dobro jesti: *Fěštăli su cîlu nôc.*

fěštûn,* -ûnă *m* (tal. *festone*) – vijenac (*npr.* od grančica mirte) kojim se kitio dio grada u svečanim prilikama; *uobič.* girjândola

fěta, -e (ve. *feta*) – kriška (kruha, salame, sira...): *Izî son fětu paršûta i dvî fěte krûha*; (v. 1.3.13.);

- **(i)sîc na fěte** – (iz)rezati na kriške

- **ne dăt ni fětu krûha** – biti škrt, sebičan: *Ne bî ti onă dăla ni fětu krûha!*

fětica, -e (*hibr. dem.* prema ve. *feta*) – mala kriška; (v. 1.3.13.)

fetîvi, -a(o), -o, *prid.* (tal. *effetivo*, jul. *fetivo*) – pravi; tipičan; domaći; *uobič.* prôvi; *usp.* vëri;

- **fetîvi Splîćani** – pravi Splićanin (po rođenju i podrijetlu)

fibra, -e (ve. *fibra*) – visoka tjelesna temperatūra, vrućica; (v. 1.2.4.2.);

- **ćapăt fibru** – dobiti vrućicu

- **ûnca fibre** – temperatura tijela povišena za jedan stupanj

fidă(t) se, -ôn (ve. *fidar*) – imati povjerenja u koga ili što: *Ne fidôn se jò u njèga*; *usp.* afidă(t) se

fidelîni, -ih *m mn* (ve. *fedelini*) – vrsta tjestenine, tanki rezanci; (v. 1.3.11.2.)

fîdo, -ota (tal. *fido, fidele*) – vjeran pas: *I njegôv păs se zvô Fîdo.*

fîga, -e (ve. *fîga*) – vrsta sitnije bijele ribe, iz porodice usnača, smokva (*Labrus bimaculatus*); (v. 1.4.12.2.)

fîge-de-dînge, *ž nepr.* (ve. *fîgo d'India*) – jestiv plod kaktusa okruglastog lista, indijska smokva: *Nôjveće je fîge-de-dînge na Vlôkû*; (v. 1.5.3.4.)

fîgûra, -e (ve. *figura*) – 1. izgled tijela, stas: *Bòrami, lîpo fîgûra!* 2. kip, kipić; 3. šahovska figura;

- **fîgûra pôrka**,* (tal. *figura porca*) – nevaljalac, 'svinja od čovjeka'; (v. 1.1.6.1.)

fîgurăt, -ôn, (ve. *figurar*) – dolaziti do izražaja: *Pròpja ti fîgurô otà mājica od mornôrà*; *usp.* kumparît

fîgurîn,* -a (ve. *figurin*) – 1. modni uzorak, modni list, modna lutka; 2. *fig.* gizdelîn, ljepotan: *Ohô, prôvi fîgurîn!*

fîgurîna,* -e (ve. *figurina*) – figurica, kipić, sličica: *Păla mi je onă fîgurîna na tlèh i razbîla se u stô bokûnih.*

fîkakac, fîkôvca – vrsta ptice, 'zviždak obični' (*Phyloscopus collybitus*); (v. 1.5.2.1.); *fig.* slabašno dijete

fîkăt (se) -ôn (se) (ve. *ficar*) – ubaciti (se), ugurati (se): *U klûpu su mi fîkăli Vlăha, i tò onêga žălega!* (IN); *Fîkô non se u kumpanîju..*

fîkôvăt (se), -ôjèn (se) (ve. *ficar*) – ubacivati (se), uvaljivati (se): *Pòce mi je fîkôvăt onò că ne vrîdi!*; *Onă se vòli fîkôvăt drüğima...*

fîl, -a (ve. *filo*) – nit, konac: *Vèliki su fîli u tè fažolète*; *usp.* kônce

fīla¹, -e ž (ve. *fila*) – red, rep: *Pri(d) butīgu se u fīlu stālo (FJ); Mājko mojā, kojā fīla!*

fīla², -e ž (njem. *Fulle*) – nadjev (u kolačima); *sa fīlon* – način pripravljanja kolača

fīlāt, -ôn (ve. *filari*) – 1. pustiti ribarski alat da se odmotava iza broda u pokretu; *usp. iškurīt; 2. bježati, pobjeći, odmagliti: ...i fīla niza skāle, a ondā ūzbaro! (IN); 3. stavljati nadjev (fīlu); 4. fig. tući (npr. djecu): ... i fīla po njēmu!*

fīlēt, -a m (ve. *fileto*) – 1. tanki odresci (mesni ili riblji); (v. 1.3.6.1.); 2. ukrasna rubna letva na prvom *madīru* drvenog broda, *kordūn: Piturō je fīlēt u mōdro; (v. 1.4.2.)*

fīlōda,* -e (ve. *filada*) – naduto, oholo ponašanje;

- *cinīt fīlōde* – držati se naduto: *Cinī fīlōde kakō barba Cvīteta kobīla (Cel.); Cinī fīlōde i žmōrfije (IN)*

fīlosēra, **fīlošēra**, -e (tal. *fillossera*) – 1. nametnik na vinovoj lozi, trsna uš, filoksera; 2. *fig. čangrizava žena: Onā fīlošēra o(d) ženē mu! (IN); usp. peronōspera, nedāča*

fīložomīja,* v. **fīžjonomīja**,*

fīltar, *fīlra*, (tal. *filtro*) – cjedilo, fīltar za tekućinu

fīn(i); *fīnā*, *fīno*, *prid.* (ve. *fin*) – 1. tanak, nježan, istančan; 2. uljudan: *Pūno je fīn ... ovī fīni covīk; Pūno je fīnā ... ovā fīno ženā; Kojē fīno dītē!*

fīnalmēnte, *pril.* (tal. *finalmente*) – konačno, na kraju, *nōpokon: I ondā su se, fīnalmēnte, oženīli (VM); Fīnalmēnte je dōša rēd i na njīh (IN); usp. nōpokon, na kūnju, na cēncu cēnca*

fīncić, -a (prema ve. *finco*) – vrsta ptice, sjenica (*Parus caeruleus*); (v. 1.5.2.1.)

fīndifēr,* **fīndefēr**,* -ēra (tal. *filo di ferro*) – željezna pocinčana žica: *Zvōn je zavēžen fīndifēron i sā(d) se iz dōle potēže za zvonīt (IN); (v. 1.2.2.)*

fīnēca, -e (ve. *finazza*), **fīnočā**, -e – *fīnoča*, nježnost, profinjenost... : *Ma kojā fīnēca u njēga!; usp. krejōnca*

fīneštrīn, -a m, **fīneštrīna**, -e ž (ve. *fenestrin*) – malo stakleno okno: *Stavīje mi kartūn na fīneštrīn kakō ne bī glēdo (IN); usp. ponīstrica; (v. 1.2.3.1.)*

fīnimēnat,* -ēnta m (ve. *finimento*) – svršetak, kraj; *uobič. krōj*

fīnīt, -īn (ve. *finir*) – svršiti, završiti: *Finīla gvēra! (IN) – Rat je gotov; usp. svaršīt;*

- *fīnīt škūle* – odškolovati se

- *Fīnīli su, Māre, bāli!* – Prošla su bezbrižna vremena!

fīnīvāt, -ījēn (ve. *finir*) – dovršavati: *Cēkoj jedōn cās, ēvo fīnījēn posōl!; usp. svaršīvāt*

fīnivēn, *finivēni*; -a(o), -o,* *prid.* (prema ve. *finir*) – dovršen, zgotovljen; *uobič. zgotōvjen; usp. paričōn*

fīnke (ve. *fin che*) – dok, dokle; samo u izrekama poput:

- *Fīnke dūra non paūra* – Dok traje - traje; (v. 1.7.3.2.)

- *Te lo promēto fīnke te lo mēto* – Lak sam na riječima kako bih došao do cilja; (v. 1.7.3.2.)

fīnko, -ota (ve. *finco*) – vrsta lukave ptice selice zimovalice, zeba bitkavica (*Fringilla coelebs*); (v. 1.5.2.1.);

- *fīnko od montānje* – zeba gorska (*Fringilla montifringilla*)

fīno, *pril./ fīnīje*, *komp.* (tal. *fino*) – fino, profinjeno / na finiji način

fīnočā, v. **fīnēca**

fīnōnc,* -a m (tal. *finanza*) – porezno-carinski policajac, financ; (v. 1.1.3.4.)

fīnōnca,* -e ž (tal. *finanza*) – porezno-carinski ured i policija između dva svj. rata

fīnta, -e ž (ve. *finta*) – hinjeno držanje, zavaravanje, trik;

- *cinīt fīntu* – pretvarati se

- *per la fīnta* – samo tako, naizgled; *usp. perlafīnta*

fīrša,* -e (ven. *fersa*) – 1. jednako širok komad tkanine, obično uzak i dug: *(J)īdro je sašīvēno od vēće fīrših;*
2. vrsta remena na potplatu (*šjōli*) nogometne kopačke za čvršće držanje na nozi

fīskultura,* -e (rus. *fis'kultura*) – tjelesni odgoj, fizička kultura (ušlo u govor nakon 1945.), tjelovježba

fīsta, -e (ve. *fista*) – vrsta ptice, 'livadna trepteljka' (*Anthus pratensis*); ne lovi se; glasa se *fī-s, fī-s*; (v. 1.5.2.1.)

fistula, -e (ve. *fistola*) – gnojna oteklina, čir; *usp.* brûn

fišcät, -ôn (ved. *fis'ciar*) – zviždati; *usp.* fišcätät; zafišcät

fišcèt, -a (ved. *fis'ceto*) – zviždaljka: *Tarkô je sa fišcèton u jûsta.*

fišcätät, -ôn (ved. *fis'ciar*) – 1. zvižducati; 2. pištati; 3. fig. 'pjevati': *Nemôj ti mèni fišcätät!*; *usp.* fišcät

fišcöt, -a (ved. *fis'cioto*) – 1. zviždaljka; 2. zvižduk: *Na fišcöt su svè (ferjälke) išle ù more do kolîn (IN)*

fišèk, -a (tur. *fişek*) – 1. čahura metka; patrona; metak; (v. 1.6.2.2.); 2. usisni lijevak za benzin na glavi motora

fišo, *pril.* (ve. *fisso*) – ravno, fiksno (o gledanju): *A furèšti glèdoju fišo u tècu, pïtoju i zapisïjedu... (IN);*
 - *glèdot fišo* – gledati netremice: *Glèdo je ù oci fišo, kakò mangùc zmajù.*

fit, **afit**, -a *m* (ve. *fito*, *afito*) – najamnina: *Dô joj je fit za mïsec dôn i tò ùnaprid;*
 - *stät na fit* – unajmiti: *Na fit smo stäli, nïsmò kùcu imäli (TM)*

fižonomïja,* **filožomïja**,* -e (ve. *fisonomia*, *filosomia**) – crte lica, fizionomija: ... *jò poznäjén môga sïna po filožomïji, ... tò nï môj sïn! (MBS)*

fjäba,* **fjäbula**,* -e (ve. *fiaba*) – priča, bajka; *uobič.* štörija: *Nïki tâko, nïki vâko / fjäba slïdi säd ovâko (Po); Ovò nïsù fjäbule, žïva ïstina bëla, nïkome se nïkad ne dogodïla! (TM);* *usp.* štörija

fjäka, -e (ve. *fiaca*) – 1. tromost, nevoljkost; 2. ulagivanje; *usp.* kolafjäka;
 - *Čapäla me fjäka* – Uхватила me tromost

fjäkast(i), -a(o), -o, *prid.* (jul. *fiacoso*) – 1. trom, bezvoljan: *Fjäkast je ... fjäkasti covïk; Fjäkasta je ... fjäkasto žènska; fjäkasto stvorènje;* 2. koji se ulaguje; (v. 1.1.6.2.)

fjakät,* -ôn – dodvoravati se: *fjakô mu* – podilazi mu; *usp.* fločät

fjänak, **fjönka** (bra,pit,vis), (tal. *fianco*) – bok, strana broda: ... *pöce je cinït manôvar da mu bëte tücèdu in fjänko (FN);*
 - *in fjänko* – u bok; *usp.* perfjänko

fjêra,* -e (bra,vis), (ve. *fiera*) – sajam za blagdan, prodaja i pučka zabava na javnome mjestu: *Fjêra svètega Pröšpera;* *usp.* fjorônt

fjök, (bra) -a (ve. *fioco*) – petlja, mašna na leđima sukne, pletenicama kose, vezicama cipela; *vrpca* u obliku leptir-mašne: *Šesnä tï je tvojà mðlo s onïn fjökon nã glov!;* (v. 1.1.8.1.)

fjokèt, -a (tal. *fiochetto*) – mašnica; (v. 1.1.8.1.)

fjokèti,* -ih *m mn* (tal. *fiochetti*) – vrsta tjestenine u obliku sitne leptir-mašne; (v. 1.3.11.2.)

fjondukân,* **fjoldukân**,*-a (ve. *fiol d'un can* – kučkin sin) – mangup: *Fjondukân jedôn! (IN);* *usp.* fûrbo, gâncò, mülac (v. 1.1.6.1.)

fjorèt, -a (ve. *fioreto*) – 1. cvjetić: *košùja na fjorète;* 2. koloratura u pjevanji

fjorîn,* -a (ve. *fiorin*) – novac za vrijeme Austro-Ugarske, forinta; (v. 1.2.9.6.)

fjorônt,* -a (prema tal. *fiera*) – osoba koja prodaje na *fjêrama* (nekada samo svoje proizvode): *Bara Viško Barâta je bë fjorônt;* *usp.* fjêra

fjüba, -e (ve. *fiuba*) – 1. ukosnica: *Stävila je fjübu u kunkûn;* *usp.* furkëta; (v. 1.1.8.1.); 2. kopča, *npr.* na remenu

fjumêra,* -e (ve. *fiumera*) – u *izr.* *kurènat* kakò *fjumêra* – velika morska struja ('poput rijeke'); *usp.* kurènat

flānda, -e (tal. *flangia*) – prirubnica, spojka na kraju metalne cijevi

flanëla,* **fanëla**,* -e (tal. *flanella*, ve.,trs. *fanela*) – lagano vuneno ili pamučno platno, flanel; *usp.* fuštônj; (v. 1.1.7.2.)

flëma,* -e (tal. *flemma*) – ostatak (malo alkoholizirani) kod destiliranja rakije, slabija rakija; (v. 1.3.10.2.)

flikôrna,* -e (tal. *flicorno*) – glazbeni instrument, truba krilnica; (v. 1.6.3.)

flöber, -a, **flöberica**, -e – zračna puška: *Smïri je celegäta s onôn svojôn flöbericon iz dèset mëtor!*

flocät, -ôn (ved. *flociar*) – razmetati se, hvastati se, podilaziti: *Za flocät je dðbar, prðvi je flocûn;* *usp.* fjakät

flocöda, -e, ž, **flocônje**, -a *sr* (*hibr.* prema ved. *flociar*) – hvastanje, razmetanje

flocûn, -ünä, *m* (ved. *flocion*) – *pogr.* hvalisavac: *Nemôj mu ništa vïrovot, ôn ti je vèliki flocûn!;* (v. 1.1.6.1.)

fłòk, -a *m* (ve. *floco*) – prednje trokutno jedro: *Kakò je zapuhàlo, ostàvi je sòmo fłòk*; (v. 1.4.3.)

fòdra, -e (ve. *fodra*) – podstava odjeće: *Tukàću mu promìnit fòdru*; (v. 1.1.8.1.)

fodrät, -òn (ve. *fodrar*) – 1. podstaviti odjeću; 2. *fig.* nahraniti: *Kò će ga fodrät!* (IN)

fodrôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *fodrar*) – 1. podstavljen (odjevni predmet); 2. *fig.* dobro opskrbljen: *Facènde fodròne intrìgima, furbarìjon, ingordarìjon...* (IN); 3. nahranjen

fodròvät, -òjen (ve. *fodrar*) – 1. podstavljati odjeću; 2. hraniti: *Tukò ga fodròvät cìlo vrìme!*

fogarûn,* -ûnà, *m* (ve. *fogaron*) – 1. velika vatra, 2. hrpa krupne žerave

fogèra, -e (ve. *foghera*) – 1. zaštićeno limeno ognjište na brodu; 2. prijenosno ložište

fogìšta,* -e (ve. *foghista*) – ložac: *More bìt da je bì fogìšta na trupedinjèru òli na karocòdu* (IN); (v. 1.4.6.)

fògol, v. **kògol**

fogûn,* -ûnà, *m* (ve. *fogon*) – ložište na brodu;

- **fogîn-fogûn*** (prema ve. *fogo* - vatra) – ‘daleko-blizu’ (‘hladno-toplo’) u dječjoj igri

- **mòli od fogûnà***, **mòli od kužìne** – naučnik u brodskoj kuhinji

fòj, fòja *m* (ved. *foio*) – list papira: *Ìmoš jedòn fòj kòrte?*

fojèt, -a (tal. *foglietto*) – listić papira

- **fojèti** – knjižica za bilježenje: *Pulicjòt je u foyète zapìsò...* (TM)

fòji, -ih *m mn* (prema ved. *foio*) – novine: *Bìlo- je u fòje...*; *nov. nòvine; usp. đornòl*

fòlà, -ê – hvala, zahvalnost: *I tò mi je fòlà za svè ca son ucini!*

fòlà!, *uzv.* – hvala!: *Fòlà von ca stè non pomògli; Bògu fòlà!* – Bogu hvala; *usp. fala*

fòlìt (se), fòlin (se) – hvaliti (se): *Onà ùvik fòli svojèga sîna; Òn se vòli fòlìt sa svojòn fòrcon;*

- **fòlìt kakò māti lūdu cēr** – pretjerano hvaliti sporedne osobine, a skrivati glavne mane

- **Fòl' mòre, dār(ž)' se krāja!** – O moru sve najljepše, ali budi uz obalu!

fòlš(i), -a(o), -o, *prid.* (ve. *falso*) – lažan: *Sòmi sèbe vārodu i dōjèdu nìku fòlšu nōdù* (IN); *usp. falsûn;*

- **fòlši jūdi** – neiskreni ljudi: *Da je fòlšo bōje / govori je dòn Mili / i fòlši jūdi / dobrì bi bìli* (Po)

- **fòlši zūbi** – umjetni zubi

- **fòlšo jūhà** – bezmesna juha

- **fòlšo nōdà** – zavaravanje

- **fòlšo munìta** (tal. *falsamonete*) – *fig.* loš čovjek; prevrtljivac

- **fòlšo vīnò** – vino pravljeno dodavanjem šećera: *Od fòlšega glōvà bolì* (Po)

fòlšo, *pril.* (ve. *falso*) – lažno, dvolično

fòng,* -a, **fānag**, fōnga (ve. *fango*) – mulj; *usp. kavafōnga; pāga*

fònt, v. **fānat**

Fòntik, -a *m* (ve. *fontego* – skladište) – građevina uz Arsenal, nekadašnje gradsko skladište: *Parvò butìga u Fòntik pòsli rāta je bila Dālma sa bara Dāreton Boćinom*; (v. 1.2.1.4.)

fònja,* -e (ve. *fogna*) – crna jama, septička jama: *Dobòta svāko fònja smardì kad je jùgo!*

Fòr, Fòrà (gr. *Pharos*, rom. *Pharia*, stslav. *Fara*) – otok i grad Hvar: *Bì son u Fòr - Bio sam u gradu; Jò son is Fòrà*

- Ja sam iz Hvara (grada); *usp. Lèzina, Hvòr*

fòr,* fāra *m* (ve. *faro*) – krupnije mljeveno brašno od pšenice *krivāce* koja se mljela, u nedostatku prave pšenice, u 2. svj. ratu; *usp. farät*; (v. 1.3.11.1.)

fòra, *prij.* (ve. *fora*) – izvana; u izrazima:

- **fòra škòjih** – izvan (Paklenih) otoka; *usp. defòra*

- **fòra de òbligò** – bez službene obveze: *...kakò bi za Bòdnji dòn bì fòra de òbligò* (IN)

- **zīmà fòra** – zima odlazi; u izr. *Gòspà Kandelòra - zīmà fòra!*; (v. 1.6.1.8.)

Forāni, -ina/ **Fòrka**, -e/ **fòrski**, -ega (v. Fòr) – iz grada Hvara: Hvaranin, Hvarka, hvarski: *Onà nì Fòrka, onà je Plònka*;

- **Pol Forâne** – toponim na južnoj obali Palagruže gdje su - prema predaji - dvije hvarske ribarske družine našle smrt pod odronulim kamenjem

fôrca, -e (ve. *forza*) – snaga, sila: *Nïmon vèć fôrce; usp. snögã;*

- **fôrca majôr** – viša sila: *Nècù dôc jedïno ako bûde kojã fôrca majôr.*

- **is pri fôrca / tûta fôrca / Fôrca!** – na silu / svom snagom / Idemo (jače)! (v. 1.4.5.2.)

forcät -ôn (ve. *forzar*) – forsirati: *Nemôj forcät, möglo bi pûknit!; usp. švorcät*

forcövät (se), -öjën (se) (ve. *forzar*) – 1. koristiti snagu: *Nemôj forcövät da ne pûkne!;* 2. prisiliti (se), napretnuti (se): *Nemôj se forcövät priko mïre!; usp. švorcövät*

förgas, *pril.* (njem. *voll+gas*) – punom parom: *Ma kakö möre vozît förgas po pôrtu!*

foribôrd,* -a (tal. *fuori+bordo*) – izvanbrodski motor: *Prî je pênta bëla jedïni foribôrd.*

forkëta,* v. **furkëta**,*

forköc, v. **farköc**

formö,* -tä *m* (prema tal. *fermo?*) – veliki broš eliptična oblika: *Otî formö mi je dãla nõna kãl son se udãla; usp. frëcija; (v. 1.1.8.1.)*

forñel,* v. **furnël**,*

fornimènat,* -ènta (tal. *fornimento*) – garnitura posuđa za jelo: *...stól sa bëlon tavãjon i nõjböjin fornimènton (VM); usp. pošöde*

förski, -a(o), -o, *prid.* – hvarski: *förski Mandrãc; försko Rîva; försko vïñö;*

- **förski kolöc**, förskega kolöcã – domaći kolač od dizanog tijesta u obliku slova O: *Kal su (kolöcì) pecëni, namãzot vodôn u kojû ste rastopïli cûkar (Gst.); usp. škanjötì; (v. 1.3.9.1.)*

Fortïca, -e (ve. *fortezza*) – tvrđava Spanjola nad gradom Hvarom; tvrđava, utvrda; (v. 1.2.1.4.);

- **Pod Fortïcu** – stambena četvrt

fortûna, -e (ve. *fortuna*) – vrlo jak vjetar (navede se koji); (v. 1.4.8.1.);

- **fortûna jûga** – vrlo jako jugo

fortunöl, -ölã (ve. *fortunal*) – nevrijeme uz jak vjetar; (v. 1.4.8.1.)

föša,* -e (tal. *fossa*) – jama, jarak

fošöl, -ölã *m* (ved. *fosal*) – jarak, brazda, dublji iskop za sađenje loze: *Pö poju, u fošöl... (IN); (v. 1.2.5.)*

föta, -e (ved. *fota*) – ljutnja, zlovolja: *Pröpja mi cinî fötu!;*

- **Cinî mi fötu!** – Nervira me, ljuti me, diže mi tlak!

fotogrãf, -ãfa (tal. *fotografo*) – fotograf: *Bî son u fotogrãfa slika se za legitimãciju; usp. slikar; (v. 1.1.3.4.)*

fra (prema tal. *francescano*) – titula ispred imena redovnika franjevca; *usp. frötar*

frãja, -e (ved. *fraia*) – rastrošna gozba, prijateljsko druženje uz jelo: *A ka(d) se nõjde s njîn u rãju / ucinïće frãju (TK); usp. gãnga*

frajät, -ôn (ved. *fraiar*) – veseliti se, trošiti, slaviti, bančiti; *usp. ârcit; isfrajät*

frajönje, -a *sr* (*hibr.* prema ved. *fraiar*) – veselo trošenje, slavljenje, bančenje; *Nî bëla bãš mölo sakrificja odñit muntanjërota na frajönje! (IN);*

frajûn, -ûnã/ **frajöna**, -e (ved. *fraion*) – rasipnik/rasipnica: *A müž, dösta mlãji, bî je vëlîki frajûn i deštrigadûn (IN); (v. 1.1.6.1.)*

frakanãpa,* -e (trs. *fracanapa* – maska s velikim nosom) – 1. osoba smiješna i čudna izgleda; 2. veliki nos: *Nî mu mörsko potëgnît pôk mu je frakanãpa prilïčno pomodrïla (IN);* 3. osoba koja kopa nos (ve. *fracar* – kopkati + *na-pa* – nosina); 4. osobni nadimak *Frakanãpa*; 5. laka žena

frakät, -ôn (ve. *fracar*) – bockati začepljeni otvor kako bi se otvorio: *frakät rãpu; usp. farnjät*

framãsûn,* **framašûn**,* -ûnã, *m* (tal. *framassone* od fr. *francmaçon*) – *pogr.* čeljade bogohulnih, mističnih osobina; frason (pogrdno): *Trïski ga trisketãli, framašûn jedôn! (IN)*

frãnak,* frônki; -a(o), -o, *prid.* (tal. *franco*) – slobodan, oslobođen: *Ôn je frãnak o(d) servïcja* – oslobođen je služe-

nja vojnog roka; *usp.* frônko

Francêz,* -a/Francezica,* -e/francěški,* -ega (tal. *Francesse*) – Francuz/Francuskinja/francuski: *Dvò Taljônca, trî Francêza... (Po)*; *nov.* Francûz

Francûz, -a/Francuzica, -e/francûski, -ega – Francuz/Francuskinja/francuski; *star.* Francêz

franžète, franzète, -ih ž mn (ved. *franzete*) – ravno odrezana kosa na čelu (uglavnom kod djece): *Nî se jòš pòce plèst na bôndu, jòš mu stojìdù franžète (IN)*; *usp.* frônže

frānja, -e (ved. *fragna*) – kuglica za dječju igru: *Nòjprî su bìle frānje matunjāce, pòk kremenjāce, pòk caklènke, a nòjlîpje su bìle caklènke-beskrājnice*; (v. 1.6.5.1.)

franjòkula, -e (ve. *fragnocola*) – udarac odapetim prstom, čvrgra, frnja: *Dò mu je tākù franjòkulu iza ùha da se cùlo na dèset mètor (mètrih)*.

fratûn, -ûnà, m (ve. *fraton*) – zidarski alat (drveni pladanj s ručkom) kojim se glača žbuka: *Nekà se mālta mào osûši, ondà ću pasàt sa fratûnôn*; *usp.* špalavîr; (v. 1.2.5.)

fratuncîn, -a (prema ve. *fraton*) – zidarski alat, mali *fratûn* za glačanje žbuke u uglovima

fratunàt -ôn (ve. *fratonar*) – glačati žbuku *fratûnôn*

frècija,* frècja,* -e (prema tal. *freccia* – strelica) – vrsta uskog broša za odjeću ili kosu; *usp.* formò; (v. 1.1.8.1.)

fredûra,* -e (ve. *fredura*) – hladno vrijeme; samo u *izr.*:

- *San Vicêncò gran fredûra*; (v. 1.6.1.8.)

fregadôra,* -e (prema ve. *fregar*) – žena koja je za nadnicu ribala (*fregāla*) podove: *Ca cè ti onà - jednà lavandjêra i fregadôra!*

fregàt, -ôn (ve. *fregar*) – ribati, prati pod: *fregàt sa bruškînon*; *usp.* bruškinàt

frêgula, -e, frêgulica, -e (ve. *fregola*) – komadić, mrvica: *Nîsôn stāvi nānci frêgulicu u jûsta (IN)*

frêgulu, frêgulicu, pril. (ve. *fregola*) – malo: *Dā mi se frêgulu napîti!*; *Dā ti je povîrit frêgulicu pod fuštôn! (IN)*; *usp.* pîнку, māricu

fremàt, v. fermàt

frementûn, fermentûn, -ûnà, m (ve. *formentun*) – kukuruz: *Ondà nî bìlo šenîce, vêngo sômo frementûnà*; *usp.* kukurüz; (v. 1.3.7.2.)

frementunjāca,* fermentunjāca,* -e (hibr. prema ve. *formentun*) – kukuruzni kruh (čest za i nakon 2. svj. rata): *Bîla je dobrā i frementunjāca - āko je bìlo!*; (v. 1.3.11.1.);

- *bokûn frementunjāce* – komad kukuruznog kruha, simbol gladi i neimaštine

fremōvāt, v. fermōvāt

frîganica, -e (v. frîgot) – duga žuta tikva, jede se pečena: *Cā mōre bìt slāje o(d) pjāta frîganice sa terînon rîkule (Kru.)*; (v. 1.3.5.1.)

frîgon, isfrîgon(i), -a(o), -o, prid. (v. frîgot) – pržen na ulju: *Lîpo je isfrîgon ovî... frîgoni bukvin; Dobrò je isfrîgona ovā... frîgono rîba; Dobrò prilîpje ovò frîgono îcê.*

- *bît frîgon* – naći se u lošem položaju

frîgono, pril. (v. frîgot) – prženo na ulju: *Vêce vòlin lèšo nêgo frîgono*; (v. 1.3.4.1.)

frîgonje, -a (v. frîgot) – prženje: *Otā parsûra mi slûži sômo za frîgonje.*

frîgot (se), -on (se) (stdlr./lat. *frigere*) – pržiti (se) na ulju: *Hòd sa nāmi, frîgomo gavûnè!*; *Hòd za stòl, trîje se već frîgotu.*

frîgot se, -on se (prema tal. *fregarsi*) – ne brinuti se, ne vrijediti;

- *Pòj se frîgot (tāmo)!* – Idi se slikati! Tko te šiša!

friminônt, -a (ved. *fulminante*) – šibica, žigica: *Nîko je užèga friminônt... (IN)*; *usp.* šuferîn, žigica; (v. 1.2.11.)

frîšak, frîški; friškà, frîško, prid. (ve. *fresco*) – svjež: *Frîšak je ... ovî frîški krùh; Friškà je ... ovà frîško rîba; frîško vrîme*

- *Bî son frîšak!* – česti uzvik nakon prvih zalogaja i *parvé bevônde*

friškèca,* -e (tal. *freschezza*) – lagana hladnoća, svježina: *Rãno ùjutro bùde lïpe friškèce!*

friški, v. **frižak**

friškîn, -a (ve. *freschin*) – jak vonj svježe morske ribe: *Vunjô po friškînu!*; (v. 1.3.14.)

friško, *pril.* (ve. *fresco*) – svježe, prohladno vrijeme: *Jütros je friško!*; ...*da mu dodôn jakètu jer mu je već bilo friško (FN)*

- **stãvit ù friško** – staviti u svježu vodu, *npr.* iz *gustîrne*: *Stãv tî milûn ù friško!*

fritāja,* -e (ven. *fritaia*) – jelo od pečenih jaja, friganica, omlet; (v. 1.3.5.1.)

frizulîn, **frižulîn**, -a (ved. *frizolin*) – vrsta ptice pjevice, ‘žutarica’ (*Serinus serinus*); (v. 1.5.2.1.); jedan od pet *re-çãmih*: *Mãška mi je izîla prigodišćenega frizulîna; Frižulîni... na grônî kantāju (Cel.); usp. recôm*

friž, -a (ve. *sfriso*) – ogrebotina, rez; *pûn friži(h)* – pun ogrebotina

fròl v. **frûl**

frônca,* (prema tal. *Francia*) – ‘francuska bolest’, sifilis: *Hodî je po svîtû, pok je tãmo çapô frôncu*; (v. 1.1.5.1.)

frôncov,* (v. *frônca*) – zaražen *frôncon*, sifilitičar

frônko,* *pril.* (tal. *franco*) – slobodno, bez zapreke: *Mõreš pasät, frônko ti je; usp. frãnak*

frontîn, -a (ve. *frontin*) – štitnik na kapi poviše čela, ‘šilter’; *berîta sa frontînon; usp. bonèt*

frônze, **frônže**, -ih *ž mn* (ve. *franze*) – rese na tepisima, zavjesama: *koltrîne na frônže; usp. franžète*

frôtar, -tra (lat. *frater*, ve. *frate*) – 1. fratar (redovnik nekog katoličkog reda, obično franjevac); *usp. Frôtri*; (v. 1.6.1.5.); 2. morska riba, fratar (*Diplodus vulgaris*): *Na peškarîju je ostãlo sômo frôtrih i mãlo bukvîna*; (v. 1.4.12.1.)

Frôtri, -ih *m mn* (v. *frôtar*) – franjevački samostan u Hvaru: *Sînoç smo ucinîli đîr do Frôtri(h) (Fratôr*)*; (v. 1.2.1.4.)

frûl, *frûli*, **fròl(i)**; -a(o), -o, *prid.* (tal. *frollo*) – gnjio, nagnjio, truo, trošan: *Naložîli su dvò-trî fròlo kopîšća*;

- **frûlo (fròlo) rîba** – stara, mlitava riba

- **frûlo (fròlo) ròba** – istrošena, gotovo razderana tkanina

frulät,* **frolät**,* -ôn (tal. *frollare*) – omekšati gubeći svježinu, truliti, raspadati se: *Maknî otû rîbu ol sünca, pocèçe frulät!*; *usp. isfrolät*

früşta, -e (ve. *frusta*) – 1. vrsta biča, šiba: *Ca nî u vòs bokûn früşte obišeno na mîr? (IN)*; 2. simbol Kristove muke, iznosi se u procesiji na Veliki petak; (v. 1.6.1.2.)

- **früşta i tarkîja** – bič i remen (simboli strogog odgoja)

früt, -a (ve. *fruto*) – voće, plod: *Nî se vèç mөгlo nôc tøgã frûta (IN)*; (v. 1.3.12.; 1.5.3.8.)

frutät,* -ôn (tal. *fruttare*) – donositi plodove, prihod: *Onò bokûn otèlića îsto cogôdera frutô (IN)*; *Ovã mãslina mi je frutãla cetardesêt lîtor ûja (MJ)*

frutjêra,* -e (tal. *fruttiera*) – posuda za voće: *A nãsri(d) stolã figurô frutjêra od majòlike*; (v. 1.3.2.3.)

fûga, -e (ved. *fuga*) – 1. razmak između dvaju elemenata za zidanje (kamen, opeka, pločice...); 2. ispuna toga razmaka žbukom: *Nekã fûga bùde uvuçèna!*

fugät, -ôn (prema ved. *fuga*) – ispuniti *fûge*; fugirati: *Měštre Vînko će mi fugät ovî zîd sa mãlton o(d) cimênta, tôte tûcè kîša!*

fugêra,* -e (ve. *foghera*) – zaštićeno limeno ognjište za pravljenje vatre i žara na brodu: *Fugêra bi ùvik bìla na karmû ol bròda; usp. fogûn*

fumadûr, -ûrã/ **fumadôra**, -e (ve. *fumadore*) – pušač/pušačica: *Fumadûrî ùvik svè zadîmidu!*; (v. 1.2.11.)

fumät, -ôn (ve. *fumar*) – 1. pušiti: *Öl' vèç ne fumôš?*; 2. dimiti: *Cã tò tôte fumô?*;

- **fumät kakò Turcîn** – pušiti mnogo, kao Turčin

- **fumät kakò ciminjêra** – pušiti i pritom dimiti kao dimnjak kod broda na ugljen

fumôda, -e (ved. *fumada*) – 1. navala krvi u glavu, panika; 2. navala vrućine kod žena u klimakteriju, valunzi; (v. 1.1.5.2.)

fumônje, -a (hibr. prema ve. *fumar*) – pušenje: *Ostāv se fumônja, mǎnje ćeš kǎšjot!*

fumôr, -ôrǎ (ve. *fumaro*) – dimnjak: *Džže se dǐm is fumôrǎ;* (v. 1.2.3.1.)

- **dôc u fumôrè** – dojaditi: *U fumôrè si mi vèc dôša!* (AD)

funcjûn,* -ûni, ž (tal. *funzione*) – 1. funkcija: ... *ponûdena mu je otǎ funcjûn (IN)*; 2. crkveni obred: *Pôsli Uskǎrsa bûde mǎnje funcjûni u crĭkvu (IN)*; (v. 1.6.1.3.)

funcjunât,* **funcjonât**, -ôn (tal. *funzionare*) – normalno djelovati, funkcionirati: *Bonkûlovići ne mòredu ni zamìslit da bi svît mòga funcjonât bez manìstre...*

fundâc, fundâca (ve. *fondacio*) – talog na dnu posude, talog u kavi

fundamènat, -mènta (ve. *fondamento*) – temelj: *Jesì vèc naprǎvi otǎ fundamènat?*; *Izgrođili su na tǔji fundamènat!* (Cel.); (v. 1.2.3.1.)

fundât, -ôn (ved. *fondar*) – 1. uroniti, utopiti (se): *Fûnda svè tò ù more!*; 2. gurnuti koga pod vodu: *Kakò ćeš uciniť poznǎnstvo āko je ne fundôš, nè sômo rukĭma nègo i nogĭma!* (IN); 3. zapovijed na brodu: *Fûnda!* – Potopi! Baci u more!; (v. 1.4.5.2.); *usp.* fundôvât

fundâ(t) se, -ôn se (ved. *fondar-se*) – zagnjuriti se;

- **Rĭba se fundāla!** – Riba je otišla u dubinu (nije se više mogla uloviti mrežom)

fundôvât, -ôjèn (ved. *fondar*) – 1. uranjati; 2. gurati koga pod vodu; *usp.* serenāža

funèbre (tal. *funebre*) – posmrtni; samo u *izr.* *mârča funèbre* – posmrtni marš

fûrba, v. **fûrbo**

furbaçûn, -ûnǎ, m (ved. *furbaçion*) – *pogr.* prefriganac, lukavac, *fûrbo*: *Ma jesì vĭdi, kojĭ furbaçûn!*; (v. 1.1.6.1.)

furbarĭja, -e (ve. *furbaria*) – lukavština, nepodopština, prijevera: *Bĭlo je svāke furbarĭje u njèga (Cel.)*; *Jesì vĭdi kojĭ su mu furbarĭju uciniťli!?*

fûrbast(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *furbo*) – prefrigan, lukav: *Pròpja je fûrbast ovĭ... fûrbasti covĭk; Pròpja je fûrbasta ovǎ... fûrbasto ženǎ; Kojè fûrbasto dĭtè!*; *usp.* aštût

fûrbo, -ota, m; **fûrba**, -e, m/ž (ve. *furbo*) – lukava osoba: *Stôj atènto is njĭn, ôn ti je vèliki fûrbo (velika furba)!*

- **Ma kè fûrbo kè žè!** (ve. *Ma che furbo che xe!*) – Kakav lukavac!

furèšt, -a (ve. *foresto*) – stranac, strani turist: *Vozĭ je turĭste nǎše i furèšte (IN)*

fureštarija, -e (ve. *forestaria*) – skup stranaca, turista: *Tèga godišća fureštarija je pòcela zabilĭvot pĭnkicu ranĭje.*

fûrja,* **fûrija**, -e (ve. *furia*) – 1. bijes, razjarenost: *Bĭ je vǎs u fûrju!*; *usp.* žeščinǎ; 2. žurba: *Fûrja turĭzma je pròšla (FJ)*

furjôžast(i), -a(o), -o, *prid.* (prema tal. *furioso*) – koji lako plane: *Nemôj se pûno zajebôvât sa njĭn, ôn ti je, onāko, vèce furjôžast!*; *Pròpja je furjôžasta ovǎ... furjôžasto ženǎ; Kojè furjôžasto stvorènje!*; *usp.* špiritôz, sumporôz; (v. 1.1.6.1.)

furkèta,* **forkèta**,* -e – (tal. *forchetta*) – velika ukosnica: *Isplèla bi vlòse i stǎvila furkètu odĭza; uobič.* fjûba; 2. štivalica; *usp.* šćapĭna; (v. 1.1.8.1.)

furkòc, v. **farkòc**

furkòda, -e (ve. *forcola*) – motka s rašljama, služi kao podupirač za sušenje mreža: *Prĭ su se mrĭže sūšĭle na Fǎbriku, daržò hi je konòp natègnet po kolônima i furkòdima; usp.* farkòc; (v. 1.4.9.1.)

furlòna,* -e (tal. *furlana*) – starinski ples porijeklom iz talijanske pokrajine Furlanije: *Furlòna je stòri tǎnac, kakò šòtiš, kvatropǎši i drŭgi starĭnski tònci;* (v. 1.6.4.1.)

furnèl,* **fornèl**,* -a (ve. *fornel*) – 1. vrsta pećice na žar; 2. prenosiva pećica

fuštanjèt,* -a (*dem.* od ve. *fustagno*) – vrsta tkanine: *Dalèke mudònte od fuštanjèta... (IN)*; *usp.* fuštònj; (v. 1.1.7.2.)

fuštòn,* fuštòna (ve. *fustagno*) – suknja; *usp.* fuštònj; (v. 1.1.7.1.)

fuštònj,* fuštànja (ve. *fustagno*) – tkanina za *fuštòn*, flanel; *usp.* fuštanjèt; (v. 1.1.7.2.)

fûzbal,* -a (njem. *fussball*, od engl. *football*) – nogomet: *Nèće ti fûzbal dàt žerât!* (IN); *usp.* igrât na balûn – rekreativno igrati nogomet

fūž,* -a (tal. *fuso*) – struk sidra, na jednom kraju ima *anél*, a na drugome *māre* (krakove sidra): *Perîna Fôrte je podigla ônkaru tâkin škôšon dâ joj je fūž dôša dobôta nã parsi;* (v. 1.4.3.)

G

---

gabèla,* -e (tal. *gabella*) – 1. carina za sol; 2. Gabela – dio stare hvarske rive gdje je bila carinska služba

gabîna, v. **kabîna**

gāće, gôc, gācîh, ž *mn* – hlače: *Dicà nõsidu krõtke, a vèliki dalèke gāće; ...nogāvice gôc do napòvar cjônok (IN);*
usp. mudõnte; (v. 1.1.7.1.);

- **pūstît (kalût, odîšît) gāće** – obaviti nuždu: *Ôn svāko jùtro u ìstu ûru grê nākraj môra pūstît gāće (IN)*

- **pūne su ga gāće i karcāte** – kaže se kad se netko vidljivo udebljao (**ŽK -**) ?

gādalina, -e – vrsta neotrovne zmiije, bjelouška, (*Natrix natrix*); (v. 1.5.1.3.)

gadarîja, -e – 1. ogavna, prljava stvar: *Ostāv tò gadarîje!*; 2. ružan čin, gadarija; *cinît gadarîje*

gāde, -eta – *hipokoristik od gad: Prõvi si gāde!*; (v. 1.1.6.1.)

gādit se, -in se – gaditi se: *Prõpja mi se gādi taknît žîvu škrākavicu.*

gad'jîv, -îvi: -îva(o), -îvo, *prid.* – 1. koji izaziva gadljivost: *Mèni su svè zmajè gad'jîve*; 2. koji je gadljiv: *Jõ son gadijîv na spūžè.*

gajèta, -e (ve. *gaeta*) – tipičan ribarski brod, 5-6 m, na vesla, s jednim *škāfom*, zaoštrene *prõve* i *karmè*; (v. 1.4.1.1.)

gājba, -e (ve. *gabia*) – rešetkasti sanduk za boce (nekada od drva): *Põpili su gājbu pîve.*

gajõndra,* -e (ved. *gaiandra*) – balast u brodu od teških komada željeza, gajandra; (v. 1.4.3.)

galantarîja,* -e (ve. *galantaria*) – manji ukrasni predmeti, galanterija

galantõmo,* -ota (ve. *galantomo*) – osoba uglađena ponašanja; *usp. kavalîr*; (v. 1.1.6.1.)

galāšo, v. **gāšo**

gāleb, v. **kāleb**

galèra,* (tal. *galera*) – robija (nekada za kažnjenike-veslače na galijama)

galèta,* -e (ve. *galeta*) – vrsta dvopeka;

usp. biškõt; (v. 1.3.11.1.)

galefîna, -e (ve. *galetina*) – keks: *Ponūdila nos je sa prošèkon i galefînima*; (v. 1.3.9.2.)

galîja,* -e (ve. *galia*) – mletački brod na jedra i vesla na kome su veslali *galijõti*; (v. 1.4.1.1.);

- **fõrsko galîja** – galija hvarske komune (u službi mletačke flote; sudjelovala u Bitci kod Lepanta)

Galijõla, -e (v. galîja) – uvalica i rt na sjevernoj strani otoka Hvara, na izlazu iz uvale *Vèlo Virà*

galijõt,* -a (ve. *galioto*) – veslač na galiji (neki po dužnosti, neki po kazni)

galināca, -e (ve. *galinaza*) – divlja patka, 'šljuka bena': *Kacadūrî su ubîli dvò zèca i trî galināce*; (v. 1.5.2.1.);

- **vèlo galināca** – šljuka kozica (*Scolopax rusticola*)

- **mõlo galināca** – bena (*Capella gallinago*)

galõše, -ih ž *mn* (tal. *galoscie*) – gumene natikače koje se obuvaju na cipele radi zaštite od kiše i blata, kaljače: *Stāv galõše nā noge, òl' ne vîdiš kojà je pāga po vārtlu!*; (v. 1.1.7.3.)

gamāše,* -ih ž *mn* (trs. *gamase*) – gležnjaci od pusta koji štite gornji dio obuće za svečane prilike: *Fîni jûdi su ho-
dîli vônka sa bagulînon ù ruke i gamāšima nā noge; usp. gète, šûferice*; (v. 1.1.8.1.)

gâmba,* -e (ve. *gamba*) – noga; *uobič. nogà; usp. ligâambe*

gambèt, -a (ve. *gambeto*) – metalna alka s vijkom (*npr.* za spoj lanca sa sidrom), škopac: *Ne mòreš, bomè, stāvit kadènu na sîdro ako nîmoš kojî gambèt!*

gambèta,* -e (trs. *gambeta*) – podmetanje noge komu da padne (dječji nestašluk): *Ucinî mu je gambètu da se je isprūži na svù šesnāste!*

gambûža, -e (ven. *gambusa*) – 1. spremište hrane: ...*kakò onì ca sù hodìli na gambûžu uzìmot taljònske dèke (IN)*;
2. prostorijica slična *kamarînu*: *Stàv tò tôte u otù gambûžu! (ŽK)*

gamèla, -e (ve. *gamela*) – metalna posuda za jelo, najčešće vojnička; *usp. pōrcija*; (v. 1.3.2.2.)

gamòš, -a (tal. *camoscio*) – vrsta kože, antilop: *postolè o(d) gamòša*

gānac, gōnca (ve. *ganzo*) – 1. gvozdена kuka S oblika (*npr. za vješanje mesa ili posuda na komòštrima*);
(v. 1.3.1.); 2. kuka sa štapom kojim se zakvači riba

gānc, *prid.* (njem. *ganz*) – potpuno, u *izr.*:
- **gānc nõvo** – potpuno novo

gancîn,* -a (prema ve. *ganzo*) – mala kuka; (v. 1.2.5.); *usp. gānac*

gāncò, -ota (ve. *ganzo*) – lukavac: *Kojì si mi tí gāncò! (MJ)*; *Ne spomìnj mi tèga gāncota! (AD)*; *usp. fūrbo*;
(v. 1.1.6.1.)

gandôj, gandāja *m* (stdlr./lat. *gandellus?*) – 1. manja morska udubina u kamenitoj obali: *Kāla ìdro, bûta sîdro, cìmu butôj, skòc na kròj, nemôj pàst u gandôj! (TM)*; (v. 1.4.8.2.); 2. *fig.* nevažno mjesto: *Svè cemo hi pomèst u gandôj (AD)* – Isprašit cemo ih...

gānga, -e (ved. *ganga*) – veselo druženje uz jelo i piće: *Paričāli smo jarušića za gāngu; usp. frāja*; (v. 1.3.4.2.)

gānster, -a (engl. *gangster*) – kriminalac, gangster: *Kojì je tò gānster, tâkega nì na dalekò!*

garantîrāt, **garantîrot**, -îron (ve. *garantir*, njem. *garantieren*) – jamčiti, garantirati: *Jò ti garantîron da će tò bìt tākò!*

garbîn,* -a, (ve. *garbin*; tal. *libeccio*) – JZ vjetar; *uobič. lebič*; (v. 1.4.8.1.)

garbinòda,* -e, (ve. *garbinada*; tal. *libeccciata*) – jak JZ vjetar, lebičada; *uobič. lebičòda*; (v. 1.4.8.1.)

garbûn, -ûnà, *m* (ved. *garbon*) – 1. ugljen: *Prì su vapôri vozìli na garbûn*; 2. čađa iz dimnjaka parobroda ili vlaka: *Garbûn će non šporkāt kulète (IN)*; 3. Garbûn – hrid pokraj otočića *Vodnjōkã*

garbûra,* -e (tal. *carburo*) – karbid, plin za rasvjetu; *usp. acetilèna*;
- **feròl (svìcà) na garbûru** – stariji tip svjetiljke na karbid za lov na plavu ribu (prije *feròlã na petròlje*)

garburâtor,* v. **karburâtor**

gārc, *garcà* – grč: *Čapò me je gārc ù nogu; Vèće se bojîn kånje nègo garcà!*; (v. 1.1.5.2.)

garcôn, **garkjôn**, -āna – grkljan: *Čapò ga je za garcôn, bìlo bi svèga da hi nîsmò rastāvili!*; (v. 1.1.4.1.)

gārcot, *gārcen* – zgrtati, prevrtati zemlju; *usp. zgācot*

gardelîn, -a (ved. *gardelin*) – vrsta ptice pjevice, češljugar (*Carduelis carduelis*); jedan od pet *recāmih*, uzgaja se u krletki: *Ìmon dōma trî gardelîna i jednèga kornjōlã*; (v. 1.5.2.1.); *usp. recôm*;
- **gardelîn kornjōl** (ved. *gardelin+carnia*) – rjeđa i cijenjena vrsta ptice, češljugar ‘major’
- **gardelîn môro** (ved. *gardelin+moro*) – rjeđa vrsta češljugara, češljugar *balcanica*

garderòba, -e (tal. *guardaroba*) – mjesto gdje se odlaže i čuva prtljaga: *Kad arivòš u Splìt stāv tò u garderòbu, na rìvu ti je!*

gardît, -în – 1. činiti ružnim, grdanim; 2. koriti, grditi; *usp. izgardît*

gardobà, -ê – 1. ružnoća; 2. ružno stvorenje, grdoba: *Ma ca mî tà gardobà ìmo govorìt!*; (v. 1.1.4.2.)

gardobîna, -e – vrsta ribe iz dna većih dubina plosnata i ružna izgleda, grdobina, *divjò škarpîna*; (*Lophius budegas-sa*); (v. 1.4.14.)

gargarižāt, -ôn (tal. *gargarizzar*) – 1. grgljati, ispirati grlo: *Gargarižôj tò sa môren!*; 2. *fig.* popiti malo: *A nîko da ponùdi frégulicu za gargarižāt gārlo! (IN)*

gargāša¹,* -e, **gargašera**,* -e (tal. *carcassa*) – stara stvar (auto, brod...) ili osoba: *Onì bròd je stòro gargāša; usp. karampāna*

gargāša²,* -e (tal. *cardo*) – sprava za češljanje vune

gargašāt,* -ôn (tal. *cardare*) – češljati da bude raščihano (*npr. vuna*)

Gargūròve (mìse), *prid.* (po *Sv. Grguru*) – samo u *izr. mìse Gargūròve* – 30 uzastop. misa za pokojnika

gariful, -a (ve. *garofolo*) – 1. vrsta cvijeta, karanfil, (*Diantus caryophyllus*); (v. 1.5.3.6.); 2. izr. *bròkve de garòfòlo* – *bròkve garìfula* – *bròkvice garifulòne*, klinčići (mirodija); (v. 1.3.8.1.)

garitula,* -e (stdlr./lat. *gallitula*, ved. *garitola*) – uskrсна slatka krušna pletenica ukrašena obojenim jajetom: *Za Uskàrs bi māti ucinìla svàkemu po jednù garitulu.*

garkjôn, v. **garçôn**

garlât, garlâti, -a(o), -o, *prid.* – 1. koji je prodorna glasa; 2. *fig.* svađalački ili polemički nastrojen, grlat: *Pùno je garlât... ovì garlâti covìk; Pùno je garlâta... ovà garlâto ženà; Kojè garlâto stvorènje!;* (v. 1.1.6.1.)

gârlica, -e – vrsta ptice s crnim kolutom oko vrata, ‘grlica divlja’ (*Streptopelia turtur*); (v. 1.5.2.1.)

gârlić, -a – malo grlo, uski dio *bocünà*

gârlit (se), -in (se) – grliti (se): *Māti je plâkola i gârlila sîna; Gârlile su se kakò da se nîsù vîdile stò gòdišć!;* (v. 1.1.6.4.)

gârlo, -a – grlo: *Çapò ga je za gârlo ...; Stîslo mi se gârlo o(d) tûgê;* (v. 1.1.4.1.);

- *hodît na gârlo* – imati žgaravicu: *Grè mi na gârlo onà bûzara.*

garmît, -î – grmjeti: *Garmî i lampò dôle u kùlaf, mògla bi nevêra!;*

- *Dì ste bìli kad je garmîlo!?* – Dolazite sada kad je opasnost prošla!

garmjāvina, -e – grmljavina: *Ma kojà garmjāvina, bìće nevêra!; usp. grôm, trîsk;* (v. 1.4.8.1.)

gârški, -a(o), -o, *prid.* – grčki: *Onî gârški filozòf... (IN); usp. grêgo*

garzûn,* **garžûn**,* -ûnà, *m* (ve. *garzon*, od fr. *garçon*) – učenik, šegrt (npr. *u marangunji*); (v. 1.1.3.4.)

gàs, -a (tal. *gas*) – smjesa benzina i zraka u eksploziv. motorima: *Dôj gàs! – Daj gas! Ubrzaj!*

gâša, -e (tal. *gassa*) – omča konopa poput lasa; *usp. brâga*

gâšo, **galâšo**, -ota ( ) – lijenčina; *u izr. lîni gâšo;* (v. 1.1.6.1.)

gaštâldo, **gaštâld**, -a (tal. *gastaldo*) – nadgledatelj u bratovštini; (v. 1.6.1.5.)

gaštapôn, **gvaštapôn**, -a (ved. *gastapan*) – vrsta insekta, žohar (*Blatta orientalis*): *Vêće me je stròh gaštapòna nègo mîša!; usp. škarambêž;* (v. 1.5.1.4.)

gavûn, -ûnà, *m* (stdlr./lat. *agun*, ved. *gavon*) – vrsta sitne ribe u jatima (*Ath-erina hepsetus*): *U devèti mîsec bùde karcâto gavûnih uza kròj;* (v. 1.4.12.3.)

gavunôra, -e (ved. *gavonera*) – mreža stajaćica za lov gavuna: *Çapò je i dvî sardèle u gavunòru (FN);* (v. 1.4.9.2.)

gâzit, -in – gaziti: *Glèdoj dî gâziš! (v. 1.1.6.4.)*

gažjât, -ôn (ven. *ingasiar*) – prošivati na šivaćemu stroju

gebîràt, **gibîràt**, -îron (njem. *gebühren*) – pripadati, sljedovati: *Dôj mi onò ca mè gebîro!; Kò vîdi hubòtnicu - gibîrodu mu dvò tròka, a kò je smîri - šèst i mùja! (IN); usp. fàsovat*

gèler, -a (njem. *Geller*) – krhotina granate: *Gèler je pogodî jednêga ù ruku a drùgega ù oko! (IN);* (v. 1.6.2.2.)

gemîšt, -a (njem. *gemischt*) – nov. vrsta pića, mješavina bijelog vina i gazirane mineralne vode; (v. 1.3.10.2.)

generôl, -ôlà – general: *Grè dôma pud Fâbrike kakò môli generôl (FN);* (v. 1.6.2.1.)

germànija,* -e (tal. *germania*) – način rekreativnog plivanja na leđima sa simetričnim kretnjama (za razliku od sportskog plivanja ‘leđno’ gdje su kretnje asimetrične); (v. 1.1.6.4.)

gèt,* -a (tal. *ghetto*) – smijeh, razuzdanost, buka, svađa; događaj u kojem susjedi uživaju: *Ma kojî gèt! (IN)*

gète,* -ih ž *mn* (ve. *ghete*) – 1. visoke građanske cipele do iznad gležnjeva s *lâstikom* umjesto *špigèta*; *Prî su starîji jûdi nosìli gète; usp. štivalèti;* 2. kožnati gležnjaci za cipele; *usp. gamâše;* (v. 1.1.8.1.)

gîbà(t) se, gîbjen se – uvijati se, njihati se: *...svè cvâte, svè se gîbje... (Po)*

gibîràt, v. **gebîràt**

gîlit, -in (onomatopeja) – škakljati, dražiti osjetljiva mjesta; *...da bùdu dobrî karšćâni i da ne gîlidu môlu dîcu po guzîci! (AD);* (v. 1.1.6.4.);

- *gîlit se* – biti škakljiv

- *gîli-gîli* – veseli, ponavlajući uzvik pri škakljanju djeteta

gingà(t) se, gîngot se, gîngon se (prema mađ. *gyöngö*) – 1. ljujati se: *Vêrgul je ovî tvôj kajîć, pûno se gîngo po bôtima*; 2. klatiti se, klimati se: *Gîngo mi se zûb*.

gîngola, -e (ved. *ghingola*) – ljujačka (*npr.* sjedalo obješeno konopima o grane); *usp.* gongolîzalo; (v. 1.6.5.1.)

gingolà(t) se, -ôn se, gîngolîzà(t) se, -lîžen se (ved. *ghingolar*) – ljujati se na ljujački; (v. 1.1.6.4.)

gînit, gînen – ginuti: *Onà gîne od neuzvrôćene jubâvi. usp.* bîlit;

- *Ne gîne non...* – Nećemo moći izbjeći...

gîra, -e (stdlr./lat. *gerres*) – morska riba iz jata, gira (*Smaris alcedo*): *Gîre se lövidu u desêti mîsec, a i pòsli, sa mržima girôrima*; (v. 1.4.12.3.)

gîrarica, -e (v. gîra) – mreža potezača za lovljenje gira; *usp.* girôra; (v. 1.4.9.2.)

gîrica, -e (*hibr. dem.*; v. gîra) – manja gîra

girjândola, -e, gîrlônda, -e (tal. *ghirlanda*) – ukrasni vijenac od cvijeća, lišća ..., gîrlanda: *Na svâku je ponîstru bîla jednò gîrlônda; usp.* feštûn

girôra, -e (v. gîra) – mreža stajaćice za lovljenje gira; *usp.* girarîca; (v. 1.4.9.2.)

gîtâra, kitâra,* -e (tal. *chitarra*) – glazbeni instrument, gitara: *Drôgo mi je slûšot gîtâru*; (v. 1.6.3.)

gîza, -e (tal. *ghisa*) – lijevano željezo: *Otî bokûn je ol gîze, pòk je pûka*.

gizdelîn, -a – kicoš; (v. 1.1.6.1.)

glâdit, -in – gladiti: *Nòna glâdi unûku po glôvî i svè joj ništò šâpje*; (v. 1.1.6.4.); *usp.* milovât, drâgovot

glad'jôla, -e (tal. *gladiolo*) – vrsta cvijeta slična perunici, gladiola: *Dòni joj je bukèt glad'jôlih!*; *n* (v. 1.5.3.6.)

gladovât, -ûjen – gladovati: *Za onèga râta pûno njîh je gladovâlo; usp.* glôd

glânc, -a (*njem. Glanz*) – sjaj

glancât, -ôn (prema *njem. Glanz*) – laštiti do sjaja: *Glancô postolè kakò da grê na Parvû svêtu prîcest; usp.* luštrât

glândole, -ih ž mn (tal. *ghiandole*) – krajnici: *Likôr je rêka da tukò izvâdit glândole; usp.* mândule; (v. 1.1.4.1.)

glavât, -ô – izlaziti glavom na površinu mora: *Poglê(j) cîple ca glavâju!*

glavât, glavâti, -a(o), -o, prid. – u obliku glave: *Glavât je ... glavâti kupûs; Glavâta je ... glavâto salôta; glavâto zêje.*

glavešîna, -e – važna osoba: *...ako nîsû, per kombinacjûn, svôjbina o(d) glavešînih (IN)*

glavîca, -e – 1. mala glava (*npr.* dječja, životinjska...): *...a glavîcu, vratîć, u intigulèt (IN)*; 2. zaobljeni vrh brda: *Glavîca* – predio u Hvaru s gradskim grobljem; (v. 1.2.1.1., 1.2.1.5.); 3. glava kupusa, salate, luka...

Glavicâni, -ih m mn – stanovnici hvarske četvrti *Glavîca; usp.* Montenegrîni; (v. 1.6.5.4.)

glâvni, v. glôvni

glâvno, v. glôvno

glavôr, glavôrâ – glavar, glavar sela; *usp.* glôvâ; (v. 1.1.3.3.)

glavûrda, -e – *pogr.* velika glava: *Vîš kolîka mu je glavûrda! (ŽK); usp.* tîkva

glèdot, -on – 1. gledati: *Glèdon lîvo, glèdon dêsno...*; 2. nastojati: *Glèdoj dôc sûtra!*; 3. čuvati, paziti: *Onà ga glèdo kakò ôci svojè;*

- *glèdot fišo* – gledati netremice: *Glèdo je ù oci fišo...*

glèdot se, -on se – 1. gledati se; 2. očijukati: *Onî môj se glèdo sa tvojôn cèri;*

- *lîpo se glèdot* – početna faza ljubavi između mladića i djevojke

glîser, -a (v. glisirât) – brzi motorni brod koji klizi po površini mora; udomaćio se u Hvaru nakon 1960. god.; (v. 1.4.1.2.)

glisîrât, glisîron (fr. *glisser* - kliziti) – klizati, 'glisirati', po površini mora

glôd, -a m/ž – glad: *Nî nègo za krepât ô' gloda! (IN); Ondà je bîla vèlika glôd;*

- *glôd i nevôja* – izraz za razdoblje gladovanja i teškog življenja

glôdan, glôdni, -a(o), -o, prid. – gladan: *Bî je glôdan ... glôdni pàs; Bîla je glôdna ... glôdno kozà; glôdno dîtè;* (v. 1.1.6.2.);

- *bît glôdan po vecèri* – *fig.* biti siromašan, životariti

glòde, -eta (vis), *m* – čovjek bez ičega, sirotinja (podcjenjivački); *usp.* siromäh; (v. 1.1.3.3.)

glòdnit, glòdnin – postajati gladan, gladnjeti: *Hòmo dòma, pòce son glòdnit!*

glògoj, -a (bra,pit,vis), – klokot vode pri vrenju: *Nì potrĩba pùno kùhot, sòmo dvò glògoja!*;

- *butät glògoj* – početi vreti, kipjeti: *Käd butò glògoj... (Cel.)*

- *dvò glògoja* – izraz za kratko kuhanje: *Nekà ucinì sòmo dvò glògoja i mòreš stàvit na stòl!*; (v. 1.3.4.1.)

glogojit, glogojì – 1. kipjeti, vreti, *cinit glògoje*; 2. *fig.* uzavreti (o moru): *Pòdan Vīsà glogojì... (IN)*

Glòrija, -e (lat. *gloria* - slava) – dio mise: *Zvonìla je Glòrija*; (v. 1.6.1.3.)

glòs, glòsa – 1. glas; 2. ugled: *dòbar glòs*;

- *ni tròga ni glòsa* – ni traga ni glasa (bez vijesti)

- *bìt na dòbremu/ na slàbemu glòsu* – imati/nemati ugled, biti na lošem glasu

- *na vàs glòs / nàglos / i(s) svèga glòsa* – glasno/ jako glasno / na sav glas

- *Ne pùšćo glòsa* – Ne govori

- *Ne døjè glòsa* – Ne javlja se

- *Pròsu se glòs* – Pročulo se

glòsìnj, -a, **glòsìnjac**, -ìnca – vrsta trave s klasom poput pšenice; (v. 1.5.3.3.)

glòvà, -ê – 1. glava; *usp.* čiverica, tikva, fintara; (v. 1.1.4.1.); 2. gornji dio, glava motora; 3. zaobljeni vrh brda; *usp.* glavica; (v. 1.2.1.1.);

- *glòvà kupùsa, glòvà salòte...* – glava kupusa, salate...

- *glòvà od famèje* – glava obitelji

- *glòvà od motòrè* – gornji dio motora

- *glòvà na tàk* – glava na panju (spremnost da se komu presudi)

- *ćapät po glòvì* – dobiti po glavi (udarac)

- *falì mu matùn (dvò madìrè) ù glovu* – fali mu daska u glavi

- *imät sòli ù glovu* – biti pametan, učen

- *igrà(t) se glòvôn* – riskirati život

- *izgubìt glòvu* – 1. poginuti; 2. zbuniti se

- *jedvè izvùc žìvu glòvu* – izvući se iz životne opasnosti

- *Ne grè mi iz glòvè* – Ne mogu nikako zaboraviti

- *túc se po glòvì* – kajati se: *Da me je poslùšo ne bì se sàd tũka po glòvì!*

- *ùdret ù glovu* – šuknut, šašav: *Òn ti je mào ùdret ù glovu!*

- *voltät glòvu* – namjerno okrenuti glavu: *Voltò je glòvu ka(d) smo se inkontràli.*

- *Vèlo glòvè, Mòlo glòvè* - toponimi brdà sa zaobljenim vrhom

- *zavarüt glòvu* – zavesti: *Zavartìla mu je glòvu, nì već svòj!*

- *žènsko glòvè* – lakomislena osoba

glòvni,* **glàvni**, -a(o), -o, *prid.* – glavni: *Òn je glòvni meju svìma njìma.*

glòvno,* **glàvno**, *pril./ glavnije*, –važno/ važnije: *Glòvno je pòrtit nàvrime, a jòš je glavnije arivät nàvrime.*

glòvnjè, -ê – gorući komad drva, baklja: *Posvìtlì je pùt is glòvnjôn*; (v. 1.5.3.7.)

glùh, glùhi; glùhà, glùho; glùho, glùho, *prid.* – koji ne čuje, gluh: *Pròpja je glùh ovì... glùhi covìk; Pròpja je glùhà ovà... glùho ženà; Pròpja je glùho ovò... glùho stvorènje; Cä ne cùješ, òl' si glùh?;*

- *glùh kakò glùhi kòkot* – koji ne zna pjevati

- *glùh kakò rìba* – koji ništa ne čuje

- *glùhi smrìc* – vrsta biljke smriča bez bodljika

- *glùho dòba nòci* – doba noći kada sve zamre

glùho, *pril.* – bez okusa, nezačinjeno, neslano: *Donès sòli i pãpra, ovò je glùho!*; *usp.* òžeto; (v. 1.3.8.2.);

- *glùho spìza* – jelo bez začina

gluhòc, gluhòcà – vrsta biljke, gluhač (*Juniperus phoenicea*); (v. 1.5.3.3.)

gluhočà, -ê – mana gluhe osobe, gluhoća; (v. 1.1.5.2.)

glūmàc, glūnca – glumac: *Svì su glūnci dōšli na pozōrnicu i naklonìli se pùplici.*

gnjīda, -e – 1. jajašce uši, gnjida: *Pūna joj je glōvā gnjīdi(h) (gnjīd);* 2. fig. gad, gmizavac

gnjīl, gnjīli; gnjīlā, gnjīlo; gnjīlo, gnjīlo; *prid.* – gnjio, sagnjio, truo: *Gnjīl je... gnjīli pomidōr; Gnjīlā je... gnjīlo vōjka;*

- **gnjīlo jūgo** – sumorna, kišna južina

gnjīla, -e – glina; (v. 1.2.1.1.)

gnjīt, gnjījen – gnjiti: *Pōcele su smōkve gnjīt, tukō hi ubrāt.*

gnjīzdī(t) se, gnjīzdi se – 1. praviti gnijezdo, gnijezditi se; 2. vrpolti se: *Ma ca sē toliko gnjīzdiš!?* (ŽK)

gnjīzdō, -ā – gnijezdo: *Lāstavica non je ucinīla gnjīzdō po(d) terācu.*

gnjōj, -ōja m – 1. gusta tekućina u tijelu pri upali; gnoj; *usp.* zagnjojīt se; 2. gnojivo za nasade

gnjōjīt (se), -īn – 1. stavljati gnojivo po zemlji; 2. stvarati se gnoj na koži: *Pōcela mi se ovā rāna gnjōjīt.*

gnjūsan, gnjūsni; gnjūsna, gnjūsno; gnjūsno, gnjūsno, *prid.* – odbojno prljav, gnjusan; *Prōpja je gnjūsan... ovī gnjūsni susīd; Prōpja je gnjūsna... ovā gnjūsno susīda; Prōpja je gnjūsno... ovō gnjūsno stvorēnje.*

gnjusobā, -ê – 1. gnjusna osoba: *Lārga se otē gnjusobē!*; (v. 1.1.6.1.); 2. prljavština, gnjusnost: *Ocīst otō gnjusobē is tlehā!*

gōba, -e (ve. *goba*) – grba; (v. 1.1.5.2.);

- **na gōbe** – dječja igra skakanja na grbače

gōbica, -e (*hibr. dem.* prema ve. *goba*) – grbava ženska osoba: *U Fōr je svāko līto dohodīla jedna gōbica, a i proz-vāli su je Gōbica; bīla je parvō nudīskinja.*

gōbo, -ota (tal. *gobbo*) – 1. grbavac: *Kad inkontrōš gōbota, tukō se ćapāt za botūn!;* 2. osobni nadimak *Gōbo*; (v. 1.1.4.2.)

gōbov(i), -a(o), -o, *prid.* – grbav, neravan: *Svā je gōbova ovā... gōbovo cēsta!*

gōbovit se, -in se – postajati grbav: *Parī mi se da se i ōn pōce gōbovit; usp.* izgōbovit se

gōd, -a m – ugodna, nešto što stvara osjećaj ugone; *usp.* godimēnat;

- **cinīt jūstīma gōd** – izazivati slinu na usta: *...štivāju vēcu rību pōvar za cinīt jūstīma gōd (IN)*

godībil(i), -a(o), -o, *prid.* (ve. *godibile*) – ugodan, prilagodljiv: *Prōpja je godībil ovī... godībili covīk!; Prōpja je godībila ovā... godībilo ženā!; Kojē godībilo dītē!;* (v. 1.1.6.1.)

godimēnat, -mēnta (tal. *godimento*) – uživanje, naslada: *I mī guštōmo otī godimēnat (IN); usp.* gōd

gōdino, -ota, **gōdina**, -e – vršnjak: *Ēeee, gōdino, dī si!; Jō i mōj gōdino Ivōn... (Cel.); Onī su gōdinoti (IN); Mī smo svī gōdine, i sa svojīn gōdinama grēmō na škōje (FFr);* (v. 1.1.3.2.)

godīšće, -a sr – 1. godina: *Tō ti je bīlo prī trī godīšća; Kolīko ōn īmo gōdišć?;* 2. godišće: *Ōn ti je mojō godīšće;* (v. 1.2.8.5.);

- **īmāt gōdišć** – biti star: *Īmo onā līpi(h) gōdišć!*

- **prī pūsti(h) gōdišć** – prije mnogo godina

gōdit, -i (tal. *godere*) – uživati, goditi: *Cā guštōn bīt na ovō sūnce, prōpja mi gōdi!*

godīžbina,* -e – godišće (u smislu ljetine, vremenskih prilika...): *Ovō je slābo godīžbina; usp.* intrōda

gōf, -a (ve. *gofo*) – vrsta plave ribe, poput manje tune, orhan (*Seriola dumerili*): *Bī son panulāt na gōfe;* (v. 1.4.11.)

gōfast(i), -a(o), -o, *prid.* (prema tal. *goffo*) – nezgrapno, neskladan: *Prōpja je gōfast ovī... gōfasti rukōv!; Prōpja je gōfasta ovā... gōfasto jakēta!*

gōfić, -a – drugi naziv za ribu *līcu* ili *bilīznju*; (v. 1.4.11.)

gōfotāt, -ōn (prema tal. *goffo*) – stršiti, biti nezgrapno skrojeno ili postavljeno: *Ovī rukōvī gōfotāju!*

Gojāva, -e – predio staroga dijela grada Hvara, pokraj *Grōdē*: *Njīma je stōro kùća na Gojāvu;* (v. 1.2.1.5.)

gojīt, -īn – 1. uzgajati: *U vārtal gojīmō smōkve i mandarīne;* 2. odgajati djecu: *Nī ondā bīlo lakō gojīt dīcu;* 3. toвити, gojiti: *Prī smo gojīli prōjce;*

- **gojīt kakò cvīt u pītèru** – skrbiti s posebnom pažnjom

gòl, gòli; golà, gòlo; golò, gòlo; *prid.* – 1. neodjeven, gol: *Gòl je kakò gòli spūž; Golà je kakò gòlo pùpa; Pròpja je golò... ovò gòlo stvorènje; 2. fig. nedovoljno odjeven: Ne hòd vònka gòl!;*

- **gòl i bòs** – siromašan, bez ičega

- **gòl golcàt** – potpuno gol

- **gòlo vodà** – sav u znoju

- **gòlo zemjā** – zemlja bez raslinja

gòla,* -e (ve. *gola* – grlo) – rupa (‘grlo’) na dršku (*argūtuli*) koja se natakne vrh kormila (*timūnà*)

golàc, golcà – golo stvorenje (puž bez kućice, ptic bez perja, čovjek bez ičega...), golač

goldūn, -ūnà, *m* (trs. *goldon*) – prezervativ, kondom: *A znòš tí onū, kad je Marija išla u špicjòrà kùpīt ‘onò za mīša’, bomè goldūn, a dònila dòma òtrov za mīše! (IN)*

golècà(t) se, -lècon se – biti nedovoljno odjeven, razgolićivati se: *Ca sè golècoš, bòje se obùc!*

golica, -e – 1. vrsta smokve; (v. 1.3.12.); 2. vrsta pšenice; (v. 1.3.7.2.); 3. vrsta breskve; 4. kokoš s malo perja

golicà(t) se, -licôn se – ježiti se na dodir; biti škakljiv, golicati se; *Nemòj ga vèç golicàt!; usp. gilit se*

gologlòv, -glāvi, -a(o), -o, *prid.* – koji je nepokrivene glave, gologlav

gologūz(i), -a(o), -o, *prid.* – koji je gole stražnjice

golonòg, -nògi, -a(o), -o, *prid.* – bosonog

golovràt, -àti, -a(o), -o, *prid.* – koji je gola vrata

golorük(i), -a(o), -o, *prid.* – 1. golih ruku, bez rukava; 2. bez oružja; 3. siromašan

golotinja, -e – 1. razotkrivenost tijela, golotinja: *Svè jednà golotinja, proklèstvo, sùsvita... ! (IN); 2. siromašna skupina: Tò je bìla pūsto golotinja!*

golovràtnica, -e – koja je gola vrata, *npr.* kokoš

gòlub, -a – 1. rasprostranjena vrsta ptice; *divjī gòlub (Columba livia); 2. vrsta ribe s morskog dna čiji ubod izaziva bolne reakcije čovjeka, morski golub (Mobula mobular); (v. 1.4.14.)*

gòlti,* -ih *m mn* (prema tal. *gola* – grlo) – tjesnac u grlu kud prolazi glas: *Stīslī su mu se gòlti ò’ stoha!; (v. 1.1.4.1.)*

gòma, -e (ve. *goma*) – guma (kao materijal); *usp. gūma*

gòmbot se,* gòmbon se – naganjati se, inatiti se: *Dicà se cīlo jùtro gòmbodu po kòli.*

gomīla, -e (metateza od rus. *mogila* - nadgrobni humak) – 1. hrpa, gomila nečega: *Stāv tò svè na gomīlu; 2. niži, dvostruki zid od kamenja poslaganog u suhozid (obično predstavlja granicu polja): Kòliko je trūdà tukàlo za naprāvīt svè tè pūste gomīle!; usp. prīstava; (v. 1.2.1.1.)*

gomīnjac, **gomīnjoc**, -īnca *m* – divlja trava, raste po zidovima i među kamenjem, crkvina; ljekovita za perad, koristila se i za čišćenje staklarije; (*Parietaria officinalis*); (v. 1.5.3.3.)

gonàc, **gonjàc**, goncà – osoba koja goni tovarne životinje tijekom berbe, gonič: *Gonàc ìmo ùvik bòju spīzu o(d) drūgi(h) ca sù tãrgoli; A Tòma, gonjàc... (IN); (v. 1.2.6.1.)*

gòncica, -e – anegdota, vesela kratka priča: *Òn znò līpo pròvjàt stòre gòncice; usp. facènda, štòrija*

gòndola, -e (ve. *gondola*) – 1. poznato venecijansko plovilo; 2. u Hvaru: usko plovilo, sandolina; (v. 1.4.1.2.)

gongolizàlo, -a (trs. *gongola*) – njihaljka (*npr.* sjedala na krajevima daske): *Èno ti hi tãmo, na gongolizàlo!; usp. gīngola; (v. 1.6.5.1.)*

gongolizàt (se), -līžen (se) (ve. *gongolar*) – njihati (se), poskakivati (*npr.* na njihaljci, čamcu): *Gongolizàla son mòlega...; Gongolizà(t) se po bòtima, nalokà(t) se mòra (IN); usp. gingolà(t) se; (v. 1.1.6.4.)*

gonīt, gònin – 1. progoniti koga: *Poglê(j) ga kakò gòni zèca!; 2. tjerati koga; Gònin ga da gré na zanòt; 3. prenositi teret na tovarnoj životinji: A èvo, gonàc gòni od rãna jùtra; (v. 1.2.6.1.)*

gonjàc, *v.* **gonàc**

gorà, -ê – šuma, šumovito brdo: *Darvèni bròd mòre duràt svè dòkli je drīva ù goru!; usp. bùšak; (v. 1.2.1.1.)*

gòrak, gòrki; gòrkà, gòrko; gòrko, gòrko, *prid.* – 1. gorak: *gòrak kakò gòrki dekòt; gòrkà kakò gòrko sùza; gòrko*

kakò gòrko mòre; 2. težak, mukotrpan: *Gòrak je mornòrski krùh*; 3. bolan: *Plākola je i gòrke sùze lila*;

- *gòrak kakò pelìn* – vrlo gorak
- *gòrki omèndul* – vrsta badema goraka okusa

gòrko, *pril./ gorcìje*, *komp.* – gorko/gorče: *Gòrko je da gorcìje ne mòre bìt!*; (v. 1.3.8.2.);

- *gòrko plākot* – plakati iz dna duše

gorcìk, *gorcìkà* – vrsta jestivog divljeg zelja gorkastog okusa, kosavac (*Rhagadiolus stellatus*); (v. 1.5.3.5.)

gorcinà, -ê – okus gorkosti, gorčina: *Ma òkli ovà gorcìnà, kakò da je pelìn!*

gòre, *pril.* – 1. gore, iznad: *Ìša je gòre, na gòrnji pòd*; 2. prema jugoistoku: *Gòre je rašćaràlo*; *supr. dòle*; *usp. gòr-nji, gùrje*

gòre, *pril.* (*komp. od slàbo*) – gore: *Dobrò je ispàlo, mòglo je bìt i gòre!*; *supr. bòje*

gòri, -o, -e, (*prid. komp. od zòl*) – gori: *Tàki je òn, a bràt mu je jòš i gòri!*; *Ženà mu je gòro od njèga!*

gorìt, *gorì* – 1. izgarati, gorjeti: *Slàbo gorì, jòš je mòkro*; 2. plamtjeti u požaru: *Nìki dòn je gorìlo po otòku.*

gòrnji, -a(o), -e, *prid.* – 1. koji je poviše, gornji: *gòrnji pòd*; 2. s istočne strane: *gòrnji dìl otòka*; *gòrnje vrìme*; *gòr-nji kurènat*; *supr. dòlnji*; *usp. gòre*

gòsìt, *gòsin* – gasiti vatru, požar: *Ìšli su jucèra gòsìt i jòš se nìsù vròtìli.*

Gòspà, -ê – Majka Božja, Gospa; (v. 1.6.1.5.);

- *Gòspà Kandelòra* – vjerski blagdan, Svijećnica (2. veljače); (v. 1.6.1.8.)
- *Gòspà Luncjòta* – Blagovijest (25. ožujka); crkva u Hvaru; (v. 1.2.1.4.)
- *Gòspà o(d) Kruvènice* – Gospa od barjaka hvarskog (*Cel.*); *usp. Kruvènica*
- *Gòspìn vārtal* – četvrt u Hvaru *po(d) Glavìcu*
- *Vèlo Gòspà* – blagdan Uznesenja Bl. Djevice Marije (15. kolovoza)
- *Mòlo Gòspà* – blagdan Rođenja Bl. Djevice Marije (8. rujna); (v. 1.6.1.6.)
- *gòspà o(d) cùkara* – *iron.* izraz za osobu koja se suzdržava, prenemaže
- *gòspìno kokošica* – vrsta leptira; (v. 1.5.1.4.)
- *gòspìno cvìće* – vrsta cvijeća
- *gòspìno tròvā* – ljekovita biljka, gospina trava (*Hypericum perforatum*); (v. 1.5.3.3.)
- *kolìko ti Gòspà hòće* – koliko hoćeš, mnogo: ... *a vòjske je bìlo kolìko ti Gòspà hòće!* (*IN*)

gòspāt se, *se -òn se – prepirati se, inatiti se: *Pūs' hi nekà se gòspāju kakò znāju!* (*ŽK*)

gospodà, -ê ž *zb* – gospoda (često ironično rečeno): ...*sèljani su dognāli gospodì cesmìne* (*IN*); *usp. šinjorìja*

gospodarìca, -e – 1. vlasnica, gospodarica: *Gospodarìca krùto šparenjòza* (*IN*); 2. domaćica *Onà je gospodarìca u kùcu!*; (v. 1.1.3.3.)

gospodìn, -ìna – gospodin (često *iron.*): *Poglè ga, daržì se kakò gospodìn!*; *usp. šjòr, šinjòr*; (v. 1.1.3.3.)

gospodòr, -dòrà – gospodar, vlasnik (broda, mreže...); *usp. parùn*; (v. 1.1.3.3., 1.4.6.);

- *gospodòr tràte* – vlasnik velike mreže

gospodòrìt, *gospodòrin* – raspolagati, gospodariti: *Tukò znāt gospodòrìt!*

gòspoja, -e – 1. njegovana žena koja ne radi teške poslove (često *iron.*): *Èvo, gòspoja se ìšla prošètāt*; *usp. šinjòra, šjòra*; (v. 1.1.3.3.)

gòspojica, -e – 1. *iron.* gospođica: *Ohòoo, gòspojica ìmo nòvu vèštu!*; *usp. šinjorìna*; 2. nekadašnji naziv za tetu u dječjem vrtiću (ako nije udana); (v. 1.1.3.3.)

gòst, -a – turist kojemu se pruža usluga, gost;

- *ćapāt gòsta* – uhvatiti turista, iznajmiti mu smještaj
- *prijòvīt gòsta* – prijaviti turista kojemu se iznajmljuje smještaj (zbog obveze plaćanje takse)

goščica, -e – vrsta trave, osušena izgleda poput sijena: *Òdni son tovāra na onū goščicu*; (v. 1.5.3.3.)

gòtāt, *gòton* – proricati sudbinu, gatati

gotòv, *gòtov*, *gotòvi*; *gotòva*, *gotòvo*, *prid.* – 1. završen: *Sād je gotòv ovì... gotòvi posòl*; *Sād je gotòva ovà... gotòvo spìza*; *Gotòvo je spònje - dìgni se!*; *usp. zgotòvjen, finivèn*; 2. spreman: *Jesì gotòv?*

gotòvo, *pril.* – gotovo, završeno: *Ka(d) će tò bìt gotòvo?*; *usp.* prònto

gotûn,* **kotûn**,* -ûnà, *m* (ve. *coton*) – pamuk: *mrìže ol gotûnà*; *nov.* bumbòk; (v. 1.1.7.2.)

gòvedina, **govèdina**,* -e – goveđe meso; (v. 1.3.6.1.)

govnarìja, -e – nerazuman ili nepošten postupak: *Sàd je ispàla is tèga vèlika govnarìja.*

gòvnò, -à – izmet, govno;

- **gòvnù brät** – nešto / netko skoro isto tako loš(e)

- **gòvnò o(d) covìka** – nekarakterno čeljade

- **izvùc se iz gòvon** – izvući se iz neprilike

- **izìst gòvnò** – poreći se, ‘skočiti sebi u usta’

- **upàst u gòvna** – upasti u veću nepriliku

- **Pòj u gòvna!** – psovka kojom se ljutito prekida daljnje natezanje

govorènje, -a – pričanje, pripovijedanje: *Govorènje Barba Bâldota (Cel.)*

govorìt, govòrin – govoriti: *Cùjen hi kakò govòridu ispo(d) glòsa...* (*Cel.*); (v. 1.1.6.5.)

- **Bòje je cà bìlo ìst nègo cà bìlo govorìt!**; (v. 1.7.3.2.)

govoròjka, -e – izreka, poslovice: *Pàla mu je nàpamet stòro govoròjka...* (*IN*)

grābit, -in – uzimati brzo, grabiti: *Pòce je grābit na svù šesnàste.*

grabùje, -ih *ž mn* – grablje: *Donès grabùje za ocìstit ovì bokûn vārtla*; (v. 1.2.5.)

grācija, -e (lat. *gratia*, tal. *grazia*) – ljupkost, milost;

- **grācija Bòžja** – darovi Božji, izobilje: *Bìlo je tāmò svāke grācije Bòžje!*

gracjòz, **gracjòž(i)**, -a(o), -o, *prid.* (ve. *grazioso*) – ljubak, dražestan: *Pròpja je gracjòž ovì ... gracjòži mòli*; *Pròpja je gracjòža ovà ... gracjòžo mòlo*; *Kojè gracjòžo dītè!*; *usp.* šèsan; (v. 1.1.4.2.)

gradācija, -e, **gradacjûn**,* -ûni, *ž* (tal. *graduazione*) – količina sladora u grožđu ili alkohola u vinu: *Jesì izmìri gradāciju?*

gradāus,* (njem. *geradeaus*) – pravo, otvoreno: *Glèdon ga gradāus, drìto...* (*Cel.*); *usp.* drìto

gradèle, -ih *ž mn* (ved. *gradela*) – rešetka za roštilj (noviji naziv za *gradìkule*); *usp.* *gradìkule*; (v. 1.3.2.2.);

- **na gradèle** – *nov.* pečeno na žaru; (v. 1.3.4.1.)

gradìkule, -ih *ž mn* (tal. *graticola*) – rešetka za roštilj: *Ocìst gradìkule prì nègo stāviš pèc!*; *usp.* *gradèle*; (v. 1.3.2.2.)

- **na gradìkule** – *star.* pečeno na žaru; (v. 1.3.4.1.)

Gradnò vròta, **Granò vròta**, *sr mn nepr.* – vrata na istočnome zidu gradskih zidina: *A òn, kad je dòša u Gradnò vròta...* (*MBS*); *usp.* *granò*

grahorācina, -e – prhka zemlja s kamenčićima: *Na Brūsje je svè jednà grahorācina (IN)*; (v. 1.2.1.2.)

grāhorica, **grāhovica**, -e – vrsta povrća, neka vrsta graška; (v. 1.3.7.1.)

gramātika, -e (lat. *grammatica*) – 1. gramatika; 2. *fig.* teorija: *Vèce vrìdi prātika nègo gramātika.*

gramatikālno, *pril.* (prema lat. *grammatica*) – pravilno, u skladu s književnim govorom: *Òn ne govòri po domòcu nègo gramatikālno.*

grampòda, -e (trs. *grampada*) – količina koja se može zgrabiti rukom, koja stane u šaku: *Stāvi je kùhot dvì grampòde mezorìži(h)*; (v. 1.3.13.)

granadīna, -e, **grenadīna** (tal. *granatina*, fr. *grenadine*) – sok od šipka ili maline: *...òpolo, mà onì pròvi, a nè onì ca parì razrìđeno grenadīna (FFr)*; (v. 1.3.10.1.)

granät, -òn (tal. *granire*) – odvajati grožđe od peteljke

grancica, -e – grancica: *...i stāviš grancìcu sèlena (MJ)*; *usp.* *grōnà*

grancìgula, -e (ve. *granceola*) – vrsta većega morskog raka, rakovica (*Maja squinado*): *Zòdnjo nevèra kad je u-cinìla / jednà vèlo grancìgula / u merìnu je dospìla (Po)*; (v. 1.4.15.)

grandèca, -e (ve. *grandezza*) – veličina, umišljenost: *Ca cèš ka(d) pāti mālò o(d) grandèce! (IN)*

granica, -e – 1. međa: *Tò je granica naše particële*; 2. granica države: *Bì je pobìga priko granice*.

graničar, -a – samo u *izr.*:

- *igrà(t) se na graničare* – dječja igra u kojoj se loptom gađa protivnika

grānit, grāne – granuti (o suncu): *Jedvā cèkon da sūnce grāne!*; *usp. dōnì(t) se*

granò, **gr adnò**, *prid.* – gradska, *o(d) grōdè*; samo u *izr.* *Granò vrōta* – Gradska vrata; (v. 1.2.1.4.); *usp. Gra(d)nò*

granjāt, -ōn (prema tal. *granfia*) – grepsti kandžama: *Māška granjō camprāgima*; (v. 1.1.6.4.)

gratakāža, -e (ve. *gratacasa*) – kuhinjski pribor za struganje, strugalo, ribež; (v. 1.3.2.2.)

gratāt, -ōn (ve. *gratar*) – strugati, ribati: *Gratōn stōru pitūru cìlo jūtrol!*; *gratāt mōndū*; (v. 1.1.6.4.)

gratà(t) se, -ōn se (ve. *gratarse*) – češati se: *Ca sè gratōš, òl' te sarbì?*; *usp. cèšot se*; (v. 1.1.6.4.)

gratōnje, -a (*hibr.* prema ve. *gratar*) – grebanje, češanje; *usp. cèšonje*

grāvon, **gāvron**, -a – vrsta veće ptice garave boje, iz porodice vrana, 'gavran' (*Corvus corax*); (v. 1.5.2.1.)

grê (3. l. prez. od *hodit*) – ide; (v. 1.7.5.7.)

- *grê vapôr* – parobrod dolazi / odlazi

- *grê na rìbe* – bavi se ribolovom

- *grê na skūle* – pohada škole

- *grê kakò po Bōžjin grēbima* – ide obilazeći sve po redu

- *grê mu ovà gregōda* – u slast mu je ...

- *svè grê starijemu* – sve pripada...

grēb, grēba – grob: *Njìma je grēb na stōri dīl cimitērja*.

grebenica, -e – prut vinove loze koji se rastegne i položi u zemlju da iz njega izraste novi trs; (v. 1.2.6.1.)

grebište,* -a – grobište: *Na grebištu je kāmik prōzan...* (*IŠ*)

grēbja, **grēbjica**, -e – obrađeni dio vrta omeđen puteljcima: *Ìmon grēbje za blitvu, bōb i salōtu*; (v. 1.2.1.1.)

grēda, -e – greda: *darvène grēde*; (v. 1.2.2.)

grēgo, -a (ve. *grego*) – 1. Grk; 2. SI vjetar (s 'grčke strane'); *usp. gregolevōnt*; gārški; (v. 1.4.8.1.)

gregōda, -e (prema ve. *grego* – grčki, na grčki način) – riba kuhana s krumpirima u vodi, ulju, začinima... (hvarski specijalitet): *...jê gregōda, jê mālò brujètića...* (*IN*); (v. 1.3.5.3.)

gregolevōnt, **gorgolevōnt**,* -a (ve. *gregolevante*) – ISI vjetar, *škūro būra*; (v. 1.4.8.1.)

grēgula, -e ( ) – vrsta morske ptice poput galeba, živi po pustim otocima, *kāleb kākukor*

grên – idem (*prez. glagola* *hodit* – *starije grèst*); *usp. hodit*; (v. 1.7.5.7.);

- *Grê na dezmezū* – Količina vina u bačvi se smanjuje prema polovini (kada treba pretakati)

- *Grê na mājje* – Smanjuje se (količina nečega ili poštivanje dogovora)

- *Grê stariji* – On stari: *Svì mî grēmò polāko stariji*.

- *Grê mu na bōje* – Ide mu nabolje (o zdravlju)

- *Grên cū* – Odlazim: *Jò sād grên cū, barzò će nōc!*

- *Svè grê njēmu* – Sve pripada njemu (pri diobi)

- *Ne grē mi od rukē* – Ne ide mi od ruke

- *Ne grē mi ù glavu* – Ne ide mi u glavu, ne mogu razumjeti

grenadīna, v. **granadīna**

grèštva, -e, **grèštvin**, -a (ved. *gresto* – kiselost) – nezrelo zrnje na grozdu: *Velèti son çapāla bubōcìh, grèštve izìla...* (*Po*) – Mnogo sam toga pretrpjela...; (v. 1.5.3.8.)

grèz(i), -a(o), -o, *prid.* (ve. *grezo*) – 1. grub, primitivan: *Pròpja je grèz ovì ... grèzi covìk!*; *Pròpja je grèza ovà ... grèzo ženà!*; *Kojè grèzo stvorēnje!*; (v. 1.1.6.1.); 2. hrapav, neobrađen

- *grèzo sòl* – krupna sol

grezarīja, -e (prema ve. *grezo*) – 1. loše napravljene stvari; 2. *fig.* neuglađeni ljudi: *... sa onò grezarīje o(d) težōkov*

(IN); 3. otpaci iz kamenoloma prikladni za zidanje; *usp.* škāja

grèzo, *pril.* (ve. *grezo*) – grubo, neotesano, hrapavo

grìcule, -ih *ž mn* (ved. *grizoli*) – neugodni nadražaj zvukom grebanja, trnci: *Nemôj gratät po tøj tèci, cinjš mi grìcule!*

grìh, grìhà, *mn* grìhi – grijeh; *usp.* kùlpa; (v. 1.6.1.4.);

- **Grìh, môj prevèliki grìh!** – izraz kajanja u crkvenom izričaju
- **grìh patentôni** – utjelovljenje grijeha; *razg.* izraz za nestašnu osobu (*npr.* živahno dijete)
- **ispovìdit grìhè** – ispovjediti se
- **izbàvit ol grìhà** – osloboditi se grijeha
- **nanìt grìh** – nanijeti komu grijeh ili zlo
- **navodìt na grìh** – navoditi koga na grijeh
- **pàst u grìh** – zgriješiti
- **smàrtni grìh** – grijeh zbog kojega se ide u pakao: *Sèdan je smàrtnih grìhi(h).*
- **uzìmot za grìh** – uzimati za zlo: *Nemôj mi vazèt za grìh!*

grihotà, -è – grehota, šteta: *Kojà grihotà!; Bìla bi grihotà u Bòga...*

grìlje, -ih *ž mn* (ve. *griglia*) – vanjski prozorski kapak s horizontalnim otklopnim lamelama; žaluzine, šalaporke, rebrenice: *Zatvòr te grìlje da sùnca ne grè u kàmaru! (IN); usp.* škùre; (v. 1.2.3.1.)

grìnta, -e, **grìntonje**, -a (ve. *grinta*) – čangrizavost, mrzovoljnost

grìntot, -on (ve. *grintarse*) – zanovijetati, tužiti se: *Cà grìntoš cìlo vrìme!?!; ...grìntola je da vèc nè zno ca bì kùhola; usp.* brontulät; (v. 1.1.6.5.)

grìntov(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *grintarse*) – mrzovoljan (*npr.* starac); plačljiv (*npr.* dijete): *Pròpja je grìntov ovì... grìntovi stòri!; Pròpja je grìntova ovà ... grìntovo stòro!; Kojè grìntovo dītè!;* (v. 1.1.6.2.)

grìntovac, -ovca (prema ve. *grinta*) – zanovijetalo; onaj tko je mrzovoljan, koji se tuži cijelo vrijeme: *Kojì je tò grìntovac, ne mògu ga vèj slùšot!; usp.* mužodùro; (v. 1.1.6.1.)

grìntovica, -ovice (prema ve. *grinta*) – mrzovoljna ženska osoba: *Pùš' cà otù grìntovicu!;* (v. 1.1.6.1.)

grìst, grìzèn – gristi: *Ne mògu vèj grìst alavìja s ovò zùbih;* (v. 1.1.6.4.)

grìs(t) se, grìzèn se – gristi se, kajati se: *Grìzèn se ca sò(n) mu tò ìšla rèc; usp.* kàjot se

grìšan, grìšni, -a(o), -o, *prid.* – grešan: *Grìšan je... grìšni covìk; Grìšna je... grìšno ženà; Grìšno stvorènje; nov.* grìšan

grìšit, grìšin – griješiti (moralno): *Nemôj grìšit dùšu!*

grìšnik, -a – grešnik: *Kò je grìšnik, òn ce i ostät, ne mòre se oprät (TM)*

grìšpa, -e (ve. *grespa*) – 1. nabor na odjeći; *usp.* pjèta, fàlda; 2. bora na licu: *Vìdidu joj se grìšpe òkolo jùstih.*

Grišpìn – samo u *izr.* *Svèti Grišpìn* (zaštitnik postolarà): *Ne lavurò se - òl' je danàs Svèti Grišpìn? (šaljivo)*

grìva, a-e – 1. red dlaka na životonjskom vratu; 2. *fig.* velika muška kosa; (v. 1.1.4.3.)

grìz¹, **angrìz**,* -a (ved. *gris*) – pšenična krupica, griz: *Stàvila son mòlemu mào grìza u jùhu.*

grìz², -a – ugriz; neprobavljena hrana u želucu: *Dòša mi je grìz na gàrlo!*

grizica, -e – 1. moljac koji izjeda odjeću, *tòrma*, *mojìca*; 2. *fig.* mrzovoljno čeljade koje se stalno grize; (v. 1.5.1.4.)

grìža, -e – 1. vrsta želučane bolesti, dizenterija, griza; (v. 1.1.5.1.); 2. vrsta kamenitog tla; (v. 1.2.1.1.)

Gròbjani, -ina/ **Gròbajka**, -e/ **gròbajski**, -ega – iz sela *Vèlo* ili *Mòlo Gròbje* (Grablje) kraj Hvara: Grabljanin, Grabljanka, grabljansko

gròd¹, gròda – veliko naselje, grad: *Fòr, Stòri Grod i Jèlsa su trì gròda na otòku!; usp.* Gròdà

gròd², gròda (tal. *grado*) – 1. stupanj napredovanja u službi; 2. jedinica mjere za alkohol: *Kolìko ovò vìnò ìmo gròd?; usp.* gradàcija

gròd³, gràda – tuča, grad: *Pàdo kìša ìli gròd / svè je lìpo / ka(d) si mlòd! (Po); usp.* sugràdica

Gròdà, Gròdè – najstariji dio Hvara, dio grada unutar zidina: *Njìma je kùca u Gròdù; (v. 1.2.1.5.)*

grōdīt, grōdin – graditi, zidati: ...*pōk nekà grōdidu kakò hòćedu!*

Grodāni, Grodānina – stanovnik hvarskog predjela *Grōdà*; (v. 1.6.5.)

grōgòrit, -in – gakati, gukati: *Kal kòkoša iznesè jòje ondà grogòri*; (v. 1.5.1.5.)

grôm, grōma – grom: *Kakò grôm iz vèdrega nèba; Nèće grôm u koprìvu!; Dì su trìski, dì su gròmi!; usp. trìsk*

grōnà, gronè – grana: *Zòc ne osìćèš ovù grōnu?; usp. grancìca*; (v. 1.5.3.8.)

- **dòc na zelènu grōnu** – doći konačno u siguran položaj

grōngo,* -ota (ve. *grongo*) – 1. riba ugor (*Conger conger*); *uobič. ùgor*; 2. nadimak *Grongolèto*

gròp, gropà (ve. *gropo*) – 1. uzao, čvor: *ucinīt gròp* – napraviti čvor; 2. čvor na drvu: *drìvo pūno gropìh (gròpih)*;
3. osjećaj ‘čvora’ u grlu ili u trbuhu, kao posljedica emocija: *Ucinī mi se gròp u gārlo (MJ)*

gropìnov(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *gropo*) – pun čvorova (o drvenoj građi): *Pròpja je gropìnov ovī ... gropìnovi puntizèl!; Pròpja je gropìnova ovà ... gropìnovo dāska!; Kojè gropìnovo drìvo!*

gròta,* -e (tal. *grotta*) – 1. jama; 2. špilja pod morem; 3. neravan: *Nì pīnku rōvnega, svè je gròta!;* (v. 1.2.1.1.);

grotôm,* grotāma (prema tal. *grotta* – stijena) – vrsta terena, kamenjar: *Ovòde je sòmi grotôm!;* (v. 1.2.1.1.)

gròzd, grozdà – plod vinove loze, grozd: *Ovī gròzd pizò vèće o(d) kilà!*

gròzje, **gròzje** -a – grožđe: *U nòs je bìlo bìlo i còrno gròzje*; (v. 1.2.6.1., 1.3.12.)

grùb, grùbi; grùbà, grùbo; grùbo, grùbo, *prid.* – ružan: *Pròpja je grùb ovī ... grùbi covìk; Pròpja je grùbà ovà... grùbo ženà; Pròpja je grùbo ovò... grùbo stvorénje*; (v. 1.1.4.2.)

- **grùbe rìci** – nepristojne, ružne riječi, psovke i sl.

grùbo, *pril.* – 1. ružno: *Grùbo je vīdit...; supr. līpo*; 2. nepristojno, neugodno: *Pòce mi je grùbo govorīt...;*

- **grùbo govorīt** – izražavati se na grub način, psovati: *Rèka mi je grùbo ...*

- **grùbo cinīt** – raditi nedolične stvari

- **Grùbo mi je lavurāt** (*na līvu rūku, na otù bōndu...*) – nespretno mi je raditi... (lijevom rukom...)

grubôn, grubāna – ružna muška osoba

grubùja, -e – ružna ženska osoba

grubùšan, grubùšni, -a(o), -o,* *prid.* – ružnjikav; *supr. lipùšan*; (v. 1.1.4.2.)

grùda, -e – gruda: *grùda zemjè; grùda snìga...; Dicà su se òdma pòcela túc sa grùdima snìga.*

grùhot (se), -on (se) – drmati (se), tresti (se): *Mùl grùho kad grè; Grùho son se po onòj stòroj cèsti...*

grundòl,* -òlà (tal. *grondaia*) – manja istaka na krovu kuće, prvi red ploča na starim krovovima; *usp. strìha*;
(v. 1.2.3.1.)

grùva,* **grùja**,* -e (ve. *grua*) – naprava za dizanje tereta, dizalica na brodu za teret i/ili za čamce: *U kòvu su imāli grùvu za dīzot kamènje.*

gùba, -e – 1. guba, lepra; (v. 1.1.5.1.); 2. nametnik na biljkama; 3. loše čeljade - *gùba o(d) covìka*; (v. 1.1.6.1.)

gubīt (se), -īn (se) – 1. gubiti: *Nòjprī je dobīvò, a sād je pòce gubīt na kòrte - bòje mu se fermāt!;* 2. iščezavati: *Gubīdū se otè užònce... (Cel.);* 3. gubiti vrijeme: *Ćèr mi se gubī is njīn, ma nèće da kapī; usp. izgubīt*

gùbov(i), -a(o), -o,* *prid.* – 1. šugav, leprozan, gubav (o čovjeku ili biljci); 2. *fig.* koji je prljav, nekarakteran

gùc,* -a (ved. *guzzo*) – drveni ribarski brod sa šiljatom krmom, ponekad s latinskim jedrom: *Jò znôn ca jè tò gùc, ma u Fòr hi nī vīdit*; (v. 1.4.1.1.)

gùcaj, **gùcoj**, gùcja – gutljaj; *...potèga je dvò gùcja iz damjònice (IN)*; (v. 1.3.13.)

gùća, -e (ve. *gucia*) – maja od pletene vune, potkošulja; (v. 1.1.7.1.);

- **gùća ol gotūnà** – potkošulja pamučna

gùćica, -e (*hibr. dem.* prema ve. *gucia*) – manja *gùća* (za djecu); (v. 1.1.7.1.)

gùda, -e – 1. svinja, prasica: *Dònila kolefīva dvī gùde na škòj... (TM)*; (v. 1.5.1.1.); 2. *fig.* neuredna žena: *Kojà je tò gùda, pròvo šporkùja!; usp. šporkùja*; (v. 1.1.6.1.)

gùdàc,* gùlca – prasac; *uobič. pròsàc*

guděj, v. **gunděj**

gudîn, -a – praščić: *Sa tò pùstih burîdi(h) ca mēcedu ù more mògli bi daržàt barēnko dvò gudîna! (IN); (v. 1.5.1.1.)*

gūdīt, gūdin – 1. svirati u gusle; 2. fig. govoriti uprazno i nadugo: *Da nīsù gūdīli - gūdīli su, svè zlò za tīn! (IN);*

3. loše pjevati

gūjā, gujê – guja, zmija, *zmajā*: *Kòga gūjā ujī i gūšćerice se bojī; usp. zmajā; (v. 1.5.1.3.)*

gūkāt, gūce – glasati se poput goluba, gukati; (v. 1.5.1.5.)

gulānfer,* -a (tur. *gulampare*) – onaj tko izbjegava posao, obješenjak, fakin; (v. 1.1.6.1.)

gūlīt (se), gūlin (se) – 1. skidati koru: *Rāžu se ne cīsti nēgo gūli; Gūli joj se kòža o(d) sūnca; 2. čupati: Grēmò ù poje gūlīt tròvu.*

gulòz, **gulòž(i)**, -a(o), -o, *prid.* (tal. *goloso*) – halapljiv, proždrljiv: *Gulòz je na dòbru spīzu; usp. sladokūsan*

gulozāca, -e (augm. prema tal. *golosa*) – žena posebno pohlepna za dobrom hranom: *Onā ti je vèliko gulozāca!;* (v. 1.1.6.1.)

gulozarīja, -e (ve. *golosaria*) – 1. pohlepa za hranom; 2. slastica: *Bīcedu ùli kojū gulozarīju (AD)*

gulòzica, -e (*hibr. dem.* prema tal. *golosa*) – žena sladokusac: *A i tī si mi jednā gulòzica!;* (v. 1.1.6.1.)

gulozūn, -ūnā, *m* (augm. prema tal. *goloso*) – sladokusac, pohlepan na dobru hranu: *Kojī je tò gulozūn!;* (v. 1.1.6.1.)

gūlja, -e (tal. *guglia* – vršak tornja) – stručni naziv za karakteristične kamene ‘piramidice’ koje krasi neka zdanja u Hvaru (kutovi zida oko Mandrača, balustrada Lođe...)

gūma, -e (ve. *goma*) – 1. crijevo za pretakanje; 2. automobilska guma: *Pūkla mu je gūma; usp. gōma; - tocīt na gūmu* – pretakati preko gumene cijevi

gumirābika,* -e – vrsta ljepila za gume

gumēnka,* -e – vrsta špekule (*frānje*) od tvrde gume; (v. 1.6.5.1.)

gūmica, -e (*hibr. dem.* prema ve. *goma*) – 1. gumica općenito; 2. gumica za brisanja: *Posūd mi gūmicu jedōn cās!*

gunděj, **guděj**, -ējā *m* – insekt tvrdokrilac zlatno-zelene boje, zlatna buba, gundelj (*Cetonia aureata*); (v. 1.5.1.4.)

gundevōj, **gundovōj**, -ōjā *m* – insekt tvrdokrilac (valja balegu u kojoj je ostavio jajašca), govnovalj; (v. 1.5.1.4.)

gūngula, -e (tur. *gulgule*) – metež, vreva: *Mēne od onē gūngule u Splīt òlma zabolī glōvā!*

gunjelāt,* -ōn – gundati, mrmljati; *usp. brontulāt, grīntot, gurnjīt, marnjīt;* (v. 1.1.6.5.)

gūrje, *prij.* – *komp.* od *gōre*, više: *Stāv tò mālò gūrje! (ŽK)*

gūrla, **gūrna**, -e (ved. *gorla*, ve. *gorna*,) – žlijeb pod krovom: *Tukò mi promīnīt gūrlu;* (v. 1.2.3.2.)

gurnjīt, -î (prema ve. *gorna*?) – 1. mrmljati, prigovarati: *Ako kò būde gurnjīt, nekā gurnjī, pasāće ga! (FN); usp. gunjelāt;* 2. žuboriti kao voda u *gūrni*: *Garmī, tutnjī, mumnjī, gurnjī (Po)*

gušnica, -e – gusjenica: *Pūno je gnjīzdīh ol gušnici(h) po bōrima;* (v. 1.5.1.3.)

gūslit, -in – 1. svirati u gusle; 2. fig. izvoditi razvučenu radnju (*npr.* veslati): *Do Palīla ìmoš tī cò gūslit!*

gūst, gūsti; *gustā*, gūsto; gūsto, gūsto, *prid.* – gust: *Pūno je gūst ovī... gūsti òblok; Pūno je gūstā ovā... gūsto jūhā; Pūno je gūsto ovò... gūsto cvīće; supr. rīdak*

gustīrna, -e (stdlr./lat. *giusterna*) – ukopano spremište za kišnicu, cisterna: *Prī je svāka kùca imāla gustīrnu;* (v. 1.2.3.1.);

- *Vèlo gustīrna* – glavna javna cisterna u Hvaru, pred *Vèlon crīkvon*; (v. 1.2.1.4.)

- *Mòlo gustīrna* – cisterna pred Fontikom (kruna premještena 1948.); (v. 1.2.1.4.)

gūsto, *pril./ gūšće*, *komp.* – 1. gusto/gušće: *Gūsto je, ma mòglo bi bìt i gūšće!; supr. rītko/ritkīje;* 2. fig. opasno, rizično: *Bōgami, bìlo je gūsto!*

guščāvina, -e – gusta makija: *Kojā guščāvina, ne mòreš se ni maknīt bēs kosōrā; usp. būšak;* (v. 1.2.1.2.)

gūšćerica, -e – gušterica: *Ovòde, po otòku, ìmo pūno gūšćericih;* (v. 1.5.1.3.)

gūšt, -a (tal. *gusto*) – 1. okus: *Ūgor dōjē līpi gūšt brujētu;* 2. ukus: *...da tò nī po njegòvu gūštu;* 3. zadovoljstvo, užitak, prohtjev: *Kojī gūšti!;*

- *Nēcū mu dāt gūšta!* – Neću mu dati za pravo!

- **ni šùšta, ni gùšta** – bez ikakvog zadovoljstva (*npr.* u nekoj hrani)

- **sekôndi gùšti** – kako se kome sviđa

- **kon gùšto, kongùšto** – sa slašću: ...*kongùšto pošorkāju dubòki pjät ùkropa (IN)*

guštät, -ôn (ve. *gustar*) – uživati: ...*a mì guštômo kakò prôsàc u kôtac (IN)*

guštôž(i), -a(o), -o, *prid.* (tal. *gustoso*) – ukusan: *Pròpja je guštôž ovì... guštôži brujèt; Pròpja je guštôža ovà... guštôžo jühà; Kojè guštôžo vīnò!*

guštôžo, pril./ guštožije, komp. (tal. *gustoso*) – ukusno/ukusnije (*npr.* jelo, piće): *Ka(d) se lípo i sa mìron zacinì svè je guštôžo (MJ); Guštožije je pri kòsti; (v. 1.3.8.2.)*

gùti,* -ih *m mn* (lat. *gutta*) – bolest nožnih zglobova i vena, giht: *Čapãli su ga gùti; (v. 1.1.5.1.)*

gùtliť,* -in – 1. loše i površno krpiti; 2. raditi bilo kako: *Cà svè gùtliť!? (ŽK); usp. paćugät, paštroćät*

guvéna, -e (ve. *governo*) – vlada: ...*guvéna kojà ne hãje pùno za religiju (IN); nov. vlást*

guvernät,* -ôn (ve. *governar*) – 1. vladati, upravljati: *Ovì ca nos guvernāju...; 2. voditi, upravljati: Jò ću guvernät, a tí tìskoj! (IN)*

gūvno, -a – mjesto gdje se mlati i plijevi žito, gumno; ...*dònila je kòkošu na gūvno... (IN)*

gūzät (se),* **gūzon** (se) – 1. njihati (se), ljuljati (se); 2. klimati se: *Gūzo mi se zūb; usp. gingät, uobič. klìmot*

guzìca, -e – stražnjica: *Mòli, stòj smìron, udriću te nogôn u guzìcu!; (v. 1.1.4.1.);*

- **cūvät guzìcu** – pripaziti na sebe: *A ca ćèš, svàk cūvo svojù guzìcu!*
- **ćapät (dät, petät) nõgu u guzìcu** – dobiti... nogom u stražnjicu: *Stòj smìron, mòli, petäcu ti nõgu u guzìcu!*
- **Kojà si tí guzìca!** – Kako ti imaš sreće!
- **līno guzìca** – lijenčina
- **päst na guzìcu** – doživjeti veliko iznenađenje
- **pjôn kakò guzìca** – jako pijan
- **ríz ol guzìce** – procjep u sredini stražnjice
- **Sòmo da mu guzìca pūt vīdi!** – da izađe tek tako, bez svrhe i cilja
- **ugòdät kakò cìru na guzìci** – ponašati se vrlo obazrivo, pretjerano ugađati
- **Mòciguzìca** – rt Paklenih otoka na kojemu su veći valovi pa se često, ploveći, *mòci guzìca*

guzìcnjok, guzìšnajok, -a – 1. debelo crijevo; (v. 1.1.4.1.); 2. *fig.* srećković: *Tolìko lìgonj mòre ćapät jedīno guzìcnjok kakò ca si tí!*

gūzi(t) se, **gūzin se** – isticati stražnjicu sagibajući se: *Poglè(j) je ca sè gūzi dòkli glèdo kros poñstru!*

gvāca, -e (stdlr./lat. *guaca*) – jednjak peradi, volja ispod kokošnjeg vrata; (v. 1.1.4.3.)

gvadanjät,* -ôn (ve. *guadagnar*) – zaraditi: *Kad nīsī gvadanjò, nemòj izboršövät! (IN)*

gvancēra, gvantjēra, -e (ve. *guantiera*) – poslužavnik: *Stäv otì bićerīn na gvancēru! Gvancēra slòtkega ol karo-bèri(h) i paradížeta sa pãprenjocima!; (v. 1.3.2.3.)*

gvārda!* (tal. *guarda*) – Gledaj! Vidi!: *Ma gvārda!; (v. 1.7.2.)*

gvardabòško,* -ta *m* (tal. *guardaboschi*) – lugar: *Guardabòško... ùsrid lita mu vīri gūca od vūne (IN)*

gvardamarīn,* -a *m* (tal. *guardamarina*) – službena osoba koja je bila zadužena za provjeru dopuštene upotrebe raznih ribarskih alata, osobito mreža; (v. 1.4.6.)

gvardapālo,* -ota (tal. *guarda+pallo*) – djelatnik za telefonske stupove: ...*onò ca duperāju gvardapāli (IN)*

gvārdija,* -e *ž* (ve. *guardia*) – čuvanje, nadzor, dežurstvo: *Jòbo u gvārdiju, dūpli mròk... (IN); uobič. stròža; (v. 1.6.2.1.)*

gvardijôn, -āna (ve. *guardian*) – poglavar franjevačkog samostana: *Gvardijôn mu je bī obligôn... (IN); (v. 1.6.1.5.)*

gvaštamākina, -e (prema ve. *guastar* + *machina*) – kvar na motoru: *Gvaštamākina znò bīt špešije uzròk dižgrācji-ma ovākove vōrsti (IN)*

gvaštapôn, v. **gaštapôn**

gvaštà(t) se,* -ò se (ve. *guastar*) – pokvariti se (*npr.* namirnice ili motor): *Mèso se gvaštàlo is ovò vrućinè!*

gvèra,* -e (ve. *guera*) – 1. rat: *Zvonî ùduplo, finìla gvèra! (IN)*; uobič. ràt; 2. fig. svađa: *Dòsta je oté gvère! (MJ)*; (v. 1.6.2.1.)

gvîda, -e (tal. *guida*) – vodilica, zidarska staza za ravno žbukanje: *Nôjprî tukô ucinìt gvîde!*

gvônti, -ih, *m mn*, **gvônte**, -i, *ž mn* (ve. *guanti*) – rukavice: *Prî su gòspoje stavìvole gvônte za pôc na mîsu*; *usp. ru-*
kavice; (v. 1.1.8.1.)

gvôzd, gvözda, *m* – željezo: *Tôte tukô stâvit bokûn gvözda!*; *usp. fèro, gvôžje*

gvozdên, gvozdëni, -a(o), -o, *prid.* – željezni: *Gvozdên je ... ovî gvozdëni òbruc*; *Gvozdëna je ... ovò gvozdëno*
postëja; ... *gvozdëno ordënje*

gvozdënka, -e – metalna kuglica za igru; *usp. frãnja*; (v. 1.6.5.1.)

gvôžje, -a *sr zb* – razni metali; *usp. gvôzd*

gvoždïcà, gvoždïcih *sr mn* – vrsta željezne nazubljene klopke za životinje; *usp. gvôzd, trãpula*;

- *ćapã(t) se u gvoždïcà* – upasti u zamku

H

---

hābit,* **ābit**,* (ve. *abito*) – redovnička halja: *izr. Hābit ne cinî frôtra; usp. šopra-ābit; (v. 1.6.1.2.)*

hājot, -en (mađ. *hajt*) – mariti, hajati: *Ne hāje onà za njèga; Ni jò ne hājen dôc pòd komāndu... (IN)*

hālf, -a (engl. *half* – pola) – jedan od igrača u nogometu, vaterpolu..., veza između braniča i napadača: *Ōn je ùvik igrô hālf; (v. 1.6.5.5.)*

handùc,* **hantùc**,* -a *m* (prema ve. *condoto* ?) – 1. seoski zahod; *usp. kundüt; 2. fig. neurednost u domaćinstvu*

hānjule, -ih *ž mn* – štitnici za kopanje, oko donjega dijela nogu, od čvrste tkanine; (v. 1.2.6.1.)

harmònika, v. **armònika**

hārpa,* -e – hrpa: *Ostāvili su svè na hārpu; uobič. stôg*

harumìne, -ih *ž mn* – čašćenje u čast preminulog, karmine

- *tò je čapô na harùmine* – *pej. dobio je to nakon smrti ženinih roditelja*

Harvôt, -ôtà/ **Harvatica**, -e/ **harvôski**, -ega – iz Hrvatske: Hrvat/Hrvatica/hrvatsko

hèler,* -a (njem. *Heller*) – 1. najsitniji novac u Austro-Ugarskoj; 2. *fig. vrlo mala vrijednost; (v. 1.2.9.6.);*

- *Nî čapô ni hēlera* – Nije ništa zaradio

hi – ih: *Bîlo hi je dvôdeset, bārž i vèce!*

hìcot (se), -en (se) – bacati (se), hitati (se): *Môli mi hìce na tlèh svè ca mù dôjde pòdruke; Nemôj se hìcot kāmiki-ma!; usp. butōvāt, mēcot; hitivot*

hîp, hîpà – tren; *usp. cās;*

- *Nè zno mu se ni hîpà ni cāsa* – Neizvjestan je trenutak

- *u hîp i u cās* – u trenu

hîtít (se), -in (se) – baciti (se): *Hîtila joj je friminônte... (IN); Hîtila mu se prîd noge...; usp. butāt; rashîtít (v. 1.1.6.4.);*

- *nî za hîtít (butāt) cā* – nije za baciti, nije loše, tj. prilično je dobro

hitivot (se), hitijen (se) – bacati (se): *Nemôj tò hitivot cā! (ŽK); Dicà su se hitivola po tlehù (ŽK)*

hladät se,* -ôn se – uživati u hladu ili na kupanju: *A èvo, mālo se ovòde hladômo! (ŽK); usp. hlôd*

hladišće,* -a – mjesto u hladu, sjenovito mjesto: *A furèšti lîpo îspod pòlme u hladišće... (IN); uobič. hladovina*

hladovina, -e – hladovina, sjenovito mjesto; *usp. hlôd, hladišće*

hlahlišcà(t) se,* **hahlišcà(t) se**,* -hlišcon se – smijati se gromoglasno, pucati od smijeha; *usp. hlipetà(t) se, hlipot*

hlāmot, -on, **hlamatät**, -ôn – visjeti mlohavo, zibati se: *Vîš kakò ti tò hlāmo! (ŽK); Tà ti vèšta hlamatô na tèbi*

hlāp, hlāpa – 1. vrsta velikog raka, poput jastoga (*Homarus vulgaris*): *Hlāp ìmo vèca klîšcà od jāstoga; (v. 1.4.15.);*

2. osobni nadimak *Tōma Hlāp* (češki: *chlap* – momak, mladić)

okotít, hlāpon – proždrljivo jesti: *Pòce je hlāpot kakò pās, Bòže mi pròsti!; usp. pohlāpot*

hlipetà(t) se, -ôn se – cerekati se: *Sà(d) smo jòš slabîje vòje nègo prî, a furèšti se i dāje hlipetāju (Cel.); usp. hlahlišcät; (v. 1.1.6.5.)*

hlipot (se), hlipjen – 1. smijati se, hihotati se: *...i hlipjoli su se dök su jîli (FN); usp. hlipetät, hlahlišcà(t) se; (v. 1.1.6.5.); 2. glasati se kao magarac u žudnji: Hlipje kakò tovôr za ugòton; (v. 1.5.1.5.)*

hlôd, -a *m*; **hlôdà**, -ê *ž* – hlad, hladovina: *Upèklo je... i tovāri îšcedu bokûn hlôda (IN); usp. hladovina*

hlôdan, hlôdni; hlôdnà, hlôdno; hlôdno, hlôdno, *prid.* – hladan: *Pròpja je hlôdan ovî... hlôdni pòd; Pròpja je hlôdnà ovà... hlôdno vodà; Pròpja je hlôdno ovò... hlôdno môre; supr. tēpal; usp. stüden*

hlôdi(t) se, hlôdin se – hladiti se: *Èno ti je, hlôdi se na terācu; usp. rasfriškät*

hlôdno, *pril./ hladnîje*, *komp.* – hladno/ hladnije: *Bîce hlôdno po nočî, a u zòru jòš hladnîje; usp. stüdeno*

hlõndovac, -ovca, **hlõnjè**, hlõnjê – neuredno, zapušteno čeljade; (v. 1.1.6.1.)

hlõhnja, -e, **hlõnjà**, -ê – neuredna, zapuštena žena; *usp.* hlùšća; (v. 1.1.6.1.)

hlùšća, -e – zapuštena, neuredna žena, odrpanica; *usp.* hlõhnja (v. 1.1.6.1.)

hmũcàk, hmũcàka – jaje koje se mućka, pokvareno jaje, mućak

hmũjka, -e – drveni štapić s trima rogovima za miješanje *pulênte*; (v. 1.3.2.2.)

hmùtalo, -ota – 1. mlitavac; neodlučna, bezvoljna osoba; 2. osoba koja radi površno, neuredno; (v. 1.1.6.1.)

hmùtica, -e – mješavina svježeg kozjeg mlijeka i crnog vina, *smùtica*, *bikla*: *Dà nì bìlo hmùtice za onèga ràta, kolìko dicè ne bì priživìlo!*... (v. 1.3.10.1.)

hmùtot (se), -on (se) – 1. mućkati (se): *Pùnile bi se bǎcve do polovìce i ondà hmùtole!*... *Ovò jòje se hmùto!*; 2. fig. kombinirati nešto sumnjivo: *Cà hmùtoš?*; (v. 1.1.6.4.)

hõd, hõda *m* – 1. hodanje, pješaćenje; 2. način hodanja: *Pripoznàla son ga izdalekà po hõdu*;

- *ùra hõda* – udaljenost izražena trajanjem hoda: *Do Brùsja ìmo dõbra ùra hõda!*

hodiçàt,* -õn – otići, odlaziti: *Nì mõlo nègo hodiçàla, tetà Pìna arivàla...* (*Po*); *Onà govõri... dìco, hòmoça cà, hòmoça cà!* (*MBS*); *I veç nì kamènjh bìlo ka(d) su išliçàli sa bèštijima* (*MBS*); *uobiç. hođit çà, pòc çà*

hodìt, grèn – 1. hodati: *Ne mògu vèj hodìt be(s) šcõpà*; 2. ići, doći: *Hõd ovàmo!*; (v. 1.1.6.4., 1.7.5.7.);

- *hodìt guzìcon nõse* – hodati natraške: *Hodìli su guzìcon nõse da in vitar ne slõmi cufèt* (*IN*)

- *hodìt starìji* – postajati stariji, starjeti: *Kakò grèn starìji...* (*Cel.*)

- *hodìt nà more* – ići u ribolov: *Na Svètega Prõšpera nì se hodìlo nà more* (*Kru.*)

- *hodìt u pàšu* – voditi kozu na pašu: *Tukàlo mi je svàki dõn pòsli škùle hodìt u pàšu.*

- *hodìt ù poje* – ići obrađivati vinograd: *Ne grèn ù poje kad je ovàko mòkro.*

- *hodìt u rìbašcinu* – baviti se ribarstvom: *Õn grê, bomè, i u rìbašcinu i ù poje.*

- *hodìt u škùlu* – pohađati školu: *I jò i õn grēmò u škùlu, ma nè u ìsti rǎzred.*

- *hodìt võnka* – izlaziti: *Nì cò hodìt võnka s ovìn vrìmenon!*

hõmo! – hajdemo!: *hõmo çà!* – hajdemo (odavde)!; *usp.* hođit; (v. 1.7.5.7.)

hõrna, -e (njem. *Horn*) – limeni puhaći instrument, rog: *Vìdi son trî trùbe, jednù hõrnu...* (*Cima*); (v. 1.6.3.)

hostùja, -e – 1. stablo s crnim bobicama velikih koštica i s malo mesa; *koščèla*; (1.5.3.2.); 2. peteljka grozda, ostatak grozda kada se skinu zrna; (v. 1.2.6.1.; 1.5.3.8.)

hotèl, v. otèl

hõtimize, *pril.* – namjerno: *Nìsõn ga udrì hõtimize!*; *supr.* nëhotice

hranìtej, -a – onaj tko uzdržava obitelj ili bližnjega, hranitelj

hrǎpov(i), -a(o), -o, *prid.* – hrapav: *Pùno je hrǎpov ovì... hrǎpovi stól*; *Pùno je hrǎpova ovà... hrǎpovo kòrta; hrǎpovo drìvo*

hrǎpovo, *pril./ hrapavìje*, *komp.* – hrapavo/hrapavije: *Hrǎpovo je, ma prì je bìlo je jòš hrapavìje!*

hrastovìna, **hrastòvina**, -e – građa od hrastova drveta: *Kolùmba se cinì, bomè, od hrastovìne*; (v. 1.5.3.7.)

hrèb, hrèba – gornji dio korijena grma iz makije (česmina, planika, smrča...) koji daje dobar žar; (v. 1.5.3.8.)

hrelò, -à – krilo: *...izgingò je (celegàt) livo hrelò* (*Cel.*); *usp.* krìlò

hripāvac, -òvca *m* – teški kašalj, kašalj hripavac, kukurikavac; (v. 1.1.5.1.)

hripāvica, -e *ž* – hripanje u prsima pri disanju i kašljanju: *Çapàla me hripāvica* (*ŽK*)

hrìpāt, hrìpjen – teško disati uz hripav dah, hripati; *usp.* hropāt; (v. 1.1.6.5.)

hrõnà, -ê – hrana: *...vèliki bròd pùn hrõnê* (*IN*); *hrõnà za tìtice...*

hrõnìt (se), hrõnin (se) – 1. hraniti (se), uzdržavati: *Hrõnimo se kakò mòremo*; 2. čuvati: *Tukàlo bi hrõnìt ovì komò od nõne*; *usp.* cūvāt

hropāt, **hròpjot**, hròpjen – 1. teško disati, hroptati; 2. hrkati: *Apèna je lèga, a vèj hròpje*; *usp.* hrìpāt; (v. 1.1.6.5.)

hròpot, -a, **hropàc**, hròpca, *m* – teško disanje pred smrt, hropac;

- *mòrtvi hròpot*, *smàrtni hropàc* – samrtni hropac

hròstule, hròštule -ih ž *mn* (ve. *crostoli*) – kolač od tankog tijesta (u obliku *fjòkih* oli *tròkih*), pržen na ulju i posut šećerom: *Ka(d) son bìla mðlo, mãti bi me pùstìla da cinîn hròstule sa rodolèton.*

hrùbìt, hrùbin – zubima lomiti uz poseban zvuk: *Onà hrùbi biškofìne kakò tovòr prùće; usp. hrùšćit*

hrùšć, hrùst, -a – vrsta insekta, hrušt; (v. 1.5.1.4.)

hrùšćit, hrùšćin – krcitati pod zubima: *Kòra od ovêga krùha lìpo hrùšći po(d) zùbìma; usp. hrùbìt*

hubòtnica, -e – hobotnica (*Octopus vulgaris*)fcc777x: *Kò vidi hubòtnicu gibìrodu mu dvò tròka... (IN); (v. 1.4.15.);*

- *hubòtnica na salòtu* – kuhana hobotnica s dodacima, jede se hladna; (v. 1.3.5.3.);

hùd(i), -a(o), -o,* *prid.* – zao, vražji

hùdit,* hùdin – kuditi: *Hùdi(t) te nêcù nìkad / àko mi je vròtiš (Po); nov. kùdit*

hudobà, -ê – vrag; *uobič. vròg*; (v. 1.6.1.5.)

huhumètàt, kukumètàt, -èton – 1. očekivati što loše, teško i tužno uzdisati; 2. biti boležljiv, životariti

hùhor, -a – krijesta: *Tvòj kòkot ìmo, bògami, lìpi, vèliki, carnjèni hùhor*; (v. 1.1.4.3.)

hùkàt, hùcen – 1. šumjeti, bučati: *Jùgo hùce na svù šesnàste... (IN); 2. puhati u ruke*

huncùt, -a (mađ. *hunczut*, njem. *Hundsmut* – pasja ćud) – hulja, nitkov; *razg. prepredenjak: Bìlo je meju njìma berekìni(h) i huncùti(h) (IN); usp. berekîn, dīškul, farabùt*; (v. 1.1.6.1.)

huncutarìja,* -e (v. *huncùt*) – nepodopština; *usp. berekinòda*

hùškot, -on, **ùškot**, -on – huškati, navoditi na nedjelo: *Onà je ùvik hùško proti mène; Tòma ùško Francèškota... (IN)*

hùštra, -e – *pogr. ženska osoba; usp. divjakùša, štrìga, vīšćica, vīpera*; (v. 1.1.6.1.)

hvàstot, hvàštot, -on – 1. pohlepno žvakati, mljackati tijekom jela: *...hvàsto je o(d) gùšta (Kru.); Hvàstoš kakò ugòta u kòcu; usp. ishvàstot; 2. fig. nerazumno govoriti: Lakò je hvàstot (žvācot) ma nè i govorìt; usp. žvācot*; (v. 1.1.6.4.)

hvàtalo, vàtalo, -a – dječja igra, lovice: *Igràli smo se na vàtalo òkolo kaìća (FN)*

Hvòr, Hvòrà – rjeđi naziv za otok i za grad Hvar (uglavnom izvan mjesta Hvara); *uobič. Fòr*

iii! – uzvik uveličavanja; mnogo, više od očekivanoga: *Bilo je iii koliko svîta na spròvodu!*

īcē, v. **jīcē**

īd, v. **jīd**

īdīt (se), v. **jīdīt** (se)

īdrit, **īdro** v. **jīdrit**, **jīdro**

īga, v. **jīga**

īgrā, -ē – igra: *Ōn znô jednù nõvu igrù;* (v. 1.6.5.2.)

īgrarīja, -e – lak posao, igrarija: *Ma tò je za njēga jednà igrarīja!*

īgraška, -e – igračka; *star.* zjogātul

īgrāt (se), -on (se) – 1. igrati se: *Prī su se dicà ùvik igrāla vônka kùce;* 2. neozbiljno, neodgovorno se odnositi: *Nemôj se igrāt s ofīn!;* 3. poskakivati: *Rība ïgro* (skače po površini); *Poglē(j) ca njoj ïgrodu!* (o grudima)

īgrāvac,* igrōvca – strastveni igrač (osobito za novac): *Tākega igrōvca nī.* (ŽK)

īkor, *zamj.* – itko, bilo tko: *Dà mi je barēnko ïkor dōša dāt rûku, bī bi vēj gotōv;* *usp.* kōgod; *supr.* nīkor

īluminacjūn,* -ūni, ž (ve. *iluminazion*) – rasvjeta, osvjetljenje, svečana rasvjeta, vatromet: *Užēžīn nīke vēlike prōslave bīla je užōnca upōlīt pūno mōlih ôgnji(h) pod Fortīcu;* *tò se zvālo ‘īluminacjūn’, pōsli ‘īluminācija’, a sād nīkako jērbo se vēc ne cinī.*

īmāt, īmon – 1. posjedovati, imati: *Īmomo kùcu po(d) Glavīcu;* 2. trebati: *A onò ca jē imālo bīt... tò bi i bīlo, ma ù škuro!* (MJ); 3. izraz mjere: *Do Brūsja īmo ūra hòda; Īmo pēt gōdišć da je ùmor;* *supr.* nīmāt;

- **īmāt ca se hòce** – imati sve potrebno: *Tukô imāt ca se hòce za ovī lavūr.*

- **īmāt cō vīdīt** – vidjeti što iznenađujuće: *Ka(d) smo dōšli - imāli smo cō vīdīt!*

- **īmāt gōdišć** – biti star: *Ma īmo ōn līpi(h) gōdišć!*

- **īmāt kurāja** – usuditi se, biti hrabar: *Ma dī bi imô obrāza, a i kurāja, mēcot se na njū... (IN)*

- **īmāt nā pamet** – misliti na što (*npr.* na obećanje, obvezu): *Īmon jō tēbe nā pamet!*

- **īmāt na plūca, na bubrīge** – bolovati na plućima, na bubrezima: *Govōridu da īmo na plūca!*

- **īmāt obrāza** – usuditi se, biti drzak: *I onā īmo obrāza mēni tò rēc!*

- **īmāt rigvōrda** – imati obzira: *Tukô imāt rigvōrda sa stōrin svīton.*

īmbagutī(t) se,* -īn se – zaprepastiti se, smesti se: *Ka(d) son ga vīdila onākega - īmbagutīla son se!*

īmbalāt,* -ōn (tal. *imballare*) – 1. smotati u bale, *npr.* osušenu travu; 2. zamotati, spakirati

īmbandāt (se), -ōn (se) (prema ve. *sbandar*) – nagnuti (se) na jednu stranu: *Hōd ovāmo, īmbandōjēš brōd!;* *Vapōr se īmbandō;* *usp.* zbandāt

īmbāndo, **īnbāndo**, *pril.* (ved. *in bando*) – postrance; olabavljeno; *butāt konōp īnbāndo: Molōj ga īmbāndo!*

īmbandōn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *sbandar*) – nagnut na stranu: *Pūno je īmbandōn ovī... īmbandōni vapōr;* *Pūno je īmbandōna ovā... īmbandōno gajēta;* *usp.* izbandōn

īmbaracāt,* -ōn (tal. *imbarazzare*) – 1. opteretiti; 2. nahuškati

īmbaracōvāt,* -ōjēn – 1. opterećivati: *Nemōj dītē imbaracōvāt!;* 2. huškati

īmbarkāt (se), -ōn (se) (ve. *imbarcar*) – 1. ukrcati (se): *Imbarkō se u Krōncevih kakō naukīr;* *...īmbarkā(t) se na kōcu, drūgega transpōrta nī (IN);* 2. *fig.* vezati se stupanjem u brak: *Ma dī se īmbarkāla, ma dī se išla utopīt! (IN)*

īmbatī(t) se, -īn se (ve. *imbatarse*) – namjeriti se na koga: *Imô son srīcu ca sōn se īmbatī nō te (IN)*

īmbazdāt, -ōn, (tal. *imbastire*) – privremeno prišiti velikim bodom, ‘naheftati’: *Danās ću svē īmbazdāt pōk ćeš sūtra mēc provāt.*

imbazdôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema tal. *imbastire*) – privremeno prišiven, narijetko prošiven, ‘naheftan’: *Dobrò je imbazdôna ovà... imbazdôno vèšta.*

imbazdōvāt, -ōjèn, **imbazdīvāt**, -ījèn (tal. *imbastire*) – privremeno prišivati

imbečīl, -a, **imbečīle**,* -a (tal. *imbecille*) – slabouman, glup, nedotupav: *Ma kojī imbečīl!*; *usp.* cukûn, mōna, šēm-pjo...; (v. 1.1.6.1.)

imberlā(t) se, -ô se (ved. *imberlar-se*) – iskriviti se: *Ovā se dāska svā imberlāla.*

imberlôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ved. *imberlar*) – 1. iskrivljen: *imberlōni puntizēl*; 2. *fig.* zbunjen, smotan: *Dōšsa nāmi jedôn covīk, smantôn, imberlôn... (TM)*; (v. 1.1.6.1.)

imbokadūra, **imbokadūra**, -e (tal. *imbocatura*) – prilagođenost usana sviranju na puhačkim instrumentima: *Parvô vajô čapāt imbokadūru, ondā se mōre svīrāt alavīja!*; *usp.* bokīn

imborecā(t) se,* -ôn se (ve. *imborezzarsi*) – razigrati se: *Dicā su se imborecāla, ne grē in se u postēju.*

imboršāt,* -ôn (tal. *imborsare*) – utjerati novac, naplatiti, uštedjeti: *Imboršô je svē šōlde za vīnô ca je prōdo tēga jūtra*; *usp.* inkasīrāt, gvadanjāt; *supr.* izborsāt

imbotīda, -e (trs. *imbotida*) – pokrivač ispunjen vunom ili perjem, prošiveni poplun: *Pokrivenā je imbotīdon i jōš njoj je zīmā!*; *usp.* kōltra; (v. 1.2.4.2.)

imbōzd, -a (ve. *imbastio*) – privremeno šivanje, prošivanje, heftanje; *usp.* imbazdāt

imbragāt, -ôn (ved. *imbragar*) – svezati *brāgon* (npr. teret pri ukrcaju u brod): *Tukāce imbragāt tō puntizēlih!*

imbragôn(i), -a(o), -o,* *prid.* (prema ved. *imbragar*) – potpasan *brāgon*: *Jesū puntizēli dobrò imbragōni, nemōj da se svē raspāde!*

imbragōvāt, -ōjèn (ved. *imbragar*) – vezivati *brāgon*; *usp.* imbragāt

imbrōj, -brōja *m* (ve. *imbroio*) – 1. zapetljana situacija; 2. konop kojim se steže dno mreže plivarice: *Imbrōj je provucēn kros kaneštrēle*; (v. 1.4.9.2.)

imbrojāt (se), -ôn (se) (ve. *imbrogiar*) – 1. prevariti, ‘smotati’ koga: *imbrojāt kōga*; 2. zaplesti se; *usp.* zamōrsī(t) se; 3. stegnuti donji dio mreže užetom (*imbrōjon*) provučenim kroz alke (*kaneštrēle*)

imbrojûn,* -ûnā, *m* (ve. *imbrogion*) – varalica, obmanjivač; (v. 1.1.6.1.)

imbrokadūra,* -e (prema ve. *imbrocar*) – podbadanje, zadirkivanje, izazivanje

imbrokāt, -ôn (ve. *imbrocar*) – zabiti *brōkve*: *Tō tukô alavīja imbrokāt!*; *usp.* imbrokōvāt

imbrokôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *imbrocar*) – učvršćen čavlima: *Dobrò je imbrokôn... ovī imbrokōni kašûn*; *Dobrò je imbrokōna... ovā imbrokōno dāska*; *Dobrò je imbrokōno ovô drīvo.*

imbrokōvāt, -ōjèn: zabijati *brōkve*: *Dōkli ćeš tō imbrokōvāt, pūkniće mi glōvā?!*

imbrokunōvāt,* **brokunōvāt**,* -e (ve. *imbrocar*) – podbadati, zadirkivati spočitavati

imbujāt, **inbujāt**, -ôn ( ) – zakrčiti, prenatrpati nečim; *usp.* ingarbujāt

imbujōno, **inbujōno**, *pril.* ( ) – 1. zakrčeno, prenatrpano: *Svē je stāvjeno inbujōno, nīmoš dī ugāzit*; 2. natrpano oblacima: *Nēbo je imbujōno, mōgla bi kiša*; *usp.* ingarbujōno

imbujōvāt,* **inbujōvāt**,* -ōjèn – nagomilavati (npr. oblacima): *Pōcelo je imbujōvāt pōvar Vīsā, mōgla bi nevēra!*

imbukāt,* -ôn (tal. *imbucare*) – začepiti, popuniti rupu: *Imbukô je svē rāpe...*

imbukā(t) se,* -ô se (tal. *imboccare*) – nabijati se zrakom (npr. vjetar u jedra, u ulicu, u kuću)

imbuškāt, -ôn (tal. *imboscare*) – 1. obrasti šumom, makijom: *Svē se imbuškālo!*; 2. skriti granjem (npr. *vōršu*)

īme, imenā – ime: *Jō mu nē znon ni īme ni bezīme, sōmo nadīme... (IN)*;

- *istūc na mōrtvo īme* – jako izudarati koga

- *ni īmena ni sīmena* – kaže se za nepoznatog došljaka

imēncovat, v. **mēncovat**

imendōvāt, v. **mendōvāt**

īmenjok, -a – imenjok, *zēnsō*: *Tukô mi pofōlīt... mojēga īmenjoka Prōšpeta (Cel.)*; *usp.* zēnsō

imônje, -a – posjed, imanje, dobro: *...kakô jedīnāc ne mōre zapūstīt imōnje (IN)*; *usp.* dobrò

impäk,* -äka (tal. *impacco*) – vlaštan oblog: *Stävila son mu impäk od raklje nã parsi; usp. impäštar, katamäk*

impakät,* -ôn (tal. *impaccare*) – spakirati: *Impakäla son mu svè ca je bî ostävi i òdnila na vapôr.*

impanät, -ôn (tal. *impanare*) – posuti krušnim mrvicama, panirati

impäštar,* -tra (ve. *impiastro*) – veliki flaster, melem za oboljelo mjesto: *Stävili su mu impäštar; usp. impäk, ciröt, katamäk*

impegulät (se), -ôn (se) (ve. *impegolar*) – unesrećiti (se), nemati više sreće; dovesti koga u nezgodan položaj;

impegulôn, pegulôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *impegolar*) – koji nema sreće: *Ma pröpja je impegulôna ovã... impegulôno susïda - sväki pût nõvo pégula!*

impenjät,* -ôn (tal. *impegnare*) – 1. obvezati se: *Impenjäcü te jednü stvôr!;* 2. založiti: *Küca mu je impenjôna; usp. pënj; založit*

imperärija, pril. (tal. *in+per+aria*) – uvis, u zrak (baciti, stršiti): *Inçokäli smo katrïdu nôpoko, sa nogïma imperärija (IN)*

impeštät (se),* **inpeštät** (se),* -ôn (se) (ve. *impestar*) – zaraziti (se) spolnom bolešću, okužiti (se): *Impeštäla ga je jednä kûrba is tarafërme; Inpeštô se dökli je navigövô; usp. infetät*

impeštôn,* inpeštôn(i), -a(o), -o,* *prid.* (prema ve. *impestar*) – zaražen, okužen; *usp. infetôn*

impetrivên,* impetrivëni, -a(o), -o, (prema ve. *impetrirsi*), *prid.* – ukočen, skamenjen; *usp. inkordôn (v. 1.1.6.2.)*

impicadûr,* -ürä (ved. *impizador*) – onaj tko podbada, provocira: *Ôn ti je prôvi impicadûr, nõjveći gûšt mu je impicövät!; usp. špicaškândalo; (v. 1.1.6.1.)*

impicät, -ôn (ve. *impizar*) – 1. potpaliti; 2. *fig.* podbosti, isprovocirati; *usp. picigät, štucigät*

impicövät, impicövät, -öjën (ve. *impizar*) – 1. potpaljivati; 2. *fig.* podbadati, provocirati: *Vïce, kurjôžast, impicöjè Jöbota ... (IN); usp. podjebövät, štucigövät*

impïjo, impïje, pril. (ve. *in pie* – na nogama) – uspravno, na nogama: *Stäv tí stûp impïjo! (uspravno); Je ôn impïjo? (na nogama): ...stojï impïje kakò da se indurï (IN)*

impjantôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *impiantar*) – 1. zaboden u zemlju; 2. *fig.* ostavljen na cjedilu: *Ostô- je tâmo impjantôn – Ostao je zatečen*

impjëg,* -a (tal. *impiego*) – zaposlenje u službi: *Kakò je finî šküle, òlma je dõbi impjëg u katästar.*

impjegôt,* -a (tal. *impiegato*) – činovnik: *Namïsti se kakò impjegôt; Posôl od impjegôta...; (v. 1.1.3.4.)*

imponïrät, imponïrot, -ïron (njem. *imponieren*) – imponirati: *Svojôn prizëncon pröpja imponïro.*

imposesät,* impocesät,* -ôn (prema ve. *possesso*) – 1. ući u posjed, *çapät posës; usp. intavulät;* 2. zaposjednuti koga: *Sõmi vrôg se je u njû impocesô!*

impoštät, inpoštät, -ôn (ve. *impostar*) – predati na poštu; poslati, ubaciti pismo: *Grên impoštät ovò pïsmo za Amëriku.*

impresjûn, imprešjûn, -ünä, m/ -ûni, ž (ve. *impression*) – dojam, osjećaj, predosjećaj: *Täki imprešjûn ìmo... (IN); Nõjveći imprešjûn su cinïle berïte sa trî ròga... (IN)*

impresjunät, imprešjunät, -ôn (tal. *impressionare*) – ostaviti jak dojam,: *Imprešjunô ga svè ca çüje i ca vïdi (IN)*

improvôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *improvar*) – izraz za brod kojemu je *prôva* više uronjena: *Pûno je improvôn ... onï improvôni bröd; Pûno je improvôna ... onä improvôno gajëta.*

inamurà(t) se,* v. namurà(t) se,*

inamurôn,* v. namurôn,*

inbândo, v. imbândo (ved. *in bando*) – postrance; olabavljeno; *butät konöp inbândo: Molôj ga inbândo!*

inberlôn, v. imberlôn

in bjânko, v. bjânko

inbokadûra, v. imbokadûra

inbrivôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *brivar*) – koji je u punoj brzini, *npr.* brod koji je *çapô brïvu*

inbrokät, v. **imbrokät**

inbrokôn, v. **imbrokôn**

inbujät, v. **imbujät**

inbujôno, v. **imbujôno**

inbuškät,* -ôn (ve. *imboscar*) – obrasti makijom ili šumom

incerôda, v. **cerôda**

incervadûra, -e (ve. *incurvada*) – zakrivljenost brodske linije: *Sedîš... i lîpo glëdoš incervadûre o(d) brödi(h) (MJ)*;

Otä gajëta ìmo pröpja šësnu incervadûru!

incët, **incît**, -a (prema lat. *inceptare*) – 1. zaglavljivanje ribe u mrežu; 2. riba koja slučajno zaglavi u mrežu: *Ka(d) se cîsti mrîža, ondà onî kojî cîstidu mòredu stâvit na strônu incët i odnît ga kakò kanjûš.*

- **ri̇ba od incëta** – riba koja se može zaglaviti s obzirom na njenu veličinu i veličinu oka mreže

incetät, **incität**, -ôn (lat. *inceptare*) – zaglaviti, uklještit se u mrežu: *Incetälo je ništò mälo u bukvôru.*

incetövät, **incitövät**, -öjën (lat. *inceptare*) – zaglavljivati u mrežu: *Pöcele su gîre incetövät...*

incurmät, -ôn (prema ve. *zurma*) – skupiti družinu (*cûrmu*) za posao: *Skûpila se cûrma za pôc na rîbašëinu.*

incêr(i), -a(o), -o, *prid.* (ved. *intiero*) – čitav, sav, potpun, cjelovit: *incêro vîñò* – cijelo vino (za razliku od *bevônde*); *usp. cîl*

incêrica, -e (v. *incêr*) – kompletna iznutrica preživača: *Nabâvi son incêrice od jônca*; (v. 1.3.6.1.)

incêro, *pril.* (ved. *intiero*) – cijelo, cjelovito: *Nîšta nî ostälo incêro!*; *usp. cîlo*

incodät,* -ôn (ved. *inciodar*) – pričvrstiti čavlima: *Incödôj ovöde dvî brökve!*; *usp. imbrokät; cödîna*

incokät, -ôn ( ) – postaviti, nataknuti: *Incökäli su mu mornôrsku berîtu (IN)*

incûn, **mincûn**, -ûnä, *m* (ve. *inchio*) – vrsta plave ribe, incun, mincun (*Engraulis encrasicolus*): *Svît se tîsko u rêd za sardële, mincûnë i lokôrde (Kru.)*; (v. 1.4.11.)

indebulît, -îñ (ve. *indebolir*) – oslabjeti tjelesno: *...pôc na manjatîvu da ne bîdu indebulîli (IN)*; *usp. oslâbit; dëbul*

indebulivät, -îjën – slabjeti tjelesno: *Pöce je stôri indebulivät.*

indebulivên, indebulivëni, -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *indebolir*) – oslabljen, neishranjen: *...öbîšno grôžje, da se nazöbje bîdni indebulivëni študënt (IN)*

îndera,* *pril.* – drugdje; *usp. digodîndera*

indijôna,* -e (tal. *indiana*) – vrsta pamučne tkanine; (v. 1.1.7.2.)

indikät, -ôn (tal. *indicare*) – uputiti; pokazati, naznačiti, odrediti

indirïc, -a (ve. *indirizzo*) – adresa: *Däcëš mi indirïc! (iron.)* – Reći ćeš mi odakle ti takvo što!

indurät, **indorät**, -ôn (ve. *indorar*) – 1. pozlatiti; 2. ušećeriti; 3. uvaljati u razmućeno žumance; *usp. indôrono*

indurît (se), -îñ se (tal. *indurirsi*) – stvrdnuti se, ukočiti se: *Indurîlo me je u škîna; Bîla se vëc indurîla dökli su je nöšli*; *usp. inkordä(t) se*

indurivä(t) se, -îjën se (tal. *indurirsi*) – kočiti se: *Bîla se vëc pöcela indurivät...*

indurivên, indurivëni, -a(o), -o, *prid.* (prema tal. *indurirsi*) – stvrdnut, ukočen

indurôno, **indorôno**, *pril.* (prema ve. *indorar*) – uvaljano u razmućeno žumance: *mëso indurôno* – pohano meso; *usp. indurät* (v. 1.3.4.1., 1.3.5.2.)

induvîn, -a (ve. *indovin*) – pogađanje, nagađanje;

- **ëapät na induvîn** – raskrinkati koga, izvući odgovor neizravnim pitanjem

induvinät, -ôn (ve. *indovinar*) – pogađati, pogoditi, odgonetnuti

infäca (ve. *in fazza*) *pril.* – u lice: *Bûra mi je puhäla drîto infäca. (ŽK)*

infantarija,* -e (tal. *infanteria*) – pješadija: *Služî je u infantariji pod Äustrijon*; (v. 1.6.2.1.)

infašät, -ôn (ve. *infasar*) – umotati u zavoj (*fäšu*): *Höd ovämo, infašäcu ti rûku*; *usp. infašövät*

infašôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *infasar*) – umotan u zavoj: *Cîli je infašôn, ne mòreš ga pripoznät.*

infašövät, -öjën – umatati u zavoj; *usp. infašät*

infetät (se), -ôn (se) (ve. *infetar*) – 1. inficirati (se); 2. zaraziti (se): *Infetô mi se môli u škùlu...; Tò ga je onà kùrva infetâla!; usp. impeštät; infetövät*

infetôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *infetar*) – zaražen: *infetôni covîk; infetôno ženà; infetôno živo; usp. impeštôn*

infetövät (se), -ôjèn (se) (ve. *infetar*) – inficirati (se): *Pòcelo mi se infetövät ovò nã ruku; usp. infetät*

infišacjûn,* -ûni, *ž* (prema ved. *infisar*) – 1. umišljanje, predodžba; 2. rastrojenost, depresija; (v. 1.1.5.2.)

infišät (se), -ôn (se) (ved. *infisar*) – 1. biti zanesen: *Infišô se u fùzbal; 2. zabit si nešto u glavu: Infišâla je da je pûno debelà; usp. infišovät*

infišo,* *pril.* (tal. *in+fisso*) – ukrućeno, netremice: *Glèdo ga je infišo; usp. fišo*

infišôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ved. *infisar*) – zanesen, opsjednut za nečim ili za nekim: *Môli mi je infišôn u fùzbal (IN); (v. 1.1.6.1.)*

infišovät (se), -ôjèn (se) (prema ved. *infisar*) – zanositi se: *Mèni cêr infišovjè da je pûno debelà; Pòce se infišovät u njû; usp. infišät*

infjamacjûn,* -ûni, *ž* (tal. *infiammazione*) – upala; (v. 1.1.5.1.)

infjamà(t) se,* -ôn se (ve. *infiamar*) – izazvati upalu, upaliti se: *Infjamâle su mu se gjândole.*

informät, -ôn (tal. *informare*) – oblikovati, formirati: *...kolôci se informāju... (Kru.)*

infotät (se), -ôn (se) (ved. *infotar*) – naljutiti (se), uzrujati (se): *Infotô me je s onôn svojôn besìdon!; Infotô se, ma za nîšta!; usp. isîdît, naîdît, najûšît, nakostrûšît, urtät, zapînit*

infotôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ved. *infotar*) – ljut, mrzovoljan: *...pomâlo infotôn ca ga toliko pûti(h) pîto... (Cel.); Mâti je bîla svà infotôna (IN)*

infotövät (se), -ôjèn (se) (ved. *infotar*) – ljutiti (se), uzrujavati (se): *Pròpja me infotövjè s onôn svojôn ðelozijon!; Bî se pòce lîpo infotövät!*

ingalunà(t) se,* -ô se (ve. *ingalonarse*) – nagnuti se pod teretom ili najezdom zapljusnutog mora (o brodu)

inganät (se),* -ôn (se) (ve. *inganar*) – 1. obmanuti, prevariti koga: *A lîpo si me inganô ...!; 2. prevariti se, pasti u zamku; 3. zapetljati se: Kakò tò pribîreš parangôl, inganâceš se! (ŽK); usp. imbrojät*

ingarbujä(t) se,* -ô se (tal. *ingarbugliare*) – postati tmast, tmuran (nebo pred oluju); *usp. imbujät*

ingarbujôno,* *pril.* (prema tal. *ingarbugliare*) – mračno, tmurno, kao nebo pred oluju: *Dôle je svè ingarbujôno!; usp. imbujôno*

Inglêška, -e, **Inglitèra,*** -e (tal. *Inghilterra*) – Engleska

Inglêz, -a/ **Inglezìca**, -e/ **inglêški**, -ega (tal. *inglese*) – Englez/Engleskinja/engleski;
- *cinî(t) se Inglêz (Inglêž)* – praviti se neupućen, kao da ga se ne tiče, praviti se Englez

ìnglišvãlcer, -a (prema *english* + njem. *Walzer*) – vrsta plesa u paru (engleski valcer) iz sred. 20. st. (v. 1.6.4.2.)

ingôrd(i), -a(o), -o, *prid.* (ve. *ingordo*) – lakom, pohlepan: *Pròpja je ingôrd ovî... ingôrdi covîk; Pròpja je ingôrda ovâ... ingôrdo ženà; Kojè ingôrdo stvorênje!; usp. prizòcan; (v. 1.1.6.1.)*

ingordèca, **ingordarija**, -e (sttal. *ingordezza, ingordia*) – lakomost, pohlepa: *...da popûsti u avarìciji i ingordèci (IN); ...ne manjkô intrîgi(h), furbarije, ingordarije (IN)*

ingošät, -ôn (ve. *ingosar*) – zapeti u grlu, prisjesti: *Ingošâlo in, da Bôg dô! (IN)*

ingranät, -ôn (tal. *ingranare*) – ubaciti spojku (*kùmplung*) mjenjača; *usp. dižgranät*

ingropät (se), -ôn (ve. *ingropar*) – zapetljati (se): *Nemôj ingropät ûzu!; Njèmu su se ingropâla crîvã. Vãs si se ingropô – Sav si se zapetljao (govoriš nesuvislo); usp. gròp*

ingropôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *ingropar*) – 1. zapetljan: *Tùnjica mi je ingropôna... 2. fig. zbunjen: Sã(d) si se vãs ingropô!; (v. 1.1.6.2.)*

ingropövät (se), -ôjèn (se) (ve. *ingropar*) – zapetljivati (se): *Ovî se konòp pûno vèće ingropövjè od onéga drùgega.*

ingrumät (se),* -ôn (se) (ve. *ingrumar*) – 1. smotati se u klupko; 2. napraviti se grumen u želucu: *Svè mi se ingrumâlo u štùmak!*

ingvaštät,* -ôn (prema ve. *guastar*) – 1. pokvariti; 2. zaribati, blokirati;

- *ingvaštät mākīnu* – blokirati motor
- *ingvaštät štūmak* – pokvariti želudac

inkalumät, v. zakalumät

inkānat, inkōnta *m* (ve. *incanto*) – dražba;

- *pôč na inkānat* – propasti, otići u stečaj

inkantà(t) se, -ôn se (ve. *incantar-se*) – zablenuiti se, ukočiti se: *Ca sî se tôte inkantô? (Cel.); usp. intemuri(t) se*

inkantôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *incantar*) – ukočen, zapanjen: *Ostô je cîli inkantôn; (v. 1.1.6.2.)*

inkantōvâ(t) se, -ōjën se (ve. *incantar-se*) – zabljenjivati se, kočiti se: *Bî se pōce inkantōvât ò' stroha...*

inkapelät, -ôn (tal. *incappellare*) – 1. staviti šešir: *Inkapelô je berîtu nâglov (IN); (v. 1.1.6.4.); 2. fig. poklopiti su-*
govornika jakim argumentom

inkapeladûra, -e (prema tal. *incappellare*) – poklapanje sugovornika replikom: *...bîla je tò inkapeladûra poteštôta (IN)*

inkapotâ(t) se, -ôn se (ve. *incapotar-se*) – navući na sebe mnogo odjeće; *usp. kapôt*

inkapotôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *incapotar*) – biti debelo obučen (*npr. nakon bolesti*): *Vîdi son ga vônka, bî je cîli inkapotôn.*

inkapotōvâ(t) se, -ōjën se (ve. *incapotar-se*) – debelo se oblačiti: *Věj si se pōce inkapotōvât, a ca čěš cinît ka(d) zapūše bûra!?*

inkārat, inkōrta (ved. *incarto*) – žbuka: *Tukô mi još stāvit inkārat u dvî kāmare; (v. 1.2.2.)*

inkargät, -ôn (tal. *incaricare*) – nakrcati, opteretiti brod *kārigon; usp. kargät*

inkargôn, inkarikôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema tal. *incaricare*) – 1. nakrcan; 2. *fig. napit; usp. pjôn; (v. 1.1.6.3.)*

inkarinät,* -ôn (prema ve. *carenar*) – nagnuti brod na stranu kako bi se moglo očistiti (*karinät*) dno broda: *Stōri Jânko bi bî òdni svojû bracêru u Palmižônu za je inkarinät; usp. karinät*

inkarinôn (prema ve. *carenar*) – 1. nagnut na bok zbog odrtavanja (o brodu); 2. koji ima tragove ozljeda: *Jesî mu vîdi onò inkarinôno rîlo?; usp. karîna*

inkaronjä(t) se,* -ôn se (ve. *incarognar*) – postati *karônja*, tj. ništarija

inkartät, -ôn (trs. *incartar*) – ožbukati, stavljati *inkārat*: *Jestè inkartāli iznūtra?; usp. inkartōvât*

inkartôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema trs. *incartar*) – ožbukati: *Slābo je inkartôn... ovî inkartôni zîd; Slābo je inkartôna... ovâ inkartôno kāmara.*

inkartōvât, -ōjën (trs. *incartar*) – žbukati: *Jestè pōceli inkartōvât?*

inkäs, inkāsa (tal. *incasso*) – primitak novca, utržak: *Ondä, kakôv je bî inkäs danäs?*

inkasīrät, -īron (tal. *incassare*) – naplatiti u gotovini; *usp. imboršät*

inkäš, inkašadûra,* -e (tal. *incassatura*) – uglavljivanje, spajanje dvaju elemenata (*npr. drvene građe*): *Na Fābriku su kāmiki na inkäš; Däske-- se spōjodu na inkäš.*

inkašät,* -ôn (tal. *incassare*) – umetnuti, uglaviti, spojiti dva elementa *na inkäš*: *Inkašô son tēler od vrōtih.*

inkašträt (se),* -ôn (se) (tal. *incastrare*) – utisnuti (se), ugurati (se): *Mōli mi je inkaštrô glōvu mēju kolonēte...; Jedôn se stōri penšjunôt inkaštrô u filu priko rēda (FJ); usp. inkašät, inkrištät*

inkatramät,* -ôn (ve. *catramar*) – premazati katranom (dno starih brodova)

inkavadûra, -e (tal. *incavatura*) – 1. udubljenje; 2. izrez kod krojenja (*npr. za rukave*); *usp. inkôv*

inkavät, -ôn (tal. *incavare*) – 1. izdubiti; 2. napraviti izrez kod krojenja, *npr. za rukave*

inkjōštar,* incōštar,* -tra (ve. *inciostro*, tal. *inchiostro*) – crnilo, tinta, bočica s tintom: *...i lîpo svè pripîše inkjōštron ùcisto (IN); usp. carnîlo*

inkolät, -ôn (ve. *incolar*) – 1. zalijepiti, slijepiti: *inkolät drîvo, kōrtu ...; 2. uštirkati (npr. okovratnik); usp. kōla*

inkolôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *incolar*) – 1. zalijepljen: *Dobrò je inkolôn ...ovî inkolôni plakôt; Dobrò je inkolôna ...ovâ inkolôno dāska; Dobrò je inkolôno ovò drîvo; 2. uštirkan: Prî su se nosîle inkolône košûje.*

inkomodät, -ôn (ve. *incomodar*) – zasmetati, prekinuti koga u odmoru; *usp. dišturbät*

inkôntar, -tra *m* (ve. *incontro*) – susret, prigoda: ...*jerbo nî bìlo inkôntra i prilike...* (MJ)

inkonträt (se), -ôn (se) (ve. *incontrar*) – sresti (se): *Jestè ðigod tâmo Bôga inkontrâli?* (Pi); *Inkontrâli smo se sinoć na rîvu; usp. trëfit, nalefit, namirit*

inkontrövät (se), **kontrövät** (se), -öjèn (se) (ve. *incontrar*) – sretati (se): *Inkontröjëm se, bomë, svâku mâlo na pazôr; ...ÿvik ÿste jûde kontröjën* (Cel.)

inkönjito, *pril.* (tal. *incognito*) – potajno, inkognito: *Dôša je u Fôr inkönjito.*

inkordà(t) se, -ôn se (tal. *incordarsi*) – ukočiti se, ukrutiti se: *Inkordô se i stojî na mïsto* (Cel.); *usp. indurit*

inkordôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema tal. *incordarsi*) – ukočen: *Cili je inkordôn, kakò da je šcôp progucô* (IN); *usp. impetrivên; (v. 1.1.5.2.)*

inkordövà(t) se, -öjèn se (tal. *incordarsi*) – kočiti se, ukrućivati se: *Bî son se pöce inkordövät o(d) zîmê.*

inkôrt, v. **inkârat**

inkortëlo, **inkoltëlo** (ve. *in cortelo* – na nož) – na užu stranu, na kant: *matûn inkortëlo* - cigla na kant; (v. 1.2.2.)

inkôv,* -a (ve. *incavo*) – 1. udubljenje; prilagodba postojećem udubljenju ili izrezu; 2. izrez za rukav ili ovratnik (kod krojenja); *usp. inkavadûra*

inkrîka,* **inkrîko**,* *pril.* (ve. *in crica*) – u sporu, u sukobu, u zavadi: *Onî su ti inkrîka!*

inkrištät (se), -ôn (se) ( ) – uklještit, zaglaviti (se): *Höd vëselo, mïli ti se inkrištô u štânat!*; *Itî son njoj zakantät, ma nîsôn moga, inkrištälo mi je u gârlo, istîslo me* (MC); *...da ti bôje inkrištāju püste fôrmule u tikvu* (IN); *Inkrištô sôn nogôn u škrâpu...*; *usp. inkašät, inkašträt*

inkročadûr,* -a *m* (tal. *incrociatore*) – vrsta ratnog broda, krstarica; (v. 1.6.2.3.)

inkròniko,* *pril.* (tal. *in cronico*) – kronično: *Têško da će vëc ozdrävit, bôlest mu je išla inkròniko.*

inkrožät, -ôn (ve. *incrosar*) – ukrstiti, staviti unakrst (*npr.* kao prepreku): *Nîsî inkrožô lõzu ÿ poje.*

inkunjadûra,* -e (prema ve. *incugnar*) – kamenje nabijeno (u tlo, u suhozid...),

inkunjät,* -ôn (ve. *incugnar*) – 1. zabiti klin, nabiti između čega; 2. nabiti kamenje u tlo: *usp. kogulät*

inkunjôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *incugnar*) – pokriven kamenjem nabijenim u tlo: *inkunjôni dvôr, lîpo je inkunjôn; inkunjôno kôla, lîpo je inkunjôna; selò svüdera inkunjôno.*

inkurdelät,* -ôn (ve. *incordelar*) – opšiti odjeću po rubovima *kurdëlon* radi ojačanja

inlët,* -a *m* (njem. *Inlett*) – gusta pamučna tkanina za jastuke; (v. 1.1.7.2.)

inmaganjôn,* v. **maganjôn**,*

inmônthe, **in mônthe**, *pril.* (ve. *in monte*) – sve zajedno: *Izmîrili su slädor u svë bâcve, inmônthe* (ŽK)

inôrdine,* **in ôrdine**,**pril.* (tal. *in ordine*) – u redu; u *izr.*: *tùto in ôrdine*

inpakät,* v. **impakät**,*

inpeštät (se),* v. **impeštät** (se),*

inpeštôn,* v. **impeštôn**,*

inpicôn,* **inpecôn(i)**,* -a(o), -o, *prid.* ( ) – osoba dolično, svečano ili neočekivano dobro odjevena: *Mà ca jè inpicôn... ovî inpicôni muškardîn!*; *Mà ca jè inpicôna... ovâ inpicôno dimjca!*; *Kojè inpicôno dîtè!*

inpicövät, v. **impicövät**

inpoštät, v. **impoštät**

insenjät,* v. **inšenjät**,*

insët, -a (tal. *insetto*) – insekt (dosadni)

insöma, v. **inšöma**

inšempjät (se), v. **išempjät** (se)

inšempjôn, v. **išempjôn**

inšempjövät (se), v. **išempjövät** (se)

inšenjät,* **insenjät**,* -ôn (tal. *insegnare*) – naučiti: *Êee, dobrò te je ôn inšenjô, mïlo mojâ!* (MJ); *uobič. naucit*

inšòma, insòma, pril. (tal. *insomma*) – ipak, unatoč, na kraju, sve u svemu;

- **inšòma dela šòma** – sve u svemu: *Inšòma dela šòma, godišća pasāju! (Pi); usp. intânto*

inšpiracjûn, -ûnà, m (tal. *ispirazione*) – nadahnuće, inspiracija: *Skocìla fìbra, ...dòša inšpiracjûn (Cima)*

intajadûra,* -e (tal. *intagliatura*) – rez, urez, umetak (*npr.* klinasti umetak tkanine na hlačama za proširenje)

intajät,* -ôn (ve. *intagiar*) – 1. zarezati, urezati, umetnuti; učiniti *intajadûru*; *usp. zarìzot*; 2. spojiti dva predmeta, sljubiti; 3. vezati jedan kraj užeta za drugi

intânto, pril. (tal. *intanto*) – za to vrijeme, međutim; uglavnom: *Intânto, nř ga bìlo vřdit; usp. inšòma*; *tânto*

intâtov(i), -a(o), -o,* prid. (tal. *intatto*) – netaknut, nedirnut, nenačet; 2. tek umro, čije je tijelo čitavo

intavulät (se),* -ôn (se) (tal. *intavolare*) – uknjižiti (se): *Jò ću svě intavulät na sřna. Òl' je seljanřki priša za se intavulät! (IN); usp. imposesät*

intavulôn(i), -a(o), -o, prid. (prema tal. *intavolare*) – uknjižen: *Jò son, bomě, intavulôn na otû particėlu*

intemurř(t) se,* -řn (prema tal. *temere* – plašiti) – preplašiti se, pretrnuti: *Cřli su se, břdni, intemurřli (IN)*

intemurôn(i), -a(o), -o,* prid. (v. *intemurř*) – zapanjen: *Svř su nřkako inkantôni i intemurôni (IN); (v. 1.1.6.2.)*

intencjûn, -ûni, ž (tal. *intenzione*), **intēnca, -e** – namjera: *...kakò su nřki od nòs mularřje imäli intencjûn (IN); Těbi je intēnca bìla...;*

- **imät intencjûn** – imati namjeru: *Ně znon je onř ìmodu intencjûn prodät stõru kũću.*

intendř (se), -řn (se) (ve. *intender*) – 1. namjeravati: *...da se Njēmci intendřdũ iskarčät na sõmi Vřs*; 2. razumjeti se u što: *Õn se intendř u motõrě; usp. razumř(t) se, kapř(t) se;*

- **dät intendř** – dati naslutiti, dati nadu

interēs, -a (tal. *interesse*) – 1. korist; 2. zanimanje za što: *Nřmon jò inerēsa za tě stvõri.*

interesòz, interesòž(i), -a(o), -o, prid. (tal. *interessato*) – koristoljubiv: *Gospodarřca, interesòža i krřto šparenjòža... (IN); (v. 1.1.6.1.)*

intērpřet, intērpřit,* -a (tal. *interprete*) – prevoditelj, tumač: *Tukälo mu je cinřt od intērpřeta... (IN); (v. 1.1.3.4.)*

inteštät,* -ôn (ve. *intestar*) – utuviti komu što u glavu s ciljem obmanjivanja

inteštôn(i), -a(o), -o,* prid. (prema ve. *intestar*) – obmanut, kojemu je utuvljeno što u glavu: *Pròpja je inteštôn ovř tvõj... inteštõni brät; Inteštõna je ovä tvõjä... inteštõno sestřä; Kojě inteštõno dītě!; (v. 1.1.6.2.)*

intimēla, -e (ve. *intimela*) – jastučnica: *Kupřla son dvř nõve bile intimēle.*

intonacjûn,* -ûni, ž (tal. *intonazione*) – početak pjevanja, davanje tona, intonacija: *...dõjě intonacjûn za Žřkino kòlo (IN)*

intõnak,* intõnka (tal. *intonaco*) – boja za podvodne dijelove broda; *nov. kòper*

- **dät intõnak** – premazati dno broda

intonät, -ôn (ve. *intonar*) – započeti pjesmu: *Äla, ři intonõj, a mř ćemo ćapät iza těbe!*

intonõvät, -õjěn (ve. *intonar*) – započinjati pjesmu, melodiju: *Mũzika intonõjě onũ... (IN)*

inträt, -ôn (ve. *intrar*) – ući: *U crřkvu se ne mòre inträt kakò bìlo; Ka(d) smo inträli u repòrat...; (FN)*

intregvòrd,* intrigvòrd,* -a (tal. *in traguardo*) – način gledanja pri zidanju (preko triju točaka) kojim se provjerava ravnina zidane površine

intrřg, -a, intrigònt, -a (tal. *intrigo*) – intrigant, znatiželjnik, zajebant: *Onä dvò intrřga o(d) težòkov... (IN); ...pilòt o(d) pòrta, invěce znôn kakò vėliki intrigònt (IN); usp. picaškändalo*

intrřga, -e (tal. *intrigo*) – neprilika, spletkarstvo: *Facēnde fodrõne intrřgima, furbarřjon, vřcjima... (IN)*

intrigä(t) se, -ôn se (ve. *intrigar-se*) – 1. uplesti se u tuđe poslove: *Õn mu se je intrigò u škafět o(d) šòldih... (IN); usp. uplicòt se*; 2. dirnuti u koga ili što: *Ne intrigõj se u kopřivu! (IN); usp. dřrät*

intrigôn(i), -a(o), -o, prid. (prema ve. *intrigar*) – upleten u neugodnu situaciju: *Jėle je intrigõna radi ově dižgräcije... (IN)*

intrigõvät(t) se, -õjěn se (ve. *intrigar-se*) – 1. uplitati se u tuđe poslove: *Ca sě vi ìmote intrigõvät! (IN)*; 2. dirati u koga ili što: *Õn je dũšä o(d) covřka, u nřkoga se ne intrigõjě (AD)*

intròda, -e (ved. *inrada*) – godišnji prirod, ljetina (*npr.* u vinogradima), urod koji se unosi u spremište (*npr.* u

konöbu): *Släba je intröda, biće glöda!* (FJ); *usp. trüdi, godižbina*; (v. 1.2.6.1.)

intröid, intröjid, -a (lat. *introitus*) – 1. početak, uvod, ulazna pjesma kod mise: *Döšla je na müsu na intröid*; (v. 1.6.1.3.); 2. ulaz u kuću, hodnik

intröm, v. ventröm

intrövät, -öjën (ve. *intrar*) – ulaziti: *...otvörene ponüstre / di je sünce introvälo* (Po); *Ne intröjè mu u ... tükvu...* (IN)

inutil,* (i), -a(o), -o, *prid.* (tal. *inutile*) – beskoristan, uzaludan; *uobič. Ní korüsti od...*

invazjóni,* -ega *m* (prema tal. *invasione*) – desantni brod: *Invazjóni ìmodu prövu kakò säd trajèkti*; (v. 1.6.2.2.)

invêce,* invence,* *pril.* (ve. *invece*) – međutim: *Govorìlo se da nëće dóc, invence je döša meju parvüma; usp. venci*

investijën(i), -a(o), -o,* *prid.* (prema ve. *vestir*) – biti u odijelu (*veštütu*)

investität (se), -ön (se) (prema ve. *vestir*) – odjenuti odijelo (*veštütu*): *Investitáli su süna kakò za Parvü prücest. ...svü se investitāju drügi agüsta* (Kru.)

investijën(i), -a(o), -o,* *prid.* (prema ve. *vestir*) – biti u odijelu (*veštütu*)

invidjöz, invidjöz,(i), -a(o), -o,* *prid.* (tal. *invidioso*) – zavidan: *Nüsön ti ni nöjmänje invidjöz!* (IN); *usp. delöz*

invidjözast(i), -a(o), -o,* *prid.* (tal. *invidioso*) – sklon zavisti: *Ovü, mälo vèce invidjözasti...* (IN)

invität,* -ön (tal. *invitare*) – pozvati, zvati, namamiti, potaknuti koga na što: *uobič. pozvät*

inženj, -a (ve. *inzegno*) – dovitljivost, pronalazački duh

inženjä(t) se,* -ön se (ve. *inzeegnarse*) – razumjeti se u nešto, snaći se: *Proštüce se bärž i inženjä, ma prevüst... tö te püton!* (IN); *usp. snóc se*

inženjër, inžinjër, -ëtä (tal. *ingegnere*) – inženjer: *Govöri da mu je sün svaršü šküle od inžinjërä*; (v. 1.1.3.4.)

injurönca,* -e (tal. *ignoranza*) – neznanje: *Kojä injurönca u ovèga svüta!*

injurönt, injurönt,* -a (tal. *ignorante*) – onaj koji ne zna ono što bi trebao znati, neupućen, neznalica: *Kakò je sömo injurönt!* (IN); *Ön nü bï injurönt* (Cel.)

is,* iš,* – 1. s, sa: *Ka(d) smo pasäli priko Mandräca is tëcon, jüdi su se okrücoli...* (MC); *Bïli smo iš njün jucëra; uobič. sa*; 2. iz (zbog lakšeg izgovora pred određenim suglasnicima): *Döša je is poja.*

iscidit, -idin – iscijediti; *usp. ištrukät*

iscipät, -iþon – iscijepati: *Möre ön i söm iscipät darvä...* (IN)

iseli(t) se, -ëlin se – iseliti se: *Püno hi se iselilo u Amërike!*

iseljenik, -ikä – koji je otišao u inozemstvo, iseljenik: *U onö döba nöjvèce je naših iseljenükih išlo u Argentünu.*

isfangät,* (ve. *infangar*) – očistiti od mulja, *fönga*: *Isfangäli su pörat. usp o*

isfarät,* sfarät,* -ön, (prema tal. *farro*) – 1. samljeti, strošiti, smazati: *U cäs smo mü tö spēze sfaräli* (Cel.); 2. fig. otrpjeti, privesti kraju: *Isüs je isfarö müku svojü u cetardesët dön* (Cel.)

isforcät(t) se, -ön se (ve. *sforcar*) – napregnuti se: *Nemöj se isforcät priko müre!*; *usp. sforcät*

isforcön(i), -a(o), -o,* *prid.* (prema ve. *sforcar*) – jak, snažan: *Dü su müškü isforcöni / pöd kojüma je krök uzdiso / konopü i arganëli pücoli...* (Po); *usp. krüpan, sarcën*

isfrajäät,* -ön (prema ved. *fraiar*) – potrošiti na zabavu, spiskati: *Isfrajäli büste i dötu Svëte Öne!* (IN); *usp. deštrigät, ispüškot;*

isfratunät, -ön (prema ve. *fratonar*) – izglatiti površinu *fratünön* (npr. svježu žbuku)

isfregät,* -ön (trs. *sfregar*) – izribati (npr. drveni pod): *Isfregäla je cüli pöd ol kãmare.*

isfrügon, v. frügon

isfrügot, -on (v. *frügot*) – ispržiti (npr. ribu na ulju): *Isfrügoćemo otö mälo gavünü(h) za vecëru.*

isfrižät, -ön (ve. *sfrisar*) – izgrepsi, učiniti *früž*: *Kupüna me cülega isfrižäla* (IN); *usp. izgrafät*

isfrižön(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *sfrisar*) – izgreben: *Svä mu je nogä isfrižöna; usp. izgrafön*

isfrulät,* -ön (prema tal. *frollare*) – omekšati tijekom gubljenja svježine (npr. ribe); *usp. frulät*

ishöd, *ishöda m* – izlazak sunca; *usp. zorä*

ishodīt, izahodīt, -hòdin – 1. izlaziti: *Vînko nî itî o(d) sramotè ishodīt is kùce šetemônu dôn (FN); Liti súnce i-zahòdi pùno ranije; sup. zahodīt; 2. dobiti inzistirajući, iskamčiti: Ishodī je bòračku pènziju; usp. škodīt*

ishvāstot, -on – sažvakati hranu

isīcēn, isīcēni; -ēna, -ēno, *prid.* – izrezan, posječen: *Līpo je isīcēn ovī... isīcēni puntizēl; Dobrò je isīcēna ovā... isīcēno kapùla; līpo isīcēno drīvo.*

isīc, isīcēn – narezati: *Isīc mi dvī fēte mortadēle!;*
- *isīc na fēte* – narezati na kriške

isīdīt (se), isīdin (se) – naljutiti (se): *Isīdī son se na njēga, bōje da mi vēj ne dohòdi nà oci!; Isīdīli su mi òca, biće svēga! usp. infotāt, naīdīt, najūšīt, nakostrūšīt, urtāt, zapīnit*

iskalāt, skalāt, v. **kalāt**

iskalōvāt, skalōvāt, v. **kalōvāt**

iskapricjā(t) se, zakapricjā(t) se, -òn se (tal. *incapricciarsi*) – uzjoguniti se, zainatiti se: *Tovòr se iskapri-cjò, ne gré vēc ni nōse ni nāprida; usp. dišpetā(t) se*

iskarcāt (se), -òn (se) – iskrcati (se): *Cēkoj jedòn cās nekà iskarcòmo ovè kašūnè; Ne vīdin ga, jesū se svī iskar-cāli?; sup. ukarcāt; usp. dižbarkāt*

iskarcōvāt (se), -ōjēn (se) – iskrcevati (se): *Iskarcovāli su rību ūru vrīmena; Furēšti su se iskarcovāli na Rīvu pòl ūre. sup. ukarcōvāt*

iskarpūcāt,* -pūcon – pokrpati tek toliko: *Za sà(d) son ti sòmo mālo iskarpucāla gāce.*

iskāt, išcēn – 1. tražiti, iskati: *Iščēn fruminònte, nī hi nīndera!; 2. izazivati: Ōn išcē barūfu!;*
- *Kò išcē, tī i nōjde!* – Tko traži, taj i nađe!
- *Zē(c) cē iskāt māteru!* – Bit će jako hladno!

iskavāt,* -òn (ve. *scavar*) – iskopati u dubinu; izbaciti materijal iz udubine (*npr.* nakon miniranja)

iskīdon(i), -a(o), -o, *prid.* – pokidan: *Iskīdoni līst kòrte, vās je iskīdon; Iskīdono vēšta, svā je iskīdona; iskīdono prūce.*

iskīdot, -on – pokidati, iskidati, poderati: *Iskīdo je pīsmo na miljūn dīl!;*
- *iskīdot ròbu* – poderati odjeću

iskīlovit se, -in se – iskilaviti se teško radeći: *Iskīlovičēš se prī nēgo cēs dóc krāju.*

iskīsnit, -e – nabubriti pod djelovanjem kvasca: *Jē ti tīsto iskīslo?*

iskocīt, iskòcin – iskočiti: (*i*)*skocīt na kròj* – iskočiti s broda na obalu; (v. 1.1.6.4.)

iskonfundī(t) se,* v. **skonfundī(t) se**,*

iskonsumāt, v. **skonšumāt**

iskonšumôn, v. **skonšumôn**

iskopāt, -òn – 1. kopajući izvaditi, iskopati: *iskopāt òci, iskopāt rāpu; 2. okopati polje, vinograd: Momīca pòje tukò iskopāt, urēdīt, u živòt vròtīt. (TM)*

iskorīstīt, -in – iskoristiti: *Tukò iskorīstīt svāki dôn!*

iskra, -e – vrsta morskog pužica u duguljastoj školjci (njegov zadak je dobra *ěška*); (v. 1.4.17.)

iskrēnīt, -ēnen – preokretanjem istresti, iskrenuti: *Dòj mi dīžvu da iskrēnen ovò vīnā!; usp. iskrīcòt*

iskrepenī(t) se, v. **skrepenī(t) se**

iskrīcòt, -en – zbacivati sa sebe neki teret, iskretati: *...a Njēmaški avijòni iskrīcēdu bômbe léva-léva (IN); usp. iskrēnīt*

iskrit, -in – iskriti: *Poglē(j) cā tò tāmò iskri, da ne bùde vròga!*

iskrīvīt (se), -krīvin (se) – iskriviti (se): *Iskrīvī son ovò gvòzda...; Iskrīvīlo se od upīronja; sup. izdricāt*

iskrīvjen(i), -a(o), -o, *prid.* – iskrivljen: *Pūno je iskrīvjen ovī... iskrīvjeni gvòzd; Pūno je iskrīvjena ovā... iskrīvjeno dāska; Kojē iskrīvjeno lītò!*

iskrojīt, skrojīt, -kròjin – skrojiti: *Mālo kò vej znò iskrojīt latīnsko ìdro.*

iskūhon, skūhon, kūhon(i), -a(o), -o, *prid.* – skuhan: *Ovī kūhoni kupūs nī dobrò (i)skūhon; Ovā kūhono manīštra*

nî dobrò (i)skùhona; Ovò mēso nî dobrò (i)skùhono.

iskùhot, skùhot, -on – iskuhati: *Iskùhola je pùste spìze...; Skùholi smo fažòl i manìštru.*

iskùpit (se), v. **skùpit** (se)

iskùpìt, iskùpin – iskupiti, otkupiti: *Isùkarst je bì razâpet na kríž da bi iskùpì grìthè nâše!*

iskùsit, -in – iskusiti: *Iskùsi son jò pùno tèga u životù!*

iskvòrit (se), iskvòrin (se) – iskvariti (se): *Iskvòrìla ju je sestrà; Iskvòrìce se tãmo ù grod!*

islìnit, -en – uprljati slinom: *Otâr môlemu jùsta, cìli se islìn!*

islomìt (se), v. **slomìt** (se)

ismantàt, v. **smantàt**

ismantôn, v. **smantôn**

ismēcìt, smēcìt, -mēcìn – zdrobiti, zgaziti: *Ismēcìt nìkoliko špìgi lùka... (Cel.)*

ismöcen, smöcen(i), -a(o), -o, *prid.* – namočen, mokar: *Vàs je (i)smöcen... ovì (i)smöceni kapòt; Svà je (i)smöcena... ovà (i)smöceno jakèta; Svò je (i)smöceno ovò dītè; usp. mòkar*

ismocìt (se), **smocìt** (se), -möcìn (se) – smočiti (se): *Ismocì son rukòv; Ne hòd vònka, smocìceš se is ovò kìše!*
- *(i)smocì(t) se do gòle kòže* – pokisnuti

isnìt, v. **snìt**

ispacàt, ìspacàt, -ôn (tal. *spazzare*) – očistiti, isprazniti: *Pošćìr je dobòta pòl bôrše ispacò... (IN); špacàt*

ispāćen(i), -a(o), -o, *prid.* – izmučen, ispaćen: *Vàs je ispāćen ovì... ispāćeni covìk; Svà je ispāćena ovà... ispāćeno mātera; Kojè ispāćeno dītè!; usp. izmücen*

ispaćugàt,* -ôn (prema ve. *paciugar*) – učiniti što površno, bilo kako, kako nije po pravilu

ispādonje, -a – ispadanje;

- *igrùt na ispādonje* – igrati se na način da u svakom krugu netko ispadne iz igre

ispādot, -on – 1. ispadati iz čega: *Ispādolo mi je vònka vrìce a da se nìsòn nakorzì; 2. postajati, ostvarivati se iz neke situacije: Sàd ispādo da son jò krìv za svè!; usp. ispāst*

ispārcit (se), -pārcìn – isprčiti (se): *Poglè(j) ca jè ispārcila onò guzìce!; Ma kakò se je sòmo ispārcila!*

isparìt,* v. **šparìt**,*

isparvìce, *pril.* – na početku, prvi put

ispāst, ispāden – 1. ispasti iz čega: *Pòl tèga mi je ispālo po pùtù; 2. postati, ostvariti se iz neke situacije: Sà(d) će ispāst da tò nì bilo kakò jò govòrin!; usp. ispādot*

ispaštrocàt, -ôn (prema ve. *pastrociar*) – napraviti bilo kako, zabrljati: *Nemòj sà(d) tò ispaštrocàt, ucìn alavìja!; usp. paštrocàt*

ispaštrocôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *pastrociar*) – napravljen bilo kako, nekvalitetno

ispātit se, -in se – izmučiti se, ispatiti se, iskusiti patnju: *Ispātila se onà s otìn pjancìnon; usp. izmücit se*

ispecèn, specèn, (i)specèni: -a(o), -o, *prid.* – ispečen: *Dobrò je (i)specèn ovì... (i)èni krùh; Dobrò je (i)specèna ovà... (i)specèno pogāca; Jè tò (i)specèno?*

ispēcìt (se), -pēcìn (se) – 1. napraviti ustima grimasu namijenjenu komu: *Ma ca sì se tãko ispēcìla!?!; Kakò se je voltò, onà mu je ispēcìla jazìk iza škìnih; 2. izbečiti: Nemòjte òdma ispēcìt òci! (MJ); usp. izbēcìt; (v. 1.1.6.4.)*

ispēc, spēc, -pēcèn – ispeći, speći: *Hòcemo ispēc òli stāvìt kùhot?; Okìdola je bokùn tìsta i spèkla pogācu (IN)*

ispěštàt (se), -pěšton (se) – 1. šakama (*pěštima*) izudarati (se); 2. šakama izgnječiti; *usp. peštàt*

ispeštàt, v. **speštàt**

ispeštôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *spestar*) – izgnječen: *Cìli je ispeštôn ovì ... ispeštòni milùn; Svà je ispeštòna ovà ... ispeštòno rìba; Dobrò je ispeštòno ovò fìsto.*

ispetinàt (se),* **spetinàt** (se),* -ôn (se) (trs. *spetenar*) – počesljati (se): *Jesì se ispetinàla?; Tukò mi jòš spetinàt cèr. usp. isplèst; (v. 1.1.6.5.)*

ispìhà(t) se,* -pìhon se – ostati bez daha: *Onà krepālina o(d) tovāra, ispìhò se, tukālo je uzjāhot drùgega (IN);*

uobič. uspīhà(t) se

ispinät,* -ôn, **ispìnìt**, -in (prema tal. *pena* – muka) – namučiti se (od čežnje, želje, dugog čekanja...): *Ispìnìla je cëkojuć ga!*; (v. 1.1.6.2.)

ispìpot, -on – 1. sve popipati: *Òdni me je u škuribôndu i ispìpo cìlu cìlcôstu*; 2. fig. istražiti, doznati tajnu

ispìšät se, -ôn se – 1. pomokriti se do kraja; 2. fig. pretvoriti se u tekuće: *Ájme, cìli šûg od brujëta mi se ispìšô!* (ŽK); *usp.* izvodnìt

ispītät, -pīton – doznati pitajući: *Jesì ispitāla ca sè tò tāmò dogođālo?*

ispitīvät, -üjen, **ispitīvot**, -ijen – ispitivati: *Pöce me je ispitīvot o cìloj našoj famëji.*

ispīzdīt (se), -pīzdin (se) – *vulg.* izludjeti (se): *Ispīzdī son se cìli is ovò zamõršenega parangõlā!*; *Ispīzdī me je cìle-ga s onôn svojôn štõrijon*; *usp.* štofät

ispjücot, -pjücen – popljuvati: *Tāko ju je ispjücola da mi je bīlo grūbo slüşot!*

ispjühnit, -pjühnen – izbaciti iz ustiju koštice grožđa, šipka... *Õn ne mòre progucät cìlo zārno o(d) šīpka nègo is-pjühne svāku koščīcu!*; *usp.* ispjünit; (v. 1.1.6.4.)

ispjünit, -pjünen – izbaciti s pljuvačkom, ispljunuti: *Ispjün tò vëselo!*; *usp.* ispjühnit

isplahnīt, isplāhnen – isprati u čistoj vodi: *Prī bi se bīlo režentālo ù more, a ondā isplahnīlo u kīšnicu*; *usp.* režentät

isplëskot, -on – lagano istući po golom tijelu (*npr.* po dječjoj stražnjici): *Isplëskola je dītè, ma vëce o(d) drāgosti*; (v. 1.1.6.5.)

isplëst (se), -pletèn (se) – počesljati (se): *Isplëla son mõloj drëcu*; *Tukò mi se isplëst prī nègo grën vônka*; (v. 1.1.6.5.); *usp.* ispetinät (se)

isplīvot, -on – 1. izaći iz mora plivajući: *Butò je pasīca ù more, ma òdma je isplīvo vônka*; 2. fig. izaći iz neugodne situacije: *Sād je isplīvo iz dūga.*

isplōtīt (se), -plōtin (se) – 1. isplatiti dug: *Isplōtī son ga da būden mīran*; 2. isplatiti se: *...bī je dīskõras da jê se vëce isplōti hodīt u rībašćinu òli ù poje* (IN)

ispōlīt, ispōlin – 1. ispaliti, opaliti: *Ispōlī je dvò tīra*; 2. fig. neočekivano reći neku glupost

isponova,* – ponovo (nastojeći da bude bolje), ispočetka: *Āla, hòmo provät isponova!*; *uobič.* ìznova

ispõrät, -põron – isparati: *Tukò ispõrät ovī stõri lancûn za vezīvot lõzu* (ŽK)

ispõsīt (se), *v.* **spõsīt** (se)

ispotì(t) se, **spotì(t) se**, -īn se – oznojiti se: *Ispotì se kakò bëštija.*

isповід, -i ž – ispovijed: *Ondā, jesì bīla na isповід?*; (v. 1.6.1.3.)

ispovīdit (se), -vīdin (se) – ispovjediti (se): *Šjõr kurõt nos je svè ispvīdi*; *Jucëra son se ispvīdila.*

ispovīdnīca, -e – ispovjedaonica: *U crīkvu būde ispovīdnīca za muškē i za žënske*; (v. 1.6.1.1.)

isprasät (se), -ôn (se) – jako (se) zaprljati (kao prase): *Kakò si tò isprasāla svè okolo sèbe!?*; *Nemõj se èpeta onāko is-prasät!*

isprasôn(i), -a(o), -o,* *prid.* – jako zaprljan: *Vās je isprasôn ovī ... isprasõni manuvõl*; *Svā je isprasõna ovā ... is-prasõno divõjka*; *Svò je isprasõno ovò naše dītè!*

ispratikà(t) se, -ôn se (prema *ve. praticar*) – izvježbati se, postati vješt: *Ispratikāla se je za naricät kojugõd dim-njīcu* (IN);

isprātīt, -in – ispratiti; *usp.* akumpanjät

isprāvit, -in – 1. učiniti ponovo ravnim, izravnati; 2. popraviti propuste; *usp.* izdricät, izravnät

išprefõrca,* *v.* **isprefõrca,***

ispri, **ispriđ**, *prij.* – pred, ispred, suprotno od iza: *Èno ga, stojī ispri brõda!*; *usp.* prid

isprīda, **sprīda**, *prij.* – sprijeda, na prednjoj strani: *Ne stojī ti tò dobrò ni sprīda ni odīza*; *usp.* odisprīda

isprinjënte,* *pril.* (prema tal. *per niente?*) – pod izgovorom: *A õn govõri: “Isprinjënte, jõ se vëc ne ìgron, ubīce me mātī.”*; *usp.* perlafīnta

isprõvjät, -prõvjon – ispričati, ispriповijedati: *Slüşoj ovū ca cū ti sād isprõvjät!* (FN); (v. 1.1.6.5.)

isprōznīt, -prōznin – isprazniti; *usp.* ispacät

isprōžnjen(i), -a(o), -o, *prid.* – ispražnjen: *isprōžnjeni sūd; isprōžnjeno bācva; usp.* spōc

isprūžit (se), -in (se) – ispružiti (se): *Bōr i smōkva mōredu isprūžit žile pūno dalekō; Mōli je pō tarcéć i isprūži se na svū šesnāste.*

ispūcot, -on – 1. popucati: *Ispūcole su mi pēšnje od ovē būre; 2. ispuccati municiju*

ispūhät (se), -pūšen (se) – ispustiti zrak, ispuhati se: *Ispūš otī buvél!; Ispuhāla ti se gūma od āuta!; usp.* izdūšīt

ispūnit (se), -in – ispuniti (se) (o želji, predviđanju, proročanstvu)

ispuntät, v. **špuntät**

ispurgä(t) se,* -ōn se (prema ve. *purgar*) – 1. pročistiti se, pročistiti crijeva; 2. ispustiti sluz: *Stāvi son spūže da se ispurgāju (ŽK)*

ispūstīt, -ūstin – ispustiti: *Nemōj tō ispūstīt iz ruke!; usp.* molät;

- *ispūsīt dūšu* – izdahnuti na samrti

ispūšcät, -pūšcon – ispuštati iz ruku: *Nemōj ispūšcät konōp, agvānta!; usp.* molōvät

ispūškot, -on – potrošiti sve na brzinu (kao iz pūške), spiskati: *Ispūško je svē svojē imōnje!; usp.* isfrajät

ispūt, -pūjen – iscrpsti tekućinu grabeci je posudom: *Za ocīstīt gustīrnu tukō je prī ispūt; usp.* ošekät

ispūznit, -en – skliznuti, spuznuti: *Nemōj da ti konōp ispūzne iz rukē!; usp.* pužīt

ist, ĩn; **jīst**, jīn – jesti: *Ne bī ni ĩ da mi nī iza tēga za napī(t) se (IN); Nīmon vōju ni jīst ni pīt! (Cel.); (v. 1.7.5.7.);*

- *ist kakō tīć* – vrlo malo jesti, nemati apetita

istaknīt (se), -tāknen – 1. istaknuti tako da se bolje vidi; 2. istaknuti se među ostalima

istancīt, v. **stancīt**

istargät, -ōn – sastrugati (*npr.* koru, hrđu, nešto zalijepljeno...)

istarmät (se),* -ōn (prema tal. *tarmare*) – izmučiti (se), izgristi (se): *Cīli se, bīdan, iskonfundī i istarmō (IN)*

istarmōn(i), -a(o), -o,* *prid.* (prema tal. *tarmare*) – 1. izmučen: *Ne brontulōj, ionāko son vās iskonšumōn i istarmōn! (IN); usp.* iskonšumōn; (v. 1.1.6.2.); 2. izgrizen od moljaca: *Ovī mi je jaketūn cīli istarmōn.*

istēc, -tecē – isteći: *...i kō znō kolīko bi tēga bīlo istēklo da nīsmō vīdili...*

istēgnīt, -tēgnen – istegnuti: *Tukālo mi je istēgnīt vrōt za ga vīdit; usp.* istēzät

istepłīt (se), **stepłīt** (se), -tēplin (se) – stopliti (se), ugrijati (se): *Istepłīcu ti ovō mālo pulēnte; Ne mōgu se nīkako (i)stepłīt; supr.* ohlōdīt; *usp.* potepłīt

istēzät (se), -tēžen – istežati (se): *Istezāli smo mrīžu; Ca sē tāko istežeš, parīš māška!?!; usp.* istēgnīt

istezāvina, -e – dug povratni val koji se ‘isteže’ po žalu (*npr.* ‘u Krīžnu lūku’); *Svē ovō će istezāvina odnīt nōse ù more; (v. 1.4.8.1.)*

īsti, -(a)o, -o, *prid.* – isti, vrlo sličan: *Ōn je īsti otāc; Onā je īsta, prōpja īsto māti! Ovō dītē je īsto kakō i brāt mu!;*

- *īsti istōsti* – potpuno isti: *Ovī dvojčīci su īsti istōsti, ne mōreš hi raspoznāt!*

istīrot, -on – istjerati: *Nīsōn ubīla mīša, ma son ga istīrola is kūće.*

istocīt, -tōcin – istočiti: *Istocī son svē ca jē bīlo u karatīlu; usp.* istōkät; (v. 1.1.6.4.)

istōk, -a – istok: *usp.* zopōd; (v. 1.2.8.1.);

- *sūnce istōk* – izlazak sunca

istōkät, -tōcen – istakati: *Kolīko će ovī kartīl jōš istōkät!?!; usp.* istocīt

istrātīt, -trātin – 1. potrošiti: *Istrāti je cīlu plōću... (MC); 2. istošiti: Vej su mi se istrātīle postolē!*

istrēst, -trēsēn – istresti: *Istrēs svē tō na stōl pōk cemo brojīt!*

istrībīt, -trībin – istrijebiti: *Istrībīli su dobōta svē zēce.*

istrīć, -trīžēn – izrezati: *Istrīž ovū korjāndolu kakō son ti rēkla!*

istrīskät (se), -trīskon – 1. izlupati, izudarati: *Istrīskāće te otāc ka(d) dōjdeš dōma!; (v. 1.1.6.4.); 2. izmoriti se teško radeći: Istrīskō son se po būšku.*

istrùhnit,* -trùhnen – istrunuti; *uobič.* sagnjît

istûc, -tûcên – 1. istući: *Istûcete mâti!*; 2. zdrobiti: *istûc omêndule, orìhe...*; (v. 1.1.6.4.)

istûpît (se), -tûpin – 1. učiniti što tupim, otupiti: *Istupî son kosôr is ovò cesmîne; sup.* naoštrît; 2. postati tupo, otupjeti (se): *Istûpîla mi se sikîra.*

istvorît (se), v. **stvorît** (se)

Isùs, Isùkarst, -a (lat. *Iesus Christus*) – Isus, Isus Krist: *Za ìme Isùsovo!*; *Môli, ka(d) te çapôn, ni Isùkarst ti nêće pomôc!*; (v. 1.6.1.5.)

isvâdit (se) v. **svâdit** (se)

isvaršît, v. **svaršît**

isvucìvot (se), -îjen, **isvukùvot** (se), -ùjen – svlačiti (se): *Dôša je i pòce se isvucìvot...; Nemôj isvukùvot môlega u ovò stùdene kâmare!*; *usp.* svucìvot

isvûc (se), v. **svûc** (se)

îša, îšla, îšlo – (ot)îšao, (ot)îšla, (ot)îšlo: *Îša je u Splît; Îšla je çà; Îšlo je svè svrôgon!*; *usp.* hodît; (v. 1.7.5.7.)

îšât (se), -ôn (se) (ve. *issar*) – (po)dignuti (se): *Îša sìdro, grēmò çà!*; *Îša se, grēmò dòma!*; *sup.* kalât; *usp.* dîgnit, podîgnit

îščëtît se, -èti se – pokvariti se (o vinu, mlijeku...): *usp.* pokvōrî(t) se; ščëta

îščîpât, -îpjen – 1. îštîpati po tijelu: *Sestrâ me je svù îščîpâla*; 2. îštîpati zrela zrna grožđa i sl.; *usp.* ščîpât; (v. 1.1.6.4.)

îščîpetât, -ôn – îštîpati od milja, *npr.* dijete: *Bùci, bùci - svèga bi ga îščîpetâla!*

îščucât, -ôn (prema ved. *ciuciar*) – isisati, sisanjem oglodati: *Vajô îščucât svè tê nõžice... (jâstoga, kosmējà, gran-cîgule...); usp.* çucât

îšegât, -ôn (v. šegât) – otpiliti, odrezati šëgon: *Tukâce îšegât ovò darvîh!*; *usp.* šegât

îšempjât (se), **inšempjât** (se), -ôn (ve. *insempiar*) – poblesaviti, postati rastresen: *Ôl' si se îšempjô?*; *usp.* šempjât

îšempjôn, **inšempjôn(i)**, -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *insempiar*) – budalast, rastresen, sluden: *Pròpja je îšempjôn ovî ... îšempjônî covîk; Pròpja je îšempjôna ovâ ... îšempjôno ženà!*; *Kojè îšempjôno stvorênje!*; *Ovî îšempjônî Amerikõnci! (FJ); usp.* šempjôn

îšempjövât (se), **inšempjövât** (se), -ōjèn (ve. *insempiar*) – izluđivati (se), zaluđivati, nagovarati: *Ôl' te nîsù bìli pòceli îšempjövât za pòc u Koletîvu? (IN)*

îšfogât, **šfogât**, -ôn (ve. *sfogar*) – iskaliti se, dati oduška, izdovoljiti se: *...îšfogâla se je tetà Domîna (IN); ...imâli su se dî îšfogât i divertît (Cel.); usp.* švogât

îškapulât, v. **škapulât**

îškartât, v. **škartât**

îškartôn, v. **škartôn**

îškvîvât, v. **škvîvât**

îškodît, v. **škodît**

îškonfudjôn,* v. **konfundiven**,*

îškopjât, v. **škopjât**

îškurît,* **škurît** -în (prema ve. *corer*) – isteći, proteći, proći (vrijeme, rok, tekućina, konop...): *Îškurî je cîli konòp is tambùca!*

îškvarcît, -î – osušiti se zbog duge ili jake izloženosti ognju, *npr.* jelo u tavi; *usp.* škvarcît

îšovât (se), -ōjèn (ve. *issar*) – (po)dizati (se): *Îmo (vîtar) obrâza fuštône îšovât (IŠ); usp.* đizot, podizot; *îšât*

îšpacât, v. **ispacât**

îšpacetât, -ôn (v. špacetât) – očetkati, iščetkati: *Tukâlo bi îšpacetât ovû jakètu.*

îšparît, v. **šparît**

išplanjät, šplanjät, -ôn (ve. *spianar*) – obraditi blanjom: *Möres mi išplanjät ovè dvî däske?*

išporkät (se), v. **šporkät** (se)

išporkôn, v. **šporkôn**

išporkôno, v. **šporkôno**

išprefôrca,* isprefôrca,* -e (tal. *per+forza*) – na silu, preko volje: *Učila son išprefôrca... (Kru.); ... kad bûdedu isprefôrca prodovâli... (Cima); usp. prefôrca*

išpugät, v. **špugät**

ištëmät, -on (njem. *stemmen*) – urezati tvrdi materijal: *Tukô ištëmät zîd za stâvit cjêvi.*

ištëndit,* v. štëndit

ištrukät, v. **štrukät**

ištufà(t) se, v. **štufà(t) se**

ištufôn, v. **štufôn**

išvogät, v. **švogät**

itît, tît, hoçû – htjeti: *Ma ca biš tî itî, îst ala mâka!? Onî bi tîli da bûde ùvik po nîhovemu!;* (v. 1.7.5.7.);

- *hòce non se...* – treba nam, nedostaje nam: *Hòce non se još ûra vrîmena...*

izabîrot, -bîren – izabirati: *U njê möres izabîrot pomidôre kakò te vòja.*

izabrät, -bèren – izabrati: *Izabrâli su ga za prešidênta Socîje svête Martinële (IN)*

izagnät, -âgnen – istjerati blago iz staje: *Tukô mi izagnät kozè iz merîne, prî nêgo se súnce digne; usp. gonît*

izahodît, v. **ishodît**

izazîvät, -zîvon – izazivati: *Êee, da me ne izazîvo, bärž bi se i ustêga... (IN)*

izazvät, -zovèn – izazvati: *Åko me je mîsli izazvät, privâri se!*

izbâdot, -on – izbosti: *Izbâdo son se po kupîni; usp. izböst*

izbagutît (se), -în (prema tal. *sbigottire*) – pobrkati, zbuniti (se): *Svè je bîlo dobrò dðkle se jò nîsôn izbagutî (Cel.); usp. iskonfundî(t) se*

izbâlit, -in – 1. uprljati slinama; 2. fig. izgovoriti sve što se povjerljivo zna: *Ma ca sè je izbâlila!*

izbandät (se), **zbandät** (se), -ôn (se) (ve. *sbandar*) – prevrnuti (se) na jednu stranu (*npr.* brod); *usp. imbandät*

izbandôn, **zbandôn(i)**, -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *sbandar*) – prevrnut na jednu stranu; izokrenut, naokrenut: *Iz-bandôna na žölò stojî / stôro bracêra, dône brojî (Po); usp. imbandôn*

izbasät, **zbasät**, -ôn (ve. *sbassar*) – umanjiti, sniziti: *(I)zbasôj pavêr na svîçù!*

izbaštardät (se),* -ôn (ved. *bastardar*) – pomutiti (se), izopačiti (se): *Prî su jûdi jedôn drügemu pomogâli, sà(d) su se izbaštardâli (TM)*

izbatît, **izbatît**, **žbatît** -în (prema ve. *bater*) – 1. pomiješati udaranjem: *...izbatît dvò jôja za krîpost (IN)*

izbativên, **žbativên(i)**, -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *bater*) – izudaran miješanjem: *...dvò žbativêno jôja*

izbatoçät, -ôn (prema ved. *batocio*) – ulupiti udarcima; *usp. batôc*

izbatoçôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ved. *batocio*) – ulupljen udarcima: *Uzêla je izbatoçônu kôgomu... (IN)*

izbâvit (se), -in (se) – izbaviti (se), osloboditi (se) neprilika, opasnosti, grijeha; *A kô će te säd izbâvit òtle!?!; Izbâvila son se têga grîhâ!; usp. spôsît*

izbêçit, -êcin – raskolačiti oči: *O(d) pûstega trumbetônja òci mu se izbêçile... (IN); usp. pêçit* (v. 1.1.6.4.)

izbeštîmà(t) se, -ôn se (prema tal. *bestemmiare*) – ispsovati se: *Izbeštîmô se, sâl je mîran.*

izbetunät, -ôn (prema fr. *béton*) – izbetonirati; *usp. nalît betûn*

izbîlît,* -îlin – izbijeljeti: *Za dobrò izbîlît ròbu vajò stâvit mâlo perlîna.*

izbîlit, -in – propasti tjelesno zbog bolesti ili duševnih boli: *Väs je izbîli, grûbo ga je vîdit; usp. propäst*

îzbina, v. **jîzbina**

izbît (se), -jen – 1. sabiti, zbiti (se): *Lîti se tukô izbît radi göstih; usp. stîsnit; zbît; 2. izbiti, pojaviti se: Izbîle su mi*

ãkne; *usp.* žbrufät

izbižigät, -ôn (prema ve. *bisegar*) – ispremetati, ispretražiti: *Svè smo izbižigãli... (Cel.); usp.* privàrè

izbòjak, -bòjka – mladica koja izbija iz pupka; *usp.* izdãnak; (v. 1.5.3.8.)

izbonacät, **zbonacät**, -ô (tal. *abbonacciare*) – umiriti more, postati *bonãca*: *Mòglo bi izbonacät za kojù ùru.*

izboršät (se), -ôn (tal. *sborsare*) – nevoljko potrošiti novce; *supr.* imboršät

izbòst, -bodèn – ubosti na više mjesta: *Celè su ga izbòle cìlega; usp.* izbãdot

izbrojìt, -brojìn – izbrojiti: *izbrojìt na pãrste; Kolìko si hi izbrojì?*

izbrontulà(t) se -ôn (prema ve. *brontolar*) – izgovoriti mnogo prigovora gundajući: *Stòri se izbrontulò, sad je mîran; usp.* brontulät

izbrumbulät, -ôn (prema ve. *brombolar*) – protresti, izmućkati: *Ca mè je ovà nevêra izbrumbulãla!; usp.* brumbulät

izbrüsìt, -brüsìn – izbrusiti: *Mòreš mi izbrüsìt kosòr na onì tvòj tocìl?; usp.* brüsìt

izbužät, -ôn (ve. *sbusar*) – izbušiti na više mjesta, *ucinìt bùže*

izdahñit, -dãhnen – umrijeti, izdahnuti: *Izdãha je, bîdan, ovê nõci; usp.* umrìt; püstìt dùšu

izdãjega, *pril.* – iz veće udaljenosti: *Glèdo son hi izdãjega, da me ne vîdidu; usp.* dãje

izdalekã, *pril.* – iz daljine: *Vîdi son izdalekã da je tò òn; usp.* dalekò

izdãnak, -dõnka – mladica koja izbija iz korijena ili iz većih grana: *izdãnak od mãsline; usp.* izbòjak, mladica; (v. 1.5.3.8.)

izdangùbit, -dangùbin – izdangubiti: *Sa ovò kîše èpeta Ëu izdangùbit cìli dòn!*

izdät, -dòn – izdati, odati: *Govòridu da je òn izdò onè ca sù hi pòsli zatvorìli; usp.* tradìt

izderà(t) se, -dèren se – izvikati se na koga, izderati se: *Danàs se meštròvica izdèrola na mòlega; usp.* izvìkà(t) se

izdìlot, -dìlon – obraditi drvo, kamen: *...a o(d) gròni(h) koromãca izdìloš špalète (Cel.)*

izdricät, -dricòn (prema ved. *drizar*) – izravnati: *Tukò izdricät ovù rigètu; usp.* izravnät

izdrobìt, -dròbin – izdrobiti: *Izdrobìli su sa dròbilicon cetìri, pèt, kubìki(h) šùdera.*

izdübìt, -dübìn – napraviti udubinu, izdubiti: *izdübìt ràpu.*

izdurät, -duròn (prema ved. *durar*) – izdržati (umor, bijes...): *Nìsòn vèc mògla izdurät!*

izdüşìt se, -düşìn se – ispuhati se: *Izdüşì se buvél; usp.* ispühät

izgãdit se, **zgãdit se**, -in se – zgaditi se: *Olkàd mi je onò naškòdilo, izgãdilo mi se vìnò.*

izgãrbìt se, **zgãrbìt se**, -gãrbìn se – zgrbiti se: *U ovò zòdnje godìšće dòn pùnò se izgãrbì; usp.* gòbovit se

izgãrbjen, **zgãrbjen(i)**, -a(o), -o, *prid.* – zgrbljen, pogrbljen: *(I)zgãrbjen je... ovì (i)zgãrbjeni covìk; (I)zgãrbjena je... ovã (i)zgãrbjeno ženã; (i)zgãrbjeno stvorènje*

izgãrcen, **zgãrcen(i)**, -a(o), -o, *prid.* – zgužvan, zgrčen: *(I)zgãrcen je... ovì (i)ãrceni lîst; (I)zgãrcena je... ovã (i)ãrceno kòrta; (i)zgãrceno celò; ...i stojì impìje onãko zgãrcene i skìdone montùre... (IN); usp.* škicòn

izgãrcit (se), -in, **zgãrcit** (se), -in – 1. izgužvati: *Izgãrci si cìli veštìt; uobič.* škicät; 2. zgrčiti se, zguriti se: *Svã se je (i)ãrcila, ùšla ù se!; usp.* škicät

izgardìt, -îñ – 1. načiniti ružnim, grdnim; 2. ukoriti, izgrditi; *usp.* gardìt

izgãzit, -in – 1. izgaziti: *Izgãzila mi je mãška frîšku likadînu!; 2. pregaziti: Mòlega je dobòta ãuto izgãzilo; (v. 1.1.6.5.)*

izgingät, **zgingät**, **žgincät**, -ôn (ve. *sginzar*) – iščašiti (ruku, nogu...); presaviti, deformirati: *Izgingò son lîvo krìlò letéc po svìtù (Cel.)*

izglãdit, -in – 1. učiniti glatkim; *uobič.* lišät; 2. *fig.* riješiti spor, nesporazum

izgòbovit se, **zgòbovit se**, **ogòbovit se**, -gòbovin se (tal. *sgobbare*) – izgrbaviti se (*npr.* od teškog posla, tereta): *...zgòbovićeš se prî vrìmena! (IN)*

izgorìt, -gorìn – izgorjeti: *Izgòs tò žerãve, nemòj da izgorì cìli bùšak!; (v. 1.3.14.)*

izgòsìt (se), -gòsìn – ugasiti (se): *Svìtlo bi se izgòsìlo kà(d) bi iz leròja dèvet ùri udrìlo (Cel.)*

izgotòvit, **zgotòvit** -gotòvin – zgotoviti: *Jesì zgotòvila brujèt?; usp.* paricät, sprãvit

izgovorìt, -govòrin – izgovoriti: *Vèce onà izgovòri tèga u jedòn minùt nègo jò u pôl ùre.*

izgrafàt (se), **izgranfàt** (se), -òn (se) (ve. *sgrafar*) – izgropsti (se) nekim oštrim predmetom (noktima, grmljem...): *Izgrafàli su rùke i nõge!; Pasetìni nì ispàla ni vlòs iz glòvê òsin ca sè mào izgranfò (IN); usp. izgranjät; isfrižät; (v. 1.1.6.4.)*

izgrafôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *sgrafar*) – izgreben: *Ovò dītè je svò izgrafòno; usp. isfrižòn*

izgranjät (se), -òn (prema tal. *granfia*) – izgropsti (se): *Pùs(t) mãšku smìron, izgranjäche te!; Dì si se tåko izgranjò? (FN); usp. izgrafät; (v. 1.1.6.4.)*

izgratät (se), -òn (prema ve. *gratar*) – 1. ostrugati: *Tukò tò dobrò izgratät!; 2. izgropsti se češući se: Sa ovò pa-patåži(h) svà son se izgratåla!; (v. 1.1.6.4.)*

izgratôn(i) --òna, -òno (prema ve. *gratar*) – izgreben: *Pùno je izgratôn ovì ...izgratòni stòl; Pùno je izgratòna ovà ...izgratòno katrìda; izgratòno pjåno; usp. izgrafôn*

izgrìst (se), -grìzèn – 1. izgristi; 2. izgristi se moralno: *Kolìko son se jò izgrìzla radi njèga.*

izgròdìt (se), -gròdin – izgraditi (se): *Kolìko se tèga izgròdìlo po Fòrù!*

izgrùhot (se), -on – prodrmati, natresti: *Ca smò se izgrùholi po onòj stòroj cèsti!*

izgubìt (se), -ìn – 1. ostati bez čega: *Izgubìla son jednù recìnu; 2. zalutati: A dī je, òl' se izgubì?; 3. izgubiti u natjecanju: Nåši su igubìli ovì pùt;*

- **izgubìt būsulu, izgubìt zvìzdù o(d) tramuntòne** – biti dezorijentiran, izgubiti nadzor

- **izgubìt glòvu** – nastradati, poginuti: *Mòga si izgubìt glòvu kakò nìšta!*

- **izgubìt žurnòtu** – izgubiti radni dan: *Za ne izgubìt žurnòtu...*

izgùbjen(i), -a(o), -o, *prid.* – izgubljen, zagubljen: *Izgùbjen je... izgùbjeni líbar; Izgùbjena je... izgùbjeno recìna; izgùbjeno svårdlo*

izgùlit, **izgùlin** – izguliti: *Cå ne izgùliš tò stòri(h) pomidòri(h)?*

izguštà(t) se, -òn se (prema ve. *gustar*) – zasititi se: *Vēj son se izguštåla nosìt ovù vèštu dobòta svåki dòn!*

izgùtlit,* **zagùtlit**,* -in – 1. loše i površno zakrpiti; 2. napraviti bilo kako: *Nemòj såd svè tò izgùtlit! (ŽK)*

izìst (se), izìn – 1. pojesti: *Izì son sòmo pjät fažòla i fètu krùha; usp. ìst; 2. fig. pojesti (se): Ne mòreš seljanìki dóc na månje, bìš cà, izìli bi te žìvega! (IN); Izìla son se od mùke!;*

- **Izìli su me žìvega!** – 1. Cijelog su me izjeli (*npr.* komarci); 2. Ismijali su me, zadirkivali... (društvo)

- **Mòre te izìlo!** – More te progutalo!

- **izìst gòvnò** – u *izr.* *Ucìn dobrò - izì gòvnò!; (v. 1.7.3.)*

izjådòt se, -jådòn se – izjadati se: *Såd, kå(d) son ti se izjådola, òdma mi je låšnje!*

izjåhot, -jåšen – otići iz štale jašući: *U zòru težòcì izjåšedu na mùlè (Man.)*

izjålovit se, -jålovi se – izjaloviti se: *Izjålovi mi se lípi posòl!; usp. škrokåt*

izjånìt, -en – nesmotreno izgovoriti, izlanuti: *Izjånìla je tò bez pùno pensåt (ŽK)*

izjòvìt, -jòvin – izjaviti: *Govòridu da je izjòvì da òn nèće u koletìvu.*

izjùstìt, -jùstin – izustiti, izgovoriti: *U cìlo tò vrìme nì izjùstì njånci jednù rìc!; usp. izgovorìt*

izjùtì(t) se, -jùti se – postati ljuta okusa: *Vìnò je dobrò bìlo, nì se izjùtìlo (TM)*

izlagàt, -låžen – izgovoriti laži, izlagati: *Svèga njoj je izlagåla obo njejìnoj famèji.*

izlåjòt (se), -låjen – 1. izlajati (se); 2. *fig.* odati, izlanuti: *Izlåjòla je svè ca jè doznåla.*

izlåmenòt se, v. **zlåmenòt se**

izlamenìvòt se, v. **zlamenìvòt se**

izlavurôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema tal. *lavorare*) – pomnjivo odrađen: *Otì gùšt izlavuròne pùpe u frìški krùh... (MJ)*

izlèc (se), -lèžè – 1. dobiti mlade, izleći (se): *Kozå non je izlègla dvò kozlìca; 2. izroditi se: Mòglo bi se is tèga izlèc svèga!; usp. okotìt*

izletìt, -letì – izletjeti: *Såd je mòli tìc parvì pùt izletì iz gnjìzdå.*

izlīcīt (se), -līcin – izliječiti (se): *Izlīcīli su ga, sād je dōbar; Izlīcīla son se sōmā, bez likōrā; usp. ozdrāvit*

izlimāt, -limōn – obraditi limon: *Tukālo bi izlimāt ovōde mālo vēce!*

izlīndovit se,* -īn se – izlizati se, pohabati se (o odjeći); *Svā su ti se kolīna od gācīh izlīndovila; usp. izlīzā(t) se*

izlīnī(t) se, -līnin se – postati lijn, ulijeniti se: *Sād su se svī izlīnīli za hodīt pū(d) poja bez āuta.*

izlišāt (se), -ōn (prema ve. *lissar*) – izgladiti (se), dok površina ne postane glatka: *Ovā skalīna se je izlišāla.*

izlīt (se), -lījen – izliti (se): *Izlī tō vodē po vārtlu!*

izlīvāt (se), -ījēn – izlijevati (se): *Nemōj izlīvāt tō vodē po kōli!*

izlīzā(t) se, -īže se – izlizati se, stanjiti se od dugotrajne uporabe: *Tukō mi promīnīt šjōle, izlīzāle su se; usp. izlīndovit se*

izlōgāt (se), -ōžen – izlagati (se): *Nemōj izlōgāt dīcu tēmu vītru!; usp. izlōžī(t) se*

izlōfīt, -lōtin – istjerati, izgoniti: *Pās je lōfī zēca, a izlōfī kūnū; (v. 1.1.6.4.)*

izlovīt, -lōvin – loveći iscrpsti lovno ili ribolovno područje: *...dobōta ste svē izlovīli ū more (Cel.)*

izlōžī(t) se, -lōžin se – izložiti se: *Bī si se izlōžī, sīnko, vēlikemu perīkulu!; usp. izlōgā(t) se*

izlūdīt (se), -lūdīn – izludjeti (se): *U štajūn od oržolōnde svī izlūdimo!*

izlumbardāt,* -ōn (prema tal. *bombardare*) – obasuti, izbombardirati (gestama, riječima...)

izluštrāt, -ōn (v. luštrāt) – ulaštiti, izglancati, dovesti do sjaja: *Jesī vēc izluštrō otē postolē?*

izmačāt (se), -ōn (prema ve. *maciar*) – umrljati (se): *Izmačāla son veštī!; Izmačō son se s otōn pitūron.*

izmaknī(t) se, -māknen se – izmaknuti se: *Izmāka son se u zōdnji cas; usp. škvīvāt*

izmaškarāt (se), -ōn (prema ve. *mascara*) – išarati (se) bojama, napraviti neprepoznatljivim

izmaškināt, -ōn – raskrčiti neobrađeno zemljište, iskopati pijukom (*maškīnon*)

izmažīnāt, -ōn (prema ve. *masinar*) – samljjeti: *Izbruštulāla son kafū, sāl mi je tukō izmažīnāt*

izmežāt (se), -ōn – zaprljati (se) nečim žitkim (npr. blatom): *Vās son se izmežō! (ŽK)*

īzmeju, **meju**, *prij.* – između: *Vēlika je diferēnca īzmeju tā dvō brāta!; Bīlo je barūfe meju njīma.*

izmēst, -metēn – metući očistiti od smeća

izmīcot (se), -mīcen – izmicati (se): *Dobrō son se izmāka, bīlo bi me udrīlo ū glovu!*

izminīvot se, -jen se – izmjenjivati se: *Izminīvoli smo se na otī posōl (ŽK)*

izmīrit (se), -mīrin – izmjeriti (se): *Bes provīna ne mōreš izmīrit gradāciju.*

izmīrīt (se), -mīrin – pomiriti (se): *Onā hi je izmīrīla; Nōpokon su se izmīrīli!*

izmīslit, -mīslīn – izmisliti: *Ne vīruj ti njēmu, ōn ti je svē tō izmīslī; usp. izventāt; izmīšjāt*

izmīšāt (se), -mīšōn – pomiješati (se): *Izmīšoj dobrō pitūru!; Sāl mi se pogotōvo svē izmīšālo!*

izmīšjāt, -mīšjōn – izmišljati: *Ōn vōli izmīšjāt, nī mu svāku za vīrovot!; usp. izventōvāt; izmīslit*

izmlōtīt, -mlōtīn – izmlatiti: *Šēnīcu su izmlōtīli crīpīma... (IN)*

izmolīt, -mōlīn – izmoliti: *Izmolīla son pēt Očenāši(h)...*

izmōmīt, -mōmīn – izmamiti: *Izmōmīla mu je svē pīneze!; usp. izmōtāt*

izmōren(i), -a(o), -o, *prid.* – izmoren, premoren: *Pūno je izmōren ovī ... izmōreni težōk; Pūno je izmōrena ... ovā izmōreno lavandjēra; Pūno je izmōreno ovō žīvo; Svē je išlo alavīja i nīsmō bīli izmōreni (FN); usp. trūdān, umōran; (v. 1.1.6.2.)*

izmorīt (se), -mōrīn – izmoriti (se), premoriti (se): *Izmorī si me!; Izmorī son se palīžāt od rāna jūtra; usp. umorīt*

izmortifikāt,* (se), -ōn (ve. *mortificar*) – izmrcvariti (se): *Vās son se izmortifikō... (IN)*

izmōtāt, -mōton – izmamiti, izvući što od koga: *Izmōtō bi dītē māteri; usp. izmōmīt*

izmūcen(i), -a(o), -o, *prid.* – izmučen; (v. 1.1.6.2.)

izmūcit (se), -mūcīn (se) – izmučiti (se): *Izmūci me je ovī nāš unūk!; Izmūcīli smo se dōkli smo svē tō prīnīli; usp. ispātīt, izmorīt*

izmūmot, -on – sažvakati mljackajući: *Stōri mūmo, mūmo, ma nīkako da izmūmo onī bokunīc mēsa; usp. žvācot*

izmüst, -müzèn – 1. pomusti do kraja; 2. *fig.* iscrpiti: *Vìdi se da ga je dobrò izmüzla, nĩ ga vèc ni pòl... (IN); usp.* pomüst

izmušträt, -òn (prema njem. *mustern*) – izvježbati koga upornim pokaznim vježbama (kao u vojsci)

izmütit (se), -mütin (se) – postati mutan: *Ovà je kĩa svè izmütìla; Izmütìla se je vodà u gústìrnu.*

iznebjüşit se, -in se – zbuniti se, iznenaditi se neočekivanom pojavom: *Cù son mùziku di svìro i iznebjüşi son se da kakò son mòga zakasnìt... (Cima); usp.* iznenòdit se

iznebùha, *pril.* – iznenadno, neočekivano, naglo: *Kapitò je na vròta iznebùha; usp.* iznenòdà

iznemòga, iznemògli, -a(o), -o, *prid.* – iznemogao: *Vàs je iznemòga ovì... iznemògli težòk; Svà je iznemògla ovà ... iznemòglo fregadòra; Ovò dītè je iznemòglo!; (v. 1.1.6.2.)*

iznemòc, -mògnen – iznemoći, oslabjeti: *Iznemòga je bĩdan, nĩ ga cò vìdit!*

iznemòglost, -i – iznemoglost: *Ćütì son iznemòglost...; usp.* debulèca

iznenòdà, *pril.* – iznenada: *Ako iznenòdà døjde vèce svìta... (Cel.); usp.* iznebùha

iznenòdit (se), -nòdin (se) – iznenaditi (se): *Iznenòdì me je sa svojòn ofèrton. Iznenòdìli smo se ka(d) smo ga vìdili; usp.* iznebjüşit

iznèrot, -nèren – roneći donijeti nešto s dna mora: *Tukàlo mi je iznèrot sìdro; usp.* izronìt; (v. 1.1.6.4.)

izneverizät, -ò (prema ve. *nevera*) – doći do *nevère*: *Nĩ parìlo tèga zlà, ma zagarmìlo u pulènat, izneverizàlo... (IN)*

iznevìrit, -nevìrin – iznevjeriti, izdati povjerenje: *Iznevìri me je s onòn kurbetìnon!; usp.* tradìt

iznìknit, -nìkne – izniknuti: *Iznìkla mi je blìtva, ma tukàce mi je zalìvät; usp.* nìcot, kìcot

iznìt, -nesèn – iznijeti: *Iznìli smo stòl i bònke pod òdrinu, bàrž nèce kĩa ovè dòne; usp.* iznosìt

iznòc, -nòjden – pronaći: *Iznòcemo nòcìn da tò stāvimo na mìsto.*

iznosìt, -nòsin – 1. noseći prenositi van, iznositi: *Iznosìli su cìlo jùtro katrìde na pjācu...; 2. iznositi odjeću: Iznosìla son ovì fuštòn priko svāke mìre; usp.* iznìt

iznova, *pril.* – ponovo: *Rèkla son mu da vèc ne dohòdi, a sād je iznova dōša!; usp.* isponova, èpeta

iznūtra, *pril.* – s unutrašnje strane, iznutra: *Otò me žère izvònka i iznūtra; supr.* izvònka; *usp.* odiznūtra; *dedrènto*

izòc, izòjden – izaći, izići;

- **izòc vònka** – izaći iz kuće, iz neprilike: *Ne mòreš nìkako dòc krāju, izòc vònka... (IN); ...ustānem i izòjden na terācu (FN)*
- **izòc lĩp, pāmètan, šēsān...** – razviti se u lijepa, pametna...
- **izòc meštròvica, likòr...** – postati učiteljica, liječnik...
- **izòc na kròj** – izaći na kraj (s poslom, s osobom nakon natezanja...)
- **izòc na rūku** – íći komu na ruku, učiniti mu uslugu

izorcät,* -òn (tal. *orzare*) – izdržati, ustrajati: *Izorcò se za naprāvìt ovì posòl!; uobič.* izdurät; (v. 1.1.6.2.)

izračunät, -òn – izračunati, *ucinìt kònat*

izrānit (se), -rānin (se) – 1. nanijeti kome rane: *Izrānila me je ovà škarpìna...; 2. raniti se na više mjesta: Vā(s) si infašòn, dobrò si se izrāni! (FN)*

izrašpät, -òn (prema trs. *raspar*) – ostrugati *rāšpon*

izravnät, -ravnòn – 1. ispraviti što nije u redu: *Bòje ti je izravnät račūnè is njìn; 2. ispraviti što nije ravno: Izravnò son ovì kòlut tondìna; usp.* izdricät, isprāvìt

izrèc, -rècen – izreći, izgovoriti: *Izrèkla njoj je svèga i svācega!*

izrèpot se, -on se – izdovoljiti se plešući, skačući, veseleći se

izrèst, -rèstèn – izrasti: *Ovà tròvā je izrèsla priko nòci.*

izrešetät, -òn – izrešetati streljivom: *Izrešetāli smo onèga zèca priko mìre!*

izrìgot, -rìgon – povratiti: *Do Splìta son izrìgola dūšu i tìlo.*

izrìzot, -rìžen – izrezati: *Tukò mi izrìzot slòva ol kartūnā.*

izronìt, -rònin – roneći isplivati na površinu, izroniti: *Dupìn bi bì izronì svāki cās po(d) pròvu bròda; usp.* iznèrot;

izrugùvot se, -rugùjen se – izrugivati se: *Ca mù se izrugùješ, òl' si tí bòji?*; *usp. rùgà(t) se*

izucìt, -ucìn – izučiti: *Òn je izucì zanòt u Zàdar.*

izuminacjùn,* izuminacjùn,* -ùna, (tal. *esaminazione*) – ispitivanje (*npr. u sudskome postupku*), svjedočenje, uzimanje ili davanje izjave

izuminàt,* izuminàt,* -òn (tal. *esaminare*) – ispitati (*npr. u sudskome postupku*), posvjedočiti, uzeti ili dati izjavu

izumìrot, -umìren – izumirati: *Pùno tìtici(h) izumìredu, nì hi vèj vùdit; usp. izumrìt*

izumìt, -umìn – izumiti: *Govòridu da su nàši izumìli plìvaricu; usp. izmìslit, izventàt*

izumrìt, -ùmren – izumrijeti: *Njìhova lozà je odòvna izumòrta; usp. izumìrot*

izvādīt, -vādin – izvaditi: *Izvādila je takuîn...; Izvālte i(s) škafetīni(h) stōre librēte... (Kru.)*

izvārçot, -vārçen – izvrtati: *Nemòj izvārçot mojè rìci!*

izvartīt (se), -vartìn (se) – 1. izbušiti vrtnjom, isvrdlati: *Izvaltì je ràpu;* 2. navrtjeti se okrećući: *Izvaltìla son se sìnoç na tōnce;* 3. promijeniti okolnosti: *...ùvik se nišò izvartì prìko nàše vòje (MJ); (v. 1.1.6.4.)*

izvartìvāt (se), -ìjèn, **izvartìvot**, -ìjen – 1. bušiti vrtnjom, svrdlati; 2. zbunjivati koga; 3. izokretati temu: *Ùvik izvartìjèš mojè rìci!*

izvedrì(t) se, -vedrì – razvedriti se: *Èvo, izvedrìlo se!; usp. rašçaràt*

izventàt, -òn (ve. *sventar*) – izmisliti: *Izventàli smo nìkoliko ricètih... (MJ); Vròg òdni njèga i kò ga je izventò!; usp. izmìslit*

izventòvāt, -òjèn (ve. *sventar*) – izmišljati: *Konkurèncija svèga izventòjè (IN); usp. izmìšjāt*

izverinàt, -òn (ven. *inverinar*) – izvrtjeti, uvtjeti (konop): *Imàla je kuràja konòp izverinàt, dòkle ga nì iskìdola i u bokùnè ucinìla (Pi: Mojà kozà)*

izvèst, -vedèn – 1. izvesti van: *Izvèla son dītè vònka is ovò līpega vrìmena;* 2. izvesti na pravi put: *Ovèga mòlega tukò izvèst na pūt! (ŽK); usp. izvodìt*

izvetošì(t) se, -ì se – dobiti vonj po gnjileži, plijesni; *usp. vètoš*

izvicjāt (se), -òn (se) (prema tal. *viziare*) – razmaziti (se), postati izbirljiv: *Izvicjāla si ovù dīcu!; Izvicjāla ti se ovà tvojà cēr!*

izvicjōn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema tal. *viziare*) – razmažen: *Pròpja je izvicjōna ovà... izvicjōno māska!; usp. civìl*

izvìdit, -vìdin – doznati očevidom, ispitivanjem: *Ìšla je izvìdit dī njoj je cēr; Pòj tí izvìdi cà òn mīsli obo tèmu!*

izvìkāt se, -vìcen se – izvikati koreći koga; *usp. izderà(t) se*

izvìrìt, -vìrin – izviriti: *Izvìrì je glòvòn vònka.*

izvìrìvot, -virìjen – izviriti: *...a slāma izvìrìje i(s) sedlà i līpo bādo (IN)*

izvìrot, -vìren – 1. izbijati poput izvora: *Jè, izvìre u nòs vodà, ma ispod mòra;* 2. nadolaziti: *Bìlo hi je velètih, pùste šèsne žènskice, ma òkle ovò vèç izvìredu?! (IN)*

izvìtrit, -vìtrin – ishlapiti: *Izvìtrila mu je pāmèt; usp. izvampìt*

izvodìt, -vòdin – izvoditi: *Ca cù njānci izvodìt kozù na pāšu, ka(d) cè kīša svāki cās!; usp. izvèst*

izvodnìt se, -vòdni se – pretvoriti se u vodenasto; *usp. ispišāt se*

izvòjā(t) se, -vòjon – izvaljati se: *Tovòr se izvòjo po tlehù...; (v. 1.1.6.4.)*

izvojevāt, izvojùjen – dobiti bitku, izvojevati: *Ako vejāca ne izvojùje, mārāc oplakùje (v. 1.7.3.2)*

izvòjit se, -vòjin se – udovoljiti si u željama ili potrebama: *Nekà se izvòji dok mòre!*

izvòlìt (se), -vòlin (se) – 1. bubnuti štogod, nesmotreno reći: *Ma kakò je mòga izvòlìt tākū šempjarìju;* 2. izvaliti (se): *Izvòlì je svè na tleh...; Kakò je dòša u kāmāru, izvòlì se na postèju.*

izvònka, *pril.* – s vanjske strane, izvana; *supr. iznùtra; usp. odizvònka; defòra*

izvòrnìt (se), -vòrnen (se) – izvnuti (se): *Izvòrnìla si mòj sìc vodè iz dišpèta, kozò jednà!; Ucinìla se marèta / izvòrnìla se gajèta... (Po)*

izvoršòvāt, -òjè – pjevati poput ptice pjevice koja doziva druge ptice: *Mòj kornjòl izvoršòjè... (v. 1.5.1.5.)*

izvûc (se), -vûcèn (se) – 1. izvaditi vađenjem: *Izvûka son sîc iz gustîrne*; 2. izvući se iz opasnosti: *Jedvã son se izvûka òtle*.

izvukùvot, -kùjen – vaditi, izvlačiti što iz čega: *Izvukùvoćemo bruškìt iz Lùkića berìte (FN)*

ižbatìt, v. **žbatìt**

ižêmpal,* v. **žêmpal**

ižmarìt, v. **žmarìt**

ižmarivên, v. **žmarivên**

ižuminacjûn,* v. **izuminacjûn**,*

ižuminàt,* v. **izuminàt**,*

ižvampìt, **žvampìt**, -în (ved. *svampir*) – 1. izvjetriti; *usp. izvìtrit*; 2. *fig. nestati*; 3. *fig. ishlapiti mentalno*; *usp. rebambìt*

ižventàt, v. **izventàt**

J

- jablôn**, jablâna – vrsta ovećeg drveta, jablan (*Populus nigra*): *Prî je na Dolâc bîlo nîkoliko jablânih*; (v. 1.5.3.1.)
- jâbucica**, -e – ispupčenje na grlu muškarca, Adamova jabučica; (v. 1.1.4.1.)
- jâbuka**, -e – vrsta voćke istoimenoga ploda; (v. 1.3.12.)
- jacêra**,* -e (ve. *iazera*) – 1. ledenica, hladnjača; 2. *fig.* mjesto gdje je izrazito hladno: *Kakò da si u jacêru, šijâtike ne manjkô (IN)*; (v. 1.3.1.)
- jâci**, **jâcji**, *prid.* (*komp.* od jôk) – jači: *Tî si, bomè, pûno jâci od njèga; ... kad ni jâcji nîsù uspîli (Cima); usp. jôk*
- jâdot** (se) -on (se) – jadati (se): *Pošćîr jâdo svojè jôde (IN); Po cîle dône grînto i jâdo se; usp. jôd*
- jagânjac**, jagânjca – jaganjac, janje; samo u *izr. jagânjac Bôžji*; (v. 1.6.1.5.)
- jaglîca**, -e – 1. igličasti list bora; 2. vrsta plave ribe, iglica (*Belone belone*): *Nôjdrâže su mi frîške frîgone jaglîce; usp. jôgla; jaglûn*; (v. 1.4.11.)
- jaglicôra**, -e – mreža za lov na jaglîce; (v. 1.4.9.2.)
- jaglûn**, jaglûnâ, *m. augm.* – vrsta plave ribe, iglun, sabljarka (*Xiphias gladius*), veća od jaglîce; (v. 1.4.11.)
- jâgma**, -e, (tur. *yağma*) – otimanje, grabež: *Jutrôs je èpeta bîla jâgma za krûh.*
- jâgoda**, -e – plod kupine: *Ovòde su jâgode, bomè, môle i côrne, a na tarafêrmu bùdedu vèlike i carvène - ma tò nî îsta sôrta*; (v. 1.5.3.4.)
- jâgodica**, -e – dio lica pod okom: *Poglèdola je u tlèh, a jâgodice su njoj se zarumenîle*; (v. 1.1.4.1.)
- jâhta**, -e – brod za razonodu s kabinama za noćenje, veći turistički brod; (v. 1.4.1.2.)
- jâhot**, jâšen – jahati: *Ânci furèšti mòredu jâhot na tovâra;*
- *jâhot po muškû / po žènsku* – jahati s nogama na dvije strane / na jednoj strani
- jakèta**, -e (ved. *iacheta*) – sako; (v. 1.1.7.1.)
- jakètica**, -e ž (*hibr. dem.* prema ved. *iacheta*) – lagani ženski sako, *jaketîn*
- jaketîn**, -a, *m jaketîna*, -e, ž (ved. *iachetina*) – lagani ženski sako, manja *jakèta*, *jakètica*
- jaketûn**, -ûnâ, *m* (*augm.* prema ved. *iacheta*) – veća *jakèta*: *Svî îšćedu, kô terlîš, kô jaketûn... (IN)*
- Jakîn**,* -a (tal. *Ancona*) – talijanski grad Ancona na suprotnoj obali Jadrana; *uobič.* Ankôna; (v. 1.2.1.9.)
- jâkove-jâkove** (tal. *Giacomo Giacomo*) – izraz za klecanje u koljenima: *...a kolîna su mi cinîla jâkove-jâkove.*
- jakûhan**, jakûhni, -a(o), -o, *prid.* – odrastao, ojačan: *Môli mi je vèć jakûhan; usp. jôk*; (v. 1.1.4.2.)
- jâlov(i)**, -a(o), -o, *prid.* – 1. neplodan; 2. uzaludan: *Jâlov je... ovi jâlovi posôl; Jâlova je... ova jâlovo ženâ; jâlovo stvorènje; usp. mânco*
- jâlovica**, -e – neplodna žena: *Ne mòre imât dicè, jâlovica je*; (v. 1.1.5.2.)
- jâma**, -e – jama: *Butâli su stôrega mùlâ u jâmu*; (v. 1.2.1.1.);
- *jâma kagalînova* – smetlište, odlagalište: *Onî ca sù nâvar Bukaînke imâli jâmu kagalînovu (AD)*
- jâmit**, jâmi – imati zapremninu, zapremati: *Ovî karatîl jâmi dvò tòlitra.*
- jancîc**, -a – malo janje, janjčić: *Jednèga jancîca çu prodât, a jednèga ostâvit za nôs; usp. jânjac*; (v. 1.5.1.1.)
- jandarmerîja**,* **žandarmerîja**,* -e (tal. *gendarmeria*) – policija za vrijeme Austro-Ugarske, žandarmerija: *Ûvik je imô poslâ sa jandarmerîjon i finôncima (Cel.)*
- jandôrm**,* -a (ved. *gendarmo*) – žandar: *Nîsù ošervâli jandôrme pol krûšku... (IN)*;
- jânjac**, jônca – janje: *Svè je mânje jônci(h) po otòku; usp. jancîc, jagânjac*; (v. 1.5.1.1.)
- jânjatina**, **janjètina**, -e – janjeće meso, janjetina: *Nè znoš ca je bôje: jânjatina pecèna ôli lèšo*; (v. 1.3.6.1.)
- japjènica**, -e – vapnenica (vrsta tradicionalne zasvođene građevine od naslaganog vapnenca, u njoj se 40-ak dana

palila vatra, a od izgorjelog kamena pravilo se *jõpno*; (v. 1.2.1.6.)

jārica, -e – ženka pilić; *usp.* pìplica; (v. 1.5.1.1.)

jarīna, -e (ved. *giarina*) – prirodni šljunak, manji obluci pomiješani s pijeskom, *usp.* šūder; (v. 1.2.1.2.)

jarmènice, -ih *ž mn* – duga vesla na *svičarīci* kojima *šijāvac* održava brod na mjestu tijekom ribolova; *usp.* jōrōm; (v. 1.4.3.)

jarūh, jarūhà – neuškopljeni jarac: *Òdnili smo jarūhù u lūnu frīško ostrizènu kozù (IN)*; *usp.* brōv; (v. 1.5.1.1.)

jarušīc, -a – mladi jarac: *A u Grāblju jarušīci pāsu (pjesmica)*; (v. 1.5.1.1.)

jāslice,* -ih *ž mn* – božićne jaslice: *U svāku crīkvu būdedu vèlike jāslice za Božīc; uobič.* betlēm; (v. 1.6.1.2.)

jāstog, -a (ve. *astese*) – vrlo cijenjen veći morski rak, jastog (*Palinurus vulgaris*); (v. 1.4.15.)

jastožera, -e (v. jāstog) – oveći kavez u moru u kojemu se čuvaju živi jastozi; (v. 1.4.9.1.)

jāšcerica, -e *ž* – prištić na jeziku, jašterica (‘dobije se nakon izrečene laži’); *usp.* prašcerica; (v. 1.1.5.2.)

jāto, -a – jato (ptica, riba...): *Poglē(j) ovò jāto gavūni(h) - parī cōrni òblok!*; *usp.* čàp

jaūkāt, jaūcen – zapomagati, jaukati od boli: *Ne mōgu vèc ni spāt - stōro jaūce cīlu nōc*; (v. 1.1.6.5.)

jāval, jōvla – vrag, đavao: *Kakò da je jāval ūša ū nj; uobič.* vrōg; (v. 1.6.1.5.);
- *jāval jāvli, jāval javlèni* – razg. pravi vrag

jāvor, -a (ve. *lavrano*) – grmolika biljka aromatičnih listova, lovor (*Laurus nobilis*): *Meju sūhe smōkve ūvik se stāvi kojigōd līst od jāvora*; (v. 1.5.3.3.)

jazīcan, jazīšni; -a(o), -o, *prid.* – oštra jezika, jezičav: *Prōpja je jazīcan ovī naš... jazīšni susīd; Prōpja je jazīšna ovà naša... jazīšno susīda; Kojè jazīšno stvorēnje!*

jazīk, -a – 1. jezik u ustima: *Daržāt jazīk zā zube*; (v. 1.1.4.1.); 2. jezik kao jestivi dio: *Jazīk u šūg o(d) pomidōri(h) sa kāparima; (Cel.)*; 3. jezik kao govor: *Ōn parlatō na svè jazīke*;
- *špōrki jazīk* – prostački način izražavanja: *U njè ti je prōpja špōrki jazīk!*

jazišnica, -e – žena oštra jezika: *Nègo mu onà jazīšnica o(d) ženè nī otrēsla prèdiku! (IN)*; (v. 1.1.6.1.)

jē, jê – 1. upitna čestica (je li): *Jē ti otāc dōša dōma?*; 2. potvrдна čestica (da, jest): *Jē, dōša je!*

jēbāc, jēbca – vrsta manje bijele ribe zelenkaste boje iz porodice usnača (*Labridae*), mužjak *šōrnjace*, lumbrāk; (v. 1.4.12.2.)

jebāt, jebèn – *vulg.* spolno općiti: *Ėeee, mōj zērme, ca sī jēbo - jēbo si, sād je gotōvo!*; *...a onà mu govōri, da ako mōre jebāt be(s) sēlena, da će mōc i sa njīn (Cel.)*

jebā(t) se, jebèn se – 1. *vulg.* spolno općiti: *E, moj prījateju, sād je tāko: ca sī jēbo – jēbo si!*; 2. *fig.* mučiti se, gnjaviti se: *Jēbo son se s ovīn parangōlōn cīlo jūturo!*

jebēn, jebēni; -a(o), -o, *prid.* – *vulg.* težak, zadrt, zajeban: *Prōpja je jebēn ovī ... jebēni posōl; Prōpja mu je jebēna njegōva ... jebēno nōrōv!*; *Kojè jebēno stvorēnje!*; *usp.* zājebon

jebēnti, bēnti – *vulg.* sastavni dio mnogih psovki: *(je)bēnti māter, ... òca, ... svè mōrtve i žīve..., mlīkō māterinovo...*

jècot, jècon – jecati: *Ėno ti je tāmo, jèce vèc pōl ūre*; (v. 1.1.6.5.)

jedanaēsti, **jednādesti**,* *redni broj* – jedanaesti: *Jō son jedanaēsti po rēdū.*

jedīnāc, jedīnca – jedini sin, jedinac: *...kakò jedīnāc ne mōre zapūstīt imōnje (IN)*; (v. 1.1.3.3.)

jedīni, -a(o), -o, *prid.* – jedini: *jedīni sīn; jedīno cēr... jedīna je u famēju; jedīno dītè; usp.* jedōn jedīni

jedīno, *pril.* – samo jedno, jedino, na jedini način: *Jedīno tāko mōreš dōc krāju.*

jednāste, **jednādeset***, *broj* – jedanaest: *Sād je jednāste i kvārat.*

jednò, -o, *pril.* – 1. nešto specifično (za razliku od nečeg drugog): *Tò je jednò, a ovò je drūgo!*; 2. otprilike: *...i on-dā kùhot jednò dēsēt minūti.*

jedōn, jednā, jednò, *broj* – jedan: *jedōn covīk, jednā ženā, jednò dītè*;
- *jedōn jedīni* – jedan jedini: *Vīdila son ga jedōn jedīni pūt!*
- *jedōn pūt* – jednom, nekad davno: *Jedōn pūt son čapō... ;*
- *svè jedōn* – potpun: *Bī son svè jednā vodā (IN)*

jèdrilica, -e – brod na jedra (turističke ili sportske namjene): ...*kakò da bi joj mùž krepò ò' gloda dà je na ovì svèti dòn ostàvi jèdrilicu u mandràc! (IN)*; (v. 1.4.1.2.)

jedvà, *pril.* – jedva; *jedvà jedvice* – teškom mukom, jedva jedvice

jedvìt, *pril.* – samo u *izr.*: *na jedvìte jòde* – vrlo teško, na jedvite jade

jelèk, -a (tur. *yelek*) – prsluk: *Lòndinjer je stàvi mânču u žepìc od jelèka (IN)*; (v. 1.1.7.1.)

jelovina, -e – jelova građa; (v. 1.5.3.7.)

jelòž,* v. **delòz**

jelšamìn, **jelšomìn**, -a (tur. *yasemin*) – grm bijeloga cvijeta, jasmin (*Jasminum officinale*); (v. 1.5.3.3.)

Jelšàni, -ina/ **Jelšònka**, -e/ **jelšònski**, -ega – iz Jelse na Hvaru: Jelšanin; Jelšanka; jelšanski: *Za unjòlke se rèce ìsto 'jelšònski postolì'*

jemàtva, -e – berba grožđa (ključni posao ubiranja plodova, pored branja maslina i žetve lavande); (v. 1.2.6.1.);

- *po jemàtvi* – nakon berbe, rana jesen

jenòr,* -òrà (lat. *januarius*) – siječanj; *uobič.* parvì mìsec: *Omènduli procvàtedu dīgod vèc u parvì mìsec*; (v. 1.2.8.3.)

jèrbo* *vezn.* – jer: *Nìsòn nìkako mòga dòc prì, jèrbo...*; *nov. jer*; *usp. perkè*

jèrula, -e (ved. *ierula*) – gredica; malo zemlje podržano zidićem, najčešće uz kuću, za uzgoj cvijeća.

jès,* **jèš**,* -a (ve. *gesso*) – gips, kreda: *Jèson barbaškàju po kòrti đogrãfiki... (IN)*

jesòn, **son** – jesam, sam: *Jesòn, bì son tàmò jucèra, nìsòn mòga dòc prì*; *supr. nìsòn*; (v. 1.7.5.7 – bit)

jèza, **jèža**, -e – čestica obradive zemlje smještena na rubovima polja, među stijenjem, *pod bùšak*; (v. 1.2.1.1.)

ježina, -e, **ž**, **ježinac**, ježinca, *m* – morski jež: *Ubò son se na ježinu, popišàcu se na tò mìsto!*; (v. 1.4.17.)

jèžì(t) se, ježin se – 1. ježiti se, kostriješiti se: *Kakò se nècù jèžìt ovàko mòkar!*; 2. srditi se: *Ca sè jèžiš bes potribe!* (*ŽK*)

jèžuri, -ih – srsi: *Jèžuri me çapòjèdu kad mi se tukò isvùc u onò hlòdne kàmare!*; (v. 1.1.5.2.)

jìcè, jìcà, **ìcè**, ìcà – jelo: *Bìlo je dobrò (j)ìcè i pìcè*; *usp. spìza, jìzbina*

jìd, jìda, **ìd**, ìda, *m* – ljutnja: *Kakò me nèce çapàt jìd kad vìdin kakò su isprasàli posòl...*;

- *pùknit òd jìda* – puknuti od zavisti: *A onà, sòmo ca nì pùkla òd jìda!*

jìdan, jìdni, **ìdan**, ìdni; -a(o), -o, *prid.* – jutit, bijesan: *(J)ìdan je ... (j)ìdni covìk*; *(J)ìdna je... (j)ìdno ženà*; *(j)ìdno dītè*; (v. 1.1.6.2.)

jìdìt (se), jìdin (se), **ìdìt** (se), ìdin (se) – 1. ljutiti koga: *Nemòj me jìdìt!*; 2. ljutiti se: *Màti je šìla / màti se idìla...* (*Po*); *usp. sòrdìt*

jìdrit, -in, **ìdrit**, -in – jedriti: *Lakò je (j)ìdrit sa dòbrin vìtron*; (v. 1.4.5.1.)

jìdro, -a; **ìdro**, -a – jedro; (v. 1.4.3.);

- *latìnsko (j)ìdro* – starija vrsta četverokutnog jedra

jìga, **ìga**, -e – vrsta male bijelo-plave ribe, poput *gavunića*; (v. 1.4.12.4.)

jìst, v. **ìst**

jìzbina, **jìžbina**,* -e – jelo, hrana: *Nì me komodàla onà jìzbina*; *Ma jè ovò jìžbina za lavurònta! (Cel.)*; *usp. jìcè*

jò, **jò**, mène, me, *zamj.* – ja: *Jò mìslin dà ìmon pròv*; *Ni jò ne hàjen...*; *Jò son parvì dòša!*; *Jò èu dòc sùtra.*

jòd, jàda *m* – jad, čemer, briga: *Poščìr jàdo svojè jòde... (IN)*; *usp. jàdot se*;

- *na jedvìte jòde* – teškom mukom

- *ni pòl jàda* – manje zlo

jòdar, jòdri; jòdrà, jòdro; jòdrò, jòdro, *prid.* – jedar, svjež, dobra izgleda: *Pròpja je jòdar ovì... jòdri mladìc*; *Pròpja je jòdrà ovà... jòdro dīmjà*; *Pròpja je jòdrò ovò... jòdro dītè.*

jògla, -e – igla: *Jòglih ìmo dvì vòrsti: za šìt ròbu i za kàrpit mrìže*; *usp. jaglìca*; (v. 1.2.4.2., 1.4.9.1.)

jòjà, jòj, jòjih *sr mn.* – 1. jaja peradi: *Govòri da mòre izìst fritàju o(d) dèset jòj (jòjih)*; 2. testisi: *Udrì son se u*

jōjǎ...; (v. 1.1.4.1.)

jōje, -a *sr* – jaje peradi: *Daržǎli smo kòkoše, pòradi jōj... (Cel.);*

- *jōje nǎ oko* – prženo jaje na oko
- *jōje u sòrbulu* – meko kuhano jaje
- *jōje ù tvrdo* – tvrdo kuhano jaje
- *ćūtīt jōje* – osjetiti spolni nagon
- *hodīt po jōjīma* – kretati se pažljivo, kao po jajima

jojǎ,* *nepr.* (malezijski *jo-jo*) – vrsta igracke, kotačić na uzici koji pokretima ruke ide gore-dolje; (v. 1.6.5.1.);

- *bīt na jojǎ* – biti loše raspoložen
- *dignit se na jojǎ* – probuditi se loše raspoložen, *slǎbe vòje*

jōk, jōki; jōkǎ, jōko; jōko, jōko, *prid.* – jak: *Jōk je kakò... jōki bròv; Jōkǎ je kakò... jōko mazgǎ; Pròpja je jōko ovò... jōko stvorénje; usp. jakùhan, potènat;* (v. 1.1.4.2.)

jōko, *pril./ jāce, jācje, komp.* – jako/jače: *Jōko je puhǎlo, a danǎs bi mòglo jǎš i jāce!*

jōla, -e (tal. *iole*, njem. *Jolle*) – vrsta jedrilice, ‘olimpijska jola’; (v. 1.4.1.2.)

jōnka, -e – jamica: *Za igrǎt na frǎnje bìlo bi se izdùbìlo dvī jōnke.*

jòpeta, v. *èpeta*

jòpno, -a – vapno: *Prī se jòpno cinīlo u japjènice, a sǎ(d) se kupùje u sakète; usp. japjènica, klǎk;*

- *gòšeno jòpno* – vapno miješano s vodom
- *žtvo jòpno* – negašeno vapno

jòrbul, -a (stdlr./lat. *arbor*, jul. *iorbul*) – jarbol na brodu; *usp. arburòda;* (v. 1.4.3.)

jòròm, jòrma – poprečna greda (sa *škèrmima* i *škermadûron*) na brodu (*sviçarīci*) koja prelazi strane broda zbog dugih vesala (*jarmènicih*) kojima se veslač (*šijǎvac*) održava na zadanom mjestu; *usp. sòha;* (v. 1.4.2.)

jòtra, -e – jetra: *Kò pùno lòce, raspǎšće mu se jòtra; usp. žigerica;* (v. 1.1.4.1.)

jòvīt (se), jòvin (se) – javiti (se): *Jòvīla mi da je òn ùmor; I réd je da von se dòpokon jòvin sa dvò slòva (Cel.)*

jòvjǎt (se), jòvjon (se) – javljati (se): *Nīšta mi ne jòvjodu; Nīšta se ne jòvjo, kò znò dī je!?*

jubīn, jubīna (stdalm./lat. *lupus*) – vrsta cijenjene bijele ribe, lubin, brancin (*Dicentrarchus labrax*); (v. 1.4.12.1.)

jūbīt, jūbin – 1. voljeti, biti privučen: *Jūbin ga vèće o(d) svèga; 2. cjelivati: Njū jūbi u pèšnje, a mōlega u celò; uo-bič. bušīvāt;* (v. 1.1.6.4.);

- *ǎko von se jūbi* – poziv pridošloj osobi da se pridruži jelu; (v. 1.3.14.)
- *jūbīt svīcū* – biti privučen svjetlom svijeće (o ribi): *Pòcele su sardèle jūbīt svīcū.*

jūbjen(i), -a(o), -o, *prid.* – ljubljen, drag: *Jūbjen si mi, jūbjeni sīnko mōj!; Jūbjena si mi, jūbjeno ćèri mojǎ!; Jūbjeno dītè mojè!; usp. dròg*

jubòv, jubāvi – ljubav: *Da nijè jubāvī ne bì svīta bìlo... (pjesmica);*

- *Nī jubòv jūhǎ od fažòla* – Nije ljubav bezazlena stvar
- *Nīsù vèj u jubāvi* – Posvađali su se: ... òl’ ne vīdiš, nīsù ti onè vèj u jubāvi!
- *cinīt jubòv* – voditi ljubav: *Da nīsù cinīli jubòv, ne bì sǎd bìla nosēcǎ - a bomè!*
- *ucinīt jubòv* – učiniti uslugu: *Ucīn mi jubòv, bùd kraj mōlega dòkli se jò ne vròtin i(s) spīze!*

jucèr, **jucèra**; **ucèr**,* **ucèra**,* – jučer: *Jucèra je bì u nòs dòma; usp. prīkucer;* (v. 1.2.8.5.)

jūdi, jūdī(h) – ljudi: *Pùno je svīta, mǎlo jūdī(h); usp. covīk, cejadīn; svīt*

jūgo, -a – čest II vjetar, jugo: *Kal pūše jūgo, u pòrat nī bonāce; usp. jūžina, širòko*

Jugoslāvija, -e – Jugoslavija; *stòro Jugoslāvija* – Kraljevina Jugoslavija: *U vrīme stòre Jugoslāvije krùh je bì po dīnar, a poglè(j) sǎd!*

jūhǎ, juhê – juha: *Nè znoš ca jè bòje: jūhǎ, oli mēso lēšo iz juhê; fòlšo jūhǎ* – juha bez mesa; (v. 1.3.5.1.)

juhātno, *pril.* – tekuće poput juhe: *Nekǎ bùde vèće juhātno!; usp. likvido*

jūho,* **ùho**, -a – uho (govorilo se *jūho* umjesto *ùho* iza prijedloga ‘u’): *Trumbetǎla joj je ù juši... (IN)*

jūjan, jūjni; -a(o), -o, *prid.* – nerazbuđen, snen, smrknut: *Ca s̄ t̄ako jūjan, òl' si slābo spī?*; (v. 1.1.6.3.)

jūjāt (se), jūjon (se) – ljuljati (se): *Ne jūjoj ga t̄ako, ispāšće iz gongolīzala!*; *Ēno ti ga dī se jūjo po bōtima; usp.* gingāt, gongolīzāt

jūnāc, jūnca – mlado govedo: *Svićica od jūnca – e, otò mi je bīlo ništò nòvo!*; (*Kru*)

junōk, junōkā – 1. mladić (uglavnom iz Zagore) koji je služio kod boljestojećeg težaka: *Tukāće mi nōc jōš jednēga junōkā za ù poje*; (v. 1.1.3.4.); 2. junak

junōški, -o, -o, *prid.* – junački: *junōški mladić*; *junōško dīmjà*; *junōško dītē*.

jūski, *pril.* – 1. čovječno, ljudski; dolično: *Tukōš bit obucēn jūski kal grēš na žalovonje*; 2. jako, čvrsto, muški: *Daržī tō jūski i ne pūšćoj iz ruke!*; *usp.* jūdi; covīcan

jūsta, jūst, jūstih – usta: *Ispō je mōlemu ćucīn iz jūsti(h), (iz jūst)*; (v. 1.1.4.1.)

- *okīnit od jūsti(h)* – otkinuti od usta; *fig.* žrtvovati se, odreći se

- *pūna su mu jūsta* – stalno govori pohvalno, veliča koga ili što

- *bit po jūstīma* – biti predmet govora, tračanja: *...i da ne bī bīli po jūstīma i mī smo se ôrmoli (IN)*

- *Is tvojih jūst u Bōžje ūši!* – Dao Bog da se ostvari to o čemu govoriš!

jūšan, jūšni, jūšna, jūšno, *prid.* – razdražen, raspaljen, ljut: *Jūšan je... jūšni covīk*; *Jūšna je... jūšno ženā*; *jūšno dītē*; (v. 1.1.6.2.)

jūšit (se), jūšin (se) – 1. žestiti (se): *Pōce se je jūšit...*; 2. razdražiti (se): *A onē sōmo muškē jūšidu (Cel.)*

jūšno, *pril./ jušnīje*, *komp.* – ljutito/ljuće: *Jūšno mu je odgovorīla, da jušnīje nī mōgla.*

jūšt(i), -a(o), -o, *prid.* (tal. *giusto*) – 1. točan: *jūšti kōnat, jūšto mīra*; 2. pravedan; (v. 1.1.6.1.)

juštāt, -ōn (ve. *giustar*) – podešavati: *juštāt konōp, mrīžu...*; *usp.* najuštāt

jūšto, *pril.* (ve. *giusto*) – 1. upravo, baš: *Jūšto je dōša!*; 2. točno: *Naprāvi je jūšto po mīri.*

jūt, jūti; jūtā, jūto; jūto, jūto, *prid.* – kiseo: *Pūno je jūt ovī... jūti kūkumar*; *Pūno je jūtā ovā... jūto narōnca*; *Pūno je jūto ovō... jūto vīnō.*

juṭika, -e – vrsta luka, ljutika; stavlja se u *kvasīnu (Allium ascalonicum)*; *uobič.* škalōnja; (v. 1.3.7.1.)

jutinā, -ē – 1. bijes, srdžba; 2. kiselost

jūti(t) se, jūti se – postajati kiseo: *Ōl' ti se vīnō pōcelo jūti?*; *usp.* izjūti(t) se

jūto, *pril.* – 1. oštro, kiselo; (v. 1.3.8.2.); 2. jako, mnogo;

- *jūto kakō kvasīna* – kiselo kao ocat

- *jūto narōnca* – gorka naranča (stablo i plod)

- *jūto potrība* – velika, hitna potreba

- *jūto plākot* – jako plakati

- *jūto zīmā* – oštra zima

- *jūto zmajū* – zmija otrovnica, *zālo gūjā*

- *jūto se privārit* – teško se prevariti

jūtro, -a *sr-* jutro: *Tēga jūtra nī bīlo nīkoga vīdit pō moru*; (v. 1.2.8.1.);

- *ōd jutra dō noćī* – cijeli dan, neprestano: *Onā mōre govorīt ōd jutra dō noćī!*

jūtros, **jūtroska**,* *pril.* – ovoga jutra, jutros: *Jūtroska ga nī stāvi ni volīko na jūsta (IN)*

južīn, -a, **južīnēt**, -a – slabiji JI vjetar, slabije jugo: *Nōjlāšnje je jūdit po južīnu*; *usp.* jūgo

jūžina, -e – toplo i vlažno vrijeme, *mēko vrīme*; *usp.* jūgo

---

K

---

kābal, kōbla – drveni sud za vodu; (v. 1.2.6.2.);

- *Lije kakò is kōbla* – Pada jaka kiša

kabanica, -e – kišni ogrtač, kabanica: *Svēti Andrija kabanice dīli*; (v. 1.1.7.1.)

kabina, **gabina**, -e (tal. *cabina*, ved. *gabina*) – mala prostorija; kabina na brodu, kupalištu: *Na kabīne o(d) Bānja bīli bidu dīgli svā vrōta pīko zīmē*.

kāca, -e (ve. *cazza*) – lov: *Kacadūrī grēdū u kācu sa pasīma*;

- *cinīt kācu* – biti u zasjedi, potjeri: ...*karabinjēri su mu cinīli kācu (IN)*

kacabōbulo,* -ota (tal. *vulg. cazzabubolo*) – zafrkant, spadalo koji ga ‘spusti’ komu, zajebant; (v. 1.1.6.1.)

kacacōd, -a *m* (ve. *cazzaciodi*) – šiljati alat kojim se upušta glava čavla u drvo; *usp. kacavīd*; (v. 1.2.5.)

kacadūr,* -ūrā (ve. *cazzador*) – lovac: *Kacadūrī nēcedu mōc lovīt galināce (Cel.)*; *nov. lōvac*

kacamarīn,* -a (ved. *cazomarin*) – trp, morski krastavac (*Holothurius priapus*); *uobič. pištēj*; (v. 1.4.15.)

kacāt,* -ōn (ve. *cazzar*) – 1. zabit; *uobič. zabīt*; 2. zagnjuriti koga pod more; *uobič. fundāt*, *ucinī(t) serenāžu*

kacavīd, -a *m* **kacavīda**, -e *ž* (ved. *cazavide*) – uobičajeni ručni alat, izvijač za vijke: *Donēs mi jedōn vēli kacavīd!*; *usp. kacacōd*; (v. 1.2.5.)

kacjōla, -e (ve. *cazziola*) – velika žlica za grabljenje jela, kutlača, zaimača, ‘šefla’: *Stāv mi dvī kacjōle u pjāt!*; (v. 1.3.2.2.)

kacjōlīn, -a (prema ve. *cazziola*) – zidarski pribor, mala mistrija, mala ‘žlica’

kāco,* -ota (ve. *cazzo*) – *vulg.* muško spolovilo; u hvar. govoru susreće se u nazivu ribe (kneza) – *kācoderē*; morskoga trpa – *kacamarīn*; te ponekad u psovci – ‘*kāco!*’

kācoderē, **kācodirē** *m nepr.* (tal. reg. *Cazzo di re*, lat. *Coris julis*) – vrsta bijele ribe lijepih šarenih boja, knez (muž-jak); ženka *kinjēz* je malo manja

kacōt, -a (ve. *cazzoto*) – udarac šakom, pestom: *Čapāčeš kacōt!* – Opalit ću te šakom!

kāca, -e – (tal. *caccia*) – igra bacanjem kožnate loptice, igrali je *Svetonedijani*; *isto*: zogafālo

kād, **kā(d)**, **ka(d)**, **kāl**,* **kal**,* – kada (naglašeno samo u upitnom i samostalnom obliku): *Nī vēc kād* - kasno je;

Kā(d) si dōša? - Dōša son ka(d) son mōga; Kāl ćeš ēpeta dōc? - Dōću kal būden mōc; usp. kādikād, kāltād;

- *ka(d) bīlo* – bilo kada, svejedno kada: *Mōreš dōc ka(d) bīlo, ùvik smo dōma*.

- *ka(d)-tād* – prije ili poslije: *Dōće mi ōn po(d) cāte ka(d)-tād!*

kadāver, -a (tal. *cadavere*) – mrtvo tijelo, truplo, lešina (ljudska ili životinjska): *Kadāveri su plūtoli pō moru; Blīd je kakō kadāver!*; *usp. martvāc*

kadēna, -e (ved. *cadena*) – 1. lanac (*npr.* za sidrenje); (v. 1.4.4.); 2. lančić, ukrasni lanac: *Kadēna pīko pārsih*.

kadēt, -a (tal. *cadetto* od fr. *cadet*) – pitomac vojne akademije, časnički pripravnik na brodu

kadīfa,* -e (tur. *kadife*) – vrsta skupocjene tkanine, baršun, pliš; (v. 1.1.7.2.)

kādikād, *pril.* – povremeno: ... *i stāvit kādikād kojū fētīcu limūnā (Cel.)*; *usp. kvandīkvāndo, ōnjitānto*

kadūja, -e – kadulja, žalfija (*Salvia officinalis*): *Mēd o(d) kadūje je dōbar za kāšaj*; (v. 1.5.3.3.)

kadūnjok, -a – vrsta velikog jestivog puža koji živi uz kadulju; (v. 1.5.1.4.)

kafā, -ê (tur. *kahva*, tal. *caffè*) – 1. kava: *Hōcemo pōc popīt kafū?*; (v. 1.3.10.1.); 2. kava u zrnu: *Prī se je kafā bruš-tulāla*;

- *bīlo kafā* – tradicionalni doručak od kavina surogata s mlijekom: *Prī se kafā cinīla o(d) Dīvke - a kō bi bī dō prōve kafē?*; (v. 1.3.4.2.)

kafāna, -e – kavana: *Prî onëga rāta i u Lōdi je bīla kafāna*; (v. 1.2.1.7.)

kafēn, kafēni, -a(o), -o, *prid.* (ve. *color caffè*) – smeđ, kestenjast: *Bī je vās kafēn u otū... kafēnu tōniku*.

kafēno, *pril.* (ve. *color caffè*) – smeđe boje: *Svā se obūkla u kafēno*.

kafetjēr,* -a (tal. *caffetiè*) – vlasnik *kafāne*; (v. 1.1.3.4.)

kāga,* -e (tal. *cacca*) – nešto prljavo, posrano; *usp. mērda*

kagadūra,* -e (ved. *cagadura*) – upljuvak, životinjski izmet, sranje

kagalīnova,* -e (v. *kāga*) u *izr.*:

- *jāma kagalīnova* – smetlište; *usp. jāma*

kagarēla,* -e (ve. *cagarela*) – razg. proljev: *Ćapāla ga je kagarēla!*; *usp. prōliv, kōlika, poserāvica, šćikarēla*; (v. 1.1.5.2.)

kaič, **kajič**, -a (ved. *caicio*, od tur. *kayık*) – manji brod, nekada samo na vesla, sada i na motor. *Kaič ĩmo dvō veslā, ma nĩmo škāf; Pōc nā more sa kajičen...*; (v. 1.4.1.1.)

kaīn, **kajīn**, -a (ve. *cain*) – umivaonik, lavor (limeni ili *od majōlike*): *... jedōn stōri škorcōni kaīn*; (v. 1.2.4.2.)

kaīn (trs. *cain*) – oponašanje bolnog glasanja psa (onomatopeja): *Pās je cinī kaīn-kaīn kāl ga je udrī kāmikon*.

kājak,* *kōjka* – zub umnjak kod mule, mazge; (v. 1.1.4.3.)

kājiš, **kāiš**, -a (tur. *kayış*) – opasač, remen: *Ako otāc ũzme kājiš ũ ruke - ōboj ga se tēbi!*; *usp. tarkīja*; (v. 1.1.8.1.)

kājla, -e (njem. *Keile*) – komadić drva klinastog oblika koji se stavlja pod kamen tijekom zidanja

kājot se, *kājen se* – kajati se: *Jō se nīkad ne kājen - ca jē bīlo, bīlo je!*; *usp. grīs(t) se*

kāka, -e (ve. *caca*) – 1. izmet (u govoru s djecom); 2. *fig.* prljava stvar

kākica, -e (*hibr. dem. prema ve. caca*) – mali dječji izmet: *Āla dā, sā(d) cemo ocīstīt kākicu*.

kākit (se), -in (se) (ve. *far caca*) – kakati (u govoru s djecom): *Hōćeš kākit, līpi mōj?*; *Nemōj se kākit u gāće, sā(d) si vēlik!*

kakō, *pril.* – 1. na koji način: *Kakō cemo tō ucinīt?*; 2. kao: *kakō ništa* – vrlo lako

kakogōdera, *pril.* – na bilo kakav način: *Nī bīlo drūge nēgo provāt ćapā(t) se kakogōdera vōrhā jōrbula...* (IN)

kakōmudrōgo, *pril.* – bilo kako, neuredno: *Īša je u barbīrā, jer ne mōreš pōc na mīsu kakōmudrōgo!* (IN)

kakōv, *kakōvi*; *kakōva*, *kakōvo*, *prid.* - *kakav*: *Kakōvi covīk, a kakōv je prī bī!*; *Kakōvo ženā, a kakōva je prī bīla!*; *Kakōvo lōzje ĩmote?*; *usp. nīkakov*

kakōvo, *pril.* – *kakvo*: *Ca tī se parī, kakōvo je?*

kāl,* *kā(d)*, v. **kād**

Kalabrēz, **Kalabrēž**, -a (tal. *Calabrese*) – Kalabrežanin, stanovnik Kalabrije

kalafatāt, -ōn (ve. *calafatar*) – zabijati stupu u raspukline, popravljati *rašūšneti* brod

kalafōt, -a (tal. *calafato*) – brodograditelj; majstor koji *kalafatāje*; (v. 1.1.3.4.)

kalājs,* -a (tur. *kalaycı*) – popravljач limenog posuđa (lemljenjem = kalajisanjem): *“Kalājs! Kalājs!” vikāli su po kōli Cīgani ka(d) bi pasāli priko Fōrā*.

kalamīta, -e (tal. *calamita*) – 1. gromobran; 2. magnet; 3. *fig.* sve ono što jako privlači: *Jubōv... je kalamīta* (IN)

kalandrāka,* -e (trs. *calandraca*) – vrsta gulaša od usoljenog nesusenog mesa: *Gūlaš o(d) brāvetine... a zovē se kalandrāka* (IN); *usp. kaštradīna*; (v. 1.3.5.2.)

kalāt, **skalāt**, **iskalāt** (se), -ōn (se) (ve. *calar*) – 1. spustiti (se), skinuti (se); *supr. išāt*; *usp. spūstīt*; *kalōvāt*; 2. oslabjeti (vjetar, sunce...);

- *Kāla se odozgōra!* – Spusti se!

- *kalāt bandīru, kalāt jīdra...* – spustiti zastavu, spustiti jedra...

- *kalāt bōr* – raspremiti božićno drvce

- *kalāt cīnū* – spustiti cijenu, pojeftiniti

- *kalāt kilā* – skinuti kilograme, smršavjeti

- *Kalāli su dōni* – Dani su postali kraći

- **Kalô je barômetar** – Pao je tlak zraka (navještava promjenu vremena)

- **Kalô je vîtar; Kalâlo je sùnçe** – Oslabjeo je vjetar, spustilo se sunce

kâlce,* -ih ž mn (ve. *calze*) – ženske čarape; *usp.* mezokâlce

kalcète, -ih ž mn (ve. *calzete*) – čarape: *Mâma, dî su mi kalcète?*; (v. 1.1.7.1.);

- **stâvit (zbit) òbe nõge u jednù kalcètu** – biti u žurbi; biti prisiljen zadovoljiti se s manjim

kaldâja,* -e (tal. *caldaia*) – 1. kotao za toplu vodu u štednjaku: *Vazmî mâlo teplê vodê is kaldâje!*; (v. 1.3.1.);

2. kotao parnog broda; 3 kotao za destilaciju

kaldèca,* (tal. *caldezza*) – toplina, vrućina: *Po ovôj vrućinî, kaldèci... (IN)*; *usp.* kaldûra; (v. 1.4.8.1.)

kaldûra,* -e (ve. *caldura*) – vrućina, pripeka, žega: *San Lorênzô - gran kaldûra...*; (v. 1.6.1.8.); *star.* kaldèca; *nov.* vrućinâ; (v. 1.4.8.1.)

kâleb, gâleb -a –galeb (*Larus cacchinans*);

- **kâleb kâukor (grêgula)** – galeb klaukavac (*Puffinus cinerius*)

- **kâleb marîfn** – mladi galeb smeđe boje (prije nego postane posve bijel)

kalendôr, -ôrâ (tal. *calendario*) – kalendar: *Poglêdoj u kalendôr na kojî je dôn Uskârs ovêga godîšća.*

kalèta, -e (ve. *caleta*) – uska ulica, uličica: *Onî stojîdû u onû kalètu iza crîkve; usp.* kôla; (v. 1.2.1.7.)

kâlèž, -a (lat. *calix*) – misna čaša sa stalkom, kalež; (v. 1.6.1.2.)

kâlgod, pril. – ponekad, katkada: *Kâlgod dôjde, ma rîtko kâd.*

kalgôd, pril. – bilo kada, kadgod: *Kalgôd dôjde ùvik bùde barûfe.*

kâli, v. **kôl**

kalîg,* -a (ve. *caligo*) – magla na moru: *Pôsli lîta znô bit kalîg pò moru;* (v. 1.4.8.1.)

kaligerîja,* -e – postolarska radionica; *uobič.* postolarîja

kaligîr,* -îrâ (ve. *calegher*) – postolar: *Bî son u Štefanîna kaligîrâ;* *uobič.* postolôr; (v. 1.1.3.4.)

kalkulât,* -ôn (tal. *calcolare*) – računati, procijeniti: *Cejadîn kalkulô: 'mûjte je', a ispâde skûpje! (IN)*

kâlma (tal. *calma* – zatišje) – samo u *izr.*:

- **bonâca kâlma** – mirno more bez vjetra

kalmadûra,* -e (prema tal. *calma*) – mirnoća zraka i mora, utiha: *Ma kojâ kalmadûra!*; (v. 1.4.8.1.)

kalmât, -ôn (tal. *calmare*) – smiriti, utišati: *Bûra je kalmâla; usp.* utîhnut, umîrit; *kalmôvât*

kalmôvât, -ôjèn (tal. *calmare*) – smirivati; *usp.* *kalmât*

kâlo, -a m (ve. *calo*) – otpadak robe u prodaji (ribe, mesa...); *usp.* târa

kalôda,* -e (ve. *calada*) – 1. neprobojan oblak ili gusta magla spuštена na horizontu pri sunčevu zalasku; (v. 1.4.8.1.); 2. spuštanje u more bez prekida (mreže, parangala)

kalôvât, skalôvât, -ôjèn (ve. *calar*) – 1. spuštati, skidati; 2. opadati (vjetar, sunce...); *usp.* spûšçât; *kalât*;

- **kalôvât bôge, svê svêce...** – psovati spominjući ime svetaca

kâltâd, pril. – kad-tad: *Kâltâd dôće îstina na vîdilo!*; *usp.* kâd

kalûma,* -e (tal. *caluma*) – 1. konopac kojim se na početku i na kraju sidri *parangôl* ili *mriža* te postavlja *sinjôl*; (v. 1.4.9.2.); 2. improvizirano sidro s kamenom; 3. signal na moru usidren utegom

kalumât,* -ôn (ve. *calumar*) – 1. spustiti u more konop opterećen utegom; 2. *fig.* uvaliti: *Kalumô je ùzu; Kalûma!* – Spusti u more! (zapov. na brodu); *usp.* zakalumât

kalumîr,* -îrâ (prema tal. *caluma*) – član ribarske družine koji spušta i skuplja olova od mreže; (v. 1.4.9.3.)

kalumôvât, -ôjèn,* (ve. *calumar*) – 1. spuštati u more konop...; 2. *fig.* uvaljivati

kalûža, kalûžina, -e – mjesto s mnogo blata, kaljuža; (v. 1.2.1.1.)

kalvârij, -a (tal. *calvario*) – muke, patnje: *...ka(d) smo pasâli tî kalvârij priko môra (IN)*;

- **pasât kalvârij** – proći teške muke, patnje

kâmara, -e (ve. *camara*) – soba: *Îmoš jôš kojû kâmaru za afitât?*; (v. 1.2.3.1.)

kamarèta,* -e (ve. *camareta*) – sobica

kamarîn,* -a (ve. *camarin*) – mali tamni prostor, spremište, smješteno najčešće *po(d) skāle*: ...*stāvit rećôm u kamarîn (IN)*; *usp.* bužākula; (v. 1.2.3.1.)

kamarjêr,* -ērā (ve. *camarier*) – 1. konobar: *Kamarjêr kojî znô ca jê prôvo mîra...: (Kru.)*; *nov.* kōnobar; (v. 1.1.3.4.); 2. poslužitelj, sobar na brodu, u hotelu; (v. 1.4.6.)

kambjät (se),* -ôn (se) (tal. *cambiare*) – 1. promijeniti: *Nî se ništa kambjālo*; 2. presvući se; *uobič.* promīnīt (se)

kambrîk,* (bra,pit,vis), -a (engl. *cambric*) – tkanina za košulje, bluze i sl.; (v. 1.1.7.2.)

kamelôt, -a (tal. *cammello*) – uvezena deblja tkanina od kozje dlake; (v. 1.1.7.2.)

kamencîc, -a – kamenčić: *Intrô mi je nîki kamencîc u postôl.*

kāmenica, -e – 1. vrsta velike kamene posude u kojoj se nekada čuvalo ulje: *Nāmi je u dvôr jôš ùvik jednā stôro kāmēnica*; (v. 1.2.3.2.); 2. školjka oštriga (*Ostrea edulis*); (v. 1.4.17.)

kamēnje, -a – kamenje: *Tukô butā(t) cā tò šporkîce!*; (v. 1.2.1.2.)

kamijôn, -a – teretno vozilo, kamion; (v. 1.2.7.1.)

kāmîk, -a – kamen: *Potêga ga je kāmîkon, divjôk jedôn!*; *usp.* kôgol; (v. 1.2.2.);
- **kāmîk u kôršîma** – kamen pravokutnog oblika poslagan u redove; (v. 1.2.2.)

kamîšor,* -a (tur. *kamî*) – otpadnik, razbojnik, hajduk; *usp.* ajdûk: *Po otôku nî bîlo kamîšorih*; (v. 1.1.3.3.)

kamîž,* -a (ve. *camiso*) – svećenikova bijela odora; (v. 1.6.1.2.)

kamîža,* -e (ve. *camisa*) – vrsta starinske bluze; (v. 1.1.7.1.)

kamîžôla,* -e (ve. *camisola*) – stari tip ženskog haljetka, prototip *jakefîne*; (v. 1.1.7.1.)

kamîžolîn,* **kamîžjolîn,*** -a (ve. *camisolin*) – kraća *kamîža*, poput prsluka; (v. 1.1.7.1.)

kamîžôt,* -a (ve. *camisoto*) – tradicionalni ženski radni kaputić, sprijeda je bio kraći (do struka) a straga duži (do bokova), kopčao se sprijeda s *ônžulima (VM)*; (v. 1.1.7.1.)

kamomîl, -îla, tal *camomilla*) – 1. ljekovita biljka, kamilica (*Matricaria chamomilla*); (v. 1.5.3.3.); 2. vrsta umirujućeg napitka: *Popîj tò kamomîla!*; (v. 1.3.10.1.)

kāmp, -a (engl. *camp*) – obitavalište pod šatorima za turiste (danas turistička zona za šatore i autoprikolice)

kampāna,* -e (ve. *campana*) – u obliku zvona; u izrazima poput:
- **svîcā kampāna** – petrolejska svjetiljka s porculanskim sjenilom u obliku zvona
- **vêšta ala kampāna** – suknja u obliku zvona

kampanêl, -èla (ve. *campanil*) – zvonik: *U cîli Fôr su trî kampanèla!*; (v. 1.6.1.1.)

kampanèla,* -e, ž (tal. *campanella*) – vrsta cvijeta, zvončić; (v. 1.5.3.6.)

kampjûn, -ûnā, *m* (ved. *campion*) – uzorak; *iron.* šampion, mangup: *Tò su kampjûnî kojî ne priznājedu nîjednega svêca (IN)*; *usp.* kaparjûn; (v. 1.1.3.3.)
- **kampjûn od vînā** – uzorak vina koji se davao *sansîrû* pri ugovaranju prodaje

kamûf,* -a (ve. *camufo*) – ukrašeni nabor na dnu haljine; *usp.* volān; (v. 1.1.8.1.)

kāna, -e (ve. *cana*) – 1. trska; 2. puščana cijev; *usp.* *bajunêta in kāna*; 3. vrsta starinskog plesa; (v. 1.6.4.1.)

kanadîndija,* **kanadedînga,** -e (ve. *canadindia*) – indijska bambusova trska, pruce: *katrîda ol kanadîndije*

kanāja,* -e (ved. *canaia*) – 1. rulja, ološ; 2. nitkov: *Ôn je karônja, kanāja! (TM)*; (v. 1.1.6.1.)

kanalîca, -e – u *izr.* *kûpa kanalîca* – tradicionalni žljebasti crijep; *uobič.* *kûpa*

kanapè, -a (tal. *canapè*) – dio namještaja, sofa, kauč; (v. 1.2.4.1.)

kanarîn, -a (ve. *canarin*) – vrsta ptice pjevice žute boje, kanarinac (nije autohtona ptica) (*Serinus canaria*)

kānat, *kōnta m* (tal. *canto*) – pjev: *Bîlo je lîpo cût otî kānat (Kru)*; *usp.* kantônje

kānava, -e (ve. *canevo*) – konoplja, kudjelja; vlati konoplje kojima se omataju navoji na metalu ‘da dihtaju’; *usp.* stûpa; konopjîka

kanavāca, **kanevāca,** **karnavāca,** **karnevāca,** -e (ve. *canevazza*, ved. *canavaza*) – kuhinjska krpa: *Pêce, štrāce, kanavāce... (Pi)*; *Po noćî pokrîj tîce sa kanevācon da in bûde škûro... (FN)*; *Kakò da ga je mōkron karnevācon opāha po glōvî... (IN)*; *usp.* štrāca; (v. 1.2.4.2.)

kanavîna,* -e (ve. *canevina*) – tkanina od kudjelje i konjske dlake za ukrućivanje odijela; (v. 1.1.7.2.)

kancelarija, -e (ved. *canzalaria*) – ured: ...*danäs bi te cëkola u nôjmänju rûku kancelarija, ako në i cãgod bøjega (IN)*; (v. 1.2.1.7.)

kancelista,* **kancilista**,* -e (ve. *cancelier*) – pisar, niži činovnik, sudski činovnik; *usp.* impjegôt; (v. 1.1.3.4.)

kancënica, -e – vrsta udice za ribarenje na većim dubinama, posebno za lov na *kônjce*: ...*iša son na kancënicu provät srïçu (MJ)*; (v. 1.4.9.1.)

kancôna,* -e (ve. *canzona*) – pjevana pjesma: ...*pãla je kancôna; uobič. pisma*

kanconëta, -e (ve. *canzoneta*) – pjevana pjesmica: *Cû son da je parvã po rëdû ona kanconëta... (Cima)*

kandëla, -e (ve. *candela*) – 1. svijeća, voštanica: *U rukãmi su imãli užezënu kandëlu (FJ)*; (v. 1.2.4.2.; v. 1.6.1.2.);
2. svjećica za motor: *Tukô mi ocïstit kandële!*; 3. mjera za svjetlost: *Prî su bile svîcë od 800 kandëlih.*

kandelîr,* -îrã (ve. *candelier*) – svijećnjak; (v. 1.2.4.2.; 1.6.1.2.);

- *lušträt kandelîr* – vulg. masturbirati: *Svî smo na njû luštrãli kandelîrë (IN)*

Kandelôra, **Kandalôra** -e (ved. *Candelora*) – blagdan 2. veljače, Svijećnica, *Gõspã Kandelôra*; slavio se pred crkvicom *Kruvënica*; uzrečica: *Gõspã Kandelôra - zîmã fôra (a kosîci priko môra)*; (v. 1.6.1.8.); *usp.* Kruvënica

kanëla,¹ -e (ve. *canela*) – cjevčica, pipa, slavina na bačvi: *Susîdu je potrîba kanëla (IN)*; (v. 1.2.6.2.)

kanëla,² -e (ve. *canela*) – cimet (cimet u kori nalikuje cjevčici *kanëli*): *Stãviš pînku kanële i mušcônega orîha...;* (v. 1.3.8.1.)

kaneštrële, **kaništrële**, -ih *mn* (ve. *canestrelî*) – alke na dnu mreže plivarice kroz koje prolazi zatega *imbrôj*

kanët,* -a (ve. *caneto*) – okrugli štapić (drži se za pasom) u koji se natakne igla kod pletenja

kanijëla,* **kadinëla**,* -e (*dem.* od ve. *cadena?*) – fino izrađena ogrlica od zlatnih listića ili spljoštenih veružica; *usp.* kordûn, kurãja; (v. 1.1.8.2.)

kaništrële, v. **kaneštrële**

kanizëla, -e (ved. *canisela*) – uzak, ograđen prolaz

kanoćôl, -ôlä (ved. *canocial*) – dalekozor: *Nëcëš mu mõc proštît ìme na prôvu bez kanoćôlä!*

kanônîk, -a (tal. *canonico*) – viši svećenik u Katoličkoj crkvi; *usp.* prepöžit; (v. 1.6.1.5.)

kanôta,* -e (ved. *canata*) – završetak većega posla (gradnja, berba, kopanje vinograda, sezona ribolova) često popraćen gozbom: *Kanôta parvëga mrôka i vecëre kojã mu gibîro (IN)*; *usp.* sabatîna; (v. 1.3.4.2.)

kanovãca, v. **kanavãca**

kantadûr,* -ûrã (ve. *cantador*) – pjevač (u crkvi, klapi i sl.): *U precesjûn su bìli kantadûrî... (Kru.)*; *Za ošervät u tovîrnu äko su nãši kantadûrî tãmo (IN)*

kantät, -ôn (ve. *cantar*) – pjevati: *Prî se je vëcë kantãlo (FJ)*; (v. 1.1.6.5., 1.5.1.5.)

kantinëla, -e (ve. *cantìnela*) – drvena letva presjeka oko 2,5x5,0 cm: *Stäv tõte dvî kantiñële!*; *usp.* mezomurôl, štukëta; (v. 1.2.2.)

kantîr,* -îrã (ve. *cantier*) – jedan od četiriju kamena na kojima stoje dva *tãka* pod položenom bačvom; (v. 1.2.6.2.)

kantônje, -a *sr* (*hibr.* prema tal. *canto*) – pjevanje: *Prî su jûdi bìli dõbre võje, cûlo se kantônje (TM)*

kantûn, -ûnã, *m* (ve. *canton*) – kut, ugao: *Stäv tõ u kantûn!*; *Ženã daržî trî kantûnã o(d) kûcë!* (FJ);

- *bîcë ga pûni kantûnî* – govorit će se o njemu i na njegov račun na svakome uglu

kantunôl, -ôlä (ve. *cantonal*) – 1. noćni ormarić: *Na kantunôl su mu bìli žveljarîn, šterîka i friminõnti*; (v. 1.2.4.1.);
2. ugaoni element, L-profil željeza: *Naprãviçu okvîr ol kantunôlä 'pët na pët'.*

kanûn,* -ûnã, *m* (ve. *canon*) – top: *Kakò je zagarmîlo, parîlo mi se da je kanûn pûka!*; (v. 1.6.2.2.)

kanunôda,* -e (ve. *canonada*) – 1. topovska paljba; zaglušujući tutanj; 2. *fig.* paljba u govoru, žestoko izražavanje: ...*bîla je tõ kanunôda od barbirûše (IN)*

kãnja, -e (tal. *cagna*) – morski pas, skraćeni oblik od *pešekãnja*: *Õl' te je strõh ol kãnje plîvot tõte!?*; *usp.* *pešekãnja*; (v. 1.4.10.)

kanjûš, -a (prema stdlr./lat. *cognoscere?*) – ostaci od ribolova koje bi netko prisvojio ili dobio: *Od otëga kanjûša bîcë danäs obîd.*

kanjùšor, -a (v. kanjùš) – osoba koja nastoji ugrabiti dio ulova potajno ili pomažući (*npr.* u sušenju mreža)

kaodifër, -ëra (ve. *cao de fero*) – čelično uže kojim su se vezivali veliki brodovi: *Vëlîki vapôri su se vezivoli kao-difëron*; (v. 1.4.4.)

kaomišt,* -a (tal. *cavo misto*) – jače uže od vlakna konoplje ojačanih čeličnim nitima; (v. 1.4.4.)

kāpa,* -e (ven. *capa*) – uvojak u kosi;
- *vlôsi na kâpe* – valovita kosa

kapacitôd,* -i ž (stven. *capacitade*) – sposobnost, kapacitet: *Nîmodu onî tâku kapacitôd!*; *usp.* kapôc

kāpar, -a/ **kāpari**, -ih, *m mn* (ve. *caparo*) – biljka/ plodovi istoimenog grma (*Capparis rupestris*); plod se čuva u octu: *Bîli smo jucëra brât kâpare na Vo(d)njôk*; (v. 1.5.3.3., 1.3.8.1.)

kapāra, -e (ve. *capara*) – svota primljena unaprijed, predujam: *Dô son mu kapāru, a nî ucinî posôl!*

kaparân, -āna (tal. *capperone*) – teški ogrtač od kozje kostreti s kapuljačom, držao se u ribarskom brodu za slučaj hladnog ili kišnog vremena; (v. 1.1.7.1.)

kaparjûn,* -ûnâ, *m* (ve. *capurion*) – kolovođa, mangup: *Volî bi znât mǎlo vëçe ôbo ovâkovin kaparjûnîma!* (*AD*); *usp.* kampjûn; (v. 1.1.3.3.)

kapatôj,* -a *m* (tal. *accappatoio*) – ogrtač za kupanje, ‘bademantel’ (riječ korištena u malobrojnijim građanskim obiteljima); *Glëdoli bîmo kakò in mǎti stavîje kapatôj pòsli plîvonja*; (v. 1.1.7.1.)

kapèlica, -e (prema tal. *capella*) – crkvice ili manji izdvojen prostor s jednim oltarom; (v. 1.6.1.1.)

kapelîn, -a (ve. *capelin*) – ženski šešir: *Onâ nî nîkad hodîla vônka bes kapelîna!*; (v. 1.1.8.1.)

kapêlnik, -a (prema tal. *cappella*) – voditelj mjesnog orkestra (*mùzike*)

kapetanîja, v. **kapitanîja**

kapîć, -a – 1. poklopac na kotlu za destilaciju: *Stâv kapîć na lambîk!*; 2. *fig.* glava: *Udrîlo mu je u kapîć.*

kapît (se), -în (se) (ve. *capir*) – razumjeti (se); *usp.* razumît;
- *Kapîš ti mène?* – Razumiješ li me? (Podržavaš li me?)
- *Jesî me kapî!?* – Jesi me razumio!?! (često upozorenje roditelja djeci)
- *Kô ovò mðre kapî!* – Tko to može razumjeti!
- *dât kapî* – dati do znanja
- *kapî se (intendî se) u motôrë* – zna dosta o motorima (može ih popravljati)

kapitanîja, **kapetanîja**, -e (tal. *capitaneria*) – lučka kapetanija: *Svâka jâhta je obligâtna pòc se prijôvit na kapitanîju.*

kapitât,* -ôn – (ve. *capitar*) – naići, pojaviti se: *Kapitô je na terâcu hotëla (IN)*; *usp.* rekapitât

kapitôn, -a (tal. *capitano*) – 1. zapovjednik na većemu brodu, kapetan; (v. 1.4.6.); 2. prizmatični element balustrade koji stabilizira dugi red *kolonëtih*;
- *kapitôn lôngo kôrso* – kapetan duge plovidbe

kapitulîrât, -îron (njem. *kapitulieren*, tal. *capitolare*) – predati se, kapitulirati: *Taljônci kapitulîrâli - Njëmci arivâli (TM)*

kāpja, -e – 1. kaplja; 2. mala količina tekućine: *Stâv jòš kâpju ûja!*

kāpo, -ota (ve. *capo*) – šef: *Kô je tôte kâpo?*; (v. 1.1.3.3., 1.6.2.1.);
- *kâpo od mǎkine* – upravitelj stroja; (v. 1.4.6.)

kapôc(i), -a(o), -o, *prid.* (ved. *capaze*) – sposoban, kadar, smion: *Ôn nî kapôc njânci bròkvu u zîd zabît; ... kapôc si prôvjât bòje od mène (MJ)*; *usp.* ābil
- *bît kapôc* – biti sposoban, kadar

kāpot, kâpje – kapati: *Ëvo kâpje, protapanjô je šufit!*

kapôt, -a (ve. *capoto*) – kaput; *usp.* dekapôto; inkapotâ(t) se; (v. 1.1.7.1.);
- *cinî kapôt* (ved. *far capoto*) – stanje kada se biće zguri jer se ne osjeća dobro; crkavati (o ptici); (v. 1.5.2.2.)
- *dât kapôt* – pobijediti u kartaškoj igri s velikom razlikom

kapotîn, -a (ve. *capotin*) – kaputić, obično ženski: *Lîpi ti je kapotîn ucinîla...*

kaprîc, -a (tal. *capriccio*) – hir, mušice, objijest, kapric: *Ne mðgu je vëc ni slûšot ni glëdot sa tîn njejîn kaprîcjima!*

kapricjã(t) se, -ôn (prema tal. *capriccio*) – ponašati se kapriciozno, hirovito, tvrdoglavo, mušičavo: *Onã se vòli kapricjãt, nĩ njoj tẽško!*

kapricjõz, kapricjõž(i), -a(o), -o, *prid.* (tal. *capriccioso*) – mušičav, hirovit, kapriciozan; (v. 1.1.6.1.)

kapricjõzica, kapricjõžica, -e (tal. *capriccioso*) – mušičava, hirovita, kapriciozna ženska osoba

kapùc, -a (ve. *capuzzo*) – kapuljača: *Jakèta sa kapùcon je dobrã za hodìt nã more;* (v. 1.1.7.1.)

kapucîn,* -a (ve. *capuzzin*) – vrsta ptice, ‘riđoglavi svračak’ (*Lanius senator*); (v. 1.5.2.1.)

kapùla, -e (stdlr./lat. *cepulla*) – crveni luk (*Allium cepa*): *Isìc dvì kapùle!;* (v. 1.3.7.1.); *težòk ol kapùle*, v. težòk

kapunjêra, -e (ve. *caponera*) – natkriti kokošinjac: *Ìmon dvì kòkoše i kòkota u kapunjêru;* (v. 1.2.3.1.)

kapuról,* -òlà (ve. *caporal*) – niži čin u vojsci, kaplar: *Dìde mu je bì kapuról pod Æstrijon;* (v. 1.6.2.1.)

karabinjêr,* -a (tal. *carabignere*) – pripadnik talijanske žandarmerije: *...karabinjêri su mu cinìli kãcu (IN);* (v. 1.6.2.1.)

karafìna,* -e (ve. *carafina*) – stolni pribor za tekuće začine (ulje, ocat); (v. 1.3.2.3.)

kãrag, kòrga – brodski teret: *Dòša je danàs kãrag cimênta; usp. kãrig*

karagùja, -e (ve. *caracuol*) – borova šišarka: *Kãl se kùholo na špãher, ondã smo hodìli po šùmici iskãt karagùje za užèc ogônj;* (v. 1.5.3.8.)

karamèla, -e (ve. *caramele*) – bombon od prženog šećera: *Tetã Mandìna je dòla svãkemu po jednũ karamèlu; usp. cukarìn;* (v. 1.3.9.1.)

karamelãt, -ôn (ve. *caramelar*) – zagrijavati šećer: *Za ucinìt rožãtu tukò nõjprì karamelãt cùkar.*

karampãna, -e (ve. *carampana*) – 1. dotrajala stvar (brod, vozilo...): *Kakò te nì sròm vozìt otò karampãne!;* 2. stara, neugledna, ružna osoba: *Onã njegòva karampãna...; usp. gargãša*

karãter, -a (ve. *caratere*) – narav, karakter: *Covìku je šufìt uspòljen ol karãtera òliti norãvi (Cel.)*

karatìl, -ìla (ve. *caratelo*) – oveća bačva za vino: *Glòvã mi je kakò karatìl – Glava mi je kao balon;* (v. 1.2.6.2.)

karatìlac, karatìlca (prema ve. *caratelo*) – bačva (manja od *karatìla*); (v. 1.2.6.2.)

karburãtor, garburãtor,* -a (tal. *carburatore*) – dio benzinskog motora, rasplinjač: *Sa ovò špòrke benzìne tukò mi cìstìt karburãtor svãku mãlo vrìmena!*

karcãt, -ôn – utovarivati: *Karcãli su cìlo jùtro i još nìsũ gotòvi.*

karcãt, karcãti, -a(o), -o, *prid.* – napunjen, nakrcan pri utovarivanju: *karcãt kakò karcãti trabãkul; karcãta kakò karcãto bracêra; karcãto sedlò;*
- *karcãt karcatìsti* – krcat do vrha: *Pòrti je trabãkul sa svìton o(d) zbjêga, karcãt-karcatìsti!*

karcãto, *pril.* – puno, mnogo: *Bìlo je karcãto svìta, vèce nègo lóni.*

kardamôn, -a (tal. *cardamomo*) – biljka čije se sjemenke koriste kao lijek ili kao mirodija, kardamom (*Elletaria cardamomum*): *... sa kanèlon, a mòre i sa kardamônnon (Kru)*

kardinól, -òlà (tal. *cardinale*) – 1. visoki crkveni dostojanstvenik, kardinal; (v. 1.6.1.5.); 2. vrsta stolnog grožđa: *O(d) parvèga kardinòlà çapò te poserãvica... (Cel.);* (v. 1.3.12.)

karèt, -a (ve. *careto*) – drvena kolica: *Karèt ol pòšte je bì piturôn u mòdro;* (v. 1.2.6.3.)

kargãce ž *mn* – pleća; krkače; samo u *izr.* *nosìt na kargãce* – nositi na leđima: *Vajãlo je mòlega nosìt na kargãce jerbo je vèc bì zãspo.*

kargãt, -ôn (ve. *cargar*) – 1. podignuti teret iz ležaja (*npr.* polugom): *Tukò nõc jednũ vèliku polùgu za kargãt ovì kãmik, drugacìje se ne mòre!; Kãrga!;* 2. natovariti, opteretiti; *usp. inkargãt; kargòvãt*

kargêra,* -e (ve. *caricheta*) – poluga od tvrdog drva kojom se pomiče brod na navozu; (v. 1.2.5.)

kargòvãt, -òjèn (ve. *cargar*) – 1. podizati teret iz ležaja (*npr.* polugom); 2. krcati, tovariti; *usp. kargãt*

kãri, -ih, *m mn* (tal. *carri*) – 1. zaprežna kolã; samo u *izr.* *Na kãre hi je i na tovãre* – Ima ih mnogo; (v. 1.7.3.1.); 2. *Kãri* - Kola (sazviježđe)

kãrig, **kãrik**, -a (ved. *carigo*; ve. *carico*) – 1. teret; *usp. kãrag*; 2. jača karta u *brìškullì (ãsi i trìce)*, (v. 1.6.5.3.);
- *pjèno kãriko* (tal. *pieno carico*) – pod punim teretom (o brodu)
- *stãvit pol kãrig* – opteretiti utegom: *Rìba se posòli i stãvi pol kãrig da se iscìdi kãrvina.*

karigîn, -a (ven. *careghin*) – mala stolica, samo u izr.:

- **nosît na karigîn** – nositi koga na ‘sjedalu’ od četiriju šaka (dvije osobe se drže za zapešća)

karîna,* -e ( ) – 1. ožiljak od udarca: *Jesî mu vîdi onû karînu na rîlu?*; uobič. brazgötina; 2. okrhnuti dio na posudu
karinät,* -ôn (ve. *carenar*) – 1. čistiti dno broda: *Prî su jûdi nosîli vèce bröde na Palmizônû za hi tâmo karinät*;
usp. inkarinät; 2. oštetiti, ulupiti metalnu posudu, *põt, tèceu...*; uobič. škorcät

karitöd,* -i ž (st.tal. *caritade*) – milost, milostinja, milosrđe: *Odnît mu jednû böju rîbicu, da ne bî parîlo kakò za ka-*
ritöd (IN); *...ucinî bi mi vèliku karitöd (IN)*

karjôla, -e (ve. *cariola*) – ručna kolica s jednim kotačem, tačke: *Bez jöš jednê karjôle nêcemo finît dò noçi s ovîn*
sarbünôn!; (v. 1.2.7.1.)

karmä, -ê – stražnji dio broda, krma: *Vêž burdîž po karmî*; (v. 1.4.2.)

- **ostât po karmî** – zaostati za čim ili kim; *usp. deprôva*

- **vîtar u karmû** – povoljan vjetar, *fig.* povoljne prilike

- **u pôl karmê** – polubočno s krmene strane (o vjetru)

karmêj, karmêjâ m – osušena izlučina iz oka, krmelj: *Jöš su ti karmêjî nâ oci, òl’ se nîsî umî jütros!?*; (v. 1.1.5.2.)

karmejîv, karmejîvi, -a(o), -o, *prid.* – krmeljiv: *Karmejîv je ovî... karmejîvi stvôr*; *Karmejîva je ovâ... karmejîvo*
ženâ; *karmejîvo dîtê*

karmîn,* -a (ve. *carmin*) – grimiznocrveno

karnevāca, v. **kanavāca**

karnevôl, karnevāla, karnevôlä,* (ve. *carneval*) – 1. karneval, maškare, poklade; *usp. poklöd*; 2. karnevalski lutak;
3. neuredno čeljade koje nalikuje na karnevalskog lutka: *Karnevôlü jedôn!*;

- **Jûre Karnevôl** – karnevalski lutak koji se nakon javnog suđenja spaljuje na *Zôdnji o(d) Karnevāla*

- **Zôdnji o(d) Karnevāla (Karnevôlä*)** – zadnji dan poklada, Pokladni utorak

karobêr, karobêra (ve. *carober*) – 1. rogač (stablo *Ceratonia siliqua* i plod): *Vêc mǎlo kô bère karobêre*; (v. 1.5.3.1.);
2. Karobêr (Môli i Vèli) – uvale na sjevernoj strani otoka Hvara, uz uvalu Pribinja

karöc, -a (ve. *carozzo*) – izdignut dio pramčane ili krmene *āšte (karöc ol pröve, karmèni karöc)*; (v. 1.4.2.)

karöca,* -e (ve. *carozza*) – kočija: *Sǎl grêš ü brod kòmodo, kakò u karöcu*; (v. 1.2.7.1.)

karocëta, -e (ved. *carozeta*) – dječja kolica: *Mlòde mǎtere šëtodu sa dicôn u karocëtu*.

karocôda,* -e (tal. *corazzata*) – vrsta ratnog broda, oklopnjača: *Dospî je... na karocôdu (IN)*; (v. 1.6.2.2.)

karönja, -e (ve. *carogna*) – nevaljalac, propalica: *Çèri, çèri, mòreš böje / glëdoj böje, skûpe su karönje (Po)*; *usp.*
kanāja; (v. 1.1.6.1.)

- **karönja o(d) covîka** – nevaljalo čeljade

karöta, -e (ve. *carota*) – mrkva (*Daucus carota*); *Jö ne mögu njânci vîdit karöte u pjät, ondâ mèni brät izî i mojê i*
njegöve; (v. 1.3.7.1.)

karpêj, -ējâ m – insekt nametnika, krpelj: *Petô mi se karpêj pöd ruku, ma òkli je sômo dôša!?*; (v. 1.5.1.4.)

kārpit, -in – krpati; *kārpit mrîže* - krpati mreže: *Svâki pût tukô kārpit mrîžu ìznova*; *usp. karpücät*

karpücät,* -pücon – krpati tek toliko; *usp. kārpit*; *iskarpücät*

karsîl, -îla (lat. *capsa*) – lijes, mrtvački sanduk: *Svôjta je hodîla òdma iza karsîla*.

kārst, kārsta – križ: *Kārst mu čācin!* (psovka i uzrečica); *usp. krîž*; (v. 1.6.1.2.)

karstît (se), karstîn (se) – 1. krstiti (se): *Ôn nî o(d) crîkve ma je îsto karstî môlega u sakrêto! (IN)*; *Karstî son se,*
bomë, u Vèlu crîkvu; 2. nazivati: *...tëga vrâga ca ga karstîjêdu kakò abôrtus (IN)*; *usp. zlâmenovot se*; 3. *fig.* ub-
jeđivati: *Ma nemôj me vëj karstît, kapî son te!*; *usp. išempjövât*; (v. 1.6.1.4.)

Karstîtej, -a – 1. Krstitelj: *Ni Svêti Ivôn Karstîtej nêce mòc uskrîsît nâšu... mùziku (Cima)*; 2. nadimak *Karstîtej*

kārš, karšâ – kamenit, krševit kraj, krš: *Mǎlo je zemjê u tëmu karšû*; *usp. gröta*; (v. 1.2.1.2.)

karščāni, -a – kršćanin: *Ucinî si dobrò, kakò prövi karščāni*; (v. 1.6.1.4.)

kārščen(i), -a(o), -o, *prid.* – kršten: *Jê ôn kārščeni covîk, òli nî kārščen?*; *Jê onâ kārščeno ženâ, òli nî kārščena?*; *Jê*

ovò dītè kārščeno?;

- **kārščeno vīnò** – iron. vino potajice razrijeđeno vodom (*npr.* kod gostioničara); (v. 1.3.10.2.)

- **kārščeno vodà** – blagoslovljena vodica: *Poškropì hi je kārščenon vodôn*; (v. 1.6.1.2.)

karščènica, -e – krštenica, krsni list: *Sà(d) se ne rèce karščènica nègo ‘izvadak iz matične knjige rođenih’*

karščénje, -a – krštenje: *Bì so(n) mu kùm na karščénju*. (v. 1.6.1.3.)

karščônka, -e – krščanka: *Ne govôr tâko prid mojôn karščônkon... (IN)*; (v. 1.6.1.4.)

kârta, -e (ve. *carta*) – papir; samo u izr. *kârta kânta*; (v. 1.7.3.); *uobič.* kôrta

kartèla, -e (ve. *cartela*) – 1. papirnata vrećica (*npr.* vrećica s praškom): *kartèla sũhega kvôsa* – vrećica kvasa;
2. karton s brojevima u igri tombole: *Svâk je dõbi po trî kartèle i rùkovet fažôlih da mòre šenjät izvücène brõje*.

kartelûn, -ûnà, *m*, augm. (ve. *cartelon*) – glavna tabela za tombolu s brojevima 1-90: *Daržô je kartelûn ìspri sèbe, i vâdi je brõje i(s) sakètića*.

karticèla, -e (prema ve. *cartela*) – manja papirnata vrećica (*npr.* vrećica sa sjemenom): *Jò ùvik cũvon karticèle o(d) sìmena dokligòd svè ne iznìkne; usp.* buština

kartîna,* -e (tal. *cartina*) – cigaretni papir: *U tabakjèru je ùvik imò kojugòd kartînu i mào tobâka; usp.* kôrta; (v. 1.2.11.);

- **tônko kakò kartîna** – vrlo tanko (poput cigaretnog papira)

kartòl, -òlà – pletena košara s ručkom: *Dõnila je kòkošu u kartòl (IN)*; *usp.* kòfa, špârta; (v. 1.3.3.);

- **stavìjot u ìsti kartòl** – ne praviti razliku: *Òn svè stavìje u ìsti kartòl (IN)*

kartolčić, -a – košarica s ručkom

kartulîna, -e (tal. *cartolina*) – razglednica: *Hodìle su kartulîne... i onà ga je cèkola (VM)*

kartûn, -ûnà, *m* (ve. *cartone*) – debeli papir, karton: *Imò je uza sèbe nõvi kùfer o(d) kartûnà (IN)*

kartuncîn, -a (tal. *cartoncino*) – tanji karton: *Stâv tôte bokûn kartuncîna sa puntînima!*

kartušîna, -e (prema ve. *carta*) – hrpa nepotrebnog, nečistog papira, kartušina: *Bùta cã tò kartušîne!; usp.* kôrta

kârvîna, -e – sukrvica: *Opèrte molèt i tèndu sa mòren, nekà se ne usmardî o(d) kârvine i o(d) smèceni(h) sardèl! (FN)*; *usp.* karvurîna

kârvov(i) -a(o), -o, **karvòv(òvi)**, -a(o), -o, *prid.* – 1. krvav: *Kârvov je (karvòv je)... ovì kârvovi (karvòvi) covìk; Kârvova je (karvòva je)... ovà kârvovo (karvòvo) ženà; kârvovo (karvòvo) dītè*; 2. težak: *Bì je tò kârvovi (karvòvi) posòl!; usp.* kôr

karvòvãc, karvòvca – nakupina krvi pod kožom: *Dõša mi je karvòvãc na pàrst*.

karvurîna, -e – veća količina sukrvice: *Opèr otû karvurînu i(s) škãfa! (ŽK)*; *usp.* kârvina

kãsa,* -e (ve. *cassa*) – 1. posebno izrađen ormar ili kutija u kojemu se čuva novac ili dragocjenosti, kasa; 2. blagajna u prodavaonici i sl.: *Onà stojì na kãsu*; 3. socijalno osiguranje: *Jè tí plòcoš kãsu?*

kasìl, v. **karsìl**

kasîr,* -îrà, **kasjèr**,* -a (tal. *cassiere*) – blagajnik, rizničar

kasnìt, -în – kasniti: *Njegòv leròj svâkin dõnom sve vèće kasnì (IN)*

kãsno, *pril./ kasnìje, kãšnje, komp.* – kasno/kasnije: *Dõša si kãsno, a òn jòš kasnìje!; supr.* rãno; *usp.* dõkasna

kastânji,* (ve. *castagno*) – kestenjaste boje

kastanjîr,* -îrà (ve. *castagner*) – bačva od kestenova drva; (v. 1.2.6.2.)

kãšaj, kãšja – kašalj: *Čapò me je kãšaj, i tò ùsri mìse!; (v. 1.1.5.2.);*

- **pãšji kãšaj** – kašalj hripavac

kašèta, -e (ve. *casseta*) – 1. plitak sanduk za prijenos ribe; (v. 1.4.9.1.); 2. sanduk;

- **kašèta od motòrã** – ‘sanduk’ kojim je pokriven nutarnji motor na brodu;

- **kašèta rìbe** – količina ribe koja stane u jednu *kašètu*: *Dõnili su na peškarìju trî kašète sòlpìh*.

kãšjot, -en – kašljati: *Kakò nèće kãšjot kad fumò kakò Turcîn!; (v. 1.1.6.5.)*

kãška,* -e – blato, glib, kaljuža; *uobič.* pãga

kāšnje, v. **kāsno**

kaštanjôla,* -e (ve. *castagnolo*) – plitka bitva na brodu s dva ‘nosa’ za omatanje konopca ‘osmicom’: *Na njegov kùter škòta se vezìvola za kastanjôlu*; (v. 1.4.3.)

kaštíg, -a (ve. *castigo*) – kazna: *Nè sòmo ovà mùka, nègo kaštíg i dangùba!* (IN)

- *Bõžji kaštíg, kaštíg òl Boga* – kazna Božja

- *ostät u kaštíg* – ostati duže u školi zbog kazne

kaštigät, -òn (tal. *castigare*) – kazniti: *Ne beštímòj, Bòg će te kaštigät!*

kaštigövät, -òjèn (tal. *castigare*) – kažnjavati: *Meštròvica kaštigòjè ùvik ìste!*

kaštíl, -ìla (tal. *castello*) – utvrđena nastamba, kaštel: *Dì je säd Fortìca prì je bì jedòn kaštíl*; *usp. Zakaštíl*

kaštradìna, -e (ve. *castradina*) – sušeno i dimljeno kozje ili bravlje meso: *Paričäla je kaštradìnu sa kupùson*; (v. 1.3.6.2.)

kašùn, -ùnà, m (ve. *casson*) – 1. sanduk: *Iskarcäli su iz bròda trì vèlika kašùnà*; 2. dio oplata za nalijevanje betona, napravljen od *däski(h)* i *trèsi(h)*: *Jütros smo nälili ovì kašùn*.

kašuncîn,* -a (ve. *cassoncin*) – škrinja s poklopcem, ladicom i unutrašnjim pretincem (*kòtulom*): *U kāmāru je bì jedòn kašuncîn sa kjučìcen*; *usp. bavùl*

katabùja,* -e (ved. *catabuia*) – iron. zatvor, tamnica, *tavnìca*; *usp. paržùn, bãjbuk, tavnìca*

katafälak, -fòlka (ve. *catafalco*) – svečani mrtvački odar, postolje za izlaganje lijesa tijekom obreda u crkvi (za običnog sprovoda lijesa se polagao na *kavalète*)

katamäk,* -mäka (ve. *tacomaco*) – 1. oblog s melemom; 2. nadimak *Katamäk*; *usp. inpästar*

katästar, -tra (tal. *catasto*) – katastarski ured, katastarske mape: *Tukäce mi pòc vùdit otù particèlu u katästar*.

katèkìsta,* -e (tal. *catechista*) – vjeroučitelj; *usp. dontrìna*; (v. 1.6.1.5.)

kativèrija,* -e (ve. *cativeria*) – pakost, zloba: *Parì da u njìh nì malìcje ni kativèrije* (IN)

kativerjòž(i), -a(o), -o, *prid.* – pakostan, zloban; (v. 1.1.6.1.)

katòlik, -a – osoba katoličke vjeroispovijesti, katolik: *Òn je vèci katòlik o(d) Pòpe!*; (v. 1.6.1.4.)

katòr,* -òrà (ve. *cataro*) – upala sluznice, katar: *katòr na štùmak, na plùca...*

katramät, -òn (ved. *catramar*) – premazati katranom; *usp. inkatramät*

katramövät, -òjèn (ved. *catramar*) – premazivati katranom

katrìda, -e, **katrìga**,* -e (prema lat. *cathedra*, ve. *carega*) – stolica: *...cèkola ga je katrìda u gospodòrà dòma* (IN); *Sedìvo je na katrìgi...* (Cel.); (v. 1.2.4.1.); *usp. kättrida*;

- *sedìt na dvì katrìde* – sjediti na dvije stolice

kättrida, **kätèdra**, -e (lat. *cathedra*, tal. *cattedra*) – biskupska sjedalica u katedrali, *tròn*; *usp. katrìda*; (v. 1.6.1.1.)

katròm, **katràma** (tal. *catrame* od tur. *katran*) – 1. katran; 2. sredstvo za premaz brodova; *usp. bläk, päklina*

käul, -a (ve. *caolo*) – cvjetača, karfiol (*Brassica botrytis*): *Nòjdräžji mi je käul lèšo*; (v. 1.3.7.1.)

käuštika, -e (tal. *soda caustica*) – kaustična, u *izr.*:

- *sòda käuštika* – sredstvo za čišćenje u domaćinstvu

kavadûr,* -ùrà (tal. *scavatore*) – radnik u kamenolomu koji je iskapao ( ) kamen: *Otác mu je lavurò u kòvu kakò kavadûr, bomè, vādi je kāmik* (IN); *usp. kòva*; (v. 1.1.3.4.)

kavafòng,* -a, **kavafònga**,* -e (ve. *cavafango*) – brod s opremom za vađenje mulja (*fònga*); *dräga, gliboder*: *Jedòn kavafòng je pasò iza Gälešnika*; (v. 1.4.1.1.)

kavāla, -e (ve. *cavala*) – vrsta bijele ribe, s kamenog dna, zelenkasto-smeđe boje, konj (*Sciaena umbra*): *Čapò je u popòvnice jednù līpu kavālu*; (v. 1.4.12.1.)

kavalarìja,* -e, **kavalerìja**,* -e (tal. *cavalleria*) – konjica (u vojsci); *iron. skup tovarne stoke (mulì, tovāri...)*

kavalèt, -a (ve. *cavalet*) – 1. nogari, kozlić: *Stäv dvò puntižèla na tè kavalète!*; (v. 1.2.5.); 2. krevet bez uzglavlja u siromašnijim kućama (sastojao se od dasaka položenih na *kavalète*); (v. 1.2.4.1.)

kavalìna,* *prid.* (tal. *cavallina*) – konjska, u *izr. mùha kavalìna*

kavalîr, -lîrâ (njem. *Kavalier*) – osoba galantnog ponašanja, posebno prema ženama: *Bî je òn vèliki kavalîr døkli ga onâ njeğòva nî uzèla po(d) škòtu!*; *usp.* galantòmo; (v. 1.1.6.1.)

kavalkîna,* (tal. *cavalchina*) – starinske plesne zabave održavane u hvarskom kazalištu

kavatâpi, *m nepr.* (tal. *cavatappi*) – 1. vadičep: *Îmoš tî kojî kavatâpi u kùcu za izvâdit ovî cèp?*; (v. 1.3.2.3.); 2. vrsta spiralne tjestenine; (v. 1.3.11.2.)

kavèc, -a (ve. *cavezzo*) – krajnji dio konopa: *Vèž otî kavèc na bòvu!*; *usp.* cîma

kavicòl,* -òla (ve. *cavezzone*) – kraj konopa na završetku mreže kojim se ona veže za drugu mrežu ili za *sinjòl*; *usp.* kavèc

kavidòl,* -òla (ve. *cavedal**) – 1. kapital; samo u *izr.* *Îša je svrògon bròd i kavidòl!* (*Cel.*) – *fig.* Sve je izgubljeno!; 2. brodarina koju su plaćali trgovci

kavîja,* -e (tal. *caviglia*) – poduži stožasti klin za pravljenje upletaka na konopima; *usp.* pjombadûra; (v. 1.4.3.)

kavitèl,* -èla (tal. *gavitello*) – plovak, znak za sidrenje; *uobič.* bòva; (v. 1.4.7.)

kavòl, -òlà – ‘konj’ u talijanskim igraćim kartama; (v. 1.6.5.3.)

kävul, v. **kàul**

kazamâta,* -e (tal. *casamatta*) – vrsta zatvora, vojne utvrde: *Ca sî se tâko ogròdî, kakò da je tò kazamâta!*

kazivât,* **kazîvot**,* kazîjen – govoriti, kazivati: *Tâko je nâmi pokòjni dîde kazîvo*; *usp.* govorît, kòzât

kazivònje,* -a --- pripovijedanje, kazivanje: *Tâko je tò bìlo po kazivònju Don Bèpota (IN)*; *uobič.* govorènje

kažërma,* -e (ve. *caserma*) – vojarna; (v. 1.2.1.6.)

kažîn, -a (ve. *casin*) – 1. javna kuća, bordel: *Govòri da je hodî po kažînama døkli je navigòvò, a i bìće!*; 2. buka, nered, metež, ‘luda kuća’: *Ucinî je kažîn po kùci!*

kažòt,* -a (tal. *casotto*) – sklepana kućica, stražarnica

kažòta,* -e (tal. *casata*) – rod, rodbina, pleme istoga prezimena

kè,* (tal. *che*) – koji, kakav; sastavni dio mnogih romanskih uzrečica: *Mâ kè!*; *Kè belèca!* *Kè pekà!*; (v. 1.7.3.)

kèba, -e (ve. *cheba*) – krletka: *Čapâli su ga jandòrmi, pustîli mu recâme vònka i izgâzili svè kèbe nogîma!*; (v. 1.5.2.2.)

kebèta -e (ve. *chebeta*) – mala krletka: *Faganèla, i tò peteròsa, pùstî mi je jandòrm, a kebètu je izgâzi nogîma (IN)*

kebûn, -ûnâ, *m* (augm. prema ve. *cheba*) – velika krletka, kavez: *Kebûn... o(d) tondîna (IN)*

kibîc, -a, **kibicêr**, -èra (njem. *Kibitz*) – radoznali promatrač igre (karata, šaha.); *Ûvik je òkolo bìlo pûno kibîc (Cel.)*; *Skùpilo-- bi se tôte po dèset, petnâste kibicèri(h)*; (*Cel.*)

kîca, **kjîca**, -e – klica: *Ovè patâte su pûne k(j)îcih.*

kîcot, **kjîcot**, **klîcot**, k(j)îce – izbacivati klice, klicati: *Pòcele su mi patâte k(j)îcot*; *usp.* nîcot

kîće, -a *sr zb* – kite divljeg raslinja, hrana za koze: *Dògno son dvò brimenâ kîca*; *usp.* kîta; (v. 1.5.3.7.)

kîdot, -on – kidati, trgati: *Onâko jûšan pòce je kîdot košûju po sèbi.*

kîfeli!,* *uzv.* (mađ. *kifele*) – Van! Nosi se!

kîflić, -a (*hibr. dem.* prema tal. *chifel*, njem. *Kipfel*) – pecivo u obliku polumjeseca, kifla: *Guštòn toçât kîflić u kafû*; (v. 1.3.11.1.)

kîla, -e – 1. kila, hernija: *Govòridu da je dòbi kîlu i da se tukò cûvât vèlikega pîza*; (v. 1.1.5.2.); 2. nadimak Kîlijaja

kilò, -à (tal. *chilo*) – kilogram: *Bîće u tèga ùgora prîko trî kilâ pîza!*; (v. 1.2.9.5.)

kilòmetar, -metra (tal. *chilometro*) – kilometar: *Do Brûsja îmo pe(t)-šèst kilòmetor, dûnkve ûra hòda.*

kîlov(i), -a(o), -o, *prid.* – 1. koji ima *kîlu*; 2. *fig.* nespretnan, lijen: *Pròpja je kîlov ovî... kîlovi junòk!*; *Pròpja je kîlova ovâ... kîlovo divòjka!*; *Kojè kîlovo stvorènje!*

kîlovac, -vca – nespretnjaković, kilavac: *Tâkega kîlovca ne ròdi mâtî!*; (v. 1.1.6.1.)

kîlovica, -e – nespretna, lijena ženska osoba: *Ma ca mî je dònî onû kîlovicu u kùcu!?*; (v. 1.1.6.1.)

kîlovit se, -in se – naprezati se do iznemoglosti, kilaviti se: *Nècû se jò sòm kîlovit ovòde!*; *usp.* iskîlovit

kilovo, pril./ **kilavije**, komp. – bez snage, kilavo/kilavije: *Ovî potêže kilovo, a onî drûgi jòš kilavije!*

kimènat, -ènta (ve. *chimento*) – sljubnica na drvenoj oplati broda: *Kà(d) se bròd rašùšne ondà kalafòt nabījè kimènte sa stùpon.*

kìmot, -on – micati glavom gore-dolje kao nesvjesni znak pospanosti ili svjesni znak odobravanja, povlađivanja, čuđenja: *A tì kìmòš na svàku njegòvu!; usp. zakìmot; (v. 1.1.6.4.)*

kîn, kîna – 1. željezni klin kao alatka; 2. drveni klinasti podmetač kod zidanja: *Pariçòj mi máló kîni(h) za stàvit pòd kàmike;* 3. drveni klin kojim se učvršćuje alat na držalo; (v. 1.2.5.)

kinkîn, -a (ved. *chinchin*) – okrajak kruha: *Ostàv mèni otì kinkîn!; Jovanîn je váže kinkîn o(d) krùha... (Cel.); usp. kunkûn*

kinjêz, -a – manja bijela riba uzdužnih pruga jarkih boja, knez; (*Coris julis*); usp. kãcoderè (mužjak)

kinjùša, -e – sitna bijela riba smeđih tonova, hinjuša; usp. krãška

kìpît, kîpi – kipjeti: *Òl' ne vidiš da ti vodà kîpi?; usp. vrît*

kipûc, kipûci, -a(o), -o, prid. – koji kipi: *Kipûc je ovî... kipûci brujèt; Kipûca je ovà... kipûco vodà; kipûco ûje.*

kîrnja, -e (tal. *cernia*) – vrsta bijele ribe, živi u dubinskim stijenama, velikih je dimenzija (*Serranus gigas*); *Kîrnju je lakò potègnit sa pùškon, ma za je izvãdit vônka - tò je drûgi pôr postòlih; (v. 1.4.12.1.)*

kîsnit, -en – 1. postajati mokar od kiše: *Nemòj kîsnit, pokîsniçeš!; uobič. mocì(t) se;* 2. bubriti pod djelovanjem kvasca, kisnuti (o tijestu): *Ostàv nekà kîsne, sòmo da ti ne prikîsne!*

kîšnica, -e – voda od kiše skupljena u gustîrni: *Nòjbòje je pràt vlòse u kîšnicu pôk režentàt sa kvasìnon.*

kîta, -e – grana s lišćem (hrana za koze): *Odnês tè kîte u merìnu!; usp. kîce; (v. 1.5.3.7.)*

kitãra,* v. **gitãra**

kîtica, -e – 1. kítica cvijeća, stručak; 2. strofa pjesme: *Naucìla son svè trî kîtice nãpamet.*

kîtít (se), -in (se) – kititi (se): *Kîtin bôr za Božìc, a govòrin da je tò za Nòvu gòdinu; Ca sè vèj toliko kîtiš, ne grêš na tònce!*

kjãkov, v. **kjãst**

kjãro, v. **çòro**

kjãst, **kjãkov**(i), -a(o), -o,* prid. – zgrčene ruke ili noge, kljast; (v. 1.1.4.2.)

kjïcot, v. **kïcot**

kjûc, kjüçä – ključ: *Ovî kjûc je kjûc od vròtih; (v. 1.2.3.2.); 2. ključ (alatka): Dòj mi kjûc o(d) dèset!; (v. 1.2.5.)*

kjucãnica, -e – ključanica: *Tukò promìnit kjucãnicu na ovà vròta; (v. 1.2.3.2.)*

kjüci, kjûc, kjücih – ključne kosti: *Nòna je pãla i slomìla kjüci; (v. 1.1.4.1.)*

kjuçica, -e – žica sa svinutim krajem kojom se vodilo kolo u dječjoj igri *òbruc i kjuçica*

kjuçić, kjuçića – mali ključ, ključić: *Jesì vídila kjuçić o(d) škafetìna?*

kjücot, kjüco, kjüce – uzimati hranu ili udarati kljunom, kljucati: *Poglê(j) kosìca kakò kjüce gròžje!*

kjüka, -e – kuka s drškom, pribor kojim se moglo dohvatiti nešto izvan dohvata ruke

kjükica, **kükica**, -e – igla s kukicom za pravljenje veza; (v. 1.2.4.2.)

kjûn, -a – kljun: *Kosìc mòre imàt žùti, ma i còrni kjûn; (v. 1.1.4.3.)*

klãdit se, klãdin se – kladiti se: *Èvo, klãdin se u cagòd hòceš...; usp. škomèša*

klãk,* klãka (prema lat. *calx*) – gašeno vapno: *Ìmoš máló klãka za pituràt mi kamarîn?; uobič. jòpno*

klãnfa, **klônfa**,* -e (ved. *clanfa*, od njem. *Klumpfe*) – željezna kuka zavnutih šiljastih krajeva (za graditeljstvo): *Donês dvì klãnfe za fermàt ovè grède!; (v. 1.2.2.)*

klãnjot se, klãnjon se – 1. sagibati koljeno (*npr.* u molitvi); (v. 1.1.6.4.); 2. fig. biti ponizan: *Tukãlo bi mu se pôc klãnjot, jê, pôçu!*

klãnjovac, -ovca – vrsta ptice pjevice koja na grani izvodi pokrete poput klanjanja; ‘mrka crvenrepka’ (*Phoenicurus ochruros*); (v. 1.5.2.1.)

klāpa, -e (ved. *clapa*) – 1. društvo, manja skupina prijatelja; 2. manji, često amaterski vokalni sastav

klapatāt,* -ōn, **klapūcāt**,* -ūcon – kuckati, lupetati; *usp.* klāpot

klāpot, klāpjēn – 1. kucati na vrata: *Kô tò klāpje na vrôta?*; 2. lupati, lupkati: *Nemôj klāpot po pajôlima, da se rîba ne pristrāši (FN)*

klapūcāt,* v. **klapatāt**,*

klarinet, **klarîn**, -a (ve. *clarinetto*) – klarinet: *U fôrsku mûziku šjôr Marjûci je svirô klarinet*; (v. 1.6.3.)

klāsa, **klāša**, -e (tal. *classe*) – 1. dobna skupina (vojna): *Mî smo îsta klāsa*; 2. razred u školi; 3. putnički razred; 4. stupanj kakvoće: *Îmo veštî od inglêškega štôfa, prôpja parvê klāse!*

klāsik,* **klāšik**,* (tal. *classico*) – staromodan, konzervativan, klasičan, zastarjelih nazora i držanja

klāt, kôjen – klati: *Govôridu da će sùtra bìt frîškega mēsa u bikarîju, klācêdu brôve.*

klàustar, -ra (prema lat. *claudere* – zaključati) – nutarnje dvorište samostana: *U klàustar o(d) frôtrih je vèliko gus-tirna*; (v. 1.6.1.1.)

klauzûra, -e (prema lat. *claudere* – zaključati) – dio samostana gdje nije dopušten pristup svjetovnjacima; (v. 1.6.1.1.)

klecāt, klecîn – klečati: *Klecāla je na kolînima i glêdola ù nebo.*

klècot, klècon – biti nesiguran na nogama, klecati: *Bîle su mi pôcele nôge klècot ô' stroha!*; *usp.* cinît jâkove-jâkove

klèknit, klèknēn – kleknuti na koljena: *...kad od nedîje klèknedu na Sântus mîse o(d) dèvet (IN)*; (v. 1.1.6.4.)

klèpnit, klèpnēn – udariti brzo i kratko, pljusnuti koga: *Stôj smîron, môli, klèpniću te!*; *usp.* opahnît; (v. 1.1.6.4.)

klèpov(i), -a(o), -o, *prid.* – klempav (velikih i odmaknutih ušiju kod čovjeka ili obješenih kod psa): *Klèpov je... ovî klèpovi pās; Klèpova je... ovâ klèpovo bēštija; klèpovo dîtè*

klêt (se), kunēn (se) – 1. kleti, proklinjati: *Nemôj me klêt, móglo bi ti se vrôtit!*; 2. zaklinjati se: *Klê mi se da tò nî ôn ucinî.*

klevēcot, -en – klevetati: *Ôl' mîsliš da jô nè znon da me onâ klevēce!*; (v. 1.1.6.5.)

klîmot (se), -on (se) – klimati (se): *Dîde je već pôce klîmot na katrîdi; Pôce mi se klîmot ovî zûb; usp.* gūzāt

klîcot, v. **kîcot**, **kjîcot**

klîšcā, klîšcē, klîšcîh – 1. hvataljke rakova; *uobič.* šcipāle; (v. 1.4.16.); 2. kliješta: *Donês otâ klîšcā!*; *uobič.* tanāje; (v. 1.2.5.)

klobûk, klobûkâ – 1. šešir, klobuk: *Navûka je klobûk nâ oci...;* (v. 1.1.7.1.); 2. morska meduza; (v. 1.4.15.)

klôncot,* v. **klûncot**,*

klônfa,* v. **klânfa**

klônjâc, klônca – 1. veća usjeklina i prolaz između stijena: *Ka(d) se grê pud Môlega Grôbja, grê se kroz dubòki klônjâc*; (v. 1.2.1.1.); 2. mjesto gdje lovac čeka lovinu

klônje, -a – klanje: *Nosîli su telîce iz vapôra u macêl na klônje.*

klôs, -a/**klôsje**, -a *sr zb* – klas biljke/klasje: *U štajûn o(d) šenîce se, na kôlu, crîpima, izmlôtidu klôsî (IN)*; (v. 1.5.3.8.)

klûko, -a – klupko: *Pofalîce mi jôš jednô klûko vûne; nov.* klûpko; *usp.* macêta;

- *Odmotôjè se klûko* – *fig.* Situacija je jasnija: *Pôcelo se klûko odmotôvât!*

klûncot, **klôncot**,* -on – klatiti se, njihati se hodajući: *Èno ga dî se klûnco priko Bûrga*; (v. 1.1.6.4.)

kmîcāt, kmîce – kmečati (kao malo dijete ili mlada životinja); *bēštjica kmîce*; (v. 1.1.6.5., 1.5.1.5.)

knjât, **knjôn** – uspavljivati se; *usp.* zaknjât

kô, **kû**,* *zamj.* – tko: *Kô tò klāpje na vrôta?*; *A sād, jê bî vèli, jê bî mōli, jê bî gôl, jê bî obucên... kû tò znô (MBS)*

kobasîca, -e – kobasica: *Prî onêga rāta nî bilo pûno kobasîci(h) u Fôr*; (v. 1.3.6.2.)

kobîla, -e – kobila: *Bîlo bi dobrô deliberà(t) se od onâ dvô krepalîne o(d) tovāri(h) i nabāvit dvô žveltîna, ôli -ako potrêfi- dobrâ kobîla! (IN)*; (v. 1.5.1.1.)

kobôl, kobolâ – prut od loze s grozdovima, stavlja se sušiti u *šufît* za pravljenje *prošêka* ili *sûhica*; (v. 1.2.6.1.)

kôca, -e – 1. drvena vinogradska posuda, u koji se stavljalo a zatim gnječilo obrano grožđe: *Tôma iskrêne jôš jednû*

šěšulu maštà u mîh i naslòni se sa òbe rûke na kôcu (IN); 2. stara mjera za mäst (145 kg): Ucinîli smo dvonâste kôc mastà, bomè mânje nêgo lôni; (v. 1.2.6.2.)

kòcul,* -a (stdlr./lat *catteolu*) – željezna kuka u obliku slova S za vješanje lonca nad ognjištem preko lanca komòštre

kòca, -e (ved. *cocia*) – 1. vrsta mreže; (v. 1.4.9.2.); 2. vrsta ribarskog broda za lov na otvorenom moru, koća: Dònili su taljònske kòce u pòrat, èno hi surgòne ìspid milícije; (v. 1.4.1.1.)

kočèta, -e (ved. *coceta*) – starinski krevet s uzdignutim plohama na uzglavlju i podnožju: Nîmoju nêgo jednù kočètu (FJ); *usp.* postèja; (v. 1.2.4.1.)

kòdît, kòdin – kaditi (*npr.* tamjanom u crkvi): Popīcī su hodīli po crīkvi i kòdīli.

kòfa, -e/ **kòfica**, -e (ve. *cofa*) – 1. široka pletena košara/košarica (bez drška); (v. 1.3.3.); 2. koš pri vrhu jarbola na starim jedrenjacima; *usp.* kartòl;

- **kòfica gròžja** – košara grožđa

- **petùt kòfu** – dati košaricu

kofidênca,* v. **konfidênca**

kògo, -ota (ve. *cogo*) – kuhar: Ôn je bî kògo na bròdu; (v. 1.1.3.4., 1.4.6.)

kogòd, *zamj.* – tkogod, bilo tko: Kogòd da ti dòjde, nemòj ga pūšcàt unūtra!

kògod, **kogòdera**, *zamj.* – netko: Jê kogòdera pītò za mène? (Cel.)

kogòj,* kogòjã – vrsta mreže u obliku velike vreće (za lov povlačenjem po dnu); (v. 1.4.9.2.)

kògol, **fògol**, -a (ved. *cogolo*) – okruglasto kamenje: Kàd kojî fògol zaregatò nîstarmò... (IN); *usp.* kogulàt
- **òkolo-kògolo** – okolo naokolo

kògoma, **kògoma**, -e (ve. *cogoma*) – lončić s poklopcem, najčešće za kuhanje kave: Stàv vòdu u kògomu!

kogulàt,* -òn, (v. *kògol*) – prekriti put uspravno zabodenim oblucima; *usp.* inkunjät

kojî, -à, -è, *zamj.* – koji: kojî covīk, kojã ženà, kojè dītè; Kèga pasà si stò na kròj? (MC);

- **Kojî ti je vròg, Kojî te je morbîn çapò!?** – Što ti je?

kojigòd, **kojigòdera** – bilo koji: Kojigòdera lītjni maništrūn je bòji od... (Kru.)

kòko,* v. **koliko**

kokočät, -òce – kokotati: Kòkoša kokòce i kvòce, a kòkot kukurīce; (v. 1.5.1.5.)

kokočika, -e – vrsta grmolike biljke koju rado brste koze; (v. 1.5.3.3.)

kokolàt (se), -òn (se) (ve. *cocular*) – maziti (se), umiljavati se: Ne kokolòj ga tolīko!; Ca sè ovà tvojà mòlo vòli kokolàt, cùdo Bòžje!; *usp.* mōzīt

kòkolo, -a (ve. *cocolo*) – dražesno dijete; razmaženo dijete, mamina maza; (v. 1.1.3.3.)

kòkoša, -e – kokoš: Ôl' tî jòš daržīš kòkoše?; (v. 1.5.1.1.);

- **Ol stòre kòkoše - dòbro jūhà!;** (v. 1.7.3.)

kokošòr, -òrà – vrsta ptice grabljivice, jastreb kokošar (*Accipiter gentilis*): Stòj atènto da ti kokošòr ne digne kojū!; (v. 1.5.2.1.)

kòkot, -a – 1. pijevac; (v. 1.5.1.1.); 2. vrsta morske ribe; (v. 1.4.12.2.); 3. dio dimnjaka koji se vrti, *makàko*; (v. 1.2.3.2.)

kokotīc, -a – 1. mali kòkot, pjetlić (v. 1.5.1.1.); 2. cvijet ciklama (v. 1.5.3.6.); 3. vrsta ptice *bòžji kokotīc* (v. 1.5.2.1.); 4. pjetlić, simbol Kristove muke, iznosi se u procesiji na Veliki petak; (v. 1.6.1.2.)

kòl, kàla (ve. *calo*) – kurje oko: Nogà pūna kàli(h) i bugònci(h)... (FJ); (v. 1.1.5.2.)

kòla¹, -e (ve. *cola*) – ljepilo: Namàž sa kòlon i stàv u mòržu!

kòla², -e (ve. *cale*) – uža ulica: Èno ti je u kòlu, metè skalīne!; *usp.* kalèta, kontròda; (v. 1.2.1.7.)

kolàc, kòlca – dug i zašiljen komad drveta, kolac: U Madèru bìlo stiràlo / na kolàc mrīže stiràlo...(TM); *usp.* furkòda

kolacīca,* -e – obruč koji se stavlja kozi oko vrata da ne može sisati samu sebe

koladûr,* -a (ven. *coladura*) – debelo platno kroz koje se filtrira *lušija*; (v. 1.2.4.2.)

kolafjâka, *zamj.* (ven. *co' la fiaca*) – mirno, sporo: *Ûvik grê kolafjâka, nîkad mu nî prîša!*; *usp.* pomâlo;

- **kôlasantafjâka** – pojačani izraz od *kolafjâka*

kolêj,* -a *m* (engl. – tal. *college*) – stariji naziv različitih školskih ustanova, koledž; internat

kolendôr, -ôrà – kalendar: *Vôlin imät u kûçu kalendôr sa imenîma svêcih.*

kolendrät, -ôn (prema lat. *colendae*) – koledati, pjevati od kuće do kuće čestitajući Božić, Novu godinu ili Sveta tri kralja: *Ca ćemo njânci pôc kolendrät - mâlo ko otvôro vrôta a jôš mânje dôjê šôlde!*

kolendrônje, -a *sr* (*hibr.* prema lat. *colendae*) – pjevanje po kućama za novogodišnje blagdane; (v. 1.6.1.3.)

kôlera, -e (ve. *colera*) – kolera: *Kôlera te çapâla!*

kolêt, -a (ve. *coletto*) – ovratnik: *Stâvi je faculêt nâ vrot za ne šporkät kolêt sa pöton; usp.* kularîn; (v. 1.1.8.1.)

kolêta, -e (ve. *coleta*) – skupljanje priloga za materijalnu pomoć

koletîva,* -e (njem. *Kollektiv*) – kolektiva, seljačka radna zadruga: *Ma- gospodôr nêće u koletîvu (IN);*

kolîci, *m pl* – koliki, mnogi, brojni (o ljudima): *Kolîci su ondâ pôrtili pud Amêrike!*; *usp.* tolići

kôlika, -e (tal. *colica*) – bolni grč crijeva; proljev: *Jelâvica u nju udrîla pôk je kôlika rastocîla! (IN); usp.* kagarêla; (v. 1.1.5.1.)

kolîki, -a, -o, *zamj.* – koliki: *Âjme, kolîki je narêsa...! /...kolîka je narêsla...! / ... kolîko je narêšlo ovò dîtê!*

kolîko, **kôko**, *pril.* – koliko: *A kolîko tò dohôdi?*; *usp.* toliiko, tôko; nolîko, nôko;

- **kolîko gôd**, **kolîkogôdera**,* – ma koliko: *Kolîko gôd pûti(h) bùdeš provät, nêćeš nîkad pogodît!*

kolînce, **kolînac**, kolînce – 1. zglob na prstima: *Çapô me gârc u kolînce od rûkih... (Cima);* (v. 1.1.4.1.); 2. ‘zglob’ na prutu biljaka (loze, pšenice...)

kolîno, -a – 1. dio tijela, koljeno: *Udrî son se u kolîno;* (v. 1.1.4.1.); 2. generacijsko koljeno: *Nâša famêja žîvê u Fôr vêj cetîri kolîna;*

- **kôst u kolîno** – *iron.* izmišljena boljka, izgovor za teži rad: *A ca tî je, kôst u kolîno!?*

kolîšan, kolîšni, -a(o), -o, *prid.* – kako je malen (o čuđenju ili isticanju): *Poglê(j) ga kolîšni je!*; *usp.* onolîšan, tolišan

kolnîk, kolnîkâ – dvostruki kameni zid građen *ûmartvo* (suhozid) kao ograda zemljišta; *usp.* gomîla, pristava

kôlo¹, -a – 1. kotač: *Pûkla mi je gûma na kôlo ol picîgle;* *usp.* rôda; 2. dječje kolo; 3. plesno kolo

kolo², *prij.* – uokolo, okolo, oko: *Bîće bîlo kolo ôsan ûri kad je dôša dôma.*

kolobôr, -bôrà – 1. podočnjak: *Dobrò ti se vîdidu kolobôrî;* (v. 1.1.5.2.); 2. krug oko mjeseca: *Kolobôr kolo mîseca voldîr da će kîša.*

kolôc, kolôcâ – 1. pecivo u obliku slova O ili C: *domôci kolôci (Kru.);* (v. 1.3.11.1.); 2. željezo u obliku slova O, spuštalo se po *maîstri ol parangôlâ* kako bi se oslobodila udica zakvačena za stijenu; (v. 1.4.9.1.)

kolôna, -e (ve. *colona*) – 1. niži stup na obali (od kamena ili lijevanog željeza) za vezivanje brodova: *Na Rîvu su svê kolône ol gvôzda, a na Fâbriku su ol kâmika;* (v. 1.4.7.); 2. visok i masivan potporni stup: *kolône o(d) Bânja* – stupovi terase na hvarskom kupalištu

kolonêta, -e (ve. *coloneta*) – omanji stup na obali za vezivanje brodova ili za ogradu balkona: *Nîko je stâvi pûste kolonête po škôjima, uza krôj.*

kolônja, -e (tal. *acqua di Colonia*) – vrsta miomirisa, kolonjska voda: *Stâvila je mâlo kolônje iza ûha prî nêgo je îšla na tônece; usp.* müšć

kolpomôrto, -a (tal. *corpo morto*) – fiksno sidro za manji brod; težak predmet položen na morsko dno kao sidro: *Tukâće mi namîstit vêci kolpomôrto;* (v. 1.4.7.)

kôltra, -e (ve. *coltra*) – pokrivač podstavljen pamukom, poplun: *Zîmi se pokrîjêmo sa kôltron i sa šcavînon; usp.* imbotîda, kuvêrta; (v. 1.2.4.2.)

koltrîna, -e (ve. *coltrina*) – zavjesa na prozorima: *Stâvila son nôve koltrîne;* (v. 1.2.4.1.)

kolüdrîca¹, -e (prema gr. *kalogeros* – koludar) – redovnica strogo reda (koja ne izlazi iz samostana): *Nâše kolüdrîce cinîdû*

pùno lîpe merlête sa kôncen od âloja; usp. beneditîнка, picòkara, švôra; (v. 1.6.1.5.)

kolùdrîca², -e (prema gr. *kalogeros*) – vrsta ptice iz porodice puzavica, ‘vodomar’ (*Alcedo atthis*); (v. 1.5.2.1.)

kolûmba, -e (ve. *colomba*) – vanjska osnovna greda na dnu broda, kobilica; *usp. kontrakolûmba; (v. 1.4.2.);*
 - *pôc kolûmbon imperârija* – 1. prevrnuti se s brodom; 2. *fig. propasti*

kolûr, kulûr, -a (ve. *color*) – boja;
 - *çapât kolûre* – dobiti boju u licu, oporaviti se (*npr. nakon bolesti*)
 - *mînjât kolûre* – mijenjati izraz lica: *Cîn son mu spomênî... pòce je mînjât kolûre (Cel.)*

komânda, -e (tal. *comanda*) – zapovijed: *Pâla je komânda... (FN); usp. befêl, zâpovid*

komandât, -ôn (ve. *comandar*) – zapovijedati, upravljati: *Likôr je ondâ komandô drügima ca tukô ucinît (Cel.); Jô grên nâprida, a tî mi komandôj! (navodi me!); usp. zapovîdât*

komandônt, -a (tal. *comandante*) – pomorac koji upravlja velikim teretnim brodom, komandant: *Kal dôjde do diž-grâcije nâ more, komandônt zôdnji napûšćo brôd, a i tò âko je jôš nâvrime!; (v. 1.4.6.)*

kombatî,* -în (tal. *combattere*) – boriti se; *uobič. bori(t) se*

kombinacjûn, -ûni, ž (ve. *combinazion*) – slučajnost, splet okolnosti: *Ma kojâ kombinacjûn! (IN);*
 - *per kombinacjûn* – slučajno: *...dâ se per kombinacjûn ne ofendîdù (IN)*

kombinât, -ôn (ve. *combinar*) – posložiti se; dogoditi se istodobno: *Dòk je ôn bì unûtra, kombinâlo je da i ròdak dospîje u katabûju (IN); Tâko je kombinâlo bìt (Cel.)*

kombinèt, -eta (ved. *combinè*) – ženski odjevni predmet što se nosi ispod haljine; kombinezon: *Vîdi ti se kombinèt îspod vêšte!; usp. šotovêšta; (v. 1.1.7.1.)*

komêdija, -e (tal. *comedia*) – komedija, šala, razuzdanost;
 - *cinît komêdije* – ponašati se veselo, razuzdano: *Hòd, ne cîn komêdije!*

komêš,* -a (ve. *comesso*) – 1. vrsta starinskog prsluka koji se nosio iznad košulje širokih rukava; 2. vezena ženska košulja od bijelog batista (stavljala se često poviše noćne košulje); (v. 1.1.7.1.)

komešûra,* **komišûra**,* -e (ve. *comissura*, tal. *commessura*) – 1. raspuklina između rebara (*madîrih*) na brodu i kod *rašûšnutog* drva; 2. prostor između kamenja, fuga

komîn, -înâ (ve. *camin*) – ognjište, kamin: *Nâvecer bi svî sêli òkolo komînâ i slûšoli dîdeta; (v. 1.2.3.1., 1.3.1.)*

komišûra,* v. **komešûra**,*

Komîžani, -ina/ **Komîška**, -e/ **komîški**, -ega – iz mjesta Komiža (o. Vis): Komižanin/ Komižanka /komiški

komò, -â *sr* (tal *comò*) – nizak ormar s ladicama za rublje: *Onò komò u tinêl de lûšo... (IN); (v. 1.2.4.1.)*

kòmod, -a (ve. *comodo*) – udobnost, komoditet: *Nîkad nîmoš tâki kòmod kakò u svojû kùću; supr. dèškomod*

kòmodan, kòmodni, -a(o), -o, *prid.* (ve. *comodo*) – 1. komforan, udoban, dovoljno velik ili širok: *Ovî kapòt mi je kòmodan; supr. tîsan; 2. ležeran po naravi: Ôn je, ovâko, vêće kòmodan; (v. 1.1.6.1.)*

komodât, -ôn (ve. *comodar*) – zadovoljavati, odgovarati: *Ne komodô me* – Ne odgovara mi, pribojavam se: *Věj dvò dôna ništa nêće îst, tò me ne komodô!; Âko vos ne komodô... – Ako vam nije po volji...*

komodâ(t) se, -ôn se (ve. *comodar-se*) – smjestiti se udobno, raskomotiti se;
 - *Komodôjte se!* – Raskomotite se!

komodèca, -e (ven. *comodezza*) – udobnost: *Nî komodèce u ovû gabînu.*

komodîni,* -ih, *m mn* (ved. *comodini*) – zahtjevi, prohtjevi: *Jê, jê, cîn svè na tvojè komodîne, ne uzîri se na nôs! (iron.)* – Samo ti izvolijevaj... !; *usp. vojète*

kòmodo, **kòmodno**, *pril.* (ve. *comodo*) – 1. udobno, dovoljno široko (*npr. odijelo*): *Provôj te gâće; tukâju ti bìt kòmodo i za prîgnî(t) se!; 2. slobodno, bez posljedica: Mòreš pôc tâmo kòmodno; 3. bez žurbe: Svaršîću tò sùtra kòmodno.*

komôr, komôrâ – komarac: *Izîli su me žîvega ovî komôrî!; usp. papatâži; (v. 1.5.1.4.)*

komôrca, -e (gr. *komaris*) – cijenjena vrsta oborite ribe, komarča, orada, ‘kraljica mora’ (*Sparus aurata*); (v. 1.4.12.1.)

komöštre,* -ih, ž *mn* (stdlr./lat. *camastro*) – lanac za lonac nad ognjištem: *Nit' komöštre òganj žòri / nit' kotlénke mãška liže (Po)*; (v. 1.3.1.)

kômp,* -a (ve. *campo*) – polje, površina, prostor: *Svè napīšeno je stàlo u ne pūno... kômpa (IN)*; *usp. zakampät*

kompàs, *kompāsa* (tal. *compasso*) – 1. bačvarski alat (veliki šestar); 2. dvokraka sprava za crtanje kružnica, mjerenje dužina i manjih udaljenosti, šestar

kompletīrät, -īron (njem. *kompletieren*) – upotpuniti, kompletirati

komplimènat, -ènta (tal. *complimento*) – kompliment, laskanje

komubīlo, *zamj.* – bilo tko, bilo kome: *Ne mòreš komubīlo i komudrògo pūstīt da gòni pū(d) doma (IN)*

komudrògo, *zamj.* – bilo tko, bilo kome; *usp. komubīlo*

kon,* *pril.* (tal. *con*) – s; samo u izrazima poput: *kon gūšto; ko(n) la fjāka*

kònat, *kònta* (ve. *conto*) – 1. račun; 2. kazna, batine;

- **cinīt kònat** – uzimati u obzir: *Ne cīn kònta cà svīt govòri!*
- **ucinīt kònat** – napraviti račun: *Ka(d) bùdeš gotòv sa lavûron ucinićemo kònat.*
- **ćapät kònat** – dobiti batine: *Hòd vèselo dòma, ćapāćeš kònat!*

koncapjāti,* *m nepr.* (ve. *conzar+piati*) – nekadašnji popravljач razbijenih tanjura (pomoću žice); *vulg. Jèbali te koncapjāti! (ŽK)*; *usp. koncät 2.*

koncät,* -òn (ve. *conzar*) – 1. začiniti jelo: *Tukò mãlo bòje koncät ovī brujèt!*; *usp. zacinīt; 2. urediti, popraviti, srediti; usp. koncapjāti*

kònce, -a – nit za šivanje, konac: *Ne vīdin vèć udīt kònce u jòglu.*

koncèrat, *koncèrta* (ve. *concerto*) – koncert; *nov. koncèrt*

koncīr,* -īrà (ve. *conzier*) – 1. začin; *uobič. zòcīn; usp. koncät; 2. sređivanje, popravljanje*

koncòno,* *pril.* (prema ve. *conzar*) – začinjeno: *Nī bilo tèga pūno, ma je bilo alavīja koncòno (IN)*; *usp. zacinjèno*

kondicjūn,* -ūnà, *m/ -ūni, ž* (ve. *condizion*) – 1. stanje, prilike, položaj: *...od njihove kondicjūni; 2. uvjet: Jedīni kondicjūn... (IN)*

kondīr,* *pril.* (ven. *con dir*) – tobože, kao da, želeći reći: *Govòri da mu je ženà u postèju, kondīr da ga pūstimo priko rēda (IN)*

kondirìto,* **kondrìto,*** *pril.* (tal. *con diritto*) – s (nekim) pravom: *Kapitò je kondrìto na marendīn, kakò svòjta priko ženē (IN)*; *usp. dirīt*

kònfار,* -a (lat. *campforo*) – tekućina za dezinfekciju, jaka, neugodna mirisa; nekada uobičajen u kućanstvima: *Kad je pàla u afòn, mãti je òlma tarkàla za donīt bòcicu kònfara.*

konferīt, **kunferīt,*** -īn (ve. *conferir*) – odgovarati, goditi: *Obīd je dobrò konferī (IN)*; *usp. komodät;*

- **āko von konferī** – ako vam odgovara

konfèti, -ih, *m mn* (ve. *confeti*) – 1. uvijeni bomboni ili sitni tvrdi slatkiši koji se bacaju na sudionike katnevala, svadbi itd.; (v. 1.3.9.1.); 2. šareni papirići što se bacaju u veselim prigodama

konfidèncā,* -e (ve. *confidenza*) – povjerenje, samopouzdanje: *A onà célèsta, pūna konfidènce, drìto na nòs! (IN)*

konfidènt, -a (tal. *confidente*) – osoba od povjerenja: *Onà ti je njejīna konfidènta; (v. 1.1.3.3.)*

konfīn,* -a *m,* **konfīna*** -e *ž,* (tal. *confine*) – granica: *Nī pūtnika, ni namīrnika, a da ga onà ne provò ocarīnit, màkār nīsmò konfīna (IN)*

Konfitero *m nepr.* (lat. *Confiteor*) – pokajnička molitva ‘ispovijedam se’: *Olpīje mīsu i znò ‘Konfitero’ od rīci do rīci (IN)*; (v. 1.6.1.3.)

kònfrat, -a (tal. *confratello*) – član bratovštine (*brātimi*): *Kād je kojèmu brātimu spròvod, svī kònfrati grèdū za bāron; usp. brātīm; (v. 1.6.1.5.);*

- **kònfrati svètega Mikūle** (*bīli kònfrati*) – članovi bratovštine svetoga Nikole, nose bijele *tònike*
- **kònfrati svètega Krīžā** (*còrni kònfrati*) – članovi bratovštine svetoga Križa, nose tamnosmeđe *tònike*

konfundì(t) se,* **skonfundì(t) se,*** **iskonfundì(t) se,*** -īn *se* (tal. *confondersi, sconfondersi*) – 1. zabuniti se: *Brojīli smo, brojīli... pòk smo se konfundīli (Cel.); 2. smesti se, pokunjiti se, zbuniti se: Vās se, bīdan, iskonfundī (IN)*

konfundivên, -èni, -a(o), -o, *prid.* (prema tal. *confondersi*) – zbunjen, smeten: *Bî je vâs konfundivên*

konfûž(i), -a(o), -o, *prid.* (ve. *confuso*) – zbunjen, smeten, zbrkan; (v. 1.1.6.1.)

konfužjûn, -ûni, ž; -a *m* (tal. *confusione*) – metež, zbrka; ...*svè jednà konfužjûn (IN); Nîki konfužjûn je tâmo... (FN)*
- *cinît konfužjûn* – praviti zbrku: *Nemôjte sâd cinît konfužjûn!*

konfûžo, *pril.* (ve. *confuso*) – zbrkano: *Govorî je konfûžo, nîsòn ga nîšta kapî.*

kongûšto, *pril.* (tal. *con gusto*) – sa zadovoljstvom, s tekom: *Tò son izî kongûšto kakò nîkad (IN)*

kônka,* -e (tal. *conca*) – 1. nosila (poput *civîrih*) s četirima ručkama i s trima plitkim stranicama za prijenos građevnog materijala; *usp. civîre*; (v. 1.2.5.); 2. pletena plitka košara školjkastog oblika za prijenos *savûre* i sl.; 3. naćve za kruh

kônkar, -a (ve. *cancaro*) – 1. gangrena, rak rana (bolest); (v. 1.1.5.1.); 2. morski rak: *Kônkari te rastocîli! (Cel., v. 1.7.4.)*

konkulôn(i), -a(o), -o,* *prid.* (prema tal. *con+culo?*) – oštećenog dna (o baćvi): *Ovâ bâcva je konkulôna!; usp. cônkulast*

konkûn, v. **kunkûn**

konòba, -e (lat. *canaba*) – podrum za baćve s vinom: *Èno ga, u konòbu, tòci vînò!; (v. 1.2.3.1.)*

konòl, -òlà (ve. *canal*) – kanal (u zemlji ili između dviju kopnenih površina): *Iskopò je konòl; Plîvo je ùsrid konòlà; (v. 1.4.8.2.)*

konòp, konopà – uže, konop, konopac: *Pûno je vòrsti konopà, i za bròde i za na kròj.*

konopjîka,* -e – 1. vrsta grmolike biljke koja uspijeva na pijesku uz more, konopljika (*Cannabis sativa*): *Tròk od konopjîke zovèdu kânava; (v. 1.5.3.3.); 2. Konopjîka – predio grada Hvara južno od katedrale, nekadašnje groblje, Mûnat; (v. 1.2.1.5.)*

konsumät, **konšumät**, -ôn (tal. *consumare*) – trošiti, konzumirati: *Konsumômo krûh, ûje i vînò svâki dôn, ne mòreš, bomè, drugacîje!; usp. skonsumät*

konsumòvät, **konšumòvät**, -òjèn (tal. *consumare*) – trošiti; *Pòceli smo konšumòvät zòdnji sakèt mukè; usp. skonsumòvät*

konumòvät, v. **konšumòvät**

konšiljêr,* -èrà (tal. *consigliere*) – savjetnik, vijećnik: *Dîde mu je bî konšiljêr u Òpćinu.*

konšêrva, -e (ve. *conserva*) – konzervirana gusta smjesa od ukuhanih rajčica: *Kad nî frîški(h) pomidòri(h), dobrà je i konšêrva; usp. konzêrva; (v. 1.3.8.1.)*

konšultät (se), -ôn – savjetovati (se): ... *kâd se mâlo bòje konšultò (IN)*

kòntar¹, -a (tal. *cantaro*) – vrsta bijele ribe, kantar, *manjamòrti* (*SpondylIOSoma cantharus*): *Na peškarjû je ostâlo jòš mâlo kòntari(h); usp. manjamòrti; (v. 1.4.12.1.)*

kòntar², -a (tur. *kantar*) – vaga s jednim pladnjem, kantar: *Stäv tò na kòntar!; usp. balònce, statîra; (v. 1.3.1.)*

kontät (se), -ôn (se) (ve. *contar*) – računati (se), brojiti (se), uzimati (se) u obzir: *Njèga nêćemo kontät!; Tò se ne kontò; usp. skontät, brojît, računät*

kònte,* -eta (ve. *conte*) – plemićka titula; u Hvaru često iron. primijenjena; (v. 1.1.3.3.)

kontèša,* -e (ve. *contessa*) – plemićka titula, često iron. izrečena: *Daržî se kakò kontèša!; usp. prinćipèsa; (v. 1.1.3.3.)*

kònto, *pril.* (ve. *conto*) – račun; samo u *izr. (a)kònto tèga* – u pogledu toga, na račun toga: *Òn mîsli da će kònto tèga imät marèndu svâki dôn ala mâka; usp. akònto*

kòntra, *pril.* (ve. *contra*) – 1. nasuprot, protiv: *Ni òn nî bî kapòc ucinît cãgod kòntra tîh lupèži(h) (AD); 2. prefiks za tvorbu mnogih složenica; usp. kontraãšta... kontrapîz*

kontraãšta,* -e (ve. *contra+asta*) – drveni spojni element uz *ãštu* unutar broda (na pramcu i krmi), ojaćava spoj *ãšte* i *kolûmbe*; *usp. ancikòr, ãšta; (v. 1.4.2.)*

kontrabandjêr,* -a (tal. *contrabbandiere*) – krijumćar, švercer: *Kontrabandjêrih je ùvik bìlo.*

kontrabônda,* -e (tal. *contrabbando*) – krijumčarenje: *Čapãli su bracêru u kontrabôndu... (IN)*

kontracênta, -e (ve. *contra+centa*) – najgornji *madîr* na brodu, s unutrašnje strane *cênte*; *usp. cênta*; (v. 1.4.2.)

kontradît (se),* -în (se) (tal. *contraddire*) – proturječiti komu ili samom sebi: *Ôn je sôm sêbe kontradî!*; *Onî se kontradijêdu mēju sôbon*; *usp. kontreštã(t) se*

kontradivãt (se),* -îjên, (tal. *contraddire*) – proturječiti komu ili samom sebi: *Ôn sôm sêbe kontradijê!*; *Pòceli su se êpeta kontradivãt*; *usp. kontreštôvã(t) se*

kontrafûnd,* -a (ve. *contra+fondo*) – daska u obliku kruga (kao dno *barîla*) kojom se stješnjuje posoljeni sloj srde-la u *barîlu*: *Na svãki kontrafûnd grê dôbar pîz ol kãmika!*

kontrakolûmba,* -e (ve. *contracolomba*) – gredica u kosturu broskog dna poviše kobilice (*kolûmbe*): *Kontra-kolûmba tukô bit o(d) cesmîne*; *usp. kolûmba, šjolêta*; (v. 1.4.2.)

kontrapîz, -a (tal. *contrappeso*) – protuuteg: *Pôj na drûgu strônu za ucinît kontrapîz*; *usp. kôntra, pîz*

kontrãt,* -ãta (ve. *contrato*) – ugovor, pogodba; rad po učinku: *Pocînmo frêgulu, nîsmò na kontrãt!*

kontreštãt (se), -ôn (se) (tal. *contrastare*) – suprotstaviti (se), proturječiti: *Nîsôn mu itî kontreštãt, ma...; Ne bì se itî kontreštãt... (IN)*; *usp. kontradît; bûnî(t) se, nastôvjã(t) se; kontreštôvã(t) se*

kontreštônje, kontreštovônje, -a (*hibr. prema tal. contrasto*) – prepirka: *Njîhovo kontreštovônje je šêsno koncôno (IN)*

kontreštôvã(t) se, -ôjên se (tal. *contrastare*) – prepirati se, suprotstavljati (se): *Ma ca sê ùvik kontreštôjêš!*; *usp. kontreštãt*

kontrôda,* -e (ve. *contrada*) – ulica, *kôla*: *Vî nîstè iz nãše kontrôde, pôk émo vos kumpaît (IN)*; *usp. kôla*; (v. 1.2.1.7.)

kontrolãt, -ôn (ve. *controlar*) – provjeriti, provjeravati: *... nîkor vêc nêce mòc otò kontrolãt (MJ)*

konvènat, v. kuvènat

konvenît,* -în (tal. *convenire*) – pristajati, odgovarati: *Ne konvenî mi socîj* – Ne odgovara mi društvo

konzêrva, -e (njem. *Konserve*) – limenka s konzerviranom hranom; *hrônã is konzêrve*; *usp. konšêrva*

kônj, konjã – konj; (v. 1.5.1.1.); *usp. kavôl*
- *grê kakò kônj od kavalarije* – izraz za onoga koji hoda tako da se i pod trese

kônjãc, kônca – vrsta ribe, kanjac (*Serranus cabrilla*): *Pôçu sùtra lovît na kônce*; (v. 1.4.12.2.)

konjîc, konjîcã – morski konjić (*Hippocampus*): *Nî lakò vîdit konjîcã ù more*; (v. 1.4.15.)

konjôd, v. kunjôd

konjôda, v. kunjôda

kopãnja, -e – korito u kojemu se mijesilo tijesto za kruh: *Kopãnja je bila pokrivèna*; (v. 1.3.2.2.)

koparcã(t) se, koparcôn se – kopreati se: *Koparcô se kakò rîba po pajôlima*; (v. 1.1.6.4.)

kopãt, -ôn – kopati: *Vajô se dîgnit rãno za pôc kopãt*; *usp. paližãt*; (v. 1.2.6.)

kôper, -a (engl. *copper*) – nov. premaz na bazi bakra kao antivegetativna zaštita dna brôda: *Jôš mi je sômo ostãlo za dãt kôper*; *usp. intônak*

kôpica, -e – duboko okopavanje vinograda: *Kôpica je têžja od raskôpice*; *usp. raskôpica*; (v. 1.2.6.)

kopîšće, -a – duga i tanka drvena motka za osti: *Ne mògu je potêgnît, krôtko je kopîšće!*; (v. 1.4.9.1.)

kopîto, -a – 1. donji rožnati dio noge kod kopitara, kopito: *Ispãla mu je pòlkova is kopîta*; (v. 1.1.4.3.); 2. vrsta školjke (*Spondylus gaederopus*); (v. 1.4.17.)

kopjãt,* -ôn (tal. *copiare*) – prepisivati, precrtavati, kopirati; *nov. kopîrot* (njem. *kopieren*) – (foto) kopirati; *usp. prikopjãt*

kôpje, -a *sr* – koplje, samo kao simbol Kristove muke iznosi se u procesiji na Veliki petak; (v. 1.6.1.2.)

kopônje, -a – kopanje: *...ne vîdi nîkoga na kopônje (Cel.)*

kopošônt,* -a, **kopošônta**,* -e (ve. *camposanto*) – staro groblje za mornare pokraj franjevačkog samostana; *usp. ci-mitêrij*

koprifôgo,* -a (tal. *copri fuoco*) – policijski sat, zabrana kretanja: *Dî éeš u gvèri svîlît, kad je koprifôgo! (IN)*;

(v. 1.6.2.1.)

koprìva, -e – biljka čije lišće izaziva žarenje kože, kopriva (*Urtica*): *izr. Něće grôm u koprìvu!*; (v. 1.5.3.3.)

koprìvnica, -e – kamenica za blagoslovljenu vodu pokraj crkvenih vrata, škropionica; *usp. batistêrij*; (v. 1.6.1.2.)

kôr, kôra (lat. *chorus*, tal. *coro*) – mjesto u crkvi oko oltara sa svečanim drvenim sjedalima; (v. 1.6.1.1.)

kôr, **kôrv**, kârvi – krv: ... *zavôrniť rukôvè i dàť kôrv za pilòta (IN)*; *Njìma su gânge bìle pròpja u kârvi (IN)*;

(v. 1.1.4.1.);

- **Kôr ní vodã!**; (v. 1.7.3.)

- **bìť u kârvi** – biti urođeno

kôra, -e – kora: *kôra krùha*; *kôra o(d) bòra*, ...*od oméndula*, ...*o(d) patãtìh* ...; (v. 1.5.3.8.)

kôraš,* kôrša (tal. *corso*) – red ugrađenog kamena: *Ostãlo mi je za podìgnit jòš jedôn kôraš*; (v. 1.2.2.);

- **na kôraš** – način slaganja kamena pri zidanju u redovima

kôrã(t) se, kôron se – svađati se, karati se: *Svãki dôn hi cùjemo dì se kôrodu*; *usp. ćapã(t) se*, svãdit se

kôrbe, -ih *ž mn* (ve. *corbe*) – dijelovi broda, rebra: *Na kôrbe grèdù, bomè, madřrì*; (v. 1.4.2.)

kôrda,* (tal. *corda*) – 1. napeta žica, struna, opruga u mehanizmu; 2. fitilj za paljenje mina; *uobič. mića*

kordûn, -ûnã, *m* (ve. *cordon*) – dugi zlatni lanac: *Stãvila je kordûn oko vròta*; *usp. kanijèla, kurãja*; (v. 1.1.8.1.)

korduncîn, -a (ved. *cordonzin*) – zlatni lančić: *Za krízmu je dõbila lîpi korduncîn*.

korespondêncã,* -e (tal. *corrispondenza*) – dopisivanje, korespondencija: *S njîn son u korespondêncu*.

kôrg, -a – kameni uteg kojim se pritišće *kontrafûnd na barîlu slõnih sardèl*; *usp. pîz, kãrag*

koridûr,* koridûrà (ve. *coridor*) – 1. hodnik; (v. 1.2.3.1.); 2. prolaz na brodu; (v. 1.4.2.); 3. kamenit pojas uz more; *uobič. kòse*

korijãndol, **korijãndor**, -a (tal. *coriandolo*) – začinska biljka, korijandar: *Samaštrõni jazìk od volã sa korijãndolima...; ... ondã grèdù: bròkva garifulîna, žestòka pãprika, korijãndor... (Kru.)*; (v. 1.3.8.1.)

kôrìn, -a – 1. podzemni jestivi dio biljke: *Karòte i rîpe... ìmodu kôrìn*; 2. središnji, tvrdi, nejestivi dio biljke: *Svãki kupùs ìmo kôrìn*; (v. 1.5.3.8.)

korìst, -i – korist: *Nì korìsti o(d) tègea!*

korìstan, korìsni, -a(o), -o, *prid.* – koristan, *od korìsti*: *Korìstan je... ovì korìsni alôt*; *Korìsna je ...ovã korìsno divòjka*; *Kojè korìsno stvorènje!*

korìstit, -in – biti od koristi, koristiti: *I ne zaborãv, sînko, ca sòn ti rèka, tò će ti korìstit u životù!*

korìto, -a – 1. udubljenje ili posuda za napajanje, pranje i sl.: *Napùni son korìto vodôn i vedrijòlon nekã se razmùti*; *usp. kopãnja*; 2. korito broda: *Prì su korìta bìla o(d) darvã, sã(d) su o(d) plãstike, a vèlika korìta su o(d) gvòzda*.

korìzma, -e (lat. *quadragesima*, tal. *quaresima*) – četrdesetodnevni post i pokora pred Uskrs, korizma; *Parì mi se da se vèć ne pòsti za korìzmu kakò prì*.

korjãndola, -e (tal. *coriandolo*) – duga traka ili papirići šarenih boja koji se bacaju u veselim prigodma: *Bìlo je korjãndoli(h) na svè strõne*; *usp. girjãndola*

kôrka,* -e (lat. *cortex*, ve. *scorza*) – oguljena kora starog bora: *Prì su se mrìže mõstìle is kôrkon o(d) bòra*; *Istùka son kôrku, stãvi mõra, pòk ću mõstìť mrìže*; (v. 1.5.3.8.)

Kôrlovica, -e – predio, a sad novija četvrt u Hvaru *pod Poljûn*; (v. 1.2.1.5.)

kôrnebìf, -a (engl. *corn and beef*) – vrsta mesne konzerve koju su saveznici dijelili u 2. svj. ratu: *Dõnili su kôrnebìf... (IN)*

kornèt, -a (tal. *cornetto*) – tuljac za sladoled

kornèta,* -e (tal. *cornetta*) – truba visokog tona: *Jè kornèta zatrubetãla, svè se prižentãju na manjatìvu (IN)*; (v. 1.6.3.)

kornìž, -a (ve. *cornise*) – rub površine: *kornìž od rìve, kornìž o(d) terãce*; *Na kornìž, dì je žòlò / bìla tìca mòlo (Po)*

kornjól, -òlà (ved. *corniol*) – 1. cijenjena podvrsta ptice pjevice: *gardelîn kornjól*; 2. *fig.* važna ličnost: *Apèna sãd arivòjè jedôn pròvi kornjól sa kojîn mòreš akužãť kakò sa ãson o(d) baštùni(h) (AD)*; 3. zlatni prsten s velikim okom od koralja

koromàc, -ãca (gr. *marathon*) – vrsta začinske biljke, komorač (*Foeniculum vulgare*): *Stãv grancìcu koromãca u rakìju!*; (v. 1.3.8.1.)

corpèt,* -a (vecorpeto) – vrsta ženskog prsluka koji se vrpcom zatezao na leđima: *Sãd vèc nijednò žènska ne nòsi k. orpèt*; usp. koržèt, buštîn; (v. 1.1.7.1.)

kôrši, -ih, *m mn* (prema tal. *corso*) – redovi; samo u izr. *kãmik u kôršima*; usp. kôraš

kôršo,* **kôrso**,* -a (ve. *corso*) – kurs plovidbe; usp. lôngo kôršo

kôrta, -e (ve. *carta*) – 1. papir: *Stãvila mi je lokôrde u kôrtu od nòvinih*; 2. pomorska karta: *Poglèdoj u kôrtu dî smo sãd*; 3. ulaznica, brodska karta: *Jesì vãze kôrtu?*; 4. mjesto gdje se zbija riba u mreži: *Riba je dõšla u kôrtu!*; usp. kãrta, kartušina;

- *kôrta o(d) pðreza* – obavijest o poreznom zaduženju

- *kôrta (deo)grãfika*,* (tal. *carta geografica*) – geografska karta, pomorska karta

- *kôrta devêra* (tal. *carta vetrata*) – *kôrta žmarìlja* (tal. *carta smerigliata*) – brusni papir

- *obucène kôrte* – karte sa slikama u *brìškuli*

- *Kôrta svè tarpì!*; (v. 1.7.3.)

kôrte, -ih *ž mn* (ve. *carte*) – igraće karte:

- *igrãt na kôrte / dîlît (mîšãt) kôrte*, ... – kartaški izrazi

- *kôrte lišîne / obucène kôrte* – karte koje ne donose / koje donose bodove

kortejãt (se) -ôn (se) (ven. *cortegiar*) – udvarati (se), ljubovati, očijukati: *Õl' ti kortejõš njegõvu cêr?*; *Lìpo je cùt / kad mlõdi kantãju / a još lìpje glèdot / ka(d) se kortejãju (Po)*

kortejõnt, -a (ven. *cortegiante*) – udvarač: *Vãši kortejõnti i pritendènti... (IN)*; usp. pritendènt; (v. 1.1.3.3.)

kortejõnta, -e (ven. *cortegianta*) – ženska osoba kojoj tko udvara: *Cinì je pùste žmõrfije i škiribìce, a kortejõnta ga nì ni vîdila (IN)*; usp. pritendènta; (v. 1.1.3.3.)

korüt, -a (ve. *coroto*) – 1. žalost za pokojnikom, korota; 2. crnina koja se nosi u znak žalosti: *Jõš je ùvik u kòrut*; usp. lüt, mezolüto

kôrv, v. **kôr**

koržèt, -a (fr. *corset*) – steznik kao vrsta donjeg ženskog rublja koji oblikuje struk; usp. corpèt; (v. 1.1.7.1.)

kõsa, kõse, **kosà**, kosê – stijena, klisura; (v. 1.2.1.2.): *U Pòstine su vèlike kõse*; usp. kõse

kõse, -ih *ž mn* – stjenovit pojas uz more: *Butãlo mu je brõd na kõse!*; usp. kõsa; (v. 1.2.1.2.)

kosìce, -ih *ž mn* – pletenice u kosi: *Hõce da njoj ispletèn kosìce!*; usp. drèca, vlõsi

kosìc, -a – 1. ptica kos lijepog pjeva, 'kos crni' (*Turdus merula*): *Kosìc je cõran ma kjûn u muškèga bûde žût pô(k) ga zovèdu žutokjûnac*; 2. nadimak *Kosìc*; usp. grãvon, mîrula; (v. 1.5.2.1.)

kosìr, -ìrà, **lastûn**, -ûnã, *m* – vrsta ptice, lastavić, 'čiopa crna' (*Apus apus*); (v. 1.5.2.1.)

kosìrì, -ìrìh, *m mn* – donja čeljust: *Kad nìko ùmre tukõ mu òdma vèzãt kosìrè*; (v. 1.1.4.1.)

kosìt, kõsin – 1. sjeći, rezati travu ili žito kosom; 2. *fig.* uništavati sve pred sobom: *Onã bûra je kosìla svè pri sèbon.*

kõske, -ih *ž mn* – kocke, samo kao simbol Kristove muke, iznose se u procesiji na Veliki petak; (v. 1.6.1.2.)

kosmèj, **košmèj**, -mèjã *m* – vrsta kosmatog raka (*Eriphia spinifrons*): *Kal mõre poškròpi, kosmèjì grèdù võnka škrãpih; ... provirì je iz ràpe ... košmèj (Po)*; (v. 1.4.15.)

kosõr, -õrà – poljoprivredna alatka poput širokog srpa: *Ne hòd u kìce bez kosõrà!*; (v. 1.2.5.)

kosorãca, -e – alatka poput *kosõrà*, ali bez kratkog sječiva (*petìce*) na vanjskoj strani; (v. 1.2.5.)

kõst, kõsti – kost;

- *kõst o(d) sìpe* – sipina kost

- *kõst u kolìno* – izmišljena bolest kao isprika; usp. kolìno

- *ćapãt po kosõtma* – dobiti batina

- *tùja kõst* – nekrvno srodstvo: *Za nevìstu se rèce da je tùja kõst u kùci.*

kõstret, -i – kozja dlaka, kostrijet: *Zavùze su se cinìle ol kõstreti*; (v. 1.1.4.3.)

kostrīc, kostrīcā – jestivo divlje zelje pomalo gorka okusa, dragušac (*Sonchus oleraceus*); (v. 1.5.3.5.)

kostrūši(t) se, kostrūšin se – 1. kostriješiti se (dizanjem kose, perja, dlake...): *Cīn je vīdila drūgu māšku, pōcela se kostrūšit*; 2. fig. zauzimati obrambeni stav, rogušiti se: *Ca sē kostrūšiš, līpo ti govōrin!*; usp. rogūši(t) se

košavoldīr,* (ve. *cossa vol dir*) – ‘što to znači’, samo u izr. ‘provāt košavoldīr’: *Lakō je govōrit, ma tukō provāt košavoldīr* (ŽK)

koščāt, koščāti; -a(o), -o, *prid.* – koji ima izražene kosti: *koščāt je ... koščāti covīk; koščāta je ... koščāto ženā; koščāto dītē!*; usp. šćulōn; (v. 1.1.4.2.)

koščēla, v. **hosta**

koščica, -e – 1. mala kost; 2. tvrdi dio voćnih plodova; usp. pīnka; (v. 1.5.3.8.)

koščurīne, -ih *ž mn* – izražene kosti čovjeka ili životinje

košet, -a (ven. *coseto*) – meso od buta: *Dōni je dōma cīli košet o(d) brōva*; (v. 1.3.6.1.)

košetić, -a – (*hibr. dem.* prema ven. *coseto*) – butić: *...odnīt likōrū košetić pri(d) štajūn o(d) koštīpacjūnih...* (IN)

kōškonje, -a – 1. rječkanje, prepirka; 2. dječja prepirka, natezanje uz lagano udaranje

kōškot se, -on se – prepirati se udarajući se, koškati se: *Onē dvī sestrē se ūvik kōškodu*; usp. ćapā(t) se

košmēj, v. **kosmēj**

kōšta,* -e (tal. *costa*) – obala: *Hīti je ōnkoru, šurgō se i akoštō us taljōnsku kōštu* (IN); usp. kuštāt

koštāt (se), v. **kuštāt** (se)

koštīpacjūn, -ūni, *ž* (ve. *costipazion*) – prehlada: *Zakāšjo je kakō da ūmo koštīpacjūn* (IN); usp. kunjāvica; (v. 1.1.5.2.)

koštīpā(t) se, -ōn se (tal. *costipare*) – prehladiti se: *Koštīpō son se sīnoć sa onō studēnega vī tra.*

koštīpōn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema tal. *costipare*) – prehladen: *Koštīpōn je, cīdidu mu mōkule...* (IN)

košūja, -e – košulja: *Jesī mi šumprešāla košūju?*; *Obūkli su debēle košūje i jakēte* (FN); (v. 1.1.7.1.)

kōta, -e (ve. *cota*) – ruho za ministrante (crna haljina i bijeli gornji dio): *Ugāzi je na škūt o(d) kōte i privōlī se na skāle sa svīn terībulon...* (IN); (v. 1.6.1.2.);

- **bīt u kōtu** – biti ministrant: *Kakō mōli bī son u kōtu nīkoliko gōdišć.*

koťac, kolcā – mjesto za držanje svinja, korito: *Guštō kakō prōsāc u kōťac!*

koťilo, -a – mjesto gdje se kote životinje. mrijeste ribe: *Nōša son koťilo ušātih*; (v. 1.4.8.2.)

koťi(t) se, -ī se – 1. donositi mladunčad; 2. kotiti se: *Koťidū se kakō māške!*; usp. lēc

kotlēnka, -e – oveća kuglasta bakrena posuda, veća od *bronzīna*, a manja od *kōtla*; u njoj se grijala voda za *lušijāt rōbu*; (v. 1.3.2.2.)

kotōl, kōtla – 1. kotao za grijanje vode; 2. kotao za destilaciju rakije, lavande...

kotonjōta, **kotonjōda**, -e (tal. *cotognata*) – želatinozan pekmez od dunje; usp. kūnja; (v. 1.3.9.2.)

kotorāta, -e (tal. *cataratta*) – mrena na oku, katarakta: *U onō je dōba kotorāta vodīla u slipīlo* (Cel.)

kotorāta, -e (ved. *cotorata*) – drveni poklopac koji zatvara ulaz u potkrovlje: *A mī... otvōr kotorātu i sakrīj se u šuft!* (IN); (v. 1.2.3.1.)

kōtula, -e (ve. *cotola*) – suknja: *Kōtula je kakō jedōn nagrišpōni fuštōn; Īspod kōtule nosīla se je šotokōtula*; usp. fuštōn; (v. 1.1.7.1.)

kōtula,* -e ( ) – pretinac u škrinji;

- **iz škrīnje u kōtulu** – iz džepa u džep; dati a da se ne promijeni vlasnik

kotūn,* v. **gotūn**,*

kōva, -e (ve. *cava*) – kamenolom: *Nōjvēcā kōva u Fōr je bīla onā di je sād hotēl ‘Bōdul’*; usp. petrōra, kavadūr; (v. 1.2.1.7.)

kovacić, -a – vrsta ptice, ‘kovačić migavac’ (*Tringa glareola*); usp. kovōc²; (v. 1.5.2.1.)

kovaciija, -e – kovačnica; usp. kovōc¹; (v. 1.2.1.10.)

kovertûr, v. kuvertûr

kovôc¹, -ôcà – kovač: *Bara Bèpo kovôc je imô kovaciju na Svèti Mārak; usp. kovaciija; (v. 1.1.3.4.)*

kovôc², -ôcà – vrsta ptice, ‘kovačić guzavac’ (*Actitis hypoleucos*); *usp. kovacić; (v. 1.5.2.1.)*

kozà, -ê – koza: *Svù pèt kôz izlêglo, kojà dvò, kojà trî... (IN); usp. šùša, rogùša; bêka; (v. 1.5.1.1.)*

kôzàt,* kôžen – 1. pokazati: *...maciç... cã jo znôn, ôl’ su ga onì kozãli... (MBS); usp. pokôzàt; 2. kazati: Nekà ti onã kôže ca je bìlo u škùlu; usp. rëç; kazivãt*

kozetiña, -e – 1. velika stara koza; (v. 1.5.1.1.); 2. *pogr.* ženska osoba nedolična izgleda ili ponašanja; *usp. kra-
vetiña; (v. 1.1.6.1.); 3. kozje meso; uobiç. mēso o(d) kozê; (v. 1.3.6.1.)*

kôzlica, -e – mlada koza, kozlić ostavljen za uzgoj; *usp. bēkica; (v. 1.5.1.1.)*

kozliç, -a – 1. mlado koze, kozlić; (v. 1.5.1.1.); 2. vrlo cijenjena vrsta mesa, kozletina: *Nì bôjega ol kozliça!; (v. 1.3.6.1.)*

kôzno – tko zna, ne zna se: *Bìlo je kôzno kolìko svìta!; usp. bôzno;*

- *kôznocò* – bogzna što, ništa naročito: *Nìsmò çapãli kôznocò.*

- *kôznođi* – tko zna gdje: *Ca çù se prisvukùvot, kakò da grên kôznođi!*

- *kôznokakò* – tko zna kako, nekako: *Nè znon govorìt njēmaški kôznokakò, ma ìsto se kapìmo.*

kozomòrac, -mòrca – hladan vjetar s istoka (*gregolevònt*) praćen kišom, koji zimi mori koze: *A ði çedu isteplìt rùke
sa ovò kozomòrca... (IN)*

kozopãsnica, -e – *iron:* čobanica: *...kozopãsnica jednã, pròpja šempjãda! (IN)*

kožidûra,* v. **kužidûra,***

krajica, -e – kraljica: *Jedìni kròj i krajica ca son vidi su onì o(d) šãha; usp. kròj¹, prinçipèsa; (v. 1.1.3.3.)*

krakûn, -ûnã, *m* (ved. *cracon*) – zasun na vratima: *Cùla son kakò je potēga krakûn u portûnù; (v. 1.2.3.2.)*

krãmp, -a (njem. *Krampe*) – alatka s dvama ili trima rogovima, slična motici: *Tòte tukò lavurãt sa krãmpon;
(v. 1.2.5.)*

krãmpãt, -ôn – kopati krampom, krampati: *Lãšnje je kopãt nēgo krãmpãt;; (v. 1.1.6.4.)*

krãmpus, -a (njem. *Krampus*) – vrag iz priça za djecu (vezanih uz Sv. Nikolu i Sv. Luciju); (v. 1.6.1.5.)

krasotã, -ê – divota, krasota: *Bìlo je krasotã vidi ga u montûru o(d) pilòta; usp. divotã, belèca*

krãst, kròdèn – krasti: *Lãšnje je krãst nēgo gvadanjãt.*

krãsta, -e – sasušena rana, krasta: *Pùs’ tu krãstu smìron, nekã sòmã olupãde!; (v. 1.1.5.2.)*

krãška, -e – sitna bijela riba iz porodice *kinjùša* (*Crenilabrus mediterraneus*); (v. 1.4.12.2.)

krãul,* -a *m* (engl. *crawl*) – slobodni stil u plivanju: *...cinìt regãtu do çãtare, nè po pasìçu, nēgo krãul, kakò Bòg
zapovìdo (IN); (v. 1.1.6.4.)*

krãuti, -ih *m mn* (ve. *crauti* od njem. *Kraut*) – rezanci od kiselog kupusa: *Jùhã, mãlo gòvedine lēšo i krãuti(h), ca çēš
bòjega za obìd od nedije!; usp. bròskva*

krãvetiña, -e – *pogr.* kravetina: *Kojã je tò krãvetiña!; usp. kozetiña, gùda*

krãvosac, krãvosca – vrsta veçe i rjede neotrovne zmiije (navodno siše koze i krave); (v. 1.5.1.3.)

kredãt,* -ôn (ve. *criar*) – na sav glas zvati, izvikivati: *Mãti me kredò (Cel.)*

kredēnca, -e (ve. *credenza*) – ormar za posuđe: *Pjãti i žmùli stojdù u kredēncu; usp. veltrìna; (v. 1.3.1.)*

Krêdo, *m* (lat. *credo* – vjerujem) – dio mise; (v. 1.6.1.3.)

krejôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *creanza*) – uljudan, pristojan; *usp. fìn, edukôn; supr. malkrejôn; (v. 1.1.6.1.);
- ni edukôn, ni krejôn; (v. 1.7.3.)*

krejônca, -e (ve. *creanza*) – pristojnost, dolično ponašanje, obzir: *...ma ði mu je krejônca! usp. dukacjûn;
- covìk bes krejônca* – nepristojan, neuljudan čovjek

- *ucinìt krejônca* – učiniti primjerenu gestu obazrivosti, zahvalnosti: *Krejônca je ucinjēna! (Cel.)*

kreketãt, -êçe – 1. glasati se poput žabe: *škrãkavica krekēçe; (v. 1.5.1.5.); 2. fig. govoriti koješta, kreketati*

kremenjãca, -e – kuglica za igru od kremenastog kamena: *Ûkro mi je kremenjãcu!; (v. 1.6.5.1.)*

krèna, -e (ve. *crena*) – 1. nit (sada najlonska) koja služi za pravljenje ribarskog pribora, povraza, *tùnje;* (v. 1.4.9.1.);
2. vrsta morske trave, uvozila se iz Egipta, služila je za pravljenje *štramãca (Cel.)*

krèpa, v. krepāvica

- krepālina**, -e (ved. *crepalina*) – 1. strvina, crkotina; 2. *fig.* iznemogli živi stvor (osobito radna stoka): *Onà krepālina o(d) tovāra... (IN); supr. žveltīn*
- krepāt**, -ôn (ve. *crepar*) – 1. crknuti; 2. *fig.* umrijeti, puknuti od...;
- *krepāt (umrīt) od jīda (glōda, strōha, zīmē...)* – crknuti (umrijeti) od jada (gladi, straha, zime...)
- *krepāt o(d) smīhā* – puknuti (umrijeti) od smijeha
- *Krepāla, da Bōg dō!* – ljutita psovka
- *Krèpa!* – Uzdravlje! (familijarno, *npr.* kad netko kihne)
- krepāvica, krèpa**, -e (*hibr.* prema ve. *crepar*) – iznurenost, stanje bezvoljnosti, mlohavosti; *iron:* bolest: v. *čapāt krepāvicu*; (v. 1.1.5.1.)
- krèpon(i)**, -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *crepar*) – 1. crknut; 2. *fig.* umoren, izmoren, krepan: *Krèpon son, ne mògu se njānci pridīgnit.*
- krepōvāt**, -ōjèn (ve. *crepar*) – 1. crkavati: *Pòceli su tīci krepōvāt o(d) zīmē*; 2. *fig.* pucati od...: *Cīla je cūrma krepōvāla o(d) smīhā (FN)*;
- *Bōje krepāt nēgo krepōvāt!*; (v. 1.7.3.)
- krešīt**, -īn (ve. *cresser*) – 1. porasti; 2. poskupjeti: *Svè je krešīlo!*; *nov.* poskupīt
- krešivāt**, -ījèn (ve. *cresser*) – 1. rasti; 2. poskupljivati
- krefīno**,* -a (tal. *cretino*) – budala, kreten: *Krefīno, imbecīle, maledèto, stūpido, šempjādo...!* – razni uzvici negodovanja *npr.* starijih gospođa talijanskog odgoja prema neobzirnim mlađim ljudima; (v. 1.1.6.1.)
- krīcāt**,* krīcen – ispuštati krikove, kričati; *uobič.* skrīkāt
- krīgla**, -e (njem. *Krūgel*) – čaša s ručkom sadržine od pola litre: *Pòpili smo òba po jednū krīglu pīve.*
- krīk**, -a (ve. *crico*) – zupčasta naprava za dizanje tereta, čekrk; (v. 1.2.5.); *usp.* inkriko
- krīlò**, -à – 1. organ za letenje: *Ovèmu kālebu je slòmjeno krīlò*; *usp.* hrelò; (v. 1.1.4.3.); 2. skut, naručje: *Stāvila je nōjmlājega u krīlò...*
- kriminòl**, -òlà (ve. *criminal*) – kriminal, prijevara: *Tò je kriminòl kakòvega do sād nī bìlo!*
- krīpan**, krīpni; -a(o), -o, *prid.* – 1. snažan, zdrav, čio: *Svè su tò bìli krīpni, jōki jūdi... (Cel.)*; *Ka(d) se probūdi / bìće krīpan od jubāvī (Po)*; *usp.* stèpen; (v. 1.1.4.2.); 2. hranjiv, kaloričan: *Ubīla son kòkošu i ucinīla mu krīpnu jūhu*; *usp.* krīpostan
- krīpīt** (se), krīpin (se) – jačati (se) krepkom hranom, krijepiti (se): *Krīpin ga, krīpin, a òn nīkako da se okrīpi!*
- krīpno**, *pril./ kripnīje, komp.* – hranjivo, krepko/krepkije (o hrani)
- krīpost**, -i – 1. tjelesna snaga, krepkost; 2. moralna čistoća, krepost
- krīpostan**, -sni, -sna(o), -sno, *prid.* – 1. moralan, neporočan; 2. okrepljujući, hranjiv; (v. 1.1.6.1.)
- krīt** (se), krījen (se) – kriti (se): *Māška krīje svojè mlòde; Da je znāt dī se òn sād krīje!*
- kritikāt**,* -ôn (tal. *criticare*) – kritizirati: *Ne bì se imālo cò kritikāt (IN)*; *nov.* kritizīrāt
- kritizīrāt**, -īrôn (njem. *kritisieren*) – kritizirati: *Jūdi ondà kritizīrodu (FFr)*; *star.* kritikāt
- krīv**, krīvi; krīvà, krīvo; krīvo, krīvo – 1. koji je uvinut: *Ovò drīvo je krīvo*; 2. neodgovarajući: *Dòni si krīvi kjūc!*; 3. moralno kriv: *Ako mène pītoš, vèće je krīvà onà nēgo òn!*; 4. osobni nadimak *Krīvi Mòrko*
- krivāca**, -e – 1. vrsta pšenice; (v. 1.3.7.2.); 2. vrsta smokve; (v. 1.3.12.)
- krīvīt** (se), krīvin (se) – 1. okrivljavati koga ili što: *Onà ùvik krīvi starījega*; 2. kriviti (se): *Cīli se cemprīs krīvi kolīki je vītar!*; *Ca krīviš rīlo! (ŽK)* (o djetetu koji plače)
- krīvo pril./ krīvje, komp. – 1. neravno, iskrivljeno: *Bīlo je krīvo, a sād je jòš krīvje*; 2. neodgovarajuće: *Krīvo si mi rēka!*; 3. moralno neispravno: *Tò je krīvo, tò ca joj cinīs!***
- krīzma**, -e (lat. *chrisma*) – sakrament potvrde: *Bīli smo na krīzmu mòlemu o(d) sestrē mi*; (v. 1.6.1.3.)
- krīzmot se**, -ôn se (lat. *chrismare*) – primati *krīzmu*
- krīž**, krīžà – križ; *usp.* kārst;
- *Nīmo ni krīžà Bòžjega* – Jako je siromašan

- **Kàmen križ, Kàmenkriž** – četvrt pod kamenim križem pòvar Fâbrike; (v. 1.2.1.5.)

- **za Krížèn** – tradicionalna procesija s križonošom, ide kroz šest mjesta na srednjem dijelu otoka u noći s Vel. četvrtka na Vel. petak: *U Fòr se ne gré za Krížèn nègo po Bòžjin grèbima.*

Križà, ž mn nepr. – predio oko franjevačkog samostana s kapelicama od Križnoga puta; *usp.* križni; (v. 1.2.1.5.)

križi, križih m mn – donji dio kraljeznice, križa: *Bolìdù me križi;* (v. 1.1.4.1.)

križic, -a – hrptenjača životinje: *...na križic mu se pojòvi svè jednà ràna (IN);* (v. 1.1.4.3.)

križic, -a, križic,* -a – križ koji se čuva kao relikvija jer je, prema legendi, iz njega procurila krv početkom pučkog ustanka u Hvaru 1510.; (v. 1.6.1.2.)

križicé, -a – mali križ, križ koji se nosi na ogrlici

križni, -o, -o, prid. – koji se odnosi na križ, križni;

- **Križni pùt** – put omeđen kapelicama

- **Križni ràt, Križni ròt*** – rt s kamenim križem i novija stambena četvrt

- **Križno lùkà** – južni dio grada Hvara s novijom stambenom četvrti

kròbit (se), kròbin (se) – otapati (se), taliti (se): *A èvo, kròbin ovì kùs sàla; Nèkà se jòš màlo kròbi dòkli se svè ne ra-skròbi!*

kròcula, -e (ve. *crozzola*) – štaka; (v. 1.1.8.3.)

- **hodit na kròcule** – hodati na štakama

kròj¹, kròjà – kralj; *usp.* krajica; (v. 1.1.3.3., 1.6.5.3.)

kròj², kràja – 1. svršetak: *spojit kròj sa kràjen;* 2. obala: *Skòc na kròj!; Nemòj udrìt u kròj!;* (v. 1.2.1.1.)

kròj³, kròja – kroj u šivanju

krojìt, -ìn – rezati tkaninu prema kroju;

- **krojìt pròvdu** – krojiti pravdu, određivati što je pravedno: *Òn svìma nàmi krajì pròvdu; usp.* kròj³

kròk,* -a (tal. *crocco*) – pojas oko pasa ribara za koji se prihvati ùza o(d) tràte za povlačenje mreže; (v. 1.4.9.1.)

krokònt, -a (ve. *crocante*) – tvrdi slatkiš od karameliziranog šećera i badema: *Ol krokònta se zalìpidu zùbi!;* (v. 1.3.9.2.)

krolàt,* -òn (ve. *crolar*) – naglo tjelesno slabjeti, klonuti, onemoćati: *Muškì ne stàridu, sòmo in krolàju ordènji (AD)* – ... samo im klonu ‘alatke’.

kròsta, kròšta, kròštica, -e (tal. *crosta*) – korica na ribi, mesu... koja se stvara pri pečenju: *Nòjdràža mi je lìpo pecèna kròšta!; ... i na nòglo okrièot da mèso çapò lìpu kròšticu (Kru.)*

kròštule, v. hròštule

kròtak, kròtki; -a(o), -o, prid. – kratak: *kròtak je... kròtki konòp; kròtka je... kròtko pàmet; kròtko spònje*

kròtìt, kròtin – kratiti: *Òl’ si pòcela kròtìt kapòt? - Jesòn, vèç son ga iskròtìla!;*

- **kròtìt vrìme** – kratiti vrijeme

kròtko, pril./ kràçe, komp. – kratko/kraçe: *Kròtko je, ma dosègnìçe ako ne bùde kràçe!*

kròv, kròva – kosi pokrov kuće; *kròv na jednù vòdu (...na dvì, ...na cetìri vòde);* (v. 1.2.3.1.)

kroz, kros, kruz,* prij. – kroz: *Provù(c) cìmu kroz anèl!; ...kros kùçu, ...kros ponìstru; Ondà, ka(d) su pasàli kruz vèlo vròta, onì su in hìtili u koprìvnicu inkjòstra (MBS)*

křpaš, -a – lopta od čarape ispunjena krpama, rekvizit za dječji nogomet do pojave lopti na napuhavanje (*balùn na buvél*): *Hòmo igràt křpaš na Bankète!;* (v. 1.6.5.1.)

krstàš, -a – oveća sportska jedrilica koja je imala križ na jarbolu, krstaš; (v. 1.4.1.2.)

krùh, -a – kruh; *fèta krùha* – kriška kruha; vrste (*po kvaliteti brašna: usp.* bìli, škùri; bobonjāca, frementunjāca); (*po obliku: usp.* štrùca, tùrta, mezolùna; francùz); (v. 1.3.11.1.);

- **çapàt krùha** – zaraditi za život

- **çapàt krùh ù ruke** – završiti školovanje, zanat

krùna, -e (ve. *corona*) – 1. pogrebni vijenac: *Nì se vèç vidi grèb kolìko je krùni(h) bìlo nò nj!;* 2. novac iz doba

Austo-Ugarske monarhije (uveden nakon forinte); *usp.* fjořin; (v. 1.2.9.6.)

- **krūna od gustīrne** – nadzemni kameni dio cisterne, često ukrašen reljefom: *Nōjvēcō krūna o(d) gustīrne je ĩsprid Vēle crĳkve, bomē na Pjācu; usp.* bucōl

krūnica, -e – molitvena krunica; *Za molĳt ruzōrij, vajō imāt krūnicu ũ ruke.*

krūto,* *pril.* – vrlo, jako, mnogo: *Krūto je šparenjōza; uobiĳ. pūno*

Kruvēnica, -e – samo u imenu stare crkvice iznad Hvara (naziv *Kruvēnica* dolazi od starohrv. rijeĳi *kōrugva* ili *hōrugva* = barjak, jer se ona vijorila na stupu pokraj te crkvice, najvišem zdanju grada; tu se slavi *Gōspā Kandelōra* kada je svima dopušteno pušiti; *usp.* *Gōspā* od *Kruvēnice*; *Kandelōra*

krūžĳt, *krūžĳn* – kružiti oko ĳega ili koga: *...govōri da kānja krūžĳ ovōde... (IN)*

kružōk,* -a (rus. *kružōk* – kružĳc) – teĳaj; (poticani teĳajevi nakon 2. svj. rata): *Bĳlo je ondā pūno kružōkih: za šĳt na mākĳnu, za sanitēt, iz rūskega...;*

- **hodĳt na kružōk** – pohadati teĳaj: *Onđā su dobōta svē mlāje žēnske hodĳle na kružōk..*

kū,* v. **kō**

kūcāk, *kūcka* – kuĳak, pas, u izr: (*nĳ vĳdit*) *ni kūcka, ni mōcka; uobiĳ. pās; usp.* *kucĳn*; (v. 1.5.1.1.)

kucĳn,* -a – psiĳc, mali *kūcāk*: *Cā ĳmote za obĳd? A, ēvo, kūhomo jūhu od kucĳna (šaljĳvi odgovor) (ŹK)*

kūco! (ve. *cuzzo!*) – uzvik koji zahtĳjeva šutnju: *Tišina! Mir! Prestani(te) s galamom!: Stōj kūco! – Cĳn kūco! – Šuti!*; *Bōje ti je cinĳt kūco! – Bolje ti je da šutiš!*

kucacēnere,* **kucocēnera**,* -e (ve. *cuzzazenera*) – žena koja se drži svoje kuĳe, ‘pepeljuga’

kūca, -e – kuĳa, zgrada: *U cĳlo selō je sōmo dēsēt kūc; Onā je użāla hodĳt fregāt po kūcĳma. (v. 1.2.1.6.);*

- **ugrōdĳt kūcū** – sagraditi kuĳu

- **pōc na kūcū** – otiĳi komu kuĳi poųaliti se (*npr.* roditeljima na djeĳe nestašluke): *Stōro tetā Bonĳna von je bĳla na kūcū... (IN)*

kuĳarĳn, -a (ved. *cuciarin*) – ųliĳica: *Stāv mi dvō kuĳarĳna cūkra; (v. 1.3.2.3.)*

kūcĳca, -e – 1. pomoĳna manja kuĳa, kuĳica: *Prĳ je tōte bĳla jednā kūcĳca; usp.* *tĳm*; 2. vrsta jestive školjke (*Ruditapes decussatus*); (v. 1.4.17.)

kūcĳšĳce, -a – okuĳnica: *Nĳmo ni kūcū ni kūcĳšĳce; usp.* *dvōr*; (v. 1.2.3.1.)

kuĳĳja,* -e – dio opreme za predenje vune, preslica; snop vune na stalku za predenje; (v. 1.2.4.2.)

kūdit, *kūdin* – kuditi; *usp.* *hūdit*,*

- **Kōga je za molĳt - nĳ ga za kūdit!**; (v. 1.7.3.)

kūdnji,* v. **kūnji**,*

kūfer, -a (trs. *cufer*, od njem. *Koffer*) – putni kovĳeg; *uobiĳ. valĳza; (v. 1.2.7.2.)*

kuglūf, -a – (njem. *Gugelhupf*, ved. *cugluf*) – kolaĳ od dizanog tijesta okruglasta oblika sa šupljinom u sredini: *Kuglūf tete Lēne...(Kru.); (v. 1.3.9.2.)*

kuhanĳja, -e – kuhano jelo: *...ženā te lĳpo docēko sa kuhanĳjon, a nē sa sĳron i salāmon (IN)*

kuhetāt, -ōn – kuhati na laganoj vatri: *...i nekā kuhetō desētāk minūti(h)! (Cel.); usp.* *kūhot*

kūhinja, -e – *nov.* kuhinja; *star.* kuųĳna; *usp.* kuųĳna

kūhon, **skūhon**, **iskūhon**(i), -a(o), -o, *prid.* – (s)kuhan: *kūhoni bōb, dobrō je (i)ūhon; kūhono pulēnta, dobrō je (i)skūhona; kūhono mēso, dobrō je (i)skūhono*

kūhono, **iskūhono**, *pril.* – pripremljeno kuhanjem, kuhano; (v. 1.3.4.1.);

- **kūhono na prōvi pūnat** – v. *aldēnte*

kūhonje, -a – priprema hrane, kuhanje: *Njōj je kūhonje glōvni posōl.*

kūhot (se), -on (se) – 1. pripremati jelo kuhanjem: *Ca tĳ se tō kūho u bronzĳn? Kūhon blĳtvu, ma nĳ mi se jōš iskūhola;* 2. kipjeti od srdųbe: *Pōcelo mi je kūhot, da nĳ fermō - ubĳ bi ga!*

kukaĳna, -e (ved. *cucal*) – ptica iz porodice galeba, ‘ĳigra obiĳna’ (*Sterna hirundo*)/‘ĳigra crna’ (*Chilidonias nigra*)/‘ĳigra bjelokrila’ (*Chilidonias leucoptera*); (v. 1.5.2.1.)

kùkalo, *sr nepr.* – dječja igra skrivača: *Hòmo se igrät na kùkalo, jò ću kùkot*; (v. 1.6.5.2.)

kùkica, v. **kjùkica**

kukumētät,* v. **huhumētät**,*

kùkot, -on – 1. kukati, tužiti se, žaliti se: *Ca sî säd dõšla mèni kùkot!*; *usp.* obòjkät; 2. glasati se poput kukavice: *kùkavica kùko*; (v. 1.5.1.5.); 3. ‘kukati’ u igri skrivača (osoba koja *kùko* ima zatvorene oči dok se drugi skrivaju)

kukùmar, -a (ved. *cucumaro*) – krastavac (*Cucumis sativus*); *salòta o(d) pomidòri(h) i kukùmari(h)*; (v. 1.3.7.1.)

kukurikät, -rìce – glasati se poput kokota, kukurikati

kukurikāvac, -kòvca – jak dječji kašalj, kašalj hripavac; (v. 1.1.5.2.)

kukurüz, -a – kukuruz; *uobič.* frementûn; (v. 1.3.7.1.)

kukuviju, (*onomat.*) – glasanje *kukuvìže*

kukuvìža, **kukvìža**, -e (tal. *cuculo*) – noćna ptica, ćuk obični (*Athene noctua*), ćuk lulavac (*Otus scops*): *Kukuvìža po noći cinì ‘kù-kù, kù-kù’*; (v. 1.5.2.1.)

kùla, -e – 1. utvrda, kula; *usp.* torjûn; 2. ostatak kule u šumici ispred Venerande: *Tāmo smo se, bomè, igrāli na osvājanje kùle (ŽK)*; 3. šahovska figura, top: *Izì mi je lāufer a konjā, a jò njèmu kùlu*; *usp.* lāufer, pijûn

kùlaf, kùlfa (tal. *golfo*) – otvoreno more; (v. 1.4.8.2.);

- *lovīt u kùlaf* – ribariti na pućini

kùlap, kùlpa (ve. *colpo*) – 1. udar, udarac: *A mōli bi tò bì kùlap za njìh... (IN)*; *Bì je jòk kakò bēštija, imò je pècu kùlpa* – ...imao je jak udarac; 2. srćani udar, moždana kap: *A susìdu Lūcu o(d) ðelozìje kùlap udrì (IN)*; *usp.* kul-pîn; (v. 1.1.5.1.);

- *kùlap od ārije* – upala zbog izlaganja hladnoći i vjetru; *usp.* pūnat 5.

- *ol kùlpa* – odjednom: *Mòga je izìst ol kùlpa kašètu škāmpi(h) (AD)*

kularîn, -a (ve. *colarin*) – mali uski ovratnik

kularîna, -e (ve. *colarina*) – kravata: *Kāiš oko tarbùha i kularîna oko vròta (IN)*

kulatûn,* -ûnā, *m* (prema ve. *culo*) – homoseksualac; *usp.* kùlo; (v. 1.1.5.2.)

kùlin, -a – drob u životinje; *iron.* izražen trbuh u ćovjeka: *Poglê(j) ga kolìki mu je kùlin!*; *usp.* dròb; (v. 1.1.4.3., 1.4.16.)

kulincìć, -a – 1. mali *kùlin*; 2. jedno od jela–specijaliteta; (v. 1.3.5.2.)

kùlmin, -a (lat. *culmen*) – vrhunac užitka, drskosti; kulmen: *Kùlmin je bì kad je pròli vìnò! (IN)*

kùlo,* -ta (ve. *culo*) – stražnjica, guzica; *uobič.* guzìca; *usp.* bonkùlo, kulatûn

kulôr, -òrà (ve. *colaro*) – tvrdi ovratnik: *Popì nòsidu bìli kulôr*; *usp.* kularîn, kolèt

kùlpa,* -e (ve. *culpa*) – krivica, grijeh; *uobič.* grìh

kulpät, -òn (tal. *colpire*) – doživjeti srćani ili moždani udar, šlagirati: *Kulpālo ga je bìdnega*; *usp.* kùlap

kulpîn, -a (prema ve. *colpo*) – manji srćani udar: *Nì nègo da te trèfi kulpîn (IN)*; *usp.* kùlap; (v. 1.1.5.1.)

kultûran, kultûrni, -a(o), -o, *prid.* (prema lat. *cultura*) – kulturan, dobrih manira: *Pròpja je kultûran... ovì kultûrni gòst!*; *Pròpja je kultûrna... ovā kultûrno furèšta*; *Kojè kultûrno stvorènje!*

kultûrno, *pril.* – kulturno, na uglađen naćin: *Gòstima se vajò obrāćot kultûrno.*

kulùk, -a (tur. *kulluk* – ropstvo) – prisilni ili dobrovoljni rad bez naknade: *Kulùk..., bomè nì bìlo lakò ucinīt žurnòtu beš ćapät ni hēlera. (IN)*; *usp.* fašîna

kulûr, v. **kolûr**

kûm, -a – svjedok na krštenju, krizmi ili vjenćanju; *usp.* kumpôr; (v. 1.1.3.1.)

kûmā, kûmē – svjedokinja na krštenju, krizmi, vjenćanju; (v. 1.1.3.1.)

kumìć, -a/ **kumìca**, -e –onaj/ona tko ima kuma na krštenju ili svetoj pričesti; kumće, (v. 1.1.3.1.)

kûmīt, kûmin – preklinjati, kumiti: *Molì son i kûmì mèštra da mi dõjde...*

kumpanìja, -e (ve. *compagnia*) – društvo, kompanija: *Bì son sa kumpanìjom plīvot u Dubòku... (MJ)*; *usp.* družinā;

- *kumpanjja bëla* – iron. ‘lijepo’ društvo

- *cinīt kumpanju* – praviti društvo

kumpanjamënat,* -mënta (tal. *accompagnamento*) – pratnja, ispraćaj

kumpanjät, -ôn, (ve. (*a*)*compagnar*) – pratiti, pomagati onemoćalom: *Tukālo ga je kumpanjät u Split; usp. akumpanjät*

kumpanjün, -ünà, *m* (ve. *compagnon*) – drug: *Cëkon mojëga kumpanjünà; usp. kumpônj; (v. 1.1.3.3.)*

kumparit,* -in (tal. *comparire*) – izgledati, ostavljati dojam: *Ovò pùno lipo kumpari; usp. figurät*

kumpatit,* -in (tal. *compatire*) – imati obzira, razumijevanja: *Vī nīstè iz nāše kontròde pòk cemo vos kumpatit...(IN)*

kumpônj, kumpånja – drug, član *kumpanije*: *Ma dī je tvòj kumpônj? Nīmon jò kumpånja (MBS); usp. kumpanjün*

kumpôr, -ôrà (ve. *compare*) – kum (način oslovljavanja); drug: *Éeee, kumpôre, dī si!?*; *usp. prjatej*

kumpravënda,* -e *m/ž* (ve. *compravendi*) – preprodavač, prekupac/piljarica, preprodavačica

kūna, -e – novčana jedinica u Hrvatskoj, kuna; *usp. kūnà*

kūnà, -ê – divlja životinja prisutna na Hvaru, kuna: *Nī lakò vīdit kūnù; usp. kūna; (v. 1.5.1.2.)*

kundüt,* -a (ve. *condoto*) – zahod: *Ondà, bomë, nī bìlo kundüta u kùcu (IN); nov. zāhod; usp. hantüć (v. 1.2.3.1.);*

- **Kundüt** – stari javni zahod u Hvaru: *Kundüt u Krížà... (IN)*

kunferit, *v. konferit*

kunîn, -a (trs. *conin*) – pitomi zec: *Hoćeš dôc na obīd, ženà mi je paricāla kunîna!?*; (v. 1.5.1.1.)

kunkûn, **konkûn**, -ünà, *m* (ved. *chinchin*) – punđa: *Onà jòš üvik cinī kunkûn nā glovu, onāko po starīnsku; 2. pletena kuglica (npr. na mornarskim kapama): U Inglëzi(h) je bila kápica sa carvënim kunkunićen (IN); usp. kinkîn*

kūnst,* -a (njem. *Kunst*) – umijeće: *Nī kūnst lavurät pòk imät!* – Nije umijeće raditi pa (tako) zaraditi

kuntënat, kuntënti, -a(o), -o, *prid.* (ve. *contento*) – zadovoljan: *Bī je krūto kuntënat ca jè njegòva bìla zòdnjo (IN); Bīce i tetà Luce bìla kuntënta sa vāmi u nīko dōba! (MJ); Ka(d) će nadòc vrīme / vrīme mālo bōje / da kuntënti bìdu / i njīh dvōje (Po); supr. malkuntënat; (v. 1.1.6.2.)*

kuntënstvo,* -a (*hibr.* prema ve. *contentezza*) – zadovoljstvo: *...za njīhove fëšte kuntënstva nī fařilo (Kru.)*

kuntentät (se), -ôn (se) (ve. *contentar*) – zadovoljiti (se): *Njū ni Mājka Bòžja ne mòre kuntentät!; Sa frīgõnim bukvinom su se kuntentāli (FJ); usp. skuntentät, satisfät*

kunvënat,* *v. kuvënat*

kūnja,* -e (tal. *cotogna*) – vrsta voćke i ploda, dunja (*Cydonia oblonga*); (v. 1.5.3.2.); *usp. kotonjõta*

kunjabõka, -e ( ) – vrsta kukca koji se pri dodiru skvrči u kuglicu; (v. 1.5.1.4.)

kūnjät, kūnjon – drijemati; *usp. drīmät; (v. 1.1.6.3.)*

kunjāvica, -e – vrsta prehlade, hunjavica: *...zāspe u tūje merīne, çapõ kunjāvicu (IN); (v. 1.1.5.2.)*

kūnji,* **kūdnji**,* – zadnji; u *izr. na kūnju*;

- *na kūnju**, *na kūdnju** – na kraju: *Na kūnju, na zòdnju, ka(d) zavõrši lito vilovito (FJ); Na kūdnju svè dõjde na svojè (Cel.); usp. finalmënte, nòpokon, na cëncu cënca*

kunjõd, **konjõd**, -a (tal. *cognato*) – mužev brat (djever); sestrin muž (svak), ženin brat (šurjak); muž ženine sestre (pašanac); (v. 1.1.3.1.)

kunjõda, **konjõda**, -e (tal. *cognata*) – bratova žena (snaha, nevjesta), ženina sestra; (svastika); muževa sestra (zaova); žena ženinog brata (šurjakinja); (v. 1.1.3.1.)

kūpa, -e (ve. *copa*) – kupa kanalice; (v. 1.2.2.); *usp. kūpe*

kūpe, -ih *ž mn* (ve. *copa*) – 1. krov od kupa kanalice: *Grën na kūpe promīnīt dvī - trī razbivëne kūpe*; 2. boja u talijanskim igraćim kartama; (v. 1.6.5.3.);

- **tornät kūpe** – 1. igrati ponovo na istu boju karata; 2. *fig.* vraćati se na istu temu

kupīna, -e – vrsta divljega grma jestivog ploda *jāgode*, kupina (*Rubus fruticosus*): *Kupīna me je svëga isfrižāla... (IN); usp. jāgoda; (v. 1.5.3.3.)*

kùpit (se), kùpin – skupljati (se): *Pöceli smo kùpit mäsline po zemji; Furëšti se kùpidu ìspri barbirje... (IN); usp. skùpjät;*

- **kùpit u štùmak** – skupljati neraspoloženje u sebi, trpjeti: *A òn se ìdi i kùpi u štùmak... (IN)*

kùpìt, kùpin – kupiti, nabaviti; *usp. nabävit; kupovät;*

kùpjenica, -e – plod masline koji se skuplja s poda (za razliku od *bereniçe*); (v. 1.5.3.1.)

kùplug, -a (njem. *Kupplung*) – spojka motora: *Tukò mi poprävít kùplug.*

kupovät, **kupùvot**, kupùjen – kupovati, nabavljati: *Njòj je nõjdräže pòc u Splìt kupovät cìli bözji dòn; Kakòvo mi je mëso osìka, nēcù već nìkad kupùvot u njèga!; usp. kùpìt*

kupòvni, -a(o), -o, *prid.* – industrijski proizveden, kupovni (za razliku od *domòci*): *Ovì sîr je kupòvni; Kupòvna je ovä ... kupòvno marmelâda; kupòvno vînò*

kupòvno, *pril.* – koje nije iz kućne radinosti, kupovno: *Dräžje mi je domòce nège kupòvno!*

kupüs, -a – vrsta povrća, kupus; *usp. kräuti; (v. 1.3.7.1.)*

kupùvot, v. **kupovät**

kùrac, kùrca – *vulg.* muško spolovilo; *usp. mîš, kăco; (v. 1.1.4.1.)*

- **Dăcu mu kurăc!** – *vulg.* Neću mu ništa dati!
- **Jê, kùrac!** – *vulg.* Nije!
- **Kojì ti je kùrac!?** – *vulg.* Što ti je!?
- **Lakò je tûjin kùrcen po kupîni tûc!** – *vulg.* hvaliti se teškim poslom koji će drugi obaviti; (v. 1.7.3.)
- **Pošjì ga u kùrac!** – *vulg.* Pošalji ga kvragu!
- **Slăbemu kùrcu i dlăka smëto** – *vulg.* Nesposoban nalazi ispriku u svemu
- **svîrît kùrcu** – *vulg.* govoriti bezveze

kurâja,* -e (ve. *coral* – koralj) – ogrlica od perla: *Möre bit kurâja, recîne, bracjolët... (Cel.); usp. pêrle; (v. 1.1.8.2.)*

kurajòž(i), -a(o), -o, *prid.* (jul. *coraioso*) – hrabar, srčan, odvažan: *Pùno je kurajòž ovì... kurajòži covìk; Pròpja je kurajòža ovä... kurajòžo ženä; Kojè kurajòžo stvorênje!; usp. azardòž; kuròj; (v. 1.1.6.1.)*

kuratîja, -e (tal. *curatela*) – crkvena župa, župni ured, župni dvor; *usp. kuròt; (v. 1.6.1.4.)*

kùrba, -e *m/ž* – 1. razuzdanica, kurva: *Bì je u Splìt na kùrbe; 2. fig. prepredena osoba: A òn, kùrba, ništa ne govòri; usp. putâna; (v. 1.1.6.1.)*

kurbăca, -e – pejorativno spominjanje ženske osobe: *Pûš' cä otû kurbăcu!; usp. kurbetîna; (v. 1.1.6.1.)*

kùrbašćina, -a – razuzdano seksualno ponašanje, bludničenje

kurbetîna, -e – 1. *pogr.* kurvetina, *kurbăca*; 2. *fig.* prevarant(ica): *Kojà je tò kurbetîna!; usp. kurbăca; (v. 1.1.6.1.)*

kùrbin, -a(o), -o, *prid.* – kurvin;

- **kùrbin sîn** – pokvarenjak; *usp. fjondukân*
- **kùrbin pîr** – olako trošenje: *Òn ne glëdo za poträtit - kakò da je tò kùrbin pîr!*

kurbòr, -òrà – razvratnik, kurvar; (v. 1.1.6.1.)

kùrbot se, -on se – 1. ići s kurvama; 2. *fig.* razuzdano se ponašati

kurdëla, -e (ve. *cordela*) – traka, vrpca: *...vezjje kurdëlu o(d) dalëki(h) mudònti(h) (IN); (v. 1.1.8.1.)*

kurdëlica, -e (*hibr. dem.* prema ve. *cordela*) – tanja vrpca: *Pùkla mi je kurdëlica... (v. 1.1.8.1.)*

kurènat, -ènta (tal. *corrente*) – morska struja, propuh; *usp. kurentîja; gòrnji/ dònji kurènat* – morska struja prema smjeru kretanja; (v. 1.4.8.1., 1.7.5.1.)

kurentîja, -e (trs. *coarentia*) – 1. jaka morska struja: *Òl' ne vîdiš dî nos nõsi kurentîja!?*; 2. veliki propuh: *Ca sè hòce za çapät pùnat, plavurîtu, na ovò kurentîje! (IN); usp. kurènat*

kuretät, -òn (prema ve. *corer*) – jurcati: *Vòz pomänje, ne kuretòj, nì ovò regâta! (FN); usp. kurìt*

kurìlo,* -a *sr* (prema tal. *correre*) – pozicija u moru gdje prolaze jata riba (girice, gavuni...)

kurìt, -în (ve. *corer*) – 1. kretati se brzo, ploviti: *Poglê(j) ga kakò kurì!* – Vidi što ide! (juri, plovi, vozi): *Priko konòlà*

kurīdù kà vapôr (Po); 2. kolati, prolaziti (vrijeme, život...): *Pōdnê zvonî / vrîme kurî (Po)*; *kurīdù dnèvi* – prolaze dani;
3. teći: *Zîmi ne lavurô, a plôća mu kurî (Cel.)*

kurjôž(i), -a(o), -o, *prid.* (tal. *curioso*) – znatiželjan: *Pròpja je kurjôža ovà... kurjôžo petegulôna.*; *usp.* kurjôžast
kurjožāca, -e (prema tal. *curiosa*) – znatiželjna osoba (pogrdno): *Kojà je onà kurjôžāca!*; *usp.* kurjôžica;
(v. 1.1.6.1.)

kurjôžast(i), -a(o), -o, *prid.* (prema tal. *curioso*) – znatiželjne naravi: *Da jê cò bìlo?- Ca stè kurjôžasti, rècu von ka(d) bùde po(ć) cã (IN)*; *usp.* kurjôž; (v. 1.1.6.1.)

kurjôžica, -e (*hibr. dem.* prema tal. *curiosa*) – znatiželjna osoba, znatiželjnica: *Á, kojà si mi tí kurjôžica!*; *usp.* kurjožāca; (v. 1.1.6.1.)

kurjožitôd, -i, ž (stven. *curiosidade*) – znatiželja: *...is kurjožitôdi fermât na svãki kantûn (Cel.)*

kurôj, kurāja *m* (ve. *coragio*) – 1. hrabrost, odvažnost: *Nî imô kurāja za je pôc vîdit*; 2. fig. drskost: *Mã kojî kurôj u njèga!*;

- *ćapãt kurāja* – ohrabriti se, okuražiti se

- *dãt kurāja* – ohrabriti, okuražiti koga

kurôm,* kurāma (ve. *curame*) – tvrda životinjska koža; (v. 1.1.7.3.);

- *òbrozi ol kurāma* – besramna osoba

- *postolè ol kurāma* – kožnate cipele

kurôt, -a (tal. *curato*) – župnik; *uobič. pòp*; (v. 1.6.1.5.)

Kürsalon,* -a (njem. *Kursaal*) – stariji naziv za salu (salon) u hvarskoj Lođi, pripojenoj prvom hotelu u Hvaru koji je imao lječilišni karakter (za klimatske kure): *...onî ca je dõbi u Kürsalon nãgradu o(d) poglavãrstva (AD)*; *nov.* Lõða; (v. 1.2.1.4.)

kûs, -a – 1. jestivi komad: *Izî son kûs mēsa*; *usp.* bokûn; 2. veliki primjerak: *Ôn ìmo kûs nõsa!*; *usp.* pècu;

- *Dõbar kûs!* – Dobar tek!

kûsãt, kûson – jesti, jesti s tekom: *Põce je kûsãt kakò da nî jî o(d) prîkucera.*

kušić, -a – jestivi komadić: *Izî son fètu krùha i kušić sîra*; *usp.* bokunić, frègulica

kušîn, -a (ve. *cussin*) – jastuk, blazina; *usp.* blažînja; (v. 1.2.4.2.)

kušînèt, -a (tal. *cuscinetto*) – jastučić: *Kušînèti o(d) sedlã... slãma in grê vônka (IN)*

kuštãt (se), **koštãt** (se), -ôn (se) (ve. *acostar*) – primaknuti (se) (*npr.* brodom obali), pristati, *akoštãt*: *Kuštô son se u Krîžnu lûku*; *Ka(d) kuštôš u Sòline, ćapa burdîž... (MJ)*; *Ako dôjdeš parvî, drûgi ti nêće blîzû nãnka koštãt (MJ)*; *usp.* akoštãt; (v. 1.4.5.1.); *Kûšta!* – povik teglećoj životinji; (v. 1.7.2.2.)

kuštõvãt (se), **koštõvãt** (se), -õjèn (se) (ve. *acostar*) – primicati (se) (*npr.* obali s brodom), pristajati; (v. 1.4.5.1.)

küter,* -a (engl. – tal. *cutter*) – 1. vrsta jedrenjaka, koter; (v. 1.4.1.1.); 2. jedrilica oštra pramca s jednim jarbolom; (v. 1.4.1.2.)

kuvènat, **kunvènat**,* kuvènta (tal. *convento*) – samostan: *U kuvènat je umõrta... (MBS)*; (v. 1.6.1.1.)

kuvërta, -e (ve. *coverta*) – 1. brodska paluba; *usp.* škãf; (v. 1.4.2.); 2. pokrivač; *usp.* kóltra, kuvertûr; (v. 1.2.4.2.)

kuvertèla, -e (prema ve. *coverta*) – 1. mala brodska paluba; 2. završna letva na brodscome škãfu; (v. 1.4.2.)

kuvertûr, **kovertûr**, -ûrà (ve. *covertor*) – debeli krevetski prekrivač; *usp.* kuvërta; (v. 1.2.4.2.)

kužidûra,* **kožidûra**,* -e (ve. *cusidura*) – šav (strojno šiven): *Ájme, pùkla mi je kužidûra!*

kužîna,* -e (ve. *cusina*) – kuhinja: *Kužîna nî, Bõgu fõlã, špicjarîja pòk nî potřîba glèdot u dvò pãrsta... (Cel.)*; *nov.* kûhinja; (v. 1.2.3.1.);

- *mõli ol kužîne* – ‘mali’ od kuhinje, obično na brodu

kvadèrna,* -e (ve. *quaderna*) – pogođena četiri broja (od pet u jednoj liniji) u tomboli

kvadrèt,* -a (tal. *quadretto*) – kvadrat, kockica; *usp.* plakèta;

- *cùkar na kvadrète, cùkar na plakète* – šećer u kockama

kvadrîlja,* -e (tal. *quadriglia*) – vrsta plesa po grupama, u 19.-20. st.; (v. 1.6.4.1.)

kvadrôt, -a *m* (ve. *quadrato*) – kvadrat, četverokut: *Kvadrôt ìmo, bomè, svè cetìri stròne ìste.*

kvalitôd, -i, *ž* (stven. *qualitade*) – kakvoća, osobina, kvaliteta: *Pôk da je kvalitôd bìla i slabìja... (IN)*

kvândo i kvândo,* **kvândo e kvândo**,* **kvandikvândo**,* (tal. *di quando in quando*) – s vremena na vrijeme: *Onî ca mù je kvândo i kvândo ašìšfì... (IN); ...zagarmìlo bi kvândo e kvândo (IŠ)*

kvantitôd, -i, *ž* (stven. *quantitade*) – količina: *Vajôš vazìmot ìstu kvantitôd jednèga i drùgega... (Cima)*

kvânto,* **kvânti**,* *pril.* (tal. *quanto*) – koliko; u *izr.* poput: *tùto kvânto, tùti kvânti*

kvarântôre, *nepr.* (tal. *quaranta ore*) – vjerski obred, 40-satno klanjanje pred Uskrs; (v. 1.6.1.3.)

kvarantîna,* -e (tal. *quarantena*) – karantena: *Bìli su u kvarantînu, cetardesèt dôn nîsù hodìli vônka!*

kvârat, kvôrta *m* (ve. *quarto*) – četvrt, četvrtina: *Dã mi je dobìt i kvârat o(d) tèga, bì bi kuntènat!;* (v. 1.3.13.);

- *parví kvârat / trèci kvârat* – prva mjesečeva četvrt / treća mjesečeva četvrt; (v. 1.2.8.4.)
- *trî kvôrta* – tri četvrtine: *Ondà su bìli modèrni kapòti o(d) trî kvôrta.*
- *ûra i kvârat* – jedan i četvrt (vrijeme)

kvartîn,* -a *m* (ve. *quartin*) – četvrt litre: *Dôj ovâmo jôš jedôn kvartîn!;* (v. 1.2.9.5.)

kvartîr, kvartîrà (tal. *quartiere*) – 1. krmeni i pramčani dio broskog boka; 2. *fig.* jaka pleća (kod muškarca) ili jaki bokovi (kod žena)

kvasîna, -e – vinski ocat: *Ca jè ovò, ovò nî vînò, ovò je kvasîna!; Nî ga do domòće kvasîne!;* (v. 1.3.8.1.);

- *pôc na kvasînu* – izgubiti pamet, *rebambìt*: *Cà ne kapîš, òl' si ìša na kvasînu!?*

kvatašèncija, kvatašèncea, -e (ve. *quintessenza*) – eterično ulje ružmarina (od prve destilacije)

kvâtro* *broj* (ve. *quattro*) – četiri; u *izr.* poput: *kvâtro aprilânti...; uobič. cetìri*

kvâtropâši,* -ih, *m mn* (tal. *quattro+pas-si*) – vrsta starog plesa: *'Kvâtropâši, ûno, dùe, trè... ';* (v. 1.6.4.1.)

kvintôl, -òlà (ve. *quintal*) – mjera za težinu (100 kg): *Čapâli su dvò kvintôlà sardèl!; ... dîgla je ônkaru o(d) pê(t) kvintôli(h);* (v. 1.2.9.5.)

kvòcot, -e – glasati se poput kokoši kad leži na jajima, kvocati: *Kal kvòce - pûs(t) je smîron!; usp. raskvòcot*

kvôdar,* kvôdra (ve. *quadro*) – 1. okvir slike; 2. slika s okvirom: *Maknîte kvôdar... ! (FJ); usp. svâža;* (v. 1.2.4.1.); 3. krmeno zrcalo: *kvôdar ol karmê;* (v. 1.4.2.)

kvôrta,* -e (tal. *quaranta*) – stara mjera za žito i sol (40 l); (v. 1.2.9.5.)

kvôs, -a – kvas, kvasac kućne proizvodnje: *Stâv mǎlo kvôsa, bòje će ti se dîgnit tîsto!; usp. bîra;* (v. 1.3.8.1.)

kvòška, -e – kvočka: *Kakò pìplici òkolo kvòške... (Po);* (v. 1.5.1.1.)

L

---

lādahan, lādahni, -a(o), -o, *prid.* – lagan: ...*a vî daržitè da je mèni žìvòt lādahan!* (IN); *usp.* lāgahan, lāgodan

lādro,* -ta (ve. *ladro*) – lopov, lupež: *A òn ga je, ffoundukân, lādro jedôn, ùkro!* (IN); *uobič.* lupèž

lāđica, -e – posudica za tamjan u obliku lađe: *A ovì u kòtu hođili su sa lāđicon po crìkvi...*; (v. 1.6.1.2.)

lāgahan, lāgahni, -a(o), -o, *prid.* – lagan (o kretanju): *Onà se krèče lāgahnin hòdon, ne cùješ ništa; usp.* lādahan

lagàt, lāžen – lagati: *Pomòste mi rēc, ne bì itì lagàt...*; *usp.* lōž;

- *Ako lāže kozù, ne lāžedu rògi!*; (v. 1.7.3.)

lāger, -a (njem. *Lager*) – skladište, zaliha robe: *Īmoš jòš tèga na lāgeru?*

lāgodan, lāgodni, -a(o), -o, *prid.* – udoban, lagodan: *Pròpja mu je lāgodan njeğòv lāgodni žìvòt; Pròpja njoj je lāgodna njeđina lāgodno žurnòta; lāgodno živjènje; usp.* lādahan

lāgum, -a (tur. *lagum*) – eksploziv za rušenje, lagum, samo u *izr.* ... *išlo je svè u lāgum* (IN) - ... odletjelo je sve u zrak

lajcìc, -a – manji lōz; *usp.* lōz; (v. 1.2.1.1.)

lajòna, **lājovica**, -e – *pogr.* lajavica, žena velikog jezika: *Tāke lajòne nì u cìlu kontròdu; Onà je lājovica i štrìga kakòve nì!*; *usp.* blebetùša, čakulòna...; (v. 1.1.6.1.);

lājot, lāje – 1. lajati: *Pàs lāje, škvìce i cinì kaìn-kaìn;* (v. 1.5.1.5.); 2. *fig.* govoriti pogrdno;

- *Ne lāj!* – Ne govori svašta!

lājov(i), -a(o), -o, *prid.* – koji mnogo govori i ogovara, lajav: *Pùno je lājov ovì... lājovi covìk; Pròpja je lājova ovà... lājovo žènska; Kojè lājovo stvorènje!*; (v. 1.1.6.1.)

lājovica, v. **lajòna**

lāk, lāki; lakà, lāko; lakò, lāko, *prid.* – koji nije težak, lagan, lak: *Lāk je... ovì lāki posòl; Lakà je... ovà lāko rabòta; Pròpja je lakò... ovò lāko brìme;*

- *Nì ni njèmu lakà!* – i on ima teškoća (*npr.* sa ženom teške naravi)

lakò, *pril./ lāšnje, lāgje*,* *komp.* – lako/ lakše: *Lakò je tāko!*; *Lāšnje je hođit nìstarmo nègo ùzbardo; Da bi onì... dōšli ovòde pomòc, bìlo bi non lāgje* (MBS)

lākomica, -e – drvena posuda koja služi kao lijevak za nalijevanje bačava: *Lākomica je, bomè, kakò jednà vèliko pìrja o(d) darvà;* (v. 1.2.6.2.)

lāma, -e (ve. *lama*) – 1. oštrica; 2. metalna zaštita (traka) na *āšti o(d) pròve*

lamarîn, -a (ve. *lamarin*) – čelični lim: *Tukālo bi stāvìt ovòde bokùn lamarîna;* (v. 1.2.2.)

lambìk, -a (ve. *lambico*) – kotao za destilaciju (rakije, ružmarinova i lavandina ulja); (v. 1.3.2.2.)

lambikàt,* -ò (prema ve. *lambico*) – 1. destilirati preko lambìka; 2. puštati paru iz lambìka nad velikim plamenom: *Dobrò lambikò!* (ŽK)

lamentacjùn,* -ùnà, *m* (ve. *lamentazion*) – jadikovanje, crkvena lamentacija: *Na vèlu šetemònu bìdu lamentacjùnì u crìkvu;*(v. 1.6.1.3.)

lamèta, -e (tal. *lametta*) – nožić za brijanje, žilet: *Prì son duperò brìtvu a sād lamète.*

lampadìna, -e (tal. *lampadina*) – 1. svjetiljka na baterije: *Tukò vazèt lampadìnu ka(d) se grè po nočì nā more!*; 2. (*zastarjelo*) – električna žarulja

lampàt, -ò (ved. *lampar*) – sijevati: *Lampò dōle, pòvar Vīsà, mògla bi nevèra!*

lampjùn,* -ùnà, *m* (tal. *lampione*) – svjetiljka s plamenikom: *Ka(d) bìdu nāši ucìnìli ‘Venecijānsku nòc’, ondà bìdu svì bròdi stāvìli lampjùnè, a svè bi hi potèžò po pòrtu motorìn kapitòna Leònide* (IN)

lâmpo,* -ota (ve. *lampo*) – izjelica; *iron.* brz ko munja u jelu; *nadim.* Lâmpo; *usp.* manjûn; polampät; (v. 1.1.6.1.)

lampônje, -a (*hibr.* prema ved. *lampar*) – sijevanje: *Ma kojè lampônje, kojà garmjāvina, biće èpeta i vîtra i kîše!*; *usp.* lômp; (v. 1.4.8.1.)

lampüga,* -e (tal. *lampuca*) – vrsta veće plave ribe, lovi se *na pânulu*; (*Coryph-aena hippurus*); (v. 1.4.11.)

lancëta, -e (tal. *lancetta* – kazaljka na satu) – 1. oštar jezik: *Güjä je izvädila lancëtu; Kojà lancëta u otê ženê!*; (v. 1.1.4.3.); 2. pločica od trske pomoću koje se svira na klarinetu; 3. medicinski skalpel

lancôna,* -e (ved. *lanzana*) – debeli dugi konop za brodove: *I lancôna mòre püknit (Cel.); usp.* licmina; (v. 1.4.4.)

lancûn, -ünä, *m* (stdlr./lat. *lindeolum*; tal. *lenzuolo*) – plahta: *Tukâce mi promînit lancûnè.*

lantâna, -e (tal. *lantana*) – grm s cvijetom raznih boja, lantana; (*Lantana camara*); (v. 1.5.3.3.)

lantêrna, -e (ve. *lanterna*) – 1. svjetionik: *Svâko lantêrna ìmo drugacîji sinjôl*; 2. svjetiljka na ulazu u hvarsku luku: *Kônte Motîka i Kônte Blic su se išâli na skâle od lantêrne i mohâli mudantînima... (IN)*; 3. *Lantêrna* – lokalni naziv za otočić svjetionik *Pokônji dôl*, pokraj Hvara; *usp.* ferôl; (v. 1.4.7.)

lanternîsta, lanternîšta,* -e (prema ve. *lanterna*) – svjetioničar: *Izabrô je cinît od lanternîšte, jer ga na škòju nîko ne vîdi da je bez berîte (IN)*

lantîna, -e (tal. *l' antenna*) – duža oblica koja razapinje jedro po širini, deblenjak, bum: *Lantîna se, bomè, natêže sa škòton*; (v. 1.4.3.)

lantôna, -e (ve. *l'altana*) – ravni krov s natkrivenom prohodnom terasom: *U Fôr je za vîdit mâlo kojû lantônu.* (v. 1.3.2.1.)

lâpiš, lôpiš*, -a (ve. *lapis*) – olovka: *Ćapô je lâpiš ù ruke... (IN)*; *Vâze je lôpiš i kôrtu ... (FB)*

largät (se), -ôn (se) (ve. *largar*) – udaljiti (se): *Largôj brôd, tûcè ti u krôj!*; *Brôd se largô od rîve; Rîba se largâla!*; *Mòreš ga pûstît mâlo blîžje, mòre te i bûšit..., mà ako çûtiš ništò tvôrdega - ondâ se lârگا! (majčina uputa kćeri); Lârگا! – zapov. na brodu; (v. 1.4.5.2.)*

lârgo,* *pril.* (ve. *largo*) – 1. udaljeno, daleko; *usp.* dalekò; 2. *u glazbi*: polagano; - *ni blîžû, ni lârgo* – ni blizu ni daleko

largôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *largar*) – 1. udaljen, otisnut od obale: *Kakò tò da je largôna ovâ gajëta!?*; 2. *fig.* odbačen

largövät (se), -ôjën (se) (ve. *largar*) – udaljivati (se): *Largôjën se odovôde,... vèliko je môre; Vapôr se pòce largövät od rîve...*

lâsan,* lâsni, -a(o), -o, *prid.* – obijestan, svjež, poletan; *Sîta kûsa lâsna poslâ; usp.* lâsno

lâsno,* *pril.* – objesno, dokolno; *usp.* lâsan

lâstavica, -e – 1. ptica selica, ‘lasta pokućarka’ (*Hirundo rustica*), ‘piljak kosirić’ (*Delichon urbica*): *Letî kakò lâstavica – brzo se kreće; usp.* lastûn; (v. 1.5.2.1.); 2. morska lastavica: *...rîbe lâstavice ìmodu krîlâ i letîdû po ârijî (FN)*; 3. trokutasti dio zabata kuće; (v. 1.2.3.1.)

lâstovka, -e – vrsta masline; (v. 1.5.3.1.)

lastûn, v. **kosîr**

lašćî(t) se, -în se – sjajiti se (nakon laštenja): *...pôk ti je gûšt glèdot kakò se lîpo laščîdû (IN)*

laškäät, -ôn (ve. *lascar*) – popustiti, *npr.* konop na brodu: *lâška! - popusti! lâška škòtu! - popusti zategu jedra!*; *supr.* zapovijed je *tîra!*; *usp.* molät; (v. 1.4.5.1.)

lâške, lâško, *pril.* (ve. *lasco*) – nenategnuto, opušteno: *môla lâške! - opusti (konop)!*; *fig.* smiri svađu!; *supr.* natêgneto

laškövät, -ôjën (ve. *lascar*) – popuštati; *usp.* molövät

lâšnjje, v. **lakò**

lâštik, -a (ved. *lastico*) – elastična vrpca od gume: *Mâma, promîn mi lâštik u mudônte!*; (v. 1.1.8.1.)

lâštra, -e (ve. *lastra*) – 1. prozorsko staklo: *Onî nîjiov je razbî lâštu sa balunôn; usp.* caklò; (v. 1.2.3.2.); 2. plitka limena posuda za pečenje mesa ili slastica; (v. 1.3.2.2.)

- **plōtīt lāštru** – fig. platiti cijenu (npr. za neku počinjenu nepodopštinu)

lāta, -e (tal. *latta*) – limena posuda, limenka: *Izvādi je dvī lāte vodē iz gustīrne; usp. vōž, ramīna; (v. 1.3.2.1.)*

latežīna, -e (ve. *latesin*) – jestiv dio životinje, vratna žlijezda, brizle; (v. 1.3.6.1.)

lātica, -e (hibr. dem. prema tal. *latta*) – limenka; *lātica slōne rībe; usp. važēt*

latīnski, -a(o), -o, prid. – latinski: *latīnski jazīk; latīnsko poslōvica; latīnsko (j)īdro*

lāufer, -a (njem. *Läufer*) – figura u šahovskoj igri, lovac: *Izī mi je lāufēra, a jo njēmu konjā.*

lavabò,* lavabà (tal. *lavabo*) – pokretni umivaonik u sobi; *usp. lavamōn, levandīn, lavēl; (v. 1.2.4.1.)*

lavābo, -a (prema lat. ‘*lavabo manus meas*’) – 1. zdjelica za pranje ruku svećenika; (v. 1.6.1.2.); 2. čin pranja ruku tijekom mise; (v. 1.6.1.3.)

lavamōn,* -a (ve. *lavaman*) – starinski metalni stalak za lavor (*kajīn*) i vrč s vodom (*brōkva*); *usp. lavabò; (v. 1.2.4.1.)*

lavandjêra,* v. **levandjêra,***

lavapjāti,* -a (tal. *lavapiatti*) – metalna posuda s ručicama za pranje posuda: *...čapō je obilāto kosmēji(h), pūn vēlīki lavapjāte (Kru.); usp. lavēl; (v. 1.3.1.)*

lavēl, lavēla (ve. *lavelo*) – sudoper: *Prī su lavēli bīli o(d) kāmika, kakō plītke kāmēnice; Umīla se nād lavēl u kùhinju... (MC); usp. lavapjāti; (v. 1.3.1.)*

lavûr, -a (tal. *lavoro*) – rad, posao: *Īša je na lavûr; ...pokozāla se dobrā u lavûru (VM); usp. posōl*

lavurāt, -ōn (tal. *lavorare*) – raditi: *Lavurō je cīli živōt, a nī dōša do pēnzije.*

lavurà(t) se, -ō se (prema tal. *lavorare*) – raditi se (o komu, o čemu): *...ne kapīdū o cēmu se lavurō (Cel.)*

lavurōnt,* -a (tal. *lavorante*) – radnik: *“Ma jē ovō jīžbina za lavurōnta!” - jūšno je rēka bara Bēpo kovōc (Cel.)*

lazānje, -ih ž *mn* (ve. *lasagne*) – vrsta tjestenine duga plosnata oblika; (v. 1.3.11.2.)

lazanjūr, -ūrā, **lazanjōr,*** -ōrā, **ražanjōl,*** -ōlā (ved. *lasagnol*) – drveni valjak za tijesto: *Bīlo je tōte svāki(h) cūdi(h) o(d) darvā: darvēne tītice na rôde sa šcōpīma... lazanjūrī, škarabatūše... (Kru.); (v. 1.3.2.2.)*

lāzar, -a (prema lat.-bibl. *Lazarus*) – nespretna osoba, jadnik, bezveznjak: *Ovī lāzari ca nē znodu dī je prōva a dī karmā (MJ); usp. šcāpa; (v. 1.1.6.1.)*

lazarēna,* -e (tal. *alla nazarena*) – ženska frizura ‘po nazaretski’ (kosa se zategnula na zatiljak pa onda rezala od uha do uha); *usp. būbiko*

lazarēt,* -a (ve. *lazareto*) – karantena za oboljele mornare: *Prī je u Splīt bī lazarēt; (v. 1.2.1.6.)*

laživ, laživi; -a(o), -o, prid. – lažljiv: *Prōpja je laživ... ovī laživi stvōr; Prōpja je laživa... ovā laživo žēnska; Kojē laživo stvorēnje...*

laživac, laživca – lažljivac: *Kojī je tō laživac!; (v. 1.1.6.1.)*

laživica, laživice – lažljivica: *Tāke laživice nī na dalekō!; (v. 1.1.6.1.)*

lebīć, -a (ve. *libichio*) – slabiji JZ vjetar; *usp. garbīn; (v. 1.4.8.1.)*

lebićōda, -e (ve. *libeciada*) – olujni JZ vjetar; *usp. garbinōda; (v. 1.4.8.1.)*

lēc, lēžē – leći, kotiti, rađati; *usp. kotīt*

lēc, lēžen – 1. leći: *Mōli je lēga na tlēh i plāce; 2. otići u krevet: Jō grēn lēc òdma pōsli vecēre.*

ledēn, ledēni; -enā, -ēno; -enō, -ēno, prid. – leden: *Ledēn je kakō ledēni kāmik; Prōpja je ledenā njegōva... ledēno rūkā; Prōpja mu je ledenō njegōvo... ledēno celō; usp. stūden, hlōdan;*

- **léd ledēni** – jako hladan, promrzao: *Nōge su mi léd ledēni - ne cūtin hi!*

lèdeno, **ledenò**, *pril./ ledenīje, komp.* – ledeno, hladno, hladne površine / ledenije: *Ledenò je, a jūtros je bīlo jōš i ledenīje; usp. stūdeno, hlōdno*

ledinā, -ê – neobrađena zemlja, ledina: *Svī grēdū dī je bōje, nekā ledinā stojī na Momīca pōje! (TM); usp. starinā; (v. 1.2.1.2.)*

ledī(t) se, ledīn se – pretvarati se u led, lediti se: *Pōcela se vodā ledīt u maštīl; usp. skrepenī(t) se*

leđêr,* **lidêr**(i), -a(o), -o,* *prid.* (tal. *leggero*) – lagan, lagano: *Tò je ništò lidêrega, dëbulega vînä! (IN); usp. lâgahan*

leđêro,* **lidêro**,* *pril.* (tal. *leggero*) – lagan, lagano

lêg, -a – porađanje životinje, kot: *Ovò je nãšoj kozì parvî lêg.*

legâmbe,* v. **ligômbe**,*

lëgnit, lëgnen – legnuti: *Rãno son lëga... (TM); (v. 1.1.6.4.)*

legôt, -a (prema ve. *lagar*) – lijenčina; onaj tko radi malo, živi na račun obitelji; zgubidan: *Ëvo, dõša je jòš jedôn legôt!; Cã potëžeš otëga legôta za sòbon!?!; usp. lincîna, bondanjênte, ðiškul; (v. 1.1.6.1.)*

legtimãcija, -e (njem. *Legitimazionkarte*) – osobna karta, legitimacija: *Tukô mi se pôc sliikat za legtimãciju.*

legumîni,* -ih, *m mn* (tal. *legumi*) – vrsta tjestenine od leguminoze (mahunarki), čest dio *aprovizãcije* za 2. svj. rata, sirotinjska vrsta tjestenine: *Ôn na gulozarÿju, a mî na legumîne - a dã hi je i bìlo! (IN); (v. 1.3.1.2.)*

lemôzina, **limôzina**, -e (ve. *lemosina*, tal. *limosina*) – milodar (daje se u crkvi): *Poglëdola je u takuîn za bìt sigûra da će imãt za limôzinu; (v. 1.6.1.4.)*

lendîc,* -a – resa, isukani konac, i sl. što visi na rubu iznošene odjeće, jedra, mreže, zastave... *Cã vos nî srôm stãvit vônka otû bandîru sa lendîcima!*

Lêngva, -e (ve. *lingua* – jezik, morski jezičac) – otočić na zapadnome kraju *škòji(h)*, u obliku jezičca i s plitkim prolazom pokraj njega; (v. 1.2.1.3.)

lênta, -e (ve. *lente*) – leća: *Tukãće mi promînit lênte na ocolîma.*

lênjo sãnto,* -a, -a (tal. *legno santo*) – čvrsto i teško egzotično drvo, cedrovina, služi u brodogradnji

lenjôm, lenjãma (ve. *legname*) – drvo za obrađivanje: *Barba Lûka sri(d) bìlega dôna / dobrëga lenjãma ðoni je dôma (Po)*

leôndar, v. **oleôndar**

leptirîca, **lepirîca**, -e – noćna leptirica (leti oko svjetla): *...vartîle ste se oko njëga kakò leptirîce oko svîcê o(d) pet-ròlja (IN); usp. farfãla; (v. 1.5.1.4.)*

lepùh, -a – vrsta ptice, šljuka, ‘leganj mračnjak’ (*Caprimulgus europaeus*); (v. 1.5.2.1.)

lerôj, **alerôj**,* **relôj**,* -ôja *m* (ve. *relogio*, *reloi*) – 1. sat (uređaj);... *Kampanël sa leròjon (IN)* (v. 1.2.4.2.); 2. Lerôj (gradski sat)

lësto,* v. **lëšto**,*

lešãt, -ôn (ve. *lessar*) – skuhati u vodi: *Murlûca je nôjbòje lešãt.*

lëšo, *pril.* (ve. *lesso*) – skuhanu u vodi: *Otã je rîba nôjbòja lëšo; (v. 1.3.4.1.)*

lešôda, -e (ve. *lesada*) – namirnice (riba, meso, povrće) pripremljene kuhanjem u vodi; (v. 1.3.5.2.)

lešövãt, -ôjën (ve. *lessar*) – kuhati u vodi

lëšto,* **lësto**,* *pril.* (ve. *lesto*) – brzo, hitro: *Lëšto pòj tãmo!; uobič. vëselo*

lëtera,* -e (tal. *lettera*) – pismo: *Ondã, dõšla je lëtera iz Amërike! Jê bì kojî dõlor unûtra!?!; uobič. pîsmo*

leterã(t) se, v. **reterã(t) se**

letît, -în – 1. kretati se zrakom, letjeti: *Tîtica letî; 2. brzo se kretati, trčati: Poglê(j) ga, letî kakò sajëta; 3. prolaziti brzo (o vremenu): Letîdù dnëvi...*

lëtò, lëtã – 1. bočna peraja ribe s okolnim mesom: *Jühã o(d) glôvê i letîh... (MJ); (v. 1.4.16.); 2. krilce lignje, sipe; 3. vratašca na košnici*

letrãt,* **litrãt**,* -ãta (ve. *retrato*, tal. *ritratto*) – slika, fotografija, portret: *Stõri letrãt* – pjesma Lucije Rudan (Brusje) i kazališni komad prikazivan u Hvaru; *uobič. slika*

letratãt (se),* **litratãt** (se),* -ôn (se) (ve. *retratar*, tal. *ritrattare*) – fotografirati (se): *...a furëšti litratòjëdu procesjûn; ...pôc se litratãt îsprid rëoplana (IN); uobič. slikat (se); usp. letratövãt*

letratövãt (se),* **litratövãt** (se),* -ôjën (se) (ve. *retratar*, tal. *ritrattare*) – fotografirati (se): *Fureštarÿja litratòjë procesjûn... (IN); uobič. slikövãt (se)*

lètrika, -e (tal. *luce elettrica*) – električno svjetlo: *Lètrika je vèc bìla ucinìla šinjòl (IN)* – bio je već dan znak strujom da će se uskoro ugastiti (u vrijeme kada je lokalna električna centrala prestajala s radom prije ponoći)

leturîn, -a (trs. *leturin*) – stalak za čitanje crkvenog teksta, notâ, novinâ i sl.; (v. 1.6.1.2.)

lêva! (tal. *leva!*) – *zapov. na brodu: digni!*; (v. 1.4.5.2.)

lêva, -e (ve. *leva*) – regrutacija, poziv u vojsku: *Do njèga stojî kô će pod lêvu (IN)* – O njemu ovisi tko će na regrutaciju: *A ondâ ga je čapâla lêva (VM)* – ...dobio je poziv u vojsku; (v. 1.6.2.1.);

- *lêva-lêva, na-svù-šesnâste* – brzo, učestalo, jedno za drugim

levacjûn, -ûni, ž (ve. *levazion*) – podizanje tijela za crkvenog obreda; (v. 1.6.1.3.)

levânat, levônta (ve. *levante*) – 1. istok; 2. vjetar istočnjak (hladan i vlažan vjetar): *Švorcô je levânat i tukâlo je pôc u repôr u Pêrnu (MJ)*; *usp. levantîn, levantôra, levantûn*; (v. 1.4.8.1.)

levandîn, -a (tal. *lavandino*) – umivaonik; *usp. lavabò, lavamôn; kajîn*; (v. 1.2.4.1.)

levandjêra,* lavandjêra,* -e (ve. *lavandera*) – pralja: *Levandjêre su prâle, lušijâle, režentovâle i šumprešovâle*; (v. 1.1.3.4.)

levantîn, -a (prema ve. *levante*) – slabiji ljetni vjetar (*levânat*), istočnjak koji često prethodi maestralu ili jugu: *...poskakûje levantîn (Po)*; (v. 1.4.8.1.)

levantînkâ, -e (prema ve. *levante*) – vrsta masline; (v. 1.5.3.1.)

levantôra, -e (ve. *levantera*) – vremensko stanje uz istočni vjetar (*levânat*); (v. 1.4.8.1.);

- *gnjîlo levantôra* – JI vjetar uz kišicu

levantûn, -ûnâ, m, augm. (jul. *levanton*) – jak istočni vjetar (*levânat*); u Hvaru uzrokuje ‘*vèliku ščìgu ìsprid Arsenòlà*’; (v. 1.4.8.1.)

levatîna, levatîga, -e (ve. *lavativo*) – klistiranje

levatîv, levatîn, -a (ve. *lavativo*) – klistir: *Nî drùge, vajâce mi vazêst levatîv.*

levônda, -e (ve. *lavanda*) – biljka od koje se dobiva eterično ulje, lavanda (*Lavandula officinalis*): *Levônda se žânje a zumrôd se bère*; (v. 1.5.3.3.)

levût, -a (tal. *leuto*) – ribarski brod 5-7m, s motorom (nekada s 4 i više vesala), s natkritim pramcem i krmom (*sa dvò škâfa*): *Levût bi potèzò za sòbon dvî svičarìce*; (v. 1.4.1.1.)

levùtor, -a (tal. *leuto*) – član ribarske družine u *levùtu*: *Ôn je bì levùtor... (FN)*; (v. 1.4.9.3.)

Lêzina,* (tal. *Lesina*; prema tal. *lesina* – šilo ili prema slav. *lesnina* – drvo ili prema gr. Eleusis/Eleusina, poluboginja, zaštitnica pomoraca) – talijanski naziv za otok i za grad Hvar; *usp. Fôr*

ležât, ležîn – 1. počivati: *Èno ga, ležî u postèju*; 2. odgovarati, imati smisla: *Mòlemu lîbar ležî... (IN)*

ležò, -à – log, ležaj, prikriveno mjesto gdje se legu životinje: *ležò o(d) zêca*; *usp. lôg*;

- *čapût na ležò* – zateći koga na skrivenome mjestu

lîbar, lîbra (ve. *libro*) – knjiga: *Èee, cêrce mojâ, toliko je tèga bìlo da bi kogôdera mòga i lîbar napîsât! (MJ)*;

- *proštît lîbar* – pročitati knjigu

libât, v. **alibât**

liberât (se), -ôn (se) (tal. *liberare*) – osloboditi (se): *Liberôj me, Bòže, tâkega stvòra!*; *Liberôj se tî njèga!*; *usp. de-liberât, largât, molât*

liberâtor,* -a (engl. *liberator*) – tip aviona bombardera iz 2. svj. rata: *Liberâtor pûšćo còrni, gûsti dîm (IN)*

lîbero (tal. *libero*) – slobodno, bez zapreke: *Vartî se lîbero, nêce zadît.*

libertîn,* -a (ve. *libertin*) – osoba slobodnoga, nekonvencionalnog ponašanja; (v. 1.1.6.1.)

libertôd,* -i, ž (stven. *libertade*) – sloboda, slobodno ponašanje, raspojasanost

lîbì(t) se, lîbin se – 1. oprezno se približavati; (v. 1.1.6.4.): *Lîbi se kakò gûjâ*; 2. ustručavati se: *Nemôj se lîbît!*

libôn,* libâna (ven. *liban*) – debeli konop na tijesku za grožđe ili masline

librarîja,* -e (ve. *libraria*) – prodavaonica knjiga i školskih potrepština, knjižara: *nov. papîrnica*

librèt,* -a (tal. *libretto*) – knjižica, notes: *dîzot spîzu na librèt* – kupovati namirnice upisivanjem u knjigu

lìbrica,* -e (*hibr. dem.* prema lat. *libra*) – stara mjera za težinu (450 g): *Vèće vrìdi ûnca pãmeti nègo stò lìbric snògê; usp. ûnca; (v. 1.2.9.5.)*

lìca, -e (ve. *lizza*) – morska riba slična gofu, modrulja, *bilìznja, gòfíc (Lichia amia); Ćapô je lîpu lîcu na pãnulu; usp. bilìznja; (v. 1.4.11.)*

lìcìt (se), **lìcin** (se) – liječiti (se): *Mòre svè lîci; U onò dòba mǎlo kò je imò pinèz za lîcì(t) se (Cel.)*

lìcmina, -e – debeli konop od lika; *izr. Òl' se lîcmina rastèže, òl' se Mardùja potèže!?!; usp. lancòna; (v. 1.4.4.)*

lìdêr,* v. **ledêr**

lìdêro, v. **ledêro**

lìgâmbè,* v. **lìgômbe,***

lìgnja, -e (stdlr./lat. *loligo*) – morski mekušac, lignja (*Loligo vulgaris*): *Vèc nìko vrìme nî lìgonj (lìgnjih), nìko nî nîšta ċapô na štrùcavicu; (v. 1.4.15.)*

lìgnjûn, -ûnà, *m* (augm. prema stdlr./lat. *loligo*) – vrsta lignje, lignjun; (v. 1.4.15.)

lìgot, -o – lijegati (o pripitomljenoj kokoši koja tako polegne da ju se može uhvatiti): *Lìgi, lîgi, mojà!; (v. 1.7.2.2.)*

lìgômbe,* **lìgâmbè,*** **legâmbè,*** *ž mn* (ve. *ligambe*) – podvezice za čarape: *Za kûpìt bùšt, lìgômbe... (IN); (v. 1.1.8.1.)*

lìhà, -ê – komadić zemlje (obično dugoljastog oblika) za uzgoj povrća; lijeha, gredica – (v. 1.2.1.1.)

lìk, **lìkà** – lijek: *Pìsma je lîk (Po); usp. likarija, medicîna, dekòt*

lìkadîna, -e (ved. *licadina*) – površinski sloj betona posut cementom i zaravnan;

- **dât likadînu** – zaravnati beton

likarija, -e – lijek, ljekarija, spasonosno sredstvo: *Za tãkove prilìke Bãldo je imò likariju; usp. lîk*

lìkèt,* -a (ve. *licheto*) – zamaman slatkast okus jakoga vina

lìkòr, **likòrà** – liječnik: *Bòje ti je pòc u likòrà nègo cèkot da tò sòmo pròjde; usp. dotûr, dòktor; (v. 1.1.3.4.)*

lìkovìt(i), -a(o), -o, *prid.* – ljekovit: *Lìkovìt je... ovi likovìti dekòt; Likovìta je... ova likovìto vodà; likovìto mòre*

lìkvid,* -a (ve. *liquido*) – tekućina; *razg. piće*

lìkvido,* *pril.* (ve. *liquido*) – tekuće, žitko, *vèće juhãtno: Nekà ne bùde pûno lìkvido!; usp. juhãtno*

lì-là, *pril.* (tal. *li-là* – ovdje-ondje) – podjednako, 'tu negdje': *Tò ti je svè lì-là, tòte nîndera.*

lìla, *nepr.* (tal. *lilla*) – boja cvijeta jorgovana, ljubičasta boja; (v. 1.2.10.)

lìlihìp,* -a ( ) – vrsta slatke lizalice, prodavala se na blagdanskome sajmu (*fjêri*): *Dãla non je svãkemu za kûpìt jedòn lìlihìp; (v. 1.3.9.1.)*

lìma, -e (ve. *lima*) – turpija: *Slòžedu se kakò lìma i acòl!; (v. 1.2.5., 1.7.3.)*

lìmàt, -òn (ve. *limar*) – obrađivati turpijom (*lìmon*), turpijati; *usp. izlìmàt*

lìmb,* -a (ve. *limbo*) – mjesto gdje borave grešne duše (bez osobne krivnje, *npr.* duše nekrštene djece), predvorje raja, *limb; usp. anđelèt; (v. 1.6.1.4.)*

lìmbêl, -a (ve. *limbelo*) – urez na rubu obrađenog drva, *npr.* na vratima i dovratnicima; *usp. lumbêl*

lìmòzina, v. **lemòzina**

lìmûn, -ûnà, *m* (ve. *limon*) – limun (stablo *Citrus limonum* i plod): *Od ovè zìmè usãhli su limûnì i narònce; (v. 1.3.12., 1.5.3.2.)*

lìmuncîn, -a, *m* (tal. *limoncino*) – 1. manji plod ili manje stablo limuna; (v. 1.3.12., 1.5.3.2.): 2. ušecerene kore limuna; *usp. arancîn; (v. 1.3.9.1.)*

lìmunòda, -e (ve. *limonada*) – osvježavajuće bezalkoholno piće od limunova soka, limunada: *Ucinìla mu je lìmunòdu od jednèga vèlikega limûnà i dvò kućarîna cùkara; (v. 1.3.10.1.)*

lìn, **lîni;** **lînà,** **lîno;** **lîno,** **lîno,** *prid.* – lijen: *Pròpja je lîn ovì... lîni covìk; Pròpja je lînà ovà... lîno ženà; Pûno je lîno ovò... lîno dîtè; usp. fjãkast;*

- **lîni Gãšo** – lijenčina (*razg. prijekor upućen npr. djetetu*): *Kojì si mi tì lîni Gãšo, ca cè bìt o(d) tèbe!?*

- **ne bùd lîn** – brzo, bez oklijevanja: *A òn, ne bùd lîn, skòc na njèga i bùta ga na tlèh!*

līnàc, līnca – lijenčina: *Kojl je tò līnàc, pròvo lincìna!*; *Līnàc je vrògu brät; usp. legòt*; (v. 1.1.6.1.)

līnast(i), -a(o), -o, *prid.* – koji naginje lijenosti: *Pròpja je līnast ovì... līnasti mòli!*; *Pròpja je līnasta... ovà līnasto mòlo!*; *Kojè līnasto stvorènje!*; *usp. līn*

līncìna, -e, *m/ž – pogr.* lijena osoba, lijenčina: *Līncìna jednà, līnàsta!*; *usp. līnàc*; (v. 1.1.6.1.)

līngvèt,* -a (tal. *lingueto*) – jezičac, zalistak u grlu čovjeka i kljunu kokoši: *Pò mi je līngvèt!*

līnì(t) se, līnin se – biti lijen, izbjegavati rad: *Ma ca sè tòte līniš, mòvi se!*; *usp. izlīnì(t) se*

līnost, -i *ž* – lijenost: *Kolìko līnosti u tèga līncìne, covìk ne bì vīrovo!*

līnùša, -e – *pogr.* lijena ženska osoba: *Nīsù nāše žēnske līnùše (Kru.)*; (v. 1.1.6.1.)

līnjà(t) se, līnjo se – gubiti dlaku, linjati se: *Māška mi se līnjo, dlākih je svūdera!*

līp, līpi; līpà, līpo; līpo, līpo, *prid.* – 1. lijep: *Pūno je līp... ovì līpi muškìc; Pūno je līpà... ovà līpo žēnska; Pūno je līpo... ovò līpo dītè; usp. šēsàn*; (v. 1.1.4.2.); 2. *fig.* dobar, obilat: *Osìkla mi je dvì līpe fēte njìhovega sìra.*

līpìt (se), līpin (se) – lijepiti (se): *Ne mòreš tò līpìt s otòn kòlon, odlīpìće ti se svè !; Svè se dimjìce līpidu na njèga... (IN); usp. takät*

līpo, *pril./ līpje, komp.* – 1. lijepo/ljepše: *Mòga si mu rēc līpo; Līpo je, ma prì je bìlo līpje!*; *usp. šēsno; supr: grūbo/ grūbje*; 2. dobro, prilično jako: *Otāc ga je līpo istūka...;* 3. čak: *Dòšla je nānoge līpo iz Mòlega Grbòja.*

līpotà, -ē – ljepota: *Bìlo je līpotà vīdit špòže zājedno; usp. belèca, divotà, krasotà*

līpotìca, -e – ljepotica: *...a onà, līpotìca, òci joj se zacaklìle, obrāzi zarūšìli... (Po)*

līpùšan, **līpùšast(i)**, -a(o), -o, *prid.* – ljepuškast: *Cihòva je ovà līpùšasto mòlo!?!; usp. līp; supr. grubùšan* (v. 1.1.4.2.)

līra¹, **līrica**, -e (tal. *lira*) – glazbeni instrument poput gusli, s trima žicama i gudalom (*arkèton*): *Mèni otāc jòš ìmo dòma jednù līru;* (v. 1.6.3.)

līra², -e (tal. *lira*) – talijanska novčanica (do uvođenja eura): *Tò tāmò stojì stò mijòri(h) līri(h);* (v. 1.2.9.6.)

līra šterlīna,* -e, -e (tal. *lira sterlina*) – engl. *novčanica*, funta: *Poslò mu je brät èpeta dēsèt līri(h) šterlīni(h) u pīsmo; usp. šterlīna;* (v. 1.2.9.6.)

līsa,* -e (ven. *lisa* – cijed) – oklop za cijedenje mošta u *mākini o(d) turnònja*, od trstike ili daščica

līst¹, -a/ **līšće**, -a *sr zb* – list/lišće: *Govòridu da je dobrò stāvìt līst ol kupùsa ka(d) te cāgod bolì;* (v. 1.5.3.8.)

līst², -a – riba plosnata oblika, list, *švòja, pīzdīn pokrīvāc (Solea vulgaris);* (v. 1.4.14.)

līš(i), -a(o), -o, *prid.* (ve. *lisso*) – gladak, ravan: *līš kakò caklò; usp. ròvan*

līšāt, -òn (ve. *lissar*) – ravnati, zagladiti: *Tukò līšāt mālò bòje ovù likadīnu!*; *usp. ravnāt; lišòvāt*

līšīna, -e (ve. *carta lissa*) – igraća karta najmanje vrijednosti: *A onì ti dōjdedu kakò līšīne u brīškuli... (AD);* (v. 1.6.5.3.)

līšo, *pril.* (ve. *lisso*) – 1. glatko, ravno; 2 *fig.* bez posljedica; *usp. ròvno;*

- *pasāt līšo* – izvući se bez posljedica

līšòj, -a *m* – 1. vrsta biljnog parazita na stablima, lišaj; 2. vrsta kožne bolesti, poput lišaja; (v. 1.1.5.2.)

līšòvāt, -òjèn (ve. *lissar*) – zaglađivati; *usp. lišāt*

līšpid,* -a ( ) – plijesan: *...cā po kāmārima čapòjè līšpid (IN); uobič. plīsan*

līt, lījen – lijevati tekućinu: *Cā vēc līješ, svè čēs ismocìt!*

lītanīja, -e (lat. *litania*) – 1. naizmjenična duga molitva; 2. *fig.* dugo pričanje: *Kò mòre slūšot njegòve lītanīje!?!; usp. prèdika*

lītāt, lītòn – 1. izbacivati meku ili tekuću nečist, imati rijedak proljev; 2. *fig. vulg.* govoriti gluposti

lītāvica, -e – proljev; *usp. kagarèla, kòlika, šćikarèla, poserāvica, pròliv;* (v. 1.1.5.2.)

līti, *pril.* – za ljeta, ljeti: *Līti u Fòr bùde vèlika konfužjùn!*

lītnji, o, -e, *prid.* – ljetni: *lītnji vītar, lītnjo ròba, lītnje dòba*

līto, -a – ljeto: *Parì mi se da je pasònega līta bìlo vèce svīta;* (v. 1.2.8.5.)

lītò, lītà – alatka za obradu drva, dljeto: *Vajò mi naoštrìt ovò lītò!*; (v. 1.2.5.)

litra, -e – litra: *Rëce se: jednä, dvî, trî, cetîri litre, ma pêt 'litor' oli 'litrih' - Pròdo son pêt litor ûja;* (v. 1.3.13.)

liträt,* v. **leträt**

litratät,* v. **letratät**,*

litratövät (se),* v. **letratövät** (se),*

livël, livëla (ve. *livelò*) – 1. stolarski i zidarski alat, libela; (v. 1.2.5.); 2. raz, nivo; 3. zakupnina za zemlju;

- **stàvit u livël** – staviti u horizontalni položaj

livi, livà, livo, *prid.* – lijevi: *Jê tò livi rukòv?; Jê ti tò livo rükà? - Jê, livà je; Onò livo pòje je nàše.*

livo, *pril.* – lijevo *Tukò obìsit otì kvôdar mào vèce u livo.*

livorük(i), -a(o), -o, *prid.* – ljevoruk: *livorüki covìk, livorük je; livorüko ženà, livorüka je, livorüko dītè;*

lìzät (se), lîžen (se) – lizati (se): *Mãška lîže svojè mlòde; Mãška se lîže;* (v. 1.1.6.4.);

- **lìzät pârste** – lizati prste (o ukusnome jelu): *Bìlo je za lîzät pârste!*

- **lìzät oltòrè** – biti fanatični vjernik

lìzot, lîzen – plaziti: *Gÿjà lîze; Vrîme lîze, dolîze, odlîze... (Po);* (v. 1.1.6.4.)

lobodà,* -ê – vrsta trave (jestive kad je mlada); (*Atriplex hortensis*); (v. 1.5.3.5.)

lòdula, **lûdula**, **òdola**, (ve. *lodola*) – vrsta male poljske ptice, ševa krunica (*Lullula arborea*); (v. 1.5.2.1.)

Lòda, -e (tal. *loggia* – loža) – renesansna zgrada u Hvaru sa svečanom salom, nekada uz knežev dvor: *Pùno gòdišć je u Lòđu bìla kakò čitaònica i kafàna i tò se zvào Kùrsalon; usp. Kùrsalon, lòža;* (v. 1.2.1.4.)

lòg,* -a (tal. *luogo*) – skrovište, brlog, ležaj: *Ucinì je lòg po(d) pròvu; Zêc je ucinì lòg u kupùs; uobič. ležò*

lòja,* -e (prema *laja, lađa*) – vrsta brodice, *gajèta* koja svìtli kod ribarenja *lìtnjon trāton; uobič. svičariča*

lòjko,* -ota (tal. *laico*) – 1. pomoćnik, svjetovnjak u samostanu: *Jedòn lòjko je dònì pjatòncu... (Cel.);* 2. nadimak *Lòjko;* (v. 1.6.1.5.)

lokät, löcen – neumjereno piti, piti poput životinje, lokati: *Òn ne pìje, òn löce kakò tovòr!*

lòkat, lòkta – 1. dio ruke, lakat; (v. 1.1.4.1.); 2. stara mjera: *Dvò pèdja su jedòn lòkat;* (v. 1.2.9.5.)

lokòrda, -e (stdlr./lat. *lacarda*) – vrsta plave ribe, lokarda (*Scomber colias*): *...za ispèc dvì lokòrde (IN);* (v. 1.4.11.)

lòkva, -e – udubljenje s vodom: *Ne bòj se, nèćeš ugāzit u lòkvu... (IN);* (v. 1.2.1.1.)

lomìt (se), lòmin (se) – lomiti (se): *Bùra je svè lomìla...; Ovì kāmik se lòmi kakò ùdreš po njèmu; usp. pùcot*

lòmp, -a (ve. *lampo*) – sijevanje, bljesak munje: *U nìko doba ošìni me lòmp, a jò ondà dvò tìra pùškon u njèga! – tākò je pròvjò Jùre Cénis; usp. lampadùra; sajèta*

lòmpada, -e (tal. *lampada*) – viseća svjetiljka u crkvama; (v. 1.6.1.2.)

lòn, lāna – lanena tkanina; (v. 1.1.7.2.)

lòndinjer,* -a (njem. *Lohndiener*) – hotelski poslužitelj, nosio prtljagu s crvenom kapicom na glavi: *Barba Mìko je bì lòndinjer u Hotèl Palàc (TM);* (v. 1.1.3.4.)

lòndovina, -e (prema tal. *landa* – pustara) – skupno ime za ‘ribu od dna’ iz većih dubina (mačka, raža...), landovina (*Chondrichthyes*): *Hìti je parangòl na lòndovinu ùsri(d) kùlfa (IN)*

Lòndra,* -e (tal. *Londra*) – London; (v. 1.2.1.9.)

lòngo,* v. **lùngo**,*

lòngo kòrso, *nepr.* – duga plovidba: *Òn je bì kapitòn lòngo kòrso.*

lòngvid(i), -a(o), -o,* *prid.* (tal. *languido* – beživotno) – 1. jedva primjetan, nježan (*npr.boja*): *Imāla je vèštu lòngvido cèlèste; slabašan (npr. piće): Ucinì mi je lòngvidu bevòndu (mj);* 2. čeznutljiv

lòni – lani: *Lòni je bìlo vèce māslinih; usp. pasònega godišća;* (v. 1.2.8.5.)

lònski, -a(o), -o, *prid.* – 1. prošlogodišnji, lanjski, *od lòni: lònski prošèk; lònsko kvasìna; lònsko ùje; fig. neiskusn: Nì òn lònski pòk da nè zno... (IN)*

lònta,* -e (ved. *lanta*) – 1. krilo dvostrukih vrata ili prozora: *Tukò promìnit jednù lòntu o(d) ponìstre;* 2. krilo mreže za lov na ptice (*mržice*)

lopāta, -e – lopata: *Donès lopātu za iskùpit ovò savùre!; usp. badìl;* (v. 1.2.5.)

lopâtica, -e – 1. mala lopata; (v. 1.2.5.); 2. dio tijela: *Ovîma ca su nosîli svêca pòcelo je žÿjät lopâtice (IN);* (v. 1.1.4.1.)

- *ćapät dvî po lopâtici*, v. **ćapät**

lopiža, -e (prema lat. *lapideus*) – zemljani lonac za kuhanje: *Nît' komòštre òganj žòri / kotlênke i lopîže mäska vèc ne lîže (Po); Lopîža težòškega brujèta sa gròžjen i varenikôn... (Cel.);* (v. 1.3.2.2.)

lòrd,* -a (ve. *lardo*) – svinjsko salo, slanina: *Falî bokûn lôrda pôk da se pantagâna ćapô (IN)*

lošćera, **loštjêra**, v. **roštjêra**

lòt, -a (tal. *lotto*) – ždrijeb, lutrija: *stâvit na lòt* – staviti na prodaju sistemom lutrije (npr. veću ribu)

lòtî, lòtin – istjerivati, goniti: *Cîli dôn lòtin njejîne kòkoše!*; (v. 1.1.6.4.)

lovît, lõvin – loviti udicom;

- *pôc lovît* – poći u ribolov udicom

lòz, lãza – dio obradivoga zemljišta na padini, podzidan mējion ili pristavon: *Mòj lòz grê do onê gomîle; usp. lajćic;* (v. 1.2.1.1.)

lozà¹, -ê – vinova loza (*Vinis vinifera*): *Usòdî son dvîsta lòz plavcä;* (v. 1.2.6.1., 1.5.3.3.);

- *lozà plâce* – loza pušta sok: *U pôl vejâce lozà plâce*

- *lozà pùpovi* – loza pupa

- *lozà zèbo* – loza baca prvo mlado lišće

lozà², -ê – rod, porodična loza: *Njîh vèc nî, ugòsîla in se lozà.*

lòza, -e – otvor u ogradi, ulaz u zemljište ograđeno suhozidom; (v. 1.2.6.1.)

lozîca, -e – vrsta divlje loze, pogodna za *perkulòde*: *Lozîca rèstè pùno baržîje i vèce se prÿžo od lozè;* (v. 1.5.3.3.)

lòzje, -a – vinograd: *Mojè lòzje grê svè do onîh mäsline(h) onònde;* (v. 1.2.1.2., 1.2.6.1.)

lozòvina, **lozovîna**, -e – pruce s listovima od vinove loze: *Odnês tò lozovîne kozîma u merînu!*; (v. 1.5.3.7.)

lòž, -i – laž: *Vèlika je tò lòž, tukò imät obrâza za tò rèc pri(d) svîton!*; usp. lagät

lòža, -e (fr. *loge*) – loža u (hvarskom) kazalištu; usp. Lòđa

ložit, lõzin – ložiti vatru: *Pòceli smo ložit is ovò bÿre.*

lùc, -a (ve. *luzzo de mar*) – vrsta plave ribe iz porodice tuna (*Euthynnus pelamys*); (v. 1.4.11.)

lùc, lùcä – borovo drvo puno smole koje dobro plamti: *Prî su svićarîce svitlîle na lùc;* (v. 1.5.3.7.)

Lucâni, -ina/ **Lũška**, -e/ **lũški**, lũškega – iz Vele Luke: Lućanin/Lućanka/lućki

lućica, -e – 1. mala luka: *Surgâli smo se u lućicu dok nî pròšla nevêra; usp. lükä;* 2. Lućica – predio u Hvaru; (v. 1.2.1.5.)

lùd, lùdi; lùdä, lùdo; lùd, lùdo, *prid.* – lud: *Pròpja je lùd... ovî lùdi covîk!*; *Pròpja je lùdä... ovä lùdo ženä!*; *Ma je lùdo... ovò lùdo stvorênje!*

lùda, -e ž – 1. luda; 2. smušena osoba; *razg. nestašno ćeljade: Ne mòreš tí dóc na kròj s onò lùde!*; (v. 1.1.6.1.)

ludarîja, **ludorîja**, -e – obijesno, veselo ponašanje, ludorija: *Mularîja cinî ludarîje po kòli; Ne cîn ludorîje! (FN);* usp. šempjarîja

luđilo, -a – ludilo: *Ćapâlo ga je nîko luđilo, vîce, a nîko nè zno cä govòri!*; usp. trentaûn; (v. 1.1.5.2.)

lùdî (se), lùdin (se) – 1. izluđivati koga: *Pÿs ga, ca gä lùdiš!*; *uobič. išemjövät; usp. izlùdîti*; 2. izvoditi ludorije: *Dicä se lùdidu sòmo za ne pôc spät; usp. imborecä(t) se*

lùdula, v. **lòdula**,

ludovät, ludÿjen – ludovati: *Vîš ca sardèle ludÿjedu - i u gajètu su pòcele skòkät! (FN);* usp. cinî šempjarîje

lùftmadràc, -ãca (njem. *Luftmatratze*) – zračni jastuk (novija riječ): *Kad je vîdi da lùftmadràc izdÿšîje... (Cel.)*

lùg, lùgä – 1. pepeo: *Stâvicemo patâte u lùg;* 2. bolest na lozi

lugâniga,* -e (tal. *luganiga*) – kratka kobasica od ovčjeg crijeva, jela se ukuhana u juhu; (v. 1.3.6.2.)

lugarîn, -a (ve. *lugarin*) – ptica češljugar, 'čižak' (*Carduelis spinus*); jedan od pet *recâmih*; usp. recôm; (v. 1.5.2.1.)

lùj,* lùja (tal. *luglio*) – srpanj: ...u lùju mìsecu (IN); uobič. sèdmi mìsec; (v. 1.2.8.1.)

lùjci, -ih, *m mn* – trsovi loze, inače cijenjeno drvo za pravljenje žara: *Lùjci se vādidu na vèliko, a i bācvi(h) je sve mājne...* (IN); ...nalòž tò lùjci(h) i ucīn bokūn žerāve! (IN); (v. 1.2.6.1.)

lùk, -a – češnjak: *glavìca lùka; usp. kapùla*; (v. 1.3.7.1.)

lùkà, lukê – luka; u toponimima poput: *Križno lùkà, Vèlo Lùkà*; uobič. pòrat; (v. 1.4.7.)

lùkèt, -a (ve. *lucheto*) – lokot, katanac: *Izgubìla son kjûc od lukèta, ca cù sād!?*; (v. 1.2.3.2.)

lùki, *m mn* – drveni lukovi na sedlu; *usp. sedlò*; (v. 1.5.1.1.)

lùknodinghi, -a – stanje čovjeka kad pred smrt zalegne u postelju; slabost, iznemoglost; samo u *izr.*:
- *zapàst u lùkno* – onemoćati, čekati smrt; (v. 1.1.5.2.)

lùlov(i), -a(o), -o, *prid.* ( ) – glup, bedast; *usp. olùlovit*; (v. 1.1.6.1.)

lumbardät,* -ôn (prema sttal. *lombarda* – vrsta puške) – 1. proizvoditi zvuk poput pucnja; 2. tući, lupati: *lumbardò je motìkon na svù fòrcu; usp. trìskät*; (v. 1.1.6.4.); 3. govoriti gluposti, lupetati: *Āko cemo lumbardät, barénko mēni nemòj obo tēmu!* (IN); *usp. bumbižät*

lumbèl, lumbèla (ve. *limbelo*) – blanjevina, otpaci od blanjanja: *Jò bi vāze otì lumbèl za ga stāvit kòkošima u kapunjèru; usp. limbèl*

lumbrèla, -e (ve. (*l)ombrela*) – kišobran: *Jesì vāze lumbrèlu?*; (v. 1.1.8.1.)

lumbrelīn, -a (ve. (*l)ombrelin*) – elegantni suncobran koji su nosile gospođe: *Vīla Dīnka je perfīn hodīla ù more sa lumbrelīnon*; (v. 1.1.8.1.)

lumbrelūn,* -ūnà, *m*, augm. (tal. *l'ombrellone*) – 1. veliki kišobran: *Lumbrelūn stōrega Skvīceta* (IN); 2. suncobran

lūmbul,* -a (tal. *lombo*) – slabina, pečenica, file; (v. 1.3.6.1.)

lūmer,* -a (ve. *lumero* – iskrivljeno od *numero*) – broj, *usp. lumeròto*

lumeròto,* -a (prema ve. *lumero* + *oto*) – starinski ples ‘broj osam’; *usp. lūmer*; (v. 1.6.4.1.)

lumīn, -a (ve. *lumin*) – žizak, svjećica, dušica za pokojnika (stijenj pliva u ulju): *Na cimitèrij je pūno lipo vīdit lumīne ùvecar, na Mòrtvi dōn*; (v. 1.2.4.2.)

luminôrij, -a (ve. *luminal*) – krovna nadogradnja s vertikalnim prozorom za potkrovlje: *Pòj otvòr škūre od luminôrija!*; *usp. abajīn*; (v. 1.2.3.1.)

lūmpovat, -ujen (njem. *lumpen*) – zabavljati se, provoditi se trošeći: *Drāžje mu je lūmpovat nēgo lavurät!*

lūna, -e (ve. *luna*) – 1. Mjesec (Zemljin satelit); uobič. Mìsec; 2. razdražljivost: *Dòša je dòma vās u lūnu (ŽK); Òl' ti je danäs lūna ?*

- *lūna setembrīna* – Mjesečeva mijena u rujnu

Luncjòta, -e (tal. *Annunziata*) – Blagovijest, blagdan (25. ožujka): *Gòspà Luncjòta* (crkva u Hvaru)

lungarīn, **lugarīn**, -a (tal. *longarina*) – drveno postolje motora: *Nòjbòji je lu(n)īn o(d) brīsta.*

lūngo,* **lōngo**,* (tal. *lungo*) – dugo, produženo, razrijeđeno; u *izr.*: *bevōnda lūnga* (IN) - jako razrijeđena bevanda; *usp. alalōnga, lōngo kōrso; prolungät, žlongät*;

- *lūngo dištēžo* – ‘koliko je dug i širok’: *Pò je na tlèh lūngo dištēžo*(ŽK)

lupèšcina, -e – lupeština: *A ca tò nì lupèšcina - potēzät diretūrsku plòcu sa dvò rāzreda pūške!* (IN)

lupèški, -a(o), -o, *prid.* – lupeški; *lupèški covīk; lupèško ženà, lupèška je; lupèško stvorēnje*;

- *lupèške skāle* – oslonac od dvaju ukrštenih dlanova pomagača za lakše prekoračenje zida

lupèž, lupèža – lopov, kradljivac: *Tākega lupèža nì vīdit na dalekò!*; *usp. lādno*; (v. 1.1.6.1.)

lupèžica, **lupèška**, -e – lupežica, kradljivica: *Nīsì mi vīrovola, ma sa(d) si kapīla kò je otà lupèžica!*; (v. 1.1.6.1.)

lùpja, -e – mrtvačka glava, lubanja: *Nòšli su mu sòmo lùpju i šcūtè*; (v. 1.1.4.1.)

lùpor, -a – vrsta morske školjke, priljepak (*Patella caerulea*): *Izīš bokūn krūha i dvò lùpora, onāko, po škojòrski*; (v. 1.4.17.);

- *pòc u lùpore* – skidati priljepke (za oseke, s nožem); *usp. brät*

lùstre, v. **lùštre**

lustùra, v. luštùra

lùš, m lùši, -ih mn (tal. *lusso*) – raskoš, modni luksuz: *Nemôj mi rèc da su dvò dëca u tovîrnu - lùš! (IN); Vèliki lùši, a glòdna po vecèri; (v. 1.7.3.); Mâti ga je tvòrdo povijâla pôk za lùše njânka cùt (IN);*

- *tinêl od lùša** – bogatija gostinska soba; *usp. delùša*

- *tròpo lùšo,** – preluksuzno, preskupo

lùšà(t) se,* -ôn se (tal. *vivere con lusso*) – tjerati luksuz, pomodnost (posebno u odijevanju); živjeti iznad svojih mogućnosti: *Poglê(j) je ca sê lušò!* – Gle što se nakitila!

lùšcìt (se), lùšcìn (se) – 1. skidati koru: *A èvo, lùšcìn kòre od omênduli(h) ...;* 2. ljuštiti se: *Ca sê lùšcìdu Njëmice na sùncu!*

lušija,* -e (ve. *lissia*) – topla voda s procijedenim pepelom za pranje robe, lukšija;

- *mòre ka lušija, mòre ka pišòta* – izrazito toplo more

lušijät,* lušjät,* -ôn (ven. *lissiar*) – kuhati u lugu: *Lušijâla je lancünè cìlo jùtro.*

lušijövät, -òjèn,* (ven. *lissiar*) – iskuhavati u lugu: *Lušijovâla je ròbu svâku subòtu.*

lušovà(t) se,* -(tal. *vivere con lusso*) – stalno tjerati luksuz, *Onà sê ùvik lušòjè!* – Uvijek tjera luksuz!

lušträt, -ôn, (ve. *lustrar*) – 1. laštiti, polirati; 2. fig. ukrasti, počistiti; *usp. luštrövät;*

- *lušträt (luštrövät) kandelîr* – vulg. masturbirati

- *lušträt (luštrövät) postolè* – laštiti cipele: *Postolè se nôjprî patināju a ondà luštrāju (luštròjèdu).*

luštrāvica, -e – srdela sa sačuvanim *luštrama* (znak najveće svježine)

lùstre, lùstre -ih ž mn (prema ve. *lustrò*) –riblja ljuska: *Pòj u dvòr za ocìstít lùstre, ovâko ćeš išporkät cìlu kužînu!;* (v. 1.4.16.)

lùštro,* pril. (ve. *lustrò*) – svijetlo, sjajno

luštrofin,* -a (ved. *lustròfin*) – 1. sredstvo za poliranje namještaja, politura; 2. ukras sedefastog sjaja na ženskoj odjeći, pokost, ‘šljokice’

luštrôn(i), -a(o), -o, prid. (prema ve. *lustrar*) – ulašten, poliran: *Dobrò je luštrôn ovî ... luštrôni stòl; Dobrò je luštrôna ovâ ... luštrôno gvançêra; luštrôno drîvo*

luštrövät, -òjèn (ve. *lustrar*) – čistiti, laštit: *Luštròjèn caklâ od râna jùtra; usp. lušträt*

luštùra, lustùra, -e (ved. *lostura*) – velika morska školjka, lostura, periska (*Pinna nobilis*); (v. 1.4.17.)

lüt, -a (tal. *lutto*) – 1. vrijeme korote; 2. crnina koja se nosi za vrijeme korote; *usp. korüt, mezolùto*

lütot, -on – lutati: *Lütot od nêmila do nêdraga, kakò se rèce (IN); zalutati – izgubi(t) se*

M

- mà, ma** – 1. ali: *Mà, po onêga, kakò ga ne poznãješ!?*; *Zvò son ga, ma nĩ se jòvĩ!*; 2. rječca za naglašavanje: *Mà dĩ!*
Mà jê! Mä kãkvi! Mä kè! – Nipošto; *Mä jesĩ ga vĩdi! Mä hòd u smòkve!*
- màc, mãca** (ve. *mazzo*) – 1. svežanj: *Dònila je i(s) šùmice vèliki màc arcízuli(h)*; *usp. macèt*; 2. snop igraćih karata:
Igrãcemo sa dvò mãca kòrti(h).
- mãca, -e** (ve. *mazza*) – teški mlat, velika *macòla* s dugom drškom (*npr.* za razbijanje većega kamena): *Ìmoš onũ mãcu ovòde?*; *Kakò da ga je udrĩ mãcon po glòvĩ* – Kao da ga je udario maljem (priopćio mu lošu vijest); *usp. macòla*; (v. 1.2.5.)
- macagarbùn,*** -ünà, *m* (prema tal. *ammazzare* – ubiti) – škorpion (*Squilla mantis*); (v. 1.5.1.4.)
- macakân,*** -a (ve. *mazzacan*) – živoder, šinter: *U Fòr nĩ bìlo macakãni(h), ma u Splĩt jê!*
- macaklĩn,*** -a – vrsta guštera koji živi po kućama (*Hemidactylus turcicus*); *uobič. tarantèla*; (v. 1.5.1.3.)
- macavarĩja,*** -e (prema tal. *mazza*) – dvostruki drveni malj (*mãca*) kojim se razbija borova kora (*kòrka*) za mašćenje mreža; *uobič. batũra*
- macêl, -èla** (ve. *macelo*) – klaonica; *Macêl* – nekadašnja klaonica u *Križnu lũku*; (v. 1.2.1.4.)
- macèt, -a** (tal. *mazzetto*) – mali svežanj, kitica cvijeća: *macèt cvĩća, ...špãrogi*; *màc*; (v. 1.5.3.7.)
- macèta, -e** (tal. *mazzetto*) – svežnjić, svitak vunenog prediva (prije motanja u klupko): *macèta vũne*
- maciç,*** -a (prema ve. *mazzariol*) – 1. duh nekrštena djeteta; 2. duh, utvara, vragolasti patuljak iz priča; 3. šuplja mala crna nepravilna kockica s vršcima, nalazi se kao naplavina po žalima; *vrazićak*; (v. 1.4.17.)
- macòla, -e** (ve. *mazzola*) – mlat, manja *mãca*: *Vazmĩ ovũ macòlu za izdricãt tò rigète*; *usp. mãca*; (v. 1.2.5.)
- mãca, -e** (ve. *macia*) – mrlja: *Ostãla ti je mãca ol pitũre na celò.*
- macãt** (se), -òn (se) (ve. *maciar*) – umrljati (se): *Kakò tò ìš, macò si šjalpètu!*; *Vãs si se macò!*
- mãceha, -e** – maćeha: *Parĩ njoj mãceha, a nè mãti!*; (v. 1.1.3.1.)
- macõn(i), -a(o), -o, prid.** (prema ve. *maciar*) – umrljan: *Macõn je... ovĩ macõni tavajòl*; *Macõna je... ovã macõno tavãja*; *macõno drĩvo*
- Madêra,*** -e (portug. *Madeira*) – Hotel Madeira, čija je gradnja ostala zapuštena do izgradnje hotela Adriatic; (v. 1.2.1.4.)
- madĩr, madĩrà** (ve. *madier*) – drvena daska, uzdužni element brodske oplata; *platica*: *Madĩrĩ se stavĩjedu na kòrbe*; (v. 1.4.2.)
- Madòna, -e** (tal. *Madonna*) – Majka Božja, Gospa: *Sãnta Madòna!*
- mãdre,*** *ž nepr.* (ve. *madre*) – majka, nadstojnica časnih sestara benediktinki; *usp. mãdrebadeša*
- mãdrebadeša,*** -e, -e (*mãdremadeša*, u dječjoj pjesmici) (tal. *madre badessa*) – nadstojnica samostana: *Beneditĩnke su izabrãle nõvu mãdrebadešu*; *usp. mãdre, badeša*; (v. 1.6.1.5.)
- madrepêrla, -e** (tal. *madreperla*) – 1. sedef: *...botũnĩ od madrepêrla (IN)*; 2. *nepr.* sedefasta boja; (v. 1.2.10.)
- madrevĩda, -e** (trs. *madrevida*) – alat za pravljenje navoja: *Tukãce namašcãt otĩ kròj sa madrevĩdon*; *usp. mãšč*
- maèstra,*** -e, **maèštra,*** -e (tal. *maestra*) – glavni konopac na parangalu
- maèstro, maèštro,*** -a (ve. *maestro*) – predvodnik zbora ili orkestra: *Stòri Banfĩgi je bì maèšto od mùzike (IN)*; (v. 1.1.3.4.)
- maeštralić, maeštralić** (v. *maestròl*) – ljetni vjetar, slabiji maestral; (v. 1.4.8.1.)
- maeštralũn, maeštralũn, -ünà, m, augm.** (jul. *maestralon*) – ljetni vjetar, jači maestral: *Ovò nĩ maeštròl, ovò je pròvi maeštralũn!* (v. 1.4.8.1.)
- maeštròl, maištròl, majištròl, -òlà** (jul. *maestral*, ved. *maistral*) – ljetni vjetar sa zapada, zapadnjak, maestral: *Mãlo cúha od maeštròlà... (MJ)*; *...maištròl dĩže fuštòne i travêrše (IN)*; *Pojĩli bi jĩdro: jũgo, bùra, lebiç i maištròl (Po)*; (v. 1.4.8.1.)

maëštro-tramuntôna, -e – SZ vjetar, međuvjetar između maestrala i tramontane; (v. 1.4.8.1.)

maganjä(t) se,* -ôn se (ve. *magagnar*) – ne osjećati se posve zdravim, razboljeti se; *usp.* magônj

maganjôn,* **inmaganjôn(i)**, -a(o), -o* (prema ve. *magagnar*) – 1. koji je obolio od neke manje vidljive bolesti; 2. označen nekom tjelesnom manom; 3. označen kao devijantan, nepodoban: *Prî biš bî hîti cã onè maganjône i svè je bîlo in ordîne (Cel.)* – Prije bi se bilo odstranilo one nepodobne...; *usp.* senjôn, šantôn; (v. 1.1.5.2.)

magâr,* **magâri**,* *vezn.* (tal. *magari*) – makar, barem: *...a tò in nî drôgo, magâr se tôte lavurô o nîkoliko rîbih (FN)*; *...da kûpidu cõgôd, magâri dîci kojî bombôn (FN)*; *usp.* makôr

magârac, magârca – magariac (samo u pogrđama – tada je ta riječ imala teže značenje od *tovr*)

magazîn, -a (trs. *magazin*) – spremište, skladište; (v. 1.2.1.6.)

magazinjêr, -êrà (tal. *magazziniere*) – skladištar; (v. 1.1.3.4.)

maglà, -ê – magla: *U devêti mîsec bûde dòsta maglê pò moru*; (v. 1.4.8.1.)

maglušîna, -e – velika magla: *Ma kojâ maglušîna - ne vîdi se na dèset mêtor*; (v. 1.4.8.1.)

magônj,* **magânja**,* (ve. *magagna*) – 1. mana, tjelesni nedostatak; 2. pobolijevanje; *usp.* maganjät

mâher, -a (njem. *Macher*) – majstor u čemu, pravi majstor: *Ôn je mâher za na ôsti!*; (v. 1.1.3.3.)

mahrâma, -e (tur. *mahrâma*) – žensko pokrivalo za glavu, marama; *usp.* alabambîna; (v. 1.1.8.1.)

mâja, -e / **mâjica**, -e (ved. *maia*, tal. *maglia*) – potkošulja kratkih rukava; *usp.* alabambîna*; (v. 1.1.7.1.)

Mâjerovica, -e – rezidencijalna četvrt nad istoimenom uvalom; (v. 1.2.1.5.)

mâjka, -e – majka; samo u *izr.* *Mâjka Bõžja*, te u uzv. *Mâjko mojâ!*: *Kakò se izmaškarô, ne bî ga ni Mâjka Bõžja pripoznâla!*; *Mâjko mojâ, kojâ nesrîca!*; *uobič.* mâti; *usp.* mõjko

majnät, -ôn (ve. *mainar*) – spustiti (jedro, teret); zapov. na brodu: *Mâjna!* – Spusti!; (v. 1.4.5.2.)

majõlika, -e (tal. *maiolica*) – pocakljena glinena roba: *U bõje kûce bîli bidu u kâmaru i kajîn i vârcina od majõlike.*

majštralić, v. **maëštralić**

majštralûn, v. **maëštralûn**

majštról, v. **maëštról**

mäk, mäkâ – vrsta divlje biljke, mak (*Papaver rhoseas*): (v. 1.5.3.5.)

mäka,* nepr. (ve. *maca*) – obilatost, samo u *izr.*:

- *ala mäka* – obilato i besplatno: *...îst ala mäka*
- *maka mäu* – *izr.* da ne bi, malo sutra: *Jé, põcedu u rôj, maka mäu! (IN)*
- *maka vîa* – otići, pobjeći, umaknuti: *... kad lîto finî ... maka vîa i onî pu(d) terafêrme (Cima)*

makâko,* -ota (ve. *macaco*) – 1. vrsta majmuna dugog repa; 2. *fig.* pogrđni izraz; *usp.* šaltamakâko, šimja; (v. 1.5.1.2.); 2. nastavak limenog dimnjaka koji se okreće prema vjetru, kokot; (v. 1.2.3.2.); 3. preklopni držač za otvorene grilje

makâr, v. **makôr**

makarûnî, -ûnih (ve. *macaroni*) – vrsta tjestenine, makaroni: *Makarûnî su kakò dëbji špagëti sa rãpon da bõje dar-žî šûg (Cel.)*; (v. 1.3.11.2.)

mäkîna, -e (ve. *machina*) – stroj, uređaj; *naročito*: pisaći stroj, šivaći stroj, preša za masline;

- *mäkîna ol polivõnja* – uređaj koji se nosi na leđima pri zaprašivanju vinograda;
- *polivût sa mäkinon* – zaprašivati vinograd
- *pisât na mäkinu* – tipkati na pisaćem stroju
- *ucinît pêt mäkini(h) ûja* – iscijediti pet preša maslinova ulja
- *znât na mäkinu* – znati raditi na stroju (šivati, tipkati...)

makinëta, -e (tal. *macchinetta*) – mali stroj, mašinic (npr. za pisanje, šisanje, mljevenje)

makinësta, **makinëšta**, -e m (tal. *macchinista*) – upravljač brodskih strojeva i njihova održavanja, strojar; *usp.* kâpo od mäkine; (v. 1.4.6.)

maknît (se), mäknen (se) – maknuti (se): *Maknî cã tè žmülè, pičemo is pòta (MC)*; *Maknîmo se òtle!*; *usp.* mîcot

makò, makà (tal. *macò*) – vrsta finog pamuka, mako: *Kupìla so(n) mu màjicu od makà*; (v. 1.1.7.2.)

makôr, **makâr**, *vezn.* – makar, premda: *Finiću ovù kùću, makôr i ùmor pòsli tèga!*; *usp.* magâr

mâl- (ve. *mal*, tal. *male*) – zlo, loše; prefiks u mnogim složenicama; *usp.* malagràcija, ... malšestôn

malagràcija,* -e (tal. *malagrazia*) – osorna gesta, neugodnost: *Cinìdù non malagràcije priko svàke mìre (IN)*;

malagràcjät,* -ôn (prema tal. *malagrazia*) – ružno, osorno se ponijeti: *Bàrž ga nèce... malagràcjät (IN)*

malamênte,* (tal. *malamente*) – loše, naopako, na pogrešan način: *Intròda će pòc malamênte ako bùdedu ovàko dangùbit (IN)*

malankonija,* **malinkonija**,* **malinkunija**,* -e (tal. *malinconia*) = sjeta, tuga, melankonija; (v. 1.1.6.1.)

mālašān, **mālešan**, **molišan**, -šni, -a(o), -o, *prid.* – malen: *Pròpja je mālašān ovì... mālašni covìk!*; *Pròpja je mālašna ovà... mālašno ženà!*; *Kojè mālašno dītè!*; *usp.* mōli¹

malatija,* -e (ve. *malatia*) – bolest, slaba točka: *Svāki covìk ìmo svojù malatiju (Cel.)*; *uobič.* bōlest

maldukacjūn,* -ūni, ž (tal. *maleducazione*) – loš odgoj, neodgojenost; *supr.* dukacjūn

maldukōn(i), -a(o), -o* (prema tal. *maleducato*) – neodgojen: *Danās je mlajarija maldukōna*; *usp.* malkrējōn; (v. 1.1.6.1.)

maledēto,* (ve. *maledeto*) – prokleti (često u *razg.* žargonu): *Krefīno, maledēto, stūpido!*; (v. 1.1.6.1.)

malēnkost, -i – mala količina, neznatna stvar: ... *ma malēnkost, ne pūno (MBS)*

mālešan, v. **mālašān**

malicija, -e (ve. *malizia*) – zloba, primisao: ...*i onāko, bez malicije (IN)*; *Svè malicije iz mène feštāju / otrōvnice gūjè iz mène kantāju... (Po)*

malicjōz, **malicjōž(i)**, -a(o), -o, *prid.* (tal. *malizioso*) – zloban, pakostan, koji ima loše primisli: *Nāši stōri malicjōzi nīsù bìli... (TM)*; *Sād bi nìko malicjōž rēka... da svīt nì nìkad kuntēnat (Kru.)*; (v. 1.1.6.1.)

malinkonija,* -e (tal. *malinconia*) – melankolija, sjeta: *Čapāla me nikà malankunija...;* (v. 1.1.6.2.)

malkadūt,* **markadūt**,* -a (tal. *malcaduco*) – 1. padavica; 2. *fig.* bijes, napadaj bjesnila: *Čapāli su ga markadūti (IN)*; *usp.* trentaūn; (v. 1.1.5.1.)

malkrejōn(i), -a(o), -o* (tal. *malcreato*) – nepristojan: *Pròpja je malkrejōn ovì... malkrejōni covìk*; *Pròpja je malkrejōna ovà... malkrejōno ženà*; *Kojè malkrejōno stvorēnje!*; *supr.* krejōn; *usp.* maldukōn, grèz; (v. 1.1.6.1.)

malkuntēnat,* malkuntēnti, -a(o), -o, *prid.* (tal. *malcontento*) – 1. nezadovoljan: *Cīlega životà son bìla malkuntēnta*; *supr.* kuntēnat; (v. 1.1.6.2.); 2. Malkuntēnat – *pūnta* na sjevernoj strani otoka Hvara (između Vèle i Mōle Vīrè); (v. 1.2.1.3.)

mālo, *pril.* – malo: *Tèga je bìlo mālo*; *usp.* pīnku; mājje: *Mālo tèga smo nocàs čapāli*; *Tò mālo ko znò.*

mālokad, *pril.* – rijetko kada: *Mālokad dōjde u tovīrnu*; *usp.* rītko

mālopri, *pril.* – maloprije: *Mālopri je pasò priko pjāce.*

malōra!* *uzv.* (ve. *malora*) – dovraga!; (v. 1.7.4.)

malōrciga!* *uzv.* (ve. *malorcega*) – nesrećo jedna!; (v. 1.7.4.)

malšestōn,* **mašestōn**,* *prid.* (prema ve. *malsest*) – loše građen, loše napravljen, neuredan; *supr.* šēsan

mālta, -e (ve. *malta*) – smjesa za zidanje, žbuka: *Stāv mālo vèce jōpna u otò mālte!*; (v. 1.2.2.)

maltratāt,* -ôn (tal. *maltrattare*) – zlostavljati, loše postupati s kim: *Bàrž ga nècedu maltratāt (IN)*

maltratōn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema tal. *maltrattare*) – izmučen teškim radom, postupcima drugih: *Bì je špōrak, trūdan, maltratōn...*

Malvasija,* **Malmašija**,* -e (tal. *malvasia*) – predio Hvara zapadno od Gojave; nekada nasadi loze malvazije

māma, -e – mama (obraćanje djeteta majci): *A vī ste, māma, tōte! (IN)*; *usp.* māti; (v. 1.1.3.1.)

māna, -e (ve. *mana*) – blagodat, užitak;

- **māna Bōžja** – mana s neba: *Ma cà cèkote, mānu Bōžju!?*

mānat,* mōnta (ve. *mante*) – konopac za dizanje jedra na jarbol, gindac: *Izvād sīdro, stāv timūn, tīra mānat, dīgni ìdro, hòd u Fòr dok nì zapūhò fortunòl! (TM)*; (v. 1.4.3.)

manavālica,* -e (hibrid od tal. *manovale*+ -īca) – fizička radnica na pomoćnim poslovima; (v. 1.1.3.4.)

manavôl, manovôl, -vôlä (tal. *manovale*) – radnik na pomoćnim poslovima u građevinarstvu; (v. 1.1.3.4.)

mancät(i), -a(o), -o, *prid.* (tal. *manzo* – uškopljeno tele) – jalov; hermafrodit; *usp.* jǎlov; (v. 1.1.5.2.)

mancīna,* -e (tal. *mancina*) – par zakrivljenih metalnih stupova za dizanje čamaca (*npr.* na rubu Mandrāća)

mânco,* -ota (tal. *manzo*) – uškopljeno govedo; (v. 1.5.1.1.)

mânča, -e (tal. *mancia*) – napojnica: *Löndinjer je stāvi mânču u žepič od jelëka (IN)*

mandarīna, -e (tal. *mandarino*) – mandarina (stablo *Citrus nobilis* i plod); (v. 1.3.12.)

mandolīna, -e (ve. *mandolin*) – glazbeni instrument s četiri para žica; (v. 1.6.3.)

Mandrāć, -āća (ved. *mandraccio*) – zaštićena lučica za brodice u Hvaru: *Svè je mǎnje mīsta u Mandrāć!*; (v. 1.4.7.)

mandrilo, -a (ve. *mandrilo* – vrsta majmuna) – pogrđni nadimak za Splićane; (v. 1.5.1.2.)

mêndul,* v. **omêndul**

mandulät, -āta (ve. *mandolato*) – slatkiš od badema, meda i šećera: *Kad je gotôvo... stāvte na mandulät nīki pīz do sūtra i ondä rīšte! (Gst.);* (v. 1.3.9.2.)

mândule, -ih ž *mn* (ve. *mandorle*) – 1. krajnici, mandule; *uobič.* glândole; (v. 1.1.5.2.); 2. *mândule bruštulône – mândule bruštulāde* - pečeni bajami;

manevrät, v. **manovrät**

mangüc, -a (tal. *mangusta*) – mungos, divlji glodavac sličan kuni; doveden na otok radi ubijanja zmija: *Glèdo je infīšo, kakò mangüc zmajù!*; (v. 1.5.1.2.)

manīca, -e (ve. *manizza*) – ručka (*npr.* za pokretanje motora, kurla): *Čapô je manīcu od motōrà i iša ga užèć (FN);* (v. 1.2.5.)

- *daržät manīcu od taramūta* – biti na položaju gdje se odlučuje ili zapovijeda, šefovati: *Onī ca daržīdū manīce od taramūta... (Kru.)*

māniga,* -e (tal. *manica*), **manigīn,** -a, (jul. *manighin*) – gumena cijev za pretakanje vina; *usp.* pumpīn, gūma

manikēla, -e (ve. *manichela*) – rupica na obodu *škāfa* (ima ih više) za istakanje vode: *Bīli smo karcāti do manikēle (ŽK)*

manīpul,* -a (lat. *manipulus*) – dio svećeničke misne odjeće, naručnik preko lijeve ruke; (v. 1.6.1.2.)

maništra, -e (ve. *manestra*) – tjestenina; (v. 1.3.5.1., 1.3.11.2.);

- *maništra ūsuho* – tjestenina s umakom

maništrūn, -ūnā (tal. *minestrone*) – gusta juha s rezancima, povrćem...: *Vèće vrīdi lītñji maništrūn...;* (v. 1.3.5.1.)

mankät,* -ôn (ve. *mancar*), **manjkät,*** -ôn – nedostajati, manjkati: *Mankô pīnezi(h), mankö kurāja...; Manjkô svèga (ŽK); usp.* falīt

mankōnca, -e (tal. *mancanza*) – nestašica, manjkanje (*npr.* hrane); *supr.* abondōnca

manovôl, v. **manavôl**

manôvra, -e ž, **manôvar,** -ra *m* (ve. *manovra*) – manevar brodom: *Batilatūrka je perikulôža manôvra, lakò se mòreš izvōrnīt!; Pēre je kalô gās i pōce cinīt manôvar... (FN)*

manovrät, manevrät, -ôn (ve. *manovrar*) – upravljati brodom: *...a jò na motôr, manovrôn kakò ôn komandô (Cel.)*

mantä(t) se, -ôn (tal. *smaniare*) – 1. vrtjeti se u glavi (*npr.* od pića, sunca, briga...): *Mantô mi se ū glovu; Mantô mi se po glōvī;* 2. obmanjivati, zbunjivati koga; *usp.* smantät

mäntel, -a (tal. *mantello*) – ogrtač: *Stäv mäntel na sèbe (nò se), mögla bi kīša!; Za pôc u Split... mäntel je pozōjmīla (Cel.); usp.* trēškot; (v. 1.1.7.1.)

mantêl, mantêla (tal. *mantello*) – vanjski dio gume (bicikla, auta, lopte...); *usp.* mäntel; buvêl

mantelīna,* -e (tal. *mantellina*) – kratki ženski vuneni ogrtač

mantenjīt,* -īn (tal. *mantenere*) – 1. održati: *A hòće ôn mantenjīt svojū rīc?;* 2. održavati, prihranjivati; 3. uzdržavati koga

mantenjūta,* -e (tal. *mantenuta*) – uzdržavana žena, ljubavnica; *usp.* šinjōra; (v. 1.1.3.3.)

manuskritt,* -a (tal. *manoscritto*) – rukopis, ručno napisan dokument, manuskript

månja- – jede (prefiks u nekim složenicama; v. manjabèci... manjûn)

manjabèci,* -ih, *m mn* (ven. *magnabezzi*) – ono što navodi na trošak: *Fiêre su manjabèci; usp. bèc*

manjamêrda,* -e *m* (ve. *magnamerda*) – osoba bez ponosa, škrtica, onaj tko bi ‘i govno izjeo’

manjamôrti,* -a, *m* (ved. *magnamorti*) – vrsta bijele ribe, kantar; *uobič. kôntar*; (v. 1.4.12.)

manjamÿjte,* **manjamÿhte**,* *nepr. m/ž* (prema ve. *magna* + tur. *mÿft*) – koji živi na tuđi račun: *Bomê ôn i drÿgi manjamÿhte... (AD); usp. mÿjte*; (v. 1.1.6.1.)

manjarôla, -e (ve. *magnaora*) – pretinac za ptičju hranu u krletki; (v. 1.5.2.2.)

manjât, -ôn (ve. *magnar*) – jesti, žderati

- **manjât ala mâka** (ve. *magnar ala maca*) – jesti besplatno; *usp. amâka*

manjatîva, -e (ve. *magnativo*) – hrana, jelo: *Za...pôc na manjatîvu... (IN); Od manjatîve nôjmånje je mêsa bîlo (FJ)*

manjavîn,* -a (prema ve. *magnar* + *vino*) – 1. vinopija; 2. osobni nadimak *Manjavîn*

månje, *pril. (komp. od mào)* – manje: *Månje je furêšti(h) nègo lõni!*; *supr. vèce*;

- **dôc na månje** – iznevjeriti očekivanja, potrošiti se, oštetiti se

- **po månje** – lakše, sporije: *Hôd po månje!*

manjêra,* -e (ve. *maniera*) – 1. način, običaj; 2. stil, manira: *Mà kojâ manjêra ! (ŽK); uobič. nôcîn*

manjîga, -e (praslav. *maginja*) – maginja (okrugli plod grma planike, narančastocrvene boje); (v. 1.5.3.4.)

manjûn,* -ûnâ *m/* **manjôna**,* -e, *ž augm.* (ve. *magnon/magnona*) – 1. *pogr. izjelica, m/ž*; 2. nadimak *Manjôna*; (v. 1.1.6.1.)

manjkât,* v. **mankât**,*

manjÿš, -a – sitna, nekvalitetna riba: *Lîti tukôš kÿpît 5-6 kilî(h) manjÿši za çapât mào oborîte rîbe (Cel.)*

maôna,* **mavôna**,* -e (ved. *maona*) – 1. brod za prevoženje tereta bez vlastitog pogona, teglenica: *Iza Gâlešnika je pasô remorkêr sa maônom*; (v. 1.4.1.1.); 2. *fig. vrlo debela osoba: Poglêdoj je, parî maôna!*

mâra, -e (ve. *mara*) – jedna od lopatica na sidru; (v. 1.4.3.)

mârac,* **môrca**,* (ve. *marzo*) – ožujak: *U pôl môrca - pÿpak vônka; Bÿre pÿšedu na sêdmi, sedanaêsti, dvôdeset i sêdmi môrca; usp. môrcev; uobič. trêci mîsec*; (v. 1.2.8.3.)

marafûn,* -ûnâ, *m* (ve. *metafioni*) – konopčići za skraćivanje jedra: *Sa marafûnîma se çapô rûku tarcarûlà; usp. tarcarûl*; (v. 1.4.3.)

maramÿt, -a (tal. *maremoto*) – podmorski potres, potres pri morskome dnu, ‘tsunami’: *Onò, kad je onâko aplimâlo, tò ti je bîlo od maramÿta; usp. taramÿt*

marangûn, -ûnâ, *m* (ve. *marangon*) – stolar, drvodjelac; (v. 1.1.3.4.)

marangunîja, -e (prema ve. *marangon*) – stolarska radionica: *Nî vèc marangunîje, kovacîje... (Cel.); (v. 1.2.1.10.)*

marâska, -e (ve. *marasca*) – vrsta višnje (*Prunus marasca*); (v. 1.3.12.)

maraskîno, -a (ve. *maraschin*, tal. *maraschino*) – liker od maraski; (v. 1.3.10.2.)

maravanèt, -a (ved. *maravan*) – lagano ukiseljeno vino: *Îšlo je na maravanèt (IN); usp. maravôn*

maravînac, **mravînac**, -îнца – vrsta začinske biljke, origano (*Origanum vulgare*): *...dodôš mào maravîнца za gÿšt (Kru.); Dobrò je stâvit i pînkicu mravîнца*; (v. 1.5.3.3., 1.3.8.1.)

maravôn, -a (ved. *maravan*) – ukiseljeno vino: *Vînò su prodovâli, a maravôn su pîli (FJ); usp. maravanèt, barsâta*; (v. 1.3.10.2.)

marcipôn,* **marcipâna** (ve. *marzapan*) – slastica od smjese bjelanca, šećera i badema; (v. 1.3.9.2.)

mârča funêbre,* -e, – (tal. *marcia funebre*) – posmrtni marš, pogrebna svirka: *Prî je fôrsko mùzika svirâla mârču funêbre kad je hodîla za spròvodon kojêmu svojêmu člânu.*

marçapija,* -e (ved. *marciapie*) – prevara, grabež; *usp. lupêšćina*

mârdit se, **mûrdit se**, -din se – biti namrgođen, mrštiti se: *Slâbe je vòje, mârdi se; usp. mùsî(t) se, margòdit se*

marênda, -e (ve. *marenda*) – obrok između doručka i ručka, užina, ponekad zamjenjuje ručak; (v. 1.3.4.2.);

- *ûra od marênde* – vrijeme stanke za *marêndu* (sredinom jutra)

marendât, -ôn (ve. *marendar*) – jesti jutarnji obrok, užitati: *Hòmo sàd marendât!*

marendîn, -a (ve. *merendina*) – manji obrok; *razg. zajednička marênda* uz druženje; (v. 1.3.4.2.)

marèta, -e (tal. *maretta*) – manje valovito more: *Ucinîla je marèta / izvòrnîla se gajèta (Po)*; (v. 1.4.8.1.)

margaritèla, -e (tal. *margaritella*) – vrsta cvijeća, tratinčica (*Bellis perennis*), raste kao oveći grm; (v. 1.5.3.6.)

margòdit se, -in se – mrštiti se, mrgoditi se: *Ca sè tâko margòdiš?*; *usp. mùsit se, mârdit se*

mâricu, v. **mârvicu**

marîna,¹ -e (tal. *marina*) – 1. *star.* ratna mornarica; (v. 1.6.2.1.); 2. *nov.* sportska lučica

marîna,² -e (tal. *murena*) – morska riba iz porodice jegulja jakog ugriza, murina (*Muraena helena*); (v. 1.4.13.)

marinêr,* -êrà (ve. *mariner*) – pripadnik ratne mornarice; *usp. marîtimo, mornôr*; (v. 1.4.6.)

marinêra,* -e (ven. *marinera*) – odijelo s mornarskim ovratnikom (uglavnom za djecu); *usp. marîna*

marîtim(i), -a(o), -o, *prid.* (tal. *marittimo*) – 1. vičan moru (o pomorcu); 2. *fig.* dobrih plovnih osobina (o brodu)

marîtimo,* -a (tal. *marittimo*) – pomorac, morski znalac, vičan moru

marjonèta,* -e (ve. *marioneta*) – 1. pokretna figurica prodavana na sajmovima (*ffêrama*); 2. *fig.* podložna osoba:

Nîsòn jò tvojà marjonèta! (ŽK)

mârka, -e (njem. *Marke*) – njemačka valuta, vrlo prisutna u govoru i životu u drugoj polovini 20. st.: *Sàd svî ra-
čunâju u mârkima, mâlò kò u ðinare; Dò mu je stò mârki(h) za tò*; (v. 1.2.9.6.)

markadüt,* v. **malkadüt**,*

markât,* -ôn (tal. *marcare*) – označiti; *uobič. šenjät*

mârkli, marklà, mârkle, *prid.* – mrkli, tamni: *mârkli mròk; Marklà je ovà... mârkle nôc; U mârkle dõba nôci...*

mârklo, *pril./ marklije, komp.* – mrklo, tamno/tamnije: *Bîlo je mârkle da marklije ne mòre bìt; usp. škûro*

marmelâda, **marmelôda**, **mermelôda**,* -e (ved. *marmelada*) – voće ukuhano sa šećerom, marmelada: *...bõca od
marmelôde sa pòkrivon (FN)*; (v. 1.3.9.2.)

marnjît, -în – gundati, mrmljati: *Glèdoli su me krîvo îspod òka i marnjîli (IN)*; *usp. brontulät*; (v. 1.1.6.5.)

maròt (trs. *marot*) – bolestan, boležljiv, spriječen bolešću: *A ði ti je otàc, òl' je maròt?*; *Vajàlo mi je dät rûku u kužînu
jërbo je kògo bì mâlò maròt (MJ)*; (v. 1.1.5.2.)

maršîrät, -îron (njem. *marschieren*) – marširati: *Taljõnci maršîrodu, tenênte brontulô... (IN)*

maršòv, maršävi: -a(o), -o,* *prid.* – neishranjen, mršav; *uobič. sùh*; (v.1.1.4.2.)

- *maršòv kakò škotofîš / sùh kakò bakalôr* – izrazito mršav

martelîn, -a (tal. *martellino*) – manji čekić (*npr.* za čišćenje kod elektrolučnog varenja); *usp. pikèt*; (v. 1.1.5.2.)

martîn, v. **kâleb martîn**

mârtina, -e – vrsta biljke iz makije, mirta (*Myrtus communis*), njen plod od crnih bobica naziva se *dândarica*: *Sa lîšćen ol
mârtine cinîle su se dekoracjûni*; (v. 1.5.3.3.)

martôr,* v. **mortôr**,*

martvâc, martvacà – mrtvac: *Martvacà se daržàlo u kùcu, za vèlju; usp. kadäver*

martvâški, -a(o), -o, *prid.* – mrtvački: *martvâški zvôn; martvâško glòvâ; martvâško zvònò*

martvîlo, -a – umrtvljenost, bezvoljnost: *Čapàlo me je nîko matrvîlo, nè znon ca mì je!*; (v. 1.1.6.2.)

marûn, -ûnâ, *m* (ve. *maron*) – plod i drvo kestena, kesten (*Castanea sativa*); *usp. kastanjîr*; (v. 1.3.12.)

mârvica, -e – sitni dio nečega, mrva: *Nî me vòja kùpit mârvice iza njîh...*

mârvicu, **mâricu**, *pril.* – vrlo malo, mrvu: *Nekà provôn mârvicu tèga...; Tenênte je ovèga pûtà imò mâricu vècè
rigvòrda ... (IN)*; *usp. pîнку*; (v. 1.3.13.)

mârvit, -in – drobiti, mrviti: *Mârvi onò biškotîna...; usp. drobit*

marzît, -în – mrziti: *Marzîn je, ne mògu je vèc vîdit nâ oci!*; *usp. mõrzak*

maržnjä, -ê – mržnja: ...*a na zêmju nevõja, maržnjä; usp. omrâza*

mâslina, -e – maslina (*Olea*), drvo i plod: *Usõdî son jõš dvõdeset mâslini(h); (v. 1.5.3.1.)*

maslinõda, -e – maslinovo drvo: *Nî bõjega o(d) maslinõde za dõbri ogõnj; (v. 1.5.3.7.)*

mâslo, -a – maslac (do priključenja hvarske električne mreže na kontinentalnu mrežu, tj. do pojave hladnjaka, maslac se nije koristio u Hvaru, kao ni drugi pokvarljivi mliječni proizvodi); (v. 1.3.14.)

mâst, **mâšt**, maštä (ve. *mosto*) – mošt; (v. 1.3.10.2.)

mastrînkä, -e – divlja maslina (*Olea oleaster*): *O(d) mastrîнке se cinîlo svêto ûje; (v. 1.5.3.1.)*

mašć, maščä (prema jul. *mas'cio* – muško) – narezno svrdlo za pravljenje navoja na 'muškom' dijelu metala; *usp. madrevida*

mašćät, -õn (tal. *maschiettare*) – urezati navoje (na vijku, cijevi...): *Tukãće mašćät ovû cjêv na õba krãja!*

mašestõn,* v. **malšestõn**,*

mašingever,* -a (njem. *Maschine+ge-wehr*) – strojna puška, strojnica: *Popravîvo je mašingever... (IN); (v. 1.6.2.2.)*

mâška, -e – 1. mačka (*Felis catus*): *U Fõr su kõle bîle pûne mâški(h) i mõcki(h) (mõcõk); (v. 1.5.1.1.); 2. riba s dna (*Scyliorhinus canicula*): Mâšku tukõ odërot jer nîmo lûštri(h) nêgo grûbu kõžu; usp. mâškica; (v. 1.4.14.)*
- *ćapõ je mâšku* – opio se je; (v. 1.1.6.3.)

maškadûr,* **muškadûr**,* **moškadûr**,* -dûrâ (ved. *moscador*) – viseći mrežasti ormarić za čuvanje hrane od muha i mačaka, iščeznuo pojavom hladnjaka; (v. 1.3.1.)

maškalcûn,* -ûnâ, *m* (ve. *mascalzon*) – pokvarena, opasna osoba; nepristojan čovjek: *Maškalcûn jedõn!; usp. fara-büt; (v. 1.1.6.1.)*

mâškara, -e (ve. *mascara*) – krabulja, maškara: *Hõćeš se sûtra obûc u mâškare?;*
- *põc u mâškare* – sudjelovati u maškaradi

maškarõn(i), -a(o), -o, *prid.* – 1. napadno odjeven i našminkan; 2. *fig.* jako uprljan bojom: *Onãko maškarõnega, izrîgonega i ošamûčenega nî pripoznãla ni pulicîja (IN)*

mâškica, -e – 1. mlada mačka: *Pûn mi je dvõr mâškici(h), hõćeš vazêst kojû?;* 2. manja riba *mâška*: *Mâškice na salõtu (Kru.); usp. mâška*

maškîn, -îñâ (prema lat. *masculus*) – alatka za otkopavanje kamenaste zemlje; pijuk, trnokop: *Tukãće tõte lavurõt sa maškînõn; (v. 1.2.5.)*

maškinät, -õn (v. *maškîn*) – kopati pijukom: *Po cîli dõn kopãju, maškinãju i kantãju (Man.); usp. izmaškinät*

mâškul, -a (ve. *mascolo*) – željezni okov kormila: *Mâškul grê na åštu ol karmê; usp. fëmena; (v. 1.4.3.)*

maštîl,* -îla (ve. *mastelo*) – drveno vjedro za pranje rublja: *Prî se ròba u maštîle prãla; usp. verđica; (v. 1.2.6.2.)*

mašûr, -ûrâ (stdlr./lat. *missorium*) – plitak limeni sud za prenošenje raznog materijala (zemlje, šljunka...): *Bez dvõ mašûrã nêcemo dõc krãju prî nõci; usp. kõnka; (v. 1.2.5.)*
- *na mašûrë* – u velikim količinama: *iron. na mašûrë ih ìmo* – puno ih ima
- *(s)kûpit u mašûr* – *iron.* (po)kupiti nekog izmlaćenog, 'raskomadanog': *...vajãlo bi ga kûpit u mašûrë! (IN)*

matadûr,* -ûrâ (ve. *matador*) – 1. jaka karta u igri; *usp. adût;* 2. *fig.* osoba na visokom položaju: *Õn je kãpo ekîpe nõjvëci(h) matadûrih od lîbri(h), lâpiša i kõrte (AD); (v. 1.1.3.3.)*

matafûn,* v. **marafûn**,*

matarõdica, **materõdica**, -e – vrsta divljega zelja; (v. 1.5.3.5.)

mãter, -e – mater; *usp. mãti; (v. 1.1.3.1.)*

materjõl, -õlà (tal. *materiale*, njem. *Material*) – 1. sirovina, građa; 2. otpadni građevni materijal: *Materjõl se nê smi butõvãt ù more!*

mãti, mãtere – mati: *Jê ti mãti dõma?; Rêcu ti se mãteri!; usp. mãma, mãjka; (v. 1.1.3.1.)*

matîka, v. **motîka**

matopîr, v. **netopîr**

matôr, motôr*, **mortôr***, -ōrā ( ) – polugrmovita divlja biljka, raste na stijenama uz more, služi kao začin u octu; motar, petrovac (*Crithmum maritimum*): *Fètica sîra iz ûja sa mortôrôn i dvî kâpare...* (Cel.); (v. 1.5.3.3.)

matrîkula, -e (ve. *matricola*) – pomorska knjižica;
- *izvâdit matrîkulu* – dobiti dozvolu za plovidbu

matrimônij*, -a (tal. *matrimonio*) – brak, ženidba, udaja, crkveno vjenčanje

matrimônija*, -e (tal. *matrimoniale*) – vjenčani, bračni; u *izr.* poput:
- *vêra ol matrimônije* – vjenčani prsten
- *postêja ol matrimônije* – bračni krevet

matûn, -ûnâ, *m* (ve. *maton*) – opeka, cigla: *zîd ol matûnih; tvôrd kakò matûn;* (v. 1.2.2.);
- *Falî mu matûn ù glovu.* – Fali mu daska u glavi.

matunjâca*, -e (prema ve. *maton*) – kuglica od gline za igru; *usp.* frânja

matûra -e (prema lat. *maturus* – zreo) – ispit zrelosti: *Prî je bîla môlo i vêlo matûra.*

matutîn*, -a (tal. *mattutino*) – jutarnja misa; (v. 1.6.1.3.)

matutîna*, -e (tal. *mattutina*) – jutarnja; samo u *izr.*:
- *zvîzdâ matutîna* – zvijezda Danica

Matûzalo, -ota (tal. *Matusalemme*) – Metuzalem, starac iz biblijske priče; sinonim za dugovječnost: *Da je njêga poslât po smârt, cijadîn ne bì nîkad ùmor, ôli bi žîvî kakò Matûzalo* (Cel.); (v. 1.6.1.5.)

mâuš*, **mâus***, -a (tal. *maus* od njem. *Maus*) – vrsta kartaške igre: *Nôjdrâje mu je bîlo zaigrât na mâuš* (IN); (v. 1.6.5.3.)

mâuzer*, -a (njem. *Mauser*) – vojnička puška nazvana po konstruktoru Mauseru

mavôna*, v. **maôna***

mazgâ, -ê – križanac konja i magarice, mazga: *Jôkâ je kakò mazgâ; usp.* ugôta, bedevîja; (v. 1.5.1.1.)

mâzot (se), **mâžen** (se) – mazati (se), premazivati: *Dòni je butîlju sa rakîjon i pòce joj je mâzot têmpla* (IN); *...a pèron o(d) kòkoše mâže šorge* (IN); *Ovè furêšte se mâžedu svâku pê(t) minûtih.*

mažinât, -ôn (ve. *masenar*) – mljeti mlincem: *Tukâlo je fôrce imât / da bi se znâlo mažinât* (Man.)

mažinîn, -a (ve. *masenin*) – mlinac za kavu, papar: *Posûd mi tvôj mažinîn;* (v. 1.3.2.2.)

mažôr¹*, -ōrâ (prema tal. *maggio*) – suh južni vjetar koji puše u svibnju (*mâžu*); *usp.* môž; (v. 1.4.8.1.)

mažôr²*, -ōrâ ( ) – kamen s rupom koji se koristio za sidrenje manjih brodica ili ribarskog alata

mažûrka, -e (tal. *mazurca*) – društveni ples, u modi u 19. st. i poslije, porijeklom iz Poljske: *Mažûrku smo plesâli mî, ma i nâše nône u nîjhovo dôba!*; (v. 1.6.4.1.)

mažurôna, -e (ve. *mazorana*) – mirisava začinska biljka (*Origanum majorana*)

mêcît, **mêcin** – drobiti, gnječiti: *Prî se je grôžje mêcîlo sa mêckon.*

mêcka*, -e – vrsta motke s glavom kojom se gnječilo grožđe: *Barba Matîj je agvantô mêcku i da će pocêt mêcît grôžje...* (IN); (v. 1.2.6.1.)

mêcot (se), **mêcen** (se) – 1. stavljati (se), metati: *A kô vèc ne mêce cùkar u vînò?!; usp.* stavivot; 2. bacati: *Îmo hi za mêcot câ!* (IN); *usp.* butōvât, hîcot;
- *mêcot (se) ù more* – bacati (se) u more, skakati u more
- *mêcot se kâmikima* – nabacivati se, gađati se kamenjem
- *mêcot se u pecêt(e)* – ubacivati se nepozvan u društvo, u razgovor

medâja, -e (tal. *medaglia*) – medalja: *Njèmu je biždîde bì dôbi medâju za batâju kraj Vîsâ; usp.* dekoracîjn

medaljûn, -ûnâ, *m*, augm. (tal. *medaglione*) – 1. velika medalja; 2. medaljon sa sličicom, nosio se kao ukras na ženskoj ogrlici; (v. 1.1.8.2.)

medicîna, -e (ve. *medicina*) – lijek, *likarija*: *Tò nî medicîna nègo ôtrov!*; *usp.* medikamènat, lík, *likarija*

medîć, -a – nametnik na smokvi, maslini...

medikamènat, -mênta (tal. *medicamento*) – lijek; *usp.* medicîna, lík, *likarija*

medīt, -īn – skupljati med; *fig.* uspješno poslovati: *Svī fōrski mēštri grōdidu sād svojē kūće - medī in, medī!*

medūra, **medurīna**, -e – 1. piće od vode i meda; 2. *fig.* izreka za preslatki napitak: *Ca jē ovò slōtko, parī medurīna!* (ŽK); (v. 1.3.10.1.)

medvīd, -īda – medvjed; (v. 1.5.1.2.);

- **morskī medvīd** – morska medvjedica: *Nī vēč vīdit morskēga medvīda;* (v. 1.4.10.)

medvīdina, -e – česti naziv za rupu u moru gdje se, prema legendi, skrivao morskī medvīd: *U Ždrīlca je jednò medvīdina* (ŽK); (v. 1.4.8.2.)

mēja, -e – suhozid koji pridržava zemlju na kosome terenu; *usp.* prīstava i dio zelje

mejōš, mejōšā – 1. međa; 2. međašnji kamen

meju, **īzmeju**, *vezn.* – među, između; ...*āko se onī, nē doj Bōže, ženīdū meju sōbon* (IN); *usp.* ūme

mēk, mēki; mēkā, mēko; mēko, mēko, *prid.* – 1. mekan; *Mēk je... ovī mēki štramāc; Mēkā je... ovā mēko blazīnja; Mēko je... ovò mēko mēso; supr.* tvōrd 2. blago (o vremenu): *Vrīme grē ū meko.*

mekānika, -e (tal. *meccanica*) – mehanika: *Razbīla se mekānika na tēmu vēlikemu lerōju... !*

mekīnje, -ih *ž plt* – ljuske žitarica, mekinje: *Ēeee, da je bīlo i mekīnji(h) u onēmu rātu!*

mekjōc, mekjōcā – plod badema koji još ima mekanu koru; *usp.* omēndul

mēko, *pril./ mēkje*, *komp.* – mekano/ mekše: *Mēso je ispālo mēko, ma mōglo bi bīt i mēkje!; supr.* tvōrdo

- **mēko vrīme** – toplo i vlažno vrijeme, južina

mekopūtan(i), -a(o), -o,* *prid.* – nježan, osjetljiv, meke puti; *Onā ti je mekopūtna* (ŽK); (v. 1.1.6.1.)

mekūja, -e – vrsta vinove loze i grožđa, blājka; (v. 1.2.6.3.)

mēkuš, -a – mlada, zelena trava: *Kozopāsice stojīdū atēnto hōće stādo, nē doj Bōže, pōc na mēkuš, u šcētu, na tūje* (IN)

mēncovat, **mēncuvat**, **imēncovat**, -ujen (ve. *menzonar*) – spominjati imenom, imenovati, prozvati: *Kurōt je mēncovo jucēra ovē bezbōžnike!; Barba Gōrgo je som sēbe mēncuvo tovāron; ...ne bi ga itī imēncovat* (IN)

mendāt,* -ōn (ve. *mendar*) – pokrpati: *Tukāću ti ēpeta mendāt pēte.*

mēndul, v. **omēndul**

mendōvāt, **imendōvāt**, -ōjēn,* (ve. *mendar*) – krpati: *Māti mendōjē pēte o(d) kalcēti* (IN).

menengīta, **menegīta**, -e (tal. *meningite*) – upala moždane opne, meningitis: *Likōr govōri da bi tō mōgla bīt menegīta!;* (v. 1.1.5.1.)

mēnula, -e (ve. *menola*) – vrsta sitne ribe, oblica (*Maena vulgaris*): *Mēnuli se ne cīstīdu crīvā;* (v. 1.4.12.3.)

mēnta, -e, (ve. *menta*) – aromatična i ljekovita biljka, metvica (*Mentha piperita*); *usp.* mētvica

mēnza,* -e (tal. *mensa* – stol) – 1. javna kuhinja; restoran za kolektiv, studente...; *Ka(d) son bī u Splīt na škūlu, īša son u mēnzu svāki dōn na obīd; 2. oltarni stol;* (v. 1.6.1.1.)

mērda, -e (ve. *merda*) – 1. izmet, govno; 2. *fig.* pogrdan naziv za osobe, situacije: *Kojā su tō mērda!* 3. loša kvaliteta: *Mērda ēška, mērda pēška; usp.* kāga

merīna, -e (prema lat. *murus* – zid) – staja za stoku, magarce... (najčešće među starim zidovima uz kuću): *Ne falī ni mūli(h) ni tovāri(h) u njegōvu merīnu* (IN); *Vēće pūti(h) dospīje u tūje merīne* (IN) – ... zaluta kad se napije; *usp.* mīr; (v. 1.2.3.1.)

merītāt, -ōn, **miritāt**,* -ōn (ve. *meritar*) – zaslužiti: *Ne meritō bōje!; nov.* zaslūžīt

merlēt, **mirlēt**,* -a (ve. *merleto*) – manja čipka, čipkasta tabletica: *Kolūdriće cinīdū līpe merlēte od āloji(h); – isto što i mērlīc*

mērlić, **mīrlić**,* -a (*hibr. dem.* prema ve. *merleto*) – isto što i *merlēt*

mērlo,* -ota (ve. *merlo*) – 1. ptica kos: *Spēta, spēta mērlo, venirā invērno, manjerēmo smrīške* (MJ); *uobič.* kosīc; 2. *fig.* lukavac: *Krīvi su ovī nāši domōci mērloti* (AD); (v. 1.1.6.1.); 3. čipka, *usp.* merlēt

merōkul, v. **mirōkul**

mesātan, mesātni, -a(o), -o,* *prid.* – mesnat, tust: *Poglēdoj kakō je mesātan ovī mōli* (ŽK); *usp.* tūst; (v. 1.1.4.2.)

mèsing, -a (njem. *Messing*) – legura bakra i cinka, mjed: *Napràv otí bokûn ol mèsinga da ne çapô rûžinu; usp. otûn mèst*, metèn – mesti: *Skalîne se metèdu, bomè, odozgõra pu(d) dôle.*

meškînjast, v. **miškînjast**

měštar, -tra (ve. *maestro, mestro*) – 1. majstor, zidar: *Zvô son mēštre Vînkota...; 2. učitelj: mēštar o(d) skûle, o(d) mûzike; (v. 1.1.3.4.)*

měštrò,* **mištrò**,* -à (ve. *mistrà*) – nekad popularan napitak od anisa i rakije s hladnom vodom; stavljao se i u kolače (*krokônt, fõrski cvîti...*); *usp. anizèt; (v. 1.3.10.2.)*

měštròvica, -e, **měštra**,* -e (prema ved. *mestra*) – učiteljica: *Onà je mēštròvica mojêmu môlemu; Šjora mēštra se išvogãla na môlega (IN); (v. 1.1.3.4.)*

mêtar, mētra – metar; *dvò-trî mētra, dēsset mētor (mētrih)*

mětak, mětka – metak: *Pogodî ga je mětak drîto u celò!; (v. 1.6.2.2.)*

metejîv, metejîvi; -a(o), -o, *prid.* – lošeg zdravlja, kronično bolestan: *Ûvik je bî metejîv ovî... metejîvi covîk; Ûvik je bîla metejîva ovã... metejîvo žênska; Kojè metejîvo stvorênje!*

metlà, -ê – metla: *Prî bi se bîla stãvila metlà na vrõta kãd nî bîlo nîkoga dôma; (v. 1.2.4.2.)*

Metlîćani, -ih – Mlećani: *Metlîćani su itîli ... da šinjõri zapovîdodu ... (MBS)*

mětvetica, **metvîca**, -e – vrsta biljke, menta (*Mentha viridis*); (v. 1.5.3.3.)

mezalûna,* v. **mezolûna**,*

mezarija,* -e (ve. *mezaria*) – srednji dio (tijela, otoka, države): *Onî iz mezarîje... (AD)*

mezaròla, **mizaròla**, -e (trs. *mezarola*) – bačvica elipsastog oblika u kojoj se na životinjama nosila voda u polja: *Napãrti je na mûlà dvî pûne mezaròle vodê iz gustîrne; (v. 1.2.6.2.)*

mezarolîn, -a (trs. *mezarolin*) – manja mezaròla; (v. 1.2.6.2.)

mězgrã, -ê – 1. jezgra, srž, srčika biljke; 2. središnji dio lubenice, melona

mèzo (ve. *mezo*) – pola, polu-; *usp. rijeçi s prefiksom mēzo: mezobîži, ... mezokâlce; (v. 3.2.)*

mezobîži,* -ih *m mn* (ve. *mezo+bisi*) – osušen i raspolovljen grašak: *Stãvili su u kotlênku rûkovet mezobîžih; (v. 3.2.)*

mezokâlce,* **mizokâlce**,* -ih *ž mn* (ve. *mezo+calze*) – kratke čarape: *Obûkli su mezokâlce...; (v. 3.2.); U mezoš-tajûn bi se nosîle kalcète do kolîn, a lîti mizokâlce (Man.); usp. kâlce*

mezokamîž,* -a (ve. *mezacamisa*) – izraz za koga tko silno želi izgledati otmjenije od pučkog staleža; osobni nadimak Mezoekamîžo

mezokamîža,* -e – ženski odjevni predmet, nosio se ispod košulje na širje špalîne; (v. 1.1.7.1.)

mezokapõt,* -a (ve. *mezo+capoto*) – polukaput, *jaketûn*: *Obûkli su mezokapõt...; (v. 3.2.)*

mezolûna, **mezalûna**, -e (tal. *mezzaluna*) – 1. polumjesec, mladi mjesec; 2. vrsta kruha u obliku polumjeseca; (v. 1.3.11.1.); 3. polukrug: *...kapûla sicèna na mezolûne... (Kru.)*

mezolûto,* -a *sr* (ve. *mezo+luto*) – polukorotna odjeća, (nosi se nakon prvoga razdoblja žalosti za pokojnikom); (v. 3.2.); *usp. lût, korût*

mezomarangûn,* -ûnã (ve. *mezo + marangon*) – priučeni *marangûn*: *Stõri Tatažîn je bî mezomarangûn.*

mezomarinêr, -êrã *m* (ved. *mezomariner*) – brodska oprema, motka s kukom na vrhu, čaklja; (v. 3.2.)

mezoměštar,* -mēštra (ve. *mezo+mestro*) – priučeni *měštar*: *Tõte će ti bît dôsta i jedôn mezoměštar.*

mèzo-mězo, *pril.* (ve. *mezo-mezo*) – pola-pola: *Stãv mi, onãko, mēzo-mězo!*

mezomuròl, -òlã *m* (prema ve. *mezzo + moral*) – drvena gredica presjeka 5x8 cm: *Kûpe se stavîjedu na mezo-muròlè; usp. kantiñela, muròl; (v. 1.2.2.)*

mezopîrak, -pîrka – vrsta bijele ribe (*Serranellus hepatus*), izgledom između *pîrka* i *kõnjca*; (v. 1.4.12.2.);

- **mèzo pîrak** - **mèzo kõnjac** – *izr.* nije ni ovo ni ono; *usp. rodãkva*

mezorîži,* -ih *ž mn* (ve. *mezo+risi*) – vrsta jeftinije riže s dosta polomljenih zrnaca: *Dvî grampòde mezorîži(h)...; (v. 3.2.)*

mezoštajûn,* -ûnà, *m*/ -ûni, *ž* (tal. *mezza staggione*) – polusezona; (v. 3.2.); *usp.* štajûn

mezovôlta, -e *ž* (ve. *mezo+volta*) – vrsta mornarskog uzla (*pôl vólte*); *usp.* vólta

mežêrija, v. **mižêrija**

mìcot (se), mìcen (se) – micati (se): *Ne mògu vèj mìcot ovî pàrst!*; *Ìmo têšku rèumu, jedvâ se mìce!*; *usp.* maknît

mìca, -e (ve. *micia*) – sporogorući fitilj za eksplozivna punjenja (*npr.* kod miniranja)

mîga,* (trs. *miga*) – pojačana negacija; nipošto, valjda: *Nîsôn mîga glûh i slîp!*; *usp.* nimîga;

- *Nè mîga jò!* – Ja sigurno ne!

mîgavica, -e – vrsta mreže potegače: *Mîgavica se potêže is krâja*; (v. 1.4.9.2.)

mîgot, -on – 1. migati očima: *Njejîn môli mîgo očîma kal govôri*; 2. davati znak miganjem; *usp.* namîgnit; (v. 1.1.6.4.)

mîh, -a – mijeh, mješina: *Mîh se zavezîvo zavûzon*; ... *šêšulon se napûnidu mîhi (IN)*; (v. 1.2.6.1.);

- *Vodâ ni mîhu ne cinî dobro*

mihûr, -ûrà – 1. zračni balon: *Kakò dicâ cinîli smo mihûrè o(d) sapunîce*; 2. mokračna ili žučna vrećica, mjehur: *Likôr mi je rëka da mi je tò od ùpole mihûrà*; (v. 1.1.4.1.)

mîja, -e (tal. *miglia*) – nautička milja: *Jòš je mîja ì po do Splîta* (udaljenost); (v. 1.2.9.5.); *Ôn vòzi dvonâste mîj na ûru* (brzina)

mijôr, -ôrà (jul. *miar*) – tisuća, hiljada (gr. *hiliás*): *Plôtî son ovò dvò mijôrâ ðinari(h)*.

Milanêž, -a (tal. *Milanese*) – stanovnik Milana;

- *ala milanêže* – na milanski način: *manîštra ala milanêže*

milîcija,* -e (lat. *militia*) – milicija (gradska i prometna policija 1945. – 1991.); *usp.* pulicîja

Milîcija,* -e (lat. *militia*) – zgrada hvarske milicije koja se nalazila na Fabriki; (v. 1.2.1.4.)

milicjunêr,* **milicjonêr**,* -êrà (v. milîcija) – pripadnik milicije, milicajac; policajac (1945. – 1990.); *usp.* pulicjòt

milinà, -ê – ugodnost, dragost; samo u *izr.* *Milinà je...*

militôr, militôrâ (tal. *militare*) – vojska, vojništvo: *A dôša je mèni mùž iz militôrâ... (MBS)*; *usp.* soldacîja; (v. 1.6.2.1.)

Milnârani, -ina – stanovnik Milne na Hvaru: *Milnârani su dôšli iz Mòlega Grôbja nâ more*.

Milnâranlka, **Milnôrka*** -e – stanovnica Milne na Hvaru

mîlo, *pril.* – žao: *Cinî mi mîlo ovî stôri*;

- *cinît mîlo* – pobuđivati sažaljenje

- *dôc mîlo* – 1. sažaliti se; 2. prohtjeti se: *Bîlo je dôsta hladovîne za svè âko bi ni dôšlo mîlo... (MJ)*

milostîv, milostîvi; -a(o), -o, *prid.* – milostiv: *Milostîv je bî... otî milostîvi gospodôr*; *Milostîva je bîla ... otâ milostîvo gospodarîca*; *Kojè milostîvo stvorênje!*; (v. 1.1.6.1.)

milošcâ, -ê *ž* – sažaljenje, suosjećanje: *Kal ga vîdin onâko slâbega nânoge, pròpja cûtin milošcû.*

mîlovat, **mîlovot**, mîlujen – milovati, gladiti koga: *Nõna milûje unûka*; (v. 1.1.6.4.); *usp.* glâdit

milûn, -ûnà, *m* (ve. *melon*) – vrsta voća; melon, dinja (*Cucumis melo*); (v. 1.3.12.)

miluncîn, -a (ve. *meloncin*) – vrsta manjeg melona (*Cucumis dudaim*); (v. 1.3.12.)

miljè, **miljèt**, -a (fr. *milieu* – sredina) – mali vezeni ukrasni stolnjak, postavljao se na sredinu stola; (v. 1.2.4.2.)

miljûn, -ûnà, *m* (tal. *milione*) – milijun; *famil.* mnogo: *Rëka son ti miljûn pûti(h)!*

mîna, -e (tal. *mina*) – eksplozivno punjenje (u ratu ili kod iskopa u kamenu): *Opôlî je trî mîne dosâd!*

mînà, -ê – mjesečeva mijena: *Cetîri su mînè: mlôdi mîsec, parvî kvârat, pûni mîsec òliti tûnd, trecòk*; (v. 1.2.8.4.);

- *mînâ šetembrîna* – mlad mjesec u rujnu; *usp.* lûna setembrîna...; (v. 1.6.1.6.)

minât, -ôn (tal. *minare*) – minirati (srušiti, iskopati eksplozivom): *Nî cò kopât, tukâce minât!*

mincûn, v. **incûn**

mînij, -a (tal. *minio*) – antikoroziv. boja

minût, -a m (tal. *minuto*) – trenutak, minuta: *Cëkoj minût!*

mīnjät (se), mīnjon (se) – mijenjati (se): *Në möreš jûde mīnjät: kakövi su - takövi su!; U ovî (ovû) štajûn vrîme se mīnjo svâki cäs.*

mîr, mîra – mir, tišina: *Nikad mîra ni spoköja u ovû kücü!*

mîr,* mîrà (tal. *muro*) – zid: *Petäcü ti šköpuļu, a mîr će ti odrebatît drügu (IN)* – Zalijepit ću ti takvu pljusku, da će ti zid odbiti drugu; *uobič. zîd; usp. merîna*

mîra, -e – 1. mjera: *Pëdaj, lôkat, stöpa - tö su starînske mîre*; 2. razumna količina;

- *döbre mîre* – više od točne količine: *U tēja kozlîca îmo ceṭiri kilä döbre mîre.*

- *nôc nîku mîru* – ne pretjerivati: *Böje je nôc nîku mîru nëgo pritîrot.*

- *pasät mîru* – pretjerati, prevršiti mjeru: *Ovëga pütä je pasäla mîru!*

- *priko mîre* – pretjerano: *Tö je bîlo priko sväke mîre!*

mirakulöž(i), -a(o), -o, *prid.* (ve. *miracolo*) – čudesan, nevjerojatan, veličanstven; *usp. mirökul*

mîrät, mîron (tal. *mirare*) – 1. motriti; 2. ciljati, nišaniti: *...ka(d) mîromo u prepëlice (IN)*; *usp. smîrit*

mîrit (se), mîrin (se) – 1. mjeriti: *Nî potriḃa mîrit*; 2. mjeriti se, uspoređivati se: *Ma dî će se ôn mîrit is nĵîn!*; *usp. stâvit se*

mîrît, mîrin – miriti, smirivati: *Da hi ôn nî pöce mîrît bîlo bi svëga!*

mirität,* v. **merität**

mirlët,* v. **merlët**

mîrlîc,* v. **mêrlîc**

mirökul, **merökul** (tal. *miracolo*) – čudo, čudesan događaj, senzacija: *Dogodî se mirökul, ma kojî mirökul! (IN)*; *...iskâjuć po svîtü jê vëć dĳogod oväkovî(h) merökulî(h) (Cel.)*; *usp. žëmpal*;

- *cinît mirökule* – preuveličavati riječima i gestama

- *Ucinî si mi mirökul!** – Prestrašio si me, učinio štetu (*npr. razbio nešto*)

mirovät, mirÿjen – mirovati: *Ovî mōli mirÿje jedîno ka(d) spî!*

mîrta, -e (ve. *mirto*) – zimzelena biljka sitnih bijelih cvjetova, *uobič. märtina (Myrtus communis)*; (v. 1.5.3.3.)

mîrula, -e (lat. *merulum*) – vrsta ptice kos, ‘modrokos’;

- *mîrula muntonjök* – ‘modrokos stjenjak’ (*Monticola solitarius*); (v. 1.5.2.1.)

mîsa, -e (lat. *missa*) – obred u crkvi, misa;

- *vëlo mîsa* – misa uz propovijed i s pjevanjem (*kantônjen*)

- *mōlo mîsa* – misa bez propovijedi i bez pjevanja (*kantônja*)

- *mlōdo mîsa* – prva misa tek zaređenoga svećenika

- *mîsa in tërca* – svečana misa s tri misnika

- *kantōno mîsa* – misa s *kantônjen*

- *rëć mîsu* – održati obred mise

- *Ovö nî ni pōl mîse!*; (v. 1.7.3.2.)

mîsec, -a – 1. mjesec dana: *Pasälo je vëće ol mîsec dôn!*; 2. mjesec u godini: *U trëci mîsec bûdedu trî mōrcänske bûre*; (v. 1.2.8.3.); 3. mjesec na nebu: *Nî mîsecine bez Mîseca!*;

- *mlōdi Mîsec* – Mjesečeva mijena, mladi Mjesec

mîsecina, -e – mjesečina: *Bomë, ne grë se svîlît po mîsecini!*; *supr. mrök*

mîsît, mîsin – mijesiti tijesto: *A, ëvo, mîsin tîsto za pašuräte.*

mîslit (se), mîslin (se) – 1. misliti, razmišljati: *Nemōj nĵānci mîslit vëć na tö!*; 2. pretpostavljati: *Jö mîslin da o(d) tēja nëće bît ništa!*; 3. dvoumiti se: *Ma ca së vëć mîsliš!* *usp. pensät*

misöl,* -ölä (stlat. *missale*) – knjiga iz koje se čita misa, misal: *Pöp je štî pîštulu iz misölä, nîsön ga ništa kapîla!*; *usp. mîsa, oficij*; (v. 1.6.1.2.)

mîstit se, mîstin se – pomicati se, namještati se: *Ca së mîstiš svâki cäs!*

mîsto¹, -a – 1. naselje, mjesto: *Nî täkega u cîlo mîsto!*; 2. položaj, pravo mjesto, prava riječ: *Stäv tö na mîsto!*;

...svāka mu je na mīsto (IN)

mīsto², umīsto, zanamīsto, prij. – umjesto: *Hōćeš tí pōc mīsto mēne?; Nosī je cōrne papūce umīsto postōli(h) (FN);*

Kō zanamīsto vīnà sōrce limunōdu... (Cima)

misūrì, misūrì(h) ( ) – ledene sige: *Jūtros vīsidu misūrì iz gūrnh.*

mīš, mīša; mn mīši – 1. miš; (v. 1.5.1.2.) 2. razg. muški spolni organ, posebno kod djeteta ili dječaka;

- **'bēnti mīša!** – razg. šaljiva psovka

mīšāt (se), **mīšon** (se) – 1. miješati: *mīšāt sa pajākon, sa hmūjkon...;* 2. fig. činiti, izvoditi kružne pokrete: *Kakō je sōmo mišāla bedrīma, kakō je uzđīsola!;* 2. umiješati se: *Ne bī se itī mīšāt!*

mīščāni, -a – mještanim: *Izōša son vōnka ...za vīdit nāše miščāne... (Cel.)*

mīščanka, -e – mještanka

mīščīc, -a – mali mijeh; *usp. mīh;* (v. 1.2.6.1.)

mīšīna, -e – veliki mijeh, mješina; *usp. mīh*

mīšjēnje, -a – mišljenje: *Tō je mojē mišjēnje, a vī kakō hōcete!*

mīškīn, meškīn, -a (ve. *meschin*) – slabašna tijela, mršavko

mīškīnjast, meškīnjast(i), -a(o), -o, prid. (prema ve. *meschin*) – krhke građe: *Kakō mōli bī son, onāko, vēce miškīnjast; Prōpja je miškīnjasta... ovā miškīnjasto dimjīca!; Kojē miškīnjasto dītē!;* (v. 1.1.4.2.)

mīšōnca, -e (trs. *misianza*) – 1. mješavina; 2. razno sjemenje kao ptičja hrana: *Stāvi son tīcu mālō mišōnce u manjarōlu;* (v. 1.5.2.2.)

mīšono, pril. – miješano: *Za mīšono divjō zēje rēce se mišōnca.*

mīštrō,* v. meštrō,*

mītra, -e (gr. *mitra*) – biskupska kapa, mitra: *Bīskup je imō mītru nā glovu a ù ruke pastorōl;* (v. 1.6.1.2.)

mitrajēz, -a (fr. *mitrailleuse*) – strojica, mitraljez; (v. 1.6.2.2.)

mizarōla, v. mezarōla

mīžeran v. mīžeran

Mīžerēre, Mīžerēre, -a (lat. *Miserere!* - Smiluj se!) – vrsta crkvenog napjeva, pjeva se u Vel. tjednu; (v. 1.6.1.3.)

mīžeran, mīžeran, -ni; -a(o), -o, prid. (ve. *misero*) – bijedan, jadan, slab, nedovoljan: *Pōsli tēga mīžernega i dēbulēga obīda... (IN); Kakō je mīžerna ovā... mīžerno pōrcija!; usp. bīdan*

mīžērija, -e (ve. *miseria*) – 1. bijeda, siromaštvo, oskudica: *Prī je po selīma bīla vēliko mīžērija; usp. nevōja* 2. sirotinja: *Nīsū nīka mīžērija pōk da ne mōredu spojīt krōj sa krājen (IN); usp. glōde;* 3. žalosno mala količina: *Nosīli su sōbon kojū mīžēriju za vecēru.*

mīžero, mīžerno, pril. (ve. *misero*) – bijedno, žalosno: *Ma svē je tō mīžero!*

mjaūkāt, -ūce – mjaukati: *Māška mjaūce da njoj se otvōridu vrōta;* (v. 1.5.1.5.)

mlacić, -a – mali mlat, čekić: *Sa tīn mlacićen mōreš razbīt sōmo ježīnu!; usp. mlōt;* (v. 1.2.5.)

mladića, -e – 1. mlada biljka; 2. izdanak biljke, mladica: *Onā bēštija ol kozē izīla non je svē mladīce, vrōg je pōžor!;* (v. 1.2.6.1.)

mladić, -a – momak, mladić: *Ōn je sād prōvi mladīć!; usp. dikmōn;* (v. 1.1.3.2.)

mladićac, mladījca – stariji dječak, mlađi momak: *Nī ōn vēc dītē, sād je mladīćac!; usp. punjētor, špucētor;* (v. 1.1.3.2.)

mladoskōcić, -a – dječak na prijelazu u mladica: *Ondā je jōš bī mladoskōcić (MJ);* (v. 1.1.3.2.)

mlādost, -i – 1. životna dob, mladost: *Ēee, da mi je ondāšnjo mlādost a danāšnjo pāmet!;* 2. mladež: *Ovā danāšnjo mlādost ne hāje pōc ù poje; usp. mlajarija*

mlajarija, -e – mladež,: *Ovā mlajarija izventōjē svēga!; usp. mlādost, mularīja;* (v. 1.1.3.3.)

mlāji, -a(o), -o, prid. (komp. od mlōd) – mlađi: *mlāji brāt; mlājo sestřā, mlāja od njēga; mlājo dītē; supr. stariji*

mlāšcot, mlāšćen – mljaskati ustima tijekom jela: *Dīde mlāšće da se cūje svē do vrōtih;* (v. 1.1.6.5.)

mlíc, mlíčä, **mlíčica**, -e – mliječni sok nekih biljaka (*npr.* smokve): *Govòridu da je mlíc od oleôndra otrôvan.*

mlikarica, -e – 1. ženska osoba koja raznosi mlijeko, mljekarica; (v. 1.1.3.4.); 2. mlikarice; *fig. razg.* naziv za neprijateljske avione u 2. svj. ratu koji su nadlijetali, ponekad i bombardirali u ranu zoru

mlîkò, -a – mlijeko: *Po Fòrù nî bìlo krãvi(h), a ni frižidêri(h) - pîlo se sômo mlîkò ol kozê; usp.* mlizina; (v. 1.3.10.1.)

mlît, mèjen – mljeti: *U kùću smo imãli žòrnu za mlît šenìcu i frementûn.*

mlîtov(i), -a(o), -o, *prid.* – bez snage i volje, mlitav: *mlîtovi covìk, pùno mlîtov; mlîtovo žênska, pùno mlîtova; mlîtovo stvorénje*

mlîtovo, *prid./ mlîtovìje*, *komp.* – mlitavo, bez čvrstoće / mlitavije: *Nemôj daržât tâko mlîtovo, jòš mlîtovìje nègo mãlopri!*

mlîzina, -e – prvo, gusto mlijeko koje se pomuze nakon što se koza ojari; *usp.* mlîkò

mlôd, mlôdi; mlôdä, mlôdo; mlôdo, mlôdo, *prid.* – mlad: *Jòš je mlôd... ovî mlôdi covìk; Jòš je mlôdä... ovà mlôdo žênska; Jòš je mlôdo... ovò mlôdo stvorénje...; supr.* stôr;

- **mlôd kakò kãpja** – u prvoj mladosti: *Mlôd je kakò kãpja* (ponekakad *iron.*)

- **mlôdo vîñò** – prvo vino nakon vrenja

- **Mlôdo lîto** – Mlado ljeto, Nova godina

mlôdi, -ega, *m* – dragan, zaručnik: *A ði ti je mlôdi!?*; (v. 1.1.3.3.)

mlôdo, -e, *ž* – nečija djevojka, dragana, zaručnica: *A ði ti je mlôdo?;* (v. 1.1.3.3.)

mlôdo, *pril./ mlãje*, *komp.* – mlado/mlađe: *Svè je lîpo dòkli je mlôdo;*

- **nã mlodo** – na mladome organizmu: *Zarêšće, nã mlodo je!*

mlòhov(i), -a(o), -o, *prid.* – bez čvrstine, mlohav: *Mlòhov je... môj mlòhovi tarbùh; Mlòhova je... njegòva mlòhovo rùkà; Kojè mlòhovo méso na njôj!.*

mlôk, mlôki; mlôkã, mlôko; mlôko, mlôko, *prid.* – mlak: *Mlôk je... ovî mlôki vîtar; Mlôkã je... ovà mlôko vodã; Pròpja je mlôko... ovò mlôko môre.*

mlôt, -a – 1. vrsta mlata s jednim oštrim krajem, veličine *mãce*; (v. 1.2.5.); 2. simbol Kristove Muke, iznosi se u procesiji na Veliki petak; (v. 1.6.1.2.); 3. vrsta morskoga psa, mlat (*Sphyrna zygaena*); (v. 1.4.10.)

mlôtît, mlôtîn – mlatiti: *Cîlo jùtro su mlôtîli šenìcu crîpima.*

mobîlja, -e (tal. *mobilia*) – namještaj, pokućstvo: *Kupîli su nõvu mobîlju.*

m' Ôca! – *razg.* skraćeni uzvik 'U ime Oca!' koji se obično nastavlja s: '...i Sîna i Dûha Svêtega'.

mòca, -e – plodno ravničarsko zemljište: *...njîvsko zemjã, lîpo ròvno, tâke mòce nî! (IN); Hodîlo se oržolât na mòcu Pêrota Mòne;* (v. 1.2.1.1.)

mõcãk, mõcka – mačak: *A znòš ti rêc jê tò mãška òli mõcãk?; usp.* mãška; (v. 1.5.1.1.)

mocît (se), mõcin (se) – 1. namakati: *Ëvo, mõcin ròbu;* 2. kisnuti: *Nemôj se mocît po kiši!; usp.* kîsnit

mõc, mõgu, mõren* – moći: *Ne mõgu veç îst; ... ne mõren mu se sãd sîtit imenã (FN); Bes provîna ne mõreš izmîrit gradãciju... (IN);* (v. 1.7.5.7.);

- **mõre bît** – možda: *Mõre bît da je bìlo tâko, a mõre bît da nî.*

môd, -a *m* (ve. *modo*) – način: *na svôj môd* – na svoj način, *po svojêmu;* *usp.* nõcîn

mòdar, mòdri; modrà, mòdro; modrò, mòdro, *prid.* – plave boje, modar: *Mòdar je... mòdri bròd; Modrà je... mòdro pitûra; Pròpja je modrò ovò nãše mòdro môre.*

modêran, modêrni, -a(o), -o, *prid.* – 1. suvremen, tehnički usavršen: *Sãd ìmomo modêrnu kùhinju;* 2. koji ili što prati modu, moderan; *supr.* antîk, starînski

modêrno, *pril.* (ve. *moderno*) – 1. suvremeno, tehnički usavršeno; 2. po modi, moderno: *Sãd je modêrno stavîjot ricète u fòje (MJ); usp.* rimodernât

modrîca, -e – masnica: *...ucinî mi je modrîcu nã vrot (IN);* (v. 1.1.5.2.)

mòdro, *pril./ modrìje*, *komp.* – modro/ modrije: *Nèbo je mòdro, a môre jòš modrìje;* (v. 1.2.10.)

modrùja, -e – 1. vrsta smokve; (v. 1.3.12.); 2. vrsta pšenice; (v. 1.3.7.2.)

môh, -a – mah, zamah: *U jedněmu môhu dô mu je škòpulu.*

môhà, -ê – pleteni dio zgotovljene (*ôrmone*) ribarske mreže; *usp. têtg*; (v. 1.4.9.2.)

môhät, môšen – mahati: *Onà mu môše faculèton iz vapôra, a ôn vèc glèdo jednù drùgu ca sè apèna iskarçála (IN); ..frìško rìba, jòš môše rēpôn... (IN);* (v. 1.1.6.4.)

môj, mojà, mojè – moj: *môj / mēni otàc, mojà / mēni māti, mojè dītè*

môjan,* môjni; -a(o), -o, *prid.* – malen, sitan; (v. 1.1.4.2.)

mojica, -e – moljac, *tôrma, grizica*; (v. 1.5.1.4.)

môjko,* – majko, samo u uzviku *Môjko mojà!*; *nov. Májko mojà!*

mòkar, mòkri; mokrà, mòkro; mokrò, mòkro, *prid.* – mokat: *Mòkar je kakò... mòkri pīvàc; Mokrà je kakò... mòkro kòkoša; Mokrò je ovò... mòkro dītè, tukò mi ga priobûc.*

mòkro, *pril./ mokrije, komp.* – mokro/ mokrije: *Pàla je kiša i sàd je svè mòkro da mokrije ne mòre bìt!*

mòkule, -ih *ž mn* (ve. *mocoli*) – 1. šmrklji koji vise iz nosa: *Otär môlemu mòkule!*; 2. ostatak izgorene svijeće, *npr.* u crkvi (s vidljivim tragovima cijedenja voska)

môl, -a (ve. *molo*) – morska riba, oslić (*Merlucciidae*); *usp. murlüc*; (v. 1.4.13.)

Môla, -e (ve. *molo*) – mol na ulazu u hvarsku luku, ujedno i početak kupališne zone: *Hòmo plīvot na Môlu!*; (v. 1.2.1.4.)

molät (se) -ôn (se) (ve. *molar*) – pustiti (se); ostaviti (se); *usp. laškät, pūstīt*;

- *molà(t) se o(d) krāja* – 1. otisnuti se od obale; 2. *fig.* prestati biti stidljiv, povučen

- *Môla!* – Pusti! Otpusti!; (v. 1.4.5.2.)

- *Môla cìmu! Môla škòtu!* – Pusti kraj broskog konopa!; Pusti zategu jedra!

- *Môla lāške!* – 1. Opusti! (konop); 2. *fig.* Pusti, smiri se, ne ljuti se!

- *Môla bëštiju!* – Pusti životinju! (iz štale, da se slobodno kreće)

- *Môla çä!* – Pusti to! Pusti ga!

- *Môla me smíron!* – Pusti me na miru! Ostavi me se!

- *Molôj (largôj, barôj) se ti njèga!* – Ostavi se ti njega!

- *Molāli su ga dōma* – Pustili su ga kući

- *Môla vòdu!* – Pusti (otvori) vodu!

- *pôc molät vòdu, pôc se popišüt* – íci pomokriti se

molèt, **mulèt** -a (ve. *moletto*) – manje mjesto za pristajanje brodova, molić: *molèt u Krížà; mulèt ispiri 'Dalmacije'*

molète, v. **mulète**

molfrîna,* **monfrîna**,* -e (ven. *molfrina*, trs. *monfrina*) – vrsta starog plesa; (v. 1.6.4.1.)

môli¹, -o, -o, *prid.* – mali, malen: *Pròpja je môli ovî covik; Jòš je môlo ovà dimjica; Jòš je môlo ovò dītè; usp. mào, mõi², mōlo; supr. vèli, vèliki;*

- *Môlo Gōspà* – *usp. Gōspà*; (v. 1.6.1.6.)

môli², -ega *m* – 1. muško dijete: *Môli mi je dōbar u škùlu; usp. dītè*; (v. 1.1.3.2.); 2. pomoćnik, naučnik: *môli od... (fogünà, kuvërte, kužîne, pròve...)*

molīt (se), mōlin (se) – 1. obraćati se komu s molbom: *Molī son ga da mi pomògne, ma oglūšī se!*; 2. izgovarati molitvu: *Mòl Bòga da ne bùde večega zlà!*; (v. 1.6.1.3.)

molītva, -e – molitva upućena Bogu ili svecima: *Kolīko son molītvi(h) izmolīla, a zòc?;* (v. 1.6.1.3.)

mōlo, -e *ž* – djevojčica: *Pròpja je šesnà otà mōlo!*; (v. 1.1.3.2.)

molōvät (se), -ōjèn (se) (ve. *molar*) – puštati (se); ostavljati (se); *usp. molät*

momènat, -ènta (ve. *momento*) – čas, trenutak, moment; *usp. càs, hîp, sekūnd*;

- *Cèkoj momènat!* – Pričekaj čas!

- *Sad jê... / Sad nî momènat* – Sada je / Sada nije povoljan trenutak

- *U tí momènat...* – U tom trenutku...

mōmīt, mōmin – mamiti: *Mōmī son je da dōjde vōnka, ma nī itīla; usp. mōtāt*

momō,* nepr. (ve. *momo*) – samo u izrazima:

- *cinīt momō* – 1. praviti zazubice, vabiti; 2. prijetiti prstom

- *pōlka kol momō* – starinski ples u kojem plesačica povremeno 'prijeti' prstom plesaču-partneru

mōna, -e (ve. *mona*) – 1. ženski spolni organ; *usp. mōndā* 2. *fig. glupan: Kojā je tō mōna!; usp. pīzdūn; (v. 1.1.6.1.)*

mōndā, -ê (ve. *mona*) – *razg. ublaženi izraz za mōna, vulva; usp. mōna, piška, pīzdā; (v. 1.1.4.1.);*

- *gratāt mōndū* – *razg. besposlićariti: Ma cā cinīš cīli dōn, gratōš mōndū!?*

monfrīna, v. **molfrīna**

mōnkul, -a *m* (tal. *mancul*) – manja bitva, stupić na brodu za vezivanje na sidro ili za obalu; *usp. bīta; (v. 1.4.2.)*

monōda,* **munōda**,* -e (ve. *monada*) – glupost; *vulg. pīzdarija: Ne cīn monōde!; usp. mōndā, pīzdarija,*

Montenegrīn,* **Montelegriīn**,* -a (tal. *montenegrino*) – stanovnik brda Sv. Mikula u Hvaru: *...da dci ne osvojīdū*

Fortīcu (IN); usp. Glavicāni

montūra, -e (ve. *montura*) – uniforma: *Bīlo je tōte svākakovi(h) montūri(h) (IN); (v. 1.1.7.1., 1.6.2.1.);*

- *stāvīt se u montūru* – odjenuti uniformu

- *svūć montūru* – izaći iz službe

monturā(t) se, -ōn se (prema ve. *montura*) – odjenuti prigodno odijelo: *Svī bidu se monturāli u nōjbōje veštīte*

(Kru.); (v. 1.1.7.1.)

morā, -ê – 1. vještica koju se okrivljavalo za razne bolesti i nepogode: *Morē cōrodu... (Kru.); 2. duševna tegoba;*

3. mučan san, mora: *Čapāla ga je morā u snū (IN)*

mōra, -e, (ve. *mora, moretina*) – crnka: *supr. bjōnda; (v. 1.1.4.2.)*

mōrast(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *moro*) – crnopus, crnomanjast: *Līpo je mōrast... ovī...mōrasti mladīć; Līpo je*

mōrasta ovā... mōrasto dīmjà; mōrasto dītè!; usp. mōro, bjōndast

morbīn, -a (ve. *morbin*) – objijest, živahnost, ludost: *Pūste me smīron, kojī von je morbīn? (Pi); Nī tō bīlo vrīme*

o(d) morbīna, frižidēri(h) i būtan plīna! (Cel.); Žēnske stāridu jer hi pasōjēdu morbīni... (AD); (v. 1.1.6.2.)

morbināt, -ōn (ve. *morbinar*) – izvoditi vragolije, biti nestašan: *Morbināle su cīlo jūturo.*

morbinōž(i), -a(o), -o, *prid.* (tal. *morbinoso*) – objijestan, razuzdan: *Pūno je morbinōž ovī... morbinōži covīk!; Prōpja*

je morbinōža ovā... morbinōžo ženā!; Kojē morbinōžo stvorēnje!; (v. 1.1.6.1.)

mōrcev(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *marzo*) – koji se odnosi na ožujak, martovski; *usp. mārca;*

- *mōrcevo būra* – bura koja je tipična za ožujak: *Trī su mōrceve būre...*

- *mōrcevo sūnce* – ožujsko sunce: *Bōje da te gūjā ugrīzē, nēgo da te mōrcevo sūnce ošīne!*

mōrča,* -e (tal. *marcia*) – 1. marš; 2. *fig. razvoj događaja: Bīla bi tō drūga mōrča (IN); Sa tīn bi bīla svaršivēna*

mōrča (AD); usp. mārča funēbre; maršīrāt

mōre, -a – 1. morska površina: *mōdro mōre; 2. morska voda: Cā šekōš, òl' ti grē mōre ù brod?;*

- *Mōre me izīlo!* – Neka me proguta more! (prisega): *Mōre me izīlo ako tō nī bīlo tāko!*

- *Mōre ga izīlo!* – Neka ga proguta more (kletva): *Mōre ga izīlo, kal sārca nīmo!*

- *Bīlo ga je kakō mōra!* – Bilo ga je mnogo!

- *Bīlo je mōra!* – More je bilo valovito.

- *batīt mōre* – ploviti po svim vremenskim uvjetima, navigavati: *Batī je mōre pūsti(h) gōdišć.*

- *butāt ù more* – baciti u more, riješiti se čega: *Būta tō ù more!*

- *hodīt nā more* – baviti se redovito ribarstvom kao zanatom, makar sporednim

- *hodīt pō moru* – baviti se povremeno ribarenjem: *Olkād je pensjunōt grē špešīje pō moru.*

- *mōrtvo mōre* – valovito more nakon nevremena; *usp. ščīga*

- *sīnje mōre* – sivoplavo more; otvoreno more (uglavnom u poetskome izričaju)

morebīt, *pril.* – možda; *mōre bīt* – može biti: *Morebīt da hōće, morebīt da nēće; usp. bārž*

morèta, -e (ve. *moreta*) – 1. žena crne kose, crnka; 2. maska, krinka; *morète ol kartünà* (Cel.); 3. crno perje na glavi pti-
ce: *Morèta kâ od veludîna* (Po);

moretîna, -e (ve. *moretina*) – 1. mlada žena crne kose: *Onà moretîna..., stojîdù joj kakò protiaviònski!* (IN); *usp.*
môra, *morèta*; (v. 1.1.4.2.); 2. krinka do pola lica; (v. 1.1.4.2.)

moretîni, -ih, *m mn* (prema tal. *moretto* – mali crnac) – naušnice s morčićima (glavama crnaca); (v. 1.1.8.2.)

Morlâko,* **Murlâko**,* -a (tal. *morlacco*) – Vlah; pogrđni naziv za koga tko nije vičan moru; *uobič.* Vläh

mornarîca, -e – rod vojske, mornarica; *star.* *marîna*; (v. 1.6.2.1.)

mornôr, -ôrâ – mornar: *Bî son dèset gòdišć mornôr na prikooceãnski*; (v. 1.4.6.)

môro – crnokos, crnopus; *usp.* *môrast*; (v. 1.1.4.2.)

Môro,* -ota *m* (ve. *moro*) – crnac, Maur; (v. 1.1.4.2.)

moròidi, -ih, *m mn* (ve. *moroide*) – hemoroidi; (v. 1.1.5.2.)

morski, *morskô*, *prid.* – morski, koji živi u moru, *òd mora*;

- **morskî covîk**, *morskêga covîka* – sredozemna medvjedica, *morskî medvîd* (*Monachus albiventris*); (v. 1.4.10.)

- **morskî klobûk**, *morskêga klobûkâ* – meduza (*Pelagia nocturna*.); (v. 1.4.15.)

- **morskî pàs**, *morskêga pasâ* – morski pas (*Squalus acanthias*); *usp.* *kãnja*; (v. 1.4.10.)

- **morskô gûda**, -ê -e – veliki morski puž golać, morski zekan (*Aplysia depilans*); (v. 1.4.15.)

- **morskô gûjâ**, -ê -ê – morska zmija (vrsta ribe od dna); (v. 1.4.14.)

- **morskô zvîzdâ**, *v. zvîzdâ òl mora*

- **morskô žâba**, -ê, -e – morska kornjača, *žâba* (*Talassochelys caretta*); (v. 1.4.15.)

môrsko, *pril./ marskîje*, *komp.* – mrsko/ mrskije: *Môrsko mi je pòc u spîzu, a jòš marskîje cèkot u filu*; *usp.* *môrzak*

môrša, -e (ve. *morsa*) – sprava u kojoj se pritegne predmet koji se obrađuje; škripac; (v. 1.2.5.);

- **ćapât u môršu** – staviti u škripac

mortifikât,* (se) -ôn (se) (ve. *mortificar*) – mrcvariti (se)

mortifikôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *mortificar*) – izmučen, potišten, umrtvljen: *Svî smo nîkako mortifikòni, zakrakunâli smo se u kùću* (IN); (v. 1.1.6.2.)

mortôr¹,* -ôrâ (ve. *morter*) – kamena ili mjedena posuda za usitnjavanje tvrdih namirnica; avan, mortar: *U kâmeni mortôr bi bìli istûkli i dèset kilî(h) pînki(h) od mâsline; Istûc mi, mòlin te, tò plakèti(h) cùkara u mortôr, pùne su mi rûke poslâ!*; (v. 1.3.2.2.);

- **tûc vòdu u mortôr** – raditi uzaludan posao

mortôr², **motôr**, *v. matôr*

mortôrij,* -a (tal. *mortorio*) – obavijest o smrti; pogrebna

mortôv, *môrtvi*; *môrtvâ*, *môrtvo*; *môrtvò*, *môrtvo* – 1. beživotan: *Mortôv je, bomè, ovî môrtvi covîk; Môrtvâ je, bomè, ovâ môrtvo ženâ; Môrtvò je ovò môrtvo dîtè*; 2. umrtvljen: *Zîmi je Fôr môrtvi gròd* (FFr); (v. 1.1.6.3.);

- **Môrtvi dôn** – Dušni dan, 2. studenoga: *Na Môrtvi dôn svî su grèbi urèđeni.*

- **môrtvi pôt** – mrtvački znoj: *Oblî ga je môrtvi pôt.*

- **môrtvo bônda** – podignuta strana broda kao štit od valova

- **môrtvo môre** – valovito more bez vjetra nakon olujnog vremena; *usp.* *ščîga*

môrtvi, -ih, *m mn* – mrtvi, pokojnici: *Ovâko vînò bi i môrtvi pîli!* (MC)

môrzak, *môrski*; *môrskâ*, *môrsko*, *prid.* – mrzak: *Môrzak mi je otî... môrski covîk; Môrskâ mi je otâ... môrsko ženâ; Kojè môrsko stvorênje!*; *usp.* *marzît*

môst, -i *ž* – otopina u kojoj se *môstidu* mreže; *usp.* *môstît*, *kôrka*

môstir,* -a – samostan, manastir: *Na Šćédro je bì jedôn môstir*; (v. 1.6.1.1.)

môstît, *môstin* – bojati mreže uranjanjem u otopinu od borove kore: *Nòve mrîže se, bomè, môstidu u kôrku*; *usp.* *omôstît*

Mostôr, *Mostôrâ* – grad Mostar; (v. 1.2.1.9.)

mostrânca, mostrônca,* -e (prema lat. *monstrare* - pokazivati) – pokaznica u kojoj se izlaže *Svetotâjstvo*;
Mostrânca se nôsi u procesjûn; (v. 1.6.1.2.)

mosûr, mosûrà *m* (tur. *masura*) – 1. viseća siga, stalaktit; 2. bale iz nosa; *usp. mőkule*; (v. 1.1.4.1.)

möša,* -e (ve. *mossa*) – kretnja, gesta, pokret u igri: *Ne vòlin tâke möše!*; *usp. movimènat*

moškadûr,* muškadûr,* v. maškadûr

moškûn,* -ûnà, *m*, augm. (ve. *moscon*) – velika muha: *Bîdno bëštija nî âbila rëpôn tîrot moškûnë (IN)*

möšnja, -e – omotnica ploda kod grahorica (*bôb, bîž, fažolëti*): *Perûn mlòdega bobà sa möšnjima i koromãcon...;*
(Kru.); (v. 1.5.3.8.)

möštra, -e (ve. *mostra*) – uzorak: *Ovò ti je bãla i möštra!* (preostali primjerak)

möt, -a (ve. *moto*) – 1. pokret, gesta, znak dan pokretom nekog dijela tijela; 2. način držanja, stav;
 - *cinît möte, dôvât möte* – davati znakove gestama; (v. 1.1.6.4.)
 - *(govorît) na möte* – gestikulirati tako da se razumije i bez riječi
 - *îmot/nîmot möta* – biti/ne biti vješt, imati sklonosti: *Onî tvôj, pròpja nîmo möta za na moîku! (IN)*
 - *Jê cò möta?* – Ima li kakvih znakova?: *Jê cò möta s onôn ferjâlkon, hòce cò bìt? (IN)*

mõtà, -ê ( ) – mamac koji svojim izgledom privlači plijen (*npr. bijela krpa za hobotnicu*); (v. 1.4.9.1.)

mõtât, mõton ( ) – mamiti: *mõtât hubòtnice* – loviti hobotnice mameći ih

motât, motôn – motati, namatati: *Motôn pânulu, dôsta je bìlo za danàs!*; (v. 1.6.4.)

mõtà(t) se, mõton se – vrtjeti se oko čega ili koga, vrebati: *Poglê(j) ga ca sè mõto oko onê ferjâlke!*

motîka, matîka, -e – 1. poljoprivredna alatka, motika: *Motîku odloži /...dvò gúcja popî (Po); Uzmîte matîku i maškîn! (TM);* (v. 1.2.5.); 2. mjera za površinu (površina koju težak može iskopati u jednom danu); (v. 1.2.9.5.);
 3. mjera za dubinu obradive zemlje (odgovara širini krila motike): *Namòklo je dobòta dvî motîke;* (v. 1.2.9.5.);
 - *na moîku* – vrsta trokutastog kroja za leđni završetak haljetka; *usp. na paršût*

motôr¹, motôrà (tal. *motore*) – 1. motor općenito; 2. brodski motor (ugrađeni ili izvanbrodski): *Prî se veslâlo, a pòsli se hodîlo na motôr do na pòštu.*

motôr², v. **mortôr, martôr**

motorîn, -a (tal. *motorino*) – manji brod s motorom (za razonodu); (v. 1.4.1.2.)

motorîsta, -e (tal. *motorista*) – osoba koja upravlja motorom: *Lavurô je pûsti(h) gòdišc kakò motorîsta.*

motövât (se), -òjën (se) (prema ve. *moto*) – gestom davati (dogovorene) znakove (*npr. u kartaškoj igri*): *I celegâti su se motovâli obo tèmeu (IN); Pêre glêdo pud òca ti, a òn mu motôjê: - Sòmo nâprida! (FN)*

motovîlo, -a – komad pluta na koji se namata *tûnja*; (v. 1.4.9.1.)

movimènat,* -ênta (tal. *movimento*) – pokret: *...a ondà jòš, sa brîtvon ù ruke, cinî perikulòže movimènte dirigênta! (IN); usp. möša, möt*

môvit se, -in se (ve. *mover*) – pomaknuti se, požuriti se: *Likôr se nî môvi, ma kâkvi, ni mâkac! (IN); Hòd ovâmo, môvi se!*; (v. 1.1.6.4.);
 - *môvit pôpke* – brže hodati

môž,* máža (ve. *mazo, magio*) – 1. svibanj: *U mážu mîsecu... (IN); uobič. pëti mîsec; usp. mažôr;* (v. 1.2.8.3.);
 2. cvijeće koje se donosilo djevojkama pod prozor u osvit 1. svibnja: *Dònili su máže dîmjî pod ponîstru (MJ)*

mözjoni, -ih *m mn* – mozak, moždani: *O(d) cîlega jônca nôjdrâžji su-- mi möžjoni;* (v. 1.1.4.1., 1.3.6.1.)

mrâmor, -a – izbrušeni kvalitetni kamen: *Ucinîli su stòl za vônka od mrâmora.*

mravînac, v. **maravînac**

mravinjâca, -e – bezbolna okrugla izraslina na glavi ispunjena lojem, aterom; (v. 1.1.5.2.)

mravînjok, -a – mravinjak; *usp. mrôv*

mrîža, -e – mreža za ribolov: *Pûno je vòrst mrîž: trâta, plîvarica, mîgavica...;* (v. 1.4.9.2.)

mrîžica, -e – mrežasta torba za *spîzu* i sl.

mrîžice, -ih *ž mn* – 1. naziv za manje mreže poput *popòvnica*; (v. 1.4.9.2.); 2. mrežasta zamka za ptice; (v. 1.5.2.2.)

mržžina, -e – dotrajali komadi ribarske mreže

mrôk, -a – 1. tama, mrak: ...*sakrřli su ga dok ne pãde mrôk (IN)*; 2. razdoblje bez mjesečine kada se ide u lov na plavu ribu – ima ih šest u godini, svako traje dvadesetak dana: *Barzò će mrôk pôk će bît sardêl!*; *supr. mìsecina*; (v. 1.2.8.4.);

- **dùpli mrôk** – mrkli mrak, oblačno nebo u noći bez mjesečine: ...*dùpli mrôk, jùgo hũce...* (IN)

mrôv, -a – mrav: *Ôn ne bĩ ni mrôva izgãzi*; *usp. mravĩnjok*; (v. 1.5.1.4.)

mũc,* -a (tal. *mozzo*) – mali na brodu, naučnik (nekada po kazni): *Tĩ bi ga poslãla na vèce skũle umĩsto u mũce (IN)*; (v. 1.4.6.)

mũcan, mũcni, -a(o), -o, *prid.* – težak, mukotrpan, mučan: *Bĩ je tò mũcni posôl*

mũcãt, mũcĩn – šutjeti, mučati: *Mũc šêmpjo, bõje ti je mũcãt!*; *Mũcĩ ôn, mũcĩ onã...*; *usp. umũknit*

mucêć, *pril.* – šutke, bez riječi: *Ka(d) son in svè tò rëka, ostãli su mucêć!*

- **u mucêć, umucêć** – potajno i iznenadno, potihò: *Oprãvi je svè umucêć (ŽK)*

mucigõt, -a – vragolasto, nestašno, domišljato stvorenje, obješenjak, nevaljalac; (v. 1.1.6.1.)

mũcit (se), -in (se) – mučiti (se): *Nemõj mũcit dītè!*; *Mũcin se od jũtra do mrôka!*; *usp. tormentãt*; (v. 1.1.6.2.)

mũd, -a (ve. *muda*) – linjanje, stanje kada ptici otpada perje i kada ne pjeva: *Tĩc je u mũd*; (v. 1.5.2.2.)

mudantĩne, -ih ž *mn* (ved. *mudandine*) – kupaće gaćice: *Svũka se u mudantĩne i òlma je skocĩ ù more, i tò ‘na lãstu’!*; *usp. mudõnte*; (v. 1.1.7.1.)

mudõnte, -ih ž *mn* (ve. *mudande*) – gaćice: *Sĩnko, mõre me izĩlo ãko son ženĩ mudõnte vĩdi nẽgo na sušĩlo! (MJ)*; (v. 1.1.7.1.);

- **trêst mudõnte** – drhtati od straha: *Põce son trêst mudõnte kãd je... provĩrĩ o(d) šês(t) kilĩ košmêj (Po)*

- **dalëke mudõnte** – duge gaće

mudrovãt, mudrũjen – mudrovati; *iron. mudrijašiti*, praviti se pametan: *Ma cã vèce ôn tõe mudrũje!*

mũf, -a (ve. *mufa*) – 1. žensko krzveno narukavlje; (v. 1.1.8.1.); 2. *razg.* dio oko ženskih genitalija

mũfa,* -e (ve. *mufa*) – 1. bljutavo vino; *usp. barsãta*; 2. naglavak za spajanje dviju cijevi

muhã, -ê – muha: *Pokrĩj tò mẽsa prĩ nẽgo dõjdedu mũhe nõ nj!*; *Karcãto je mũhĩh (mũh*) po mẽsu*; (v. 1.5.1.4.);

- **kakõ muhã bez glõvê** – izbubljeno, kao muha bez glave

mũhor, -a – 1. vrsta sitnijeg korova, lijepi se za odjeću, osobito za čarape (*Setaria...*); 2. *fig.* prve dlačice na tijelu mlade osobe: ...*põce mu je rêst mũhor (IN)*

muhosërina, -e – prljavština, mušji izmet

mũhte, v. **mũjte**

mũja, -e (prema ve. *molame*) – 1. glava hobotnice: *Čapõ je hubõtnicu za mũju i opõlĩ sa njõn dvò-trĩ pũtã u tlèh da je smĩri*; (v. 1.4.16.); 2. *fig.* grudi, sise: *A onã ĩmo kurãja sa onõ mũji(h) provũć se kròz prosesjũn (IN)*

mũjte, **mũhte**, **mũkte**, *pril.* (tur. *mũft*) – besplatno: *Ca bĩš itĩ, ĩst mũjte svãki dõn!*; *usp. ala mãka*

mũkã, mũkê (praslav. *mukã*) – brašno: *Za dognãt vrĩću mukê... tukãlo je bĩt muškardĩn ĩ po! (IN)*; (v. 1.3.11.1.)

mũka, -e – tegoba, muka: *Kolĩko son mũki(h) is njĩn podnĩla!*; *Sã(son na stõ mũk!*; *usp. patimẽnãt*;

- **bĩt na stõ mũk** – biti na sto muka

- **mũke Isũsove, mũke Gospodĩnove** – sinonim za velike muke, patnje, teškoće: *Tõ su bile mũke Isũsove!*

- **Mũko mojũ!** – uzvik čuđenja

mũkte, v. **mũjte**, **mũhte**

mũl¹, mũlã (ve. *molo*) – mali gat, pristan; malo veći *molèt*; *usp. molèt*; (v. 1.4.7.)

mũl², mũlã *m* (ve. *mulo*) – domaća životinja, križanac magarca i kobile: *Mũl mõre vèce dognãt o(d) tovãra*; (v. 1.5.1.1.)

mũlãc, mũlca (ve. *mulo*) – 1. nezakonito muško dijete, kopile *Mõli je mũlãc, nè zno se kõ mu je otãc*; (v. 1.1.3.2.); 2. *deran*, mangup; *Mũlãc jedõn!*; *usp. berekĩn, farabũt, huncũt*; (v. 1.1.3.3.)

mularĩja, -e (ved. *mularia*) – dječurlija; *usp. dicurĩna, mlajarĩja*; (v. 1.1.3.2.)

mulčić, -a – zakrčljali plod; (v. 1.5.3.2.)

mulët, v. **molët**

mulëte, **molëte**, -ih ž *mn* (ve. *molete*) – žarač u obliku štipalice za hvatanje žara, mašice; (v. 1.3.1.);

- *ne bî ga tâkla njânci mulëtima* – fig. gadi mi se

mulinël, mulinëla (tal. *mulinello*) – vitlo na brodu za dizanje mreže; (v. 1.4.9.1.)

mulôm, mulâma (ve. *molame*) – goveđe prsi bez kostiju: *Bokûn mulâma u bronžîn... (IN)*; (v. 1.3.6.1.)

mûlta,* -e (ve. *multa*) – globa: *Dobrò će pasât, âko ga gebïro sômo mûlta (IN)*;

- *ćapât mûltu* – dobiti globu

mûmot. -on – žvakati, polagano jesti hranu; napadno micati ustima (bez zubiju) tijekom jela: *A ovî, ca nîmo vrojtëga zûba, mûmo sûhe smòkve... (IN)*; *usp. izmûmot*

mûnat,* mûnta (tal. *monte*) – 1. hrpa, stog, nanos zemlje, uzvisina: *Tâmo je jedôn vëlîki mûnat stînja*; 2. Mûnat (Vëli i Mõli) – četvrti u gradu Hvaru (iza *Vële crîkve*, pokraj *Konopjîke*); (v. 1.2.1.5.)

munegîn, **munigîn**, -a (ve. *meneghin*) – tanki pregradni zid, ošit: *Munegîn je bî o(d) dâski(h), kantiñëli(h) i mâlte*; (v. 1.2.3.1.)

munícija, -e, ž, **municjûn**,* -ûnâ, -ûni, *m/ž* (tal. *munizione*) – streljivo, municija; (v. 1.6.2.2.)

munîta, -e (tal. *moneta*) – 1. sitan novac: *Kô ìmo munîte? (FN)*; *Mõlo munîta (Cel.)* – najsitnije kovanice; 2. valuta: *A u kojû munîtu bîš je prðdo?*; *usp. fõlšo munîta*; (v. 1.2.9.6.)

- *ucinît munîtu* – usitniti novac

- *fõlšo munîta* – fig. nepouzđano čeljade, prevrtljivac; (v. 1.1.6.1.)

munôda,* v. **monôda**,*

muntânja, -e (ve. *montagna*) – gora, planina, planinski lanac na kopnu (Mosor, Biokovo...); *traversât muntânju (IN)* – prijeći preko brda; (v. 1.2.1.1.)

muntât,* -ôn (ve. *montar*) – dostići, proći mimo: *Muntâli su Hotël Överland... (IN)*; *usp. primuntât*; *okrënît*

mûra,* -e (ve. *mora*) – starinska igra koja se odvijala između dvaju igrača naglim pokazivanjem prstiju jedne ruke;

- *igrât na mûru, igrât na šije-šëte* (ved. *sie, sete*) – igra odraslih u dvoje, pogađanje brojeva pokazivanjem prstiju; (v. 1.6.5.2.)

murël, murëla (ve. *morelo*) – kalup za određenu širinu; kalup za veličinu oka na mreži; (v. 1.4.9.1.)

murëta, v. **morëta**

mûrga, -e (ve. *morga*) – uljni talog: *Gajëtu je mûrgon i blâkon kalafatô (Pi)*

Murlâko,* v. **Morlâk**

murlüc,* -a (tal. *merluzzo*) – vrsta morske ribe, poput manjeg oslića (*Merlucciidae*); *usp. môl*; (v. 1.4.13.)

murôl,* -ôlâ (trs. *mural*) – piljena građa; u Hvaru se posebno zadržao naziv *mezomurôl* (za gredicu 8x5 cm); *usp. kantiñëla, puntižël*; (v. 1.2.2.)

murtadëla, -e (tal. *mortadella*) – debela salama, mortadela; (v. 1.3.6.2.);

- *fëta murtadële* – kriška mortadele

murtëla, -e (tal. *mortella*) – mirisna začinska biljka, bosiljak (*Ocimum basilicum*): *Sijala Mâre murtëlu... (narod. pje-smica)*; *usp. bazilika*; (v. 1.5.3.3., 1.3.8.1.)

mûrva, -e (lat. *morus alba / niger*) – dud (stablo i plod): *Za se naîst mûrvi(h) tukâlo je pôc nânoge u Vëlo Grôbje; U vîlu Râšin bîlo je bîli(h) i cõrni(h) mûrvi(h)*; (v. 1.5.3.2., 1.3.12.)

mûrva, -e (lat. *morus*) – dud (stablo i plod): *Za se naîst mûrvi(h) tukâlo je pôc nânoge u Vëlo Grôbje*; (v. 1.5.3.2., 1.3.12.) - **dodati podebljano**

mûs (prema njem. *mussen*) – samo u *izr.*:

- *pod mûs* – ono što se mora učiniti: *Tõ ti je svë bîlo pod mûs.*

mûsast(i), -a(o), -o, *prid.* (prema tal. *muso* – njuška) – namrgođen, namršten: *Zôc je ôn onâko mûsast?* (v. 1.1.6.2.)

mûsî(t) se, mûsin se (prema tal. *muso*) – mrgoditi, mrštiti se: *Ca së mûsiš!?*; *usp. mârđit se; namûsî(t) se*

muslùja, -e, *m/ž* (prema tal. *muso*) – osoba često namrgođena lica: *Pûš' cã otû muslùju; usp. mužodûro*; (v. 1.1.6.1.)

mùst, *mùžèn* – musti: *Èno je u merìnu, mùžè kozù.*

mustàc, *mustàca m* (ve. *mustacio*) – brk; *usp. mustàce*;

- *mustàc od vapôra* – branik od pletenog konopa na pramcu parobroda (u obliku velikog brka)

mustàce, -ih *ž mn* (ve. *mustaci*) – brkovi: *Òl' si pûstí mustàce?; usp. bàrk*; (v. 1.1.4.1.)

mustacínka, **mustacóna**, -e (ve. *mustaciona*) – žena s izrazitijim brkovima: *Jesì vidi onû mustacínku!?*

mustacún, -*ünà, m augm.* (ve. *mustacion*) – čovjek s velikim brkovima, brkonja; (v. 1.1.4.2.)

mùšc, -a *m* (ve. *muscio*) – miomiris, kolonjska voda, parfem; *usp. profùm, kolònja*

mušcóni orih, -ega, -a (*hibr.* prema ve. *muscio* + orih) – muškatni orah: *...i jòš izgratòš mǎlo mušcónega oríha*; (v. 1.3.8.1.)

mušelàt,* -*òn ( )* – 1. mrsiti, nespretno plesti; 2. *fig.* mrmljati u govoru, varati; *usp. замуšelàt*

mušica, -e – mušica: *mušica od vīnà* – vinska mušica; *usp. muhà*; (v. 1.5.1.4.)

muškadûr,* **moškadûr**,* v. **maškadûr**,*

muškardîn, -a (ve. *moscardin*) – naočit mladić: *Dì cete, vòs dvò muškardîna? (FN); usp. muškîc*; (v. 1.1.3.2.; 1.1.4.2.)

muškàt, *muškàta* (tal. *moscato*) – vrsta grožđa s okusom mošusa; vrsta loze; vrsta vina; (v. 1.2.6.2.)

muškî, -*ô, -ô, prid.* – muški: *muškî posól; muškô rûkà; muškô stvorênje*

muškî, -*êga* – muškarac: *Bílo je vèće žênski(h) nêgo muškî(h)*; (v. 1.1.3.2.)

muškîc, -*îcã* – muškarčić (između djeteta i muškarca): *Mòli ti je postò lípi muškîc; usp. muškardîn*; (v. 1.1.3.2.)

muškû (samo u *izr. po muškû*) – na muški način; *usp. plīvot/jãhot po muškû/po žênsku*

muštràt, -*òn* (njem. *mustern*) – dotjerati u red: *Muštrãcedu te kad bùdeš u vojsku, ne bôj se!*; *usp. dricàt*

muštròvât, -*òjèn* (njem. *mustern*) – tjerati u red kao u vojsci: *Muštrovãli ste... (Po); usp. dricòvât*

mùšula, -e (ve. *mussolo*) – morska školjka, kunjka (*Arca noae*); (v. 1.4.17.)

mùtít (se), *mùtin* (se) – 1. mutiti: *Nemòj mùtít vòdu u lòkvu!*; 2. postajati mutan: *Pòce se je prošèk mùtít.*

mùto, -ta (ve. *muto*) – gluhonijemo čeljade: *A na ovù bõndu... isprùži se Dínko Mùto (IN)*

mùtov(i), -a(o), -o, *prid.* (ve. *muto*) – nijem, sramežljiv, šutljiv, nespretnan: *parí mùtov* – šutljiv je; *usp. zamùtovit*

mùtrija, -e (tal. *mutria*) – 1. glava, glavurda; 2. osoba nadmenog držanja; (v. 1.1.6.1.)

mùzika, -e, **mùžika**,* -e (ve. *musica*) – 1. glazba: *Kojã lípo mùzika*; 2. glazbeni sastav, orkestar limene glazbe: *U Fòr je pùno gòdišc bíla mùzika, u nìko vrìme bìle su perfìn i dví mùzike.*

- *grên na mùziku* – idem na vježbe sviranja

muzikònt, **mužikònt**, -a (ve. *musicante*) – 1. onaj tko svira, muzikant; *usp. sonadûr*; (v. 1.1.3.4.); 2. vrsta plave ribe, veliki *šnjûr*; (v. 1.4.11.)

muzîna, -e (ve. *musina*) – škrabica za novac, štedna kasicica; *usp. lemòsina*

mùzgovac, *mùzgovca* – vrsta morskog glavonošca, poput sitne hobotnice (*Eledone moschata*): *Mùzgovci se lòvidu sa kòcõn*; (v. 1.4.15.)

mùž, -a – suprug: *Onì su, bomè, mùž i ženà. Bíla son sa mùžõn u Splít*; (v. 1.1.3.1.)

mužarjòla, -e (ve. *musariola*) – brnjica na psećoj njuški: *stãvit pasù mužarjòlu*

mùžika,* v. **mùžika**

mùžo,* *mùžota* (tal. *muso*) – njuška, gubica, rilo; *uobič. čúnka, rìlo*

mužodûro,* -a (tal. *muso+duro*) – obješeno lice kao znak zahlađenih odnosa; *usp. mùžo*; *namùsen*;

- *nosìt mužodûru** – hladno se ophoditi prema komu

N, NJ

---

nà!, *uzv.* – 1. usklik kad se nudi ili pruža: *Uzmi!; Nà, èvo ti!*; 2. konstatacija svršenog čina: *Nà, nî vèc njânci jedné brökve!*; 3. dozivanje nekih životinja (*npr.* koza): *Nà, mojà, nà!*; (v. 1.7.2.2.)

nabâdot (se), -ôn (se) – nabadati (se) na što oštro: *Pöcele su se strânkjinje nabâdot na ježine!*; ...*pöceli su nabâdod sardële na rözônj; usp.* nabödät, naböst

nabâtala, *pril.* – mjestimice, tu i tamo: *Posÿjo son svûdera a izniklo je na bâtala!*

nabâvit, -bâvin – nabaviti, kupiti: *Tukô non nabâvit nõvi žveljarîn; usp.* kûpît

nabijät (se), -bijën (se) – nabijati (udaranjem, udaranjem vjetra...): *Težocÿ nabijëdu onë svojë klobükë nã glov... (IN)*

nabit (se), -bijen (se) – 1. sabijanjem nabiti: *Nabî(j) dobrò otû vriću!*; 2. natući se: *Còton jer son jucëra nabî nõgu.*

nabödät (se), -bödon (se) – nabadati (se): *...a ferijâlke se nabödodu po pîskima (IN); usp.* nabâdot

naböst (se), -bodën (se) – nabosti (se): *Naböli su sardële na rözônj; Nabô son se na ježinu; usp.* nabâdot.

nabrät (se), -bëren (se) – 1. berući ubrati (*npr.* cvijeće): *Nãbrola son se narçîzulih na Gãlešnik;* 2. naborati (*npr.* tkaninu): *Ovöde će tukät jöš mãlo nabrät.*

nabrëhnit, -brëhnen – nabreknuti: *...a žîle o(d) gãrla su mu nabrëhle kakò tartajünì (IN)*

nabrîzgot, -o – napuniti vimena mlijekom (do brizganja)

nabröjät, -bröjon – nabrajati: *...pöcela je nabröjät kôntra ovëga, kôntra onëga (IN)*

nabrojît, -brojîn – nabrojiti: *Nabrojî son hi svë, ma jednéga se ne spomîljen.*

nabrüsît (se), -brüsin (se) – 1. nabrusiti što tupo; 2. nabrusiti se, naljutiti se na koga

nabübät, -bübön – 1. namlatiti, istući; 2. naučiti napamet, nabubati

nabumbä(t) se, -ôn se (prema ved. *bumbar*) – 1. natopiti (se) tekućinom: *Balün se svãku mãlo nõjde i nabumbô ù more (IN); 2. fig.* udebljati se: *Dobrò se je nabumbô!*

nabûmbit se, -in se (prema ved. *bumbar*) – razg. napiti se, opiti se: *A lípo se je nabûmbi!*; *usp.* opì(t) se

nabumbivën, -ëni, -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *bumbar*) – pijan, pripit: *Ëpeta je dôša dôma nabumbivën!*; (v. 1.1.6.3.); *usp.* pjôn

nacëkot se, -cëkon se – načekati se: *Nacëkola son se dökli son dôšla na rëd!*

nacët, nãcmen – načeti: *Nãce son nõvi karatîl, taštãceš ga... (IN); usp.* nacïmot

nãcet(i), -a(o), -o, *prid.* – načet: *Apëna je nãcet ovî... nãceti karatîl; Apëna je nãceta ovã... nãceto tûrta; nãceto ïce*

nacikä(t) se, -cïkon se – napiti se, opiti se: *Sïnoc su se dobrò nacikãli!*; *usp.* opì(t) se

nacïknet(i), -a(o), -o, *prid.* – 1. napuknut: *Nacïknet je ovî... nacïkneti žmûl!; Nacïkneto je ovã... nacïkneto terîna!*; 2. lagano ukiseljeno (o vinu): *Vëc je nacïkneto ovö vîndö!*

nacïknet, -e – napuknuti: *Nacïka je ovî žmûl, nemôj ga već stavÿjot na stól!*

nacïkon(i), -a(o), -o, *prid.* – pripit, pijan: *Dobrò je nacïkona ovã tvojà... nacïkono susïda!*; *usp.* pjôn; (v. 1.1.6.3.)

nãcilo, **nãzdravo**, *pril.* – na cijelo, na zdravo;

- *zabolît nãcilo, zabolît nãzdravo* – zaboljeti bez vidljive ozljede

nacïmot, -cïmjën – načinjati neku cjelinu: *Nemôj jöš nacïmot nõvi karatîl!; usp.* nacët

nacînjät (se),* **nacînjon** (se) – 1. popravljati, krpati: *A èvo, nacînjon kalcëte; usp.* mendövät; 2. kititi se, cifrati se: *Nacînjo se kakò za na tönce.*

nacjionalizãcija, -e (prema fr. *nationalisation*) – preuzimanje vlasništva u korist države (nakon 2. svj. rata)

nãcrt, -a – nacrt, skica: *Govöri mëštar da bez nãcrti(h) ne mõre pocët lavurät; usp.* dešënj

nacùdit se, -cùdin se – načuditi se: *Fureštarija se ne mòre nacùdit... (IN)*

nacukarät,* -òn (prema tal. *zuccherare*) – posuti šećerom; uobič. *posút sa cùkaron; usp. cùkar*

naćakulà(t) se, -òn se (prema ved. *ciacolar*) – napričati se: *Jestè se ví dvì naćakulàle?*

naćulìt, -ćulìn – napeti uši da bi se što bolje čulo: *Pàs je òdma naćulì uši.*

nadahni(t) se, -dähnen se – nadahnuti se, dobiti nadahnuće: *...kakò da ga je Dùh Svèti nadàha.*

nadalekò, pril. – nadaleko: *Nadalekò nì bìlo tãko jòkega mladića!*

nadazri(t) se, -dãzrin se – osvrnuti se, poviriti; *usp. poglèdot, odoćät*

nadebeli(t) se, -ìn se – udebljati se: *Dobrò se nadebelì òkli se oženì; usp. natüstì(t) se, pomòc se*

nadezmèzu,* *pril.* (tal. *de+mezza*) – napola, polovično, djelomično ispražnjeno: *Vĩnò je bìlo dobrò, jòš nì cìklo, nìti je bìlo na dezmèzu; usp. dezmèzo, dõpol*

nadìme, -ìmena – nadimak: *Ofì cèrti je imò nadìme 'Divjì'... (IN); usp. ìme, bezìme*

nadìmot se, -ìmjen se – 1. napuhivati zrakom, vjetrom: *Nadìmje se jìdro, mòre bìt i tarbùh, plùća...; 2. naprezati se; 3. fig. praviti se važan; usp. napuhìvot*

nadìt, -ìjen – nadjenuti, nataknuti: *Nadìjen èšku na parangòl, sa(d) ću bìt gotòv.*

nadìvät, -ìjèn – nadijevati, naticati: *Nadìjèmo èšku vèj pòl ùre.*

nadivèn, nadivèni, -a(o), -o, *prid.* – nataknut: *Sä(d) su òba parangòlà nadivèna.*

nadnèvak,* dnèvka – datum, nadnevak: *Kojì je danàs nadnèvak?; uobič. Kojì smo ga danàs?*

nadojìt (se), -ìn (se) – dojenjem nahraniti dojenče: *Jesì nadojìla mòlega? - Jesòn, lìpo se nadojì.*

nadolìt, -ìjen – nadoliti: *Nadolìj do varhà!*

nadolivät, -ìjèn – nadolijevati: *Nemòj mi vèc nadolìvät, vajò mi hodì(t) ćä!*

nadomìstit, -in – naći zamjenu, nadomjestiti: *Tèško ćemo nadomìstit tãkega svićòrà.*

nadovèzà(t) se, -dovèžen se – 1. nastaviti govor na već rečeno: *Ka(d) se onà nadovezàla nì vèc nìko ništa rèka; 2. produžiti što vezanjem; usp. nadožuntät*

nadovezìvot se, -ìjen se – nadovezivati se: *Nadovezìje se i kad nì potrĩba.*

nadožuntät, -òn (prema ve. *zontar*) – nadodati, produžiti: *Åko je za nadožuntät... (IN); usp. nažuntät*

nadrobìt, -dròbin – nadrobiti, usitniti: *Òn ùvik nadròbi krùh u jùhu.*

nadronjà(t) se, -drònjen se – naspavati se: *Jesì se vèc nadrònjo, lincìno jednà!*

nadùt (se), -dùjen (se) – 1. napuhati se (*npr.* obilnim jelom): *Nadùlo me je ovò fažòla; 2. napeti se od bijesa, ljutnje, muke: Lìpo me je ženà jùtros nadùla!*

nadùvät, -dùjèn – 1. napuhivati; 2. *fig.* ‘pumpati’ koga: *...da ga dõma ženà ne nadùjè (IN); usp. napuhìvot*

naeškät, -òn (v. èška) – staviti mamac za ribe (*èšku*) na udice: *Jestè naeškàli parangòlè?*

nafjorät,* -òn (prema tal. *fiore* – cvijet) – nakititi cvijećem: *Lìpin su cvìćen nafjoràli... (Po)*

nafrajà(t) se, -òn se (prema ved. *fraiar*) – proveseliti se, istrošiti se slaveći i zabavljajući se

naftalìna, -e (tal. *naftalina*) – sredstvo za uništenje gamadi i zaštitu od moljaca, naftalin

naginjot (se), -gìnjen (se) – naginjati (se): *Ne nagìnj se tolĩko kros ponìstru!; usp. nõgnì(t) se*

naglèdot se, -on se – 1. vidjeti mnogo toga: *Naglèdo se òn svèga; 2. zasititi se gledanja: Nìsòn se mòga naglèdot...*

nãglos, pril. – glasno, naglas: *Ne bì ití dùšu grìšit i svè izrèc nãglòs (IN)*

nagodì(t) se, -gòdin se – nagoditi se: *Nagodìli su se za žurnòtu.*

nagòdät, -gòdon – nagađati: *Mòremo mì nagòdät, ma nìkad nèćemo znät ca sè dogodìlo!*

nagorìt, -gorì – djelomično izgorjeti, nagorjeti: *Nì pùno šcète, sòmo je nagorìlo!*

nagovòràt, -govòron – nagovarati: *Nemòj me nagovòràt, znòn jò ca mì je cinìt!; usp. prišvadìvot*

nagovorìt, -govòrin – nagovoriti: *Provòj ga tì nagovorìt!; usp. prišvadìt*

nagrìst, -grìzèn – nagristi: *Mìši su mi nagrìzli štramàc.*

nagrišpät (se), -òn (se) (prema ve. *grespa*) – naborati (se): *Tukò mi mãlo vèće nagrišpät ovòde!; Ostàrila je i svà se nagrišpàla; usp. navràšćit*

nagrišpôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *grespa*) – 1. naboran (o licu): *Jesì ga vidi kakò je ostàri, cìli je nagrišpôn; Svà je nagrišpôna ovà... nagrišpôno ženà; usp.* navršćen; (v. 1.1.4.2.); 2. naboran (o tkanini, papiru...): *Kõtula je kakò jedôn nagrišpôni fuštôn; usp.* na pjète

nagrōdīt¹, -grōdin – nadograditi: *Nagrōdī je jōš jedôn pōd.*

nagrōdīt², -grōdin – nagraditi: *Nekà vos Bōg nagrōdi!*

nagrūhot se, -grūhon se – natresti (se): *Ca smò se nagrūholi u onī kamijôn po stōroj cèsti!*

nagucà(t) se, -gucôn se – nagutati se (hrane, uvreda): *Nagucàla son se jò svèga u životù.*

nagulōzà(t) se, -gulozôn se (prema tal. *goloso*) – nalakomiti se, postati željan nečega kao sladokusac: *Nagulozò se na onī cibìb; usp.* namōzì(t) se

naguštà(t) se (prema ve. *gustar*) – nauživati (se): *Naguštò son se onèga cibìba; izr: Jesôn provàla glōda, ma son se naguštàla hlōda!*

nagūzì(t) se, -gūzin se – istaknuti stražnjicu: *Glèdo je òn onàko, priko òka, kakò se nagūzila dōkli je fregàla; usp.* napār-cit se

nahêro, *pril.* – nakrivo, ukoso: *Ma dī su ti òci, òl' ne vidiš da tò stojī nahêro!?*

nahodī(t) se, -hodīn se – nahodati se: *Dobrò smo se nahodīli dok nīsmò arivàli.do tãmo.*

nahōdit se, -hōdin se – 1. nalaziti se, postojati: *Pōvar parvīh pajōli(h) nahōdu se i drūgi...; 2. sastajati se: Onī se nahōdidu u šūmicu na sakrêto (ŽK)*

nahrōnīt (se), -hrōnin (se) – nahraniti se: *Nī mi ùvik lakò nahrōnīt cīlu famèju. Vèce pūti(h) se je u nōs nahrōnī.*

nahrūpīt, -hrūpin – nahrupiti, navaliti: *Furēšti ce nahrūpīt kakò lūdi... (IN)*

nahvāstot (se), – òn (se) – najesti se pohlepno i neuredno

naīdīt, v. **najīdīt**

najebāt, -jebèn – *vulg.* nastradati, zapasti u nezahvalan položaj, najebati: *Nàjebo je!*

najēžen(i), -a(o), -o, *prid.* – 1. naježuren; 2. nakostrušen, razdražen: *Pròpja je najēžen ovī... najēženi stvōr; Pròpja je najēžena... ovà najēženo štrīga; Kojè najēženo stvorēnje!; (v. 1.1.6.2.)*

najēžī(t) se, -jēžin se – 1. dobiti osjećaj trnaca u leđima, naježuriti se: *Ka(d) cūjen otū mùziku svà se najēžin; 2. nakostrušiti se: Dòsta mi je da vīdin onū kurbetīnu, òdma se svà najēžin!*

najīdīt, **naīdīt (se)**, -(j)īdin (se) – naljutiti se: *...a cà tí znōš jè kōga dōma ženà najīdīla!?* (*Cel.*); *Naidī se nō me, a zōc - za nīšta!; usp.* isīdīt

najīst, **naīst (se)**, -(j)īn (se) – najesti (se); *Na(j)ī son se fažōla i manīstre...; usp.* nažrīt se

najūšen(i), -a(o), -o, *prid.* – razdražen: *Najūšen je kakò... najūšeni pàs!; Najūšena je kakò... najūšeno māska!; Kojè najūšeno stvorēnje!; usp.* jūšan; (v. 1.1.6.2.)

najūšī(t) se, -jūšin – 1. uzrujati se, naljutiti se: *Najūšī se èpeta nō me; 2. razdražiti se, uspaliti se, pomamiti se*

najuštāt, **ajuštāt**, -òn (prema ve. *giustar*) – podesiti, namjestiti, prilagoditi; *usp.* juštāt

- *najuštāt gūšte* – dodati začine za bolji okus jela
- *najuštāt lerōj* – namjestiti vrijeme na satu

nakantà(t) se, -òn se (prema ve. *cantar*) – napjevati se: *Jestè se nocàs nakantàli?*

nakarcàt (se), -karcôn (se) – 1. nakrcati (se): *Nakarcàli su brōd priko mīre; Nakarcò son se vèce nègo cà son mòga prinīt; 2. fig.* napiti se; *usp.* opī(t) se

nakarcôn(i), -a(o), -o, *prid.* – 1. nakrcan: *Dobrò je nakarcôn ovī ... nakarcōni brōd; Dobrò je nakarcōna ovà ... nakarcōno gajèta; 2. fig.* pijan: *...mornōrī nakarcōni bīron (IN); usp.* inkarikôn; pjôn; (v. 1.1.6.3.)

nakargāt, -òn (prema ve. *cargar*) – natovariti, jako opteretiti: *Ca stè nakargàli tò bīdne bèštije.*

nakargāce, **na kargāce**, v. **kargāce**

nāki, v. **onāki**

nakītīt (se), -in (se) – nakititi (se): *Līpo su nakītīli mlōdu; Līpo se je nakītīla; usp.* napīrlitā(t) se

naklāpot se, -on se – naraditi se: *Dobrò smo se danàs naklāpoli. (ŽK)*

naklonì(t) se, -în se – nakloniti se: *Svì su glünci dôšli na pozòrnicu i naklonìli se; usp. klänjot se; (v. 1.1.6.4.)*

näko, v. **onäko**

nakostrüšen(i), -a(o), -o, *prid.* – 1. nakostriješen, 2. *fig.* srdit, nabrusit: *Nakostrüšen je... kakò nakostrüšeni kòkot; Nakostrüšena je... kakò nakostrüšeno kòkoša; 3. fig. razdražen; (v. 1.1.6.2.)*

nakostrüšì(t) se, -kostrüšin se – 1. nakostriješiti se (dizanjem perja, dlake...): *Poglê(j) kakò se mãška nakostrüšìla!;* 2. spremi se za sukob, naoštriti se, narogušiti se: *Ca sî se nakostrüšìla nõ me!; usp. narogüšì(t) se; (v. 1.1.6.4.)*

nakotì(t)se, -kòtin – nakotiti, namnožiti se (o životinjama): *Mòjko mojã, kolìko se tèga nakotìlo!; usp. izlêc*

nakràs(t) se, -kròdèn se – nakrasti se: *A mãlo su se nakràli, svì od rêda!*

nakrìt, -krìjen – natkriti: *Tukò mi nakrìt teräcu da se mòre ìst i po sùncu i po kîši; (v. 1.1.6.4.)*

nakrìvìt (se), -krìvin (se) – nakriviti (se): *Nakrìvì je berìtu; Bròd se nakrìvì na strònu od rìve.*

nakrìvjen(i), -a(o), -o, *prid.* – nakrivljen: *Nakrìvjen je kakò nakrìvjeni bòr; Nakrìvjena je kakò nakrìvjeno smòkva; Kojè nakrìvjeno stablò!*

näkrivo, *pril.* – nakrivljeno: *Cã ne vidiš da ti tò stojì näkrivo!?*

nakròj, *prij.* – nakraj: *Nêceš nõc bòju dìmjù nakròj svìta!*

naküpìt (se), -in (se) – nakupiti (se): *Naküpìli smo karagüji(h) za špäher; Naküpìlo se dòsta tèga svè ovò vrìme cã nìkor nì dohodì cìstit.*

nakupovät (se), **nakupüvot (se)**, -kupüjen (se) – nakupovati (se): *Bì je u Trêšt i nakupüvo je krène sväke debjinê; Sväki püt ka(d) grê pu(d) Splìta nakupüje se svèga i sväcega!*

naletéc, *pril.* – u letu: *Smìri je päjku naletéc.*

naletìt, -în – slučajno sresti, naletjeti na koga ili što: *Dobrò son naletì nõ te olkã(d) te ìšćen!; usp. namìrit se, inkonträt, trèfit*

nalezéc, *pril.* – u ležećem položaju: *Nõša son ga dòma nalezéc; Opòli son nalezéc i trèfi ga drìto ù glovu.*

nalìpe, *pril.* – na lijep način: *Bòje ti je sa njîn nalìpe, jerbo se lakò najüši.*

nalìpot, nalìpjen – nasrtati, naletati: *Nalìpjo je na njèga kakò vròg, ...kakò gundèj na smòkvu!; usp. nasärcot*

nalìt (se), -lìjen – 1. lijući napuniti, natočiti: *Nalì son ti dvì litre vìnã;* 2. naliti unutrašnjost broda zbog valova: *Dobrò nos je nalìlo ovì püt!;* 3. naliti beton: *Sütra cemo nalìt teräcu;* 4. opiti se: *Njòj se müž sväke subòte nalìje u Slävkota.*

nalìvät, -lìjèn – 1. puniti tekućinom, nalijevati: *Nalìjèn ti litru prošèka;* 2. nalijevati unutrašnjost broda morem: *Pòcelo nos je nalìvät i tukãlo je pojät;* 3. nalijevati beton: *Nalìvãli smo teräcu jucëra i bomè smo je nalìli!*

nalivên, nalivèni, -a(o), -o, *prid.* – 1. napunjen tekućinom: *Jesù svì karatìli nali vèni?;* 2. *fig.* pijan: *Dobrò je nalivên ovì tvòj ... nalivèni susìd; Dobrò je nalivèna ovã tvòjã ... nalivèno susìda; (v. 1.1.6.3.)*

nalokà(t) se, -lòcen se – 1. napiti se kao životinja; 2. *fig.* opiti se: *Dobrò se je nãloko!; usp. opì(t) se*

naložit, -lòžin – zapaliti vatru, naložiti: *Cipãla je drìva dòle u dvòr za naložit špäher... (IN)*

nalumbardät (se),* -òn (se) (v. *lumbardät*) – 1. nalupati koga ili što; 2. isprebiti se, namučiti se poslom

namargòdit se, -in se – namršiti se, namrgoditi se: *Ca sî se tãko namargòdi? (ŽK); usp. margòdit se; namüsi(t) se; namürdit se; (v. 1.1.6.2.)*

nãmartvo, *pril.* – istući koga ‘na mrtvo ime’: *Istüka je sîna nãmartvo.*

namašcät, -òn – narezivati navoj (na vijku, cijevi...)

namaškarà(t) se, -òn se (prema tal. *mascherarsi*) – namazati se kao maškara

namãzot, -mãžen – namazati: *Polüge bi se namãzole lõjen kal bi dîzoli bròd ìz mora.*

namèci(t) se, -mècin se – naviknuti se na što ugodno: *Namèci se na dòbre bokünè.*

namècot se, -mècen se – nametati se: *Òn se ìvik namèce furèštima!*

namèst (se),* -mèten – oguliti (si) kožu: *Glèdoj kakò pãrtišt da ne bì namèlo tovãra (ŽK)*

namìgnit, -mìgnen – dati znak pritvaranjem oka, namignuti: *Namìga mi je, ma nìsòn ga obadãla!; usp. mìgot; (v. 1.1.6.4.)*

namigüvot, -üjen, **namigövät**, -öjèn – namigivati: *Ma promìsli, namigüvo mi je dòkli je tònco sa drügon!*

namīnīt, -mīnin – namijeniti: *Otò son ionāko bì namīnī za prodāt.*

namīrit se, -mīrin se – namjeriti se, naići na koga ili što: *Dobrò da son se namīri nõ te!*

- **pūtnik namīrnik** – osoba koja dolazi nenajavljeno s puta, u prolazu

namīrī(t) se, -mīrin se – namiriti potrebe, naplatiti se: *Namīrī son se i sà(d) son mīran.*

namīstīt (se), -mīstin (se) – 1. smjestiti se: *...kad mī se je līpo namīsti, smīri son ga flõbericon;* 2. opremiti namještajem:

Līpo si namīstila tinēl; 3. naići, dobiti namještenje: *Namīsti se je u õpćinu, dī ćeš bõjega!*

namīščāt (se), -mīščon (se) – namještati (se): *...namīščā(t) se za letratā(t) se.*

nāmlodo, pril. – na mlado, na mladi organizam: *Zarēšće mu vēselo, nā mlodo je!*

nāmo, v. onāmo

namocīt (se), -mõcin (se) – navlažiti (se), namočiti (se): *Rõbu tukõ namocīt prī šumprešovõnja; Bakalõr se nõjprī namõci ù vodu.*

namõknit, -en – natopiti tlo: *Jé cõ namõklo is ovõ daržjã?; Åko ne namõkne i kozè ne nabrīzgodu, õboj nāmi! (IN);*

- **namõklo je jednũ bõtu** – namočilo je zemlju do dubine udarca motikom (o količini kiše)

namõmīt, -mõmin – namamiti: *Namõmī- son mīša u trāpulu sa bokuničēn sīra; usp. namõtāt*

nāmortvo, pril. – vrlo jako, na mrtvo ime: *Istūka je jucēra mõlega nāmortvo.*

namõtāt, -mõton – namamiti, primamiti: *Namõtõ je onũ nõvu furēštu na jēdrilicu.*

namotāt, -motõn – namotati: *Namotõj tõ vũne u klũko!*

namõzīt (se), -mõzin (se) – naviknuti (se) na što privlačno: *Namõzī si pasā na mēso; Māška se namõzīla...; usp. izvicjāt, nagulõzā(t) se*

namũcit (se), -mũcin (se) – namučiti (se): *Namũci je õn i sēbe i drũge; Namũcila son se jõ u životũ.*

namurā(t) se, namorā(t) se, -morõn (ve. *inamorarse*) – zaljubiti se: *Mlõdo se u mladīca namurāla (Cel.); nov. zajũbī(t) se*

namũrdit se, -mũrdin se – namrgoditi se: *Ca sī se tãko namũrdi, pok ti nīsõn nīšta grũbo rēka!?! (ŽK) ; usp. namargõdit se, namusī(t) se; (v. 1.1.6.2.)*

namurõn, namorõn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *inamorarse*) – zaljubljen: *Prõpja je namurõn... ovī mõj namurõni sīn!; Prõpja je namurõna... ovã mojã namurõno cēr!; ... namurõno dite: nov. zajũbjen; (v. 1.1.6.2.)*

namũsī(t) se, -mũsin se (prema ve. *muso*) – namršiti se, namrgoditi se, objesiti nos; *usp. namargõdit se; namũrdit se; (v. 1.1.6.2.)*

namušcāt (se), -õn (se) (prema ve. *muscio*) – staviti *mũšć*, namirisati (se): *Namušcāla je sēbe i sestřũ; Namušcāla se kakõ za na tõnce.*

namušcõn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *muscio*) – namirisati: *Kakõ je namušcõna, cūti se na stõ mētri(h)!*

nānci, nānka, nānke, nānki, niānci, niānka, njānke; v. njānci

nānit, -i – spavati (u obraćanju djeci): *Grēmõ nānit, līpi mõj!*

nānoge, pril. – 1. pješice: *Tõte mõreš dõc somo nānoge;* 2. na nogama: *Ka(d) bi mēštar intrõ u rãzred svī bi se dīgli nānoge.*

nanjũšīt, -in – nanjušiti: *Dobrõ si nanjũši dī se pecē, ān!?*

naoblõci(t) se, -oblõci se – naoblačiti se: *Naoblõcīlo se põvar Vīsã, mõgla bi nevēra, i tõ za mãlo vrīmena!*

naociglēd, v. uociglēd

nāoko, pril. – 1. na prvi pogled, naoko: *Onãko, nāoko, rēka bi da hi je bīlo desētãk; oubiç. õdoka;* 2. na oko (ispržiti jaje)

naoštřit, -õštřin – naoštřiti: *Tukãlo bi naoštřit ovī kosõr i sikĩru; usp. izbrũsīt*

nāpa, -e (ve. *napa*) – konstrukcija u obliku lijevka nad ognjištem, kaminom; *usp. tornanāpa; (v. 1.3.1.)*

napācen(i), -a(o), -o, *prid.* – napaćen duševno ili tjelesno: *Pũno je napācen nãš... napāceni otãc; Pũno je napācena nãša... napāceno mãti; Bīdno napāceno dītē !*

napādot, -pādon – napadati. *Sã(d) su nos i onī põceli napādot!; usp. napãst*

nāpamet, pril. – napamet;

- **imāt nāpamet** – držati u glavi: *Īmon jõ tēbe nāpamet, ne bõj se!*

- **pàst nãpamet** – sjetiti se: *Pãšce mi nãpamet kad ne bùde potrìba (IN)*

napãrcit (se), -in (se) – izbočiti stražnjicu, naprčiti (se): *Mã poglê(j) je kakò je napãrcila guzìcu!; Mã kakò se sòmo napãrcila!*

napãrcen, -a(o), -o, *prid.* – naprcen teretom, bremenom: *...napãrcen sa toliko gòdišc na škìna (IN)*

napãrtit, -pãrtin – naprtiti tegleću životinju; *usp.* upãrtit; (v. 1.2.6.1.)

napãst, -pãden – napasti; *usp.* napãdot

napãtit se, -in – izmučiti (se), napatiti (se): *Ah, napãtila se onà is njîn!*

napëcì(t) se, -pëcin se – napraviti ustima grimasu namijenjenu komu; *Napëcìla mu se...; (v. 1.1.6.4.)*

napëlit, -pëlin – naćuliti: *Pàs je napëli ùši i stò u fêrmu.*

naperletà(t) se, napirlità(t) se, -ôn se – nakititi se preko mjere, napirlitati se: *Ma pogle(j) je kakò se naperletàla!*

napêt (se), nãpnen (se) – 1. zategnuti što: *napêt pùšku, trãpulu, gvoždãcã...; 2. napeti se: Nãpe se na pãrste;*

napìnjot (se), -en (se) – 1. zatezati što: *Napìnjen gvoždãcã svãku vëcer; 2. naprezati se, napinjati se: Napìnje se priko mïre; usp.* napêt

napìpot, -pìpon – 1. napipati; 2. *fig.* pronaći, napipati: *Jandòrmi su mu napìpoli ležò... (IN);*

napirlità(t) se, v. naperletà(t) se

napìsãt, -pìšen – napisati: *Napisãli su na zìd: ŽIVIJO SKOJ (IN); (v. 1.1.6.5.)*

napì(t) se, -pìjen se – popiti: *Hòceš se dòc napìt?*

- **napì(t) se kãpju** – popiti gutljaj

napjetôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *pieta*) – naboran: *Za u crìkvu smo imãle fìne vëšte, lïpo napjetòne (Man.)*

naplãkot se, -plãcen se – naplakati se: *Koliko son se jò naplãkola zarad njëga!*

naplìvot se, -plìvon se – isplivati se: *Ondà, jestè se naplìvole?*

naplacìvot, naplocìvot, -cìjen – naplacívati: *Onì ca je naplòcìvo gòstima... (IN); usp.* naplòtìt

naplòtìt, -plòtin – naplatiti: *Nì mi itì naplòtìt, kakò famëji; usp.* naplacìvot

nãpodan, prij. – u podnožju, na dnu, na kraju čega: *Butãli smo popòvnice nãpodan škòji(h); usp.* pòdan;

- **nãpodan škòji(h)** – na dnu Paklenih otoka ('*iza Mòciguzìce*')

napojìt, -ìn – dati životinjama vode za piće, napojiti

napolitãna, napolitòna,* -e (ve. *napolitana*) – kombinacija od tri karte iste boje (*às, dùja, trojìna*) u kartaškoj igri *trešëti*: *Akužòjèdu se dùje i napolitãne!*

Napoljùn, Poljùn, -ùnã, *m* (ve. *Napolion*) – najviša tvrđava nad gradom Hvarom, gradili je Francuzi početkom 19. st: *Uzãli smo pòc u manjìge pu(d) Poljùnã (IN); (tvrđava Napoljùn, ali se kaže: 'grên na Poljùn', ... 'pu(d) Poljùnã');* (v. 1.2.1.4.)

napomënit, -ënen – napomenuti, podsjetiti: *Napomën mi drùgi pût, sãd ne grên dòma!; usp.* napovìdit

napomìnjot, -ìnjen – napominjati, podsjećati: *Ca mì napomìnješ ùvik ìstu stvòr!*

nãpose, pril. – odvojeno: *Tukò skùhot nãpose jednò i drùgo...; usp.* òpose

napovìdit, -vìdin – poručiti, napomenuti: *Tukò mu cagòdera napovìdit... (IN); usp.* napomënit

napožãt (se), -ôn (se) (prema jul. *posar*) – nasloniti (se), prisloniti: *Napožòj tò ovòde!; Napožòj se slòbodno na mëne (nò me)!; usp.* naslonìt

naprãvit (se), -in (se) – 1. učiniti, napraviti, popraviti... : *Naprãvi son kòkošima nòvu kapunjèru; usp.* ucìnìt; 2. dotjerati se; *usp.* napròvjãt

naprãvjeno, pril. – napravljeno: *Tò nì dobrò naprãvjeno; usp.* ucìnjëno

naprëgnìt se, -ënen se – napregnuti se: *Naprëga son se i(s) svè fòrce, ma nìšta se nì pomãklo!*

nãprida, nãpreda, pril. – naprijed: *Grëmò nãprida, nì vëc fermãtìve!; supr.* nòse

napròvjã(t) se, -pròvjon se – uređivati se, dotjerivati se: *Napròvjo se kakò za na tònce!; usp.* nacìnjã(t) se; napravìt

napùhãt, -pùšen – napuhati: *Kakò cemo napùhãt balùn bes pùmpe!?*

napuhivot, -ijen – napuhivati: *Ovî balûn tukô napuhivot svâki çàs; usp. nadûvât*

napûknit, -e – dobiti napuklinu, napuknuti: *Ovî žmûl je napûka; usp. naciknit*

napûknet(i), -a(o), -o, *prid.* – koji ima napuklinu: *Dobrò je napûknet ovî ... napûkneti žmûl; Dobrò je napûkneta ovâ ... napûkneto terîna; napûkneto daržãlo; usp. naciknet*

napumpât, -ôn (prema ve. *pompar*) – napumpati: *Ïmoš pûmpu za napumpât otî buvêl*

napûnit (se), -in (se) – napuniti (se): *Jesî napûnila kòficu grôžja?; Gustîrna se napûnila.*

napuntât, -ôn (prema *napumpât?*) – nagovoiti na otpor; *Ëpeta ga je napuntãla! (ŽK)*

napûstît, -pûstin – napustiti: *Napûstî je sa ditèton nã ruke; usp. abandonât, ostãvit*

napûščât, -pûščon – napuštati: *Pòceli su Gròbjani napûščã(t) selò; usp. abandonòvât*

narancôda, -e (ve. *naranzada*) – narančada; *usp. narônca; (v. 1.3.10.1.)*

narēdit, -rēdin – zapovjediti, narediti: *Otãc mi je narēdî da ocîstin rîbu; usp. zapovēdit*

nãregat, (prema ve. *regata*), *pril.* – žurno, na brzinu

naregatã(t) se, -ôn se (prema ve. *regata*) – namučiti se radeći teško i užurbano

narēst, -rēstèn – narasti: *Dok levònda narēstè, pãšće joj cînã! (IN)*

naricât (se), -ôn (se) (trs. *rizar*) – nakovrčati (se), nakovrčati kosu: *Naricãla son vlòse sestri sa škotarîcon; Tukãće mi pôc naricât se prî otê fêšte.*

narîzot, -rîžen – narezati: *Narîž dvî fète svãkemu!; usp. isîc*

narogûšit se, -rogûšin se – nakostriješiti se, zauzeti agresivan stav: *Ca sî se narogûšîla nõ me?; usp. nakostrûšî(t) se*

narônca, -e (ve. *naranja*) – naranča (stablo *Citrus aurantium* i plod); *usp. narancôda; arancîn; (v. 1.5.3.2., 1.3.12.)*
- *jûto narônca* – gorka naranča

nãrucaj, -a – 1. položaj u kome se obgrli koga, naručaj: *pãst u nãrucaj; 2. količina koja stane u ruke: ubrãt nãrucaj trovê; (v. 1.3.13.)*

narûcen(i), -a(o), -o, *prid.* – naručen:
- *dôc kakò narûcen* – doći u pravi čas

narûceno, *pril.* – prikladno: *kakò narûceno* – po želji: *Dòšlo mi je kakò narûceno!*

narûcît, -rûcin – naručiti: *...nòjbòje je intrãt i narûcît kojû bìbitu (IN); usp. ordinât; narucivot*

narucivot, -ijen – naručivati: *Pòceli su Inglèzi špeshje narucivot bìru... (IN); usp. narucît*

nasãrcot, -en – nasrtati: *Pòce je nasãrcot na njèga kakò divjòk!; usp. nalipot; nasòrnît*

naselî(t) se, -sèlin se – naseliti se: *Nî pûno da su Gròbjani naselîli Vèlu Milnù.*

nasîc, -sîcèn – nasjeći: *Nasîka son dvò brimenã kîca.*

nasîsot (se), -sîšen (se) – nasisati (se): *Nasîsola son môlu i sãd lîpo spî; Môlo mi se nasîsola.*

naslađivot se, -slađujen se – naslađivati se: *Bòje da svît ni nè zno, sòmo bi se naslađivoli! (IN); usp. naslòdî(t) se*

naslîdît, -slîdin – 1. naslijediti koga: *Jò son naslîdî starîjega brãta; 2. naslijediti od koga, dobiti u nasljedstvo: Naslîdîla je cîlu kùcu; usp. reditãt*

naslòdî(t) se, -slòdin se – nasladiti se tuđim neuspjehom: *Da me ovî môj ostãvi, ca bì se onã šporkùja naslòdîla!; usp. naslađivot se*

naslonît (se), -slònin (se) – nasloniti (se): *Naslonî je brîme na gomîlu (IN); Naslonî se je na šcòp; usp. napožãt*

naslònjãt (se), -slònjon (se) – naslanjati (se): *Pòce je naslònjãt rûku na ženù, slãb je nã noge; Ne naslònjoj se ...!*

naslònjen(i), -a(o), -o, *prid.* – naslonjen: *naslònjeni covîk, naslònjen je; naslònjeno ženã, naslònjena je; naslònjeno dîtè; uobič. napožôn*

naslûšot se, -on se – naslušati se: *Ne mògu se naslûšot ovê pîsme, svãki pût mi grèdù sùze nã oci!*

nasmjã(t) se, -smjîžen se – nasmijati se: *Dobrò smo se nasmjãli njegòvin batûdima.*

nasnovònò, * *pril.* – suđeno, naklonjeno, po volji: *Itî non je dobrã, ma nî mu bìlo nasnovònò (ŽK)*

nasòdît, -sòdin – 1. posaditi biljke: *Nasòdîli smo prîko mijòr lôz; usp. usòdît; 2. nataknuti držalo na neki alat (motîku, maškîn, lopãtu, mãcu...); 3. staviti jaja pod kvočku: Dèset jòj son jucèra nasòdîla.*

nāsomo, *pril.* – nasamo: *Ostāvili smo hi nāsomo, a ca jè pòsli bìlo...*

nasōrnīt, -en – nasrnuti: *Nasōrnī je na mēne...; usp. nasārcōt*

naspā(t) se, -spīn se – naspavati se: *Dā mi se naspāt, nīsōn òka sklopī dvī nōcī!*

nāsri, **nāsrid**, *prij.* – nasred: *Pōceli su kantāt nāsri Rīve!*

nastāt, -stājen – nastati: *Nastāla je vèlika barūfa!*

nastāvit, -in – produžiti što je započeto: *...govōri joj onā, pōk nastāvi... (IN)*

nastavijot se, -ijen, **nastōvjā(t) se**, -ōvjon se – prepirati se, natezati se: *Nēcū se jō nastōvjāt is njīn! Za se ne nastavijot i ne dangūbit, izboršō je... (IN); usp. kontreštā(t) se*

nastīnit, -stīnen – ozebsti: *Obūc se dobrō, nastīnićeš!; usp. koštīpā(t) se*

nastrīgūcāt, -strīgūcon – nastrići, nasjeckati škarama na sitno, ali površno (*npr.* lozu, vočke...)

nasūkā(t) se, -sūkon se – nasukati se: *Tēga jōš nī bìlo - nasūkō se avijōn na rīvu! (IN)*

nasūpot, -sūpon (prema ve. *sopar*) – udrobiti umakajući: *Nasūpo je pūn pjāt juhē sa krūhon.*

nasūt, nāspen – nasuti: *Tukālo bi nasūt ovē rāpe po pūtīma.*

nāš, nāša, nāše, *zamj.* – naš; *nāš covīk, nāša žēnska, nāše dītē*

našajā(t) se,* -ōn se – zgrnuti novac: *Onī će se dotād dobrō našajāt šōldih... (IN)*

naščè sōrca, *pril.* – natašte: *Vajō ti tō popīt naščè sōrca; (v. 1.1.5.2.)*

našegāt, -ōn (prema tal. *segare*) – napiliti: *Tukō našegāt mālo dārvih!;*

našīškot se, -on se – *iron.* napiti se: *Ovī vāši, hōmo rēc artīdāni, našīškodu se sōmo o(d) subōte (IN)*

naškōdit, -škōdin – 1. napraviti štetu, naškoditi: *Naškōdiće ovā sūša; 2. dovesti do povraćanja: Ako bùdeš stāt dōle u zatvōreno mōglo bi ti naškōdit; usp. škōdit*

nāštar,* nāštra (tal. *nastro*) – ukrasna vrpca, natpis uz pogrebni vijenac

naštēlat, -on (prema njem. *stellen*) – podesiti: *Gōsi mi se motōr, tukāce mi ga mālo bōje naštēlat.*

naštīmāt, -ōn (njem. *einstimmen*) – uskladiti glazbeni instrument: *Tukō mi naštimāt gitāru.*

naštīvāt, **nastīvāt**, -ōn (prema ve. *stivar*) – posložiti, naredati: *Naštīvōj tō kakō Bōg zapovīdo!*

naštīvōn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *stivar*) – posložen: *Karatīli naštivōni nākraj mōra (IN)*

natakñit, -tāknen – nataknuti: *Tukāce mi natakñit ovō sardēl na parangōl!*

natantāt, -ōn (prema ve. *tantar*) – navesti koga na zlo: *Cū son kakō je Ādam natantō Ēvu... (IN)*

natārgot, -tārgon – nabrati grožđe: *Vajālo je natārgot, namēcīt i stāvit u mīhe dōk gonjāc dōjde.*

natarkā(t) se, -tarcīn se – natrčati se: *Natarkāli smo se, ne mōremo vēc stāt nānoge!*

natecēn, natecēni, -a(o), -o, *prid.* – natečen: *Vās mi je natecēn ovī mōj... natecēni nos; Svā mi je natecēna (natecenā) ovā mojā... natecēno (natecenō) pēšnja; Jesī vīdila kakō mi je natecēno (natecenō) gārlo?*

natecēno, **natecenō**, *pril.* – natečeno: *Udrī se i sād mu je natecēno; (v. 1.1.5.2.)*

natēc, -tecē – nateći: *Jesī vīdi kakō mu je natēkla nogā!?*

natēgnīt, -tēgnen – nategnuti: *Natēgnī mālo konōp o(d) sīdra; (v. 1.1.5.4.)*

natēzāt, -tēžen – natezati: *Nemōj vēc natēzāt, pūkniće!*

natīrot, -tīron – natjerati: *Ka(d) ti seljanīka prigodišcī u kùcu pòsli je ne mōreš vēc natīrot pū(d) poja! (IN)*

natocīt, -tōcin – natočiti: *Pōj u konōbu i natōc ovā dvō bocūnā bīlega; (v. 1.1.6.4.)*

natōkāt, -tōkon – natakati: *Natōkon cīlo jūtiro ovē karatīle sa mōren da štanjāju.*

natōncot se, -tōncon se (v. *tānac*) – naplesati se: *Jestē se natōncoli?*

natrovōršen,* (i), -a(o), -o, *prid.* – napit; *usp. inkarikōn, nabumbivēn, nakarcōn, nalivēn, stanjōn ...; (v. 1.1.6.3.)*

natrūdīt, -trūdin – istegnuti dijelove tijela (mišiće, tetive) od napora

natrūhlit, -trūhnen – napraviti dijete: *...a Tōma natrūha Mōndicu, tarbūh joj do pō(d) zube (IN)*

natūcēn, -tūcēni, -a(o), -o, *prid.* – natučen: *Dobrō ti je natūcēn ovī tvōj ... natūcēni pārst; Dobrō ti je natūcēna ovā tvōjā... natūcēno rūkā; Kojē tō natūcēno rīlo ĩmoš!?*

natûc (se), -tûcèn (se) – 1. nataknuti: *Natûka je berîtu nã glovu*; 2. natući: *Natûka son nõgu; usp. nabît* ; 3. najesti se

natûknit, -en – natuknuti: *Bîlo bi bõje da joj tî tò natûkneš, jõ nîsõn u dobrè is njõn!*

natukùvot, -kùjen – 1. natucati, sricati riječi, ili govor: *Ovî mõli jedvã natukùje slõva (ŽK)*; 2. pretpostavljati, naslućivati: *Natukùjen da je õn tò mõga oprãvit (ŽK)*

naturalmênte,* *pril.* (ve. *naturalmente*) – naravno; *uobič. bomè*

natûstît (se), -tûstin (se) – 1. ugojiti životinju: *Dobrò ste natûstîli vãšega prõjca*; 2. udebljati se, postati gojazan: *Natûstî se lîpo, àla dà!*; *usp. nadebelî(t) se*

naùcan, naùcni, -a(o), -o, *prid.* – naviknut: *Nîsõn naùcan na ovù spîzu. usp. prãtik*

naucît (se), -în (se) – 1. svladati učenjem, praksom: *Naucî son govorît sa furèštima*; 2. podučiti koga; *usp. inšenjãt*;
3. naviknuti se: *Mî smo se naucîli pôc spãt ranîje; usp. navãdit se*;
- naucît nãpamet – naučiti napamet: *Naucî je jùtros cîlu pjèšmicu nãpamet!*

naùdit, -in – 1. naškoditi; 2. nauditi komu pod utjecajem uroka, zlih duhova...

naùk, -a – znanje, nauk: *Odredî je õn tâko po svojèmu naùku (MJ)*

naukîr,* naukîrà (lat. *naucherum*) – jedan od članova (*drûga*) ribarske družine (*cûrme*) na mreži potegači (*trãti*), nadzire istezanje mreže: *Mîko, stõri naukîr... (Cel.)*; (v. 1.4.9.3.)

naumît, -în – nakaniti, na-: *Naumîli su kozlîca sõmi izîst... (VM)*

naùškot, -ùškon – nahuškati: *Onã ju je, bomè, naùškola proti mène!*

naùtika,* -e (tal. *nautica*) – pomorska škola: *Poslò je sîna u naùtiku, govõri da će drùgega godîšca finît škùle.*

nãva,* -e (tal. *nave*) – veliki jedrenjak, brod *na krîžè* koji je imao 3 do 5 jarbola: *Njèmu je dîde bî mornõr na jednù treštînsku nãvu*; (v. 1.4.1.1.)

navãdit se, -in se – steći naviku (navadu), naviknuti se, naučiti se: *Navãdi se pãs dòc spãt ùvik na ovò mîsto; usp. naucî(t) se*

nãvala, -e – napadački dio momčadi u sportu: *Nekã õn bûde u nãvalu, a tî na bèka!*; (v. 1.6.5.5.)

navãlica, **novãlica**, -e – navala, vreva, stiska, gužva: *Navãlica je na krùh.*

nãvar, *prij.* – navrh, iznad: *Naštivãli smo šîpke nãvar armerûnã; usp. põvar*

navãrcot, -vãrcèn – kalemiti, cijepiti, navrtati: *Navãrcò son lôzje cîlo jùtro; usp. navõrnît*; (v. 1.2.6.1.)

navãrtak, navãrkja – nakalemljeni dio biljke: *Ovò non je ovõde svè mlõdi navãrtak (ŽK)*

nãvecer, *pril.* – navečer: *Nãvecer õn ùvik ucinî ðir po rîvi sa svojõn kumpanîjon; usp. prîdvecer*

navicèla,* -e (tal. *navicella*) – navrtak konca (‘lađica’) u stroju za šivanje

navigãt, -õn (ve. *navigar*) – ploviti kao član posade: *Navigò je õn dèset gõdišc po Tlãntiku!*; *usp. navigõvãt*

navigõvãt, -õjèn (ve. *navigar*) – 1. zarađivati plovljenjem; 2. posjećivati uvijek ista mjesta; *usp. navigãt*

navîsit,* -in – 1. objesiti lonac za kuhanje na vatru *komîna*; 2. *fig.* pripremati jelo: *Pariçãce ti õn brujèt òli gregòdu - mîslicèš da son je jò navîsi (MJ)*; *usp. obiisit*

navîstît, -vîstin – navijestiti

navîšcãt, -vîšcõn – navještavati

navîšcãt,* -õn (tal. *invischiare*) – 1. namazati šibe (*baketîne*) ljepilom (*vîšcõn*) za lov ptica; 2. *fig.* pripremati zamku komu (*npr. djevojci*): *I Tõma navîšcõjè arburèt kakò bi se çapãla otã mõlo na kojû je butò òko (IN)*; *usp. vîšc*

navît, -vîjen – napinjati oprugu, naviti: *Navîj žveljarîn da ne zakãsnin na vapõr!*

navlastîto, *pril.* = osobito, naročito: *Nî ga vèc vîdit, navlastîto otkad je kupî bròd (AD)*; *uobič. pogotòvo*

navlãš,* *pril.* – navlastito, osobito, potpuno: *Tò ti je navlãš îsto! (ŽK)*

navõlît, -võlin – navaliti: *Navõlîli su na frîški krùh i mãsline... (MJ)*

navõlivot, -võlîjen – navaljivati: *Põceli su navõlivot furèšti, mõgla bi bìt dobrã sezõna!*

navõrnît, -võrnen – nakalemiti, navrnuti: *Tukò mi navõrnît vòjku... (IN)*; *usp. navãrcot*

navrãšcèn(i), -a(o), -o, *prid.* – izbrazdan, naboran: *Vãs mi je navrãšcèn ovî mõi navrãšceni vrõt; Svã mi je navrãšcèna ovã navrãšcèno rûkã; Kojè navrãšcèno stvorènje!*; *usp. nagrišpõn*; (v. 1.1.4.2.)

navrășcîit se, -in se – naborati se: ...*navrășcîiceș se kakò neșumpreșôna koșÿja!* (IN); *usp.* nagrișpă(t) se

năvrime, *pril.* – na vrijeme: *Ne bôj se, jòș je năvrime pôc na vapôr;* *supr.* kăsno

năvrot-nănos, *pril.* – u žurbi, brže-bolje: *Demetrije je pobîga năvrot-nănos na Fôr...* (Kru.)

navûc, -vûcèn – 1. navući odjevni predmet: *Navûka je nò se koșÿju od lavûra;* *usp.* obûc 2. navući na sebe što loše (bolest, gnjev, zavist...): 3. navući brod na žalost: *Jestè navûkli gajètu?*

navukÿvot, -cîjen – 1. navlačiti odjevni predmet: *Cèkoj, navukÿjen calcète!;* 2. izvlačiti brod na žalost

nazdrăvit, -in – nazdraviti: *Otăc je nazdrăvi svîma...;* *usp.* nazdrôvjăt

năzdravo, v. **năcilo**

nazdrôvjăt, -ôvjon – nazdravljati pijući, čestitati; *usp.* nazdrăvit

nazobă(t) se, -zôbjen se – nazobati se (zrna, bobica, grožđa...): ...*i kôficu grôžja da se nazôbje bîdni indebulivèni študênt* (IN)

nazôdnju, **nazôlnju**,* **unazôlnju**,* *pril.* – na kraju, na kraju krajeva: *Pôk nazôdnju, nîsôn jò krîv za svè tò!*

nažèc, -žègnen – pripaliti: *Nažèga je španjulèt na žerăvu...* (IN); *usp.* užèc, prižîgot

nažežîn, v. **žežîn**

nažrît se, **nažeră(t) se**, -žèren se – najesti se, nažderati se: *Jesî se năžorla, vrôga izîla!* (o kozi); *usp.* žerăt

nažÿjăt, -žÿjon – nažuljati: *Umorîceș se / nòge nažÿjăt / ma me nêceș çapăt!* (Po)

nažuntăt, v. **dožuntăt**

necesitôd,* -i ž (st.ven *necessitate*) – potreba, nužda, oskudica; *uobič.* potriĳba

nedăca, -e – 1. nevolja, nedaća: *Èvo, nedăca za nedăcon!;* *usp.* nesrića, nevôja, pègula; 2. bolest grozda na vinovoj lozi, pepelnica; *usp.* peronôspera, filosêra

nedîja, -e – dan u tjednu, nedjelja: *Jedvă cèkon ka(d) ce dôc nedîja;* (v. 1.2.8.2.);
- *Nedîja o(d) pôlme* – vjerski blagdan, nedjelja prije Uskrsa, Cvjetnica

nègocjônt,* -a (tal. *nègoziante*) – trgovac, prekupac: *Vèc nî negocjônti(h), sà(d) su zădruge!;* (v. 1.1.3.4.)

nèhaja, -e – nehajna, nemarna osoba; (v. 1.1.6.1.)

nèhotice, *pril.* – nenamjerno, nehotice: *Nîsôn ga udrî hòtimice nègo nèhotice!;* *usp.* nonvolèndo

nekă – neka: 1. riječca za tvorbu imperativa: *Nekă bÿde tăko!;* 2. iako, premda: *Èvo i njèmu dîl, nekă nî mōga dôc.*

nelăgodan, nelăgodni, -a(o), -o, *prid.* – slabašan, bez snage: *Pròpja je nelăgodan ovî... nelăgodni covîk; Pròpja je nelăgodna ovă... nelăgodno ženă; Kojè nelăgodno stvorênje!;* (v. 1.1.5.2.)

nemîga, v. **nimîga**

nemîli, -a(o), -o, *prid.* – 1. nemio, nedrag; 2. strašan u smislu ‘jako dobar’: *Provô son njegòve ricète, dvi-trî su nemîle!* (MJ)

nemîlo, *pril.* – nemilice: *Istîka ga je nemîlo.*

nèmoć, -i, ž – tjelesna slabost, bolest: *Nèmoć te odnîla!;* (v. 1.7.4.); *usp.* debulèca; (v. 1.1.5.2.)

nenaućan, -ni; -a(o), -o, *prid.* – nenaviknut: ...*onăko nenaucni pò moru* (IN)

nenodînja,* -e – neugodno iznenađenje: *Kojă je tò bîla nenodînja!*

nenôvidan, -dna, dno – zavidan

nenôvidit, -in – zavidjeti komu

nenôvidnost,* -i ž – zavidnost

nepajènat,* nepacjènti; -a(o), -o, *prid.* (prema tal. *paziente*) – nestrpljiv: *Pÿno je nepacjènat ovî... nepacjènti covîk; Pròpja je nepacjènta ovă... nepacjènto ženă; Kojè nepacjènto dîtè;* *usp.* pacjènat; (v. 1.1.6.3.)

nepriĳatej, -a – neprijatelj, protivnik; *usp.* protîva; (v. 1.1.3.3.)

neprôvda, -e – nepravda: *Ûvik je bîlo i bîce neprôvde!;* *supr.* prôvda

nèput, -a (stdlr./lat. *nepos*, tal. *nipote*) – bratov ili sestrin sin, nećak: *Ôn je, bomè, mèni nèput;* (v. 1.1.3.1.)

nèputa, -e (v. nèput) – bratova ili sestrina kći, nećakinja: *Onă je mèni nèputa;* (v. 1.1.3.1.)

nërot, nëren – roniti: *Mòre òn nërot na dvòdest mètri(h) kakò hòce!*; *usp. ronit*; (v. 1.1.6.4.)

nerulìn, -a, m – letvica koja dijeli staklo na prozorima ili vratima

nervòz, **nervòž**, -a, m (tal. *nervosità*) – nervoza, nestrpljenje: *Ćapòjè me nervòz*; (v. 1.1.5.2.)

nervòz, **nervòž(i)**, -a(o), -o, *prid.* (tal. *nervoso*) – nervozan: *Kojà nervòzo ženà!*; (v. 1.1.6.2.)

nervòzast, **nervòžast(i)**, -a(o), -o, *prid.* (prema tal. *nervoso*) – sklon nerviranju: *Òn ti je ùvik bì tãki, vèce nervòžast, tò mu je po ràci!*; (v. 1.1.6.1.)

nervòzasto, **nervòžasto**, *pril.* (prema tal. *nervoso*) – nervozno: *...išće nervòžasto po žepìma (IN)*

nervozitòd, -i, ž (stven. *nervositade*) – razdraženost, nervoza: *...plìvon, plùton..., pròpja ćùtin kakò mi mòre vùcè vònka onù nervozitòd (Cima)*

nesrìca, -e – 1. velika nezgoda, nesreća: *Dogodìla se vèliko nesrìca!*; *usp. nedàća, nevòja*; 2. nevaljalac: *Pùš' cà otù nesrìcu, otù nevòju!*

nesrìcni, **nesrìtnji**, **nesrìknji**,* -a(o), -o, *prid.* – *Pòk, ca gã ìmote amòrte sa tìn nesrìtnjin težòkòn... (IN); ... parì kakò da je nìki nesrìtnji težòk iskrèni sìc vedrijòle po njèsdemu (Kru.)*

nesrìcnjok, **nesrìtnjok**,* -a – 1. nesretnik; 2. *fig.* mangup: *Ne hòd mi vèc nà oci, nesrìtnjok jedòn! (IN)*; (v. 1.1.6.1.)

nesùden(i), -a(o), -o, *prid.* – koji se neće ostvariti: *Dòša je èpeta pòd ponìstru nesùdene... (IN)*

něšestan, -sni, -sna(o), -sno, *prid.* (hibr. prema ve. *sesto*) – neskladan, neugledan, *supr.* šestan (v. 1.1.4.2.)

něšpula, **něšpola**, -e (ve. *nespola*) – mušmula (stablo *Mespillus germ.* i plod); (v. 1.5.3.2., 1.3.12.)

netàt, -òn (ve. *netar*) – rasplesti, razmršiti, otkačiti (o ribarskim alatima): *Tukò netàt ovè mrìže!*

něto,* *pril.* (ve. *neto*) – čisto, jasno;
- *ščěto-něto* – jasno i glasno

netopìr, **matopìr**, -ìrà – šišmiš;
- *pòl mīša-pòl netopìrà* – veliki noćni leptir

neumìtan, neumìtni, -a(o), -o, *prid.* – nevješt, onaj tko ne umije: *Pròpja je neumìtan ovì tvòj... neumìtni sìn!*; *Pròpja je neumìtna ovà tvòjà... neumìtno ćèr!supr.* ùmitan

něvajo! – *uzvik*: nije dobro! neće ići!: *Něvajo, provòj jòš jedòn pùt!*; *usp. supr.* dobrò je!

nevêra, -e (ve. *nevera*) – naglo nevrijeme na moru s grmljavinom, kišom i vjetrom koje kratko traje: *Mògla bi nevêra!*; (v. 1.4.8.1.)

neverìn, -a (ve. *neverin*) – manja *nevêra*; (v. 1.4.8.1.)

nêvica, -e – vrsta cvijeća; (v. 1.5.3.6.)

nevìsta, -e – sinova ili bratova žena, snaha; (v. 1.1.3.1.)

nevìstica, -e – 1. mladenka, nevjesta; *usp.* spòza; 2. naziv odmila za mladu snahu; (v. 1.1.3.1.)

Něvjork,* **Nòvijork**,* -a (engl. *New York*) – New York: *Jòvì non se bòrba iz Něvjorka*; (v. 1.2.1.9.)

nevòja, -e – 1. bijeda, siromaštvo: *Bìlo je ondà tēško - glòd i nevòja!*; *usp. nedàća*; 2. nevaljalo čeljade: *Mòla cà tù nevòju, tēga nesrìtnjoka!*; *usp. nesrìca*; (v. 1.1.6.1.);
- *za nevòju* – u slučaju nužde, manjka: *Ako nì frìškega, za nevòju mòre bìt i onì iz lătice... (Cel.);*
- *glòd i nevòja; tūgà i nevòja* – kaže se za razdoblje neimaštine

nevòjan, nevòjni; -a(o), -o, *prid.* – 1. siromašan, bijedan: *Pròpja je nevòjan ovì... nevòjni susìd*; 2. u lošem stanju: *Pròpja je nevòjna ovà... nevòjno katrìda*; 3. slabašan: *Kojè nevòjno dītè!*;
- *trùdan i nevòjan* – umoran i slab: *Trùdni i nevòjni, arivàli onì u jedòn dolàc...*

něvrime, -na – oluja, nevrijeme: *Ucinìlo je nēvrime bàš ka(d) smo hodìli pù(d) doma*; *usp. nevêra*; (v. 1.4.8.1.)

nì, **nī** – nije; *konjug.* nīsòn, nīsì, nì, nīsmò, nīstè, nīsù: *Nì tò bì òn; Nì mi drògo...*

ni¹ *vezn.* – niti, ni: *Nì ga bìlo vùdit, ni njèga ni bràta mu*; *usp. nī*

nì²,* **nì**,* *zamj.* – im: *Nì ni tò bìlo drògo cùt; Svìma onìma ca nì je posòl ... (Cima)*; *nov. in*

niânci, **niânka**, **nânka**, **nònci**, **nònka**; v. **njânci**

nicesa, *zamj.* – ništa, ničega: *Pösli onëga rãta nĩ bilo nicesa po butĩgima.*

nìcihov, **nìcikov(i)**, -a(o), -o, *prid.* – 1. nečiji; 2. ničiji

nìcot, -nìce – izniknuti: *Pöcela mi je blĩtva nìcot, vajãce mi je zalĩt; usp. kĩcot, izniknit*

nĩdra, nĩdor, nĩdrih, *sr mn* – prsa, grudi, njedra: *Stãvila je pĩsma u nĩdra; (v. 1.1.4.1.)*

nĩkad, *pril.* – 1. nikada: *Nĩkad prĩ se nĩ möglo hodĩt ovãko obucẽn po Pjãci...; 2. nekada: Nĩkad prĩ se möglo...*

nĩkako, *pril.* – 1. ni na koji naćin, nikako: *Ne mögu nĩkako dõc; 2. nekako: Svĩ su nĩkako dižgracjõni...*

nĩkakov(i), -a(o), -o, *prid.* – nikakav: *Ne bojĩn se jõ nĩkakovega lavũra; supr. svãkakov; usp. kakõv*

nĩki, nikã, nĩko, *zamj.* – bilo koji, neki: *nĩki covĩk; nikã žẽnska; Kãd u nĩko dõba, ãvo ti njẽga!*

nĩkidon, *pril.* – prije nekoliko dana, nekidan: *Vĩdi son ga nĩkidon, parĩ mi je dõbrega zdrõvja.*

nĩko, **nĩkor**,* *zamj.* – 1. nitko: *Nĩko nĩ bĩ dõša; Nĩkor ništa ne govõri... (Cel.); 2. netko: Nĩkor je dõša na vrõta; supr. ãkor*

nĩkolic, *m mn* – nekoliko njih, nekolicina: *Rẽka son nĩkolicima, ma nĩ pomõci! (ŽK); usp. svĩkolic*

nĩkoliko, *pril.* – nekoliko: *Slãbo smo ãapãli – nĩkoliko škarpuĩnih; Bĩ je u nõs dõma nĩkoliko pũti(h).*

nĩmãt, nĩmon – nemati: *Nĩmon munĩte, mõli, dãcu ti dvõ cũkara!; Nĩmo õn ni krĩžã Bõžjega!; Nĩmomo mi ništa s õtĩn cã govõriš.*

nimĩga, **nemĩga**, *vezn.* (prema *ve. mĩga*) – kamoli: *Ma nimĩga nĩsũ konopẽ zvõni(h) potezãli... (IN); Ne bĩ ti dõ ovẽga recãma ni za sũho zlõto, nemĩga za tẽga tvojjẽga; usp. mĩga*

nimo, *pril.* – mimo: *Pasõ je nimo mẽne i okrẽnĩ je glõvu na drũgu bõndu!*

nĩndera, *pril.* – 1. nigdje: *Nĩ ga vĩdit nĩndera; 2. negdje: Tãmo nĩndera, nãvar Brũsja... (Cel.); supr. svũdera*

nĩsko, *pril./ nižje*, *komp.* – nisko/niže: *Stãv tõ mãlo nižje!; supr. visokõ/vĩšje*

nĩsõn, nĩsõn – nizam: *Nĩsõn nĩkad bĩ u Zãgreb; Nĩsõn ga vĩdi võnka; supr. jesõn*

nĩstarmo, *pril.* – nizbrdo: *Ne hõd tãmo, põceš nĩstarmo!; Dvõ pũtã je prõva od levũta išla nĩstarmo (FN); supr. ãzbardo*

nĩšto, **nĩštõ**, nĩcega, *zamj.* – nešto: *Ćapãli smo ništõ mãlo gĩri(h) i tõ je svẽ!; Od nĩcega tukõ umrĩt! (FN)*

nĩt, nesẽ – nositi jaja: *Ovã golovrãtica mi nesẽ svãki dõn, a ovã drũga nesẽ... kã(d) je ãapõ võja; usp. snĩt*

niz, **nis**, **niza**, *prij.* – niz (o kretanju s višega na niže): *Grẽ niz Bũrak, ...niz vĩtar, ...nis cẽstu, ...nis kõlu; ...niza skãle; supr. uz, us, ãza, usp. kroz*

nĩzak, nĩski; niskã, nĩsko; niskõ, nĩsko, *prid.* – nizak: *Nĩzak je... nĩski bõr; Niskã je... nĩsko smõkva; Niskõ je... nĩsko bãrdo.*

nĩzbardica, -e – nizbrdica: *Hõd polãko po ovõj nĩzbardici, mögla biš popũznit!; supr. ãzbardica; (v. 1.2.1.1.)*

nĩzbardo, *pril.* – nizbrdo: *Lakõ je hodĩt nĩzbardo!; supr. ãzbardo; usp. niz*

nĩžji, -a(o), -e, *prid.* (*komp. od nĩski*) – niži: *Õn je, bomẽ, nižji o(d) tẽbe; supr. vĩšji*

nõ, *prij.* – na (uz nenaglašene osobne zamjenice): *nõ me – na mene; nõ te, nõ se; ali: na nõs, na võs, na njĩh.*

nõ nj – na njega: *Kãd, ãvo ti je, pikĩro onã nõ nj... (IN); usp. zõ nj*

nõbõj,* nõbõja *m* – 1. nateklina nastala nabijanjem noge u cipelu; (v. 1.1.5.2.); 2. gnojna upala: *Ne hõd bõs po mũl-skoj pišõti, dobĩceš nõbõj!; (v. 1.1.5.2.)*

nõc, **nõc**, *pril.* – na što, na ćemu: *Nĩmomo nõc ispẽc dvĩ rĩbe! (IN); Ma znõte nõc se iša žãlit? (IN); usp. põc, zõc*

nõcĩn, nõcĩna – naćin: *Ma jẽ tõ nõcĩn, beštĩmãt ĩspri stõre ženẽ, vẽj se dẽset pũti(h) zlãmenola!; usp. mõd*

nõc (se), nõjden – 1. naći: *Ne mögu nõc õcõlẽ!; 2. sastati se, naći se: Kã(d) cẽmo se ãpeta nõc?;*

- **nõc se na tlẽh** – pasti: *...da se onĩ pakẽt, dĩ piše ‘ne tumbaj’, ne nõjde na tlẽh (IN)*

- **nõc se na cũdo** – naći se u zbudujućoj situaciji, ne znati što poduzeti

nõc, nõcĩ – noć: *Po dnevũ se lavurõ, a po noćĩ se spĩ!; (v. 1.2.8.1.)*

nõdã, -ẽ – nada, nadanje: *Tõma se upũtĩ uza skalĩne vãs pũn nõdẽ (IN); usp. nodõnje;*

- **fõlšõ nõdã** – zavaravanje samoga sebe

nõdã(t) se, nõdon se – nadati se: *Ne nõdoj se već, sãd je gotõvo!; star. nodĩjot se; usp. ãfot se, uzirot se*

nodìjot se,* -ìjen se – nadati se: *I kà(d) se vej nìko nì nōdìjo... (IN); nov. nōdà(t) se*

nodônje, -a – nada, nadanje: *Dòkli je životà, dòtli je i nodônja!; usp. nōdà, ùfonje*

nogà, -ê – noga; (v. 1.1.4.1.);

- *Nōge me tradìjèdu* – Izdaju me noge (teško mi je hodati)

- *od mōlih nōg* – od djetinjstva

- *hodìt nānoge* – íci pješice

- *potēzūt nōge* – sporo se kretati

- *pūt pòd noge* – krenuti pješice

- *bìt is jednōn nogōn u grēb* – biti vrlo star i nemoćan

- *dìgnit se na līvu nōgu* – biti zlovoljan bez vidljivog razloga: *Òl' si se danàs dīga na līvu nōgu!?*

nōgal, nōgli; nōglà, nōglo, *prid.* – nagao po naravi: *Pūno je nōgal... ovì nōgli covìk; Pūno je nōglà... ovà nōglo ženà; Kojè nōglo dītè!*

nogāvica, -e – nogavica hlača

nogìce, -e – nožice (jestivi dijelovi); (v. 1.1.4.3.)

nōglìt, nōglin – žuriti, naglo djelovati: *Nemōj nōglìt, promìsli jòš mālo!*

nōglo, *pril.* – naglo: *...a onì nōglo potēgnedu i vèce od jednēga ošīne! (IN)*

nōgnet(i), -a(o), -o, *prid.* – nagnut: *nōgneti bròd, dobrò je nōgnet; nōgneto jèdrilica, dobrò je nōgnetà; nōgneto stablò*

nōgnìt (se), nōgnen – 1. nagnuti se: *Ne nagìnj se priko ponìstre!; 2. nagnuti na jednu stranu: ...nōgnìt ùho na ràdio (IN); 3. ispijati: ...nōgnìt iz damjōne (IN)*

nòhat, nòhta – nokat: *...vèlik kakò nòhat od mōlega pārsta (IN); (v. 1.1.4.1.)*

nōj- – naj- (prefiks za tvorbu superlativa): nōjbòji, nōjgòri; nōjvèci, nōjmānji; nōjranìje, nōjkasnìje; ...

nōjprì, *pril.* – prvo, najprije: *Nì kàd, nōjprì dōni su kròtki da krāci ne mōredu bìt ... (IN)*

nòko,* *pril.* – onoliko: *Čapò son nòko kòko mi je potrìba za obìd; usp. kòko, tòko, vòko*

nòkolo,* – uokolo, naokolo, uokrug: *Nòkolo Vèle gustìrne promìnìli su salìž; uobič. òkolo*

nòliki, nòki, v. **onòliki**

nòliko, v. **onòliko**

nòna, -e (tal. *nonna*) – baka: *Mojà se cēr zovè, bomè, kakò i njejìna nòna; usp. bižnòna; (v. 1.1.3.1.)*

nònculo, -a (ve. *nonzolo*) – crkvenjak: *Ni nònculi, ni remète... (IN); usp. remèta; (v. 1.6.1.5.)*

nongemāl,* *pril.* – (ven. *non ghe mal*) – koje nije loše, dobro: *Pasāce nongemāl āko ga gebìro sòmo mūlta (IN)* – Još će dobro proći ako ga zapadne samo globa: *A jednà, onāko nongemāl, pikìro na njèga (IN)*

nònica, -e (*hibr. dem.* prema tal. *nonna*) – bakica: *Inkontrāle se dvì nònice... (Cel.); usp. nòna*

nònka, nònci, v. **njānci**

nonvolèndo,* *pril.* (tal. *non volendo*) – 1. nehotice; *uobič. nēhotice; 2. praveći se 'kakò da nēce'*

nopārstak, -pārška – naprstak; (v. 1.2.4.2.)

nòpàst, nòpasti ž – 1. ono što vodi u grijeh, napast; 2. zavodnik, napasnik: *Lārga se tē nòpasti!*

nòpoko, *pril.* – naopako, s krive strane: *Obūka si košùju nòpoko; supr. nòprovo*

nòpokon, *pril.* – napokon: *Nòpokon je dōša!; usp. finalmēnte, na kùdnju, na cēncu cēncà*

nòprovo, *pril.* – s prave strane: *Ovì māntel se mōre nosìt i nòprovo i nòpoko; supr. nòpoko*

norāk, nòrkà – vrsta morske ptice, gnjurac, ronac, 'morski vranac', 'vranac kukmaš' (*Phalacrocorax aristotelis*): *U devèti mīsec mōre se vīdit norāk po vālima; usp. nèrot; (v. 1.5.2.1.)*

normālan, normālni, -a(o), -o, *prid.* (tal. *normale*) – normalan: *Ma jē òn normālan!?!; (v. 1.1.6.1.)*

normālnò, *pril.* (tal. *normale*) – normalno: *Njōj mōli jòš ùvik pišò u postèju, tò nì normālnò!*

nòròd, nòròda m – narod, puk: *...pròvi provcòsti likòr od nòròda (IN)*

nòròv, norāvi – narav: *...za vīdit kojè je òn norāvi.*

nòs, nòsa; *mn nòsi* – nos: *Òn ìmo līpi bokùn nòsa!*

nosät, nosäti; -a(o), -o, *prid.* – koji ima velik nos, nosat: *Pròpja je nosät ovî... nosäti covìk!*; *Pròpja je nosäta... ovà nosäto ženà!*; *Kakò je nosäto ovò stvorênje!*; (v. 1.1.4.2.)

nõse – 1. natrag, nazad: *Vrõtìli su se nõse iz Amèrike*; *Kakò je puhàlo tukàlo mi je hodìt nõse guzìcon!*; *Àla, stäv nõse svè na svojè mìsto!* (FN); 2. unazad, prije: *Vìdi son ga nõse trî dôna*; *usp. odiznõse*

nosēcà, **nosēcà**, *prid.* – trudna, trùhla: *Ženà mu je èpeta nosēcà*; *usp. trùhla*

nosìt (se), nõsin – 1. nositi, prenositi: *Ca nõsiš tãko ùzbardo?*; 2. odijevati se: *Onà se nõsi kakò da je princìpèsa.*

nõstòjot, -stòjin – nastojati radeći: *Nostòjmo iskarcät ovò dônoçi!* (ŽK)

noštròmo, -ota (tal. *nostromo*) – vođa palube: *Na svãkemu vapôru bùde noštròmo*; (v. 1.4.6.)

notät,* -ôn (tal. *notare*) – zabilježiti, zapisati: *notät u líbar*; *uobič. zapìsät*; (v. 1.1.6.5.)

nòv(i), -a(o), -o, *prid.* – nov: *Pròpja je nòv... ovî nõvi špãher*; *Pròpja je nõva... ovà nõvo metlà*; *Ovò je nõvo cùdo!*

novcät, novcäti; -a(o), -o, *prid.* – potpuno nov, novcat; samo u *izr.*:

- **nòv novcät**, **nõvi novcäti** – potpuno nov: *Obũka je nõvi novcäti veštít kakò za na tònce.*

novãlica, v. **navãlica**

novêmbar,* -bra (tal. *novembre*) – studeni; *uobič. jedanaèsti mìsec*; (v. 1.2.8.3.)

novêna, -e (ve. *novena*) – ciklus obreda i molitvi pred Božic, devetnica: *ũra od novêne*

Nòvijork,* v. **Nèvjork**,* s

novinà, -ê –zapuštena zemlja privedena kulturi; *supr. starinà*; (v. 1.2.1.2.)

novitòd, -i, ž (stven. *novitade*) – novost: *Jesì cù za ovù novitòd?*; *Ondà, kojè su novitòdi?*; *usp. vîst*

nozďarva, -e – 1. nosnica (kod čovjeka); (v. 1.1.4.1.); 2. nozdrva (kod životinje); (v. 1.1.4.3.)

nòž, nõžà; *mn nõžì* – nož: *Ìmoš bokûn nõžà za ocìstít ovò rìbe?*; (v. 1.3.2.3.)

nožica, -e – otvor na mijehu gdje je bila noga kozi: *Kad se nõsi mîh ondà se pãrsti jedné ruké uvucèdu u nožicu, a drùgon rukôn se çapô ũšće* (ŽK)

nòžice, -ih ž *plt* – pribor ili alat za rezanje, nožice, škare; (v. 1.2.4.2.);

- **nòžice od lamarìna** – škare za rezanje lima

- **nòžice od rìza** – škare za rezidbu loze

nùdit, -in – nuditi: *Nùdili su mu bòje mìsto...*

nùje, v. **onùje**

nũtra, *pril./ nutrijè*, *komp.* – unutra / još dublje unutra: *Hubòtnica je utèkla jòš nutrijè nègo ca son mìsli.*

nj, **nje**, **njèga**, *zamj.* – njega: *Bòje ti se ne intrigòvät û nj (ũ nje, u njèga)!*

njãkara,* -e – 1. obraz s velikim nosom; 2. *fig.* glava: *Bèba pãla na tlèh, razbìla njãkaru...* (Cima); 3. dječja trubi-ca

njãnci, **njãnka**, **njãnke**; **nãnka**, **nãnke**; **nãnci**; **nõnka**, **nõnci** (ve. *gnanca*) – niti, ni najmanje: *Ma ca mî njãnke ovòda mîra ne dõtè!* (Pi); *Drugacìje nãnke nè znodu!* (Cel.);

- **njãnke bàda!** – kao da me ne vidi!

- **njãnci nãpamet!** – ni pomisliti! da ti nije palo na pamet!

- **nãnka da je pò(d) zube** – ni za jedan zub (nedostatak hrane)

- **njãnci per sònjo** – ‘niti u snu’

njegòv, **njegòva**, **njegòvo**, *zamj.* – njegov: *Oženì se njegòv brät.*

njejìn, **njejìna**, **njejìno**, *zamj.* – njezin: *Udãla se nejèjina mlãjo sestrã.*

Njemãc, **Njemca**; **Njemica**, -ice; **njèmaški**, -ega (*star.* Tudèšak, Tudèška, tudèški) – Nijemac, Njemica, njemački: *Oženì se je za Njemicu.*

njènte,* *pril.* (ve. *gnente*) – ništa; u *izr.* poput:

- *bôn da (far) njênte* – ni od kakve koristi; fig. lijenčina

- *non fã njênte* – ništa zato

- *dôlče far njênte* – blaženi nerad

njihov, njihova, njihovo, *zamj.* – njihov: *Môli je njihov sîn! Tò je njihovo dītè, bomè njihova cêr!*

njök, -a (ve. *gnoco*) – 1. okruglica; 2. čvoruga: *Kakò se udrî, dôša mu je njök na celò; usp. njöki; (v. 1.1.5.2.)*

njöki, -ih *m mn* (ve. *gnochi*) – okruglice od tijesta ili krumpira: *Pašticôda vajô da bûde, bomè, sa njökima; usp. njök; (v. 1.3.11.2.)*

njüfer, -a (prema njem. *Jungfer, Jungfrau* - djevojka) – djevičnjak, himen; (v. 1.1.4.1.)

njüferica, -e (*hibr. dem.; v. njüfer*) – nevina djevojka: *Onà je još ùvik njüferica!; usp. verđinèla; (v. 1.1.3.3.)*

njûnje, -eta (ved. *gnuncalo*) – 1. koji govori kroz nos; 2. nadimci: *Njûnje, Njûnkalo; (v. 1.1.5.2.)*

- obadät**, -ôn (tal. *abbadare*) – poslušati, obazreti se: *Ne obadôj ga!*; *usp.* badät, obazìrot se
- obadövät**, -öjën (tal. *abbadare*) – obazirati se; *usp.* badövät
- öbadvô**, *broj* – oba (dvije muške osobe); *usp.* öbedvî
- obahodît** -in – 1. obilaziti bolesnika, roditelje...; 2. obilaziti posjed; 3. obilaziti oko nekog zdanja; *usp.* obôc, vižität
- obandunät**,* *v.* **abandunät**
- obarstît**, -î – 1. izbaciti prvi cvat, zepsti; 2. izjesti prvi cvat, obrstiti: *Kozà je obarstila svè bôrse, kolikogôd je imâla brandâja!*; *usp.* barstît
- obârve**, -ih *ž mn* – obrve: *Bomè, poznâješ ga, ìmo vèlike i gûste obârve*; (v. 1.1.4.1.)
- obatölît**, -tölin – oboriti s nogu: *Ne möreš potègnît iz damjône nâ glodno, obatölîce te!* (IN); *usp.* otrüpît; (v. 1.1.6.2.)
- obavîstît**, -in – obavijestiti: *Obavîstîli su ga da mu je sîn pogîni*; *usp.* avertît, avizät
- obâvit**, -in – uraditi, učiniti posao: *Àla dâ, i tò smo obâvili!*; *usp.* finît, ucinît
- obazìrot se**, obazìren se – obazirati se; *usp.* obadövät
- obazrîv**, obazrîvi, -a(o), -o, *prid.* – obazriv: *Pröpja je obazrîv... ovî obazrîvi mladîc; Pröpja je obazrîva... ovâ obazrîvo dîmjâ; Kojè obazrîvo dîtè!*
- obazrîvost**, -i – uviđavnost, obazrivost: *...škojôrsku obazrîvost / do danäs se sacuvâlo (Po)*
- obecät** (se), obecôn (se) – 1. obećati nešto: *Ne mögu ti ništa obecät*; 2. obećati se komu (o udaji): *Onâ mu se obecâla prî nego je îša u vöjsku.*
- obecônje**, -a – 1. obećanje; 2. zaruke
- obecövät**, -öjën – obećavati: *...pöce je prešidênte obecövät na svù šesnâste (IN)*
- öbedvî**, *broj* – obje (dvije ženske osobe); *usp.* öbadvô
- öber**, -a (njem. *ober* – nad, viši) – natkonobar: *Govöri da ôn nî kõnobar, da je ôn öber!* (IN)
- öbičan**, öbišni; -a(o), -o, *prid.* – običan, uobičajen: *Pröpja je öbičan ovî ... öbišni obîd; Pröpja je öbišna ovâ... öbišno vecèra; öbišno îcè; usp.* öbišno
- obîd**, obîda – objed, ručak; *usp.* rücäk; (v. 1.3.4.1.)
- *po obîdu, pöslî obîda* – nakon ručka
- obîdvot**, obîdvon – ručati: *Mî obîdvomo ìvik jüšto u pödnê; usp.* rücät
- obilâšcina**, **obilônca**, -e – obilnost, brojnost: *...da su böja vrimenâ, nî ca se höce, nî tè obilâšcine... (IN); U tò dõba nî bîlo obilônca... (Cel.)*
- obilät**, obiläti, -a(o), -o, *prid.* – obilan, izdašan: *Pröpja je bî obilät ovî... obiläti obîd; Pröpja je bîla je obiläta ovâ... obiläto vecèra; Kojè obiläto îcè!; ...dönîla je obilätu dötü (IN)*
- obiläto**, *pril./ obilatîje*, *komp.* – obilato, izdašno/izdašnije: *Bîlo je obiläto za îst i pît; ...a kühinju mi, šjôr kurôt, poškröpte mâlo obilatîje!* (IN)
- obîlît**, obîlin – 1. obojiti u bijelo: *obîlît kâmaru*; 2. oličiti vočku (zaštita od štetočina); 3. odstraniti koru od stabla (*npr.* bora)
- obîsit** (se), obîsin (se) – objesiti (se): *Obîsi je bandîru ...; Obîsi se na konöp o(d) zvöna (IN); usp.* obisîvot;
- *obîsit gâce na šcöp* – ostati bez ičega
- obisîvot**, obisîjen – vješati: *Kogôd da je intrô u Kürsalon obisîvo je jaketûn na pikatabâri; usp.* obîsit
- obîšen(i)**, -a(o), -o, *prid.* – obješen: *Kâd je obîšen ovî... obîšeni konöp?; Od jütos je obîšena ovâ... obîšeno bandîra; Svò je obîšeno ovò cvîce; Pasöjêdu priko Rîve onâko obîšeni, pösponi... (IN)*

òbišno,* *pril.* – obično, uobičajeno: *Òbišno dõjde ucinìt ðìr po rìvi sa ženòn, ma sòmo lìti!*

oblìca, -e – vrsta masline; (v. 1.5.3.1.)

oblìcot, -en – kružiti, oblijetati tražeći ili očekujući što: *Tvõj sîn je pòce oblìcot oko éerè mi, òl' nìsì znò?*

òbliga,* -e, **òbligò**,* -a, **òblig**,* -a (ven. *oblìga*, tal. *obbligò*) – obveza, dužnost;

- *fòra de òbligò* – oslobođen obveze (*npr.* vojne službe)

obligacjùn,* -ùni, ž (tal. *obbligazione*) – obveza, obveznost iz zahvalnosti: *Nè znon ðì ću i kakò ću tò obãvit, ma znòn da mi je tò vèliki obligacjùn; usp. dovèr*

obligàt (se), -òn (se) (tal. *obbligare*) – 1. obvezati (se): *Obligãli su se ubìt kozlìca za ga prodàt (VM)*; 2. dugovati uslugu: *Obligãće me pòc nalìvãt terãcu.*

òbligò,* v. **òbliga**,*

obligòn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema tal. *obbligare*) – obvezan, zahvalan, onaj tko duguje uslugu: *Onò ca se rèce - obligòn do krãja životà (IN)*

oblìja, -e – krušne pogačice punjene suhim groždem, tradicion. slastica za blagdan Svih svetih; *usp. fãve-di-mòrti*; (v. 1.3.9.2.)

oblìt, oblìjen – obliti: *Oblì me je pòt ka(d) son tò vidi!*

oblìvãt, -ìjèn – oblijevati: *Pòce me je već i pòt oblìvãt...*

oblìzãt (se), -lìžen (se) – oblizati (se): *Kakò mãška pjãt oblìže... (Po)*; *Mãška se je oblìzãla.*

- *oblìzãt pèšnje* – polizati usne (znak zadovoljstva hranom ili pićem)

oblìzìvot (se), -lìzìjen (se) – oblizivati (se): *...pòceli su oblìzìvot pèšnje (IN)*

oblòci(t) se, oblòci se – oblačiti se (o nebu)

òblocno, *pril.* – oblačno: *Jè da je òblocno, ma nì kìše; usp. ingarbujòno*; (v. 1.4.8.1.)

òblok, -a – oblak: *Pòceli su se kùpit òbloci odìzdòla.*

oblokà(t) se, oblòcen se – opiti se, oblokati se: *Bòrami, lìpo se òbloko ovèga pùtã; usp. opì(t) se*

obnemòc, -mògnen – izgubiti snagu, iscrpsti se: *Obnemòga son! (FN)*; *usp. iznemòc*

obnevìdit, -vìdin – izgubiti vid na trenutak, zamračiti se pred očima, obnevidjeti; *usp. ocòrovit, oslìpìt*

obo, *vezn.* – o čemu ili o komu: *obo tèmù – o tome: ...ca pensãju obo nikìma... (Cel.)*

obòc, obòjden – posjetiti, pogledati, obići: *Ìšla son je obòc, u postèju je; Vrìme dõjde i obòjde... (Po)*; *usp. obahòdit, pohodìt, vižìtãt;*

- *obòc svìta* – naputovati se: *Kolìko je òn obòša svìta dòkli je navigòvò, ni jò nè znon!*

òbod, -a – velika muhe čiji ubodi peku, obad (*Tabanidae*): *Ubãdolo me je dèset òbodi(h) u dèse(t) minùti(h)!;* (v. 1.5.1.4.)

òboj! *uzv.* – jao! ajme!: *Òboj mènì!; Òboj ti ga se njèmù! – Jao meni!; Jao si ga njemu!*

obòjkãt, obòjce – jadikovati, zapomagati: *...rãnjeni partizãn pòd pròvu obòjce, stènje...(IN)*; *Svãku vècer je mãti obòjkãla u gòrke sùze (Cel.)*; (v. 1.1.6.5.)

obogãtìt se, -ãtin se – obogatiti se: *Nì se obogãti svãk kò je pòrti.*

obòlìt, obòlin – oboriti: *Vìtar mu je obòlì kòkot frìzùru kakò nepotãkjonu mladìcu lozè (IN)*

oborìt(i), -a(o), -o, *prid.* – odabran, vrstan, u *izr.* *oborìto rìba*: *Komòrca, jubìn, zubãtac, ...tò je oborìto rìba!*

obòrìt, obòrin – preliti vrućom vodom, obariti: *Còrne mãsline je dòsta obòrìt sa vrìlon vodòn; usp. opãrit*

obrãt, obèren – obrati: *Jestè obrãli mãsline?*

obrèst, obrèstèn – obrasti (raslinje, kosa, brada...): *Poglè(j) ga, cìli je obrèsa u bròdù!*

obrìt, **obrìjot** (se), obrìjen (se) – obrijati (se): *Barbìr ga je obrìjo, ne ùfo se vèc brìjot sòm; Jùtros son se sòm obrì (obrìjo)*

obrìzot, -rìžen – obrezati biljku: *Lozã se obrìže zìmi, bomè, kad mirùje*; (v. 1.2.6.1.)

obrònìt (se), -rònin (se) – obraniti (se): *Jedvã smo obrònìli ...; Podìga son kãmik i ondã son se jedvã obrònì od osìh!*

obròtìt (se), -ròtin (se) – 1. obratiti se komu: *Lìpo mi se obròtì*; 2. promijeniti vjeru: *Obròtì se zara(d) ženè.*

obrôz, obrâza – 1. lice; *usp.* fâca; (v. 1.1.4.1.); 2. čast, obraz: *Tò ti je tâko ka(d) covîk nîmo obrâza!*;

- **obrâzi ol kartûnâ** (*kurâma*) – besramno čeljade: *Kojî su tò obrâzi, obrâzi ol kartûnâ, kurâma! (IN)*;

obrûbit, -rûbin – opšiti rubove: *Tukâce mi obrûbit vèštu, ma nîmon kâd.*

òbruc, -a – obruč (obično metalni za bačve); (v. 1.2.6.2.): *Tukô znât uciniť ma i stâvit òbruce!*

- **òbruc i kjućica** – dječja igra u kojoj se obruč gura i vodi *kjućicon*; (v. 1.6.5.1.)

obrûža,* -e – pogrda, kleveta: *Obrûža môra i krâja.*

obrûžit, -ûžin – oklevetati, ocrniti koga

obucên, obucèni, obucèna, obucèno, *prid.* – odjeven: *Lîpo je obucên ovî ... obucèni muškardîn; Lîpo je obucèna ovâ ...obucèno dîmjâ: Lîpo je obucèno ovò ...obucèno dītè;*

- **obucène kôrte** – karte sa slikama (u *treštînskin kôrtima*) trêšt

obûc (se), **ubûc** (se), -ûcên (se) – odjenuti (se): *Obûkla je vèštu / kakò za na fêštu (TK); usp.* obukûvot;

- **obû(ć) se kakò za na tônce** – odjenuti se lijepo, svečano

- **obû(ć) se u kòtu** – obući ministrantsko odijelo, ministrirati

- **obû(ć) se u švôre** – zarediti se za časnu sestru

obukûvot (se), **ubukûvot** (se), -cîjen (se) – odijevati (se): *Kakò tò obûcîješ calcète!?!; Jòš se nîsî pòce obukûvot!*

ocèjan, **ocèan**, -a – ocean: *...otî ocejân, ca hî je ćapô... jedôn ciklûn... (MBS)*

ocekîvot, -îjen – očekivati: *...tâmo se drûgo nânka ne ocekije, nègo se grê sômo ràdi spîze (Kru.)*

ocemušât, -ôn – 1. otrijebiti (*npr.* zmje, sitno voće ...); *usp.* cemušât; 2. *fig.* ogoliti krađom: *Ocemušâli smo mu svû nêšpulu.*

Ocenôš,* **Očenôš**,* -ôšâ, – molitva Očenaš; *nov.* Očenâš; (v. 1.6.1.3.)

ocepît (se), **olcepît** (se), -cèpin (se) – odčepiti (se): *Jesî ocepî levandîn?; Jê se ocepî lavêl?; supr.* zacepît

ocèšot (se), **ocèšon** (se) – 1. ogrepsti, očešati (se): *Ocèšo me je sa rukôn ma nîsôn obadâla; 2. dodirnuti u prolazu: Ocèšo se je o njû kakò je pasô; (v. 1.1.6.4.)*

òcev, -a(o), -o, *prid.* – očevo: *Câ gâziš po tèmu, òl' ti je tò òcevo!; ...mâ òceva je bìla zòdnjo; usp.* otâc

òci, v. **òko**

ocîdît (se), **ocîdin** (se) – iscijediti zadnji dio tekućine: *Jê se tò vèc ocîdîlo!?!; Ocîdîla son makarûnè, sâ(d) ću stâvit šûg.*

ocimât,* -ôn (*hibr.* prema ve. *cimar*) – 1. potkresati; 2. *fig.* podšišati; *usp.* cimât

ocîstît, -in – očistiti, pročistiti: *Cîstin, cîstin, ma nîkako ocîstît!; supr.* šporkât

ocôrnît, **ocôrnin** – 1. zacrniti, ocrniti: *Vrîme je zrîlega bobâ, vajô ocôrnît rûke za ga ocîstît (Kru.); 2. prikazati u lošem svjetlu: Ocôrnîla ga je prid njôn.*

ocvâst, **ocvâten** – prestati cvasti, ocvasti: *Ocvâle su mi svè rûže, a da nîsôn ni jednû ubrâla!*

Očenôš,* v. **Ocenôš**,*

oçalîn,* -a (ve. *ocialin*) – naočale s drškom; *'Bagulîna i oçalîn... ' (iz operete 'Mala Floramye');* (v. 1.1.8.3.)

oçalîlko,* -ota (prema ve. *ocialin*) – šaljivi naziv za osobu (najčešće dijete) koja nosi naočale: *Nekâ se tí oçalîlko ðgro sa vâmi, ca ćè sa nâmi!*

ocèlovit, **ocèlovin** – ocelaviti: *Ocèlovi je prî svîh nôs gòdinotih.*

ocèta, -e (ve. *ocieto*) – okrugli prsten, 'oko' (*npr.* na ceradi, *tèndi*)

òco!* – uzvik upozorenja: pazi! oprez!: *òco vè!** – dobro pazi!; *uobič.* atènto!

ocôda, -e (ve. *ociada*) – brz ili značajan pogled: *...i tarpît prezîrne ocôde onîh ca pasôjèdu (IN); ...cèko da onâ pasô, ondâ hîti ocôdu i uzdâhne (IN)*

ocôk, **ocôkâ** – vrsta bijelo-plave ribe, odrasla *gîra* koja postaje mužjak (*Smaris vulgaris*); (v. 1.4.12.3.)

ocôlè, **ocôlî**, **ocôlih** (ve. *ociali*) – naočale: *Slomîle su mi se ocôlè; ca ćû sâd, za Mâjku Bòžju!*; (v. 1.1.8.3.)

ocôrovit, -in – 1. oslijepiti na jedno oko; 2. *iron.* ne primjećivati: *Câ ne vîdiš, òl' si ocôrovi!?!; usp.* oslîpît

od, **o(d)**, **òl**,* **ol**,* **ò'**, *prij.* – od: *od jûstih; o(d) sùdeni, òl doma*;* *o(d) sînoć – ol sînoć*;* *ò' stroha; usp.* àl

odabìrot, -en – odabirati: *Cà vèc odabìrèš ca cèš obùc - obùc onò ca sì parvò provàla!*

odabrät, -äbren – odabrati: *Odabräla je ca jè itìla - säd nekà se mìsli!*

odagnät, -ägnen – odnijeti teret na tovarnoj životinji: *Vajò odagnät svè ovò prî nõci; supr. dognät*

odahnit, -ähnen – odahnuti: *Apêna son säd odähla!; usp. dīhät, dōh; odahnivät*

odahnivät, -ijèn – odahnivati; *usp. odahnit*

odäje, *pril.* – odalje: *Ne cùje se tò odovòda, tò se cùje odäje! usp. odovòda*

odalècīt (se), **odalècin** (se) – udaljiti (se), prekinuti bliske odnose: *Odalècīla je unūke od mène ...; Otkäd se udäla, odalècīla se od nōs.*

odarvenì(t) se, **odarvènin se** – postati krut poput drva: *Nòge su mi se odarvenīle!; usp. inkordät*

odaržät, -in – održati: *Nī odaržäla rīc!*

odät (se), **odôn** (se) – 1. odati što povjerljivo, tajno: *Odäla je susīdi svè ca son njoj rëkla u sakrëto; 2. odati se: Odäla se je i säd je svè priznäla!*

odä(t) se,* *v. udä(t) se*

odazivät se, -zīvjen se – odazivati se: *Nīka(d) se ne odazivjedu kad hi zovëmo.*

odazvät se, -zovèn se – odazvati se: *Zvāli smo je pol ponīstru ma nī se odazvāla.*

o(d)bōcīt, **olbōcīt**,* -bōcin – odbaciti: *...namīšćo kakò slīdi / o(d)bōci ca ne vrīdi... (Po); usp. butät*

o(d)botunät (se), **olbotunät** (se),* -ôn (se) (ve. *sbotonar*) – otkopčati (se): *O(d)botunāla je trī gōrnjo botūnà, onāko 'nonvolēndo'; O(d)botunō ti se botūn na blūzu, vīdi ti se ređipët!*

oderät, **odèrot**, **odèren** – 1. oderati kožu: *Kozlīca su ubīli i odèroli... (VM); 2. fig. previše naplatiti: Odèro me je mēštar!*

o(d)gārçot, *v. olgārçot*,*

òdgoj, **òlgoj**,* -a – odgajanje, odgoj: *Sa tākīn òdgojon dōbrò je i izòša ovāki mladīc; usp. dukacjūn*

odgojīt, **olgojīt**,* -gōjin – odgojiti: *Odgojīla son hi cetīri, ma sōmo je jedōn ostò žīvīt sa nāmi.*

odgovōrät, **olgovōrät**,* -govōron – 1. odgovarati na upit; 2. imati odgovornost za što; 3. biti prikladan: *Ōn govōri da mu ženà ne odgovōro, dō bi mu jō mojū - odgovōrīla bi mu na svāku! (IN)*

odgovorīt, **olgovorīt**,* -govōrin – odgovoriti: *Ōn znō odgovorīt na svāku... (Cel.)*

odisprīda, *pril.* – s prednje strane: *Odisprīda ti dobrò stojī, ma odiznōse tukò poprāvīt; usp. ĩspri*

odišòta, **odišòto**, *pril.* (prema ve. *soto*) – od ispod: *Udrī mlōton odišòta!; usp. šòto, odizdōla*

odīza, *pril.* – straga: *Stāvī je rūke odīza... (IN); usp. odiznōse*

odizdōla, *pril.* – odozdo: *Kō te tò zovè odizdōla?; usp. odozdōla, odišòta*

odizgōra, *pril.* – odozgo: *Dōša je befēl odizgōra!; usp. odozgōra*

odiznōse, *pril.* – odostraga: *Znāla son da me glèdo odiznōse; usp. odīza*

odiznūtra, *pril.* – s unutarne strane: *Cūje se kakò nīko zovè odiznūtra; usp. iznūtra*

odizvōnka, *pril.* – s vanjske strane: *Cūje se mūzika odizvōnka, bīce iz rīve; usp. izvōnka*

odjōvīt, **odjōvin** – odjaviti: *Grēn odjōvīt gōste, grēdū cā!;*

o(d)käd, **olkäd**,* *vezn.* – otkada: *A dī sī, o(d)käd(d)te nīsōn vīdi!; usp. òklen*

o(d)kīdot, **olkīdot**,* -īdon – otkidati: *O(d)kīdola je grancīce sa cvītima omēndula.*

o(d)kīnit, **olkīnit**,* -īnen – otkinuti; *izr. o(d)kīnit od jūstih: ...okīnit od jūsti(h) i stāvīt ga na škūle (IN)*

o(d)klopīt, **olklopīt**,* -òpin – otključati: *Èvo ti kjūc da mòrèš o(d)klopīt vrōta.*

o(d)krakunät, **olkrakunät**,* -ôn (prema ved. *cracon*) – otvoriti zasun (*krakūn*): *Ne mògu o(d)krakunät vrōta.*

o(d)krīt (se), **olkrīt**,* (se), -krijen (se) – otkriti (se): *O(d)krīla je sīse, bomè, pūno vèce nègo ca jè užōnca; Pokrīj mōlu, vīš da se olkrīla!; (v. 1.1.6.4.);*

odletīt, -in – odletjeti: *Odletīle su lāstavice, nī hi vèc vīdit!*

odlībīt se, -lībin se – otići neprimjetno: *Odlībī son kāvson vīdi da će dōc do barūfe; usp. reterà(t) se*

odlīpīt (se), -līpin (se) – odlijepiti (se): *Odlīpī son leträt; Odlīpīla mi se būla is pīsma; usp. o(d)takät*

odlipìvot (se), -lipìjen (se) – odljepljivati (se): *Odlipìje mi svè bùle na pìsma!; Kùnje... kùhomo dok se ne zgùsti i pòcne odlipìvot o(d)pajkà (Gst.)*

odlìt, -lìjen – prelići ili proliti dio tekućine, odliti: *Odlìj mào za mòc zacepìt butìlju.*

odlùcìt (se), -lùcin (se) – odlučiti (se): *Odlùcì je pòc navigàt; Odlùcìla se pòc u likòrà!*

odlucìvot, -ìjen – odlučivati: *Nèce mi ženà odlucìvot kà(d) èu dóc dòma!*

òdma, **òlma**,* *pril.* – odmah: *Zovè me otàc, tukò mi òdma pòc dòma!; usp. olpùtà, udìja, šùbito*

odmàlahna, **olmàlahna**,* *pril.* – od malih nogu: *Tàko son se odmàlahna naucìla.*

odmèt, **olmèt**, **ormèt**,* -a – kraći povraz za lov s obale: *Çapò mi je sìn lîpega ùgora na olmèt; (v. 1.4.9.1.)*

odmòc, **olmòc**,* -mògnen – odmoći: *Kàl mi ne mòreš pomòc - nemòj mi ni odmòc!*

odmolàt (se), **olmolàt** (se),* -òn (se) (prema ve. *molar*) – otpustiti (se), odvezati (se) (*npr.* konop broda): *Odmolòj otì konòp!; Odmolò se kaìc...; usp. molàt*

odmòrsìt, **olmòrsìt**,* -mòrsin – razdvojiti zapetljano (*npr. tùnja*), razmrsiti: *...ne bì ga već ni Májka Bòžja od-mòsìla!; usp. netàt*

odmotàt, **olmotàt**,* -mòton – odmotati: *Màška mi je odmotàla cìlo klúko vùne!*

odmotòvàt, **olmotòvàt**,* -òjèn – odmotavati: *Kà(d) se konòp odmotòjè tukò stàt atènto da se ne zamòrsi!*

odnišàt, **olnišàt**,* -nišon – odnositi: *Vajàlo je odnišàt dìl po dìl jerbo je pùno pizàlo.*

odnìt, **olnìt**,* -nesèn – odnijeti: *Tukò mi odnìt mùžu rùcàk ù poje;*

- *odnìt kozù na jarùhà* – odnijeti kozu na oplodnju

odocàt, **adocàt**,* -òn (ved. *adociar*) – uočiti, zapaziti: *Jesì odocò onù nõvu ferjálku?; Adocò son ga... (IN)*

odòjba, v. **udòjba***

òdoka, *pril.* – bez mjerenja, odoka: *Rèka mi je, onàko òdoka, da je tòte trì kilà; usp. alòco, nàoko; (v. 1.3.13.)*

òdola, v. **lòdula**

odolìt, **odòlin** – odoljeti: *Nì vèc mòga odolìt!*

odolìvàt, -ìjèn – odolijevati: *Svè težje je odolìvàla njegovemu kortejovònju.*

odònà, v. **udònà**

odonàmo, *pril.* – odonuda: *Vìdi son ga dì dohòdi odonàmo; usp. odotàmo*

odondà, *pril.* – odonda, od onoga vremena: *Odondà ga vèc nìsòn vidi.*

òdonde, **odonònde**, *pril.* – odande, od onoga mjesta: *Nìsòn ga dònì òdonde, dònì son ga ò' doma.*

odotàmo, *pril.* – iz udaljenijeg kraja: *Òn ti je odotàmo, iz Vlășke; usp. odonàmo*

òdotle, **òtle**, **odotòte**, **odistòte**, *pril.* – odatle, s tog mjesta: *Bòje non je po(è) cà òdotle, dòce do barùfe!*

odovàmo, **òdovle**, *pril.* – odavde: *Pòrti je odovàmo pri pòl ùre; Nemòj se mìcot òdovle!; usp. odovòde*

odòvna, *pril.* – odavno: *Nìsòn te vidi odòvna!*

odovòde, *pril.* – odovud: *Ho(d) cà odovòde, i nekà te mojè òci vèc ne vidiu!; usp. odovàmo*

odozdòla, **odozdòle**, *pril.* – odozdo: *Vìdi son hi kakò odozdòla grèdù po skalìnima; usp. odizdòla*

odozgòra, **odozgòre**, *pril.* – 1. odozgo; 2. *fig.* s viših instanci: *Dòša je befèl odozgòra; usp. odizgòra*

odrebatìt, -rebatì (prema ve. *rebater*) – 1. odbiti se: *Balùn bi odrebatì lipo svè do cèntra (IN);* 2. otkucavati (zvuk javnog sa-ta): *Odrebatìlo je trì ùre, a onà jòš nì usnùla.*

odrèc se, -rècen se – 1. odustati od ostvarenja nekog prava, odreći se: *Odrèka son se mojèga dìlà;* 2. ne priznati više svojim: *Odrèka se je svojèga sìnà.*

odrèdìt, -rèdin – odrediti, utanačiti: *Odrèdì son da mlàji sìn grè na škùle.*

odregatàt, -òn – 1. otkoturati se; 2. *fig.* žurno otići uz štropot; *usp. regatàt*

òdrina, -e – konstrukcija pred kućom za podržavanje loze; *usp. pergulòda; (v. 1.2.3.1.)*

odrišènje, -a – oprost grijeha, odrješenje: *Nì vidiť pokòre... odrišènja onà jòš mánje (Kru.)*

odrišìt, -rišìn – 1. odvezati: *Odrišìla ti se špigèta na postòl; usp. odvèzàt;* 2. odriješiti od grijeha

odrìzot, -rìžen – odrezati: *Odrìš to na dvò ìsta dìlà!; usp. osìc*

o(d)säd, olsäd,* pril. – odsad: *O(d)säd nēcù vèc imàt poslà is njîn, lîpo da me mòli na klecéc!; usp. òsle*

o(d)täd, oltäd,* pril. – otad: *O(d)täd ga nîsôn vèc nîkad vîdi.*

o(d)takät (se), oltakät,* (se), -ôn (se) (hib. prema ve. tacar) – 1. odlijepiti (se): *...o(d)takät hubòtnicu od nogê (IN); usp. odlîpît; 2. odvojiti (se): Vapôr se o(d)takô od rîve (ŽK); usp. dištakät*

odupîrot se, -upîren se – odupirati se: *Nî se cò njèmu odupîrot, ispàlo bi jòš i gòre!*

oduprît se, -üpren se – oduprijeti se kome ili čemu

odüvik, pril. – oduvijek: *Tàko je odüvik!!*

oduzêst, -üzmen – oduzeti; *usp. vazêst*

oduzîmot, -uzîmjen – oduzimati: *...nî smî oduzîmot mîsto onîma ca jîn je bîla vèca potrîba pôc u zbjég; usp. uzîmot, vazîmot*

odvèzät (se), olvèzät,* (se), -vèžen (se) – odriješiti, odvezati (se): *Odvèž cîmu!; Odvezàla se cîma o(d) gajète; usp. odrîšît*

odvezîvot (se), olvezîvot,* (se), -vezîjen (se) – odvezivati (se): *Kakò se ovî konòp üvik odvezîje!?!; Pòce je odvezîvot cîmu...*

odvèžen(i), -a(o), -o, prid. – odvezan: *Odvèžen je... ovî odvèženi bròd; Odvèžena je... ovà odvèženo gajèta; Odvèženo živo grê pò poju; usp. odrîšen*

odvidät, olvidät,* -ôn (trs. svidar) – odviti: *Kakò ćeš odvidät bes kacavîda!?!; usp. zavidät*

odvölît, olvölît,* -völîn – odvaliti: *Odvölîla se je kosà iz bårda, èno je dôle îspri gomîle!*

odvörnît, olvörnît,* -vörnên – odvrnuti: *Tukô odvörnît máló vèce otî rubinèt, jedvà grê vodà vônka!*

ofangät (se),* -ôn (ve. infangar) – zablaiti, zaprljati se blatom, fôngon; *usp. isfangät; fông*

ofendît (se), afendît,* (se), -în (se) (tal. offendere) – uvrijediti (se): *Ofendîla si me...; Ne bì tukàlo da se säd kògod ofendî (IN); usp. uvrîdît*

ofendivên, afendijên,* -èni, -a(o), -o, prid. (prema tal. offendere) – uvrijeđen: *Parî ofendivèna...; usp. uvrîđen (v. 1.1.6.2.)*

ofèža,* -e (ve. ofesa) – uvreda; *usp. afrònt, uobič. üvrída*

oficij, -a (tal. officio) – 1. molitvenik: *Svåka je ženà imåla svòj oficij; (v. 1.6.1.2.); 2. ured; uobič. kancelarija; (v. 1.2.1.7.)*

oficîr, oficîrà (njem. Officier) – časnik (u kopненоj vojsci ili na brodu): *Bî je oficîr na prikooceãnski bròd; usp. oficjòl; (v. 1.4.6.)*

oficjèt,* uficjèt,* -a (ofisio) – pritvorena krila prozorskih kapaka, ‘na lîbar’ (škûre, grîlje):

- *grîlje u oficjèt* (jul. grilie in ofisio) – pritvoreni kapci: *Vîdin ga kros grîlje u uficjèt (IN)*

oficjòl,* oficjòlà (ve. ofizial) – mornarički oficir: *U marîni je bîlo pûno oficjòlih; usp. oficîr; (v. 1.4.6.)*

ofrankät,* -ôn (tal. affrancare) – osloboditi (se), rasteretiti (se), zaobići; *usp. frânko;*

- *ofrankät pûntu* – proći, zaobići rt brodom

òganj, v. ogônj

ogarnjät, v. ogranjät

oglòdnît, oglòdnin – ogladnjeti: *Oglòdnî son, nîsôn ništa jî od jucèra!*

òglas, -a – oglas; *usp. avîž*

oglòsît (se), oglòsin (se) – 1. prenijeti vijest: *Oglòsîli su da cèdu sùtra dîlît dèke; 2. oglasiti se: Oglòsî se, säd znôn dî je.*

òglov, -a – povodac za tegleće životinje, ular; *usp. sedlò; (v. 1.5.1.1.)*

oglühnit, -en – postati gluh, oglušiti: *Na žežîn Svètega Pròšpera, cejadîn sòmo ca ne oglühne o(d) pûste zvonjåvine! (IN); Ne vîc tåko, oglühniçu!*

oglūši(t) se, oglūšin se – ne odazvati se čemu, napraviti se gluh

ognjojit se, -î se – zagnojiti se (o rani): *Og-njo-jîla mi se rāna, stāviçu máló rakîje.*

ogòbovit se, v. izgòbovit se

ogônj, òganj, ògnja – vatra, oganj: *Pariçòno je svè za užèc òganj (FN);*

- *užèc ogônj* – upaliti vatru: *Otò sùhega ti je dobrò za užèc ogônj.*

- *živi ogônj* – živa vatra

ogörnìt (se), ogörnèn (se) – ogrnuti (se): *Ogörnì se, zapūhò je burîn!; Ogörnìli su mu priko škînih oficîrsku blūzu... (IN)*

ògrada, -e – 1. ograda oko posjeda; 2. zemljište sa svih strana ograđeno suhozidom: *U ovù smo ògradu nòšli cetìri mūlà mastà; (v. 1.2.6.1.)*

ografât, ogranfât, -òn (prema ve. *sgrafar*) – 1. ogrepsti noktima; 2. *fig.* povrijediti koga riječima, očešati: *Nisôn niko-ga ografò (Cima); usp. izgrafât; (v. 1.1.6.4.)*

ogranjât, ogarnjât,* (se), -òn (prema tal. *granfia*) – 1. ogrepsti (se): *Ogranjâla son se na drâcu ol kupîne, perfîn mi je kôr hodila vônka; 2. površno okopati: Ogarnjâli smo mâlo oko lôz; usp. zaškarnjât, ogrìbot; (v. 1.2.6.1.)*

ogratât, -òn (prema ve. *gratar*) – izgrepsti, očistiti grebanjem: *Tukâlo bi ogratât tò stòre pitûre; usp. izgratât; (v. 1.1.6.4.)*

ogrìbot, -on – odgrtati zemlju oko loze za lakše obrezivanje: *Cîli dôn son ogrìbo onî dôlnji lôz... (Cel.); (v. 1.2.6.1.)*

ogrìst,* ogrìzèn – podnijeti kaznu, biti kažnjen: *Ogrìšćeš ka(d) dôjdeš dôma!*

ogrìšì(t) se, ogrìšin se – počiniti grijeh, ogriješiti se: *Ogrìšì se o smârtni grîh!*

ogrìzine, -ih ž mn – 1. posječeno granje koje ostaje nakon što ga životinje obrste; (v. 1.5.3.7.); 2. *fig.* ostaci nečega čega se netko već nauživao: *Ca će mèni nĵihove ogrìzine!; 3. pogr. žena staračkoga, neurednog izgleda: Vîš je, parì ogrìzina! (ŽK); (v. 1.1.4.2.)*

ogròdìt, ogròdin – ograditi: *Ogròdì son lôzje mâlo bòje, lôni je bìlo pūno šcète.*

ogūlìt, ogūlin – oguliti: *Nekà jòš ogūlin kòru ol patâtih i ondà mòremo pòc ìst.*

ogūljen(i), -a(o), -o, prid. – oguljen: *Dobrò je ogūljen ovì tvòj ogūljeni lôkat; Dobrò je ogūljena ovà ogūljeno kòža; Dobrò je ogūljeno ovò tvòjè kolìno.*

ohlòdìt (se), ohlòdin (se) – ohladiti (se): *Dòjdì ìst, jūhà će ti se ohlòdìt!; Pòsli onè bùre i mòre se je ohlòdìlo; supr. isteplìt*

oholĳa,* -e – oholost; *usp. šupêrbja*

okârpìt, -in – 1. udariti koga: *Mòli, ne cîn dišpète, okârpìcu te!; usp. opahnìt; 2. izreći kaznu: ... kolìko će mi kuròt za pokòru okârpìt! (IN); usp. opahnìt*

okasnì(t) se, -în se – zakasniti: *Mòvite se, okasnìćete se!; usp. zakasnìt*

okažjûn,* -ûni, ž (ve. *ocasion*) – prilika, prigoda, zgoda: *Ovâka se okažjûn stvòro jedôn pût u stò gòdišc (IN); uobič. prilika*

oklâdìt se, oklâdin se – okladiti se: *Mòremo se oklâdìt u cagòd hòćeš! usp. stâvit skomèšu; klâdìt se*

òkle, òkli – odakle, otkud: *Itì bi vòs jò uvûc u mojù kòžu sòmo jedôn dôn, pòk da vîdite òkle sùnca istìce! (IN); Ma òkli je òn dôša!?*

òklen,* – otkad: *... òklen su nos dupìni otĳroli i(z) Zoglâva (FN); uobič. o(d)kâd*

òko¹, òka – organ vida, oko; (v. 1.1.4.1.): *Vîdin mu po ocìma da ìmo fibru;*

- *butât òko* – baciti oko na koga ili na što: *Cû son da je butô òko na mojù cêr!*

- *ubît òko* – zadrijemati: *Nòjdrâže mi je ubît òko posli obìda; usp. pižolòt*

- *imât nâ oko* – paziti na koga, čuvati ga se: *Īmon ga jò nâ oko, ne bôj se, nêće mi umaknìt!*

- *pâst ù oci (ù joci*)* – zapaziti koga ili što: *Na zòdnje tònca mojâ mòlo mu je pâla ù oci.*

- *rèc ù oci (ù joci*)* – reći otvoreno, u oči: *Rècu mu jò svè tò ù oci kal ga inkontrôn!*

òko², òka – 1. oko na mreži: *Gavunòra i giròra su mrĳe mòlega òka; (v. 1.4.9.2.); 2. oko na sidru; 3. oko na prstenu*

òko³, òkolo, kòlo,* prij. – 1. otprilike, oko: *Dòcu dôma òko (òkolo, kòlo) òsan ùri; 2. uokolo: Finì son ògradu oko (òkolo, kòlo) kùće.*

òkolo-kògolo, prij. – okolo naokolo: *Ca cèmo sâd iskât òkolo-kògolo!?!; usp. kògol*

òkoran, òkorni, -a(o), -o, *prid.* – koji je tvrde kore, nesavitljiv: *Kupìla mi je màti òkorne postolè, òdma su mi dõšli žũjì nã noge!*

okorìstit se, -korìstin se – okoristiti se; *usp.* profitàt

okòrnjen(i), -a(o), -o, *prid.* – okrhnut, *škorcôn*: *Pũno je okòrnjen ovì... okòrnjeni pjät; Dobrò je okòrnjena ovã... okòrnjeno tèca; usp.* škorcôn

okotìt (se), okòti (se) – poroditi mladunçe, okotiti (se): *Mãška se je okotìla, okotìla je trì mãškice; uobiç.* izlèc

okrènit (se), okrènen (se) – 1. okrenuti (se): *Okrèn otè brižjòle!; Okrenì se je i poglèdo ga ù oci...; usp.* voltàt; 2. zaobiçi: *Tukãlo je okrènit pũntu Pelegrìna (FN); usp.* muntàt, ofrankàt

okriçot (se), -en (se) – okretati (se): *Brižjòle tukò mãlo okriçot; Kã(d) bi onã prõšla rìvon svì bi se okriçoli; usp.* voltòvãt

okriřit (se), okriřin (se) – ojaçati (se) krepkom hranom, okriřepiti (se): *Okrìřìla ga je mojã spìza; Okriřì se òkli mu jò dõjèn ìst; usp.* pokrìřit

okriřit, *v.* o(d)kriřit

okùpit (se), -in (se) – okupiti (se): *Okùpili smo dõsta svìta za nalìt terãcu; Furèřti se okùpili dõkli su nãři kantãli, onãko šòtovòce, na Mandrãcu; uobiç.* skùpit

okupòn(i), -a(o), -o, * *prid.* (tal. *occupato*) – 1. zauzet poslom; 2. ispunjen (o posudi)

okùsit, -in – malo pojesti, okusiti: *O(d) sìnoç nìsòn nìřta okùsi.*

òl', **òli**, **oli**, *vezn.* – 1. zar: *Òl' nèceř dòc?; 2. ili: Dòcemo, bomè, òli jò, òli òn; Ca tì je drãžje: pecèno oli lèřo?; nov.* àl,

ol,* – od (stariji oblik prijedloga s genitivom): *Tvòrdo kakò da je ol gvòzda; nov.* o(d)

olbòcìt,* *v.* odbòcìt,

olbotunàt,* (se), *v.* o(d)botunàt (se)

oldìt, oldìn – osloboditi ono što je bilo zapelo, otkvaçiti: *Jedvã son oldì sìdro; supr.* zađìt

oldìvãt, -ìjèn – otkvaçivati: *Oldìjèn sìdro vèc pòl ùre i jòř ga nìsòn oldì; supr.* zađìvãt

oldòvãt, -òjèn – odjekivati: *Kad se zavìce u gustìrnu ondã oldòje; usp.* rebumbòvãt

oleãndar, **oleòndar**,* **leòndra**,* -dra (ve. *leandro*, tal. *oleandro*) – oveçi cvjetni grm, oleandar (*dùpli i ùnjul*); *Cvìte oleòndra, ô cvìte jùbjeni! (Po); (v. 1.5.3.3.)*

olgãrcot,* **odgãrcot**, -en – odgrtati: *Nòjprì son zagãrço a sãl mi vajò odgãrcot!; supr.* zagãrcot

olgojìt,* *v.* odgojìt

olgovòràt,* *v.* odgovòràt

olgovorìt,* *v.* odgovorìt

olgrìst, olgrìzèn – otkinuti zubima, odgristi dio: *Njegòv pãs je mojèmu dobòta olgrìza ùho!; (v. 1.1.6.4.)*

òli, **oli**, *v.* òl

olkãd,* *v.* o(d)kãd

olkìdot,* *v.* o(d)kìdot

olkìnit,* *v.* o(d)kìnit

olkrakunàt,* *v.* o(d)krakunàt

olkrìt,* *v.* o(d)krìt

olkucãt,* -òn – otkvaçiti: *Kakò se prìgnìla, olkucãle su njoj se dvì * na fuřtòn.*

òlma,* *v.* òdma

olmãlahna,* *v.* o(d)mãlahna

olmèt, *v.* o(d)mèt

olmòc,* *v.* o(d)mòc

olmolàt (se),* *v.* o(d)molàt (se)

olmòrsìt,* *v.* o(d)mòrsìt

olmotãt,* *v.* o(d)motãt

olmotōvāt,* v. **o(d)motōvāt**

olnīšāt,* v. **odnīšāt**

olnīt,* v. **odnīt**

olovniće, -ih *ž mn* – olova ovijena i nanizana na donji konopac mreža; (v. 1.4.9.2.)

olpādot, -pādo – *Pōsli jemātve lišće pōcne olpādot.*

olpāst, -pāde – otpasti: *Prī olpāde lišće na smōkvi nēgo na lozi.*

- *olpāst rīlo* – izgubiti obraz: *Mēni bi rīlo olpālo ò ' sroma.*

olpāst (se), **opāst** (se), -pōsē (se) – oploditi (se): *Kolīko otī jarūh opōsē kozīh!; Nosīli smo kozū pod jarūhā, olpāsla se je .*

olpīvāt,* **olpījāt,*** v. **otpīvāt**

olpocēt, -pōcnen – započeti: *Nī cō, vajāće olpocēt iznova!*

olpocīmōt, -cīmjen – započinjati: *Kolīko čemo jōš pūti(h) olpocīmōt?*

olpocīnit, -cīnen – otpočinuti: *Grēn mālo olpocīnit, a tī me zōv ka(d) būde za hodī(t) čā.*

olpūsīt, -pūstin – 1. otpustiti iz službe: *Olpūsīli su ga iz vōjske...; 2. oprostiti grijehe: ... i olpūsti grīhe nāše.*

olpūšcāt, -pūšcōn – 1. otpuštati iz službe: *Pōceli su olpūšcāt iz vōjske...; 2. opraštati grijehe*

olpūtā,* – odmah, od prve; *uobič. òdma, udīja*

olskocīt, -īn – odskočiti: *Balūn je olskocī i īša priko cēste na žōlō; usp. skocīt*

olsvēca, **ol svēca**, *pril.* – što se odnosi na svetkovinu: *veštīt olsvēca – svetāšnji veštīt; usp. svetāšnji*

oltōr, *oltōrā* (ve. *altar*) – crkveni oltar; (v. 1.6.1.1.);

- *Kō je bližje oltōrā, bōje mīsu slūšo* – *fig.* Tko je bliže vlastima, bolje prolazi

- *līzāt oltōrē* – biti fanatični vjernik

- *pōc prid oltōr* – vjenčati se

oltradeōltra, *pril.* (trs. *oltra per oltra*) – skroz naskroz: *Dubokō u nāmi, òltraeōltra... (IN)*

olūlovīt,* -in – poblesaviti; *uobič. i(n)šempjā(t) se; usp. lūlov*

olvēzāt,* v. **odvēzāt** (se)

olvezīvōt,* v. **odvezīvōt**

olvēžen,* v. **odvēžen**

olvidāt,* v. **odvidāt**

olvōlīt,* v. **odvōlīt**

olvōrnīt,* v. **odvōrnīt**

olzdrāvit, -in – uzvratiti pozdrav, odzdraviti: *Kō me pozdrāvi, jō mu olzdrāvin.*

omaknīt, v. **umaknīt**

omanīt, omānen (prema tal. *mano* – ruka) – odstraniti, otkinuti rukama; *usp. omīcōt*

- *omanīt lōzu* – skinuti lišće s loze

- *omanīt rību* – obrisati rukom očišćenu ribu (riba koje će se peći, ne ispirati se)

omanīvāt, v. **omīcōt**

òmara, -e – teška vrućina, sparina; *usp. sparinā, umōrina; (v. 1.4.8.1.)*

omēknīt, omēknēn – omekšati: *...dōkli patāte ne omēknedu (Cel.); sup. otvōrdīt*

omēndul, **mēndul**, -a (ve. *mandola*) – vrsta voćke i ploda, badem (*Prunus amygdalus*): *Na mōj škōj omēnduli rēstī (Po); Iz bīlega sakētića vādidu omēndule i tūcēdu hi kāmikon (IN); (v. 1.5.3.2.)*

omīcōt, -ćen, **omanīvāt**, -ījēn – skidati s loze mlade suvišne izbojke; *usp. omanīt; (v. 1.2.6.1.)*

omladīnac, -dīnca – 1. mladić od 14 do 18 god. član neke organizacije (*npr.* sportske), junior; (v. 1.1.3.3.); 2. vrsta jednostavne sportske jedrilice; (v. 1.4.1.1.); – nazivi su iz razdoblja od 1945. --do 1990.

omōrsī(t) se, omōrsin se – pojesti što mrsno: *Ondā, jestē se mālo omōrsīli?; sup. postīt*

omōstīt, **umōstīt**, -mōstin – 1. omastiti, *npr.* dobrim jelom; *Na pīr som omōstī brōdū (ŽK); 2. obojiti (tkaninu, mrežu...): Nōvu mrīžu tukō omōstīt u kōrku; usp. tangāt*

omrāza,* -e – mržnja, neprijateljstvo, zavada; *uobič.* maržnja

omùtovit, -in – 1. postati nijem, mutav; 2. *fig.* ostati bez riječi: *Ca jè, òl' si omùtovi!?*

onāki, nāki, -a(o), -o, *zamj.* – onakav: *Nīsôn znô da je pròpja onāki divjòk!; Onākega laživca ne ròdi māti!; usp. ovāki*

onāko, nāko, *pril.* – onako: *Stāv tò ovāko, a nē onāko!; usp. ovāko*

onāmo, nāmo, *pril.* – onamo: *Bî son jucëra onāmo. Hodî je cîlo vrîme nāmo-vāmo; usp. ovāmo*

ondà, *pril.* – 1. u ono vrijeme: *Ondà nî bìlo vodê na špînu kakò sād; 2. riječ poticanja na odgovor: Ondà, je cò bìlo s onôn ferjālkon?; usp. alôra*

ondāšnji, -a(o), -o, *prid.* – iz prijašnjeg vremena (*npr.* prije rata): *Dòni mu je nòve postolè, i tò ondāšnje! (IN)*

òndel,* **āndel**, -a (tal. *angelo*) – anđeo; (v. 1.6.1.5.);

- **Bôg je đîga òndela** – utješne riječi kad umre dijete

onemoçat, -ôn – oslabjeti, onemoçati od starosti: *Onemoçali su mi i otāc i māti; usp. indebulit, oslābit*

onî, onà, onò, onêga, onèga, onè, onèga, *zamj.* – onaj, ona, ono: *onî divjòk; onà divjakùša; onò divjò stvorênje*

ònkara, -e (ve. *ancora*) – sidro velikog broda (s dva kraka); *usp. sìdro*

- **butāt ònkaru** – usidriti se

onò, nò,* *zamj.* – ono: *Kakò je (o)nò njèmu ìme?; usp. ovò*

onoliki, onòki, nòki, noliki, *zamj.* – onako velik, onolik: *Nīsôn znô da je onoliki (onòki, nòki, noliki), mìsli son da je mājji; usp. ovoliki*

onoliko, onòko, noliko, nòko, *pril.* – onoliko: *Onoliko (onòko, noliko, nòko) svîta nîkad nî bìlo na spròvodu!*

onolišan, onolišni; -a(o), -o, *prid.* – onako malen, malešan: *Nīsôn nîkad vîdila onolišnega tovarcîca; usp. ovolišan*

onònde, *pril.* – na onome mjestu, ondje: *Onònde je prî bila jednà smòkva... (IN)*

onùje, *pril.* – još dalje onamo, prema onome mjestu: *Stāv se onùje, blîzù njê!; usp. ovùje*

ònzuli,* -ih *m mn* (ve. *nosela*) – lješnjaci; (v. 1.3.12.)

ònžula,* **āžula**,* -e (ve. *asola*) – kopčica na ženskim odjevnim predmetima; *usp. šušćina*

ònji, *prid.* (tal. *ogni*) – svaki, svako; u *izr.:*

- **ònji tânto, ònjitânto** – svako malo, svaki čas: *...a dok se kùho, vajò ònji tânto protrést tèçu (Cel.); usp. kädikäd*

opacîna,* -e – 1. opako djelo, opačina; 2. opakost, zlo

opāhnet(i), -a(o), -o, *prid.* – šašav: *Pròpja je opāhnet ovî... opāhneti covîk; Pròpja je opāhneto ovà... opāhneto ženà; Kojè opāhneto stvorênje!; usp. udrivên; (v. 1.1.6.1.)*

opahnit, opāhnen – 1. udariti koga umjereno jako: *Stòj smîrno, opahnîçu te po guzîci!; usp. klèpnit, okārpit; (v. 1.1.6.4.); 2. otpasti neoplođen (o cvijetu)*

opamētīt (se), opamētīn (se) – opametiti (se), urazumiti (se): *Ovî nāš nîkako da se opamēti, ma opamētiçu ga jò, prî ìli pòsli!*

opardīt, -în – odnijeti, ukrasti što na lukav ili mangupski način; *usp. bèknit, ošalāpit*

opāren(i), -a(o), -o, *prid.* – opečen vrućom tekućinom; (v. 1.1.5.2.);

- **skocīt kakò opāren** – reagirati naglo, skočiti kao oparen

- **opārene māsline** – zrele masline prelivene kipućom vodom

opārit (se), opārin (se) – 1. opeći (se) vrućom tekućinom: *Opāрила son māsline...; Opāri son se sa ūjen; usp. obōrit; 2. fig. doživjeti neugodno iskustvo: Kò se jedôn pūt opāri otî i na hlòdno pūše!*

opāsot (se), opāšen (se) – 1. obaviti (se) oko pasa; 2. zaokružiti, opkoliti; *usp. zapāsot*

opāst, v. **olpāst**

opatināt, -ôn (ved. *patinar*) – laštilom namazati obuću: *Opatināla son ti postolè; usp. patināt*

opecên, opecèni, -a(o), -o, *prid.* – opečen: *Dobrò ti je opecên ovî tvòj opecèni pārst!; Dobrò ti je opecèna ovà tvòjā opecèno rūkà!; Bîdno opecèno dītè!*

opēc (se), opēcēn (se) – opeći (se): *Opèkla son rûku na šumprěš; Opèka son se, èvo ovòde.*

òpera, operatíva,* -e (ve. *opera*) – rad, posao, pogon: ... *a pèci za krùh su jòš bìle u òperu (Kru.); Oví vèli mlòt nèce danàs dôc u operatívu; usp. òrma*

operacjùn,* -ùni, ž (tal. *operazione*) – operacija: *Bì je na operacjùn u Splìt; nov. operàcija*

operušàt, -òn – 1. iščupati perje, očerupati: *Operušàli su dvì kòkoše, a kozlìce nìsù ni tàkli (IN); usp. perušàt; 2. fig. oplijeniti koga: Operušàli su ga do gòlega!; usp. opūjät*

òpeta, v. èpeta

opin'jùn,* opinjùn,* -ùni, ž (tal. *opinione*) – mišljenje: *Njegòva je opin'jùn... (IN); Tò je mojà opinjùn.*

opìt (se), opìjen (se) – opiti (se): *Òpili su ga poštafàto; Òpili su se svì kakò gužice!; usp. nabùmbit se, nacìkà(t) se, nakarcà(t) se, nalokà(t) se, oblokà(t) se, ...; usp. pjòn*

opiturät, -òn (prema ve. *piturar*) – obojiti: *Tukàce mi opiturät (piturät) ovè škùre prì lita.*

opìzdìt, opìzdin – vulg. udariti koga: *Umükni, jer ću te opìzdìt po rìlu!*

oplakìvät¹, -ìjèn – oblijevati vodom ili morem: *Po puntìnima mòre oplakìjè, bomè, pùno vèce nègo na drùga mìsta; usp. oplòkät; oblìvät*

oplakìvät², -ìjèn – oplakivati žaleći: *Onà jòš ùvik oplakìjè sìna.*

oplìvìt, oplìvin – odstraniti pljevu ili korov: *Oplìvìla son jùtros pòl värtla; usp. opòhät; plìvìt*

oplòkät, oplòcen – oblititi vodom ili morem: *Oplokàlo me je mòre u Ščikovemu bòku!; usp. oplakìvät; oblit*

oplòvac, oplòvca – jedva vidljiv kamen uz more, opasan zbog nasukavanja; *usp. sika; (v. 1.4.8.2.)*

opocìnìt, v. olpocìnìt

opòhät, -òšen, **opùhät,** -ùšen – očistiti pljevu od zrnja uz pomoć vjetra; *usp. pòhät*

opohìvot, -ìjen, **opuhùvot,** -ùjen – čistiti pljevu: ...*a žènske ondà opohùju plìvu nìz vitar (IN)*

òpol, òpolo, -a, **opòl,** opòla (ved. *opolo*) – rumenkasta vrsta vina, opolo, roze; (v. 1.2.6.3., 1.3.10.2.)

opòlìt, opòlin – 1. ispaliti hitac; 2. snažno udariti: *Opòlì ga je nogòn u gužicu; 3. vulg. obljubiti: Vìš onù sa nìjn, òn govòri da ju je opòlì parvù vècer, ma nì mu pùno za vìrovot.*

opomènìt, opomènen – opomenuti: *Opomènì son ga da slùšo starìje.*

opomìnjot, opomìnjen – opominjati: *Ca mè ùvik opomìnješ za ìstu stvòr!*

òpose,* pril. zasebno, odvojeno: *Ol sàd ćemo žìvìt svàki òpose; usp. nàpose*

oprät (se), opèren (se) – oprati (se): *Tukò mi oprät ròbu; Opràcu se pòsli lavùra;*

- **oprät pjäte** – oprati suđe

- **oprät ròbu** – oprati rublje

- **oprät ùši** – razg. očitati kome bukvicu, reći mu što ga ide

opràvit, -in – učiniti nepodopštinu (često iz šale ili osvete): *Znòš ca mù je opràvi onì tvòj brät?*

òpron(i), -a(o), -o, prid. – opran: *Slàbo je òpron... ovì òproni faculèt; Slàbo je òprona... ovà òprono košùja; Ovò svè je slàbo òprono.*

oprostìt, opròstin – oprostiti: *Opròsti mi, Bòže!; Dà je barènko priznò - pòl bi mu oprostìla! (IN)*

opróščät, opròščon – opraštati: *Jedìno ti māti mòre ùvik opròščät.*

opròvdot (se), opròvdon (se) – opravdati (se): *Māti me je opròvdola u škùlu: Kakò ćeš se sàd opròvdot?*

opùhon(i), -a(o), -o, prid. – razočaran, kome su iznevjerena očekivanja: ...*i tàko opùhoni dòšli u Fòr (TM)*

opūjät, opūjon – 1. otrijebiti gamad (uši, buhe) kod čovjeka ili životinje; 2. fig. uzeti komu u igri sav ulog: *Opujàli smo ga jucèra na batimùru.*

opùzen(i), -a(o), -o, prid. – 1. koji je izgubio dlaku, olinjao; 2. fig. bez raslinja;

- **Opùzeno glavica** – predio i četvrt u južnome dijelu grada Hvara; (v. 1.2.1.5.)

opùznit, -en – izgubiti, prorijediti dlaku, kosu: *Olkà(d) ga nìsòn vìdi, vàs je opùza!*

oràda, -e (ve. *orada*) – cijenjena bijela riba, komarča (*Sparus aurata*); uobič. komòrca

oràhovica, -e – rakija lozovača u koju se stavljaju zeleni orasi; *usp. orìh; (v. 1.3.10.2.)*

ôrca, -e (ve. *orza*) – jedrenje na ôrcu, tj. uz vjetar: *Tîra škòte, ne glèdoj bòte/Pòj na ôrcu na svù fôrcu! (TM); Ôrca!*
 – Skreni brod prema vjetru!
 - *hodît na ôrcu, hodît trèso, burdižât* – hodati kao pijan čovjek

orcât, -ôn (ve. *orzar*) – 1. skrenuti brodom prema vjetru; *supr.* pojàt; (v. 1.4.5.1.); 2. *fig.* izdržati unatoč teškoćama

orcōvât, -ōjèn (ve. *orzar*) – skretati brodom prema vjetru

orcôš,* -ôšà ( ) – manja mreža zvonastog oblika za bacanje iz ruke: *Tukâlo bi hîtít orcôš ovòde! (FN); (v. 1.4.9.2.)*

ordènjì,* -ih *m zb* (tal. *ordigno*) – oruđe, alat, sprava: *...u konòbu ùmisto karatîli(h) daržîdù ordènje (IN);*
... a muškî ne stâridu, sòmo in ordènjì krolâju (AD); (v. 1.7.3.2.); usp. alôt; (v. 1.2.5.)

ôrdin, -a (tal. *ordine*) – 1. zapovijed; 2. narudžba; 3. redosljed: *Svâk znô svôj ordîn.*

ordinât,* **uridinât**,* -ôn (tal. *ordinare*) – 1. narediti; 2. naručiti: *Nekâ ne bùde dalekò rîboru ùzbardo za uridinât*
kontrafûnd (IN); uobič: narûçit

ôreb, -a – rod ptica stanarica iz porodice fazana, ‘jarebica grivnja’ (*Alectoris graeca*); (v. 1.5.2.1.)

organèt,* -a (tal. *organetto*) – mehanička glazbena naprava, vergl: *Pòp je mlî molîtve kakò organèt; (v. 1.6.3.)*ãõõ

organizîrât, -îron (njem. *organisieren*) – pripremiti, organizirati: *Govòri da će organizîrât vèliku fèštu.*

ôrih, -a – orah (stablo i plod, *Juglans regia*); *usp.* orâhovica; (v. 1.5.3.2., 1.3.12.)

ôrka, -e (ve. *arca*) – arka; drveni spremnik za relikvije, raka: *ôrka Svètega Pròšpera* – raka u kojoj se ostaci Sv. Prospera
 čuvaju u hvarskoj katedrali (otvara se rijetko, *npr.* na molbu obitelji teško oboljelog člana): *Mâti je bìla dât da se otvòri*
ôrka Svètega Pròšpera (IN); (v. 1.6.1.2.)

ôrko (prema tal. *porco* – svinja) – blaži izraz za psovku (umjesto *pôrko*): *Ôrko Dîo!; (v. 1.7.4.)*

ôrko,* **ôrho**,* -a (lat. *Orcus* – bog podzemlja) – div, prikaza iz priča, samo u izr: *Zîho kakò ôrho (Kru.).*

Orlâna, -e – zgrada u *Gròdù* s društvenim prostorijama: *Prî Drùgega ràta u Orlânu su bìli Ôrlovi, a pòsli ràta su,*
dòle, dilîli pakète od Unre, a gòre, na pòd, je bìla mùzika; (v. 1.2.1.4.)

orlušina, **orlîna**, **arlîna**, -e – ptica grabljivica iz porodice jastreba, ‘škanjac mišar’ (*Buteo buteo*), ‘orao zmijar’
(Circaetus gallicus); (v. 1.5.2.1.)

ôrgan, -a (tal. *organo*) – 1. orgulje: *Šjora Lènka je svirâla na ôrgan u Vèlu crîkvu; (v. 1.6.1.2., 1.6.3.); 2. mjesto u*
crkvi gdje se pjeva; (v. 1.6.1.1.)

ôrma, -e (ve. *arma*) – oprema (broda, tegleće životinje...);
 - *stâvit / dôc u ôrmu* – pripremiti, staviti u pogon: *I skâle oVcrîkve su dôšle u ôrmu (IN)*

ormôr,* -ôrâ (stlat. *armarium*, tal. *armadio*) – ormar ugrađeni ili viseći (za razliku od *armerûnà* koji je slobod-
 nostojeći: *A kolîki je otî ormôr? (Po); Sakrîle su se u ormôr (Po); usp.* armerûn

ôrmot (se), -ôn (se) (ve. *armar*) – 1. opremiti, pripremiti (*npr.* brod za plovidbu ili ribolov): *Dìgnite bròd iz armîža i*
ôrmojte ga za pòc nâ more!; 2. pripremiti se za neki posao: Grēmò se ôrmot (FN); Jestè se ôrmoli?

ôrt, ôrti ž (ve. *arte*) – ribarski alat; *...svokolîke rîborske ôrti (FJ); (v. 1.4.9.2.);*
 - *mòlo ôrt* – mala mreža
 - *vèlo ôrt* – velika mreža (potegača)

orûžje, -a *sr plt* – oružje: *Da jê têško nosît? - Bomè da je têško, kakò i svâko orûžje! (IN)*

ôrzo, -a (ve. *orzo*) – ječam: *Jò stâvin i mâlo ôrza u paštafažól; (v. 1.3.7.2.)*

oržolandûr, -ûrà (prema ved. *oselanda*) – lovac na ptice, onaj tko *oržolâje*: *Oržolandûrè je prekîni pašòj gar-*
delînih... (IN)

oržolât, -ôn (ve. *oselar*) – 1. hvatati ptice: *Pòc u oržolòndu; 2. udvarati se: ...nòjlipjo žènskica na kojû smo svù*
òdreda oržolâli, mèçoli ocòde i luštrovâli kandelîrè (IN)

oržolònda, -e (ved. *oselanda*) – hvatanje ptica (*na arburèt, na mrîžice*); (v. 1.5.2.2.)

osà, -ê – osa: *Ubòla me je osà; usp.* osînac; (v. 1.5.1.4.)

osakâtít (se), -in (se) (prema tur. *sakat*) – teško tjelesno ozlijediti, izgubiti dio tijela, osakatiti (se); *usp.* sâkat

òsan/osavnâste, osavnâdeste*/osandesêt – brojevi: osam/osamnaest/osamdeset; *usp.* ôsmi

osedlät, osèdlon – staviti sedlo, osedlati; *usp.* sedlò

òseka, -e (prema stdlr./lat. *assicare*, ved. *seca*) – nizak vodostaj mora, oseka; *supr.* plìma; (v. 1.4.8.1.)

osèknìt (se), osèknèn (se) (prema tal. *seccare* – sušiti) – ispuhati bale iz nosa: *Osèknì mòlega, vùsidu mu mòkule!*;
Tukò mi se osèknìt.

osìc, osìcèn – 1. odrezati: *Osìc mi jednù fètu krùha!*; 2. posjeći: *Osìka son onì sùhi bôr*; *usp.* sìc

òsik, -a – ograda za živinu, za gnoj; obor, kotac za svinje: *Bùta bèštiju u òsik!*; *usp.* merìna; (v. 1.2.3.1.)

òsin, *prij.* – osim: *Dòšli su svì òsin njèga*

osìnac, osìnca – osinje gnijezdo, osinjak: *Bòje ti se taknìt u osìnac nègo u njù!*

òsip, -a – vrsta kožne bolesti praćena svrbežom, češća kod djece: *Mòlemu je dòša òsip*; (v. 1.1.5.1.)

osìrìt, osìrin – postati sijed, osijedjeti: *Osìrì je prì pedesète*; *usp.* sìrìt

oskòruša, -e – vrsta voćke, japanska mušmula (stablo *Sorbus domestica* i plod); (v. 1.5.3.2.)

oslābit, -in – smršavjeti: *Oslābila je pùno pòsli bòlesti*; *usp.* indebulìt, kalät kilä; slābit

òsle,* *pril.* – odsad; *usp.* o(d)sad

oslìpìt, oslìpin – oslijepjeti: *Nemòj glèdot u sùnca, oslìpìćeš!*; *usp.* ocòrovit

òslobod, -a (prema slav. *osal* – magarac) – divlja biljka bodljikavih listova i većeg ljubičastog cvijeta, sikavica (*Silybum marianum*); *usp.* drāca; (v. 1.5.3.3.)

oslòdì(t) se, oslòdin se – osladiti se: *...a Dìde se je ondà dobrò oslòdì sa kumpanjùnôn (Cel.)*

òsmi / osavnaèsti, osavnādesti*/ osandesèti – redni brojevi: osmi/osamnaesti/osamdeseti; *usp.* òsan

osmūdìt, osmūdin – površinski opaliti (kosu, dlake...), osmuditi: *KàVsi tò osmūdì vlòse?*

osòj,* osòja *m* – strana koja nije izložena suncu ili svjetlu *feròlā* za ribarenja

osokolìt,* (se), -ìn (se) – odvažiti, ohrabriti (se); *uobič.* éapät kurāja

òsoran, òsorni; -a(o), -o, *prid.* – osoran, mrzovoljan, ljutit: *Kojä òsorno ženà !*; (v. 1.1.6.1.)

òsorno, òsarno, pril. – osorno, mrzovoljno, ljutito: *...a òn jon je òsorno odgovorì (Cel.)*

osramòcen(i), -a(o), -o, *prid.* – osramoćen: *Säd je osramòcen... ovì osramòćeni covìk; Säd je osramòćena... ovä osramòćeno ženà; Sà(d) se ćüti osramòćeno ovò bīdno dītè.*

osramotìt (se), -ìn (se) – osramotiti (se): *Osramotì me je; Nemòj se säd osramotìt!*

ostājot, ostājen – ostajati; *ostājot nõse* – suzdržati se, ostati dužan

ostargät, -òn – ostrugati: *Vajäće mi dobrò ostargät ovù tèću*; *usp.* izgratät; postargät

ostārit, -in – ostarjeti: *Sīnko mòj, mì smo ostārili, säd je na vāmi...; usp.* stārit

ostät, ostānen – 1. zadržati se na istome mjestu: *Ostò je u Fòr*; 2. preostati: *Dòj mi onò ca jè ostālo!*; 3. ne promijeniti se: *Ostālo je kakò je i bīlo.*

ostavìjot, -ìjen, **ostòvjät**, -òvjon – ostavljati: *Ovì mòli ùvik svè ostavìje iznerèđeno; Ne ostòvjoj nìkad dītè sòmo!*

ostāvit (se), -in (se) – ostaviti, napustiti, pustiti na miru: *Ostāvi ju je mlòdi; Ostäv se tí njè!*; *usp.* abandonät

òsti, -ih *ž mn* – ribolovni alat (peterozubni harpun pričvršćen na podužoj drvenoj motki – *kopìšću*); (v. 1.4.9.1.)
- pôc pòd osti – otići u lov s ostima: *Hòćemo noćäs pòd osti sa feròlôn? (MJ)*

ostìnit, -en – ohladiti se, promrznuti: *Hòmo cà, cìli son ostìni!*; *Ostìniće ti jühà!*

ostìnet(i), -a(o), -o, *prid.* – ohlađen, promrznut: *Pròpja je ostìnet... ovì ostìneti mòli; Pròpja je ostìneta... ovä ostìneto mòlo; Pròpja je ostìneto ovò dītè.*

ostrić (se), ostrìžèn (se) – odrezati (si) kosu, nokte, vunu..., ostrìci: *Ostrìgla son vlòse; Ostrìga se je na tèću;*

- *ostrić se na tèću* – ošišati (*npr.* dječaka), tek tako, kao po obodu nataknute mu posude

- *ostrić se na búbiko* – ošišati žensku osobu na dječaćku frizuru

- *ostrić se šíša-goliša* – potpuno se ošišati, ošišati se na nulu

ostrižèn, ostrìžèni, -a(o), -o, *prid.* – ostrìžen: *Slābo je ostrìžèn ovì... ostrìžèni jancìć; Slābo je ostrìžèna ovä... ostrìžèno òvca; dītè ostrìžèno na tèću*

ostrožica, -e – granasti podupirač za neke biljke (*npr.* biž, pomidôr...); *usp.* tākaj

osūšen(i), -a(o), -o, *prid.* – bez vlage, osušen: *Vëć je osūšen ovî... osūšeni zîd; Vëć je osūšena ovà... osūšeno ròba; osūšeno cvîće*

osūšît (se), osūšin – 1. učiniti suhim, postati suhim: *Jë se ròba osūšîla?; 2. smršavjeti: Pûno se osūšî olkà(d) ga nîsôn vîdi.*

osvajdôn – svakodnevno, *svāki dôn*: ...bîlo je mōrtvih i rānjenih osvajdôn (*Cel.*); *usp.* dôn

osvanît, osvāne – 1. svanuti; 2. nenadano se pojaviti: *Jednëga dōna osvāne ôn tākō na vrōta ol kùće!*

osvëtit (se), osvëtin (se) – osvetiti (se): *Govōri da će osvëtit brāta; Osvëtila mu se je žestokò!*

osvitlât, osvitlôn – osvijetliti: *osvitlât obrôz* – pokazati se u dobrom svjetlu

ošalāpit, -în (prema lat. *clepere*) – uzeti na drzak način, ukrasti: *Mōre mu ošalāpit i mrîže... (IN); usp.* bëknît, opardît, ukrāst

ošegât, -ôn (prema tal. *segare*) – prepiliti: *Tukô mi ošegât svë ovë bîje; usp.* šegât

ošekât, -ôn (prema ve. *secar*) – izbaciti vodu iz broda: *Grên ošekât brôd, āko mi nî kōgod ošalāpi šëšulu; (v. 1.4.5.1.)*

ošervacjûn,* -ûni, ž (tal. *osservazione*) – promatranje, primjedba: *Bîla je tō Frančëškota ošervacjûn (IN)*

ošervât, -ôn (ve. *osservar*) – promatrati, spaziti, uočiti, obazreti se: *ošervât kōga* – uočiti koga; *A kurjōžasti ošervâju ca smò çapāli (IN); A tō je çûdo vajālo ošervât (Pi)* – Trebalo je vidjeti to čudo!

ošînit, ošînen – udariti šibom; ošînuti: *Nemôj da te ošînen!; ...mōre te ošînit pōrezon! (Cel.); usp.* opahnît

ošpidôl,* **ošpedôl**,* -ôlâ (ved. *ospital*, tal. *ospedale*) – 1. bolnica: *Švôre su lavurāle po ošpidôlima (IN); nov.* bōlnica; 2. Ošpidôl,* – zgrada stare ubožnice u Hvaru; (v. 1.2.1.6.)

oštar, oštri; oštrâ, oštro; oštrò, oštro, *prid.* – oštar: *Pròpja je oštar... oštri kosôr; Pròpja je oštrâ ... oštro lîma; oštrò je... oštro vrîme!*

oštarîja,* -e (ve. *ostaria*) – krčma, gostionica: *Nî užô hodît po oštarîjima... (IN); usp.* tovîrna; (v. 1.2.1.7.)

oštijâ!* **oštrigëta!*** (lat. *hostia*, tal. *ostia*)

– 1. hostija, simbol Isusova tijela; (v. 1.6.1.4.); 2. uzvik iznenađenja, čuđenja: *Öštija, kojâ batûda!*

oštriga, -e (ve. *ostrega*) – cijenjena morska školjka, *kāmenica* (*Ostrea edulis*); (v. 1.4.17.)

oštrijôda, -e ž (prema ve. *ostro*) – jak južni vjetar; (v. 1.4.8.1.)

oštrîn, -a (prema ve. *ostro*) – laganiji južni vjetar; (v. 1.4.8.1.)

oštrît, oštrin – oštriti: *Ne mōreš naoštrît alôt bes tocîlâ.*

ôštro, -a (ve. *ostro*) – južni vjetar, južnjak, oštro; (v. 1.4.8.1.)

ôštro, *pril./ oštrije*, *komp.* – oštro/oštrije: *Izbrūsî je nôž ôštro, ma mōga je i oštrije.*

otâc, òca – otac: *Vîdićeš tî svôga bōga ka(d) ti otâc dôjde dôma!; usp.* pāpe, çâca; (v. 1.1.3.1.)

otâki, v. tākî

otâko, v. tākō

otangât,* -ôn (v. *tangât*) – obojiti (tkaninu, kosu, ribarsku mrežu...); *usp.* mōstît; tangât

otârgot, otârgon – obrati grožđe za *jemâtve*: *Jestë otârgoli i bîlo i cōrno?; (v. 1.2.6.1.)*

otârit, -in – obrisati: *Okrenîla se je i otâрила sùze.*

otavîn, -a (prema tal. *otto*) – manja čaša, osmi dío litre: *...u tovîrnu pôc zaigrât na kôrte i popît otavîn (Cel.)*

òtec, -i ž – otekline: *Parî da nî ništa slômjeno, ma je bën lîpa òtec... (IN); (v. 1.1.5.2.)*

otecên, otecëni, -a(o), -o, *prid.* – otečen: *Pûno mu je otecên onî... otecëni obrôz; Pûno mu je otecëna onâ... otecëno rûkâ; otecëno rāme*

otëć, **oteknît**, otëknen – oteći: *Ubôla me je osà i pôl r ukê mi je otëklo!*

otëgnît (se), otëgnen (se) – razvući (se) što više, otegnuti (se): *Otëga mi se otî posôl...; usp.* otëzât; (v. 1.1.5.4.);

- **otëgnît pôpke** – razg. preminuti: *Mōga bi i ôn otëgnît pôpke ovë zimê.*

otêl, hotêl, -ëla (fr. *hôtel*) – hotel: *Prî onëga rãta u Fôr su bìli ovî otêli: Hotêl Palàc, Hotêl Park, Hotêl Slãviya, Hotêl Kòvacić i Hotêl Överland*; (v. 1.2.1.6.)

otêt, ötmen – oteti: *Otêla njoj je mlòdega, a sãd je ôn njû ostãvi; usp. otimot*

otëzàt (se), otëžen (se) – otezati (se); *usp. otëgnit*

otí, otà, otò; **tí**, tà, tò, *zamj.* – taj; *usp. ovî*

otìcot, otìcen – oticati: *Parì mi se da mi svãki dôn kolìno svè vèce otìce!*

otìmot, otìmjen – otimati: *U svãkemu ràtu jãci otìmjje slabìjemu; usp. otêt*

òtle, v. **òdotle**

otò, tò – to: *Ma jê tò bìlo za rèc! - Cò, otò?*

otòbar,* -bra (tal. *ottobre*) – listopad; *uobič. desëti mìsec; (v. 1.2.8.3.)*

otòk¹, -a – otok: *Dòk nî dôša ovî turìzam, po otòku je bìla glòd i nevòja!; usp. škòj; supr. tarafërma*

otòk², -a – istakanje mòšta prije vrenja

otòki, tòki, -a(o), -o, *zamj.* – toliko velik: *Ûvik je bì (o)tòki, višji o(d) drùgih; Ûvik je bìla (o)tòka, višja o(d) drùgih; (O)tòko dîtè, ma kolìko je narêslo od lònì!; nov. toliki*

otòko, tòko, pril. – toliko: *Bìlo je (o)tòko tèga, da je pôl ostãlo!; usp. toliko*

otòlic, pril. – maloprije, *mãlopri*: *Ma bì je otòlic ovòde!; usp. mãlopri*

otòte, v. **tòte**

otpivàt, olupivàt,* olupijàt,* -ìjèn – otpjevati; samo u *izr. otpivàt mìsu; (v. 1.6.1.3.)*

otrèsit(i), -a(o), -o, *prid.* – ljut, osoran: *Pùno je otrèsit otí... otrèsiti covìk; Pùno je otrèsita otà... otrèsito žènska; Pùno je otrèsito otò dîtè za njegòva godìšća.*

otrèst, otèsèn – stresti, istresti (prašinu, grane s plodovima nekih stabala...): *Otrèsa son omèndule.*

otrìbine, -ih *ž mn* – ostatak čišćenja povrća

otrìbit, otrìbin – 1. očistiti od nekorisnih sastojaka, otrijebiti: *Otrìbila son kilò fažòla i jòš nìsòn gotòva; 2. fig. počistiti jedući: Otrìbili smo svè ca je bìlo na stòl.*

otrìznì(t) se, otrìznim se – 1. postati trijezan nakon pijanstva: *Pùs' ga, otrìznìce se!; usp. rastianfät; 2. doći k sebi, napokon razumjeti: Bìlo bi vrìme dà mu se sìn otrìzni i çapò lavûra!*

otròvan, otròvni; -a(o), -o, *prid.* – otrovan: *Mlìc od oleòndra je otròvan. Otròvna je kakò otròvno gùjã!*

otrovàt, otrùjen – otrovati: *Otrovãli su mi mãšku, ma kòmu je onã smetãla?!; usp. trovàt*

otrùnìt, otrùnìn – otkinuti dodirom, najčešće nehotice (pup, cvijet, mladicu); (v. 1.2.6.1.)

otrùpìt, utrùpìt, -trùpin – obamrijeti, otežati 'kao trup' nakon obilatog jela i pića: *Dòsta mi je, ne smìn pùno, utrùpìće me! (FN); usp. obatolìt; (v. 1.1.6.2.)*

otùc, otùcèn – tuckanjem očistiti, otući: *Danã(s) son otùka strìš iz bãcve.*

otùje, v. **tùje**

otùn,* -ùnã, *m* (ve. *laton*, tal. *ottone*) – mjed, mesing: *Na àštu o(d) pròve bìla bi se stãvila rigèta od otùnã; usp. mèsing*

oturnàt, -òn (v. *turnàt*) – završiti posao tiještenja grožđa: *...oturnàt i napùnìt karatìle (IN); (v. 1.2.6.1.)*

otvòràt, otvòron – otvarati: *Mì ùvik otvòromo ponìstru kãd grēmò spät.*

otvòrdìt, otvòrde – otvrdnuti: *Nemòj hodìt po terãci prì nègo betùn otvòrde; supr. omèknit*

otvòren(i), -a(o), -o, *prid.* – otvoren: *Ûvik je otvòren ovî... otvòreni portùn; Ûvik je otvòrena ovã... otvòreno ponìstra; Ûvik je otvòreno ovò imònje.*

otvorìt, otvòrin – otvoriti: *Otvòr ponìstru, nî àrije!*

ovãki, vãki, -a(o), -o, *zamj.* – ovakav: *Òn je ùvik bì ovãki; Prì nî bìla vãka; usp. tãki*

ovãko, vãko, pril. – ovako: *Nemòj stãvit ovãko, nègo nãko!; Èvo, vãko çemo! (MJ); usp. tãko*

ovãmo, vãmo, pril. - ovamo: *Hòd ovãmo, nècù ti ništa!; Mãlo vãmo, mãlo tãmo; usp. onãmo*

ôvca, -e – ovca: *U Fôr je bilo vëce kozîh (kôz) nëgo ovôc (ôvcih)*; (v. 1.5.1.1.)

ovcîca, -e – vrsta bijele ribe, ovčica (*Pagellus mormyrus*); (v. 1.4.12.1.)

Ôvemarîja, Avemarîja -e (ve. *Avemaria*) – 1. molitva Majci Božjoj (Zdravo Marijo); 2. posebno zvonjenje ujutro i na kraju dana: *Jôš nî zvonîla Ôvemarîja (IN)*; *usp. Zdrâvomarija*

ovî, ovà, ovò, *zamj.* – ovaj; *ovî ovôde* – ovaj ovdje; *star. ovîn*; *usp. ofî*

ovò, **vò**, *zamj.* – ovo: *Kô je dônî ovò ovôde?*; *P(o) onëga Bòga, dî vò mi žîvëmo? (Cel.)*; *usp. onò*

ovôde, **vôde**,* *pril.* – ovdje: *Ovôde je prî bila kapitanîja, ma pogodîla ju je bômba*; *usp. tôte*

ovòki, **vòki**, *zamj.* – ovaliki; *usp. volîki*

ovòko, **vòko**, *pril.* – ovaliko: *Ma nî ga bilo ni vòko, nà!* (izreka uz gestu nokta pod zubom)

ovolîki, v. **volîki**

ovolîko, **volîko**, *pril.* – ovaliko: *Nîkad nî bilo ovalîko (ovòko, vòko) svîta po Pjâci*; *usp. ovòko*

ovolîšan, **volîšan**,* -lišni; -a(o), -o, *prid.* – ovaliko malen: *Ma jê tò mogûcê - kà(d) son ga vîdila lônî bî je (o)volîšan, a sâd je (o)vòki!*; *usp. onolîšan, tolišan*

ovùje, **vùje**, *pril.* – još bliže ovamo: *Stâv se ovùje, blîzù mène!*; *Hòd vùje vâmo, ca bižîš od mène!?*; *usp. blîžje tùje, onùje*

ozdrâvit, -in – ozdraviti: *Jê, Bògu fôlâ, ozdrâvi je!*

ozêbst, **ozêst**, ozêbën. – ozepsti, prozepsti: *Svâ son ozêbla sa ovò bûre.*

ozêbal, -li; -la(o), -o, *prid.* – promrznuo, ozebao: *Cèkolo se kakò ozêbal súnce... (IN)*

ozîmî(t) se, -îmin se – promrznuti: *...pustîla si nos ozîmî(t) (IN)*; *usp. smârznit se, skrepenî(t) se, uzîmî(t) se*

ozîmjen(i), -a(o), -o, *prid.* – promrznut: *Onâko mokrà, ozîmjena, cèkon i cèkon... (IN)*

oznojî(t) se, v. **ispotî(t) se**

ozordâ(t) se,* v. **azordâ(t) se**,*

ozêdnî(t), ozêdnîn – postati žedan, ožednjeti: *Ožednî son, jê tôte câgod za pî(t)?*

ozenî(t) se, oženîn se – oženiti se: *Oženîli su se lônî i vëc îmodu dîtë*; *usp. udâ(t) se, rukôvâ(t) se*

ozènjen(i) – oženjen: *Lârga se njëga, ôn ti je ozènjen - ozènjeni covîk is dicôn!*

òžeto, *pril.* – bez začina (ulja), izažeto: *Stâv jôš mâlo ûja, ovò je òžeto!*; *supr. koncôno*; (v. 1.3.8.2.)

òživje,* *pril.* – jače, manje razvodnjeno (o vinu): *Nemôj pûno razvodnî(t), nekâ bûde òživje!* (ŽK)

P

---

pâci, *prid.* (prema tal. *pace* – mir; *pagare* – platiti) – izmiren;

- **pâci-pagâci (pogâci)** – izravnanih računa: *Sà(d) smo pâci-pagâci!*

pacifik, **pacifik(i)**, -a(o), -o, *prid.* (tal. *pacifico*) – miroljubiv, staložen, miran čovjek: *Pròpja je pacifik ovî... pacifiki ce-jadîn!; Pròpja je pacifika ovà... pacifiko šantòca!; Kojè pacifiko stvorênje!;* (v. 1.1.6.1.)

pacjènat, -ènti; -a(o), -o, *prid.* (tal. *paziente*) – strpljiv: *Nîsôn jò pacjènat za otî posòl;* (v. 1.1.6.3.)

pacjèнца, **pacèncija**,* -e (tal. *pazienza*) – strpljenje: *Nîmon ti jò ni vrìmena ni pacjènce (AD); Pacjèнца!; usp.* star-pjènje;

- **sânta pacjèнца** – izraz rezignacije kod čekanja

pacjentà(t) se, -ôn (tal. *pazientare*) – strpjeti se: *Pòk se ne pacjentàju izdurät do litnje sezòne (IN); usp.* starpì(t) se

pacòko, -ota (ve. *pastoco*) – bedak: *Pûš' cà nâšega pacòkota, stòrega turlalù! (IN); usp.* patâjko...; (v. 1.1.6.1.)

pacûg,* -a (ve. *paciugo*) – sitan posao

pacûge,* **pacugarîje**,* -ih *ž mn* (ve. *paciugo*) – sitnice koje treba srediti: *A èvo, çapò son se ovîh pacûgih (ŽK)*

pacugät,* -ôn (ve. *paciugar*) – raditi sitne, nevažne poslove: *Tukò cagòdera barênko pacugät (IN)*

pādot, -on – 1. padati s neba ili visine (*npr.* oborine, lišće, bombe...); 2. gubiti na cijeni;

- *Jòš pādo; Jòš daž(j)î* – Još pada (kiša)

- *Pālo mi je nāpamet* – Sjetio sam se

- *Pādo mi òko* – Spava mi se

pādre, *nepr.* (ve. *padre*) – otac (oslovljavanje svećenika, posebno redovnika); (v. 1.6.1.5.)

pāga!* (tal. *paga!*) – plati! (uzvik, *npr.* u kartaškim igrama)

pāga, -e – razmočena glina, blato: *...mòkro pāga svè do cjònok (IN) – ...blato sve do gležnja; usp.* kāška

pāgar, -a (stdlr./lat. *pagurus*, ven. *pagaro*) – vrsta cijenjene bijele ribe (*Pagrus vulgaris*); (v. 1.4.12.1.)

pāhaj, pāhja – pramen, čuperak (kose, vune...): *...ôn ìmo bìli pāhaj (ŽK);* (v. 1.1.4.1.)

pahät, pahjôn, **pahjät** -jen – širiti vonj (ugodan ili neugodan): *Pahjò mu rakîja iz jûst (jûstih)*

Pāis, -a (tal. *paese*) – istočno predgrađe grada Hvara; (v. 1.2.1.5.)

pajäk, pajkä – velika drvena žlica, kuhača: *Vartît pajkôn kojî minût... (Cel.);* (v. 1.3.2.2.)

pajarîca,* -e (tal. *pagliericcio*) – slamarica na kojoj se spavalo pretežno u brodu

pajčice, v. **paščice**

pajèt, -a (tal. *paglietto*) – 1. bokobran na brodu: *Stāv pajète na tû bòndu!;* 2. *fig.* pajèti – dojke, sise

Pajîz,* **Paîz**,* -a (tal. *paese*) – lokalno ime za Stari Grad (korišteno u okolnim selima, a nekada i u Hvaru); *uobič.* Storigròd; (v. 1.2.1.8.)

pājka, -e – patka: *divjò pājka (Anas platyrynchos)* – vrsta divlje ptice, cijenjani lovački plijen

pajòle, -ih, *ž mn* (ve. *paiol*) – podnice na brodu: *Tukāce mi piturät svè pajòle!;* (v. 1.4.2.)

pajvèno, v. **pavijèno**

pāk, pāka (tal. *pacco*) – omot, manji paket: *pāk španjulètih*

pakèt, -a (ve. *pacheto*) – paket: *Govòri se da mu je dōša pakèt iz Amèrike.*

paketät,* -ôn (prema ve. *pacheto*) – namještatì igraće karte pri mješanju; (v. 1.6.5.3.)

paketîna, -e (ved. *pachetina*) – zamotuljak s jastučićem u kojem se nose bebe; (v. 1.1.8.2.)

Paklèni otòci,* -ih -ih, – otoci JZ od grada Hvara, Pakleni otoci; *uobič.* Škòji; (v. 1.2.1.3. - Napomene); *usp.* pakòl

pakôl,¹ pākla, **pākлина**,* -e, – sredstvo kojim su se premazivali brodovi (od toga su vjerojatno nastali službeni nazivi *Pākleni* ili *Pākliniski otoci*, umjesto starijeg i lokalnog *Paklèni otòci*, a sada udomaćenog naziva *Škòji*); *usp.* blāk, katrôm, Spalmadôri

pakôl,² pākla – pakao: *Ako njèga nèće vrôg odnît u pakôl - a kôga će ondà!?*; (v. 1.6.1.4.)

Palàc, Palāca – (fr. *palace*) – hotel Palace u Hvaru, prvi hotel na otoku i na ovome dijelu obale; *usp.* palôc

pālac, pōlca – 1. prst na ruci ili nozi, palac; 2. plosnato drvo u obliku dlana s uzdignutim palcem, služi kao oslonac za veslo na *gajèti* (poput *škërma* i *škermadûre* na manjim bodovima); (v. 1.4.2.)

palačinka, -e (njem. *Palatschinke*) – palačinka: *Ovà mōlo bi ìla sōmo palačinke*; (v. 1.3.9.2.)

palamīda, -e (ve. *palamida*) – vrsta plave ribe (*Pelamus sarda*); (v. 1.4.11.)

palamūdīt, -ūdin ( ) – mudrovati, isprazno govoriti: *Ôn palamūdi na svè jazìke (IN)*; *usp.* parlatāt

palandôra,* -e (ved. *palandara*) – vrsta mreže stajačice za lov na palamide; *usp.* polōnda; (v. 1.4.9.2.)

palèta, -e (ve. *paleta*) – 1. oznaka vojnog čina; 2. ploča za miješanje boja

paletāt,* -ôn (tal. *paleggiare*) – grabiti dugim koracima: *...i àla da se paletô tûta brîva pù(d) doma! (IN)*

pālica, -e – palica, šiba: *Prî su meštrôvice kaštigovāle đicu pālicon po pārstima pōk bi se rēklo da je tí i tí dōbi sar-dèlih.*

palizāt, -ôn (ve. *palizar*) – duboko kopati (priprema zemlje za sadnju loze): *Kopālo se, palizālo, vedrijōlon polivālo (FJ)*; *usp.* pripūvāt; (v. 1.2.6.1.)

Palmizōna, -e (prema ve. *spalmar* – premazivati) – uvala i poznato izletišta na Paklenim otocima (o. Sv. Klement): *Surgāli smo se u Palmizōnu, ma plivoli smo, bomè, u Vālu, u Vinogradišće*; *usp.* Spalmadôri

palôc, -a (ve. *palazzo*) – 1. palača; 2. fig. velika, lijepa kuća: *Tò nî kùća, tò je palôc! (ŽK)*; *usp.* Palàc

palôda, -e (ve. *palada*) – zaveslaj (veslima, ili rukama pri plivanju); *usp.* vogôda

pāmet, pāmeti – 1. um, pamet, razboritost: *Ma đî ti je bîla pāmet!*; 2. pamćenje: *Nî mi vēc nā pamet;*

- *Pāmet ù glovu!* – Budi oprezan!
- *Nānci nā pamet!* – Ni slučajno, ne dolazi u obzir!
- *imāt nā pamet* – imati u vidu, voditi računa
- *vèce sríce nēgo pāmeti* – sve je još dobro završilo
- *pāst/dôc na pāmet* – sjetiti/prisjetiti se
- *ucinīt pāmet* – sazreti, postati razborit
- *na krôj pāmeti* – nakraj pameti
- *vônka pāmeti* – izvan pameti, nepromišljeno, ludo

pāmetan, -ni; -a(o), -o, *prid.* – pametan: *Prôpja je pāmetan ovî... pāmetni covîk; Prôpja je pāmetna ovà... pāmetno ženà; Kojè pāmetno dītè!*; (v. 1.1.6.1.)

pāmetno, *pril./ pametnije*, *komp.* – pametno/pametnije: *Nî ti pāmetno s ovò vrîmena hodît vônka, bîlo bi ti pamet-nîje ostāt ovòde lîpo ù teplo!*

pāna, -e (ve. *pana*) – vrhnje na kuhanom mlijeku: *Stāvit mālo pāne u kafû... (IN)*; *usp.* škorûp

panātika,* **panjātika**,* -e (tal. *panatica*) – prehrana, hrana na brodu; novčana naknada za hranu

pancèta, -e (ve. *panzeta*) – slanina prošarana mesom: *Bokûn pancète sa frîškin krûhon, pōk napî(t) se - ca cēs bōje-ga za marēndu!?*; *...ûze je mālo pancète i maravôn (Cel.)*; (v. 1.3.6.1.)

pancjêra,* -e (tal. *panciera*) – stezник za trbuh; (v. 1.1.8.1.)

pancûn, -ūnà (tal. *pancione*) – trbušina, drobina; *usp.* pōnca

pandešpānja,* **pandišpānja**,* -e (ve. *pan de Spagna*) – biskvit od brašna, jaja i šećera; (v. 1.3.9.2.)

pāndol, -a (ved. *pandolo*) – uži konopac s pletenim utegom, ‘bacalo’ (baca se s broda na obalu)

pāndolèt,* -a (prema ve. *pandolo*) – slatki kruščić, vrsta kolača s bademima: *Bîlo je tôte... omēnduli(h), smòkov, cvîti(h), pāprenjoci(h), hròštuli(h), pāndolèti(h)... (Cel.)*; (v. 1.3.9.2.)

panèt,* -a (ve. *paneto*) – lagano sukno; *usp.* pôn; (v. 1.1.7.2.)

panibrôd, -a, m (ve. *panimbrodo*) – juha s namočenim kruhom: *Posôrkô je dubôki pjät panibrôda (IN)*; (v. 1.3.5.1.)

panižël,* -ëla (ven. *panisel*) – dio drvenog broda, prvi *madîr* uz *kolûmbu*; (v. 1.4.2.)

panôda, -e (ve. *panada*) – 1. kaša od kruha, vode, *ûja*, *kapùle* i *pomidôrih*; popara: *Panôda se ùjutro ìla (FJ)*; 2. *fig.* ono što se pretvorilo u kašu, izgubilo željeni oblik ili tvrdoću: *Nä, svè je išlo u panôdu!*

pantagâna, -e (ved. *pantagana*) – štakor: *Ubi son pantagânu sa metlôn!*; (v. 1.5.1.2.)

pantôfule,* -ih ž *mn* (ve. *pantofole*) – kućna obuća, papuče; *usp.* papuče; (v. 1.1.7.3.)

pantumîna, -e (tal. *pantomima*) – gluma bez riječi; *iron.* šaljiv događaj, predstava: *Svâke subôte ìsta pantumîna! (IN)*;

pânula, -e (ved. *panola*) – pribor za ribarenje, poteže se trzajući (*na škôše*) iz barke koja polako napreduje; (v. 1.4.9.1.)

panulät, -ôn (ved. *panolar*) – loviti ribu *pânulon*

panjêra, -e (tal. *paniera*) – košarica za kruh: ... *dòkli pariçôte stôl i napùnite panjêru krùhon (Cel.)*; (v. 1.3.2.3.)

panjôka, -e (ve. *pagnoca*) – vojnički kruh: *Dâli su mu cetîri panjôke krùha (IN)*; (v. 1.3.11.1.); *usp.* babanjâca

pâpa -e (ve. *papa*) – hrana (u dječjem govoru)

- *pâpa in bôka* (ve. *papa in boca*) – zalogaj u ustima; *fig.* podrška komu: *Tò je njèmu pâpa in bôka!*

papagâlo, -a (tal. *pappagallo*) – papagaj: *Naucî je nâpamet i ponôvjo prôpja kakò papâgalo*;

- *papagâlo, ke ôra žè?* – dječja igra (papagaju, koliko je sati?)

papatâži, -ih *m mn* (ve. *papatasi*) – sitni komarci koji lete bez zujanja: *Izlūdîli su me ovî papatâži!*; *usp.* komôr; (v. 1.5.1.2.)

pâpe, -ta, *papà*, *nepr.* (ve. *papà*) – otac, tata (način na koji se dijete obraća ocu): *Jô son svojêga ôca zvô pâpe. – A jô son mojêga zvô papà*; *usp.* čâca, otâc; (v. 1.1.3.1.)

pâpendek, -a (njem. *Pappendeckel*) – tanja bitumenska ljepenka: *Barâka pokrivèna pâpendekon...*

pâpica, -e (*hibr. dem.* prema ve. *papa*) – jelo (u obraćanju djeci), papica; *usp.* pâpa

pâpit, -in (tal. *pappare*) – jesti (u obraćanju djeci), papati: *Âla hòd, sâ(d) cemo pâpit!*

papôr, *pâpra* (lat. *piper*, tal. *pepe*) – vrsta začina, papar: *U gregôdu se stavîje: kapùla, patâte, rîba, sôl, papôr, mâslinovo ûje, vodê kolîko pîto i - grancîca sèlena! (MJ)*; *U papôr çu te pritvorît, tùko jednâ! (FN)*; (v. 1.3.8.1.)

pâpreno, *pril./ paprenîje*, *komp.* – papreno/paprenije: *Pâpreno je, ma u njêga je bilo jôš paprenîje!*

pâprenjok, -a; **paprenjôk**, **parpenjôk**,* -ôkâ – vrsta medenjaka, specijalitet otoka Hvara: *Pâprenjoci (paprenjôci) se cinîdù od mukê, mèda i žufrâna; Nâmi, dîci, bìli su nôjdrâži parpanjâki... i(s) Stôrega Grôda (Cel.)*; (v. 1.3.9.2.)

paprîca, -e – 1. kožica u koju se zamataju ljepljivi štapići (*baketîne*) za lov na ptice; (v. 1.5.2.2.); 2. komadić kože na prački (*prâçi*) kojim se izbacuje kamen ili neki drugi predmet; 3. komadić kože koji se nosio kao povež na oku: *Mêštre Bèpo je imô paprîcu na lîvo ôko.* 4. temperamentna žena: *Vîš kojâ je tò paprîca!*; 5. kožica na starijim kožnatim loptama kao zaštita unutarnjega dijela (*buvèla*) na otvoru plašta (*mântela*)

pâprika, -e – 1. vrsta povrća; 2. vrsta začina; (v. 1.3.7.1.)

pâprot, -i, ž (rus. *paporot*) – vrsta bilja bez cvijeta poput korova s dubokim korjenom; (v. 1.5.3.3.)

papuče, -ih ž *mn* (ved. *papuz*) – lagana obuća, papuče: *Nosî je côrne papuče umîsto postôli(h) (FN)*; *usp.* pantôfule; (v. 1.1.7.3.)

parâda,* -e (ve. *parada*) – parada, svečanost: *Obûka se kakò za na parâdu.*

paradîrät, -îron – šetati se odjeven na poseban način, paradirati: *Mâškare su cîlo popodnê paradirâle po Pjâci, Rîvi... i litratovâle se.*

paradižët, -a (ved. *paradiseto*) – slastica od jaja i mlijeka: *Îvica guštô târit paradižët (IN)*; (v. 1.3.9.2.)

paramènat, *paramènta* (tal. *paramento*) – liturgijska odjeća (općenito); (v. 1.6.1.2.)

parânak, *parônka* (ve. *paranco*) – naprava od dvaju kolotura (*bucèla*) za dizanje tereta, povlačenje broda.; *usp.* bucèl, parankorećîn

parangôl, -ôlâ (jul. *parangal*) – pribor za ribarenje, niz udica koje preko *pîjka* vise na istoj niti (*maèštri*); (v. 1.4.9.1.)

parankorecîn,* -a (tal. *paranco a recin*) – sistem od dva *bucëla* povezanih radi lakšega djelovanja, *npr.* kod izvlačenja broda

parapët, -a (ve. *parapeto*) – 1. nizak zid; 2. niska ograda na brodu

parapòšta, -e (ve. *per+aposta*) – igra bez uloga, ‘za šalu’: *Sà(d) cemo se igrät parapòšta; supr.* privëro

parapûnto,* *pril.* (tal. *per+l'appunto*) – uzrečica: u stvari, kad smo kod toga: *Parapûnto, nè znoš joj ni rôd ni porôd (IN); usp.* apûnto

parašöl,* -a (tal. *parasole*) – 1. *tênda* za zaštitu od bočnog sunca na brodovima (*npr.* na *bracëri*); 2. oveći komad platna ili jute, služi za prekrivanje ili prenošenje mreža, skupljanje maslina i sl.; (v. 1.4.9.1.)

parät (se), -ôn (se) (ve. *parar*) – otisnuti (se), *npr.* brod od neke zapreke: *Pâra (se)! – Otisni (se)!*; (v. 1.4.5.1., 1.4.5.2.)

parcîn, -a (tur. *perçem*) – pramen kose koji visi straga ili je smotan, poput kineskog perčina

pârcit (se), *pârcin* (se) – prčiti (se): *Poglê(d) je ca pârci guzïcu!*; *Lïpo se, bögami, pârci!*

pârc¹, *parcä* – vrsta bijelog grožđa; (v. 1.2.6.3.)

pârc², v. **přc**

parcät (se), v. **paricät** (se)

pardëc, *pardëcä* – 1. glasan prdež: *Ma kojî lïpi pardëc, cùlo ga se na stô mètri(h)!*; 2. izmet od *mülä, tovära...* : *Pòfina ispüzla pod rëp i smetäla bïdnoj bëštiji da pardëc päde... (IN)*

pardit, -în – 1. puštati vjetrove, prđiti; *usp.* upardì(t) se; 2. *fig.* blebetati koješta; (v. 1.1.6.5.)

parënti,* -ih *m mn* (ve. *parenti*) – roditelji: *Mï smo slüšoli i štimäli naše parënte (IN)*

parentôd,* *ž, parentôda,** -e *ž* (tal. *parentado*) – rodbina: *Dòšla je cïlo parentôd(a);* (v. 1.1.3.1.)

pârhäl, *pârhli*: -a(o), -o,* *prid.* – prhak, prašinast: *Lïpo je kopät ovü pârhlu zëmju (ŽK)*

pârhöt, -a *m* – prhut: *Vïdi mu se pârhöt po jakëti;* (v. 1.1.5.2.)

paricät (se), **parcät** (se), -ôn (se) (ve. *pareciar*) – pripremiti (se): ... *za obïd paricät; Mäti non je parcäla pròminu...; Jestë se paricäli?... (IN); usp.* zgotovît, sprävît

paricôn, **parcôn(i),** -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *pareciar*) – pripremljen: *Vëc je paricôn ovï... paricôni rüsak; Vëc je paricôna ovä... paricôno valïza; paricôno sïdro; usp.* spròvjen, zgotövjen

paricôno, **parcôno,** *pril.* (prema ve. *pareciar*) – pripremljeno: *Svë mu je bìlo parcôno na pjät (IN)*

paricövät (se), -òjën (se) (ve. *pareciar*) – pripremati (se): *Ëvo, paricòjën vecëru; Težòci su se za jemätvu paricöväli (FJ); ... a šijòvci su pòceli paricövät gajëte (FN)*

parit (se), -în (se) (ve. *parer*, tal. *parere*) – činiti se, pričinjati se;

- **parit mãškara** – biti neobično odjeven: *Jesï je vïdila kakò se obükla, parï mãškara!*
- **parï mi se** – čini mi se: *parï mi se cüt, parï mi se vïdit; Parï mi se da je tò bì ôn.*

pärit, -in – polijevati vrućom vodom, *npr.* perad pri čišćenju;

- **pärit òci** – gledati s užitkom

pârkno, -a – izlaz debelog crijeva, čmar, prkno; (v. 1.1.4.1.)

parlät,* -ôn (tal. *parlare*) – 1. govoriti (osobito strani jezik): *Ôn parlô inglëški iš njïma; nov.* govorît

parlatät,* -ôn (tal. *parlottare*) – govoriti svašta, pričati potihom i tajnovito: *Nekä ôn sòmo parlatô tè molïtvice na latïnski! (IN); usp.* palamüđit

parokïja, -e (tal. *parrochia*) – župa: *...tâmo je njeğöva parokïja (IN);* (v. 16.1.1.)

parôla, -e (tal. *parola*) – politička poruka javno izložena: *Pòsli onëga râta svüdera su se vïdile parôle.*

parpenjök,* v. **paprenjök**

pârsi, -ih *ž mn* – prsa, grudi; (v. 1.1.4.1.)

pârst, *pârsta; mn.* *pârsti* – dio ruke ili noge, prst; (v. 1.1.4.1.);

- **bït kakò pârst i nõhat** – biti bliski
- **bït za pârste lïzät** – biti vrlo ukusno pripremljeno

- *dvò p̄arsta* – fig. mala količina: *Àla, ulí(j) mi dvò p̄arsta!*
- *glèdot u dvò p̄arsta* – biti sitničav: *Něćemo sàd glèdot u dvò p̄arsta!*
- *hodīt na p̄arste* – oprezno, nečujno se kretati: *Hodīla je na p̄arste za ne probūdi(t) ga.*
- *imāt dūge p̄arste* – biti sklon krađi
- *izbrojīt na p̄arste* – biti u malom broju (manje od pet): *Mòglo bi se izbrojīt na p̄arste...*
- *ne vīdit ni p̄arst prīd oci* – biti u potpunom mraku: *Dūpli mròk, ne vīdiš ni p̄arst prīd- oci!*
- *p̄arsti ù (j)oci* – loše se vidi: *...kandēla se zgòsīla, i p̄arsti ù joci za dóc krāju! (IN)*
- *p̄arst Bòžji* – sudbina, kob: *A ca čěš, tò ti je p̄arst Bòžji!*
- *varīt kolo p̄arsta* – vrtjeti oko malog prsta, dominirati nad kim: *Onà njěga vartī kolo p̄arsta!*
- *vēli p̄arst/mōli p̄arst* – palac/mali prst
- *zapriīt p̄arston* – zaprijetiti prstom
- *znāt kōga kakò mōli p̄arst* – dobro poznavati koga

parstàc, parstàca – vrsta morske školjke, prstac (*Lithophaga lithophaga*); *usp.* dātula; (v. 1.4.17.)

p̄arsten, -a – prsten; *usp.* vēra; (v. 1.1.8.2.)

parsùra, pasùra, v. pašùra, paršùra

paršurāta, v. pašurāta

paršūt, -a (ve. *persuto*) – soljen i sušen svinjski but, pršut; (v. 1.3.6.2.);

- *na paršūt* – vrsta kroja za ženske rukave, širok u ramenu, uži u laktu i niže

pārta,* -e (prema tal. *partitura*) – notni zapis, partitura; *usp.* partitura

partēnca, -e (tal. *partenza*) – 1. odlazak: *Ūjutro je partēnca (IN)*; 2. smrt: *Nà, gotòvo je, dōšla je partēnca! (MJ)*; *usp.* pōrtit, smārt

particēla, -e (tal. *particella*) – parcela, zemljišna čestica zavedena u katastar

partīja, -e (ved. *partia*) – 1. društvena igra od početka do kraja: *Hòmo butāt jednù partīju!*; 2. kandidat za ženidbu: *Onà je dobrā partīja*, tj. dobra mu je *protīva*; 3. količina robe u pošiljci

partījac, partījca – član Komunističke partije (*KPJ*): *Ōn je bī u Pärtiju, bomè bī je partījac*; (v. 1.1.3.3.)

pārtit, pārtin – stavljati teret na tovarnu životinju, prtiti; (v. 1.2.6.1.)

partitūra, -e (tal. *partitura*) – 1. notni zapis, partitura: *Partitūra o(d) bāsa (IN)*; *usp.* pārta; 2. fig. uloga u zajedničkom poslu: *Nīsôn jò stvòren za otû partitūru (IN)*

partīvāt, -ījèn (tal. *partire*) – 1. odlaziti; 2. umirati; *usp.* pōrtit

partizân, -a (fr. *partisan*) – borac narodnooslobodilačke borbe u 2. svj. ratu; (v. 1.1.3.3.)

parûn, -ûnà, m (ve. *paron*) – vođa ribarske družine (*cūrme*), najčešće vlasnik broda s mrežom: *Parûnù argütulu ù ruke! (IN)*; *usp.* gospodòr, principòl; (v. 1.4.9.3.)

parvakìnja, -e – 1. žena koja prvi put rađa; 2. životinja koja prvi put leže: *kozà parvakìnja*

parvāšnji,* -a(o), -o, *prid.* – koji je od prije, prvotan, prijašni: *Nī ni krùh vēc kakò onī parvašnji!*; *Njejīn parvāšnji mūž je bī vridnīji od ovēga sād.*

parvī, -vā, -vò, *broj* – prvi: *Parvī dôn u škùlu bīće mu u parvī dôn Jò son dōšla parvā!*

parvī dôn, parvēga dněva – ponedjeljak: *A kòmu je tò dròg parvī dôn!?* (*Cel.*); (v. 1.2.8.2.)

parvò, *pril.* – prvo: *Kakò parvò: jò nānci nīsôn bī tôte, a drùgo: da son i bī, ne bī se iša intrigōvāt!*

parvò, -ê ž– prvi kraj mreže *trāte* koja se potezala s kraja; *usp.* zōtèga; (v. 1.4.9.1.)

paržûn, **prežûn**, **prizûn**, -ûnà, m (ve. *preson*) – zatvor, tamnica: *Bī je dvò dōna u paržûn, a da nīkor nī znò ništa*; *Póc u prežûn... (Cima)*; *usp.* katabūja, bājbuk, tavnica

paržunjêr, -ērà (ve. *presonier*) – zatvorenik; (v. 1.1.3.3.)

pàs, pasà – pas; *usp.* kūcāk; (v. 1.4.14., 1.5.1.1.);

- *pàs od fērme* – pas ptičar
- *morskī pàs* – morski pas; *uobič.* kānja

- *glèdot se kakò pàs i mǎška* – biti u lošim, neprijateljskim odnosima

pasabrôd, v. **pašabrôd**

pàsara, **pāsara**,* -e (ve. *passara*) – vrsta čamca, pasara; u Hvaru se udomaćio kao *brôd o(d) plàstike*; (v. 1.4.1.1.)

pasarèta,* -e (ved. *pasareta*) – 1. gazirano piće; 2. *fig.* jedan od naziva za loše vino; *usp.* barsāta, maravôn; (v. 1.3.10.2.)

pasāt (se), -ôn (se) (ve. *passar*) – 1. proći; 2. provesti se; *usp.* prôc; pasōvāt;

- *dobrò pasāt* – dobro proći (bez problema): *Kakò je pòcelo, dobrò ste i pasāli!*

- *lipo se pasāt* – lijepo se provesti: *Glèdojte se lipo pasāt!; Jestè se lipo pasāli?*

- *nī pasālo pūno* – nakon malo vremena: *Nī pasālo pūno, a ôn èpeta na vrôta ol kùće!*

- *pasāt godišća* – proći određenu dob: *Onà je pasāla godišća za rodīt.*

- *pasāt lišo*, v. lišo

- *pasāt kalvârij*, v. kalvârij

- *pasāt mīru*, v. mīra

- *pasāt na mǎkinu / na tōrnu* – zašiti šivaćim strojem / obraditi na tokarskom stroju

- *pasāt rǎzred* – proći razred: *Pasô je rǎzred sa pêt.*

- *pasāt svēce* – provesti, proslaviti blagdan: *A èto, dōšli smo dōma za pasāt svēce.*

- *Pasô je dvôdeset gòdišć u Amèriku* – Proveo je 20 godina u Americi

- *Pasô je nīmo mēne sēna bâda* – Prošao je pored mene bez pozdrava.

- *Pasô je pūntu Pelegrīna* – Prošao je pored, zaobišao je rt Pelegrin

- *Pasô je šezdesēt gòdišć* – Stariji je od 60 godina

- *Pasôj! Pāsa!* – Prođi!: *Pasôj priko pjāce, trēfīćeš ga!; Pāsa ovāmo!*

pasatēmpo,* *m nepr.* (tal. *passatempo*) – razonoda, razbibriga, zabava

pašedôta,* **pašedôda**,* -e (tal. *passeggiata*) – šetnja: ...*pašedôda o(d) gūšta (Cel.)*; *uobič.* šetnja

pasetīna, -e – 1. veliki pas; 2. *razg.* nestaško, ‘životinja’: *Pasetīni nī ispāla ni vlôs iz glōvê... (IN)*; (v. 1.1.6.1.)

pašić, -a – mali pas, mladi pas; *usp.* kucīn

pāsika,* -e – stari naziv za ograđen predjel gdje pase blago; u Hvaru se zadržalo samo u toponimu *Brôk ol stōre pāsike*; (v. 1.2.1.1.)

pasīrot, **pasīrāt**, -īron (njem. *passiren*) – procijediti, pasirati kuhane namirnice: *Kūnje pasīromo, dodômo cūkara koliko je i njih i šūg od jednêga limūnà (Gst.)*

pāsji, -a, -e – pasji, uglavnom u *izr.* poput:

- *pāsji kǎšaj* – kašalj hripavac

- *pāsji lavûr* – težak rad

- *pāsjo vrućinà* – velika vrućina (kada i psi traže sjenu)

pāsō,* *inv.* (tal. *passo*) – korak, samo u *izr.*:

- *pāsō di galīna* – izraz za ženu koja hoda sitnim koracima

- *pāsō di marešālo* – izraz za muškarca koji korača sitnim koracima

pasōni, -o, -o, *prid.* (prema ve. *passar*) – prošli, zadnji: *pasōni (u)tōrik; pasōno šetemōna; pasōno līto*

pāsōš, -a – putovnica; *star.* pašapòrat

pasōvāt, -ōjèn (ve. *passar*) – prolaziti; *usp.* pasāt;

- *pasōvāt priko...* – prolaziti preko...: *Vīdi son ga di pasōjè priko Rīve.*

- *pasōjèdu dōni* – prolazi vrijeme: *Pasovāli dōni, godišća, nīkomu nī bīla prīša (TM)*

- *tēmpi pasāti* – minula vremena: *A ca cēs, tō su tēmpi pasāti!* (s *nostalg.* ili *iron.* prizvukom)

pāst¹, pāden – pasti: *Nemôj pāst!*;

- *pāst nā pamet* – pasti na pamet, prisjetiti se: *Pālo mi je nāpamet da bi bīlo pūno bōje...*

- *pāst na guzīcu* – izraz za veliko čuđenje: *Ka(d) biš znô cīlu pantumīnu, pō biš na guzīcu! (IN)*

- *pāst na baketīnu* – pasti u zamku, nasjesti: *Nīsôn mīslī da će tākò lakò pāst na baketīnu, a ca cēs, kad ôn vīruje*

svākemu!

- **pàst ìz neba** – pasti s neba, tj. dobiti što bez muke: *A cà mìsliš, da će non tò pàst ìz neba!*

- **pàst rāzred** – izgubiti školsku godinu: *Lōni je pō rāzred, a ovēga godišća je meju bòjima.*

- **pàst u afōn** – pasti u nesvijest

pàst², pōsè – pasti travu: *...a mì mīrno glèdomo kakò kozè tāmò pōsèdu (Cel.)*

pastīr, pastīrā – pastir: *...dōšli pastīrī... i cūli njū di vīce unūtri iz rāpe (MBS); usp. cobōn; (v. 1.1.3.4.)*

pastirīca, -e – vrsta ptice pjevice koja slijedi blago na ispaši, ‘pastirica’ (*Motacilla...*): *A cà mìsliš - zōc pastirīca grē za stādon?; (v. 1.5.2.1.)*

pastorōl, -ōlā (tal. *pastorale*) – biskupski svečani štap; (v. 1.6.1.2.)

pāš, pāša *m* (ve. *passo*) – 1. ribarska mjera koja odgovara razmaku raširenih ruku, sežanj; (v. 1.2.9.5.): *Kolīko je tōte pāši(h) dubinē?; 2. plesni korak: kvātro pāši (vrsta plesa): Jedōn pāš ù livo, dvò pāša ù desno.*

pāša, -e – paša, ispaša: *pōc u pāšu* – odvesti blago na udaljeniju ispašu: *Pōjte u pāšu, nē da von guzīca pūt vīdi, nēgo da bēštije mālò nabrīzgodu... (IN); (v. 1.2.1.2.)*

pašabrōd, **pasabrōd**, -a, *m* (ved. *pasabrodo*) – cjediljka za juhu, tjesteninu i sl.: *Stāv svè tò u jūhu i pasōj kros pašabrōd!; usp. procidīlo; (v. 1.3.2.2.)*

pašajīca, -e (trs. *passaizo*) – vrsta vijka s maticom za spajanje dvaju elemenata: *Tukō svè tò ćapāt sa pašajīcon!; (v. 1.2.2.)*

pašamakarūni, -a (prema ve. *passar+ macaroni*) – cjedilo za tjesteninu; (v. 1.3.2.2.)

pašamōn, **pašamān**, -a (ve. *pasaman*) – rukohvat na stubištu; *usp. štōnt*

pašapōrat,* **pašapōrt**,* -a (tal. *passaporto*) – putovnica: *Īmon slike za legitimāciju ma ne vrīdidu za pašapōrat; nov. pāsoš*

pašavjēn, -a (prema tal. *passa+vieni*) – vrsta starinskog plesa; (v. 1.6.4.1.)

paščīce, **pajčīce**, -ih *ž mn* – ostaci istiještenog maslinova tijesta; *usp. tīsto*

pašejāt,* *v. pasedāt*

pāšica, -e – mali povez, mali zavoj za ranu, *fāšica; usp. pōs, fāšica*

pašjūn,* -ūni, *ž* (tal. *passione*) – muka Isusova, Pasija; (v. 1.6.1.4.);

- **pašjūnska jūga** – *jūga* koja često pušu u Velikom tjednu

pašōj, pašāja *m* (tal. *passaggio*) – 1. putna karta i trošak puta: *Plōtīli su mu pašōj do Zāgreba (IN); 2. prolaženje (ljudi, jata riba ili ptica...): Plakōt smo zalīpīli... tākò da u pašāju jūdi za tò doznāju (FJ); Jē cò pašāja? (dīmji(h), tīci(h), rībe...): Nī vēc tīci(h) o(d) pašāja! (TM); (v. 1.5.2.2.)*

pāšt, pāšta (tal. *pasto*) – obrok, jelo

pāšta, -e (ve. *pasta*) – kremasti kolač: *Jō grēn unūtra izīst dvī - trī pāšte, a tī me cēkoj tōte, ĩsprid ovē lāštre’; (v. 1.3.9.2.)*

paštafažōl,* -a (ve. *pasta-fasol*) – tjestenina s graham, ponekad i sa suhim mesom; *Na(j)ī son se paštafažōla, trī pūna pjāta; uobič. fažōl i maništra*

paštašūta,* -e (tal. *pastasciutta*) – tjestenina s gustim umakom, *npr. sa šōlšon* (umakom od *pomidōra*): *Ka(d) se jō najīn paštašūte nī me vēc brīga jē jōš co drūgo na stōl; uobič. sūho maništra*

paštēka, -e (ve. *pasteca*) – 1. drvena vodilica na pramcu broda u koju se polaže *cīma*; 2. *bucēl* koji se može otklopiti radi lakšeg postavljanja konopa na kolotur: *Bomē da je lāšnje stāvīt konōp u paštēku.*

paštēla, -e (ve. *pastela*) – 1. smjesa od brašna i *salamūre*, kao *ēška* na udici; (v. 1.4.9.1.); 2. smjesa za pohanje; (v. 1.3.8.1.); 3. *fig.* neuspjeli kolač: *Svè mi je išlo u paštēlu!*

pašticerīja,* -e (ved. *pastizeria*) – slastičarnica: *Tī si nōjmlāji, pōj u pašticerīju i ucīn munītu! (FN); (v. 1.2.1.10.)*

paštīcjēr,* -ērā (ve. *pastizzier*) – slastičar; (v. 1.1.3.4.)

paštīcōda, -e (ved. *pastizada*) – govedina kuhana u vinu i začinima, dalmat. pašticada: *Za zōdnju ol karnevāla parīcovāla se paštīcōda i makarūnī (Cel.); (v. 1.3.5.2.)*

paštôž(i), -a(o), -o, *prid.* (tal. *pastoso*) – mekan kao tijesto, prilagodljive forme

paštrôc, -a (ved. *pastrocio*) – 1. loše obavljen posao; 2. loša mješavina

paštročât, -ôn (ve. *pastrociar*) – brljati, raditi bilo kako: *Ako mîšliš paštročât, nemôj se njânci čapôvât pinëla; usp. ispaštročât*

paštûn,* -ûnâ, *m* (ve. *paston*) – smjesa;

jedno miješanje smjese (vapna i pijeska ili sl.): *paštûn mâlte, paštûn betûnâ; usp. paštëla; (v. 1.2.2.)*

pašulîn, paršulîn, -a (prema lat. *Parus?*) – ptica pjevica, ‘velika sjenica’ (*Parus major*), ‘plavetna sjenica’ (*Parus caeruleus*); (v. 1.5.2.1.)

pašûra, paršûra, -e (ve. *fersora*) – tava: *Stâv ûje na pašûru!; (v. 1.3.2.2.)*

pašurâta, paršurâta, -e (v. pašûra) – 1. uštipak pržen u vrelom ulju, tradicionalni božićni kolač, fritula: *Kô bi môga zamîslit Bôdnji dôn bez bakalôrâ i pašurâti! (Kru.); Božîc se cêko za izîst paršurâte (FJ); A ôn usîše prašînu cûkara paršurâte (IN); (v. 1.3.9.2.); 2. fig. izmet magarca, konja...: Āko se bîdnoj bêštiji blokîro rêp, pašurâte nîkako na stôg... (IN);*

- *cinît pa(r)šurâte* – bacati plosnati kamen tako da odskače po površini mora (dječja igra ‘žabica’)

patâjko,* -ta – *razg.*: ograničen čovjek, smušenjak: *Kojî je tò patâjko, nôsi otvôrenu lumbrëlu a ne kîši!; usp. cukûn, pačôko, patakûn, patâta, turlalâ, šëmpjo...; (v. 1.1.6.1.)*

patakûn,* -ûnâ, *m* (ved. *patacon*) – 1. austrijski novac, veća bakrena kovanica; 2. najveća kovanica u Kralj. Jugoslaviji: *Čapô se je za takuîn i izvâdi patakûn... (IN); (v. 1.2.9.6.); 3. fig. neobično velik komad čega; 4. razg. osoba koja ima veliku glavu, a malo pameti; usp. patâjko*

patâta, -e (ve. *patata*) – 1. krumpir (*Salanum tuberosum*): *Nôjdrâžje su mi patâte pecëne u žerâvu; (v. 1.3.7.1.); 2. razg. priglup čovjek: Kojî je tò patâta!; (v. 1.1.6.1.)*

patênt, -a (tal. *patente*) – patentski zatvarač: *Prî nî bîlo patênta, sômo botûnî na gâće;*

- *butîga na patênt* – šlic na hlačama s *patênton*

patimënat,* -ênta (tal. *patimento*) – patnja, bol, stradanje: *Bî je tò za njîh vëliki patimënat!; usp. mûka*

pâtina, -e (ved. *patina*) – laštilo za obuću: *Nî veç côrne pâtime, stâviću pînku kafëne.*

patinât, -ôn (ved. *patinar*) – mazati obuću laštilom: *Cëkoj mâlo, patinôn postolë!; usp. pâtime, opatinât*

patinôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ved. *patinar*) – premazan laštilom za obuću: *Obûc patinône postolë!*

patinôvât, -ôjën (ved. *patinar*) – laštilom mazati obuću

pâtit, pâtin – 1. patiti (duševno ili tjelesno); 2. čeznuti: *Ôn pâti za njôn, ma onâ ga ne obadôjë; 3. umišljati se: Ôn pâti o(d) grandëce; (v. 1.1.6.2.)*

pâtoščina,* -e – višeslojna znojna prljavština na odjeći i/ili na tijelu koja zaudara: *Ka(d) cëš se oprât, smardiš po pâtoščini!; usp. râfa*

pâtrija, -e (tal. *patria*) – domovina

patrijôt, -a (njem. *Patriot*, tal. *patriota*) – rodoljub, domoljub, patriot

patrôn, -a (ve. *patron*) – svetac zaštitnik crkve, mjesta..., patron. Patroni u Hvaru: *Svëti Prôšper* (suzaštitnik grada), *Svëti Stîpon* (suzaštitnik grada i zaštitnik biskupije), *Svëti Antônij* (zaštitnik franjevac)

patrôna, -e (ved. *patrona*) – čahura s nabojen i sačmom, patrona

pâtula, -e (ved. *patula*) – ožiljak od bolesti ili vakcinacije protiv velikih boginja: *I mëni se vîdidu pâture na lîvu rûku.*

pâtule, -ih *ž mn* (ved. *patule*) – vrsta bolesti, velike boginje; (v. 1.1.5.2.)

pâucina, -e – paučina;

- *čapât pâucinu* – ne biti korišten dulje vremena

pâuk, -a – 1. vrsta insekta; 2. vrsta ribe *o(d) dnâ* čiji je ubod otrovan i bolan (*Trachinus draco*); (v. 1.4.14.)

paûra,* -e (tal. *paura*) – strah: *Ca jë, ôl' ti je paûra?; Fînke dûra, non paûra; (v. 1.7.3.2.); uobič. strôh*

pavêr, pavêrà (ve. *pavero*) – fitilj na lampi, stijenj: *Ka(d) se mâška naucî pavêr lîzât... (Cel.)*

paverûn, v. peverûn

pavijèno (pajvèno) ûje, -ènega, -a sr – ulje koje se ne cijedi prešanjem, već se skuplja paljem, *sāmotok*

pazôr, -ōrā (tur. *bazar*) – tržnica: *Kupila son mlōde fažolēte na pazôr*; (v. 1.2.1.7.)

pāzuh, -a – dio tijela, pazuh; (v. 1.1.4.1.)

pēc,* -a (ve. *pezzo*) – tekstilni dodatak, umetak (obično na košulji ili kaputu)

pěca, -e (ve. *pezza*) – krpa, zakrpa: *Īmoš bokûn pēce za tō otārit?*; *usp. pecēta*;

- *blīd kakō pēca* – blijed ko krpa

- *pēca / pēcica sira* – okrugli komad domaćega sira

pecên, pecèni, pecèna, pecèno, *prid.* – pripremljen na žaru ili u krušnoj peći: *Ovī pecèni krūh nī dobrō pecên*; *Ovā pecèno rība nī dobrō pecèna*; *Ovō mēso nī dobrō pecèno*.

pecèno, *pril.* – pripremljeno na žaru: *Poglēdoj jē tō pecèno!*

pecèt, -a, **pecēta**, -e (tal. *pezzetta*) – 1. mala marama složena na trokut koju su muškarci nosili ispod vrata; (v. 1.1.8.1.); 2. manja zakrpa; *na pecēte* – na male dijelove; 3. primjedba, upadica: *Ne mōre izdurāt za ne stāvit kojū pecētu!*; *usp. pēca*;

- *mēcot se u pecēt* – miješati se, upletati se u što: *Āko se o mēni ne govōri, ondā se niānci ne mēcēn u pecēt (IN)*;

pecetāt, -ōn (hibr. prema tal. *pezzetta*) – stavljati zakrpe: *usp. tašelāt*

pēcibokūnī,* -bokūnih, *m mn* (tal. *pezzo+boccone*) – djelići, komadići veće cjeline; *usp. pīcige manjīfike*;

- *na pēcibokūnē* – na sitno

pecipāle,* -ih *ž mn* (prema ve. *pezzo* = komad) – pogačice od krušnog tijesta pržene na ulju i posute šećerom: *Cinīli smo pecipāle...*; (v. 1.3.11.1.)

pēcīt (se), pēcin (se) – praviti ustima grimasu radi izazivanja ruganja ili smijeha; *usp. izbēcīt*; (v. 1.1.6.4.)

pěcu (prema tal. *pezzo*) – komad, veliki primjerak: *Bīlo je tō pēcu bēštije! (IN)*; *A ū ruke pēcu māce... (IN)*;

- *pēcu covīka, pēcu ženē...* – ‘komad’ čovjeka, žene... (velik, snažan, krupan); *usp. kūs*

pecūrva, -e – općenit naziv za jestivu gljivu: *I ovōde būde pecūrvi(h), ma mālo hi kō bēre*; (v. 1.5.3.4.)

pěc, pecèn – peći, pripremati na žaru ili u krušnoj peći: *Ondā, hōcemo stāvit pēc?*

pēc, pēci, *ž* – 1. pećnica, *pēc na lētriku*; 2.

starinska krušna peć, *pēc ol krūha*; (v. 1.3.1.)

pečarīna,* -e – naknada *pečōrū* za pečenje kruha; *usp. pečōr*

pečōr,* pečōrā – osoba koja je pekla kruh i za druge mještane, pekar; *usp. pečarīna*; (v. 1.1.3.4.)

pēdaj, pēdja – stara mjera, pedalj: *Nēcū mu pūstīt njānka pēdja!*; (v. 1.2.9.5.)

pedāla, -e (tal. *pedale*) – pedala bicikla, automobila i sl.

pedōc, -a (ved. *pedocio*) – jestiva školjka, dagnja, *pizdica (Mytilus galloprovincialis)*; *...šūg o(d) pedōcīh... (Kru.)*; (v. 1.4.17.)

pēgula, -e (ved. *pegola*) – neprilika, peh, ‘smola’: *Ma kojā pēgula! (Cel.)*; *Kakō za pēgulu... (IN)*; *usp. nedāca*

pegulôn, v. impegulôn

pěka, -e – oveći metalni ili zemljani poklopac pokriven žarom pod kojim se peče meso, *crīpnja*; (v. 1.3.2.2.);

- *po(d) pēku* – način pripreme mesa: *Nōjbōjo jānjetina je onā po(d) pēku*.

pěkja, -e – petlja, omča, uzao: *Ucīn pěkju na konōp, lāšnje ćeš natēgnīt!*

pēla, -e (ve. *pela*) – ćelava glava, ćela: *ostrīc se na pēlu*; (v. 1.1.4.1.)

Pelegrīn, Pelegrīna (tal. *Pellegrino*) – zapadni rt otoka Hvara: *Prī se hodīlo u Pelegrīn brāt šūmu i kīce*; (v. 1.2.1.5.)

Pelegrīnska, -e *ž* – uvala ispred rta Pelegrīn; (v. 1.2.1.3.)

pelerīna, -e (ve. *pelegrina*) – 1. ogrtač bez rukava; (v. 1.1.7.1.); 2. dio bratovske odjeće; (v. 1.6.1.2.)

pelīca, -e (tal. *pelliccia*) – krzno, krzneni šal, ‘pelc’; (v. 1.1.8.1.)

Pelišac, Pelišca – Pelješac; (v. 1.2.1.9.)

pelîn, -a – ljekovita biljka gorka okusa (*Artemisia absinthium*); sinonim za gorčinu: *gòrak kakò pelîn*; (v. 1.5.3.3.)

pelūšće, -a – suho lišće (npr. borove iglice), možina od *pèluh*; *usp.* šūšanj; (v. 1.5.3.7.)

pèna,* -e (ve. *penna*) – 1. pero za pisanje; 2. pero kao ukras na šeširu, perce na glavi nekih ptica... : *Svucijèdu šūfèrice i klobûk sa pènom o(d) kòkoše (IN)*; *Gardelîn mi ìmo zlòtnu pènu na cùpicu (IN)*

pendît,* -î (tal. *pendere*) – 1. visjeti: *Pendî ti šotovèšta ìspod vèšte; uobič. vîsit*; 2. priklanjati se jednoj strani: *Balônca pendî na ovu bôndu!*; *usp.* pendulât

pêndul,* -a (tal. *pendolo*) – njihalo: *Na stòremu leròju pêndul pendulô.*

pendulât, -ôn (ve. *pendolar*) – njihati se

penète, -ih *ž mn* (ved. *penete*) – vrsta kratke i šuplje tjestenine: *...mòre se ùvik butât i mǎlo penèti(h) (Cel.)*; (v. 1.3.11.2.)

pensât (se), -ôn (se) (ve. *pensar*) – 1. (za)-misliti, razmišljati, oklijevati: *Ma kô bi pensô!*; *Jò pensôn da bi tò bìlo jùski (IN)*; *...da i mî pòcnemo pensât svojôn glòvôn (AD)*; *usp.* mîslit, razmîšjât; 2. brinuti se: *Nîmoš se cò pensât!*; *usp.* priokupâ(t) se;
- *dât pensât* – staviti koga u nedoumicu, dati msliti: *Sâd mi je dô pensât!*

pensîr,* -îrà (ve. *pensier*) – briga, primisao: *Šòldi nîsù nǎma nîki pensîr (Cel.)*; *Šînjorîne vèšte pritîskodu / da pensîrè potîrodu (Po)*; *usp.* priokupacjûn

pensônje, -a (*hibr.* prema ve. *pensar*) – razmišljanje, predomošljanje; (v. 1.1.6.2.)

penšjûn,* -ûni, *ž* (ve. *pension*) – star. mirovina: *Kâ(d) tvoji grèdù u penšjûn? (IN)*; *...penšjûn bi tukâla bìt i mǎlo obilatîja (IN)*; nov. pènzija

penšjunôt,* -a (tal. *pensionato*) – star. umirovljenik: *Jedôn stòri, maršâvi penšjunôt... (FJ)*; nov. penzjonêr; (v. 1.1.3.3.)

pênta,* -e (*Penta*) – izvanbrodski motor; *usp.* foribôrdo

pènula, -e (ve. *penola*) – manji drveni klin, podmetak za poravnanje (npr. pri gradnji kamenom)

pènzija, v. **penšjûn**

pènj, -a (ve. *pegno*) – zalog; igra *na pènje* – mladenačka igra sa zalozima; *usp.* impenjât, pinjurât; (v. 1.6.5.1.)

penjà(t) se, **pènjot se**; **pèt se**, pènjen se – penjati se, uspinjati se: *Ne pènj se po tèmu, pǎšćeš, a mène će mǎti istûc!*; *usp.* popêt se, išâ(t) se

pèpot se, -on se – otezati s poslom, sporo raditi: *Ma ca sè vèj pèpoš, môvi se!*; (v. 1.1.6.4.)

pèpov(i), -a(o), -o, *prid.* – spor u poslu i kretnjama: *Pròpja je pèpov... ovî pèpovi covîk; Pròpja je pèpova... ovâ pèpovo ženâ; Kojè pèpovo dîtè!*; 2. dosadan, pedantan: *Štufòjè me ovî pèpovi posòl!(ŽK)*

pèpovac, pèpovca – muška osoba spora u poslu i kretnjama; (v. 1.1.6.1.)

pèpovica, pèpovice – žena spora u poslu i kretnjama; (v. 1.1.6.1.)

perāja, -e – 1. organ u ribe, peraja; (v. 1.4.16.); 2. pribor za brže plivanje (noviji naziv)

pèran, pèrna – osovina, nasadnik za škare od vrata, zatikač, klin, zub

perežèmpjo,* v. **prežèmpjo**,*

perfîn, **prefîn**,* **perefîn**,* *pril.* (ve. *perfin*) – čak, što više: *...a ranjenîcih je bìlo perfîn u klàustar o(d) Fròtrih (IN)*; *Ovî furèšti prefîn i guzîcu pèredu vodôn (Cel.)*; *...nègo joj se perefîn vîdidu kolîna (MJ)*; *usp.* ânci

perfjânko,* *pril.* (tal. *per fianco*) – uz bok (način pristajanja broda); *usp.* fjânak;
- *çapât perfjânko* – ne previše ozbiljno prihvatiti što ili koga: *Çapô son tò perfjânko (ŽK)*
- *çapât kòga perfjânko* – uvjeriti, pridobiti zaobilaznim putem

pèrgul, -a (ve. *pergolo*) – balkon: *Lîpo ti je onò cvîçe na pèrgulu*; (v. 1.2.3.1.)

pergulôda, **perkulôda**, -e (ved. *pergolada*) – sjenica pod živom biljkom, npr. lozom: *Lîti je nôjbòje stât pol pergulôdu*; *usp.* ôdrina; (v. 1.2.3.1.)

perikul, -a (ve. *pericolo*) – opasnost: *Vèliki je perîkul od otê bòlesti!*; *fig.* ‘opasnost’: *Nî perîkula da će ôn tò plòtît, ne bôj se!*; 2. *fig.* nestaško: *I dîtètu bi se bìlo røklo: ‘Kojî si tî perîkul!’ (ŽK)*

perikulôzo, perikulôžo, pril. (ve. *pericoloso*) – opasno: *Da nî bilo perikulôzo, bilo je!* (IN)

pêrje, -a sr zb – 1. pernati pokrivač, perje; 2. rasprostranjena vrsta podvodne biljke tankih, tamnih listova, morska cvjetnica, posedonija (*Posidonia oceanica*); (v. 1.4.8.2.)

perkè,* vezn. (ve. *perchè*) – jer: *Nemôj mu rëc tò, perkè bi mөгlo dôc do barüfe; uobič. jërbo*

pêrla, -e (ve. *perla*) – biser: *I onà mi je nikà pêrla!* (iron.); *usp. pêrle, madrepêrla*

perlafînta, pril. (ve. *per+la fînta*) – tobože, zavaravajući; igrati bez zaloga u igri: *Lavurô onàko, perlafînta* (AD); *supr. privëro; usp. isprinjënte; fînta*

pêrle, -ih ž mn (ve. *perle*) – ogrlica od bisera; *usp. kurāja*; (v. 1.1.8.2.)

perlîn,* -a (ve. *perlin*) – 1. plave kuglice, koristile se za bijeljenje robe; 2. tirkizna boja: *Ćapāla je kolūr o(d) perlīna* (FJ)

perniža,* -e (ve. *pernise*) – vrsta prizemne ptice, poljska jarebica, trčka škvržulja (*Perdrix perdrix*); (v. 1.5.2.1.)

peronôšpera, pronôšpera, -e (tal. *peronospera*) – bolest lista vinove loze, plamenjača; *usp. filosêra, nedāca*

persapôko,* peršapôko,* presapôko,* pril. (tal. *pressappoco*) – otprilike, površno, bilo kako

peršôna, persôna, -e (tal. *persona*) – osoba: ... *peršôna u kojü se ne bï tukālo afidāt* (IN);
- *peršôna ï po* – izraz za bračni krevet, za 'jednu i pol osobu';: *Postëju se o(d) peršône ï po kupïlo, pôk apëna on-dā oženïlo* (FJ)

peručac, peručja – vrsta bojesti kože na dječjoj glavi; (v. 1.1.5.1.)

perukjêra,* -e – frizerka: *Ako nāši dobïjedu ovï rāt, ondā cete vï hodït lïtovot na Krîm i imācete perukjêru.*

perûn, -ûnā, m (ve. *piron*) – 1. vilica: *Hôcëš mi dāt jedôn perûn!?*; 2. fig. malo jela: *Izï son perûn zëja*; (v. 1.3.2.3.)

perûnika, -e – vrsta cvijeća, iris (*Iris perunica*); (v. 1.5.3.6.)

perušāt, -ôn – čerupati perje, perušati: *Perušôn kôkošu ma jôš je nîsôn operušāla.*

pêst, -a m – stisnuta šaka, pest: *Nemôj da te ùdren pêston!*; (v. 1.1.4.1.)

pešekānja,* -e ž, pešekān,* -a m, (ve. *pessecan*) – morski pas (*Charcarias ferox*); *Pešekānje su hodïle za prikoo-ceānskin brôdima* (IN); *uobič. kānja*

pêšëšpāda, -e (tal. *pescespada*) – vrsta velike ribe, sabljarka; (v. 1.4.10.)

pêšetambûro,* -a (prema tal. *pesce + tamburo*) – vrsta nejestive ribe, riba-buban, bucanj (*Mola mola*); (v. 1.4.10.)

pêškafôndo, -a (prema tal. *pescare a fondo*) – pribor za lov na lignje što se spušta gotovo do dna mora: *Niki tò zovëdu štrücavica a niki pêškafôndo*; (v. 1.4.9.1.)

pêškarija, -e (ve. *pescaria*) – ribarnica: *Pöslin onëga rāta bïli su stāvili pêškariju u Arsenôl*; (v. 1.2.1.10.)

pêskarüša, -e (prema ve. *pescaria*) – 1. prodavačica ribe; 2. *pogr. osoba koja više, prostaci: Pûš' cā otû pešlarüšu!*; (v. 1.1.3.4.)

pêškāt, -ôn (ve. *pescar*) – 1. imati korito broda uronjeno u određenoj dubini; 2. uzimati igraću kartu iz talona; 3. *fig. biti pametan, domišljat: Öлма se vïdi kolïko peškô* (IN); *Ne peškô ôn pûno!*

pêškôj, peškāja m – gaz broda

pêšnja, -e ( ) – usna: *Fôli se da ju je sïnoç bûši u pêsnje*; (v. 1.1.4.1.)

pêšt, -a (ve. *pesto*) – smjesa češnjaka, slanine i peršina kao dodatak jelu; (v. 1.3.8.1.)

pêšta, -e (tal. *pesta*) – zgnječena masa, žitka kaša

pêštāt, -ôn (ve. *pestar*) – 1. gnječiti; 2. udaranjem gnječiti namirnice (meso, bakalar...) da postanu mekše

pêt /petnāste, petnādeset*/ pedesêt – brojevi: pet/petnaest/pedeset

pêt se, v. penjà(t) se

pêtā, petê – 1. dio stopala, peta: *Udrï son se u pêtü, ne mөгu vëc ni hodït alavïja!*; (v. 1.1.4.1.); 2. dio čarape, cipele: *Cïlo jÿtro mendôjën pête na calcëtima.*

pêtāk, pêtka – peti dan u tjednu; (v. 1.2.8.2.)

petāt (se) -ôn (se) (ve. *petar*) – parišiti, prilijepiti (se); *usp. petōvāt*; (v. 1.1.6.4.);
- *petāt āsa (jedinïcu) u škûlu* – dati učeniku jedinicu

- **petat botûn** – prišiti dugme: *Pëta mi ovî botûn ovôde!*
- **petât cõtovu za ženbu** – uvaliti kome što neprikladno (šepavu za ženidbu)
- **petât nõgu** – izbaciti koga, dati nogu: *Pëta mu (petôj mu) nõgu!*
- **petât nõgu u guzïcu** – udariti nogom u stražnjicu: *Mõli, ne igrî se, petâcu ti nõgu u guzïcu!*
- **petât rïpu za rodâkvu** – prevariti koga, prodati muda pod bubrege
- **petât røge** – pokazati rogove (prezriva gesta prstima), najčešće iza leđa: *Pëta mu røge!*
- **petât škõpulu, petât dvî po rïlu** – zalijepiti pljusku: *Stôj smïron, petâcu ti škõpulu!*
- **petât se** – ubaciti se nepozvan u društvo, razgovor: *Ô(n) non se petô pôk smo fermâli govorît obo tẽmu (ŽK)*

petegulât, -ôn (ve. *petegolar*) – brbljati, ogovarati: *Onâ bi mõgla petegulât cïlo jÿtro; usp. čakulât*

petegulõna, -e (ve. *petegolana*) – brbljavica, lajavica: *...komentõr je petegulõni(h) (IN); usp. čakulõna, lajõna; (v. 1.1.6.1.)*

petegulõnje, -a (*hibr.* prema ve. *petegolar*) – brbljanje, ogovaranje: *Nî njẽmu do petegulõnja (IN); usp. čakulõnje*

petemenebõni,* (ve. *petimele bone*) – *doslovce*: ‘prilijepite mi dobrih’ (nekoliko pljuski): *Prî bi se bïlo røklo ditẽtu:*

“Ála, pøj kûp dvò ðïnara petemenebõni” a õn bi bïdan mïslï da grê kûpît bombõn.

petenîn, -a (ved. *petenin*) – češalj, manji češalj; ukrasni češalj: *Ûvik je imâla dvò petenîna ù vloši; usp. cẽšaj; (v. 1.1.8.1.)*

peterõs,* **petorõs**,* **peturõs**,* -a (ve. *petorosso*) – naziv za ptice crvenkastih grudi, *npr.* crvendać ili mužjak ptice *faganëla*: *U mûd su peterõsi (Cel.); usp. faganël*

pëti /petnaësti, petnâdesti*/ pedesëti – redni brojevi: peti/petnaesti/pedeseti

petïca, -e – stražnja, izoštrena strana (peta) na *kosõrû*.

petinât (se), -ôn (se) (tal. *pettinare*) – češljati (se): *Petinô se pôl ùre, a jõš se nî ispetinâla?; usp. ispetinât, isplëst*

petõvât (se), -õjën (se) (ve. *petar*) – prišivati, lijepiti (se); *usp. petât*

petrõlje,* **petrõlije**,* -a (tal. *petrolio*) – petrolej: *svïcã o(d) petrõlja (IN); svïcë na petrõlje (Cel.); rezervar petrõlija (FN)*

petroljêra,* **petrolijêra**,* -e (tal. *petroliera*) – 1. svijeća na petrolej, *svïcã na petrõlje*; 2. veliki brod za prijevoz nafte, tanker; (v. 1.4.1.1.)

pëtromaks,* -a (marka *Petromax*) – vrsta *ferõlâ* na petrolej s jakim svjetlom (preko *redïne*) za ribolov

petrõra,* **petrõda**,* -e (tal. *pietraia*) – kamenolom: *Od rãne mlâdosti lavurô son u petrõru; uobič. kõva; (v. 1.2.1.7.)*

petrovâca, -e – vrsta većeg ploda smokve, petrovača; *usp. smõkva; (v. 1.3.12.)*

petrusîmul, -a (ve. *persemolo*) – peršin (*Petroselinum hort.*): *...i stãviš mãlo kapÿle i petrusîmula; (v. 1.3.8.1.)*

peturîn,* -a, *m*, **peturîna**,* -e, *ž*, (ve. *petorina*) – dio odjeće poput prednjeg dijela prsluka s ovratnikom; (v. 1.1.7.1.)

peverûn, -ûnâ, *m* (ved. *peveron*) – paprika, ljuta paprika, *feferûn*: *Dodât... jedõn isicëni peverûn... (Kru.); (v. 1.3.8.1.)*

pïc, -a (tal. *pizzo*) – bijela riba od kamena (*Charax puntazzo*): *Tëško je vïdit pïca na peškarïju; (v. 1.4.12.1.)*

pïc o(d) prõve (v. *špïc*, *prõva*) – šiljati prostor u brodu što ga tvori *ãšta o(d) prõve*

picaškândalo, v. **špicaškândalo**

picât, *picõn* – trznuti udicom pri ribolovu iz ruke

picigamõrte,* -eta (trs. *pizigamorti*) – grobar, ukopnik; mrtvozornik; (v. 1.1.3.4.)

picigât, -ôn (trs. *pizigar* – štípiti) – 1. peckati: *Tingulë(t) ti lïpo picigõ, bïčeš petõ kojî peverûn, ân?; 2. fig. zadirki-vati; usp. impicõvât*

pïcige manjïfike,* *pril.* (ved. *a pizigo magnifico*) – 1. na malo, na sitno: *Tõ ti je svë pïcige manjïfike!*; 2. detaljno: *Isprovjõ non je svë na pïcige manjïfike.*

picïgla,* **piciglëta**,* -e *ž* (tal. *bicicletta*) – bicikl: *Govõridu da je picïgla dobrã za zdrõvje (Cima); Nekã mi nabãvi-du barênko bokûn piciglëte (IN); (v. 1.2.7.1.)*

picòkara, -e (ve. *pizzocara*) – 1. redovnica koja živi izvan samostana u redovničkom odijelu; 2. *fig.* vrlo pobožna žena; *uobič.* šantòca; (v. 1.6.1.5.)

picòla, -e ( ) – vrsta rudaste salate, picula; (v. 1.3.7.1.)

picòvât, -òjèn – trzati udicom pri ribolovu iz ruke; *usp.* picât

pìca, -e – majčino mlijeko: *Dâla son ti pìcu, ma nè i srìcu, sînko môj!*

pìcòk, pìjka – najlonska uzica s udicom koja visi na glavnoj uzici *parangòlâ* (*maìštri*)

pìcòna,* -e (trs. *piciona*) – trbušasta emajlirana zdjelica s ručkom za piće: *...napì(t) se is pìcòne (IN)*; (v. 1.3.2.2.)

pìhât, pìhon – teško disati; (v. 1.1.6.5.)

pìhùra, -e – bronhijalna astma, *zadùha*: *Pìhùra mu ne dô mîra ni pokòja (IN)*; *usp.* âzma, zadùha; (v. 1.1.5.1.)

pìjac, pìjca – stabljika kod povrća kad više nije za jelo jer je naglo izrasla;
- *pòc u pìjac* – *ig.* naglo izrasti

pìjâvica, **pjâvica**, -e – 1. jak vrtlog vjetra, pijavica; *usp.* šijûn; (v. 1.4.8.1.); 2. pijavica (životinja koja se koristila za sisanje krvi oboljelih osoba): *...ka(d) bùde potrìba stâvit mu pjâvicu (IN)*; (v. 1.5.1.3.)

pìjonîr, -a (fr. *pionnier*) – 1. kategorija uzrasta (7 - 14 god., *npr.* za sportska natjecanja); 2. pionir, član dječje organizacije (1945. - 1990.); (v. 1.1.3.3.)

pìjûn, pìjûnâ – e (španj. *peón*) – šahovska figura, pješak, pijun: *Jò ùvik pòcnen igrât sa dvò pìjûnâ*; *usp.* lâufer, kûla

pikatabâri,* *m nepr.* (trs. *picatabari*) – stalak za vješanje kaputa: *Kumpanîja se vartî oko pikatabâri...*

pikèt,* -a (tal. *picchetto*) – 1. čekić zaoštren s objiju strana za hrapavu izradu kamena; 2. čekić kojim se tuče rđa, čisti var; 3. kolčić za označivanje uglova zemljišta; *usp.* martelîn

piketât,* -ôn (tal. *picchettare*) – 1. obilježiti kolčićem (mjesto za bušenje, sadna mjesta...); 2. presaditi mladice; 3. *pikèton* skidati hrđu: *piketât rùzinu*

pikîrât,* -îrôn (njem. *pikieren*) – 1. obrušavati se avionom: *pikîrodu aviòni (IN)*; 2. *fig.* baciti oko te ići ravno prema komu ili čemu: *Cîn se mùzika pòcela namîšcât òn òdma pikîro na njû za je zvât za plês.*

pìknja, -e – točka, mrlja; *na pìknje* – točkasti uzorak na tekstu

pikôj,* pikâja *m* (ved. *pical*) – vješalica; *usp.* pikatabâri

pìkolo,* -a (ve. *piccolo*) – 1. ‘mali’ na brodu, pomoćnik; 2. vrsta kartaške igre; (v. 1.6.5.3.)

pìlâ, -e – 1. pila; *usp.* šèga; 2. *razg.* od *pîzdâ*: *Pìlo, òl’ ne vîdiš da te çapòjèdu per škêrco!?* (*ŽK*); (v. 1.1.6.1.)

pìlâstar, **pilâštar**,* -tra (tal. *pilastro*) – četverokutni stup (*npr.* u crkvi), nosač, pilastar; (v. 1.6.1.1.)

pìlastrîn, -a – kameni dovratnik od dvaju ili više dijelova; (v. 1.2.3.1.)

pìlât, -ôn – *razg.* dosađivati: *Ca mî vèc pìlòš!?*

pìlòt, -a (ve. *piloto*) – 1. pilot aviona: *A ca jè bìlo sa pìlòton? (IN)*; 2. lučki peljar

pìlotât, -ôn (ve. *pilotar*) – usmjeravati: *Pìlotâla je gòste kakò dôc do na Fortîcu.*

pìmplat, -on (njem. *pimpeln*) – igrati odugovlačeći (*npr.* nogomet): *Ma cà toliko pìmpla!*

pìna, -e – 1. pjena: *...sòmo ca mù pìna nî izòšla na jûsta (IN)*; *Škòji mojî drògi, pùsti/ òd pìne môra rekamòni... (Po)*; 2. mjhurići na površini mora od jata srdela

pìncèta, -e (njem. *Pinzette*) – precizna čelična hvataljka, pinceta

pìncîn, -a (prema tal. *picco*, *pizzo*) – 1. vrh: *...gòre, na sòmi pìncîn glavìce (IN)*; 2. vršak: *Pogodìla ga je strèlica sa bròkvon na- pìncîn (IN)*; *usp.* vòrh

pìnêl, pìnêla (ve. *penelo*) – kist: *Dòj mi onî šîrji pìnêl!*; (v. 1.2.5.)

pìnelòda, -e (ved. *penelada*) – potez kistom: *Jòš mi je za ucìnît dvî-trî pìnelòde.*

pìnezi, pìnêz, pìnezih *m mn* – novac: *Istrâti je svè pìneze*; *usp.* šòldi, bèci; (v. 1.2.9.6.)
- *tvòrd na pìneze* - škrt

pìnit (se), pìnin (se) – 1. pjeniti: *Cà pìnidu!* (o srdelama); 2. pjeniti se: *Mòre se pìni...*; 3. *fig.* žestiti se: *Ca vèc toliko pìniš!?* (*ŽK*); *usp.* zapìnit

pìnka, -e (lat. *punctum*) – sjemenka, koštica voća: *Stâv otû pìnku ù zemju, iznìkniçe vòjka!*; (v. 1.5.3.8.)

pîнку, pînkicu, *pril.* – malo, neznatno: *Dôj mi pîнку tèga sîra!*; *Na jûsta ga nî bî stâvi ni pînkicu (IN)* – Nije ništa okusio; *usp.* mǎlo, frêgulu; (v. 1.3.13.)

pinjâta, -e (ve. *pignata*) – zemljana zdjela za kuhanje: *Izî je pûnu pinjâtu!*; (v. 1.3.2.2.)

pinjâtica, -e (*hibr. dem.* prema ve. *pignata*) – manja *pinjâta*; (v. 1.3.2.2.)

pinjôla, -e (ve. *pignol*) – plemenita vrsta bora, pinija; šišarka i jestivo sjeme te šišarke; (v. 1.5.3.1.)

pinjurât,* (tal. *pignorar*) – plijeniti imovinu: *Prî râta pûno nĵima su pinjurâli imônje*; *usp.* pënj, impenjât

pîpa, -e (ve. *pipa*) – lula: *Izventô son da ga nîsôn dobrò kapî zâradi pîpe ù zube (Cel.)*; (v. 1.2.11.)

pîpâk – cjevčica unutarne gume (kotača, lopte);

- **pîpâk o(d) buvêla** – pipak zračnice

- **pîpâk o(d) hubôtnice** – pipak na kraku hobotnice; (v. 1.4.16.)

pîpîta¹ *pril.* (tal. *pepita*) – 1. uzorak na tkanini (crno-bijeli kvadratići), pepita: *Īmon jednû pîpîta vêštu*; *Kôgoti nôsî-du gâće na pîpîtu.*

pîpîta², -e (tal. *pipita*) – bolest na jeziku i grlu kokoši: *Pîpîta te çapâla!*

pîpîlica, -e – 1. mlada kokoš, jarica; (v. 1.5.1.1.); 2. *fig.* mlada djevojka

pîpîlic, -a – pile, pilić: *...kakò pîpîlici ôkolo kvôške (Po)*; (v. 1.5.1.1.)

pîpot, pîpon – pipati: *Pîpo ôn rukîma ù škuro ... (IN)*; (v. 1.1.6.4.)

pîr, -a – svadbena gozba; (v. 1.3.4.2.)

pîrak, pîrka – vrsta manje bijele ribe šarenih boja, pirka (*Serranus scriba*); (v. 1.4.12.2.)

pîrît, pîri – 1. lagano puhati, piriti (o vjetru); 2. lagano gorjeti;

- **Nîti vîri, nîti pîri** – Jedva pokazuje znakove života (*npr.* biljka)

pîrja, -e (ve. *piria*) – lijevak: *Ne mògu ovò pritocît bes pîrje!*

pirnîk, -îkâ – gost na svadbi: *Drôgo mi je ca çemo bît pirnîcî na nĵihovi pîr.*

pîrula, -e (ve. *pirola*) – pilula, tableta: *Vazmî ovû pîrulu i biće ti ôlma lâšnje!*; *usp.* botûn 3.

pîsâk, pîska – okruglasti kamen, obluk: *Na žôlò bùde pûno pîskih*; (v. 1.2.1.2.)

pîsât (se), pîšen (se) – 1. pisati: *Obo tèmu su pisâli i ðornôli (IN)*; (v. 1.1.6.5.); 2. biti zapisano u budućnosti: *Ne pîše mu se lîpâ! (IN)*; 3. prezivati se, imati napisani dodatak imenu: *Nĵemu svôjta pûno vèce šâje sômo zatò ca se pîše 'sûhi', a dëbji je od mène! (IN)*;

- **Ne pîše mu se lîpâ (dobrà)** – U lošoj je situaciji, mogao bi loše proći

pîsma, -e – pjesma: *Prî su svè ženè znâle svè nâše pîsme. Pîsma je lîk (Po)*; *usp.* kancôna

pîsmo, -a – pismo: *napîsât/prošît/poslât/impoštât pîsmo*; *Nî vèç pîsmi(h) za impoštât danâs.*

pîsnit, -en – pisnuti, jedva se oglasiti: *Ako sômo pîsneš jednu rîc...*

pîsônje, -a – pisanje: *...bolîli su ga pârsti o(d) pûstega pîsônja (IN)*

pîstula, pîštula, -e (lat. *epistula*) – 1. crkvena poslanica, epistola; dio mise kada se čita poslanica; (v. 1.6.1.3.); 2. *fig.* zanovijetanje: *Môla me smîron sa tîn tvojîn pîstulima!*

pîšakantûni,* -eta (v. pîsât, kantûn) – 1. neuredno čeljade; 2. *fig.* osoba neodgovorna u izjavama; (v. 1.1.6.1.)

pîšakôn, pîšakônt, -a – vrsta jestivog divljeg zelja; (v. 1.5.3.5.)

pîšât, -ôn (onomatop.; ve. *pissar*) – mokriti, pišati: *Nî dobrò pîšât kôntra vîtra!*; *usp.* pûstît vòdu

pîšcêtâk, pîšcêtka – voda koja se cijedi iz krša nakon obilne kiše, povremeni izvor

pîšcît, -î, pîšcêtât, -ô – curiti uz pištanje: *Ovî mîh pišcî, îmo nîndîr bûžu.*

pîšjîv, pîšjîvi; -a(o), -o, *prid.* – 1. izbušen, izjedan od mušica; 2. *fig.* koji je nikakve vrijednosti, bezvrijedan: *Ne vrîdi ni pišjîva bobâ!*

pîška, -e – *vulg.* ženski spolni organ, vulva, pička; *usp.* pîzdâ, mōndâ; (v. 1.1.4.1.)

pîškîc,* pîškîcâ – najsitniji metalni novac u doba Kraljevine Jugoslavije, vrijedio 5 para; (v. 1.2.9.6.)

pîšôta, -e (tal. *pisciata*) – mokrać, urin: *Môre je ka pîšôta* – More je vrlo toplo

pîštêj, -êjâ *m* (lat. *pistillum*, tal. *pastello*) – morski krastavac, trp, *kacamarîn (Holothurius priapus)*: *Prîdvecer bùde*

vìdit pùno pištēji(h) ùza krôj; (v. 1.4.15.)

pištôla, -e (ve. *pistola*) – starinski pištolj, samokres; (v. 1.6.2.2.)
 - **pištôl-gãće** – hlače s vrlo uskim nogavicama, u modi u 1960-im

pištolèt, -a (ven. *pistoletto*) – 1. revolver; *usp.* rivôlver; 2. nadimak *Pištolëta* (v. 1.6.2.2.)

pištula, v. **pìstula**

pištûn, -ûnà, *m* (tal. *pistone*) – klip u cilindru motora: *Parî mi se da mu jedôn pištûn ne lavurô alavija.*

pît, pïjen – piti: *Bîlo je tôte svêga za îst i za pît!*

pîtât, pîton – 1. upitati: *Pîtoj ga kâ(d) će dôć!*; *Pitâću ga ka(d) ga vîdin*; 2. osjećati tjelesnu potrebu: *Živôt mi pîto za napî(t) se!*

pitêr, -ëra (ve. *piter*) – lonac za biljke lončanice; lonac i biljka zajedno: *Pitëri su cîlo vrîme na pêrgulu.*

pitôm, pitômi; -a(o), -o, *prid.* – pitom: *Prôpja je pitôm... ovî pitômi päs*; *Prôpja je pitôma... ovâ pitômo mășka*; *Ko-jë pitômo stvorênje!*

pitônje, -a – 1. pitanje: *Inkantô se zatecên pitônjem... (Cel.)*; 2. prosidba;
 - **pôc na pitônje** – ici u prošnju kod roditelja djevojke

pitôspora, -e (lat. *pittosporum*) – ukrasni grm kožnatih listova, često uz kućne ograde; (v. 1.5.3.3.)

pîtot, pîton – hraniti koga (*npr.* nemoćnu osobu) stavljajući mu hranu u usta

Pîtovjani, -ina; **Pîtovka**, -e; **pîtovski**, -ega – iz sela Pitve: Pitovljanin, Pitovljanka, pitovljansko; *Pîtovska plâža*, *Plâža* – lokalni naziv za mjesto Zavala

pitûr, -ûrà (ve. *pitor*) – ličilac, slikar: *Lavurô kakô pitûr u poduzêće*; (v. 1.1.3.4.)

pitûra, -e (ve. *pitura*) – boja: *Nekâ svâk vâzme svôj pinêl i vôž sa pitûron! (FN)*

pîturât, -ôn (ve. *piturar*) – ličiti, bojiti: *Jucëra son dô kôper, a danäs ću pîturât gôrnji dîl*; *usp.* pîturôvât

pîturîn,* -a, *m* – rasporak na muškim hlačama, šlic: *Zabotunô je pîturîn... (IN)*; *usp.* butîga

pîturîna,* v. **peturîna**,*

pîturôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *piturar*) – obojen: *Lîpo je pîturôn ... ovî pîturôni brôd*; *Lîpo je pîturôna ... ovâ pîturôno gajëta*; *...pîturôno jôje*

pîturôno, *pril.* (prema ve. *piturar*) – obojeno: *pîturôno u zelëno, carvëno...*

pîturôvât, -ôjën (ve. *piturar*) – bojiti; *usp.* pîturât

pîturovônje, -a (*hibr.* prema ve. *piturar*) – bojenje: *Dôsta je s ovîn pîturovônjen.*

pîz, -a (ve. *peso*) – 1. uteg: *pîz ol kilä*; 2. teret, težina: *Kolîko je pîza na sèbi prinîla... (Pi)*

pîzât, -ôn (ve. *pesar*) – težiti, biti težak: *Kolîko ovò pîzô?- Kolîko ovò ìmo pîza?*

pîzdä, pîzdê – *vulg.* ženski spolni organ, vagina, pizda; *usp.* piška, mōndä; pîzdûn; (v. 1.1.4.1.)

pîzdäca, -e – glupača; *usp.* pîzdûn; (v. 1.1.6.1.)

pîzdäcina, **pîzdäca**, -e – okrugla morska izraslina, jarkocrvene boje, živi prilijepljena uz obalu; (v. 1.4.17.)

pîzdarîja, -e – *vulg.* glupost: *Nemôj govorît pîzdarîje!*; *usp.* monôda

pîzdîca, -e – *vulg.* jestiva morska školjka, dagnja, *pedôc* (*Mytilus galloprovincialis*); (v. 1.4.17.)

pîzdîn pokrîvâc, pîzdînega pokrîvcä; *vulg.* naziv za ribu list; *usp.* list²; (v. 1.4.14.)

pîzdît, pîzdin – *vulg.* govoriti gluposti: *Ma cä vëc pîzdiš, dôsta mi te slüşot!*; *usp.* litât; (v. 1.1.6.5.)

pîzdodërina, -e – *vulg.* sva imovina, dobra koje je netko stekao doseljenjem u ženinu kuću: *Cîlo kontrôda bi ti zamîrila da si îša na pîzdodërinu, da škužôš! (IN)*; *usp.* reditôšcina

pîzdûn, pîzdûnâ – *vulg.* glupan, bezveznjak: *Môla cä tëga pîzdûnâ, nëčeš s nîjn nîkad na krôj!*; *usp.* pîzdä, mōna; (v. 1.1.6.1.)

pîzolôt, -a (ved. *pisoloto*) – odmor, san poslije ručka: *Bî je tò lîpi pîzolôt (MJ)*; *usp.* ôko (ubît)

pjâca, -e (ve. *piazza*) – 1. trg; 2. *Pjâca* – uvriježen naziv za glavni trg u gradu Hvaru: *Pjâca pùna svîta dô dvi îre po pōlnôć!*; (v. 1.2.1.7.)

pjacëta, -e (tal. *piazzetta*) – mali trg: *Dicä se ìgrodu cîli dôn po pjacëti*; (v. 1.2.1.7.)

Pjacôr, -ôrâ – osoba koja živi u okolini *Pjâce*

pjanarôtul,* -a m (tal. *pianerottolo*) – odmorište na stubištu: *Stâla je na pjanarôtul svà zapîhona*; (v. 1.2.3.1.)

pjancîna, -e, **pjônâc**, **pjônca** m – *pogr.* pijanac: *Môla cà tèga pjancînu, òl' òn znô cà govòri!?*; (v. 1.5.2., 1.1.6.1.)

pjandôra, -e ž – *pogr.* žena koja mnogo pije: *Onà ti je pjandôra - vîdi se na njôj, bomè!*; *usp.* bumbûjka; (v. 1.1.6.1.)

pjâne,* -ih ž *mn* (ven. *piane*) – donji dio rebara (*kôrbih*) pričvršćen okomito na *kolûmbu* kod većih drvanih brodova; (v. 1.4.2.)

pjâno, -a sr (tal. *piano*) – klavir: *Onà znô svîrât pjâno, ma nî je nîkad cût!*; (v. 1.6.3.)

pjanîn, -a m (tal. *pianino*) – pijanino: *Onî ìmodu pjanîn u tinêl*; (v. 1.6.3.)

pjantâvina, -e – vrsta ljekovite jestive biljke; (v. 1.5.3.3.)

pjanterên,* -a (tal. *pianterreno*) – prizemlje

pjanûra, -e (tal. *pianura*) – ravno zemljište, zaravan, plato; (v. 1.2.1.1.)

pjât, **pjâta** (ve. *piato*) – tanjur, pladanj: *Izî son dvò dubòka pjâta brujèta*; (v. 1.3.2.3.);

- *dubòki/plîtki pjât* – duboki/plitki tanjur: *Jûha i lešòda se îdû, bomè, iz istega, dubòkega pjâta.*
- *pjât od lâte* – limeni tanjur

pjañîc, -a (*hibr. dem.* prema ve. *piato*) – tanjurić, *pjatîn*; (v. 1.3.2.3.)

pjañîn, -a (tal. *piattino*) – tanjurić, *pjañîc*; (v. 1.3.2.3.)

pjatônca,* -e (ve. *piatanza*) – jelo; jedno od jela u obroku: *Imâli smo za obîd vèće pjatôncah (ŽK)*

pjâtula,* -e (tal. *piattola*) – 1. nametnik na tijelu, stidna uš; 2. *fig.* dosadno i nametljivo čeljade

pjâvica, v. **pijâvica**

pjâvula,* -e (ve. *piavola*) – krpena lutka; *usp.* pûpa, bēba; (v. 1.6.5.1.)

pjažît,* -î (ve. *piaser*) – sviđati se (o okusu): *Pitâću ga jê mu pjažît gregòda (MJ)*

pjêg, -a (tal. *piega*) – 1. ugib, postignuti pregib: *Tukò obîsit kâmik na grònu od mâsline dòkli ne çapò pjêg*; 2. navika 'šlif': ... *onà nîmo fòrskega pjêga (Kru.)*

pjenavôçe, *pril.* (tal. *piena voce*) – u sav glas: *Barba Pròšpe, na timûn svojê gajète, vòzi pud Škòja i kantò pjênavôçe kôntra maeštralića... (Kru.); usp.* šotovôçe

pjêta, -e (ve. *pieta*) – pregib na odjeći: ... *a na nogâvice ôštro pjêta, kakò nôž o(d) paršûta (IN)*; *usp.* fâlda;

- *na pjête* – naborano: *fustôn na pjête* – suknja s naborima uokrug, *nagrišpòno*

pjêtica, -e (*hibr. dem.* od ve. *pieta*) – mala *pjêta*

pjombadûra,* -e, **pjumbadûra**,* -e (tal. *piombatura*) – 1. upletak dvaju spojenih konopa: *Za ucinît pjumbadûru na debèli konòp tukò lavurât is kavìjon*; 2. plomba na zubu

pjombât, **pjumbât**, -ôn (ve. *piombar*) – 1. sastaviti dva kraja konopa *pjombadûron*; *usp.* *pjumbòvât*; 2. plombirati zub

pjombîn, **pjumbîn**, -a (tal. *piombino*) – 1. visak: *Vazmî pjombîn, ma onî tēžji, vîš kakò pûše!*; (v. 1.2.5.); 2. olovo za lov na dubinama: *Tukò mi stâvit mâlo vèci pjumbîn na kancènicu, vèliki je kurènat!*; (v. 1.4.9.1.);

- *skocît na pjumbîn* – skočiti u more s izravnanim nogama ravno dolje kako bi se uronilo što dublje

pjômbo, *pril.* (ve. *piombo*) – okomito, ravno dolje: *Jê tò stojî (a)pjômbo?*; *usp.* *apjômbo*, *apîko*

pjôn, **pjâni**; **pjâna**, **pjâno** – pijan: *Pròpja je pjôn ovî... pjâni covîk!*; *Pjâna je ovâ... pjâno ženâ; pjâno stvorénje; usp.* *inkarikôn*, *intercôn*, *nabumbivên*, *nacîkon*, *nakarcôn*, *pošprucôn*, *stanjôn*, *tèpal*, ...; (v. 1.1.6.3.)

pjôver, -a (prema ve. *piover* – kišiti) – 1. okapnica nad prozorima, vratima; (v. 1.2.3.2.): *Tukâlo bi stâvit tôte mâlo vèci pjôver!*; 2. nakapnica kojom se puni *gustîrna*; (v. 1.2.3.1.)

pjücot, -en – pljuvati, pljuckati; *usp.* *ispjücot*; (v. 1.1.6.4.)

pjûha, -e – kožice iscijedenog grožđa

pjumbadûra,* v. **pjombadûra**,*

pjumbât, v. **pjombât**

pjumbîn, v. **pjombîn**

pjumbōvāt, -ōjèn (ve. *piombar*) – sastavljeni dva kraja konopa; *usp.* *pjombät*

pjumîn, -a (ve. *piumin*) – pokrivač punjen perjem: *Nīsôn jōš stāvila pjumîne na postėje, sād vēc nî cò cèkot!*; (v. 1.2.4.2.)

pjūna, -e – pljuvačka: *Otār mōlemu pjūnu iz jūstih!*

pjūnit, -en – pljunuti: *Pjūn tî mēni u rīlo ako tō nî bīlo tākō!*; *usp.* *pjūcot*; *ispjūnit*; (v. 1.1.6.4.)

pjūnet(i), -a(o), -o, *prid.* – sličan: *Mōli je pjūneti otāc!*; *Mōlo je pjūneto māter.*

pjūskät (se), **pjūskon** (se) – pljuskati (se) vodom, morem: *Nemōj me vēc pjūskät!*; *Ferjälke su se pjuskäle, skrikäle...*; (v. 1.1.6.4.)

pjutōšto,* *pril.* (ve. *piutosto*) – uglavnom, većim dijelom, što više: *Bīla je pjutōšto blīdā... (IN)*

plāc, **plāca** – plač: *Dōba su o(d) plāca, kōruta, mižērije i svākakove nevōje (Cel.)*

plafūn, -ūnā, *m* (ved. *plafon*) – strop, plafon: *Piturō son svē zīde i plafūn*; (v. 1.2.3.1.)

plahīv, -īvi; -a(o), -o, *prid.* – plah, nesiguran: *Pūno je plahīv... ovī plahīvi covīk*; *Pūno je plahīva... ovā plahīvo ženā*; *Kojē plahīvo dītē!*; *usp.* *strašīv*

plakēta, -e (tal. *zucchero in quadretti*) – kocka šećera; *usp.* *kvadrēt*

plākot, **plācen** – plakati: *Nekā plāce, mājje će pišāt!*; (v. 1.1.6.5.);

- *plākot stōpu* – žaliti trud hoda

- *plākot u gōrke sūze* – jako plakati

- *Kāsno je sād plākot!* – Trebao si prije misliti!

- *Lozā plāce* – Izbija sok iz loze (nakon rezanja)

- *Ma jē tō Bōgu za plākot!?* – Zar to nije žalosno!?

- *Sārce mi plāce!* – Srce mi se razdire (od tuge)!

plakōt, -a (njem. *Plakat*) – veliki reklamni oglas, plakat: *Stāvili su plakōt na vrōta od Lōde.*

plakūš, v. **smihūš**

Plāme,* – istočni dio otoka Hvara (istočno od Jelse): *Ōn je iz gōrnjega dīlā otōka, bomē is Plāmih*; *usp.* *Plamūsor*

plāmik, -a – plamen: *Gajētīcu je bī čapō plāmik... (IN)* ;

Plamūsor,* – stanovnik iz *Plāmi(h)* na Hvaru (omalovažavajuće): *Plamūsori stavījedu carnjēnu mahrāmu na celō (IN)*; *usp.* *Plōnka*

plandīskät, **plandīsko** – plamsati: *Nalōž ogōnj pōk nekā plandīsko! (IN)*

plāndovot,* -ujen – uživati u dokolici, plandovati: *Nōjlāšnje je sōmo plāndovot, a kō će lavurāt!?* (ŽK)

planīka, -e – samonikla mediteranska biljka (*Arbutus unedo*), raste kao oveći grm te daje jestive plodove *manjige*; (v. 1.5.3.3.)

planīta,* -e (lat. *planeta*) – dio misne odjeće koju nose svećenici: *Kakō je nedīja o(d) pokōre pōp je obūka planītu u lilā*; (v. 1.6.1.2.)

plānja, -e – stolarski alat, blanja: *Svāki marangūn īmo nīkoliko vōrsti plānjih.*

planjät, **planjōn** – obrađivati blanjom, blanjati: *Tēško je blanjät ka(d) drīvo nī sūho oli kad je gropīnovo*; *usp.* *isplanjät*, *šplanjät*

plavāc, **plavcā** – vrsta crnog grožđa i vina;

- *mōli plavāc* – cijenjena podvrsta grožđa i vina; (v. 1.2.6.3.)

- *vēli plavāc* – viški plavac

plavurīta, -e (tal. *pleurite*) – upala porebrice, plaurita: *Ma ca sē hōće za čapāt pūnat, plavurītu! (IN)*; (v. 1.1.5.1.)

plavūša, -e – vrsta male ptice, ‘plavetna sjenica’ (*Parus caeruleus*); (v. 1.5.2.1.): *Plavūša mi je izīla svē smōkve!*

plāža, -e (od gr. *plagios* – strm) – strm teren uz more okrenut suncu, samo u toponimu:

- *Plāža, Pītovska plāža* – lokalno ime za mjesto Zavalu

plēnka, -e – prut vinove loze s pupkom koji se nakalemjuje na divlju lozu; (v. 1.2.6.1.)

plēsät, **plēšen** – plesati; *usp.* *tōncot*, *balät*; (v. 1.1.6.4.)

plěsko, -ota *m* – vrsta šumske ptice pjevice, ‘brgljěz’ (*Sitta europaea*); (v. 1.5.2.1.)

plěskot¹, plěskon – pljeskati, tapšati: *plěskot tīsto, ... po vodi, ... dītě po gužīci; usp. isplěskot*; (v. 1.1.6.4.)

plěskot², plěšćen – pljeskati (gesta odobravanja, pohvale): *Plěšćedu mu svī dojednēga...*; (v. 1.1.6.4.)

plěst (se), pletěn (se) – 1. plesti pletenjem: *Oně dīmǰě/ ca sū znāle plěst kalcěte / pod nōjvēcōn spārton grōžja... (Po);*
2. češljati (se): *Ūvik jō pletěn cēr; Ōn se pletě na rīgu; usp. isplěst*; (v. 1.1.6.4.)

plěščot, plěšće – pljuscati, pljuštati: *Plěšće dōrž po caklīma.*

plēt, -a – veliki pleteni vuneni šal što su ga preko pleća nosile poglavito starije žene; (v. 1.1.8.1.)

plīcōk, plīcōkā – plitko mjesto u moru: *Nemōj butāt po plīcōkū, pōj mālo na dūbje!*

plīma, -e (stdlr./lat. od gr. *pleme*) – periodično izdizanje morske razine; *supr. ošeka; usp. aplimāt*; (v. 1.4.8.1.)

plīsan, -na *m/ž* – plijesan: *Būta tō cā, òl’ ne vīdiš da se čapō/čapāla plīsan!*

plīš, -a *m* (trs. *pliss* od fr. *peluche*) – vrsta mekane tkanine, baršun, velud, pliš; *usp. kađifa, velūd*; (v. 1.1.7.2.)

plītak, plītiki; -a(o), -o, *prid.* – plitak: *Prōpja je plītak... ovī plītiki bocīc; Prōpja je plītka... ovā plītka vāla; Prōpja je plītka ovō mōre ovōde.*

plītko, *pril./ plīće*, *komp.* – plitko/plīće: *Ovōde je plītka, a tāmō je jōš i plīće!*

plīva, -e – ljuska žita, pljeva: *...izmlōtidu se klōsi, a žēnske ondā opuhūju plīvu niz vītar (IN)*

plīvarica, -e – velika mreža za lov na plavu ribu, osobito na *sardēle*; ima velika pluta koja čine da mreža ‘pliva’. Nakon što se riba privuče svjetlom, mreža se *zavōrne*, tj. stišće se dno mreže posebnim konopcima *-imbrōjon-* koji prolazi kroz alke, *kanaštrēle*. (Ta vrsta mreže zamijenila je *trātu* koja je padala do dna te se potezala s kopna); (v. 1.4.9.2.)

plīvīt, plīvin – odstranjivati pljevu, čupati korov: *Plīvīli smo cīlo jūtros lōzje; usp. opōhāt; oplīvīt*

plīvonje, -a – kupanje u moru, plivanje: *Nī ga dōma, īša je na plīvonje!*

plīvot, -on – plivati; *usp. banjā(t) se*; (v. 1.1.6.4.);

Stari načini plivanja:

- *sa tīkvima* – djeci se stavljao par šupljih tikava
- *sa plutīma* – djeci se stavljao niz pluta oko struka
- *sa kōlon* – dijete se stavljalo u napuhano gumeno kolo (*buvēl*)
- *po muškū* – slobodni stil, kraul, obično ga koriste muškarci
- *po žēnsku* – prsni stil, obično ga koriste žene i ženska djeca
- *po pasīču* – pseći stil, obično ga koriste djeca koja su tek naučila plivati
- *po splīsku* – slobodni stil s uronjenom glavom
- *na škīna* – plivanje na leđima s asimetričnim pokretima (*lēđno*) ili sa simetričnim (*germānija*)
- *na indijānce* – plivanje slično plivanju *po žēnsku*, ali tijelom nagnutim na jednu stranu

plōca, -e – 1. kamena ploča; 2. reljef na obali u obliku velikih ravnih kamenih ploča: *plōce po Paļīlu*; (v. 1.2.1.1.);

- *pōc pōd plōcu* – umrijeti, odumrijeti, pasti u zaborav

plōcica, -e – 1. kamena pločica, napinje se kao zamka za ptice; (v. 1.5.2.2.); 2. keramička pločica za oblogu

plōća, -e – stalni mjesečni prihod, plaća: *Lakō je nǰīma, īmodu dvī plōće.*

plōcāt, plōcōn – plaćati: *Cā ōn mīslī - da će se levōnda ūvik plōcāt ū zloto!*

plōceno, *pril.* – plaćeno: *Tō je svē plōceno!*

plōnka, -e – uređaj za hvatanje ptica koji ima *plōcīcu i jōnku* (pločicu i jamku)

Plōnka,* -e – žena iz *Plāmi(h)*, tj. s istočnog dijela otoka Hvara; *usp. Plāme, Plamūsor*

plōtīt, plōtin – 1. platiti; 2. biti kažnjen: *Plōtīcēs ti mēni!; usp. plōcāt*;

- *plōtīt bulētu* – *fig.* otrpjeti, ispaštati: *...zatō zīmi plōtīmo bulētu (IN)*

- *plōtīt lāštru* – *fig.* platiti ceh, kaznu (*npr.* za nepodopštinu)

- *plōtīt krāvu i telīća* – loše proći birajući, preplatiti

plotūn, -ūnā, *m* (tal. *plotone*) – istodobna paljba iz vatrenog oružja, plotun: *Kojī je tō bī plotūn!*

plovàc, plovčà – mali greben koji izviruje, kao da pliva u moru: ...*na veslâ pasâli, o plovàc nasukâli (TM)*

plovûc, plovûci, -a(o), -o, *prid.* – koji pliva: *plovûco rîba* – riba koja je stalno u pokretu pod površinom mora (*npr.* plava riba)

plovûcàc, plovûcca – komadi poroznog kamena vulkanskog podrijetla koji plutaju po površini mora

plûca, plûc, plûcih *sr mn* – ljudski dišni organ; (v. 1.1.4.1.);

- *çapât na plûca* – dobiti tuberk. pluća

plùtot, -on – održavati se po površini mora, plutati: ...*istecèna benzîna plùto pò moru (IN); Plùtoli smo sa onò bonâce...*

pluvijôl, -a (tal. *piviale*) – dio svećeničke odjeće, plašt; (v. 1.6.1.2.)

pobâbit,* -in – biti babicom (primaljom) pri rađanju: *Mène je pobâbila Bâba Brûška (ŽK)*

pobìgnit, -en – pobjeći: *Odocô son hubòtnicu, ma pobìgla je u râpu; usp. bižât, utéc, umaknît*

pobîlît, -bîlin – pobijeljeti

pòbora, **pòboga** – uzvici iznenađenja, naglašavanja: *Pòbora, jesì tò tí, Júre!; Nî ôn, pòboga, jedîni ...*

pobôžan, pobôžni, -a(o), -o, *prid.* – pobožan: *Pùno je pobôžan ovî... pobôžni covîk; Pùno je pobôžna ovâ ... po-bôžno ženâ; Kojè pobôžno dîtè!*

pòbuk, -a (v. *bûcât*) – ribarska naprava sa štapom kojom se ‘bucanjem’ tjera riba u mrežu; *usp. bûcât; (v. 1.4.9.1.)*

pobûnît (se), -bûnin (se) – pobuniti (se): *Pobûnî je svîh protiv mène; Pobûnî se protiv njèga!; usp. bûnî(t) se*

pôc – skraćeni oblik od ‘*po cò*’ – pošto: *Pôc su batêjî na peškarîju?; usp. nôc, ûc, zôc*

pocès, **posès**, -a (ve. *possesso*) – posjed, pravo na posjed ili vlasništvo;

- *çapât pocès* – steći pravo služnosti na temelju dugog korištenja (*npr.* pravo na prolaz); *usp. imposesât*

pocêt, pòcmen – početi: *Kad pasô lito a pòcnedu kîše i južîne... usp. pocîmot*

pocêtâk, pocêtka – počinjanje, početak; *Tò je bî pocêtâk turîzma u našem mîstu (IN)*

pocîkât, -cîkon – 1. popiti s užitkom: *Svè su pocîkâli; usp. popît, polokât; cîkât; 2. posisati: Dâ ti je ovû mâlò pocîkât!*

pocîmot, -cîmjen – počinjati: *Nemôj njânci pocîmot âko ne mîsliš isvaršît...; usp. pocêt*

pocînak, -înka – odmaranje, počinak: ...*našemu covîku nî mîra ni pocînka (Kru.)*

pocînit, -en – 1. odmoriti se, počinuti: *Îša je mâlò pocînit; 2. odstajati: ...da mâsline pocînedu šetemônu - dvî u bâju (Kru.); usp. repožât; olupocînit*

pocivâlo, -a – mjesto na putu pogodno za odmor

pocivât, -îjèn – odmarati se, počivati

pôc, pòjden, grèn – poći, otići: ...*mòga si pôc jedîno na fjêru Svètega Jûrja u Brûsje! (IN); Pôj vîdit jê cò sardêl na peškarîju!; (v. 1.7.5.7.);*

- *pôc afôndo* – potopiti se; *fig.* propasti
- *pôc aremêngo* – propasti, otići dovraga
- *pô(ć) çû* – otići: *Pôçu çâ kad mène bûde vòja!*
- *pôc malamênte* – krenuti loše, naopako, na pogrešan način
- *pôc spât* – ići na spavanje: *Jò grèn spât ùvik u îstu ûru.*
- *pôc na inkânat* – propasti, otići u stečaj
- *pôc na kvasînu* – ukiseliti se (o vinu); *fig.* postati senilan
- *pôc na rîbe* – ići u ribolov s družinom
- *pôc na strônu* – otići ‘na stranu’, obaviti nuždu
- *pôc na Glavîcu* – umrijeti (otići na mjesto hvarskog groblja)
- *pôc ol sèbe* – obaviti veliku nuždu
- *pôc po zlû* – krenuti na loše (*npr.* zdravlje)
- *pôc pòd plòcu* – biti pokopan, umrijeti

- **pôc u lăgum** – dignuti u zrak eksplozivom
- **pôc u pîjac** – naglo izrasti i izbaciti sjemenje (o biljci); *fig.* poći u sjeme (o starijoj osobi)
- **pôc ũ se** – smanjiti se (o osobi), skupiti se (o odjeći); *v.* telaröša
- **pôc vônka sëbe** – zaokrenuti umom, pošasaviti
- **pôc za drûga** – postati članom ribarske družine
- **pôc za kôga** – udati se
- **Pôj câ! Pôj se frîgot! Pôj u gôvna ...** – ljutite izreke, uzvici i psovke odbacivanja; *usp.* pôj!
- **Pôj (hòd) tí - dôcu jò!** – *iron.* izraz za nekoga tko je usporen

poçuçät, -ôn (prema ved. *ciuciar*) – posisati: *Güšt mi je poçuçät camprăge i tanăje od hlăpa; usp.* çuçät

pòd, pod, pò(d), po(d), pòl,* pol,*; pòda (*uz.*: me, te, se), *prij.* – pod: *Butăla mu je svà njeğòva pîsma pòd noge; Măška se sakrîla pod armerûn; Tarbûh njoj je dôša pò(d) zube (... pòl zube*); Pèkli smo po(d) pèku (... pol pèku*);*
- **ucinît pòda se** – nekontrolirano obaviti nuždu: *Mòli je ucinî pòda se, tukô mi ga promînit!*

pôd, podă – 1. kat: *Onî spîdù na parvî pôd;* 2. pod kata: *U njîh je stòri pôd o(d) grêdih; usp.* tlèh; (*v.* 1.2.3.1.)

podăje – podalje: *...govòri Tòma mălo is podăjega (IN)*

pòdan, pril. – ispod, pri dnu; *pòdan škòji(h)* – pri kraju *Paklenih otoka: Butăli smo parangòl pòdan škòji(h).*

podănak, podônka – podnožje, donji dio naselja, doline... : *Onî stojîdù dôle, u sòmi podănak (IN)*

podbădot, polbădot,* -on – podbadati: *Jelîna je Bônîcu alavîja podbădola lôkton pod rebră (IN); usp.* bădot

podbôci(t) se, polbôci(t) se,* -ôcin se – 1. podbočiti se; 2. podbaciti: *Podbôcîla je jemătva (ŽK)*

podbòst, polbòst,* -bòden – podbosti: *Vòli ôn podbòst, ma nè da i njèga podbădodu*

podbùhnet, polbùhnet(i), -a(o), -o,* prid. – nadut, podbuhnuto u licu: *Pùno je podbùhnet ovî.. podbùhneti covîk; Pùno je podbùhneta ovă ... podbùhneto ženă; Kojè podbùhneto dîtè!*

podbùhnit, polbùhnit,* -bùhnen – oteći u licu: *Văs je podbùha, grûbo ga je vîdit.*

podèrina,* -e – iznošena i poderana odjeća

podgùzina, polgùzina,* -e – onaj tko se dodvorava, ulizica; (*v.* 1.1.6.1.)

podîc, -a – uzdignuto postolje (*npr.* u staji gdje se drži suha trava)

podîgnit (se), -en (se) – podignuti (se): *...podîgnit vrîcu cimênta; Tăko je oslăbi da se vèc ne mòre ni podîgnit; usp.* išăt

podigrăt, -îgron – doći *drûgu* u kartama u odgovarajuću boju: *Tukô si mi podigrăt şpăde! (ŽK); (v.* 1.6.5.3.)

podîlit (se), -dîlin (se) – podijeliti (se): *Brăca su podîlili kùcu i imônje; Nîsù se jòş podîlili.*

podîzot (se), -dîžen (se) – podizati (se); *usp.* išòvăt

podjebòvăt, -òjèn – *vulg.* zezati: *A Mătijaş, zermôn mu, kakò da podjebòjè... (IN); usp.* impicòvăt

podlit, -lîjen – odliti tekućinu pod što, podliti: *Dobrò je mălo podlit da ne bì zagorîlo... (Kru.)*

podmècot, -mèçen – podmetati: *Nemôj mi podmècot onò ca nî îstina!*

podmîrit, -mîrin – namiriti, podmiriti: *Podmîrî son svè ca son bì dûžan.*

podmòrnica, -e – ratni brod koji se kreće pod vodom, podmornica; (*v.* 1.6.2.2.)

pòdnê, -dnèva *sr* – podne: *Pòdnê zvonî, vrîme kurî (Po); (v.* 1.2.8.1.)

podnèrot, -en – izroniti što iz mora: *Mòre ôn podnèrot sìdro dî jê da jê!; (v.* 1.1.6.4.)

podnît (se), -nesèn (se) – 1. pretrpjeti, podnijeti: *Ne mògu ga vèc podnît; 2. vladati se, podnijeti se: Pòdni se kakò pròvi!*

podnosît (se), -nòsin (se) – podnositi (se): *Tukăce mi ga podnosît dokligòd bùde žîv; Brăca su, a ne podnòsidu se!; usp.* tarpît

podòban, podòbni; -a(o), -o,* *prid.* – doličan, pristojan: *A jê onă podòbna za otî posòl? (ŽK)*

podorăt, -òre – zastrugati po dnu mora (o sidru): *Podorălo je sìdro, vajò non surgă(t) se iznova!*

po(d)puntelăt, polpuntelăt,* -ôn (prema tal. *puntellare*) – poduprijeti što (*npr.* gredu, granu...); *usp.* pošprăjcat

podrübìt, -rübìn – šivanjem ojačati rub

podrugùša, v. **porugùša**

podrugùvot se, -rugùjen se – podrugivati se: *Glèdojući osmarkùju / rèc bi da se podrugùju (Po)*

poduprìt, -ùpren – poduprijeti: *Tukò poduprìt gajètu na dvì stròne dà se ne izvòrne na žòlò!*

poduràt, -òn – potrajati: *Dò Bòg da podurò, da ne bùde štufojčih... (Cima)*

podušìt, -dùšin – prekriti što da ostane bez zraka: *Poduš tò žeràve, stàvićemo patàte u lùg!*

podvàrc, -vàrgnen – podvrnuti: *Podvàrgla son kapòt i sàl mi je rimodernòn; usp. podvòrnìt*

podvàrcòt, -vàrcen – podvraćati; *usp. podvòrnìt*

pòdveza, -e – vrpca kojom su se podvezivale ženske čarape; *usp. ligòmbe*

podvèzàt, -vèžen – podvezati

podvezìvot, -vezìjen – podvezivati

podvòrnìt, -vòrnen – podvrnuti: *Podvòrnìla son rukòvè od jaketìne; usp. podvàrc; podvàrcòt*

podvùc (se), -vùcèn (se) – 1. podvući što: *Podvùc otì konòp ìspod onèga drùgega!;* 2. podvući se pod što: *Podvùkla se mășka pol postèju.*

pofalìt, -î (prema ve. *falir*) – pomanjkati: *Pofalìlo je vìnà za obìd... (MJ); sup. prìtìcot*

pòfina, -e – remen preko stražnjice tegleće životinje: *Pòfina ispùzla pod rèp... (IN); usp. sedlò; (v. 1.5.1.1.)*

pofjakàt, * **podfjakàt**, * -òn – podilaziti: *...jò son i njèmu mào podfjakò (Po); usp. fjakàt*

pofòlìt (se), -fòlin (se) – pohvaliti (se): *Òn svè cèko hòce ga kògod pofòlìt... (IN); Pofòlì non se...; usp. fòlìt*

pofrajàt, -òn (prema ved. *fraiar*) – uludo potrošiti (na gozbe, bančenje, čašćenje...): *...a trèca generàcija svè pof-rajò! (Cel.); usp. raspùškot, raspìzdìt*

pòfrìg, -a, **pòfrìga**, -e (prema tal. *friggere*) – zaprška; isjeckan i na ulju popržen luk kao začín; (v. 1.3.8.1.)

pofrìgot, -on (v. *frìgot*) – ispeći na ulju, popržiti: *Za vecèru / pofrìgola je rìbu... (Man.)*

pofumàt, -òn (prema ve. *fumar*) – popušiti: *Pofumò je od jùtros dvò pakèta španjulètih.*

pogāca, -e – pogača: *... invìdjòžasti su cà i onì nècedu dòc do pogāce (IN); (v. 1.3.11.1.)*

pogāni, -nina – osoba koja nije prihvatila kršćanstvo; (v. 1.6.1.4.)

pògarda, -e – 1. pogrdna riječ ili uzvik; 2. sramota; 3. osoba koja se loše ponaša; (v. 1.1.6.1.)

pogarmùša, -e – nakostrušena ptica pjevica, ‘grmuša staglic’ (*Sylvia hortensis*), ‘grmuša bjelobrka’ (*Sylvia cantilans*); (v. 1.5.2.1.)

pogìnit, -gìnen – poginuti: *Mòga je pogìnit!; Dòsta nășih je pogìnilo na Nerètvi.*

poglādìt, -in – pogladiti: *Poglādila je unùku po glòvì i rèkla joj da će svè bìt dobrò; (v. 1.1.6.4.)*

poglèdot (se), -on (se) – 1. pogledati (se): *Poglèdola son se u zàrcalo...; Poglèdo me je ù oci i rèka... (Cel.);* 2. razmotriti: *A òpeta, ka(d) poglèdoš mào bòje, năș je, ne mòreš ga pùstìt na kòlu! (IN)*

pogodìt (se), -gòdin (se) – 1. pogoditi ciljajući: *Pogodì son hubòtnicu drèto u mùju!; usp. trèfit; 2. pogoditi u pretkazivanju: Pogodì si ca cè bìt; 3. nagoditi se: Pogodìli smo se oko žurnòte...*

pogòdàt, -gòdon – pogađati: *Mòreš pogòdàt kolìko hòceš, nèceš nìkad pogodìt kòga son v iidi!*

pogospodì(t) se, -gospodìn se – uzoholiti se, praviti se važnim: *Pogospodìli su se ovò zòdnje vrìme.*

pogotòvo, *pril.* – osobito, pogotovo: *...a pogotòvo njèmu pùna kàpa (IN)*

pogrebenìcit, -in – ukopati živi prut loze (*grebenìcu*) kako bi izrastao novi trs loze; *usp. povòlìt lòzu; (v. 1.2.6.1.)*

pogrìšìt, -grìšin – pogriješiti; *usp. falìt*

pogrübì(t) se, -grübìn se – postati ružan: *Pogrübìla se je u ovò godìšće dòn da je nì za poznàt.*

pogucàt, -òn – 1. progutati; 2. ne reagirati na uvredu, izazov: *Bàldo je tò pogucò... (Cel.)*

pòhàt, * **pòhon** – otpuhivati na vjetru pljevu od pšenice, pahati: *Nì vìtra, ne mòremo sàd pòhàt; usp. opòhàt*

pohlāpot, **pohlāpàt**, -hlāpon – pojesti halapljivo: *Pohlāpo je trì pjàta fažòla u pé(t) minùtih!; usp. polampàt*

pohodìt, -hòdin – posjetiti, obići: *Itì je iz rāja pohodìt ovì năș svìt (Cel.); usp. obòc, vižìtāt*

pohrònìt, -hrònìn – pohraniti, sačuvati: *Dòj tò mäteri nekà ti onà pohròni!; usp. sacùvāt*

pôj! – imperativ od *pôc*: idi! pođi! odlazi!; (v. 1.7.5.7.);

- *Pôj cã!* – Odlazi!

- *Pôj smîron!* – Idi s mirom (od mene)!

- *Pôj svrôgon! Pôj se frîgot!* – Idi kvragu!

- *Pôj u smôkve (...u gôvna, u kûrac, u pîzdû mäterinu...)*! – ljutite izreke (*vulg.* uglavnom među mladima)

pôja! (*imper. prema ved. poiar*) – usmjeri brod niz vjetar!; *supr. vîra!*; (v. 1.4.5.2.)

pojât, -ôn (*ved. poiar*) – skrenuti niz vjetar: *Vîdin jô: Vûna je pojô, Mâtковиći isto tâko (FN); supr. orcât; usp. pojôvât;* (v. 1.4.5.1.)

pôje, -a – polje, vinograd;

- *pôc ù poje* – raditi u vinogradu; *usp.*; (v. 1.2.1.1., 1.2.6.1.)

pojîlo, -a – mjesto gdje se poje životinje: *Jesî ôdve mûlâ na pojîlo?*

pojît, -în – davati životinjama da piju, poжити

pojôda, -e (*jul. poiada*) – 1. skretanje niz vjetar; 2. sklanjanje u luku; *usp. pojât;*

- *brôd o(d) pojôde* – jedrenjak

- *pôrat o(d) pojôde* – luka zaklonjena od vjetra

pojôr,* -ôrà – čuvar polja; *usp. pôje;* (v. 1.1.3.4.)

pojôvât, -ôjën (*ved. poiar*) – skretati niz vjetar: *Poglêdon jô vônka, a onô Bêbetovi pojôjêdu za nôse u Fôr (FN); usp. pojât*

pojôvî(t) se, -ôvin se – pojaviti se: *Nôjprî se pojôvî ôn, a ondâ i svî drûgi; usp. kapitât*

pojsûkarsta! *uzv.* (prema lat. *Iesus Christ*) – za Isusa Krista! (po Isukrsta!); *Pojsûkarsta, jê tò ôn!?*; *usp. Isûkarst*

pojsûsa! (prema lat. *Iesus*) – za ime Isusovo! (po Isusa!); *usp. Isûs*

pojûbit (se), -jûbin (se) – poljubiti (se): *Pojûbila je bîskupu rûku; Pojûbili su se, i tò na jûsta!; uobič. bûšit*

pôj!, **pôjte!** – *imper.* od *pôc*, pođi! idi! / pođite! idite! otiđite!: *Pôjte zâjedno, bîće von lâšnje!*; (v. 1.7.5.7.)

pôk, *vezn.* – pa, pak; onda, zatim: *Nî nîkako môga dôc pôk je poslô brâta.*

pokâjot se, -kâjen se – pokajati se: *Pokâjoeš se tí, prî ili pôsli!*

pokâkit se, -kâki se – *razg.* obaviti nuždu, pokakati se (o djeci)

pokazîvot, v. **pokoziîvot**

pôkle, **pôkli**, *vezn.* – nakon što, poslije: *Pôkle su pôrtili, ošervâli su se da su zaborâvili vazêt lumbrêlu; usp. nâkon, pôsli*

poklôd,* -âda, *m* – 1. razdoblje od Sveta tri kralja do korizme, poklade; 2. dan završnih pokladnih svečanosti; *usp. karnevôl*

poklonî(t) se, -lônin se – pokloniti se; *usp. klânjot se*

poklôvcina, v. **poplôvcina**

pôko,* *pril.* (ve. *poco*) – malo; samo u izr. poput:

- *pôki šôldi* – malo novca, jeftino

- *pôko ma pulîto* – malo ali dobro

- *presapôko, persapôko* – otprilike

pokôj, -kôja *m* – 1. mir, spokoj: *U nîjh nîkad mîra ni pokôja; usp. spokôj;* 2. zagrobni mir: *Bôg mu dô dûšî pokôj!*

pokôjan, pokôjni; -na(o); -no – pokojni: *Pokôjni Bêpo, ...sâd je pokôjan; Pokôjno Lûce, ...sâd je pokôjna; Pokôjno dîtê nâše, Bôg mu dô dûšî pokôj!*

pokôjnik, -a – pokojnik; (v. 1.1.3.3.)

pokokolât, -ôn (prema ve. *cocolar*) – pomaziti, pomilovati: *Pokokolâla ga je i sâd ne plâce.*

pokônji,* -ega – 1. zadnji; 2. miran, tih: *Pokônji dôl* – zadnja uvala prema istoku spojena cestom s Hvarom

pokôra, -e – okajanje grijeha, pokora: *Nekâ ti tò bûde za pokôru!; ...bârž bimo i pokôru uspîli pronôc (Kru.);* (v. 1.6.1.4.);

- **cinìt pokòru** – izvoditi što s ciljem okajanja grijeha: *Znāju po trî dôna cinìt pokòru (IN); Tomazîna je cinìla pokòru, hodìla je ùvik bosà òli u calcète (ŽK)*

pokosìt, -kòsin – pokositi, uništiti, sravniti sve pred sobom

pokòzàt (se), -kòžen (se) – 1. pokazati (se): *Pokozàla mi je slika cìle famèje; Pokozàla mu se na ponìstru; usp. kòzàt; 2. fig. junačiti se: Itì se je pokòzàt pri(d) žènskon (FFr)*

pokozìvot, -ijèn (se), **pokazìvot**, -ijèn (se), – pokazivati (se): *Nòna mi je pokazìvola svojè stòre vèšte; Onà mu se je pokazìvola sòmo na ponìstru.*

pokràst, -kròdèn – pokrasti: *Onì ca sù nos pòkroli... (Cima); usp. kràst*

pokrìpì(t) se, -krìpin – ojačati se jelom, okrijepiti se: *Màlo smo se pokrìpìli i nastàvili kopàt; usp. okrìpìt*

pokrìt (se), -krìjen (se) – pokriti (se): *...i ondà je tavajòlon pokrìla (Cel.); Tukàce se pokrìt sa jòš jednòn šcavìnon, zìmà je!; usp. pokrìvàt; (v. 1.1.6.4.)*

pòkriv, -a – poklopac, pokrov: *Jedìno ùfonje je bìlo dìgnit pòkriv i otvorìt otù òrku... (IN)*

pokrìvàc, -krìvca – pokrivalo; *usp. pìzdìn pokrìvàc*

pokrìvàt (se), -krìjèn (se) – pokrivati (se): *Pokrìjèmo òba ditèta sa jednòn šcavìnon: Mì se zìmi pokrìjèmo sa pjumìnon; usp. pokrìt*

pokrivèn, pokrivèni; -a(o), -o, *prid.* – pokriven: *Dobrò je pokrivèn... ovì pokrivèni stòl; Dobrò je pokrivèna... ovà pokrivèno tràta; Dobrò je pokrivèno ovò mojè dītè.*

pokrivèno, *pril.* – pokriveno: *Poglèdoj jè svè pokrivèno, da ne bì dòšla mǎška!*

pòkrov, -a – prekrivač za postelju (općenito): *A ca cèmo ovè zimé stàvit za pòkrov na vèlu postèju? (ŽK); usp. kuvèrta ; (v. 1.2.4.2.)*

pokùnjà(t) se, -kùnjin se – prignuti glavu od neugode, postìdenosti i sl.

pokvòren(i), -a(o), -o, *prid.* – 1. pokvaren; *pokvòreno mèso; 2. amoralan: Kojà je otò pokvòreno dūšà !*

pokvòrìt (se), -kvòrin (se) – pokvariti (se): *Nècù da mi vodà pokvòri gūšt vīnà (IN); Pokvòrì mi se motòr, vrò(g) ga òdni!; usp. išcètìt*

pòl,* **pò(d)**, v. **pòd**

pòl – pola: *Dòjte mi pòl štrùce krùha!; 2. upola: Nì ga vèc ni pòl ca jè prì bì; usp. polovìca*

Pòla,* -e (tal. *Pola*) – Pula; (v. 1.2.1.9.);

- **Pòla te dopàla!** – Dospio, dabogda, u Pulu! (u mornarici se služilo 4 godine)

pòla, -e (ve. *palo*) – drveni stup za žice struje ili telefona, bandera

pòlà,* -e (ve. *pala*) – 1. široki dio vesla; 2. duga drvena ‘lopata’ za stavljanje/vađenje kruha iz peći

polàko, *pril.* – bez žurbe, polagano: *Polàko, ne prìš!; supr. na prìšu; usp. adàdo, kolafjaka*

polàkomit se, -in se – polakomiti se: *Polàkomi se na onò cibìba...*

polampàt, -òn (hibr. prema ve. *lampo*) – halapljivo pojesti; *usp. lampo, požrìt, pohlapàt*

polaškàt, -òn (prema ve. *lascar*) – popustiti, olabaviti: *polaškàt pìnkicu* – popustiti malo

polbàdot,* v. **podbàdot**

polbòcì(t) se,* v. **podbòcì(t) se**

polbòst,* v. **podbòst**

polbràdak, -bròdka – udebljanje tkiva pod bradom, podbradak: *Ìmo òn lìpi polbràdak; (v. 1.1.4.1.)*

polbròdì(t) se, -bròdin se – nasloniti bradu na dlan(ove)

polbùhnet,* v. **podbùhnet**

polbùhnit,* v. **podbùhnit**

polèc, **polègnit**, -lèžen – položiti koga u ležeći položaj: *Polègli smo ga na bǎnak.*

poletìt, -ìn – poletjeti: *Vìdili smo mòlega tìca kakò je poletì parvì pùt.*

poletùša, -e – vrsta ptice ‘trepteljke’ (*Anthus...*); (v. 1.5.2.1.)

polgùzina, v. **podgùzina**,*

polīt (se), -lījen (se) – izliti tekućinu na koga ili što, politi: *Kakò si se tò pòli, vàs si mòkar!*; *Pòli je bujòl mòra po škāfu*;
usp. polīvāt

pōlīt, pōlin – paliti: *Danàs nī vītra - pōlīcemo būsak.*

polītak, polīlka – ostatak plodina nakon berbe grožđa, maslina..., paljetak: *pôc u polītak*; (v. 1.2.6.1.)

politāvac, **politāvac**, politōvca – vrsta trave, neugodan korov u vinogradu; (v. 1.5.3.3.)

polīvāt, -ījèn – 1. izlijevati tekućinu na koga ili što, polijevati: *polīvāt vārtal*; 2. prskati vinograd; usp. polīt

polivōnje, -a – prskanje loze *sa mākīnon o(d) polivōnja*; (v. 1.2.6.1.)

polizāt, -līžen – polizati: *Māška je polizāla pjatīn.*

pòlka, -e (tal. *polca*, od polj. *polka*) – vrsta društvenog plesa, pleše se u parovima; (v. 1.6.4.2.)

- **pòlka kon šaltīn**, -e, - (prema tal. *polca* + ven. *saltin* – mali skok) – vrsta starog plesa; usp. šaltīn; (v. 1.6.4.1.)

polkargāt, -ōn (prema ve. *cargar*) – podići polugom; usp. kargāt

polkīvāt, -ījèn – potkivati životinju: *Tòma polkījè mūlè prī jemātve (IN)*; usp. polkovāt

pòlkova, -e – potkova: *Ispāla je mūlū pòlkova.*

polkovāt, -ūjen – potkovati tegleću životinju: *Grēn polkovāt mūlā*; usp. polkīvāt

polkòžit se,* v. **potkòžit se**

pōlma, -e (ve. *palma*) – ukrasno stablo, palma; palmina grana i grančica; (v. 1.5.3.1.)

pōlnôc, -nôci – ponoć: *Rebatīlo je pōlnôc...*; (v. 1.2.8.1.); usp. popolnôc

polokāt, -lōcen – halapljivo popiti: *...a òn pòloko dobòta svè i ondā je nažuntô vodè...* (IN) usp. popīt, pocīkāt

polōnda,* -e – star. vrsta plave ribe, palamida; usp. palamīda, palandōra

polōtīt,* -lōtin – potjerati: *Polôt tèga pasà!*; (v. 1.1.6.4.)

polovīca, -e – polovica: *Izīli su cīli frīški krūh - polovīcu brižjōli je ostālo (MJ)*

polpèta, -ih (ve. *polpeta*) – pržena pogačica od mljevenog mesa; (v. 1.3.5.2.)

polpetūn,* -ūnā, *m* (augm. prema ve. *polpeta*) – oveći kolut mljevenog mesa: *Polpetūn o(d) bravètine...* (Kru.)

polpīrīt, v. **potpīrīt**

pòlpis, -a – potpis: *Stāvīli su svāki svōj pòlpis dī su in rēkli.*

polpīsāt (se), -pīšen (se) – potpisati (se): *Polpīš se ovòde!*; *Tukālo mi je polpīsāt da son dōbi pōziv*; usp. polpīsīvāt;
(v. 1.1.6.5.)

polpīsīvāt (se), **polpīsīvot** (se), -pīsījen (se) – potpisivati (se): *Nīsōn mòga vīdit poteštōta jērbo je polpīsīvo nīke do-*
kumēnte; usp. polpīsāt; (v. 1.1.6.5.)

polpūtelāt,* v. **po(d)pūtelāt**

poltrōna, -e (ve. *poltrona*) – fotelja, naslonjač; (v. 1.2.4.1.)

polūdīt, -lūdin – 1. poludjeti: *Ca stè svī polūdīli!?*; 2. biti zaluđen: *Polūdī je za njōn*; usp. pomōmīt

polūga, -e – 1. motka za podizanje ili guranje tereta, poluga, alat za vađenje kamena; usp. kargēra; 2. drvena gredica pre-
ko koje se dizao ili spuštao brod u more: *Polūge bi se bīle namāzole lōjen*; (v. 1.2.5.)

Poljūn, v. **Napoljūn**

pomaknīt (se), -māknen (se) – pomaknuti (se): *Pomāka se kvôdar*; *Pomaknī se mālo tūje!*

pomālo, *pril.* – 1. polako: *Hòd pomālo, popūznīcēs!*; *Pomālo se grē u rōj!*; usp. kolafjāka; 2. potiho: *Govôr*
pomānje, probūdīcēs dīcu!

pomānje, *pril.* – 1. sporije: *Vòz pomānje!*; 2. tiše: *Govôr pomānje, cūce te cīlo kōla!*

pomazānje, -a – samo u *izr.* *zōdnje pomazānje* – posljednja pomast (vjerski čin pred smrt); (v. 1.6.1.3.)

pomāzot, -māžen – 1. pomazati; usp. māzot; 2. dati posljednju pomast

pomèst, -metèn – pomesti: *Hòcēs pomèst īspod stolā?*; usp. mèst

pomidōr, **pamidōr**,* -a (trs. *pomidor*) – rajčica (*Solanum lycopersicum*): *Ucinīla son salōtu, bomè ol pomidōri(h),*
kukūmari(h) i kapūle, sa domōcon kvasīnon; (v. 1.3.7.1.)

pomilovat, pomilovot, -milujen – 1. pomilovati (milujući); *usp.* poglădit; 2. pomilovati (ublaživši kaznu)

pomirî(t) se, -mirin se – 1. pomiriti se međusobno: *Pomirîli su se*; 2. nevoljko prihvatiti: *Pomirî son se s otîn.*

pomišăt, -mišon – pomiješati

pomišon(i), -a(o), -o, *prid.* – pomiješan: *Slăbo je pomišon ovî... pomišoni kupûs; Slăbo je pomišona ovă... pomišono salôta; pomišono îcë*

pômja, pômnja -e – pažnja, pomnja: *Îmoj pômje i ne pûšćoj se ćapăt u gvoždîcă! (IN);*
- *sa pômjon* – pažljivo

pômjiv, pômnjiv(i), -a(o), -o, *prid.* – pažljiv, pomnjiv

pômjivo, pômnjivo, *pril.* – pažljivo, pomnjivo: *Slûšoj pômjivo ca tî męštar govôri, da ne ispăde nôpoko!*

pomôc (se), -mögnen (se) – pomoći (se): *Höćeš mi pomôc...?; usp.* pomögăt;
- *pomôc se* – oporaviti se; *iron.* udebljati se: *A lîpo se pomôga!; usp.* nadebelî(t) se
- *Pomôz mi rêc!* – Podsjeti me!: *Onî, ... kakò mu je onò bilo îme, pomôz mi rêc!*

pòmoć, -i – pomoć: *Us pòmoć Bôga...*

pomodrit, -môdrin – pomodrijeti: *Në smiš stăt toliko vrîmena ù more, cîli si pomodri!*

pomögăt, -môžen – pomagati: *Onî non pomôžedu kolîko mòredu; usp.* pomôc

pomômî(t) se, -mômin se – osjetiti jaku želju za kim ili čim, pomamiti se: *Pomômî se za njôn, ma onă ne hăje.*

pomorcă(t) se,* -môrco – pomračiti se: *...sûnce pomorcălo / hlôdni ćûh se ćûti / nevêra se slûti... (Po)*

pomoritôd,* -i, ž – pomor, pustoš kao da su svi pomrli: *Vônka nîkoga, svë jednă pomoritôd! (IN)*

pômpa,* v. **pûmpa**

pompjêr, v. **pumpjêr**

pompûn, v. **pumpûn**

pòmula,* -e (ve. *pomolo*) – drvena ili metalna jabučica, ručka za otvaranje ladica i sl.: *Potêga je za otvorît škafêt ma mu je pòmula ostăla ù ruku.*

pomûst, -müzèn – pomusti: *Jesî pomûzla kozû?*

pôn, păna (ve. *pano*) – sukno, debela vunena tkanina; *usp.* panët; (v. 1.1.7.2.)

ponăra,* -e (lat. *ponarium*) – udubljenje u zidu kuhinje za spremanje manjih predmeta

pônca, -e (ve. *panza*) – trbuh, trbušina, višak sala na trbuhu; *usp.* pancûn, štûmak

ponîstra, -e (ve. *fenestra*) – prozor: *Zatvôr ponîstru, razbićedu se caklă!;* (v. 1.2.3.1.)

ponîstrica, -e (*dem. od* ponîstra) – prozorčić; *usp.* fineštrîn; (v. 1.2.3.1.)

ponosî(t) se, -nôsîn se – ponositi se: *Mî se ponôsimo năšîn poròdon.*

ponôsiti(i), -a(o), -o, *prid.* – ponosit: *Ponôsiti je ... ponôsiti mladić; Ponôsita je ... ponôsito dîmjă; ponôsito daržônje!*

ponôšă(t) se, -nôšon se – ponašati se: *Ne mòreš se ponôšă(t) sa furêštima kakò sa svojîma!; Kakò se tò ponôšoš!?*

ponovît, -nôvin – ponoviti: *Bîlo je, ne ponovîlo se!; usp.* repetît; ponôvjăt

ponôvjăt, -nôvjon – ponavljati: *Rêka son ti, i nêcû ti vëc ponôvjăt!; usp.* repetîvăt; ponovît

pontifikôl,* -ôlă (tal. *pontificale*) – svečana misa koju predvodi biskup: *A ne grêtë ni vî vëc na svăki pontifikôl! (IN);* (v. 1.6.1.3.)

pôntit, -in – pamtiti: *Ovăko slăbo jemătva ne pônti se! (IN);* (žk; bra, poljica); *usp.* spomînjot se; *supr.* zaborăvit

ponûdit, -in – ponuditi: *Ponûdi ga je sa bicêrînon prošëka.*

poodăt, -ôn – udati jednu za drugom, poudati: *Jô son svë svojë ćëri poodăla; usp.* udăt

pöp, popă – svećenik, pop; *usp.* kurôt; (v. 1.6.1.5.)

pôpa, -e (ve. *papa*) – Sveti Otac, papa: *Ne bî njoj vëc dôšla u kûću, lîpo da mi pôpa zapovîdi!;* (v. 1.6.1.5.)

popădot, -on – popadati: *Svë su smôkve popădole, nîko hi ne bëre nîti kûpi.*

popajolăt,* -ôn (prema ve. *paiol*) – slagati podnice (*pajôle*) po dnu broda: *uobič.* stăvit pajôle

pöpăk, pöpka – 1. papak; 2. *fig.* noga: *Ăla, môvi pöpke!;* (v. 1.1.4.3.);

- *môvit pôpke* – brže hodati

- *otëgnît pôpke* – preminuti

popâst, -pôsë – izjesti svu travu pasući: *Kozë su tâmo svë popôsle, sâ(d) će tukât hodît dâje!*

popëcak, -pëska – žarač: *Rastrës mâlo otò žerâve sa popëskon!;* (v. 1.3.1.)

popëc, -pecën – lagano ispeći: *Popëc kojû fëtu krûha na gradële, sa mâlo ûja i lûka ...; ...dvî fëte popecënega krûha (Kru.)*

popelîn, -a (tal. *popeline*) – vrsta finije tkanine: *košûja o(d) popelîna;* (v. 1.1.7.2.)

popëlît, -ëlin ( ) – omotati korice knjige: *Bòje ti je popëlît çitanku dôkli je jòš nõva!*

popët se, pöpnen se – uzverati se, popeti se: *Mâška se pöpela doböta do varhâ stablâ*

popîc, -pîcâ – vrsta insekta, noćni zrikavac; (v. 1.5.1.4.)

popîpot (se), -on (se) – popipati (se): *A biš je tî mâlo popîpo, ân?; Ka(d) se ovöde popîpon, zabolî me;* (v. 1.1.6.4.)

popîsât, -pîšen – popisati: *Dòšli su non i popisâli svë ca jë bîlo u konöbu;* (v. 1.1.6.5.)

popîšât (se) -ôn (se) (onomat.; ve. *pissar*) – pomokriti (se): *Popîšô si gâce!; Grëmò se popîšât na pûntu od Rîve!*

popîšit se, -in se (onomat.) – popišiti se (o djeci): *Åla, hòmo se popîšit, i - u postëju!; usp. popîšât*

popîšôn(i), -a(o), -o, *prid.* – popišan: *Väs je popîšôn... ovî popîšôni môli; Svâ je popîšôna... ovâ popîšôno môlo; Ovò dîtë je svò popîšôno!;*

- *ostât kakò popîšôn* – ostati zbunjen, posramljen

- *Kô is dicôn spî, popîšôn ustâne!;* (v. 1.7.3.3.)

popît, -pîjen – popiti: *Pöpili su cîlu damjônu bevönde; usp. pocîkât, polokât*

popîzdit, -pîzdin – *vulg.* ponašati se nerazumno, poludjeti; (v. 1.1.6.2.); *usp. trentaûn*

poplât, -a – 1. donji dio cipele, potplat, *šjôla; usp. šjôla;* 2. donji dio stopala, taban

- *imât rîlo kakò poplât o(d) postolâ* – biti bez ponosa, besraman

poplëskot, -on – potapšati: *Poplëskojte tîsto u tûrtu... (Cel.);* (v. 1.1.6.4.)

poplîvot, -plîvo – poplaviti: *Kolîko je pâlo - poplîvole su mi svë pajôle!*

poplövcina,* poklövcina,* -e – dio opreme tegleće životinje, podmetač za sedlo; *usp. sedlò;* (v. 1.5.1.1.)

popödnë, pril. – poslijepodne, popodne: *Döće ôn popödnë i(s) Splîta; usp. pödnë;* (v. 1.2.8.1.)

popolnôc, pril. – poslije ponoći: *Probûdîla son se popolnôc; usp. pölnôc;* (v. 1.2.8.1.)

popövnica, -e (*hibr.* prema ved. *popona*) – trostruka mreža za lov pri dnu: *Hòmo butât popövnice!;* (v. 1.4.9.2.)

popravîjot, -îjen, **poprövjàt**, poprövjon – popravljati: *A tî, mekâniko, pûšku nëčeš ni vîdit ösin ca çëš hi popravîjot (IN)*

poprâvit, -in – popraviti: *Tukâće mi poprâvit ovë škûre.*

poprâžit, -in – popeći (*npr.* kruh na žaru): *Dobrò je stâvit mâlo ûja na fëte krûha za hi poprâžit.*

poprëgnît, -prëgnen – zategnuti *poprûg* na teglećoj životinji nakon stavljanja samara

poprûg, -ûga – dio opreme tegleće životinje kojim se samar veže ispod prsnog koša; *usp. sedlò;* (v. 1.5.1.1.)

popûcot, -pûcon – 1. ispućati, ispaliti: *Popûcoli smo svë ca smò imâli ûza se;* 2. popucati: *Åjme mëni, popûcola mi je vëšta po kužidûri.*

popûknit, -pûknen – popucati: *Popûkla mi je vëšta, îmo kojû šigurëcu?*

pöpula,* -e (tal. *poplite* – stražnja strana koljena) – potkoljenica, list noge: *...mâlo rakîje za namâzot pöpule (IN); O(d) pöpule od volâ je dôbar šûg za manîštru! (MJ);*

popûstît, -pûstin – popustiti: *Kad je popûstîlo... (Po); usp. cedît; popûščât*

popûščât, -pûščon – popušati: *Nemôj (n)joj popûščât!; usp. popûstît*

popûznit, -pûznen – poskliznuti se: *Popûzla mi je nogâ; usp. puzît;* (v. 1.1.6.4.)

pôr, -a *m* – 1. predmeti u paru: *pôr kalkëti(h), pôr postöli(h), pôr rukövi(h)...;* (v. 1.3.13.); 2. muško-ženski par: *In-šöma... onî säd žîvëdu kakò jedôn pôr (Po); usp. pâr-dîšpar*

pòradi – zbog, radi, zaradi: *Daržâli smo kòkoše, pòradi jôj... (Cel.)*

porāpnjok, -a – 1. skupno ime za rìbe od rāpe, kao što su: *bīlāc, bežmèk, ugvāt...*; 2. fig. osoba koja se rijetko otvoreno izjašnjava: *Sà(d) će izôc vônka svì ovì porāpnjoki!*; (v. 1.1.6.1.)

pòrat, pòrta (tal. *porto*) – luka: *Pùn je pòrat bròdih!*; (v. 1.4.7.)

pōrāt, pōron – parati, derati, *npr.* tkaninu; *usp.* ispōrāt

poravnāt, -ôn – učiniti površinu ravnom, poravnati (*npr.* zemlju); 2. fig. izravnati s kim račune

pōrcija, -e (prema tal. *porzione*) – 1. količina jela za jednu osobu: *Jednà pōrcija, dùplo pōrcija...*; (v. 1.3.13.); 2. vojnička posuda za jelo: *napūnit pōrciju; usp.* gamèla

porcjūn, -ūni, ž, augm. (tal. *porzione*) – 1. velika količina jela; 2. velika posuda za jelo

pōrcāc, pōrcā – ždrijelo, jednjak; želudac u nekih životinja ili riba (vanjski, čisti dio): *Pōrcāc o(d) škarpīne, napūnjen sa jōtron, prōvi je specjalitēt (ŽK)* (v. 1.4.16.)

porefāt, -ôn (hibr. od *po* + ve. *refar*) – ponoviti, učiniti iznova: *...odrēc se nīcega i ondā svè tò porefāt vēc na U-skārs (Kru.); usp.* refāt

porìzot se, -rìžen se – porezati se: *Porìzo son se do kārvi sa ovò britvulīna.*

pōrka,* -e (tal. *porca*) – 1. ž svinja, gūda; 2. prid. sastavni dio psovski: *pōrka Madōna, pōrka mižèrija ...* (v. 1.7.4.); *usp.* pōrko

porkacūn, v. šporkacūn

porkarīja, -e (ve. *porcaria*) – nepristojan izraz ili čin: *Ne cīn porkarīje!*; *usp.* šporkarīja, prasarīja

pōrko, pōrka (tal. *porco* – prasac) – gadan, proklet... u *izr.*: *pōrko Jūda! pōrka mižèrja!...*; (v. 1.7.4.); *usp.* ôrko

porôd, porôda *m* – potomstvo: *Njèmu se nē zno ni rôd ni porôd.*

Porojēnje,* -a – rođenje Isusovo, Božić: *Na dobrò von dôšlo Svèto Porojēnje!*; (v. 1.6.1.6.); *usp.* rojēnje

porosīt, porôsī – sitno pasti kao rosa: *Porosīlo je nocās!*

porôšnjok, -ôkà – sitna kiša; (v. 1.4.8.2.)

porta- (prema ve. *portar*) – nosi- (samo u složenicama: v. portafôj, portafřuti, portantīna, portapāk)

portafôj, -fōja *m* (tal. *portafoglio*) – novčanik, novčarka; *usp.* takuīn; (v. 1.1.8.1.)

portafřuti,* *m nepr.* (tal. *portafrutta*) – posuda za voće; (v. 1.3.2.3.)

portantīna, -e (ve. *portantina*) – nosila prve pomoći: *Dōnili su susīda u portantīnu! (IN)*

portapāk, -āka (tal. *portapacchi*) – prtljažnik na ili u automobilu: *A hòće tò svè stāt na portapāk?*

pōrtik,* -a (tal. *portico*) – predvorje; hodnik; *usp.* portūn; (v. 1.2.3.1.)

portīr, -īrā (tal. *portiere*) – osoba koja nadgleda ulaz (*npr.* u hotelima), portir

pōrtit, -in (tal. *partire*) – 1. oputovati, krenuti, otići: *Pōrtila je rāno ūjutro (FJ); usp.* partīvāt; 2. umrijeti: *Pōrtīce onī kojī je zdrāv i kojī je bōlestan (Cel.); usp.* umrīt: *A èvo, i ôn je pōrti!*

portūn, -ūnā, *m* (trs. *porton*) – kućni ulaz, kućna veža, haustor: *Zatvòr vrōta o(d) portūnā!*; *usp.* pōrtik; (v. 1.2.3.1.)

porugūša, **podrugūša**, -e, *m/ž* – *pogr.* osoba sklona rujanju, podrugljivac: *Porugūša barba Lūka... (Po); Kojā je tò porugūša, i Bōgu bi se narugāla!*; (v. 1.1.6.1.)

pôs, -a – 1. srednji dio ljudskog tijela, struk; (v. 1.1.4.1.); 2. pojas od tkanine; *usp.* centūra, kăjiš, pāšica; (v. 1.1.8.1.)

posaližāt, -ôn (ve. *salisar*) – popločati kamenom

posēgnīt, -sēgnen – posegnuti: *Posēga je za jōš jednôn paršurāton...*

poserāvica, -e – proljev: *...a o(d) parvēga kardinōlā čapô te poserāvica (Cel.); usp.* pròliv, šćikarèla, kagarèla, litāvica

posès, v. pocès

posīc (se), -sīcèn (se) – posjeći (se): *Posīka son pārst...; Posīka son se...; usp.* osīc

posījot, -sījen – posijati: *Vādi se lōzje za posījot šenīcu (IN)*

posīpot, -sīpjen – posipati: *...i pospīte sa mālo petrusīmula (Cel.)*

poskakūvot, -ūjen, **poskakīvot**, -ījen – poskakivati: *Poskakūjen..., životū se radūjen (Po);* (v. 1.1.6.4.)

poskocīt, -skòcin – poskočiti: *Poskocī je kakò opāren!*; (v. 1.1.6.4.)

pòskok, -a – zmija otrovnica, poskok (*Vipera ammodytes*): *Vìdi son pòskoka na gomìlu, ma umàka mi je!*;
(v. 1.5.1.3.)

poskūpīt, -skūpi – poskupiti: *Svè je poskūpìlo, a plòće ostàle ìste!*; *usp.* krešīt

poslät, pòšjen – poslati koga ili što: *Kakò da tè sòmo provìdnost poslàla (IN)*

pòsli, **pòslin**,* *prij.* – poslije, nakon: *Pòsli mìse svì grèdù pud Rìve u veštīt olsvèca; usp.* nàkon, pòkli

poslùšan, poslùšni; -a(o), -o, *prid.* – poslušan: *Poslùšan je ovì tvòj ... poslùšni sìn; Poslùšna je ovà tvòjã ... poslùšno cêr; Kojè poslùšno dītè!*

poslùšot, -on – poslušati: *Poslùšoj mène!*

poslūžīt, -slūžin – 1. biti od koristi, poslužiti: *Nemòj tò butà(t) cã, mòglo bi jòš poslūžīt!*; 2. ponuditi ili donijeti jelo i sl. pred koga

posmihùvot se, -ùjen se – podsmjehivati se: *...posmihùvoli su se i tükli po tarbùhu (VM); usp.* smjã(t) se

posòl, -slà, *mn.* poslì – 1. rad, posao *Mèštar je vàs u poslù... (IN)*; 2. dužnost: *Tò nì mòj posòl!*; *usp.* lavūr

posòlica, -e – tanka naslaga soli od morskih kapljica tjeranih vjetrom; (v. 1.4.8.1.)

posolīt, -sòlin – posuti solju, posoliti

posòrkät, **pošòrkät**,* -òrcen – srkanjem pojesti ili popiti, posrkati (*npr.* juhu): *Posòrkò je pjät panibròda... (IN)*

pòspon(i), -a(o), -o, *prid.* – pospan: *Dòša je i(s) škòja trùdan, žèdan i pòspon (IN); usp.* drìman; (v. 1.1.6.3.)

pospugät, v. **pošpugät**

posrà(t) se, -sèren se – *vulg.* obaviti nuždu, posrati se: *Grèn se posràt u Madèru, a dì cèš na drùgo mìsto!?*

posrìcīt se, -i – posrećiti se: *Àko se posrìci...*

posròmīt (se), -sròmīn (se) – posramiti (se): *Posròmìla me je pri(d) cìlin svìton; Käd je vidi da son ga cùla, posròmì se je.*

posròmjen(i), -a(o), -o, *prid.* – posramljen: *Mòli je ostò vàs posròmjen zarad onè lajòne!*; (v. 1.1.6.2.)

pòsron(i), -a(o), -o, *prid.* – *vulg.* posran: *Vàs je pòsron ovì pòsroni dvòr; pòsrono kòla, svà je pòsrona; pòsrono dītè*

posrònàc, -srònca – neuredno čeljade ili dijete, posranac; *usp.* pišakantùni; (v. 1.1.6.1.)

postàjot, -stàjen – postajati: *Kakò grè starìji tako postàje svè vèće grìntov; usp.* postät

postamènat, -ènta (*lat. postamentum*) – postolje

postargät, -òn – ostrugati: *Nìsì dobrò postargàla ovù tècu!*; *usp.* ostargät

postarìkov(i), -a(o), -o,* *prid.* – koji je već pomalo star, postariji; (1.1.3.2.)

postät, -ànen – postati: *Ka(d) svaršì škùle, postàće likòr; usp.* diventät; postàjot

postèja, -e – krevet, postelja: *Àla, lìpi mòj, pòj se popišät i ondà - u postèju!*; *usp.* kočèta; (v. 1.2.4.1.)

postìc, -ìgnen – postići: *Àko, sìnko, nèčeš ni ucīt ni lavurät, nèčeš ništa postìc!*

postīt, pòstin – postiti: *...a onì o(d) crìkve... postìdù (IN); supr.* omòrsì(t) se

postòjat, -stòjīn – postojati: *...njànici bàda, kakò da ne postòjīdu! (IN)*

postòl, -olà – cipela: *Žùjo me dēsni postòl;* (v. 1.1.7.3.);

- *postolè na takète* – cipele s visokim potpeticama

- *postolè ol kurāma** – kožnate cipele

- *patinät postolè* – laštiti cipele

- *svučìvot postolè* – skidati cipele

- *šjolät postolè* – promijeniti potplate

- *Tò je drùgi pòr postòli(h)* – To je nešto drugo, 'druga pjesma'

postolarìja, -e – postolarska radionica; *usp.* kaligerìja

postolòr, -òrà – postolar; *usp.* kaligìr; (v. 1.1.3.4.)

postūpät, -ūpon – postupati: *Ne mòreš tako postūpät iš njīn.*

posūdīt, -ūdin – posuditi što komu ili od koga: *Posūd mi, mòlin te, onè tvòjè skàle!*; *star.* zàjot

posūmjät, -ūmjōn – posumnjati: *...a nìkad ne bìš posūmjò na njīh.*

pòsut(i), -a(o), -o, *prid.* – posut nečime: *Sa cîn je pòsut ovî... pòsuti dvôr?; Sa cîn je pòsuta ovà... pòsuto zemjà?; Sa cîn je pòsuto ovò mîsto?*

posût, pòspen – posuti nečime

posvâdit (se), -in (se) – posvaditi (se): *Onà hi je posvâdila; Onè su se posvâdile; usp. svâdit*

posvêtît (se), -svêtin (se) – 1. posvetiti (se), zazivati posvećenje: *Rûkà mu se posvêtîla kàd je ucinî tò za nôs!; 2. posvetiti se komu ili čemu: Posvetî se alavîja otèmu poslû. Posvetîla se ditètu (ŽK)*

posvîtlît, -îtlin – primijeti svjetlo, posvijetliti: *Zînsko dõba, dùpli mròk, îša son posvîtlît, prîko konopà se privòlî, rûku nabî (TM)*

posvojît, -òjin – 1. uzeti pod svoje: *Onà bi posvojîla i njejîno i nâše; 2. usvojiti dijete*

poščîk,* -îkà (tal. *posticcio*) – nekadašnji procjenitelj uroda: *Stõri Papafõva je bî poščîk; usp. štimadûr*

poščîr, -îrà (ved. *postier*) – poštar: *Barba Sîbe, poščîr (IN); (v. 1.1.3.4.)*

poščerûša, -e (*hibr. prema ved. postier*) – *fam.* žena koja radi u pošti, poštarica: *Drõgi su mi i poščîrî, ma jednà je poščerûša...; (v. 1.1.3.4.)*

pošempjät, -òn – izgubiti moć rasuđivanja, poblesaviti: *A ca mù je, òl se pošempjõ?; usp. îšempjät*

põšica, -e – zarazna epidemijska bolest, vrsta viroze; (v. 1.1.5.1.)

pošidênt,* -a (ve. *possidente*) – onaj tko posjeduje, vlasnik: *Dõša je pošidênt hotèla... (IN)*

põšip, -a – vrsta loze i vina; (v. 1.2.6.3.)

poškropît, -škròpin – 1. poprskati vodom, poškropiti: *Onò mào kîše jedvã da je poškropîlo; 2. poprskati krštenom vodom: Jõ son ùvik itîla da mi kurõt poškropî kùcu.*

poškûrît, -škûrin (v. škurît) – potamnjeti (*npr.* boja tkanine): *Parî mi se da su ovî lancûnî poškûrîli!*

pošõde, -ih *ž mn* (ve. *possada*) – pribor za jelo: *...pokûpit pjâte i pošõde sa stolà (IN); usp. fornimènat*

pošõrkät,* v. **posõrkät**

pošpètica, -e – 1. poslić, usputni posao; 2. sitne stvari

pošpräjcat, -on (v. špräjc) – poduprijeti što čime (*npr.* oplatu prije betoniranja); *usp. po(d)puntelät*

pošprucät, -òn (prema ve. *spruzar*) – poprskati: *Pošprucõ si me cîlega!*

pošprucõn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *spruzar*) – 1. poprskan; 2. *fig.* pripit, omamljen pićem: *Vèseli i pošprucõni gõsti lîpidu bankanõte... (IN); (v. 1.1.6.3.)*

pospugät, **pošpugät**, -òn (prema tal. *spugna*) – posušiti spužvom, krpom: *Pospugõj tò võdê po tlehû; usp. spugät*

põšt,* (ven. *posto*) – 1. razred u brodu; 2. putnički salon u parobrodu: *... za çapät mîsto u drûgi põšt (IN)*

põšta, -e (tal. *posta*) – 1. poštanski ured: *Grê(n) na põštu; 2. poštanske pošiljke: Jê dõšla põšta?; 2. mjesto za ribolov na plavu ribu: Ovî mròk ovè põšte grêdû na bruškî: ... (IN); (v. 1.4.9.1.)*

poštafãto,* (prema tal. *apposta+fatto* - namjerno učinjeno) – namjerno, u tu svrhu, izričito: *Onî ca sù krojîli zõkõne u-cinîli su tò poštafãto (Cel.); usp. apõšta, apõzito*

poštên, poštênî, -a(o), -o, *prid.* – pošten: *Poštên je ovî... poštênî mladîc; Poštêna je ovà... poštêno ženà; Kojè poš-têno stvorênje!*

poštêno, *pril./ poštênîje*, *komp.* – pošteno/ poštenije: *Ovãko nî poštêno, poštênîje bi bìlo...*

poštênje, -a – čestitost, poštenje

poštenjòk, -òkà – čestito čeljade, poštenjak, poštenjačina; (v. 1.1.6.1.)

poštivät, -îjèn – cijeniti, poštivati: *Onî poštîjèdu škõje vèce o(d) dõbrega dîlã svîta ca sè rodî ovõde (MJ); usp. štimät*

poštovät, -ùjen – uvažavati, poštovati: *Õl' ovò mlãdosti danãs poštûje i slûšo nôs starîje? (IN); usp. rišpetät, štimät*

poštrãpot, -on – poprskati, poškropiti: *Poštrãpoj ròbu, lãšnje çeš šumprešõvät!*

pošûštî(t) se,* -šûštin se – snužditi se, utihnuti, povući se u sebe: *Mõli se je ò' sroma pošûštî.*

põt, -a (lat. *potus*, ved. *poto*, fr.-engl. *pot*) – emajlirani lonac s drškom: *Pûn põt kafê... (IN); (v. 1.3.2.2.)*

pôt, pòta (staroslav. – ruski *pot*) – znoj: *Otãri je pôta is celã*;

- **môrtvi pôta** – hladan, mrtvački znoj

potakjät, -tãkjen – poduprijeti lozu *tãkjima*; (v. 1.2.6.1.)

potaknît, -tãknen – 1. navesti koga na djelovanje; 2. podjariti vatru koja jenjava

pôtan, pòtni; potnã, pòtno; potnò, pòtno – znojan: *Vãs je pôtan... ovî pòtni covîk*; *Svã je potnã... ovã pòtno ženã*;
Svò je potnò... ovò pòtno dîtè!; *usp. pôta*

potancüvot, -üjen (v. tóncot) – poskakivati: *Špacaküva izazïvo sa onò repïce, potancüje!* (IN); (v. 1.1.6.4.)

potaracät, -ôn (prema tal. *terrazzo*) – 1. poravnati, sravniti: *Potaracãli su onî pût*; 2. fig. sravniti ubijajuçi i zatrpavajuçi žrtve: *Bîli su hi çapãli, a kakò je tukãlo bižät, njîh su potaracãli*.

potãrit, -in – uništiti raslinje, zalihe hrane; potrti: *Bî non je olkrî bûnker sa manjatïvon i svè potãri* (IN); *usp. tãrit*

potarküša, -e, **pozemjüša**, -e – vrsta ptice pjevice ševe (*Galerida...*, *Alauda...*, *Calandrella...*); (v. 1.5.2.1.)

potavelät, v. **tavelät**

potavulät, -ôn (prema tal. *tavola*) – poredati drvene podloge da roba ne leži na podu, poravnati

potèc, -tecè – poteçi: *Kojã barüfa, dobòta je kôr potèkla*.

potegãca, -e – mreža potegaça: *Mrîže potegãce potèžedu se is krãja - tò su trãte, mïgavice, trãmate...*

potègnît, -tègnen – 1. snažnije povuçi, potegnuti, potegnuti: *Potègnî çïmu!*; 2. zamahnuti ciljajuçi: *Potèga je hubòtnicu òstima...*; *Potèga ga je kãmikon*; 3. popiti: *...kad òn ne mòre bez da potègne, bez da nõgne, bez bûmbit* (IN); *usp. povûc*; *potèzät*; (v. 1.1.6.4.)

potènat,* potènti, -a(o), -o, *prid.* (tal. *potente*) – snažan, moćan, jak; *uobič. jòk*

potènca,* -e (tal. *potenza*) – 1. snaga; 2. sila, država, velika strana zemlja: *Inlèška je prî bìla nõjvèça potènca na svîtü*; *usp. pripotènca*

potèplît, -tèplin – podgrijati: *Potèplïcu ti ovò mãlo brujèta*; *usp. steplît*

potèštôt,* -a (tal. *potestate*) – gradonačelnik: *Nãš potèštôt...*; (v. 1.1.3.3.)

potèzät, -tèžen – 1. svažnije povlačiti, potezati; (v. 1.1.6.4.); 2. povlačiti mrežu; 3. fig. dizati plaçu, mirovinu... : *Vïdicemo kò çe dÿje penšjûn potèzät!* (IN); 4. sličiti na koga: *Ovî mõli vèce potèže na mãter nõgo na òca!*; *usp. šumejät*

pòtiç, -a (*hibr. dem.*; v. pòt) – lonçiç: *Ulïj mi u pòtiç sòmo za taštät!*; (v. 1.3.2.2.)

potïrot, -on – potjerati: *Potïroj mãšku, odniçe ti rïbu!*

potï(t) se, -ïn se (v. pòt) – znojiti se: *Ca vèce pïjen, vèce se potïn!*

potkòžit se, **polkòžit se**,* -kòžin se – fig. opskrbiti se, obogatiti se: *Dobrò se potkòži, nekã se nî ispotî* (ŽK)

potlehüša, -e/ **potlehüšica**, -e – prizemna kuća/kuçica: *U Fòr vèj ni potlehüši(h), a mãlo hi je i po selïma*; *usp. tlèh*

potòk, -a – udubina u tlu koju izdube bujice: *Mãlo kãd je vodè u tèmü potòku*.

potòlica, -e – povlađivanje, podrška, umanjivanje neçije krivnje;

- **dät potòlicu** – povlađivati, umanjivati çiju krivnju: *Ženã mi ñvik døjè sïnu potòlicu*.

potonît, -tönen – potonuti: *Na kancènicu se stãvi vèce òlovo da prî potòne*.

potopît (se), -tòpin (se) – potopiti (se): *Potopïla ga je njèmaška podmòrnica*; *Sa onò pulentòde potopïlo se pÿstih bròdih!*; *usp. fundät, pòc afòndo*

potopïvot se, -topïjen se – tonuti, potapati se: *Vèc smo se bìli pòceli potopïvot*.

potpïrît, **polpïrît**,* -pïrin – puhanjem potpiriti oganj

potrãtit, -trãtin – potrošiti: *Ca çü hodït po oštarijima, sòmo çu potrãtit vrïme i pïneze*; *usp. istrãtit*

potrèfit, -in (prema njem. *treffen*) – 1. naiçi ili sresti slučajno: *Ka(d) tò bÿde, ka(d) potrèfi...* (IN); 2. dogoditi se slučajno; *U kücu je tû vècer potrèfi i Historjät* (IN); *Åko se potrèfi da ga vïdin...*

potresòvac, -òvca – vrsta cvrčka: *Potresòvac ti je mãlo vèci còrcãk, a trèsè se ka(d) kantò*.

potrïba, -e – 1. potreba: *...za nabãvit ca jè potrïba*; *Jè potrïba? Nî potrïba!*; *Jÿto je potrïba...*; 2. nužda

- **bīt o(d) potrībe** – biti potreban

- **ucinīt potrību** – obaviti veliku nuždu

potrīban, -bna, -bno,* **potrībit(i)**, -a, -o,* *prid.* – onaj tko je potrebit, komu treba pomoć; siromašan

potrībīt, -trībin – očistiti od nevaljaloga, nekorisnoga; *potrībīt vārtal*

potribnīji, -a(o), -o *prid. komp.* – onaj komu je pomoć potrebija: *Nīsmò mí za u zbjēg, ìmo i potribnījih!* (IN)

potrūseno, **potrūšeno** – pripremljeno tako da se *potrūsi* (o ribi giri); *usp. samaštrōno*; (v. 1.3.4.1.)

potrūsīt, -trūsīn – 1. posuti nečim sitnim; 2. pripremiti ribu (*gīru*) - očistiti i posoliti te svježu ostaviti među slojevima

luka ili češnjaka što omogućuje produženo konzerviranje prije prženja; *usp. samaštrāt*

potūc (se), -tūcēn (se) – 1. sasjeci granje: *potūc šūmu*; 2. pobiti se među sobom, potući se: *Ėpeta su se potūkli onā dvò!*; (v. 1.1.6.4.)

potūlī(t) se, -tūlīn se – pognuti se od starosti, bolesti ili nelagode

potvardīt, -tvōrdīn – potvrditi: *Ėvo, òn ti mòre potvardīt da je tāko i bìlo!*

potvorīt,* -òrin – lažno optužiti koga: *Ne mògu te potvorīt, ma sūmjāt mògu.*

povalīvāt, -ījēn, **povalīvot**, -ījen – 1. povaljivati; 2. *fig.* obljubljavati; *usp. povōlīt*

povalūše, nepr. – hrvanje, samo u izr. na povalūše – dječja igra hrvanja; (v. 1.6.5.2.)

pòvar, *pril.* – poviše: *Na dnò dōjde kapūla, a pòvar tèga grē rība i pomidōri*; *usp. šòpra*; nàvar

povazdōn, *pril.* – cijeli dan: *A ca čēš drūgo cinīt nēgo povazdōn ispitīvot zarobljenīke...* (IN)

poverēto,* -a, **poverīn**,* -a, (tal. *poveretto, poverino*) – siromašak, jadničak; (v. 1.1.3.3.)

pòvero,* -a (tal. *povero*) – siromah, jadnik; *uobič.* siromāh, bīdan; (v. 1.1.3.3.)

poveselī(t) se, -veselīn se – poveseliti se:

Poveselīla se kad je dōbila pīsmo od mlōdega iz vōjske.

povījāt, -ījēn – umatati u povoj, povijati;

- **tvōrdo povījāt** – u izr. *Māti ga je tvōrdo povijāla* – izraz za škrtu osobu

povīrit (se), -vīrin (se) – povjeriti (se): *Povīrila mi je svojū cēr dōkli je bila u ošpidòl; Povīrila se sòmo mēni.*

povīrīt, -vīrin – kriomice pogledati, poviriti: *Povīrī je kros būžu, mà nī nīšta vīdi.*

povīrivāt, -ījēn, **povīrivot**, -ījen – povirivati: *Māti svāku mālo povīrīje mōlega u kāmāru.*

povīrovot, -vīrujen – povjerovati: *Ca gòd (n)joj je rēkla, onā (n)joj je svē povīrovola!*; *usp. virovòt*

povīt, -vījen – umotati dijete u *povòj*

povījāt, -ījēn – povijati, umotavati dijete...; *Māti ga je tvōrdo povijāla!* (v. 1.7.3.)

povladīvot, **povlodīvot**,* -đūjen – íci na volju komu: *Onā mu ùvik povlodīje.*

povòj, -vòja *m* – platno kojim se povijaju mala djeca, povoj: *Prī se povijālo dīcu u povòj barēnko mīsec dōn, ma sād nē.*

povōlīt, -vōlīn – 1. oboriti, povaliti; 2. *fig.* obljubiti; *usp. povalīvāt*

- **povōlīt lōzu** – ukopati svu lozu u zemlju u svrhu pomlađivanja; *usp. pogrebenīcit*; (v. 1.2.6.1.)

pòvrāgu, *pril.* – dovraga: *A pòvrāgu, kakò za pēgulu...* (IN); *usp. vrāg*

povūc (se), -vūcēn (se) – 1. uzmaknuti; 2. odustati od čega; 3. zatvoriti se u sebe

povunjāt, -òn – pomirisati: *Karatīl su otvorīli, vīnò povunjāli, ondā taštāli...*; (v. 1.3.14.)

pozdrāvīt (se), -in (se) – pozdraviti (se): *Pozdrāvila te je!*; *Līpo su se pozdrāvili*; *supr.* olzdrāvīt; *usp. pozdrōvjāt*

pozdrōvjāt (se), -zdrōvjon (se), **pozdrāvījot** (se), -zdrāvījen (se) – pozdravljati (se): *Mlāji tukò parvī pozdrōvjāt starījega*; *Svī su nos pozdrāvījoli i jovījoli se (FN)*; *usp. pozdrāvīt*

pozemjūša, v. **potarkūša**

pozēpst, -zēbē – stradati od mraza, ozepti: *Ovò godīšće non je i limūn pozēba (ŽK)*

pozicjūn,* **požicjūn**,* -ūni, ž (tal. *posizione*) – određeno mjesto, pozicija: *Kad je drīvo s dōbre pozicjūni / vridnīje je nēgo svī miljūni (Po)*; *Kakò da si izabrāla požicjūn...* (IN); *uobič.* pozīcija

poznät, -ôn – prepoznati: *Nīsòn ga poznô!*

poznāvot (se), -znäjén (se) – 1. poznavati: *Poznäjén ga u dûšu!*; *Nīsòn ga prí poznāvola*; 2. primjećivati kakav trag: *I ôn ga je lõko, ma njèmu se ne poznàje.*

poznônstvo, -a – poznanstvo: *Nàše poznônstvo nì od jucèra,*

poznôt(i), – a(o), -o, *prid.* – čuven, poznat: *Svùdera je poznôt ovì... poznôti covìk*; *Svùdera je poznôta ovà... poznôto ženà*; *Svùdera je poznôto ovò dītè.*

pozobät, **pozòbot**, -zòbjen – pozobati (zrna, bobice, grožđe): *Kòkoše su pozòbjole svè ca se bìlo pròsulo*; *Nì, bìdan. pensò da cédu mu tītice svè tò pozòbot (Cel.)*

pozòjmìt, -zòjmin – pozajmiti komu; *supr.* uzòjmìt; *usp.* posùdit, zäjot

pozòrnica, -e – mjesto gdje se što zbiva ili izvodi, dobro izloženo pogledu, pozornica: *Glèdomo Vìs kakò pozòrnicu... (IN)*

pozvät, -zovèn – pozvati: *Pozvãli su nos u svãcu.*

požãlit, -in – požaliti: *Požãliceš ti svè ovò!*

požãnjot, -žãnjen – obaviti žetvu, požeti: *požãnjot levòndu.*

požerìna, -e, *m/ž* – *pogr.* izjelica, žderonja: *Kojì (kojà) je tò požerìna!*; *usp.* lâmpo, manjùn; (v. 1.1.6.1.)

požicjùn, v. **pozicjùn**

požrìt, -žère – požderati: *Ne døj kozì brandãja, svè ce ti požrìt! Pòzorla je svò kìce...;* *usp.* žerät

požùtìt, požùti – dobiti žučkastu, zlatkastu boju, požutjeti: *Cìlo pòje je požùtìlo od ovèga cvìca, me nèce tàko ostät pùno vrìmena.*

prãca, -e – pračka: *Nègo nì smìri kosìca sa prãcon!*; (v. 1.6.5.1.)

prajcèvina,* -e – svinjetina: *Dobrè su i brižjòle o(d) prajcèvine... (Cel.); nov.* svìnjetina

prajcić, -a – praščić, odojak: *Za Božì(é) cemo ubìt prajcića, a za Uskãrs kozlìca;* *usp.* pròsãc

pramãlice, v. **primãlice**

prãmi, -ih *m mn* – pramenovi kose: *'Zlòtni su prãmi tvoji'* (lirska pjesma)

prasarìja, -e – svinjarija: *Nemòj sãd ucinìt kojù prasarìju, pròpja nì momènat!*; *usp.* porkarìja

prasãski, *pril.* – nečasno; prljavo, neuredno: *Kakò si tò piturò bròd po prasãski!*

prasät, -ôn – jako prljati (kao prase): *Nemòj prasät kùcu sa tãkin postolìma!*

prasìca, -e – prasica; *usp.* gùda, pròsãc

prasùn, -ùnã, *m* – neuredno i nečisto čeljade; *usp.* šporkacùn; (v. 1.1.6.1.)

prãšcerica, *nepr.* - tvorenica od *prãšcìt*, ubacuje se zbog rime u izreku: *Jãšcerica - prãšcerica, mèni pròšla - tèbi dòšla!*; *usp.* jãšcerica

prãšcìt, -ì – peckati, peći: *...èj, ca bolì, / èj, ca prãšcì!* (*Po*);

- **Prašcì kakò kòlera!** – Peče ko vrág! (*npr.* neki dezinfektant na rani)

prãšina, -e – prašina: *...nègo mu je smetãla prãšina!* (*IN*); *usp.* pròšìt

prät (se), pèren (se) – prati (se): *A èvo, pèren ròbu!*; *Prì se svè prãlo nã ruke;* *usp.* lušijät, režentät

prätik, -a(o), -o, *prid.* (ve. *pratico*) – vješt, izvježban: *Nì ôn prätik u tèmü lavùru;* *usp.* naùcan

prätika, -e (ve. *pratica*) – uvježbanost, iskustvo: *Onì ìmodu vèce prätike!* (*AD*);

- **Vèce vrìdi prätika nègo gramätika!** – Više vrijedi iskustvo nego teorija!

pratikät, -ôn (ve. *praticar*) – raditi kao uobičajeno: *Jërbo se i dòsle tàko pratikãlo* (*IN*)

prätìt, -in – pratiti: *Ovì mój pãs me prätì digòd grèn;* *usp.* kumpanjät

prãvedan, prãvedni; -a(o), -o, *prid.* – pravedan: *Prãvedan je ovì... prãvedni sùdãc;* *Prãvedna je ovà ... prãvedno meš-tròvica;* *prãvedno stvorènje;* *usp.* jùšt

prãvedno, *pril./ pravednije*, *komp.* – pravedno/pravednije: *Za rèc prãvo - prãvedno je dosùdì, pravednije nì mòga!*; *usp.* jùšto

prãvit, -in – praviti; *usp.* cinìt;

- *prāvīt vīnð* – patvoriti vino

prāvo, *pril.* – uistinu; *usp.* prôv;

- *za rěč prāvo* – istini za volju

pravoslāvan, -slāvni; -a(o), -o, *prid.* – pravoslavni: *U Vīs je bī pravoslāvni pòp i pravoslāvno crīkva; usp.* katòlik, žudīj

prazòvina,* -e – okus i vonj po neuškopljenom ovnu: *Ovò se ne mòre ìst, vīs da smardī po prazòvini! (ŽK);* (v. 1.3.6.1.)

prāžen(i), -a(o), -o, *prid.* – 1. pržen: ...*gìre sa prāženim krùhom (TM);* 2. opečen suncem

prāžit, -in – 1. peći na vatri: *Stāvili smo dvī fēte krùha na rōžònj i prāžili ga;* 2. peći se na suncu

přč, -a, **pārc**, parčà – 1. rasplodni jarac; (v. 1.5.1.1.); 2. *fig.* ženskar, jebač: *Òn ti je pròvi přč!;* (v. 1.1.6.1.)

přčit, **pārcit**,* -in – *vulg.* obavljati snošaj: *Ondà, jesī cò přči ovēga līta? - A bomē!*

precesjūn, **presesjūn**, v. **procesjūn**

precíž(i), -a(o), -o, *prid.* (tal. *preciso*) – točan, precizan: *Òn je precíž u svojěmu lavūru; usp.* jūšt

precížo, *pril.* (tal. *preciso*) – točno, precizno: *Tukò bīt na Štandārac ù pet ūri precížo; usp.* jūšto

prećot se, -en se – miješati se u što: *Ma vī ste se prećoli svūdera! (Cel.); ...ne prećemo se u drūge stvōri (Cima);* *usp.* upličot se, intrigā(t) se, mēćot se u pecēt

prēdika, -e (ve. *predica*) – 1. propovijed, prodika; (v. 1.6.1.3.); 2. *fig.* dugo prigovaranje, moraliziranje: *Ca mī dar-žīš prēdiku!; usp.* prēpovid, ‘tūrko na prēdiku’

prēdikāt, -ôn (ve. *predicar*) – držati propovijed u crkvi; *razg.* prigovarati, moralizirati: *Predikōj tī, predikōj... ma prēdike te nēćedu ni najīst ni napīt! (FJ)*

prēdot,* -on – strepiti, tresti se od straha: *Ca prēdoš!?! (ŽK); usp.* prēnut

preferīt,* (tal. *preferire*) = više voljeti, dati prednost, preferirati; *uobič.* ‘volīt vėće’: *Jo vėće vòlin (preferīn) pecēne patāte nēgo meso.*

prefin v. **perfin**

prefôrca, **prifôrca**, -e (tal. *per+forza*) – na silu, na bilo koji način, *na fôrcu; usp.* išprefôrca

prēgnī(t) se, v. **prīgnī(t) se**

prēja, -e – nit predene vune, pređa: ... *ka(d) stvōri postānedu cūdo òzbiljne i prēja pūkne (Kru.)*

premit,* -î (prema tal. *preminenza* – prednost) – biti važnije: *Premīlo mu je pòc oprāt gārlo... (Cel.)*

premūra,* -e (tal. *premura*) – hitnja, žurba: *Òdma ìzjutra..., ma kojā premūra! (IN); uobič.* přša

prēnut (se), -en (se) – trgnuti (se), prenuti (se): *Prēnu si me ...; Prēnu son se ka(d) son cū da nīko klāpje na vrōta; usp.* prēdot

preparāndija,* -e (prema lat. *praeparandus*) – učiteljska škola

prepèla,* v. **propèla**

prepèlica, -e – vrsta jestive divlje ptice (*Coturnix coturnix*); (v. 1.5.2.1.)

prepotēnat, v. **pripotēnat**

prepotēnca, v. **pripotēnca**

prepòžit,* -a (lat. *praepositus*) – predstojnik kanonika, prepozit, prepošt; (v. 1.6.1.5.)

presapòko,* v. **persapòko**,*

presesjūn,* v. **procesjūn**

prēsjednik, -a – predsjednik: *Izabrāli su ga za prēsjednika òpcīne; usp.* prešidēnt

prēst, prēdèn – presti: *Prī bidu stōre ženē prēle vūnu cīli dōn.*

prēstava, -e – igrokaz, kazališna predstava: *Vecerās je prēstava u tejōtar, òl’ nē znoš!*

prešidēnt, **prešidēnte**, -a (tal. *presidente*) – predsjednik: *Prešidēnt socije Svēte Martinēle... (IN); usp.* prēsjednik

prēšta,* (ve. *presto* – žurno) – samo u *izr.* *ala prēšta** – u žurbi: *Iskarcāli su ga ala prēšta (IN); usp.* přša

preštīmēnat,* -ēnta ( ) – svojstvenosti neke osobe: *Hòd (pòj) u p.m. sa svīn preštīmēntima! (Cel.)*

prežime, -ïmena – prezime: *A znôš tí kakò je njèmu prezìme?*; *star. bezìme*

prežèmpjo,* **perežèmpjo**,* **per ežèmpjo**,* (tal. *per esempio*) – na primjer: *Prežèmpjo, ka(d) ti mèni kròdèš narònce, ondà se tò zovè prìroda, a ka(d) ti jò slòmin nògu ondà će se tò zvàt tèhnika!*

prežènca v. **prizènca**

prežentàt v. **prizentàt**

prežùn, v. **paržùn**

pri- – prefiks za mnoge složenice (umjesto standardnoga prefiksa pre-); *usp. pribìrot, pribòcìt, pridahnìt...*

prì, **prîn**,* *pril.* – prije, ranije: *Nìsôn nìkako mòga dòc prì!*

pribìrot, -en – prebirati: *pribìrot mrìžu* – slagati mrežu za bacanje u more: *Grèn dòle na molèt pomòc pribìrot tràtu (FN)*; *usp. pribràt*

pribìt, -ïjen – 1. izmlatiti koga, prebiti: *Pribìli su ga cìlega!*; 2. pribiti čavlima: *Isùkarsta su pribìli na krìž*; *usp. pridìt, imbrokàt*

pribijàt, -ïjèn – 1. mlatiti koga, prebijati; 2. učvršćivati čavlima, pribijati; *usp. imbrokòvət*

pribìvət, -ïvon – prebivati: *...i svè nòs kojì pribìvomo ovòde (Kru.)*; *usp. žìvìt*

pribòcìt, -bòcin – prebaciti: *Tukàlo je materjòl na mùl iskarcàt, do kùće pribòcìt (TM)*; *usp. prihìtit*

pribodāca, -e, **probodāca**, -e – igla s glavom, pribadača: *...mòre se ubòst pribodācon (Cel.)*; (v. 1.2.4.2.)

pribolìt, -bòlin – 1. prežaliti: *Ne mògu sīna pribolìt*; *usp. prižàlit*; 2. preboljeti bolest

pribràt, -bèren – prebrati, napraviti odabir: *pribràt rìbu* – sortirati ribu; *usp. pribìrot*

prìcest, -i – jedan od svetih sakramenata, pričest: *Parvò svèto prìcest*; (v. 1.6.1.3.)

pricēstīt (se), -cēstin (se) – 1. dati komu pričest (*npr.* na samrti); 2. pričestiti se

pricinì(t) se, -cinì se – pričiniti se

pricìnjà(t) se, -cìnjon se – 1. prikazivati se, imati priviđenja; 2. koketirati, praviti se boljim: *Vìš ca sè pricìnjò!*; *usp. cinì(t) se*

prìcàt, **prìcon** – pričati: *Jesôn ti prìcò onù...?*; *uobič. pròvjàt*

prid, **prìd**, *prij.* – pred: *Nekà mi ne dohòdi već prìd oci!*; *usp. ìsprid*;

- *odnìt prid oltòr* – oženiti: *A mìsli òn odnìt je prid oltòr?*

pridahnìt, -dàhnen – predahnuti: *Cèkoj sekùnd nekà pridàhnen.*

pridaržàt, -daržìn – pridržati: *...govòri mu da pridaržì pòkriv o(d) bācve (IN)*

pridāšnji, -a(o), -o, *prid.* – prijašnji, ondašnji; *usp. ondāšnji*

pridàt, -òn – predati

- *pridàt svìcù* – tijekom noćnog ribolova približiti jednu *svìcarìcu* drugoj s ciljem da se riba grupira, a potom ugasi jednu od dviju svijeća (*ferala*)

pridebulìt,* -ìn (prema ve. *debole*=slab) – izgladnjeti, oslabiti od glada; *usp. debulèca*

pridìgnit se, -dìgnen se – pridignuti se: *Pridìgla se mǎlo ka(d) son intràla u kāmaru.*

pridìt,* -dìjen – 1. učvrstiti čavlima: *Pridìcemo ovòde jòš dvì bròkve! (ŽK)*; *usp. pribìt*; 2. *fig.* nadjenuti nadimak

pridložit, -lòžin – predložiti: *Pridlòžen da ucinìmò abonamènat... (Cima)*; *usp. proponìt*

prìdnji, -o, -o, *prid.* – prednji: *prìdnji dīl tīla*; *Privarnīla son kapòt, sād prìdnjo strònà nī već prìdnjo*; *...mūlīma i tovarīma būdu u pāšu prìdnje nòge sāpete (IN)*

prìdnjica, -e – prednji dio odjeće: *Danàs cemo provàt prìdnjicu...; supr. stròznjica*

pridobìt, -dòbin – pridobiti

pridobrò, *pril.* – način pojačanja značenja priloga *dobrò*, samo u *izr.*:

- *dobrò i pridobrò* – jako dobro, bolje od očekivanoga; *usp. pritāko*

prìdoci, *pril.* – pred očima, preda mnom: *...i nekà mi već ne dohòdi prìdoci!*

pridomìslit se, -in se – predomisliti se: *Ne vīrujen da će se sād pridomìslit.*

prìdvecer, *pril.* – predvečer, predvečerje: *...pòc plìvot tāmò prìdvecer (Kru.)*; *usp. sūt*; (v. 1.2.8.1.)

prifôrca, v. prefôrca

- prifrìgon(i)**, -a(o), -o, *prid.* (v. frìgot) – lukav, prefrigan, premazan svim mastima: *Pròpja je prifrìgon ovì mòj ...prifrìgoni kumpôr; Pròpja je prifrìgona ovà mojã... prifrìgono kùmà!; Kojè prifrìgono dītè!;* (v. 1.1.6.1.)
- priglōdnìt**, -glōdnin – pregladnjeti: *Dicà impjegòti(h) su priglōdnìla... (IN); usp. oglōdnìt*
- prìgnàt**, prìgnen – prenijeti teret na životinji: *Hòćeš mi prìgnàt ovà dvò brimenà?; usp. gonìt*
- prìgnet(i)**, -a(o), -o, *prid.* – sagnut, pognut: *Ùvik je prìgnet... ovì prìgneti težòk; Ùvik je prìgneta... ovà prìgneto lavandjèra; Zòc je ovò dītè ùvik ovàko prìgneto?*
- prìgnì(t) se**, prìgnen, **prègnì(t) se**, prègnen se – sagnuti se: *Prìgnìla se i dīgla špàrtu is tlehà; usp. sagnì(t) se*
- prìgoda**, -e – 1. prilika, prigoda; *usp. okažjùn; 2. komad debele grede koja se podmeće pod polugu (kargèru) kad se na suhom pomiče brod ili brodica: Donès onì tàk za prìgodu, bomè za kargèru!; usp. polùga; 3. nešto improvizirano, ali korisno: Rìbori kojì pùt vāzmeđu trî kāmika kakò prìgodu za stāvīt tèću na ogònj (ŽK)*
- prìgodìšcìt**, -in – preživjeti godinu: *Kad nì uspì prìgodìšcìt recãma... (IN)*
- prìgorìt**, -gòrin – pregorjeti, prežaliti: *Prìgorì bi nè znon cò...; usp. prižàlit*
- prìgòsìt**, -gòsin – prigušiti svjetlo na jednoj svičarìci i približiti se drugoj: *Prìgòs, prìgòs, hòd ovãmo!*
- prìgovòràt**, -govòron – prigovarati: *Ne obadòj ga, òn ùvik ništò grìnto i prìgovòro; usp. grìntot*
- prìgovorìt**, -govòrin – prigovoriti: *Nè, nìkad mi nì prìgovorì (FN)*
- prìgrìst**, -grìzèn – 1. pregristi: *Prìgrìza je ùgor krènu; 2. prizalogajiti: Svàk donesè cãgod za prìgrìst.*
- prìgròdìt**, -gròdin – pregraditi; *uspbhznnj. prišìtit*
- prihìcot**, -e – sezati više nego što je potrebno ili dopušteno: *Prihìce mojù mèju vèce o(d) dvò mètra!*
- prihìtit**, -in – 1. baciti dalje, prebaciti: *Mòreš ti prihìtit onù gomìlu?; 2. prebaciti na drugu stranu: Uzjãhola je i prihìtila nõgu na drùgu strònu, po muškù; usp. pribòcìt*
- prihrònìt (se)**, -hrònin (se) – prehraniti (se): *Tukãlo je prihrònìt cìlu famèju; Nì bìlo lakò prihrònì(t) se ...*
- prijatej**, -a – prijatelj: *Bìli su prijatèji pùsti(h) gòdišc, a poglè(j) sãd!; usp. kumpôr; (v. 1.1.3.3.)*
- prijatejica**, -e – prijateljica: *Jè ti onà sãd nõvo prijatejica?; (v. 1.1.3.3.)*
- prijatèjski** – prijateljski: *Ne dugùješ tí mènì ništa, pomòga son ti, onãko, prijatèjski.*
- prijìs(t) se**, -jìn se, **prìis(t) se**, -ìn se – prejesti se: *Ájme, prijìla sòn se!; usp. nažrìt se*
- prijovìjot**, -ìjen – prijavljivati: *Ca cù hi njãnci prijovìjot ka(d) sùtra grèdù cã!*
- prijòvìt**, -ìjen – prijaviti: *Sigùra son da onà nì nìkad prijòvìla gòsta!*
- prijübìt se**, -jübìn se – priljubiti se: *Kãd je pàs zalãjo prijübìla se uza mène, nègo nì!*
- prijübjen(i)**, -a(o), -o, *prid.* – priljubljen: *Dobrò je prijübjen... ovì prijübjeni madìr; Dobrò je prijübjena... ovà prijübjeno dãska; ...prijübjeno drìvo*
- prikarcàt (se)**, -òn (se) – prekrcati (se): *Prikarcò son se u Splìt za Bròc; Tukãlo non je svè prikarcàt u vèci bròd.*
- prikarcòvãt (se)**, -òjèn (se) – prekrcavati (se): *Prikarcovãli smo cìlo jùtro. Prikarcovãli smo se dvò pùtã.*
- prikìdãt**, -kìdon – prekidati: *Nemòj me prikìdãt dòkli jò govòrin!*
- prikìnit**, -en – prekinuti: *Prikìni mu je diškòras jednìn mòton rukè.*
- prikìsnit**, -en – previše uskisnuti (o tijestu): *Nemòj da ti tìsto prikìsne!*
- prikjücì(t) se**, -kjücìn se – priključiti se: *Prikjücìli smo se i mì na vòdu; Prikjücìla se nãmi...*
- priko**, **priko**, *prij.* – 1. preko: *...èvo ga dì grè priko Rìve (IN); 2. za vrijeme; priko dóna, priko nõci; 3. preko volje, bezvoljno: Lavurò priko vòje, za ne rèc priko oné stvòri!; 4. više nego: Čapãli su priko dèset kvintòli(h) sardèl.*
- prikopãt**, -òn – 1. prekopati (za dubinu motike): *Tukò mi prikopãt vãrtal za usòdìt bìž; (v. 1.2.6.)*
- prikopjãt**, -òn (prema tal. *copiar*) – prepisati: *Da je barènko prikopjãla ricètu od likòrà... (IN); usp. pripìsãt*
- prikosinoć**, *pril.* – preksinoć: *Prikosinoć je bì u nõs dòmã i bì je dobrò; (v. 1.2.8.5.)*
- prikosutra**, *pril.* – preksutra; (v. 1.2.8.5.)
- prikovertì(t) se**, -ìn se (hibr. od *pri-* + tal. *convertire*) – 1. promijeniti plan, odlučiti se za nešto drugo: *Prikovertì son se i nècù pòc pud škòjih (ŽK); 2. promijeniti stav, promìnìt bandìru*

prinčipësa,* -e (tal. *principessa*) – princeza; *iron.*: osoba koja se ponaša poput princeze: *Jesì vîdila onû njegòvu prinčipësu?*; *usp.* kontëša; (v. 1.1.3.3.)

prinît, -nesën – prenijeti

prinoçit, -nòcin – 1. provesti noç: *Prinoçi je u katabùju*; 2. probdjeti: *Kad je vëja ondà se prinòçi.*

prinògli(t) se, prinòglin se – prenaqliti se: *Nemôj se sàd prinòglit!*

prinosit, nòsin – prenositi: *Prinosili su kàrag od bròda do kùce cìli dôn.*

prinòšàt, -nòšon – prenašati: *Cà tò ùvik prinòšoš od jednêga mîsta do drùgega!*

priobucën, pribucën, -bucëni; -a(o), -o, *prid.* – presvučen: *Vëc je pri(o)bucën... ovî pri(o)bucëni kônfrat; Vëc je pri(o)-bucëna... ovà pri(o)bucëno mãškara; ...pri(o)bucëno dītë*

priobûc (se), probûc (se), -obûcën (se) – presvuçi (se): Pri(o)bûkla son môlega; Grën se pri(o)bûc, ne mògu ovàko vônka!

priokupacjûn,* -ûni, ž (tal. *preoccupazione*) – briga, zabrinutost: *'Jesù ga òdnili òdma u ošpidòl?'* – *Bònicina je priokupacjûn (IN); usp.* pensîr

priokupà(t) se,* -ôn (tal. *preoccuparsi*) – brinuti se, biti zabrinut; *uobič.* bachelàt, pensà(t) se

pripãdot, -pãdon – pripadati: *Ovò ovòde, svè do onê mėje, odùvik pripãdo nãmi!*

pripasòni, -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *passat*) – pretprošli: *Pripasòno godišce plìvoli smo svè do Gãlešnika (IN)*

pripàst, -pãdne – pripasti: *Mëni je pripãlo pòl kùce, a sestri drùga polovica, nekà ne živè vëc sa nãmi.*

pripëcak, -pëcka – mjesto izloženo toplini sunca ili vatre; *usp.* repôr

pripëc, -pecën – previše ispeci, prepeci: *Stòj atênto, nemôj ëpeta pripëc otò rìbe!*

pripeštàt, -ôn – prignječiti: *Ka(d) se sòli rìba, tukò svàku štìvu mào pripeshtàt (ŽK); usp.* peštàt

pripetàt (se), -ôn (se) (prema ve. *petar*) – prilijepiti, priljubiti se uz koga: *Pripetãli su mi ga u klûpu...; I mëni si se pripetò! (Po)*

pripìrot se, -pìren – prepirati se: *Onà dvò se ùvik pripìredu kã(d) su u tovîrnu; usp.* kontreštà(t) se

pripisàt, -pìšen – prepisati: *Pripisò je od mëne cìlu zàdaçu; (v. 1.1.6.5.); usp.* kopjãt; *usp.* pripisìvot

pripisìvot, -pìsìjen – prepisivati: *Nì mi drògo od njêga pripisìvot, nekà je meju bòjima! (IN); usp.* pripisàt

pripitomit (se), -pitòmin (se) – 1. učiniti pitomim, pripitomiti: Pripitomì son kosìca; 2. postati pitom, pripitomiti se: Pripitomì se ovî celegàt, dõjde ìst na ponìstru.

pripizàt, -pizôn (prema ve. *pesar*) – prevagnuti na jednu stranu: *Fêrma! Pripizãlo je!*

pripizòvãt, -òjën (prema ve. *pesar*) – pretezati na jednu stranu (o težini): *Pòcelo je pripizòvãt na ovû bõndu bròda, sãd štìvòj na drùgu bõndu!*

priplòtît, -plòtin – platiti previše, preplatiti: *Jò son mu plòtî i priplòtî za onò ca mî je naprãvi.*

pripolovît, -polòvin – prepoloviti: *Pripolòv otî milûn, iziščemo ga u dvojìcu.*

pripomìstit (se), -mìstin (se) – 1. premjestiti: Pripomìsti son armerûn; 2. premjestiti se: Pripomìsti se mùl ù hlod.

priponît,* v. **proponît,***

priporucit (se), -porucin (se) – preporučiti (se): Priporucila son môlega Svêtemu Pròšperu; usp. priporucìvot

priporucìvot se, -porucìjen se – preporučivati se: *Priporucìjen se ako bìte bãrž itìli prodãt...; usp.* priporucit

pripotënat, -ënti, -a(o), -o, *prid.* (tal. *prepotente*) – umišljen, drzak, prepotentan: *Jesì ga vîdi cà je pripotënat!; Onãko pripotëntega stvòra ne ròdi mãti! (IN); (v. 1.1.6.1.)*

pripotënca, -e (tal. *prepotenza*) – umišljenost, drskost, prepotentnost: *Ma kojã pripotënca!*

pripovìdãt, -povìdon – propovijedati: *Tì tò mëni pripovìdoš kakò vîru Isùkarstovu... (IN); usp.* pròvjãt

pripovìdit, -in – predbaciti: *Òl' son lûd pòk çu mu pripovìdit da mi je falì bezìme! (MJ)*

pripoznãt, -znãjen – prepoznati: *Òl' ga nìsì pripoznò?; Ne bì ga ni mãti pripoznãla.*

priprãvit, -prãvin: *Vajò mi pòc priprãvit kãmaru, dõçedu mi gòsti; uobič.* pariçãt

pripùnit, -pùnin – prepuniti: *Stòj atênto da se ne pripùni!*

pripūvāt, -pūvon – duboko kopati, *npr.* za sad loze; *usp.* paližāt

prirēst, -rēstēn – 1. prerasti: *Tukō mi kūpīt nõvu rōbu za mōlega, prirēsa je onū od lõni*; 2. prirasti: *prirēst sārca* – postati blizak, drag, voljen: *Rēklo bi se dā (n)joj je prirēsa sārca!*

prīsan(i), -a(o), -o, *adj.prid.* – 1. nedopečen, neosušen; 2. koji je bez kvasa, prijesan (o kruhu)

priseli(t) se, -sēlin – preseliti se: *Jestē se priselīli u nõvu kuću?*

prisentimēnat,* -mēnta (tal. *pressentimento*) – predosjećaj: *usp.* sentimēnat

prisēst, -sēde – prisjesti: *Nemōj da ti prisēde vesēje!*; *Prisēlo mu, da Bōg dō!*; *usp.* agravāt

prisīc, -sīcēn – presjeći: *Prisīc ovū štrūcu na dvī polovīce!*
 - *prisīc u pulēnat* – početi se vedriti ispod oblaka na zapadu

prisjūga, -e – udolina, duboki dolac kojega more puno oplakuje: *Prisjūga ol Palmižōne*; (v. 1.4.8.2.)

priskocīt, -skōcin – preskočiti; (v. 1.1.6.4.)

priskōkāt, -skōcen – preskakati: *Mularīja priskōce kolōne po Fābriki...*

prisōdīt, -sōdin – presaditi

prisolit, -sōlin – presoliti: *Ājme, prisolīla son jūhu, bīce svēga!*

prispāt, -spīn – prespavati: *...bī bi prispō u šufitu kojēga susīda (IN)*

pristāt, -stānen – 1. pristati na što: *Ne mōgu nīkako pristāt na pōl dīlā!*; 2. odležati, ponekad i predugo (o jelu): *Hōmo īst, mālo je vēc pristālo, ma dobrō je! (ŽK)*

prīstava, -e – suhozid koji pridržava zemlju na padini: *Živōt dīže ògrade, prīstave, mēje... (Po)*; *usp.* mēja; (v. 1.2.1.1.)

pristrāšen(i), -a(o), -o, *prid.* – prestrašen: *Svā je pristrāšena... ovā pristrāšeno ženā*; (v. 1.1.6.2.)

pristrāšit (se), -in (se) – prestrašiti (se): *Mājko mojā, ca sī me pristrāši!*; *Rība se mōre pristrāšit o(d) dupīna i razbīgnit se.*

prisurgāt, -ōn (prema stdlr./lat. *surgere*) – 1. promijeniti mjesto sidrenja; *prisurgāt brōd*; 2. *fig.* promijeniti mjesto boravka: *U ne pūno vrīmena, seljanīka će prisurgāt nā more! (IN)*; *usp.* surgāt

prisurgōvāt, -ōjēn (prema stdlr./lat. *surgere*) – mijenjati mjesto sidrenja: *Nī non tēško prisurgōvāt gajēte, iskar-cōvāt mrīže... (IN)*

prisūšit (se), -sūšīn (se) – 1. previše se sasušiti: *Prisūšīla se je rōba*; 2. ostati bez vode: *Lōkva je prisūšīla.*

Prīsvītli, Prīuzvīšeni, -ega – počasna titula za biskupa; (v. 1.6.1.5.)

prīsvūc (se), -svūcēn (se) – presvući (se): *Prīsvūc mōlega!*; *Nī se njānci prīsvūka, nēgo je ostō onāko... (IN)*; *uobič. priobūc*

prīša, -e (ve. *pressa*) – žurba: *Prīša mi je; Vrōg òdni i prīšu!*; *usp.* premūra

prīšc, -a – gnojna upala na koži, prišt: *Izōša mi je prīšc, ma ne vīdi se, Bōgu fōlā!*; *usp.* brūn, cīr

prīšit, -in (ve. *far pressa*) – žuriti, biti u žurbi: *Ca ūvik tāko prīšiš!*; *usp.* brīvāt; (v. 1.1.6.4.)

prīšīt, -šījen – prišiti: *Hōceš mi prīšīt ovī botūn od jakēte?*

prīšītīt, -in – pregraditi; *usp.* prigrōdīt

prīšnica,* -e – poprečno drvo koje spaja dva luka na samaru (ima ih 6); (v. 1.5.1.1.)

prīšvadīt, -īn (ve. *persuader*) – privoljeti, pridobiti, nagovoriti: *Nī tēga ca bī me prīšvadīlo... (IN)*

prīšvadīvot, -ījen – privolijevati, pridobivati, nagovarati; *usp.* nagovōrāt

prītāko, *pril.* – način pojačanja značenja priloga *tako, dobro, ..., samo u izr.*
 - *tāko i prītāko* – upravo tako; *usp.* pridobrō

prītanj, prītnja – 1. rubni konopac na mreži; *prītanj od òlova, prītanj o(d) putā*; (v. 1.4.9.2.); 2. žila kucavica u zglobu ruke ili noge, *pūlas*: *Bolī me ovōde, u prītanj (ŽK)*

prītarpīt, -īn – pretrpjeti: *Ma tukō cogōdera i prītarpīt... (IN)*

prītēc, -tecēn – 1. pritrčati, priteći: *Pritēka mi je ū pomoć*; 2. preteći kretajući se, preteći: *Pritēka son ga jer se bī fermō*; 3. imati više nego što je potrebno, preteći: *Ovēga godīšca mōglo bi non prītēc mālo ūja*; *usp.* prītīcot

prítendênt, -a (tal. *pretendente*) – 1. onaj tko polaže pravo ili nadu u što; 2. mladić u kojega je djevojka zagledana:
Onî tvôj prítendênt...

prítendênta, -e (tal. *pretendenta*) – 1. koja polaže pravo ili nadu u što; 2. djevojka u koju je mladić zagledan

prítendît,* -în (ve. *pretender*) – zahtijevati, polagati pravo, *prítêndivât*: *Covîk prítendî... (Po)*

prítêndivât, -îjèn – isto što i *prítendît*

prítêžâ,* -e (tal. *pretesa*) – 1. pretencioznost, umišljenost; 2. umišljena osoba: *Mâ kojâ prítêžâ!*

príticot, -en – imati više nego što je potrebno, preticati; *usp.* *prítêc*

prítihnit, -e – stišati se (o vjetru, kiši, galami...): *Mâlo je prítihlo!*

prítîrot, -tîron – pretjerati: *uuuuuuuuuuuuuÔn ùvik prítîro, nî îstina ni polovîca od onêga ca tî ôn rêce!*

prítîsnit, -en – pritisnuti: *Kâd prítîsnen ovôde, ondâ me zabolî, kô znô o(d) cêga!*

prîtît, prîtîtin – prijetiti: *Ne prîtîtin ti, nêgo ti lîpo govôrin!*

prîtînja, -e – prijatnja: *Ovò nî prîtînja nêgo sovît!*

prítocît, tòcin – pretočiti: *Tukâce prítocît, îšlo je na dezmezô; (v. 1.1.6.4.)*

prítokât, -tôcen – pretakati: *...da hocû joj dât rûku prítokât (IN)*

pritrêst, -trêsèn – pretražiti, pretresti: *Pritrêsa son cîli armerûn i svê baulê ma nîsôn nôša mudantîne; usp.* *bižigât*

prítûc, -tûcèn – dodatno pribiti: *Tukâlo bi prítûc ovê rebatîne, da se vêc ne klîmo.*

prítumbât, -ôn (prema tal. *tombolare*) – premetnuti (tražeći što): *Pritumbô je cîlu konôbu za nôc sumparêlu!*

prítvorît (se), prítvôrîn (se) – 1. pretvoriti: *Svê su otêle prítvorîli u bôlnice... (IN); 2. pretvoriti se: Rêc câ je bîlo, prítvorîli smo se svê u jednò ùho! (IN)*

pritudâ(t) se, -ôn se – preudati se: *Nîsôn je vîdi odondâ, ma cû son da se pritudâla.*

prîurêdît, -urêdin – preurediti: *Priuredîli smo kâmare i kûhinju, sâd ka(d) prîmomomo gòste.*

privârc, -vârnen – 1. prevrnuti, preokrenuti: *Svê son privârgla...; usp.* *izbižigât; 2. pretresti grožđe u preši*

privârcot se, -vârčen se, **privartîvot se**, -vartîjen se – prevrtati se, preokretati se: *Ca mîslîš da je mênî lakâ po cîle nôci ùboga privartîvot se po kočèti!? (IN)*

privârit (se), -vârin (se) – prevariti (se): *Privâri me je, mûlâc jedôn!; Privâрила se je kad mi je rêkla...; usp.* *dîgnit kôga, imbrojât, inganât; vârot*

privêc, *prij.* – previše, preko mjere: *Tovôr ne vòli da ga se privêc napârti (ŽK)*

privêro,* *pril.* (prema tal. *per+vero*) – 1. za ozbiljno, s ulogom u igri: *Sâ(d) cemo se igrât za privêro; supr.* *perlafinta, parapôšta; 2. uistinu: Za privêro ti govôrin...*

privêzât, -vêžen – vezati s jednoga mjesta na drugo (o brodu, kozi...): *Grên privêzât brôd, mogle bi nevêra!*

privôlî(t) se, -vôlin se – prevaliti se, pasti: *Privôlî son se priko skalîne; usp.* *privôrnît; (v. 1.1.6.4.)*

privoltât, -ôn (prema tal. *voltare*) – preokrenuti koga ili što: *Govôri da ce privoltât kapôt i rimodernât ga!;*
- privoltât pâmet – zaludjeti: Onâ mu je privoltâla pâmet.

privôrnît se, -vôrnen se – prevrnuti se: *Privôrnî se je i ucinî tûmbulu.*

prizdrâvit, -in – djelomično ozdraviti, biti na putu ozdravljenja

priznât, -znôn – priznati: *Nî itîla priznât, nekâ svî znâju da lâže!*

priznâvot, -znâjen – priznavati

prizòcan, -ni; -na(o), -no, *prid.* – drzak, bestidan: *Kojî prizòcni stvôr, pròpja je prizòcan!; Kojâ prizòcno ženâ, pròpja je prizòcna!; Ni tò joj nî dôsta za žerât bîlo, vrôg joj se petô u prizòcno rîlo! ('Nâša kozâ', Pi); usp.* *gulôz; (v. 1.1.6.1.)*

prizocarîja, -e – drskost, bestidnost: *Mâ kojâ prizocarîja u njê!*

prizâlit, -žâlin – prežaliti: *Ne mògu prizâlit onêga mojêga gardelîna!; usp.* *prigorît*

prîžêc, -žêžèn – pripaliti; *usp.* *prîžîgot*

prîžênca, -e (ve. *presenza*) – pristalost, naočitost: *Ma jê ôn prîžênca za njû!?(FJ)*

prizentàt se, -ôn se (tal. *presentare*) – pokazati se, pojaviti se, predstaviti se: *Inglèzi su se svì, do jednèga, prizentàli u bìle marinère (IN)*

prizìgot, -žežèn – pripaljivati: *Vàze son špiritjèru za prizìgot ferôl... (FN); usp. prizèc; užìgot*

prizìvìt, -žìvin – preživjeti: *Sìnko mòj, ka(d) bi ti jò provjãla ca sôn svè propãtila u životù - prizìvìli smo dvì gvère, Bògu fòlà!; usp. dòškot*

prizùn, v. **paržùn**

probãdot, -bãdon – probadati: *Kojì pùt me probodè ništò, ovòde, ìspod sãrca.*

probìt (se), -bìjen (se) – probušiti, probiti (se): *Probì son zìd da mi mòredu stãvit strùju!; Probì se je balùn, kò cé ga sãd tašelãt!*

probìvãt (se), -ìjèn (se) – 1. bušiti, probijati; 2. fig. probijati se kroz prepreke, kroz život; 3. izbijati (o zubima djeteta): *Mòli mi plãce cìlo vrìme, jerbo mu probìjèdu zùbi (ŽK)*

problìdìt, -blìdin – probljedjeti: *Problìdìla je i pãla na katrìdu, a mãti je tarkãla po kvatašèncu; usp. ublìdìt*

probodãca, v. **pribodãca**

probòst, -bodèn – probosti: *Ûgoru, oli marìni, tukò probòst glòvu da se smìri; usp. probìt*

probrãt, -bèren – probrati: *Probèr zrìle mãsline za hi opãrit!*

probūdìt (se), -būdìn (se) – probuditi (se): *Probudì me je nìki šušûr; Probudìla son se ùsri nòci o(d) zìmè!; usp. razveljãt*

probužãt, -ôn (prema ve. *sbusar*) – probušiti: *Tukãce mi probužãt jòš jednù ràpu na kãiš, ma nè na vèce!*

probužôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *sbusar*) – probušen: *Probužôn je na dvò mìsta... ovì probužòni buvèl!; Probužòna je na dvò mìsta... ovã probužòna gùma od ãuta!*

pròcak,* *pròcka* (njem. *Brotsack*) – torba koja se nosi na leđima, naprtnjača; *usp. rùsak; (v. 1.2.7.2.)*

procedìt,* -ìn (tal. *precedere*) – potjecati, vući podrijetlo: *Ni òn, ni njeğòvi, ne procedìdù iz otòka (IN); Sòmo bi mì ìsto ìšle vìdit tãmo òkle procedì, kojã je tò pasmìna, da škužòš... (IN)*

procesjùn, **presesjùn**,* **precesjùn**, **prosesjùn**,* -ùnã, *m / -ùni, ž* (tal. *processione*) – crkvena procesija: *Otì dòn je bì procesjùn... (Cel.); Tã mòlo procesjùn je pasãla ... (Cel.); Presesjùnì i rogacjùnì... (Kru.); Kãd je precesjùn vecerãs? (Kru.); Prosesjùn pokòjnih, zamotònih u lancùn... (FJ); (v. 1.6.1.3.)*

procidìlo, -a – cjedilo, *pašabròd; (v. 1.3.2.2.)*

prociđìt, -ciđìn – procijediti: *Prociđìla son sîr kros pècu.*

procìnìt, -cìnin – procijeniti: *Nè znon kò bi mòga procìnìt mojù kùcu.*

pròcip, -a – 1. pukotina u kamenu, procijep; 2. uski prolaz između dvije stijene

procìstìt, -cìstin – pročistiti: *Tukò procìstìt ovù džnu!*

procù(t) se, -cùje se – proćuti se: *Ne bì tukãlo da se sãd tò procùje...*

procvãst, **procvãt**, cvãte – procvasti (o cvijetu): *Zazelenìlo je, svè je procvãlo... (Man.)*

pròc, pròjden – proći: *Mòreš slòbodno pròc ovòde!; uobič. pasãt*

proćakulãt, -ôn (prema ved. *ciacolar*) – opušteno porazgovarati: *Nìsmò odòvna proćakulãli (Cel.)*

prodãt, -ôn – prodati: *Težòcì tukãju prodãt svojè trùdè (IN)*

pròdil, -a – razdjeljak u kosi

pròdon(i), -a(o), -o, *prid.* – *Ovò je pròdoni krùh, vãs je pròdon; Ovò je pròdono ròba, svã je pròdona; Ovò je svè pròdono.*

prodòvãt, -òjèn – prodavati: *Òn prodòjè vìnò i rakìju.*

profešûr, -urã (ve. *professor*) – nastavnik, profesor: *...nastòvjo tãko profešûr študèntu... (Po); (v. 1.1.3.4.)*

profešurìca, -e (*hibr.* prema ve. *professor*) – nastavnica, profesorica; (v. 1.1.3.4.)

profit, -a – (tal. *profitto*), korist, profit; *uobič. korist: O(d) tèga nì korìsti.*

profitãt, -ôn, **profitìrot**, -on (tal. *profittare*; njem. *profitieren*) – izvući korist, profiterati: *Òn bi itì profitãt (profitìrot) o(d) tè situãcije; usp. okorìstìt se*

profôndo, pril. (tal. *profondo*) – duboko: ...zagarmïlo bi profôndo (IN); Don Šîme je bî prôvi bäs profôndo.

profôš,* **profôško**,* -a (tal. *profosso*) – nadzornik vojnog zatvora, čuvar, tamničar; (v. 1.1.3.4.)

profrakät, -ôn (prema ve. *fracar*) – pročistiti čačkanjem, bockanjem: *profrakät rãpu*

profùm,* -a (tal. *profumo*) – vonj, miris; *usp.* müšć, vônj

profundä(t) se, -ô se (tal. *profondare*) – 1. propasti u dubinu, urušiti se: *Plafün se profundô!*; 2. fig. 'propasti u zemlju': *Profundô son se ò' sroma (ŽK)*

profûndis, v. **de profûndis**

prôg, prãga – 1. kućni prag: *Sedïla bi na prôg ol kùće*; 2. pravilni dugi kamen kao dio okvira vrata ili prozora: *Stôre kùće ol kãmika ìmodu prãge kolo vrôtih i ponïstri(h)*; (v. 1.2.3.1.)

progažjät, -ôn (prema ven. *ingasiar*) – prošiti na šivaćem stroju

progovorît, -govôrin – progovoriti: *Bî je sa nãmi, a da nî progovorî njãnci jednù rîc!*

progucät, -gucôn – progutati: ...*kakò da ga je sñnje môre progucãlo (IN)*;

- *progucät kakò kãleb* – halapljivo progutati

progûlit, -gûlin – poguliti ovdje-ondje da bi se mlado bilje bolje razvijalo; *usp.* prorîdit

prôh, prôha – 1. prah, prašak; *usp.* špôlver; 2. barut; (v. 1.6.2.)

prohmütot, -mütôn – promućkati, protresti: *Brujët se ne mïšo nêgo se ònji tânto prohmüto (Gst.)*;

- *Prohmütoj i prolïj!* – To nije ni za što (*npr.* nečije govorenje – aluzija na vodu od ispiranja bačvi)

- *prohmütot tïkvon* – promućkati glavom, promisliti

prokantät,* -ôn (prema ve. *cantar*) – propjevati (*npr.* mlada ptica u kavezu)

proklamät, -ôn (tal. *proclamare*) – proglasiti, razglasiti, objaviti, najaviti u crkvi

proklêstvo, -a – zla kob, prokletstvo: *Svê jednã goloünja, proklêstvo, sùsvita... ! (IN)*

pröklet, proklêti; prökleta, proklêto; prökleto, proklêto, *prid.* – proklet: *Nekã je pröklet ovî... proklêti ràt!*; *Nekã je prökleta ovã... proklêto bölest!*; *Nekã je prökleto ovò... proklêto jügo!*

proklêt, -künen – prokleti: *Kolïko püti(h) son proklêla ovî môj živôt!*

proklïnjot, -klïnjen – proklinjati: *Proklïnjoću je do zôdnjega dôna!*

prokùhot, -on – prokuhati: *Dät mãlo fôrce ôgnja i nekã svê tò prokùho... (Cel.)*

prokûra,* -e (tal. *procura*) – punomoć

prokurät,* -ôn (tal. *procurare*) – isposlovati; posredovati (*npr.* kod djevojke): *Ne pïtoj me vêc da ti prokurôn.. (IN)*

prokuratûr,* -ûrà (ve. *procurator*) – opunomoćenik, posrednik

prolit, -lïjen – izliti tekućinu

pròliv, -a – proljev; *usp.* poserãvica, šćikarëla, kagarëla, litãvica; (v. 1.1.5.2.)

prolivät, -lïjën – izljevati tekućinu: *Nemôj prolivät vòdu kad je mankônca.*

prolôncije,* -e (prema tal. *prologo*) – tri uzastopne objave namjere sklapanja braka u crkvi; (v. 1.6.1.3.)

pròlong, -a m (tal. *prolunga*) – produžetak: *Svãki mrôk se svîtli dvôdeset nôci, a ondã dôjdedu dvî nôci pròlonga.*

prolongät, -ôn (tal. *prolungare*) – produžiti: *Ka(d) su se rîži skùhole i prolongãle imô si cò vîdit! (IN)*

prometît,* -îñ (tal. *promettere*) – obećati; *uobič.* obećät

pròmina, -e – 1. promjena (općenito); 2. mijenjanje rublja, odjeće: *Spotî si se kakò bëštija, dobrò bi ti dôšla jednã pròmina.*

- *pôc u pròminu* – izraz za sklapanje braka između brata i sestre iz jedne obitelji (s jedne strane) i sestre i brata iz druge obitelji (s druge strane)

promînit (se), -mînin (se) – promijeniti (se): *Vajô mi pôc dôma promîni(t) se, vã(s) son môkar!*; *usp.* kambjät; mînjät;

- *promînüt rôbu* – presvući se

promîslit (se), -in (se) – 1. u mislima protresti, razmisliti, promisliti: *Ka(d) covïk mãlo bëje promîsli... (MJ)*; 2. zamisliti: *Ma promîsli se ca mî je rëkla!*; *usp.* propensät; mîslit

promòknit, -mòknen – promočiti: *Promòka son òltra de òltra!*; *usp. protapanjät*

promùknit, -mùknen – promuknuti: *Ca cè rëc da si tãko promùka!?*

pronît, -nesèn – 1. brzo se raširiti, postati poznat, pronijeti (o glasu, vijestima): *Pròni se glòs...*; 2. početi nositi jaja: *Ovè dvì su mi prònile!*

pronôc, -nôjden – pronaci: *...pulicjja ga je pronôšla i çapãla (IN)*

pronôšpera, v. **peronôšpera**

pronoštikät,* **pronostikät**,* -ôn (tal. *pronosticare*) – predviđati, pretkazivati, naslućivati; *usp. štroligät*

prònt(i), -a(o), -o, *prid.* – pripravan, spreman: *Jestè prònti, mòremo hodì(t) cà?; usp. gotòv, paricôn*

prontät (se), -ôn (se) (ved. *prontar*) – pripremiti (se): *Jestè prontãli bagãje?; Prontôjte se! - rëka bi sviçôr parünù... (FN); usp. paricã(t) se*

prònto, *pril.* (tal. *pronto*) – spremno: *Nekà svè bùde prònto ka(d) se vròtin; usp. gotòvo, paricòno*

prônje, -a – pranje: *Mèni je pètãk dôn o(d) prônja, a subòta o(d) šumprešovônja.*

propãdot, -ôn – 1. raspadati se, propadati: *Otã kùca propãdo jërbo tôte žìvè sòmo jednã stòro ženã; 2. tjelesno slabjeti, gubiti zdravlje: Propãdo mi mãti iz dõna u dõn; usp. bìlit, slãbit*

propasät, -ôn – proći preko ili kroz što: *Pòk, kad u pocesjùn, Sv. Sõtpon propasô Pjãcon... (Kru.)*

pròpast, -i ž – propast: *pròpast svìta – sùdnji dõn*

propãst, propãden – 1. iščeknuti, propasti: *Nì ga nìndera, kakò da je propò ù zemju; 2. izgubiti imovinu: Prì su bìli bogãti, a sã(d) su propãli; 3. izgubiti zdravlje, smršavjeti: Jesì vìdila kakò je propãla u ovò mìsec dõn - jedvã son je poznãla!*

propãtit, -in – propatiti, otrpjeti: *Propãtila son jò is njìn, a da se nìkomu nìsòn žãlila; usp. pãtit*

propëce, -a – raspelo: *U svãku kùcu je ondã bìlo jednò propëce; (v. 1.6.1.2.)*

propëla, **prepëla**,* -e (ved. *propela*) – propeler, elisa: *Zadì mu je konòp za propëlu.*

propensät, -ôn (prema ve. *pensar*) – promisliti: *Ka(d) cejadìn mãlo bòje propensò... (MJ); uobiç.. promìslit*

propët, pròpnen – razapeti: *Onã bi mẽne nõjrãje pròpela na kríž!*

pròpet, propëti; pròpeta, propëto; pròpeto, propëto, *prid.* – 1. jako strm: *Pròpja je pròpet ... ovì propëti pût; Pròpeta je... ovã propëto kosã; 2. razapet: Isùkarst je pròpet na kríž.*

pròpeto, *pril.* – 1. jako strmo: *...a mãlo je stãrmo, pròpeto je kã svì vròzi! (IN); 2. razapeto*

propìnjot se, -en se – propinjati se, skakati uvis: *Levùt se propìnje, borì se (FN)*

pròpja (trs. *propio*) – baš, upravo: *Pròpja ju je bìlo belëca glëdot!;*

- **pròpja tãko** – baš tako

- **pròpja za dišpët** – baš za inat

propjetòd,* -i ž (stven. *proprietade*) – vlasništvo, svojina: *Tò je, bomè, nãša propjetòd!*

proplãkot, -plãce – proplakati: *Ditè mi je proplãkolo, vajãce mi ga nahrònìt; (v. 1.1.6.5.)*

propòd, -pãda *m* – rupa u tlu u koju se može propasti; (v. 1.2.1.1.)

proponìt,* **prìponìt**,* -ìn (ve. *proponer*) – predložiti, ponuditi; *uobiç. pridložit*

propòšt, -a ( ) – vrsta visoke *rìtke* mreže stajaćice: *Bì son butät jedòn propòšt za trãge; (v. 1.4.9.2.).*

pròpovid, -i – 1. propovijed u crkvi; 2. *fig.* oduži prigovor; *usp. litanjja, prëdika; (v. 1.6.1.3.)*

propuntät,* -ôn (prema tal. *puntare*) – 1. probosti; 2. *fig.* pecnuti rijeçju: *Lìpo mi je odzdrãvi, ma i propuntò! (Po); 3. probosti hladnim zrakom: Propuntãla ga je ãrija i çapò je plaurìtu; usp. probòst*

propũščät, -pũščon – propuštati: *Vìnò bãcva ne propũščo... (Po)*

prorëc, -rëcen – proreći: *Mèni je otãc bì prorëka da ovò nëce dobrò svaršìt!*

prorìcot, -rìcen – proricati; *usp. štroligät*

prorìdìt, -rìdin – 1. učiniti rjeđim, prorijediti; 2. išćupati dio bilja da ne bude gusto; *usp. progùlìt*

proròk, -a – prorok: *Tòma se ìgro proròka... (IN)*

pròs, -a – proso: *Prò(s) se ne duperò sòmo za gardelìne i drùge tìce nëgo... i za ìst (Kru.)*

prōsàc, prōjca – 1. prasac; *usp.* prajcìc, prasìca, prajcèvina; bàk; (v. 1.5.1.1.); 2. *fig.* neuredno čeljade: (v. 1.1.6.1.)

prosèst se, -sède – urušiti se: *Kùpe su se prosèle... (IN); usp.* propàst

prošjot, -sijen – propustiti kroz sito, prosijati: *Prì je mùkù tukàlo ùvik prošjot.*

prošipot, -šipjen – prosipati; *usp.* prosût

prosjät, -ô – prosjati; naslov zbirke pjesama: *Prosjälo súnce (Po)*

prosjòk, -òkà – prosjak: *U Fòr nìkad nì bìlo vùdit prosjòkà, a u Splìt kolìko hòćeš!;* (v. 1.1.3.3.)

prostica, -e – jednostruka ribarska mreža; (v. 1.4.9.2.)

prostìrot, -en – 1. prostirati u svrhu sušenja: *prostìrot mržù, parangòl, ròbu, smòkve...;* 2. prostirati po površini: *prostìrot bòb po stolù;* *usp.* stirät

prostrìlit, -strìlin – prostrijeliti (o pogledu): *Prostrìlì me ocìma da son se skonfundì! (ŽK); usp.* strìlit

prostrìt, pròstren – 1. razapeti u svrhu sušenja, prostrijeti; 2. raširiti po površini;

- *prostrìt mržù, ròbu* – ovjesiti mreže
- *prostrìt smòkve* – staviti sušiti smokve
- *prostrìt stòl* – staviti stolnjak

prosūdìt, -sūdin – donijeti sud, procijeniti: *Jé tò tãko, ili nì, nè znon, prosū(d)te sòmi! (Cel.)*

prosût, pròspen – prosuti: *Svè mi se pròsulo po tlehù!;* *usp.* nasût; prošipot

prosvìtlit, -svìtlin – prosvijetliti: *Nekà njoj Bòg prosvìtli pãmet; Sãd mi je prosvìtlilo... (Cima)*

prošek, -a (ved. *proseco*) – slatko vino, vrsta desertnog pića, prošek; (v. 1.3.10.2.)

prošetà(t) se, -šèton se – prošetati se: *Dã mi je znät / hòćedu se pòc prošetät? (Cel.); usp.* paseđät

pròšit (se), pròšin (se) – prašiti (se): *Ka(d) pròjde àuto grè mi prašina po vãrtlu, a pròši se i na drùga mìsta.*

proštìt, -štìjen – pročitati: *Proštì son u fòje... – pročitao sam u novinama...*

protapanjät, -òn, (prema tal. *trapanare* - probušiti) – promočiti, propustiti vodu: *Protapanjò si òltra de òltra (IN) – Smoçio si se skroz naskroz.*

protapanjövät, -òjèn (prema tal. *trapanare*) – propuštati vodu, prokišnjavati: *Pòcela mi je terãca protapanjövät!*

protecjùn,* -ùni, ž (tal. *protezione*) – 1. zaštita; 2. protežiranje; *nov.* protèkcija: *Bomè, pasò je rãzred po protecjùni!*

protègnit (se), protègnen (se) – protegnuti (se): *...òn bi mãlo protèga nõge (IN); Ka(d) se probùdì, nõjprì se dobrò protèga, a ondà je apèna progovorì;* (v. 1.1.6.5.)

protezãvica, **rastezãvica**, -e – nagon za protezanjem udova: *Òl' te çapãla protezãvica?; usp.* zihãvica

pròti, **protìva**, **prij.** – protiv: *...da je pròti àustrijske vlòsti napìsò nìki pròglas (Cel.); Nìmo se cò rèc protìva (Cel.)*

protìva, -e ž – 1. osoba odgovarajućih osobina: *Nì onà tvojà protìva!;* 2. rival: *Ìšli su u otèl poteštòtove nõjvècè protìve (IN);* (v. 1.1.3.3.)

protìvit se, -in se – protiviti se: *Protìvi son se i ùvik çu se protìvit dòkli se tò ne promìni!*

protòrnit, -tòrnen – protrnuti: *Jò son svà protòrnìla ka(d) son ga vùdila onãkega..*

protrèst, -trèsèn – protresti: *Protrès mãlo otù vrìcu cimènta prì nègo je otvòriš!*

pròv, **pril.** – pravo: *Ìmoš pròv!;* *usp.* právo

pròva¹, -e (ve. *prova*) – pramac broda; (v. 1.4.2.);

- *po(d) pròvu* – zaštićeno mjesto za ribarski pribor gdje se može i prileći: *zaspät po(d) pròvu*
- *stät na pròvu* – biti na pramcu: *Nemòj stät na pròvu bes potrebe!*
- *stät depròva* – postaviti se pred nekim kao bolji: *Njèmu nìko ne mòre stät depròva.*

pròva², -e (ve. *prova*) – proba, pokus: *Bì son na pròvu od mùzike.*

provät, -òn (ve. *provar*) – 1. (is)probati: *Provãli smo dvò pütà, provòjèmo i trèci (Cel.); Provòj ovù jakètu!;* *usp.* provövät; 2. pokušati: *Mògli smo barènko provät... (IN);* 3. kušati: *Provòj ovì šùg!;* 4. iskusiti: *Ca smò mi svèga provãli!;* 5. usuditi se: *Provòj me udrit!*

pròvda, -e – pravda: *Nì vèc pròvde!;* *supr.* nepròvda;

- **na pròvdu Bòga** – bez dokaza: *Zatvorìli su ga na pròvdu Bòga!*
- **krojìt pròvdu** – suditi, presuđivati: *Òn svìma nãmi krajì pròvdu!*

pròvdot se, -on – pravdati se: *...i nekà se òn pòsli pròvdo kakò znò!*

proventàt (se), -òn (se) (prema ve. *ventar*) – prozračiti (se), provjetriti (se): *...pòvar kolìni(h) proventàt (IŠ); Tukò stàvit ròbu da se proventò!*; *usp.* provìtrit

provêrbij,* -a (tal. *proverbio*) – poslovica

provèst, -vedèn – provesti: *Provèla son cìlu mlãdost u onù stòru kùcu; uobič. pasàt*

pròvi, -o, -o, *prid.* – pravi: *pròvi muškìc, pròvi je; pròvo dìmjà, pròvo je; pròvo dītè; Svì su jùdi vèli àko su pròvi!* (*Cel.*); *usp.* vèri, fetìvi;
- **pròvi provcòsti** – pravi pravcati

pròvi provcòsti, -ega, -ega – pravi pravcati: *Postò je pròvi provcòsti muškardìn!*; *usp.* pròvi

providènca,* -e (tal. *provvidenza*) – Božja providnost; (v. 1.6.1.4.)

provìdit, -in (tal. *provvedere*) – priskrbiti, dobro proći: *Ako Bòg provìdi* – Ako Bog omogući (urod, ulov, susret...)

providûr,* -ûrà (ve. *proveditor*) – pokrajinski vladar za vrijeme mlet. uprave, knez; *usp.* poteštòt; (v. 1.1.3.3.)

provijònda,* -e, ž, **provijònt**,* -a, m, (ve. *provianda*) – 1. vojničko sljedovanje; 2. živežne namirnice: *Pòc do Splìta za ucinìt provijòndu (IN)*; *usp.* provìšta, aprovizàcija

provìn, **provìnj**,* -a (ve. *provin*) – 1. sprava za mjerenje gradacije alkohola: *Mòreš mi posùdit provìn?*; (v. 1.2.6.1.); *usp.* gradàcija; 2. toplomjer: *Vìdin po tèbi da ìmoš fibru, donìcu ti provìn*; (v. 1.2.4.2.)

provinàt, -òn (prema ve. *provin*) – mjeriti gradaciju alkohola *provìnon*.

provìslò, -à – polukružni držak *sìca* ili neke druge posude;
- **Nòšla spàrta provìslò!**; (v. 1.7.3.2.)

provìšta, -e (ve. *provista*) – opskrba hranom, zaliha živežnih namirnica; *usp.* provijònda, aprovizàcija;
- **ucinìt provìštu** – opskrbiti se

provìtrit, -vìtrin – prozračiti; *uobič.* proventàt

provizàcija,* v. **aprovizàcija**,*

pròvja,* -e – dječja priča, pripovijetka: *...pròvja tò je stòro / ca govòri dòsta (Po)*

pròvjàt, pròvjon – pričati, pripovijedati: *Jé von pròvjò ca mù se sìnoć dogodìlo?*; *usp.* ispròvjàt; pričàt; (v. 1.1.6.5.)

provjèra, -e (prema ve. *prova*) – *konòp o(d) pròve* na velikim brodovima; (v. 1.4.4.)

provjònje, -a – pripovijedanje: *Kakò se vidi iz vãšega provjònja ... (IN)*

pròvo, *pril.* – pravo, nepatvoreno; *usp.* sincêro

provòvàt, -òjèn (ve. *provar*) – 1. (is)probavati: *Provãli smo dvò pùtã, provòjèmo i trèci (Cel.)*; 2. pokušavati: *Frančèsko provòjè nòc mìsto za sèst... (IN)*; 3. kušati; 4. iskušavati; 5. usuđivati se; *usp.* provàt

provřit, -zãvre – početi vreti: *Ka(d) sve tò pròvre ondà stãv mãlo...;* *usp.* vřit

provùc (se), -vùcèn (se) – provući (se): *Provùc kavèc kroz otì anèl!*; *Ma kakò se sòmo provùka kroz otù žìcu!*; *Parìlo je da će pãst rãzred, ma nìkako se provùka.*

provukùvot (se), -vucìjen (se) – provlačiti (se)

pròzan, pròzni; pròzna i pròznã, pròzno, *prid.* – prazan: *Pròzan je ovì... pròzni sìc; Pròzna (pròznã) je ovã ... pròzno bãcva; Pròzno je ovò korìto; Arsenòl je gòl i pròzan i zaklòpjen (Kru.)*

prozèst, -zèbèn – prozepsti, uvenuti od mraza, *npr.* mladi izbojci loze u proljeće

prozirà(t) se, **prozìrot se**, -zìro se – prozirati se: *Ma je ovò žèmpal Bòžji, svè joj se prozìro! (IN)*

pròznit (se), pròznin (se) – prazniti (se); *usp.* špacàt

prozvàt, -zovèn – dati komu nadimak, prozvati: *Znòš, bomè, kakò su ga prozvãli.*

prùce, -a *sr zb* – gipko šiblje vinove loze, pruće: *Prùce je nòjbòje za ispèc sardèle!*; (v. 1.5.3.8.)

prùdit, prùdi – peckati (*npr.* kopriva, jaki začin...)

prūga, -e – 1. redovita brodska veza s kopnom: *U tōrik prūga ne kuštōjè u Fōr*; 2. željeznički kolosjek: *Bì je na prūgu 'Brčko-Banovići', bomè na omladìnske àkcije.*

prût, prûtà – gipka šiba vinove loze, prut: *Grebenìca je prût koji stāviš ù zemju*; (v. 1.2.6.1.)

prūžat (se), prūžon – pružati (se): *Grè prima mēni i prūžo mi rūku*; *Ovì baršcôn se prūži svè do kùpih.*

prūžit (se), -in (se) – pružiti (se): *Prūži mu je rūku...*; *Grèn se prūžit mǎlo na postèju.*

psìha,* **sìha**,* -e (tal. *psiche*) – veliko ogledalo s pretincima, namještaj u 'boljim' spavaćim sobama: *Poglèdola se u psìhu...*; (v. 1.2.4.1.)

pùcalina, -e – 1. grm s plodom sličan mjehuriću (*Colutea arborescens*); (v. 1.5.3.3.); 2. podmorska trava koja ima grozdove napuhanih kuglica koje pucaju pod pritiskom

pucketàt, -ô – puckati, pucketati: *Lìpo pucketāju ovà darvà u ôgnju (ŽK)*

pùcot, -on – 1. pucati iz oružja: *pùcot is pùške*; 2. pucati na komade: *Ovì kāmik ne vrìdi ništa, pùco kakò ga tākneš!*

pučāni,* -na – čovjek koji ne pripada vlasteli, pučanin: *Mì smo, težōcì i pučāni, lavurāli, a vlastelà je ubìrola naše trūdè*; (v. 1.1.3.3.)

pûče, -eta, *m* – križonoša u procesiji s Velikog četvrtka na Veliki petak, *brātim sa kapùcon*; (v. 1.6.1.5.): *Bōrba mi je lōni bì pûče.*

pûčka, v. **pûška***

pud, **pù(d)**, **pu(d)**, **pùl**,* **pul**,* *prij.* – prema (smjer): *Vìdi son ga di grè pud rìve, ...pù(d) doma, ...pu(d) Splìta, ...pùl poja, ...pul konòbe*

pud(iz)dōla/pud(iz)gōra – prema dolje/ prema gore: *Ìšla je pudizdōla nānoge.*

pud(iz)nūtra/pud(iz)vōnka – prema unutarnjoj/vanjskoj strani: *Vòz pudiznūtra, mǎnje je mōra!*

pudnāprida/pudnōse – prema naprijed/prema natrag: *Vozìt pudnōse sa brōdon rèce se 'šijāt'*

pùdoma, **pù(d) doma**, **pùldoma**, *pril.* – prema svojoj kući: *...i āla da se paletō tūta brìva pùdoma! (IN)*; *Èvo, ìša je pùldoma pri pēt minūtih!*

pudonāmo, *pril.* – prema onamo: *Ìša je pudonāmo is njîn, a vrōco se pudovāmo sôm!*; *usp. pudovāmo*

pudovāmo, *pril.* – prema ovamo: *Kurì pudovāmo, vidićemo hòce se fermāt*; *usp. pudonāmo*

pugāčica,* v. **bugāčica**,*

pùh, -a – vrsta glodavca, puh: *Govòridu da je gùlaš o(d) pùha prōvo delìcija!*

pùhal, pùhli; pùhlà, pùhlo; pùhlo, pùhlo – napuhnut, nabujao, rahao: *Lìpo je pùhal ovì pùhli krùh*; *Lìpo je pùhlà ovà pùhlo pašurāta*; *Lìpo je pùhlo ovò pùhlo tìsto!*

pùhāt, pùšen – 1. puhati (o vjetru); 2. puhati kroz usta, nos

pùhà(t) se, pùšen se – praviti se važan: *Poglè(j) ga ca se pùše òkli je çapò onù ferjǎlku!*

puīna,* **pujīna**,* -e (ved. *puina*) – domaći meki sir, skuta; sinonim za mekoću: *mèko kakò puīna*

Pùja, -e (tal. *Puglia*) – 1. talijanska južna pokrajina na Jadranu, Puglia – Apulija; 2. nadimak *Pùja*; (v. 1.2.1.9.)

pùjāt (se), pùjon (se) (prema lat. *pulex*=buha) – trijebiti (nekome ili sebi) gamad (uši, buhe); (v. 1.1.6.4.)

pujīna,* v. **puīna**,*

pujīška, -e (tal. *pugliese*) – vrsta vinove loze: *...ôn u lōzje zòbje pujīšku (IN)*; (v. 1.2.6.3.)

pujīški,* -a(o), -o, *prid.* (tal. *pugliese*) – iz Puglije; *općenito*: talijanski (u starome govoru); *usp. Pùja*;

- *pujīški garìful* – vrsta cvijeta

- *vozìt po pujīšku* – voziti jednim veslom

Pujīzi,* -ih *m mn* (tal. *Pugliesi*) – stanovnici Puglie (Apulije), *star.* opći naziv za Talijane preko Jadrana; *usp. Pùja*

pùklina, -e – napuklina na koži (*npr.* na ruci težaka)

pùknit, -en – 1. razlomiti se dijelove, puknuti: *Pò mi je žmùl na tlèh i pùka...*; 2. opaliti: *Pùkla je njegòva pùška*;

- *Pùka je glòs...* – Pročulo se...

- *Pùkla je pròvda* – Donesena je presuda

- *pùknit od jìda* – puknuti od ljutnje, zavisti: *A onà, sòmo ca nì pùkla od jìda...*

püknet(i), -a(o), -o, *prid.* – razbijen, slomljen, puknut: *pükneti bokûn, pükneto lâštra, pükneto caklò; usp. razbijên pùlas, pùlsa* (ve. *polso*) – 1. ručni zglobovi; *usp. pôlša*; (v. 1.1.4.1.); 2. puls (otkucaji srca); 3. snaga, mišice: *Fêrma tò gajète, pûr si âbil na pùlse!* (IN)
- *napÿpot kòme pùlas* – fig. ispitati kako netko diše

pulâstar,* -stra (ve. *polastro*) – pile; *usp. jârica, pÿplica*; (v. 1.5.1.1.)

pùldoma, v. **pùdoma**

pulènat, -ènta (ve. *ponente*) – 1. zapad: *Nabÿjè u pulènat...* (IN); 2. zapadni zimski vjetar: *Zÿnsko dòba, pulènat...* *bòje je dòma stât!*; (v. 1.4.8.1.)

pulènta, -e (ve. *polenta*) – kukuruzna kaša, palenta: *Za onèga ràta nÿ bìlo drùgega nègo pulènte, a i tò nè ùvik!*; (v. 1.3.5.1.)

pulentâc, -âca (prema ve. *ponente*) – lagan zapadni vjetar *pulènat*: *Pulentâc, jùgu otâc!*; (v. 1.4.8.1.)

pulentòda, -e (ve. *ponentada*) – vrlo jak zapadni vjetar *pulènat* (uz *kôntra kurènat* može razviti vrlo velike i razorne valove): *bòta o(d) pulentòde* (IN); (v. 1.4.8.1.)

pulicÿja¹, -e (tal. *pulizia*) – čistoća: *Hòmo ucinÿt pulicÿju!*

pulicÿja², -e (tal. *polizia*) – policija; *usp. milicÿja*

pulicjòt,* -a (ved. *pulizioto*) – gradski redar: *Pulicjòt Krùška bicÿklon arivò, lampadÿnon posvÿtlÿ, u fojète zapÿsò* (TM); *usp. milicjunêr*; (v. 1.1.3.4.)

pùlic, -a – mladi magarac; (v. 1.5.1.1.)

pulitika,* -e (tal. *politica*) – politika: *Bòje ti se je ne mÿšât u pulitiku; nov. politika*

pulito,* *pril.* (ve. *pulito*) – čisto, ukusno;
- *pòko ma pulito* – malo ali dobro

pùlpit, -a (tal. *pulpito*) – propovjedaonica: *...da ga kuròt u nedÿju ne napâde iz pùlpita* (IN); (v. 1.6.1.1.)

pùlša, -e (tal. *polsa, polsino*) – donji dio rukava, orukvica, manžeta: *...vèšta dòle na pjète, gòre na botùnè, a rukòvÿ su bìli sa pùlšon* (Man.)

pùmpa, **pòmpa**,* -e (*njem. Pumpe, ve. pompa*) – crpka, pumpa: *pùmpa za vòdu; ...mòj mântel, buvèl, šÿlo i pòmpa!* (IN); *usp. bùmba*

pumpât, -òn (ve. *pompar*) – crpsti, pumpati

pumpèta, **bumpèta**,* -e (prema ve. *pompa*) – pumpica za zrak, ulje...; *pumpèta o(d) picÿklih*

pumpîn, -a (dem. prema ve. *pompa*) – gumena cijev za pretakanje; *usp. măniga*

pumpjêr,* -èrà (ve. *pompier*) – vatrogasac; *uobič. vatrogâsac*

pumpûn, -ûnâ, *m* (fr.-tal. *pompon*) – 1. ukrasna kuglica na kapici: *Inglèži su svÿ imâli pumpûn na berÿtici*; 2. ukrasni privjesak na svećeničkom pojasu (*cÿngulu*); (v. 1.6.1.2.)

pûn, pûni, -a(o), -o, *prid.* – napunjen, pun: *Pûn je ovÿ... pûni karatÿl; Pûna je ovâ... pûno gustÿrna; Selò pûno vòjske*;
- *pûn ka bàk* – opijen ko prasac, pijan; (v. 1.1.6.3.)
- *pûn puncât* – prepun

pûnat, pûnta (tal. *punto*) – 1. bod, jedinica u igri; (v. 1.6.5.3.); 2. bod iglom kod šivanja ili pletenja; 3. kvačica na šavu na rani: *Ucinÿli su mu cetÿri pûnta*; 4. drveni most, koji se postavlja od broda do obale: *Daržÿ se cÿlo vrÿme za pûnat od vapòra...* (IN); 5. upala pluća: *Ma ca sè hòce za çapât pûnat, plavurÿtu...* (IN); (v. 1.1.5.1.);
- *pûnat o(d) smârti* – smrtni čas

pûnit, -in – puniti: *Nemòj vèç pûnit, pripûniçe se!*

pûno, *pril./ vèçe, komp.* – 1. puno/više; *supr. mâlò/månje; usp. pûnomâlò, cùdo, velè*; 2. napunjeno; 3. vrlo;
- *pûno lÿpo* – vrlo lijepo

punomâlò, *pril.* – vrlo malo: *Bÿlo je punomâlò svÿta. supr. pûno*

pûnta, -e (tal. *punta*) – 1. vrh, šiljak: *pûnta od lâpiša*; 2. rt na moru: *Pûnta Pelegrÿna*; 3. istaknut dio obale: *pûnta od Rÿve*; (v. 1.4.8.2.); 4. drvena letva kojom se učvršćuju otvoreni prozorski kapci (*škûre*); 5. upala;

- **ćapăt pântu, propuntăt** – dobiti upalu pluća

puntamènat,* -ênta (tal. *appuntamento*) – 1. sastanak, 2. ljubavni sastanak: *Imô je puntamènat sa njôn na rîvu, ìspod ferôlâ (IN); usp. randevù*

puntapèt,* -a (ve. *pontapeto*) – broš pričvršćen na ženske grudi; (v. 1.1.8.2.)

puntarjûl, -ûlâ (trs. *puntariol*) – šiljato dlijeto za obradu kamena; (v. 1.2.5.)

pûntast(i), -a(o), -o, *prid.* (prema tal. *punta*) – koji ima šiljat vrh, šiljat: *pûntast je ... ovî pûntasti pincîn*

pûntaşpâgo, -a (prema. tal. *punta, spago*) – zid od manjeg, nepravilnog kamena koji se *rebukovâlo*; (v. 1.2.2.)

puntaşpic,* -a (tal. *punta* + njem. *Spitz*) – vrh cipela na špic, ‘špićoki’

puntăt, -ôn (tal. *puntare*) – 1. osjetiti bolno probadanje u tijelu, dobiti upalu zbog podhladenosti: *Puntâlo ga je!*; 2. utisnuti *pûnat* (npr. rupicu na metalu prije bušenja); 3. točkasto zavariti

puntîn, -a (prema tal. *punta*) – istaknuti dio kopna u moru, rt, manja *pûnta*; (v. 1.4.8.2.)

puntîna, -e (tal. *puntina*) – 1. vrsta kratkog ćavlića široke glave (npr. za papir): *Stâv tôte dvî puntîne;! 2. bušeci vijak, burgija, ‘borer’*

puntižêl, -èla (trs. *pontisel*) – deblja daska (oko 5 cm), mosnica, ‘fosna’: *Donês onâ dvò puntižêla!*; (v. 1.2.2.)

pûnto,* v. **apûnto**

puntôr,* -ôrâ – pripadnik prohrvatske stranke za vrijeme AU monarhije, protivnik autonomaša; *supr. tonomôş*

punjêta, -e (ved. *pugnetâ*) – sperma: *cinît punjêtu* – masturbirati

punjêtor, -a (prema ved. *pugnetâ*) – 1. masturbant; 2. *fig.* nespretno mlado ćeljade; *usp. şpucetor*; (v. 1.1.3.2.)

pûpa, -e (stdlr./lat. *pulpa*) – mekana sredina (npr. kruha): *Ôn møre ìst sômo pûpu ol krûha; Guştožije je mēso prî kost nègo sômo pûpa.*

pûpa, -e (tal. *pupa*) – lutka: *Carvèno karòca u kojû son jò ùvik vozila svojû môlu pûpu (Cel.); usp. pjâvula*; (v. 1.6.5.1.); 2. razmještaj kugli u biljaru kada je lako učiniti *pûnat*

pûpak, pûpka – 1. pupak na tijelu; 2. pup na biljci, pupoljak

pûpast(i), -a(o), -o, *prid.* (prema tal. *polpa*) – debeljuškast: *Ôn je, onâko, vèce pûpast.*

pûplika,* -e (ve. *publico*) – gledatelj, publika: *Kakò je bìlo, ca je pûpliku razveselilo? (FJ)*

pûpovit, -i, **pûpot,** -o – puštati pupoljke, pupati: *Lozâ vèce pûpovi (ŽK)*

pûr,* (tal. *oppure*) – valjda: *Isripovîd non ca jè tò tâmo bìlo, pûr nîşì mûtov! (IN)*

pûrga, -e (ve. *purga*) – čišćenje crijeva, sredstvo za čišćenje, laksativ

purgâ(t) se,* -ôn se (ve. *purgar*) – čistiti se, uzeti lijek za čišćenje: *Nî věj cò cêkot, tukâće mi se purgât; usp. is-purgât*

purgatôrij,-a (lat. *purgatorium*) – čistilište: *... u rôj, u pakôl, ôli u purgatôrij (Pi); Ne grîş dūşu od purgatôrija (ŽK); (v. 1.6.1.4.)*

purtêla, -e (ve. *portela*) – četvrtasti otvor na *şkâfu* i pokrov za taj otvor: *Babûka se điga is trâte i sê u purtêlu (FN); usp. bukapôrta; (v. 1.4.2.)*

pûst, pûsti; pûstâ, pûsto; pûsto, pûsto, *prid.* – 1. napušten: *Pròpja je pûst... ovî pûsti krôj; Pûstâ je ... pûsto kùća; Pûsto je ... pûsto imônje; 2. beskrajan: Nîşôn te vîdi pûstega vrîmena!*

pûstît, pûstin – pustiti; *usp. molât;*

- **pûstît na vòju** – dopuštati: *Mâti mu pûşćo svè na vòju.*
- **pûstît smîron** – ostaviti na miru: *Pûş’ me s mîron!*
- **pûstît slûžbu** – napustiti činovničko mjesto: *Za ne zapûstît imônje, pûstî son slûžbu (IN)*
- **pûstît sùzu** – zaplakati potihom: *Kad je vapôr pòce şijövât perfîn je i otâc pûstî sùzu.*
- **pûstît vòdu** – pomokriti se: *Grēmò pûstît vòdu na pûntu od rîve!*
- **pûstît vônka** – pustiti van (ljude, stoku, perad...): *Pustîli su ga vônka – Izaşao je iz zatvora*
- **Pûş’ me smîron!** – Pusti me na miru!
- **Pûş’ ćü!** – Pusti, hajdemo odavde!

pûsto, *pril.* – pusto, napušteno: *Svè je pûsto, nîndir nîkoga!*

pustò, -à – sukno, podstava koja se stavlja pod sedlo

pustopãšice, *pril.* – razuzdano, slobodno, bez nadzora: *Nemôj pûstît kozè pustopãšice!*

pûšcät (se), pûšcion (se) – 1. puštati: *Nemôj pûšcät môlega vônka!*; 2. popuštati: *Nemôj mu se pûšcät!*; 3. propuštati;
- *pûšcät môre* – propuštati morsku vodu

pûška, -e, – puška: *Svì su bìli sa pûškima ù ruke!*; (v. 1.6.2.2.);

- *Upõfìla mu je pûška* – Imao je sreće (u poduhvatu)

pûški (i), -a(o), -o,* *prid.* – pučki, narodni;

- *pûško škùla* – prva četiri razreda osnovne škole, pučka škola: *Bìli smo zàjedno u pûšku škùlu.*

pùt, pùjen – crpsti tekućinu; *usp.* ispùt

pût¹, pütà – staza, put: *Trèfi son ga po pütù;* *izr.* *pût pòd noge*

pût², pütà – put (naznaka ponavljanja): *Rèka son ti dvò pütà, nēcù ti ponòvjät mijôr püti(h)!*

putà, putìh – pluta na mreži; (v. 1.4.9.2.)

putâna,* **putôna**,* -e (ve. *putana*) – 1. prostitutka, kurva, u izrazima poput: *pôrka putâna, putâna Êva...*; 2. razg. žena slobodna, provokativna ponašanja; *uobič.* kûrba; (v. 1.1.6.1.)

putenjãca,* -e (tal. *puttanaccia*) – 1. kurvetina; *usp.* kurbetîna; 2. *vulg.* ženka: *Sômo su putenjãce guštôže (IN)* – Samo su ženke ukusne (o ježincima); *usp.* putâna

putovät, -ùjen – putovati: *Mèni sîn putùje svãku mãlo, tãka mu je slùžba;* *usp.* vijajät

puzãlo, -a – mjesto pogodno za klizanje djece iz zabave: *Nôjbòje puzãlo je bìlo u Bùrak, ìspod Gõspê Luncjôte (ŽK)*

puzìt, -în – sklizati se: *Ne hòd niz Bùrag pòsli kiše, ondà pùno puzì;* *usp.* popùznit; (v. 1.1.6.4.)

R

---

rabòta, -e (rus. *rabota*) – 1. posao, rad: *Grēmò na rabòtu*; 2. sumnjiva radnja

rabòtnik,* -a, **rabòtni dòn** – radni dan; ... *a ofi svēci nīsù od rabòtnika (IN)*

rāca, -e (ve. *razza*) – pasmina, vrsta, rod: *Kojā je tò rāca?* – Kakva je to pasmina?;

- *po rāci* – nasljedno: *Tò mu je po rāci!*

racić, -a – brežuljkasti mali rt; *usp. rāt*

račûn, -ûnā, *m* – 1. obračun, račun; *usp. kònat*; 2. osnove matematike, račun: *Dòbi je jèdan iz račûnā*;

- *dòc Bògu na račûn* – platiti za svoje grijehe

- *vodīt račûnā* – uzimati u obzir, voditi računa

računāt, -òn – 1. računati; 2. uzeti u obzir: *Jé vī računòte na nòs... (FFr)*; *usp. kontāt*

Radēnska, -e – mineralna voda iz Slatine Radenci (Slovenija); vrlo rasprostranjena do 1991., postala sinonim za mineralnu vodu: *Za paršurāte... stāvit pòl litre vodē i pòl litre Radēnske... (Gst.)*; (v. 1.3.10.1.)

radić, -a (ve. *radicio*) – 1. zeljasta biljka (*Cichorium intybus*); 2. korov, jestiv kado salata

radije, v. **rāje**

rādijo, -a (internac. *radio*) – *Slūšo son sìnoć rādijo...; Mālo kò je imò dōma rādijo prī onēga rāta.*

radopjāt,* -òn (tal. *raddoppiare*) – podvostručiti: *Ženā mi je radopjāla ròbu na kolìnima i na lòktima*; *usp. duplāt*

rādosno, *pril.* – s veseljem, radosno: *Docèkoli su ga rādosno, kakò sīna.*

rādost, -i – veselje, radost: *Bīla je tò vèlika rādost!*; *usp. vesēje, alegrija*; drāgost

rādoŝtan, rādosni; -sna(o), -sno, *prid.* – veseo, radostan: *Ūvik je rādoŝtan ovī... rādosni covīk; Ūvik je rādosna ovā... rādosno dīmjà; Ovò dītē je ūvik rādosno*; *usp. vèsel*; (v. 1.1.6.2.)

rādoŝonje, -a – čestitanje, radovanje (*npr.* prigodom rođenja u kući): *Rodīla mu se cēr...ma īsto se kòd rādoŝonja nī mòglo bez onē: ‘Ne bacelòj, glāvno da je žīvo i zdrāvo!’ (IN)*

rādoŝot se, rādujen se – 1. radovati se; 2. čestitati komu neki radosni događaj (rođenje, vjenčanje...) : *Jò von se rādujen ca vòn se rodī sīn.*

rāfa, -e (trs. *rafa*) – zarasla prljavština po koži (*npr.* na laktima, koljenima): *Čapāla mi se rāfa na lòkat*; *usp. patòŝčina*

rafija, -e (tal. *rafia*) – vlakna (jedne vrsti palme) koja se koriste za vezivanje mladica u vinogradima; (v. 1.2.6.1.)

rafiòli, **raffòli**, -ih *m mn* (ve. *rafioli*) – slatkiši s nadjevom od badema: *Sā(d) se rafìoli kupùjedu u Bòbisa*; (v. 1.3.9.2.); *usp. ravijòli*

ragòn,* -a (ve. *ragan*) – nevrijeme s najjačim vjetrom, uragan: *Tò nī bīla nevēra kakò u nòs, tò je bī ...ragûn!* (v. 1.4.8.1.)

rāje, **radije**, *pril. komp.* – radije: *Jò bi sa bruje-ton rāje (j)ī manīŝtru nègo pulēntu.*

rakēta, v. **rokēta**,*

rakija, -e (tur. *raki*) – rakija: *Ovòde se, po otòku, cinī rakija o(d) gròžja, bomē, lozovāca*; (v. 1.3.10.2.)

rakītis, -a (lat. *rhachitis*) – bolest kostiju, rahitis; (v. 1.1.5.1.)

rāme, ramenā – rame: *Pomòz mi stāvit ovù vrīcu cimēnta na rāme!*; (v. 1.1.4.1.)

ramīna, -e (tal. *ramina*) – 1. bakrena posuda (od *rāma*); 2. *fig.* predmet utučene površine; *usp. ròm, lāta*; (v. 1.3.1.)

rampîn, -a (ve. *rampin*) – 1. naprava poput malog sidra za hvatanje vrša u moru, kante iz bunara...: *Škapulòj ga rampīnom!* (IN); *usp. ŝemēt*; (v. 1.4.9.1.); 2. kuka za vješanje mesa: *U bikariju mēso vīsi na rampîn (MJ)*; *usp. gānac*

rāna, -e – rana: *Dōša je dōma pūn rānih (rōn)*; (v. 1.1.5.)

randevù,* -a (trs. *randevu*, od fr. *rendez-vous*) – ljubavni sastanak, ‘spoj’: *Govòri da ìmo randevù s onôn fe-rijālkon*; *usp. rēndes, puntamēnat*

rānit (se), -in (se) – raniti (se): *Rāni ga je, mǎ nonvolēndo*; *Rāni se je ù ruku, ma nī zlà.*

rānit, -in – ustajati rano, raniti: *Onā rāni svāki dōn da bi bīla parvā na peškariju.*

rāno, *pril./ ranije*, *komp.* – rano/ranije: *Rāno son se dīga za pōc u oržolōndu, a mōga son i ranije!*

rānjen(i), -a(o), -o, *prid.* – ranjen: *Tēško je rānjen... ovī rānjeni covīk*; *Tēško je rānjena... ovā rānjeno ženā*; *Tēško je rānjeno ovò dītè!*

ranjenīk, -īkā – ranjenik: *...a ranjenīcih je bīlo perfīn u klāustar o(d) Frōtrih (IN)*

rāpa, -e – rupa: *Jucēra mu je bīla rāpica, a danās mu je, bomē, līpo rāpa na gāce*; *usp. būža*

rāpica, -e – rupica

raportāt, **reportāt**, -ōn (ve. *reportar*) – izvijestiti, podnijeti izvještaj, dojaviti

rasapēt, -sāpnen – osloboditi spone na prednjim nogama tovarne životinje (*mūlū, tovāru...*)

rascemušāt, -ōn – 1. raščešljati vunu; 2. *fig.* rasplesti, raskuštrati: *Kō te je tāko rascemušō?*

rascinī(t) se, -īn se – razviti se, oblikovati se: *Māslina se līpo rascinīla! (ŽK)*; *usp. razgranāt se*

rascīstīt, -in – raščistiti: *Pōpi je jōš jedōn gūcoj, rascīsti je gārlo i ondā je zakantō.*

rascufāt, -ōn (prema ved. *zufō*) – raščupati, pokvariti *cūf*: *Kō te je tāko rascufō?* *usp. cūf*

rasćakulā(t) se, -ōn (prema ved. *ciacolar*) – raspričati se: *Ca stē se tāko rasćakulāle?*

rasedlāt, -ōn – skinuti sedlo s tovarne životinje: *Ćēr je išla pomōc òcu rasedlāt žīvo (Cel.)*; *usp. razoglōvīt*

rasedlōvāt, -ōjēn – skidati sedlo s tovarne životinje: *Ēno ga isprid merīne, rasedlōjē mūlā.*

raselīt (se), -sēlin (se) – raseliti (se): *Rāt i nevōja rasēli pūno svīta*; *Kad je propāla lozā pūno se je nāših raselīlo, išlo pud Amerike.*

rasfantāt, v. **rastanfāt**

rasfilāt (se), -ōn (ve. *sfilazzar*) – razvrgnuti niti (*npr.* pletene tkanine, konopa...)

rasfriškāt (se), -ōn (se) (ve. *refrescar*) – osvježiti (se): *Cēkoj sekūnd nekā sōmo glōvu rasfriškōn!*; *A èvo, grēmō se mālo rasfriškāt ù more*; *usp. rastanfāt*

rashītīt, -in – neuredno pobacati, razbacati: *Nemōj sād svē tō rashītīt!*; *usp. hītīt*; (v. 1.1.6.4.)

rashlāmōt (se), -on (se) – rastresti, olabaviti (se), razlabaviti (se)

rasīc, -sīcēn – rasjeći: *Rasīkli smo dīnju na cetīri bokūnā.*

rasīpot, -sīpjēn – rasipati: *Lōni smo rasīpoli šūder po pūtū, ma is ovò kīše mālo ga je ostālo!*

raskantā(t) se, -ōn (prema ve. *cantar*) – raspjevati se

raskīdon(i), -a(o), -o, *prid.* – raskidan, pokidan: *Vās je raskīdon... ovī raskīdoni jaketūn*; *Svā je raskīdona... ovā raskīdono jakēta*; *raskīdono (j)īdro*

raskīdot, -on – pokidati, razderati: *Raskīdoli su svē mrīže na zodīvu.*

raskīnit, -en – raskinuti vezu, prekinuti: *Ōn je raskīni zāruke, bōje mu je sād pō(c) cā!*

rasklīmōt se, -on – rasklimati se: *Rasklīmola se ovā katrīda, tukāce mi je odnīt u marangūnā.*

raskokolāt (se), -ōn (se) (tal. *coccolare*) – razmaziti (se): *Ne smīš je raskokolāt i razvicjāt*; *Vēj se raskokolāla*; *usp. razvicjāt*

raskonfešāt,* -ōn (tal. *sconficcare?*) – razdvojiti, razbacati dijelove na sve strane: *Kros pūsta godīšća gajēta se svā raskonfešāla (Pi)*

raskopāt, -ōn – raskopati; (v. 1.2.6.)

raskōpica, -e – plīce okopavanje vinograda: *Raskōpica je lāšnji posōl ol kōpice.*

raskostrūšīt, -strūšīn – razbarušiti: *Kō ti je tāko raskostrūšī vlōse?*

raskrēcīt (se), raskrēcīn (se) – raskrečiti (se): *Raskrēcīla je nōge i pišāla, onāko, na stojéc*; *Kakō si se tō raskrēcīla,*

svè ti se vidi!; (v. 1.1.6.4.)

raskròbit (se), -kròbin – otopiti (se): *Makni otò o(d) sùnca, raskròbiće se!*

raskùcít, -kùcin – rasuti domačinstvo osiromašiti; *usp. deštrigät*

raskùhot (se), -kùhon – raskuhati (se): *Nemôj da ti se rîži raskùhodu.*

raskvartät, -ôn (prema tal. *quarto*) – rasjeći na četiri dijela

raskvòcot se, -kvòce se – 1. početi kvocati (o kokoši); 2. *fig.* postati razdražljiva osoba: *Raskvòcola se kakò kòkoša na jòjima!*; *usp. kvòcot*

rasmantä(t) se, -ôn se – rastrijezniti se, doći k sebi: *Pôj ù more, rasmatäće te!*; *usp. rasanfä(t) se*

raspacät, -ôn (*hibr.* prema ve. *spazzar*) – razdijeliti, raspacati, raščistiti: *Svè su raspacäli, nî ništa ostälo*; *usp. deštrigät*

raspacövät, -òjèn (*hibr.* prema ve. *spazzar*) – dijeliti na sve strane, raspacavati: *Pöceli su raspacövät störe stvöri.*

raspädot se, -on se – raspadati se: *Künje se kùhodu dok se ne pöcnedu raspädot (Gst.); Pöcela mi se raspädot ovä köfica*; *usp. raskonfešä(t) se*

raspajolät, -ôn (v. *pajòle*) – odignuti podnice broda: *Ödma smo raspajoläli dil štíve i pöceli šekät...* (FN)

raspärtit, -in – skinuti teret s tegleće životinje, rasprtiti: *Pôj pomòc öcu raspärtit!*; (v. 1.2.6.1.)

raspartivät, -ijèn, **raspartivot**, -ijen – skidati teret s tegleće životinje: *...a ôn raspärtijè damjònicu za potègnit dvö gücja (IN)*

raspäs(t) se, -päden – raspasti se: *...ka(d) se bëla raspäla vòjska störe Jugoslävije (IN)*

raspašòj, -pašòja *m* (ruski) – raspojasanost, nered, anarhija: *U njèga ti je ùvik raspašòj!*

raspìrot, -en – djelovati iznutra napinjavući: *Cîr mi je narèsa pòk mi säd raspìre.*

raspità(t) se, -pìton se – raspitati se: *Vajäće mi se raspitàt u kojû škùlu poslät mölega.*

raspitivä(t) se, -ijèn se, **raspitivot se**, -ijen se – raspitivati se: *Cüla son da se ôn raspitije o tëbi.*

raspìzdít, -pìzdin – *vulg.* potrošiti uludo: *... a drüga generäcija je svè raspìzdila (Cel.); usp. raspüškot, pofrajät*

rasplacüša, -e – 1. riba (skuša, lokarda) ili plod (smokva, oskoruša...), raspolovljena da se bolje suši: *smòkva rasplacüša*; 2. prorez na odjeći: *jakèta na-- rasplacüšu*; *usp. rasplötít*

raspläkot, -pläcen – rasplakati se: *Žälost i nevòja, pröpja da se covìk raspläce! (Cel.); (v. 1.1.6.5.)*

rasplandiskät, -plandisko – rasplamsati: *Stäv mälo vèće šüme pòk će se rasplandiskät.*

rasplèst (se), -pletèn (se) – 1. odmrsiti ono što je bilo zamršeno: *Kò će säd rasplèst ovò krène!*; *usp. odmörsit*; 2. razjasniti zapletenu situaciju: *Tò se je rasplèlo täko da je ôn...*; 3. raščešljati (se): *Sa ovò vitra svä son se rasplèla!*; *usp. raskomušät, raskušträt; usp. raspličot*

raspletèn, -pletèni, -a(o), -o, *prid.* – raščešljan: *Väs je raspletèn ovî tvòj raspletèni sîn; Svä je raspletèna ovä tvojä raspletèno cër; Ovò dītè je svò raspletèno!*

raspličot, -en – oslobađati ono što je bilo zapleteno, rspletati: *Kò će säd raspličot ovò tünje!*; *usp. rasplèst*

rasplötít, -plötin – raspoloviti, raspolutiti: *Rasplötücu smòkve, bëje će se osüšit; Vajò rasplötít sardèle i ostävit sòmo cìsto mëso (Cel.); usp. rasplacüša*

raspölí(t) se, -pölin se – 1. razbuktati se, raspaliti se: *Ogônj se raspölí*; 2. ražestiti se: *Täko se bë raspölí...*; *usp. najüši(t) se*

raspolovít, -polövin – raspoloviti: *Raspolovila je onü pècicu sira i dälä mëni jednü polovücu.*

raspoznät, -ôn – raspoznati: *Isti su istòsti, ne möreš raspoznät kò je kò*; *usp. poznät*

raspravìjot, -ijen, **rasprövjàt**, -övjon – 1. raspravljati: *O tëmu se dvö pütä raspravìjolo...* (Cima); 2. razglašavati, ogovarati

rasprävít, -in – 1. raspraviti: *Tukäće mi rasprävít tò is njîn, ma näsomo!*; 2. razglasiti

raspüknet(i), -a(o), -o, *prid.* – raspuknut: *Väs je raspüknet... ovî raspükneti milün; Svä je raspüknet... ovä raspükneto dìnja; Ovò drívo je svò raspükneto.*

raspüknit se, -en se – raspuknuti se: *Päla je dìnja na tlèh i raspükla se.*

raspuškot, -ôn – potrošiti na brzinu (kao iz puške); *usp.* deštrigät, pofrajät

rastanfät,* rasfantät,* -ôn (prema tal. *fantasia*) – razbuditi se, doći k sebi: *Lìtnje dòba, zvizdôn, bûta glôvu u gandôj, mǎlo rastanfôj! (TM); usp.* otrîznî(t) se, rasmantà(t) se, razveljà(t) se

rastarkà(t) se, -tarcîn – rastrčati se: *Rastarkâli su se na svè strône...; usp.* rastörkät

rastavijot, -en – rastavljati: *Svâki pût tukô rastavijot cîli motôr.*

rastâvit (se), -in (se) – 1. rastaviti u dijelove: *Vajâće rastâvit cîli motôr.* 2. rastati se: *Onà se bìla udâla u Splît, ma cûjen da se je i rastâvila; usp.* separät

rastâvjen(i), -a(o), -o, *prid.* – 1. rastavljen u dijelove: *Ovî rastâvjeni motôr je rastâvjen u stô bokûnih;* 2. rastavljen od bračnog druga: *Ovâ rastâvjeno ženâ je rastâvjena po drûgi pût; Ovò bîdno stvorênje je rastâvjeno i žîvè sômo.*

rastègnît, -tègnen – rastegnuti: *Hòmo mǎlo rastègnît nõge! (IN); (v. 1.1.5.4.)*

rastemperät,* -ôn (prema tal. *temperare* – okaliti) – raskaliti, rastopiti: *Njejîna jubôv se, ondâ, rastemperâla.*

rastèzät (se), -tèžen (se) – rastezati (se): *Ne rastèž pûno otî lâštik od mudôntih!; Sedî u kancelarjû i rastèže se svâku pê(t) minûtih!*

rastezāvica, *v. protezāvica*

rastîrot, -fîron – rastjerati: *Rastîroj tò mularîje ca skrîce nâmi pol ponîstru!*

rastocît, -tòcin – 1. pretočiti iz veće posude u više manjih; (v. 1.1.6.4.); 2. rastočiti, izjesti: *Côrvi su rastocîli grêde; Kônkari te rastocîli!; (v. 1.7.4.)*

rastopît (se), -tòpin (se) – rastopiti (se): *Cèkoj mǎlo nekâ rastòpin katrôm!; Rastopî se lôj.*

rastörkät (se), **raštörkät** (se), -törçen (se) – razbacati, rasuti, raštrkati, raspršiti (se): *...sa komînâ žerâvu rastorkâlo (Po); Raštorkâli smo se na svè strône svîta (ŽK); usp.* rastarkät

rastovôli(t) se, -tovôlin se – leći raširivši udove (*npr.* od umora): *Kô će sâd pôc bûdît ovè iz drûgega otòka ca sù se rastovôlîli na bãnak... (IN)*

rastrèst se, -trèsèn se – 1. rasuti se; 2. *fig.* ojačati tjelesno: *A kâ(d) son bokûn narèsa / u mladîca se rastèsa... (Pi)*

rastrübît, -trübîn – pronijeti glas, razglasiti: *Nemôj sâd ovò rastrübît ôkolo!*

rastumbät, -ôn – razvaliti: *Nôjprî cemo ovî zîd rastumbät (ŽK); usp.* tumbät

rastvorît (se), -tvörin (se) – rastvoriti (se): *Rastvorî je líbar i pòce štît nâ glos; Rastvorîla se ponîstra, pôj zatvòr vèselo!*

rasüşnet(i), -a(o), -o, *prid.* – rasušen: *Vàs je rasüşnet... ovî rasüşneti brôd; Svâ je rasüşneta... ovâ rasüşneto gajèta; Kojè rasüşneto drîvo!; usp.* raskonfešôn

rasüşnit se, -süşne se – osušiti se da se dijelovi odvoje: *Stôro gajèta se svâ rasüşnila na žlò.*

rasût (se), rāspen (se) – 1. rasuti na sve strane: *Pâlo je na tlèh i rasûlo se;* 2. rasplesti kosu: *Rastvorîla je kunkûn i rasûla vlòse.*

rasvanî(t) se, -svāne se – svanuti: *Vèc se bìlo rasvanîlo... (IN)*

rasvanûce, -a – osvit zore, svanuće; *usp.* zorâ, svîtonje

rasvîcot se, -svîce se – daniti se, svitati: *Dîga son se ka(d) se pòcelo rasvîcot.*

rasvîtlît (se), -svîtli (se) – 1. rasvijetliti: *Sâ(d) su lípo rasvîtlîli Rîvu;* 2. razdaniti se: *Bîlo se vèc lípo rasvîtlîlo...*

rašćarät, -ô (ved. *ris 'ciarar*) – razvedriti, razbistriti (se): *Raşćarâlo je pòsli nevère; usp.* razvedrî(t) se

rašćarövät, -ôjèn (ved. *ris 'ciarar*) – vedriti, bistriti (se): *Iz dôla nîkako kakò da raščarôjè (IN) - Sa zapada nekako kao da se vedri.*

rašentî(t) se, -în (tal. *rissentire*) – protresti se (od velikog rada, udarca...), osjećati posljedice

rašîrît (se), rašîrin (se) – raširiti (se): *Da mu nî rašîrîla nõge ne bì sâd bìla trûhla; Ca sî se rašîrîla po cîloj postèji, a dî cú jò leć!?*

rašît, -îjen – odšiti: *Ovî rukôv tukô rašît i prišît ga kakò i onî drûgi.*

raščkèta, -e (trs. *rascheta*) – alatka za struganje stare boje (plosno željezo naoštreno na dva kraja, jedan kraj je savi-
jen); *usp.*, bruškèta; (v. 1.2.5.)

rășpa, -e (ve. *raspa*) – 1. vrsta alata, turpija: *Tò mi vajò sàd finit sa rășpon*; (v. 1.2.5.); 2. vrsta plesa iz sredine 20. st.: *Rășpa se tòncola ùvik na istu melòdiju*; (v. 1.6.4.2.)

rašpât, -ôn (trs. *raspar*) – raditi *rășpon*

raštòrkât (se), v. **rastòrkât** (se)

rât, **rôt**,* *râta* – rt, *pûnta*; sastavni dio mnogih toponima, poput *Križni rât*; *Vodèni rôt*; (v. 1.2.1.3.)

ràuk(i), -a(o), -o, *prid.* (ve. *rauco*) – promukao, hrapava glasa: *Ràuk je, ne mòre vèc ni govorit.*

ravanèla, -e (ve. *ravanello*) – rotkvica (*Raphanus radricula*): *Nâmi su vèc iznikle ravanèle*; (v. 1.3.7.1.)

raviòli, -ih *m mn* (tal. *ravioli*) – tjestenina punjena mesom, sirom ili povrćem; (v. 1.3.11.2.); usp. *rafjòli*

ravnât (se), -ôn (se) – 1. ravnati neku površinu (*npr.* zemlju); *usp.* lišât; 2. ravnati se: *Nemòj se ravnât po njèmu!*

razadnît, -în – skinuti dno sa bačve; *supr.* *zadnît*

razaglòvît,* v. **razoglòvît**,*

razapêt, -zâpnen – razapeti: *I mène su itili razapêt na kríž, ma in nî uspiò!*

razaznât, -ôn – raspoznati, razaznati: *Bìlo se razdònìlo, mòglo se razaznât dî gâziš.*

razbit (se), -ijen (se) – razbiti (se): *Razbì je bròd na kòse; Razbìla mu se gajèta!*

razbivât, -ijèn – razbijati: *Pòce je razbivât svè òkolo sèbe...;*

- *razbivât armatûru* – kvariti planove, kvariti posao
- *razbivât glòvu* – previše razmišljati

razbivèn razbotunât, -èni; -a(o), -o, *prid.* – razbijen: *Razbivèn je ... razbivèni kaič; Razbivèna je ...razbivèno gajèta; razbivèno korìto; usp.* püknet

razbòjnik, -a – razbojnik: *Stòj atènto, òn ti je pròvi razbòjnik!*; *usp.* gånster; (v. 1.1.6.1.)

razbolì(t) se, -bòlin se – razboljeti se: *Razbolì son se na škòj, tukàlo je pòc u Fòr... (TM)*

razbotunât (se), -ôn (se) (prema ve. *sbotonar*) – otkopčati sva dugmeta, raskopčati se: *Nì ti potrièba razbotunât cìlu košuju, mòreš je isvúc priko glòvé!*; *Ca sî se tãko razbotunàla?!*

razbucât, -būcon – rastjerati: *Svè smo hi razbucãli u mãlo vrìmena!*

razbūdît (se), -būdin (se) – razbuditi (se): *Nemòj razbūdît sestrù!*; *Mòli mi se nî jòš razbūdî; usp.* razveljât

razdanivà(t) se, **razdanivot se**, -danijè se – svitati, razdaniti se: *...vèc se dobrò pòcelo razdanivot (FN); usp.* razdònì(t) se

razdìlît, -dìlin – razdijeliti: *Razdìlì je kàul na cetìri dìlã... (Cel.)*

razdònì(t) se, -dòni se – razdaniti se: *Razdònìlo se, tukò pòrtit!*; *usp.* razdanivà(t) se

razgãrcot, -en – razgrtati: *Nemòj razgãrcot onò ca son jò iskùpi!*; *usp.* gãrcot; *Ovì bròd lìpo razgãrcè mòre.*

razglòsît (se), -glòsin (se) – razglasiti (se): *Razglòsìla je...; Razglòsìlo se po kontròdi da je ostàla nosècã.*

razgorì(t) se, -gòri se – rasplamsati se, razgorjeti se: *Stãv vèce šùme da se ogònj bòje razgòri!*

rãzgovor, -a – razgovor: *Tò nì bì rãzgovor meju jednãkima i juđima dòbre vìre - tò je bìla tarmèja!*

razgovòrà(t) se, -govòron se – razgovarati se: *Bãrba je sa Taljòncima razgovòrò... (TM)*

razgranà(t) se, -ôn se – raširiti grane: *Ovã mãslina se lìpo razgranãla! (ŽK); usp.* rascinì(t) se

razgròdît, -gròdin – razgraditi: *Òn je razgròdì polovìcu od onèga ca mù je otàc ugròdì.*

razigrà(t) se, -igròn se – razigrati se: *Dicã su se razigrãla, dòcedu dòma svì pòtni; usp.* imborecã(t) se

razjãhot, -jãšen – sjahati: *Gònci bi òdma, prì nègo bi razjãholi sa žìvega... (IN)*

razjūšen(i), -a(o), -o, *prid.* – razljućen, razjaren, raspaljen: *Pròpja je razjūšen ovì ... razjūšeni pàs; Razjūšena je ovã... razjūšeno mãška; razjūšeno stvorènje; (v. 1.1.6.2.)*

razjūšît (se), -jūšin (se) – razljutiti (se), razjariti (se), raspaliti (se): *Razjūšì je òca tãko da ga je istūka kãišen; Tãko se je razjūšì da son se pristrãšila.*

razlìka, -e – razlika: *Kojã je diferènca izmeju gìre i očòkã - razlìka je, bomè, vèlika! (IN); usp.* diferènca

razlòtît, -lòtin – rastjerati: *Da hi nì kokošòr razlòtì, cìli çãp bi bì dòša u mrìžice!; (v. 1.1.6.4.)*

rāzma, rāžma, -e (tal. *rasma*) – gornji, završni obrub na drvenom brodu; (v. 1.4.2.)

razmëcot (se), -en (se) – razbacivati (se): *Razmëčen gnjôj po vârtlu; Razmëce se šôldima, nè znon kolïko će tò duràt i kô će imàt korìsti o(d) tèga.*

razmìcot (se), -mìcen (se) – razmicati (se): *Razmìce grône...; Òbloci nèbon se razmìcedu... (Po)*

razmīnīt, -mīnjon – *Razmīnīli smo indirice; sà(d) cemo pīsàt jedôn drùgemu.*

razmìstīt, -mìstin – postaviti na razna mjesta, razmjestiti: *Razmìstili su stolè za ucinīt fèštu.*

razmīščàt, -mīščon – razmještati: *Pòceli su razmīščàt stolè za mòc tòncot.*

razmōhà(t) se, -mōšen se – razmahati se: *Razjūšī se i razmōhō...; Jūgo se je razmohālo... !*

razmolàt (se), -ôn (se) (prema ve. *molar*) – odriješiti (se), popustiti stegnuto: *Nôjprī vajô razmolàt ovī konòp; Razmolô se gròp o(d) cìme.*

razmōrsīt, -mōrsin – razmrsiti: *Kakò si tò dīzo parangôl - kô će ga sàd razmōrsīt!; usp. dežgropàt, o(d)mōrsīt*

razmūtīt, -mūtīn – razmutiti: *Razmūtīš jôje sa mǎlo prošëka i cūkara... i tò ti je žbatočīn.*

rāzo, v. **rôzo**

razôc se, -zôša se – razići se: *Razôšli su se jòš lõni, òl' nīsī znāla?!; usp. rastāvit se*

razoglōvīt,* **razaglōvīt**,* -glōvin – skinuti òglōv s tegleće životinje

razôrmot, -on (v. *ôrmot*) – 1. demontirati, skinuti opremu (*npr.* broda); 2. *fig.* obeshrabriti: *Tò ti je tūgà i žālost, tò te razôρμο! (FN);*

- **razôrmot brôd** – skinuti opremu s broda

razrīdīt, -rīdin – razrijediti: *Tukāće razrīdīt mǎlo ovū pitūru.*

razumīt (se), -īn (se) – razumjeti (se): *...pòk nekà me razumī kakò kô hòce! (IN); Jesmò se razumīli!; usp. kapīt, intendīt*

razvārc, -vārcen – 1. razvrgnuti upleteno, sašiveno...; 2. raskinuti vezu

razvedrī(t) se, -vedrī se – razvedriti se: *Mǎlopri je pādola kīša, a vèc se razvedrīlo; usp. rašćaràt*

razveljāt (se), **ražvejāt** (se)* -ôn (se) (prema tal. *svegliare*) – razbuditi (se), osvijestiti (se), doći k sebi: *Nīkako ga nīsôn mòga ražvejāt; Škarpīna iz mrīže ispāla, ù more se razveljāla... (TM); uobič. razbūdīt (se); usp. rāstanfāt*

razverđīnāt,* v. **dezverđīnāt***

razverīnāt,* -ôn (prema ven. *inverinar*) – rasplesti uvoje (*verīne*) konopca

razveselīt (se), -veselīn (se) – 1. razveseliti koga: *Razveselī son stōru mǎteru...; 2. razveseliti se: Sôm na škôj... naložī son komīn, dobrò izī, mǎlo se razveselī (TM); ...razveselīli smo se i pòceli kantàt (FN)*

razvicjāt (se), -ôn (se) (prema tal. *viziare*) – razmaziti (se): *Razvicjāćeš dīcu āko in bùdeš pūščàt na vòju!; Ovà ti se mǎška razvicjāla, cèko da njoj donesësh na pjatīn; usp. raskokolà(t) se*

razvicjôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema tal. *viziare*) – razmažen: *Danàs su svà dicà razvicjōna!; (v. 1.1.6.1.)*

razvī(t) se, -ījen se – 1. napredovati, razviti se: *Razvī se je turīzam; 2. narasti, ojačati: Razvīla se je u šēsnu divnjīcu.*

razvodnīt, -vòdnin – dodati vodu: *Nemôj mi pūno razvodnīt, nekà bùde pòl i pòl!*

razvòdnjen(i), -a(o), -o, *prid.* – razvodnjen: *Pījemo razvòdnjeno vīnò, bomè bovòndu.*

razvōlīt, -vōlin – razvaliti što je bilo sagrađeno ili ugrađeno (*npr.* zid, vrata...): *razvōlīt vròta*

rāža, -e (ve. *rasa*) – plosnata morska riba s pjeskovitog dna (*Raja clavata*): *Jò vōlin rāžu lèšo; (v. 1.4.14.)*

ražanjòl,* v. **lāzanjūr**

ražvejāt (se),* v. **razveljāt** (se)

rebaltadûra,* -e (ve. *rebaltaura*) – nagla promjena vremena: *Noçàs bi mògla rebaltadûra!; uobič. škontradûra (v. 1.4.8.1.)*

rebaltāt (se),* -o (se) – prevrnuti (se), preokrenuti (se)

rebambīt, -īn (tal. *rimbambire*) – podjetinjiti u starosti, postati senilan: *Ôn je pròpja rebambī, i tò u ne pūno vrīmena!; usp. (i)žvampīt*

rebambīvāt, -ījèn (tal. *rimbambire*) – postajati djetinjast, senilan: *Stōri je pòce rebambīvāt!*

rebatajica, -e (ve. *(re)bataizza*) – manji valovi koji nastaju nakon što su veći valovi udarili o obalu: *Pasāće tō vèse-lo, tō je sōmo rebatajica!*; (v. 1.4.8.1.)

rebatina, -e (ved. *rebatin*) – zakovica: *Nekā ti mēštar stāvi tōte dvî rebatīne*.

rebatinke, -ih *ž mn* (prema ved. *rebatin*) – platnene hlače, traperice (s *rebatīnima* na sebi): *Glèdoli smo ko ìmo vèće rebatīni(h) po rebatīnkima*; (v. 1.1.7.1.)

rebatit, -in (ve. *rebater*) – odbiti (se): *Bòte su rebatīle ol krāja*.

rebativāt, -ījèn (ve. *rebater*) – odbijati (se): *Ovò sād bòte od vapôra rebatījèdu ol krāja*.

rebrò, lebrò,* -à – rebro: *Dobrò je prōša, drūgi pū(t) ću mu slomit rebrā*; (v. 1.1.4.1.)

rebumbāt,* -ôn (tal. *rimbombar*) – odzvoniti, odjeknuti

rebumbōvāt, -ōjèn,* (tal. *rimbombar*) – odzvanjati: *Perfīn da ti rebumbōjè ù glōvu nōjžèšći, o(d) Cīste srīdè barabôn ... (IN)* – Čak da ti odzvanja...; *usp. oldōvāt*

Recīnta,* -e (tal. *recinto* – ograđeni prostor) – dio obale u hvarskoj luci (sada pogranična zona); (v. 1.2.1.5.)

rèć, rēcen – reći; *usp. kōzāt*, govorīt;

- *Ca cē rèć?* – Kako to? Što to znači?

- *Cā tō hòće rèć?* – Što to znači?

- *Ca sè onò rèce...* – Što bi se reklo...

- *Hōmo rèć* – Recimo, pretpostavimo

- *Ma kō bi rèć!* – Tko bi rekao!

- *rèć svojū* – reći svoje mišljenje, zauzeti stav ili iznijeti zahtjev

- *rèć se kōmu* – potužiti se komu na koga: *Rèću ti se māteri*.

- *za rèć po dūšī, za rèć prāvo* – iskreno govoreći

rèć se, rēcen se – prokazati koga: *Rèću ti se māteri da si mi òdnila pūpu dōma*; *usp. akužāt*, špijāt

rećamāt, -ô (jul. *riciamar*) – ptičjim pjevom mamiti druge ptice na *oržolōndi*; (v. 1.5.1.5.)

rećamōvāt, -ōjè (jul. *riciamar*) – 1. mamiti ptice pjevom...; 2. *fig.* privlačiti djevojke, udvarati se: *Rećamōvālo se na svū šesnāste: skōciš mālō bōje na lāstu, na baluncīn, ucinīš prēgib...* (IN)

rećina, -e (ve. *recin*) – naušnica: *I jō son nosīla rećīne kal son bīla mlāja*; (v. 1.1.8.2.)

rećōm, rećāma (ve. *reciamo*) – ptica pjevica (ili umjetni zvuk) koja se koristi za privlačenje drugih ptica: *Postōji pēt rećāmih: gardelīn, frizulīn, lugarīn, faganēl i verdūn; Stāvit ūškuro, kakō rećāme prī oržolōnde (IN)*; (v. 1.5.2.2.)

rećūni, -ih *m mn* (prema ve. *recin*) – dječja zarazna bolest, zaušnjaci, *podūšnice*; (v. 1.1.5.1.)

redīkul, -a (tal. *ridicolo*) – 1. čudak, neobičan i smiješan čovjek; 2. neozbiljna situacija: *Nī vèć potrība od onēga redīkula i monōdih (Cel.)*; (v. 1.1.6.1.);

- *ćapāt u redīkul* – ismijavati: *Sā(d) su i njēga ćapāli u redīkul*.

redīna,* -e (ve. *redina*) – svjetleća mrežica na plinskoj svjetiljki (*feralu*): *Ne vajō ti ferōl, svā mu je redīna pocōrnīla (MC)*

rēdīt (se), rēdin (se) – 1. dovoditi (se) u red: *A èvo, rēdin kāmare, sūtra mi dohōdidu gōsti*; 2. pripremati (se): *Dōkle se je rēdīla rība...* (MJ)

reditāt,* -ôn (ve. *reditar*) – naslijediti, baštiniti; *uobič.* naslīdīt

reditōd,* -i *ž* (stven. *reditade*) – 1. nasljedstvo: *Donīće ti onā līpu reditōd u kùću*; 2. urod, dar Božji: *Līpi je reditōd Bōg provīdi ovēga godīšća*.

reditōra,* -e (ve. *reditariola*) – bogata nasljednica (koja nema braće), poželjna udavača; (v. 1.1.3.3.)

reditōšćina (pit,vis,bra), **reditōvšćina**, (bra; IN), -e (prema tal. *reddito*) – 1. naslijeđeno dobro: *Govōridu da deštri-gōjèn reditōvšćīnu (IN)*; 2. imanje stečeno ženidbom; *usp. pizdodērina*

redipèt, -a (tal. *reggipetto*) – grudnjak; *usp. korpèt*, buštīn; (v. 1.1.7.1.)

rèfa,* -e (prema ve. *refarse*) – osveta, uzvratna gesta

refā(t) se, -ôn se (ve. *refarse*) – ponoviti neku radnju radi nadoknade, osvete:

Ma se zatò refò na gùlaš (IN); usp. porefät
- *refä(t) se za svè mùke* – osvetiti se za sve muke, poteškoće

refòvà(t) se, -òjèn se (ve. *refarse*) – ponavljati neku radnju radi nadoknade, osvete

rèful, -a (ve. *refolo*) – nalet vjetra; (v. 1.4.8.1.);
- *na rèfule* – 1. u povremenim naletima; 2. *fig.* hirovito ponašanje neke osobe: *Ôn ti je tãki, cìli je na rèfule!*

refùžo, *pril.* (ve. *refuso*) – rasuto, neupakirano (roba, materijal...), rinfuza: *Ôn prodòjè vìnò refùžo.*

regalät,* -òn (tal. *regalare*) – darovati, pokloniti, nadariti koga čime; *uobič.* darovät

regäta, -e (ve. *regata*) – natjecanje na vodi (u jedrenju, veslanju, plivanju...); *usp.* naregät; (v. 1.4.5.1.);
- *cinìt regätu* – utrkivati se: *Hòmo cinìt regätu na pedesèt mètri(h) kräul!*

regatät, -òn (ve. *regatar*) – 1. žuriti, utrkivati se, kao u regati: *Ne regatòjte! (FN)*; 2. kotrljati se ubrzavajući se: *Iskrèn brìme i nekä regatò nìstarmo! (IN)*

regimènta, -e (njem. *Regiment*) – vojna jedinica; *fig.* brojna grupa: *Bìla hi je cìlo regimènta!;* (v. 1.6.2.1.)

regrüt, -a (njem. *Rekrut*) – novak u vojsci: *Regrüti su kantäli... (FJ)*

règula, -e (tal. *regola*) – pravilo, mjera; *usp.* užòncia;
- *imät règule* – držati se običaja, biti umjeren, pristojan: *Sa stòrin jüđima tukò imät règule!*
- *nì règule* – nema pravila: *Sväk sède dì hòce, nì règule (FN)*
- *priko règule* – preko mjere i običaja: *Svãka stvòr priko règule nì medicìna nègo òtrov! (FJ)*
- *stòro règula* – staro pravilo: *Ma nekä ùvik / u(s) stòre užònce / i stòro règula vrìdi! (Cel.)*

regulät (se), -òn (se) (ve. *regolar*) – 1. srediti: *Tukò mi pòc regulät otò u Ôpçinu;* 2. ponašati se prema redu, propisu: *Ma tukò znät i tãko se regulät (Cel.)*

rekamät, -òn (ve. *recamar*) – izvesti pomoću igle i konca; *usp.* rekòm

rekamòvät, -òjèn (ve. *recamar*) – vesti: *Cér non je pòcela rekamòvät dòtu.*

rekamòn(i), -a(o), -o *prid.* (prema ve. *recamar*) – izvezen: *Škòji mojì drògi, pùsti / o(d) pìne mòra rekamòni (Po)*

rekamòno, *pril.* (prema ve. *recamar*) – izvezeno

rekapität,* -òn (prema ve. *capitar*) – pojaviti se, ponovo se pojaviti: *Rekapitò je jütros; usp.* kapität

rekòm, rekäma (ve. *recamo*) – vezenje, vez, čipka; *usp.* rekamät

rekomandät,* -òn (tal. *raccomandare*) – preporučiti; *usp.* priporüçit

rekomandòno,* *prid.* (fr. *recommandé*) – preporučeno: *...rekomandòno pìsmo pùno bùlih (FJ)*

rekomandòvät,* -òjèn (tal. *raccomandare*) – 1. preporučivati koga komu; *usp.* priporüçivot; 2. slati pismo preporukom

rekrejät,* -òn (tal. *ricreare*) – oporaviti se, osvježiti se; razonoditi se; *Onì grèdù ònjitânto rekrejät(t) se u kumpanìju.*

rekuperät (se), -òn (se) (ve. *recuperar*) – oporaviti se, nadoknaditi, vratiti u prijašnje stanje: *Vajäce mi se rekuperät prì jemätve; Zvãli su se Rekùpera, bìlo hi je, ma vèc hi nì... a kò ce hi sàd rekuperät? (MC)*

rekuperòvät (se), -òjèn (se) (ve. *recuperar*) – oporavljati (se), vraćati (se) u prijašnje stanje

relikvija, -e (lat. *reliquiae*, tal. *reliquia*) – materijalni ostatak sveca ili svetoga predmeta, svetinja; (v. 1.6.1.2.)

relikvijòr, -òrà (tal. *reliquiario*) – urna pokaznica u kojoj se drže relikvije; *usp.* mostränca; (v. 1.6.1.2.)

relòj,* v. **leròj**

remancìna,* -e (tal. *ramanzina*) – ukor, prijekor (*npr.* roditelja djeci): *Mòga bi dòma çapät remancìnu (Cìma)*

remandèl, -èla (ve. *rimandelo*) – otpirač, lažni ključ, kalauz: *Otvòr otä vròta is remandèlon!;* (v. 1.2.5.)

remèdij, -a (ve. *remedio*) – lijek, pomoć; u *izr.* *Stvòr ucinjèna - remèdija nì!;* (v. 1.7.3.)

remèngo,* v. **aremèngo**,*

remèta, -e (ved. *remeta*) – pomoćnik u crkvi, crkvenjak, zvonar; *usp.* nônculo; (v. 1.6.1.5.)

remìta,* -e (lat. *eremita*) – pustinjač, eremit; (v. 1.6.1.5.)

remûnta,* -e (tal. *rimonta*) – ponovo montiranje, veliki popravak (*npr.* cipela)

remuntât,* -ôn (ve. *remontar*) – popraviti temeljito (*npr.* cipele)

remuntôvât,* -ôjèn (ve. *remontar*) – popravljati temeljito...

remûrcé, -a (ve. *remurcio*) – tegljenje broda; (v. 1.4.5.1.);

- *ćapât u remûrcé* – početi tegliti

remurcadûr,* -ûrà, **remurkêr**, -êrà (ve. *remurciador*, fr. *remorqueur*) – remorker; (v. 1.4.1.1.)

remurcât, **rimurcât**, -ôn (ve. *remorciar*) – prihvatiti i tegliti brod, *ćapât u remûrcé*; *Pod Fãbriku je brôd ca sù ga remurcãli sìnoc*.

rêndes,* -a (fr. *rendezvous*) – ljubavni sastanak: *Bîla je sìnoc s njîn na rêndes*; *usp.* randevù, puntamënat

rendît,* -în (ve. *render*) – vratiti, ustuknuti;

- *rendît nôse* – odstupiti, ustuknuti

rêndita,* -e (tal. *rendita*) – prihod: *Nî rêndite nïokle (IN)*

rêngen, -a (njem. *Röntgen*) – medicinski aparat, rendgen: *Bîla se sîlikot na rêngen*.

rèoplan,* v. **ãroplan**

rêp, *rêpã* – životinjski rep: *Põfina ispüzla pod rêp tovãru...(IN)*

reparât,* -ôn (tal. *riparare*) – 1. štítiti, zakloniti; *usp.* repôr; 2. dopuniti baril posoljene ribe: *Tukô reparât svè ovè barîle*; 3. popraviti: *Tukãce non reparât ovè škûre*; *uobič.* poprãvit

repecât,* -ôn (prema tal. *pezzo* – komad) – popraviti što: *Dõšlo je vrîme za crîkvu poprãvit, tukô grêde i kûpe promînit, repecât inkãrat... (TM)*; *uobič.* poprãvit

rèpete, *pril.* (ved. *repete*) – ponovno uzimanje hrane: *Vazmî rèpete!*

repetîcije, -ih *ž mn* (tal. *ripetizione*) – privatne pouke: *Ôn grê na repetîcije iz matemãtike*.

repetîrât, -îron (tal. *ripettere*) – pripremiti ponovo pušku za pucanj: *Cùlo se kakò je repetîrô pûšku*.

repetîvât, -îjèn (tal. *ripettere*) – ponavljati: *Cùjen ga kakò repetîjè pjèsmicu*.

repîca, -e, **repîc**, -a– repîc: *Repîci i nogîce su dobrî za tingulèt*; (v. 1.1.4.3.);

- *dîgnit (ćapât) repîcu* – postati samouvjeren

- *mõhût repîcon* – koketirati

repikèt, -a (prema tal. *ripetutamente?*) – ponovljena radnja; *cinît repikète* – jedriti u cik-cak: *Repikète naprãv, dõma dôjd, nemõj udrît u krõj! (TM)*; *Sa bûron u prõvu, bracêra je cinîla repikète... (IN)*

repôr, -a, **repòrat**,* -ta (tal. *riparo*) – zavjetrina: *Guštõmo tãko... u repôr na sùnce (IN)*; *Ondã je švorcô levãnat i tukãlo je pôc u repôr... (MJ)*; *Sèli smo svî òpeta u štîvu, u repòrat (FN)*;

- *stût u repôr* – biti u zavjetrini

reportât,* v. **raportât**,*

rèpot, *rèpo* – 1. bacati se stražnjim nogama (o magarcu, mulu, mazgi...), ritati se; 2. *fig.* ponašati se razulareno: *Ne rèpojte toliko po kòli! (ŽK)*

repožât,* **ripožât**,* -ôn (tal. *riposarsi*) – odmoriti se, počinuti: *Grên mãlo repožât*; *uobič.* počînit

rêst, *rêstèn* – rasti: *Svè rêstè, svè cvãte... (Po)*; *Nekã jarušîci rêstèdu!*

rešentî(t) se,* (tal. *risentire*) – protresti se (od velikog rada, udarca ...);

rešenjã(t) se, (tal. *rassegnare*) – pomiriti se sa sudbinom, rezignirati se: *Tukãlo mu se rešenjãt da drugacîje ne mòre bît*.

rešetò, -ã – veliko sito, rešeto: *izr. onò ca jè ostãlo u rešetò* – ono što vrijedi; (v. 1.2.4.2.)

rešpîr, -a (ve. *respiro*) – disanje, uzdah, zrak: *Ovõde nî rešpîra!* – Ovdje nema zraka!

rêšt, -a (ve. *resta*) – pletenica od češnjaka ili luka

reštèla,* -e (ve. *restelo*) – rešetka; *reštèle o(d) prižunã*

reštèle, -ih *ž mn*, **reštelòda**,* -e (ven. *restelada*) – rešetkasta ograda: *Na Arsenòl je bîla reštelòda o(d) darvã*.

rěšto,* rěsto,* -a (ve. *resto*) – ostatak;

- *i onò rěšto* – i sve ono drugo

rešupija,* resupija,* (vis), **rešepija,*** (pit) -e (ve. *ressipilia*) – vrsta kožne bolesti, ‘crveni vjetar’; (v. 1.1.5.1.);

reterät (se),* **retirät** (se),* **leterät** (se),* -ôn (se) (ve. *ritirar*) – povući (se), uzmicati, odstraniti: *Êee, da je tâko mòc leterät i ovè ‘komòrè’ u Fòr! (Cima); Retirò se je nõse... (AD); usp. odlìbit*

reterövät (se),* **retirövät** (se),* **leterövät** (se),* (ve. *ritirar*) – povlačiti (se), uzmicati

retirovônje,* reterônje,* -a (prema ve. *ritirar*) – uzmicanje: *Tukò se izboršät, tõte nì retirovônja! (IN)*

retòj, retāja *m* (ved. *retaiò*) – komadić drva, tkanine, metala... što ostane nakon obrade; *retāji* – otpaci: *Mògu vazèt ovè retāje darvā za ucinīt žerāvū?*

rèuma, reumātika, -e (tal. *reuma, reumatismo*) – reuma, bol u leđima: *šijātika i reumātika*

revät, rovät, -è – 1. revati: *Tovòr revè, a za ugòton hlipje;* 2. *fìg.* vikati, derati se: *Fermòjte već rovät pod ponìstru!*

revoltà(t) se, (ve. *revoltar*) – 1. okrenuti se od koga ili čega; *usp. voltà(t) se* 2. pobuniti se

revòlver,* v. rivòlver,*

rezërva, rizërva, -e (njem. *Reserve*, tal. *riserva*) – 1. pričuva; 2. vojni pričuveni kadar; 3. vojna vježba pričuvnog kadra: *Na stò je mùk – dõša mu je pòziv za pòc u rezèrvu!;* (v. 1.6.2.1.)

- *dignit u rizèrvu* – uzeti u pričuveni vojni kadar: *Òba sîna su mu bìla dîgneta u rizèrvu (IN)*

režentadûra,* -e (trs. *resentadura*) – voda u kojoj se što ispire: *Nì bõje režentadûre ca jè mòre! (IN)*

režentät (se), -ôn (se) (ve. *resentar*) – isprati (se): *Lancünè bi režentāla... (Cel.); Bì son se mālo režentät; usp. isplahnīt*

režentôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *resentar*) – ispran: *Jè ovà ròba dobrò režentòna?*

režentövät, -òjèn (ve. *resentar*) – ispirati: *A èvo, režentòjèn...*

režentovônje, -a (*hibr.* prema ve. *resentar*) – ispiranje rublja: *Tò je vodā o(d) režentovônja.*

rìba, -a – riba: *Svè je mǎnje rìbih ù more, svè se izlovìlo!*

rìbašcina, rìbaršcina -e – ribarenje: *Rìbašcina se ne mòre naucìt u dvò-trî godìšca!*

- *hodīt u rìbašcinu* – baviti se ribarstvom

rìbor, -a – rìbar: *Njèmu je otāc rìbor, a mèni težòk;* (v. 1.1.3.4.)

rìborski, -o, -o, *prid.* – ribarski: *na rìborski nòcîn; rìborsko famèja; rìborsko selò*

rìbot,* -on – ribariti: *I ondā ìšli na Pogorìla i tāmò su ovì rìboli... (MBS); uobič. hodīt na rìbe*

rìc, -i ž – riječ: *I tâko, rìc po rìc...; I sa rìcìma se mòre rānit cejadīna!;*

- *bīt od rìci* – držati svoje obećanje: *Òn je covìk od rìci.*

- *dāt rìc* – obećati: *Dò mi je rìc, i sāl mu vùrujen.*

- *dòc do rìci* – doći do riječi: *Nisòn mògla dòc do rìci!*

- *dòc do rìci(h)* – porječkatì se: *Dòšlo je do rìci(h) meju njìma!*

- *nìti rìci* – ni riječi: *Nì mi rèka nìti rìci!*

- *rèc dvì rìci* – reći što kratko (u prilog komu, u vidu prigovora i sl.): *Rècu mu jò dvì rìci, ne bõj se!*

rìca, -e (ven. *rizza*) – kovrča, uvojak kose; (v. 1.1.4.1.)

rìcast(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ven. *rizza*) – kovrčave kose: *Rìcast je ovì... rìcasti mladìc!; Rìcasta je ovā... rìcasto žènskica!; Kojè lìpo, rìcasto dītè!; usp. rùdast;* (v. 1.1.4.2.)

ricät, -ôn (tal. *rizzare, arrizzare*) – natezati konopcima; *usp. aricät*

ricèta, -e (ve. *riceta*) – recept (liječnički, kuharski): *Prikopjāla je ricètu... (IN)*

ricevûda,* ricevûta,* -e (tal. *ricevuta*) – priznanica: *Jesù ti dāli ricevûdu?*

rìcinus, -a (lat. *ricinus*) – ricinusovo ulje: 1. koji je kovrčav, kovrčave kose; 2. nadimak *Rìco*: *Tòni Rìco je bì pùno vèlik i jòk, kantò je bāsa, a bì je ānci i u film kakò glūmac.*

rìdak, rìtki; rìtkā, rìtko; rìtko, rìtko, *prid.* – 1. koji nije gust: *Pròpja je rìdak... ovì rìtki šùg; Pròpja je rìtkā... ovā rìtko jūhā; Pùno je rìtko... ovò rìtko ìcé; supr. gùst;* 2. koji nije čest; *usp. rìtko*

rîga, -e (tal. *riga*) – 1. crta, pruga: *rôba na rîge*; 2. pregib na nogavicama: *Vajô mi šumprešât gâce za ucinîť rîgu kakò Bôg zapovîdo*; 3. linija teksta: *Ovè dvî rîge ca sù u fôje... (IN)*; 4. razdjeljak kose: *Ôn se pletè na rîgu*.

rîga, -e (tal. *ruca*) – divlja salata koja se koristi i kao hrana za ptice *frizulîne*; (v. 1.5.3.5.); *usp.* rîkula

rîgavica, -e – bljuvanje, povraćanje: *Do Splîta je dobòta svâkega çapâla rîgavica*.

rigèta, -e (ve. *righeta*) – 1. metalna traka (najčešće pocinčana); 2. prugica na tkaninama: *vèšta na rigète*

rigolèto, -a (prema operi *Rigoletto*) – iron. povraćanje: *Ondà, jê bî rigolèto do Splîta ?*

rîgot, rîgon – povraćati: *Pòcela je rîgot òdma iza Pûnte Pelegrîna*; *usp.* izrîgot

rigvardôž(i), -a(o), * -o, *prid.* (tal. *riguardoso*) – obziran, pun poštovanja; *usp.* rišpetôž

rigvôrd, * -a (ve. *riguardo*) – poštovanje, obzir: *Tukô imât bokûn rigvôrda! (IN)*; *usp.* rišpèt

rîkât, rîce – način glasanja *mûlà* i *mazgê*: *Mûl rîce, a tovôr revè oli rovè*; *usp.* revât; (v. 1.5.1.5.)

rîkula, -e (ve. *rucola*) – salata sitnog lista i pikantnog okusa, *pitòmo rîga (Eruca sativa)*; *usp.* rîga; (v. 1.3.7.1.)

rîkverc, -a (njem. *rückwärts*) – natraške, unatrag: *vozît u rîkverc*; *Žvêlto se voltôj, i u rîkverc! (IN)*

rîlo, -a – pogrđan naziv za obraz; gubica; *usp.* obrôz, çûnka, mûžo; (v. 1.1.4.3.);

- *na sramotû rîla* – sramotno

- *petât dvî po rîlu* – pljusnuti koga

rimèdij, v. **remèdij**

rimodernât, * -ôn (tal. *rimodernare*) – osuvremeniti, obnoviti po modi: *Ma ca sè je ovò naše mîsto rimodernâlo! (FJ)*; *usp.* primodernât

rimurçât, v. **remurçât**

rinfôrc, **rinfôrac**, -ca (tal. *rinforzo*) – 1. ojačanje općenito; 2. ojačanje na vrhu trokutastoga jedra; (v. 1.4.3.)

rinforcât, **riforcât**, -ôn (tal. *rinforzare*) – 1. pojačati neki dio (*npr.* vrh jedra); 2. ojačati tjelesno; *usp.* radopjât

rinforcôvât, **riforcôvât**, -ôjèn (tal. *rinforzare*) – 1. pojačavati...; 2. ojačavati...

rîngišpil, -a (trs. *ringhespil*, od njem. *Ringenspiel*) – vrtuljak: *Åko si dèset pûti(h) okrîco rîngišpil ondà si zaslužî ucinîť jedôn đîr na sedèc*.

rîpa, -e – vrsta gomoljastog povrća, repa (*Brassica rapa*); *usp.* rodâkva; (v. 1.3.7.1.)

ripozât, **ripozâ(t) se**, -ôn (ve. *riposar*) – odmoriti se: *Grēmò se i mî mǎlo ripozât (FN)*; *usp.* odmorîť

rišpòšta, * v. **rišpòsta**, *

ristôr, * -a (tal. *ristoro*) – okrepa, krepka juha: *Otò vînò je... kakò ristôr (IN)*; *Ovâ jûhâ je kakò ristôr (IN)*

rîšč, -a (tal. *rischio*) – rizik: *...da snîg pâde... tôte nî vèlega rîšća (IN)*

rîščât, -ôn (ved. *ris'ciar*) – 1. riskirati (jednom): *Riščô son pôc na tarafêrmu i donîť gajètu hrônê... (IN)*; 2. pokušati, staviti na kocku (*npr.* u igri): *Åla, riščôj frânju u jônku!*

rîščôvât, -ôjèn (ved. *ris'ciar*) – riskirati (uzastopce): *Riščôjè èpeta, ma døkli mîsli ôn tâko?!*

rišpèt, -a (tal. *rispetto*) – poštovanje, obzir: *Ma jê ovò rišpèt prima jednêmu likôrû! (IN)*; *usp.* rigvôrd

rišpetât, -ôn (tal. *rispettare*) – cijeniti, (po)štovati: *Tukô rišpetât cejadîna... (IN)*; *usp.* poštovât, štimât

rišpetôž(i), -a(o), -o, *prid.* (tal. *rispettoso*) – smjieran, pun poštovanja: *Vâš mòli je rišpetôž prima starîjima*; *usp.* rigvardôž

rišpòšta, * **rišpòsta**, * -e (ve. *resposta*, tal. *risposta*) – odgovor, replika: *Dô mu je grûbu rišpòštu!*

rîtko, *pril./ ritkîje*, **rîde**, *komp.* – 1. rijetko: *Nemôj da bûde rîtko!*; *supr.* gûsto; *usp.* rîdak; 2. rijetko kada: *Rîtko kad ôn dôjde na Pjâcu*;

- *Svè finî u rîtko* – Sve se razvodni

rîva, -e (ve. *riva*) – izgrađena obala, pristanište za brodove: *Rîva* – naziv za glavnu obalu u Hvaru; (v. 1.2.1.4., 1.4.7.)

rišovler, * **revšovler**, * -a (trs. *rivolver*, ved. *revolver*) – revolver; *usp.* pištòla; (v. 1.6.2.2.)

rîz, rîza – 1. rezidba vinove loze; *usp.* rîzonje; (v. 1.2.6.1.); 2. urez;

- **nõžice od rîza** – škare za obrezivanje loze
- **rîz ol gužice** – sredina stražnjice; *usp.* zorîž

rizêrva, v. **rezêrva**,

rîzonje, -a – obrezivanje loze; *usp.* rîz

rîzot, rîžen – rezati; obrezivati lozu; *usp.* tajät

rîžentät, v. **režentät**

rîži, rîzi, -ih ž *mn* (ve. *riso*) – riža: *Stäv rûkovet rîži(h) u jûhu; Brujëť se mõre jîst sa rîzima, manîštron, oli pulênton;* (v. 1.3.7.2.)

rîži-bîži, -ih ž *mn* (ved. *risi e bisi*) – jelo od riže i graška; (v. 1.3.5.1.)

rîžõt, -a (tal. *risotto*) – jelo od riže s mesom, ribom, plodovima mora... (v. 1.3.5.1.)

- **cõrni rîžõt** – rižot s crnilom od sipe ili od lignje

rõba, -e (ve. *roba*) – 1. odjeća: *rõba od lavûra* – svakodnevna, radna odjeća; 2. rublje: *Nî vëć rõbe na sušilo...* (*Po*);

- 3. vrijednost, veličina, starost: *Onäko, rõba o(d) cetardesët gödišć* – ‘roba’ (ženska osoba) od četrdesetak godina

rõd, rõda *m* – 1. rodbina: *Mî smo, bomë, u rõdu*; 2. podrijetlo, loza: *Onî su svî težõškega rõda*; *usp.* porõd;

- **në znot ni rõd ni porõd** – ne znati odakle je netko došao

rõda¹, -e (ved. *roda*) – kotač; kotač kormila: *Tukõ promîñit rõdu ol karjõle* -... kotač na kolicima

rõda^{2,*}, -e (tal. *rada* – lučica) – sidrište na

- plutači (tako da se brod može okretati prema vjetru); (v. 1.4.7.)

rodākva, -e – vrsta povrća poput repe: *izr. Ni rîpa ni rodākva!*; *usp.* rîpa; (v. 1.3.7.1.)

rodëla, -e (tal. *rotella*) – nazubljeni kotačić za rezanje tijesta; *usp.* rodolët

rõdica, -e – rođakinja: *Onä je mëni drûgo rõdica*; *usp.* zermõna; (v. 1.1.3.1.);

- **parvõ rõdica** – kći roditeljeva brata ili sestre, prva sestrična
- **drûgo rõdica** – kći roditeljeva prvog bratića, kći roditeljeve prve sestrične

rodît (se), rõdin (se) – roditi (se): *Põsli dvõ sîna rodîla je cêr (IN); Õn se nî rodî u Fõr*; *usp.* rõjät;

- **rodî(t) se jucëra** – *fig.* biti neiskusn, naivan: *Nîsõn se ni jõ rodî jucëra!* – Nisam ni ja od jučer!
- **Ne rõdi mätî tâkega...** – Nema (više) takvoga...: *Tâkega lincîne ne rõdi mätî!*

rodîtej, -a – roditelj (otac ili majka); *usp.* stõri

rodolät, -õn – igrati se s kotačem; pokretati igračku s kotačićima: *Rodolät po Pjâci farfâlu trepetõjku...* (*Kru.*)

rodolët, -a (ve. *rodoletto*) – kotačić za rezanje tijesta: *Mätî je cinîla hrõštule sa rodolëton*; *usp.* rodëla, rõdul

rodõnca,* -e (ve. *radancia*) – okruglasto metalno oko na kraju užeta (za zatezanje bremena na magarcu), kutovima jedra (da se izbjegne poderotina) i sl.: *Zatëga je konõp priko rodõnce*; *usp.* pëkja

rõdul, -a, (tal. *rotolo*) – 1. nazubljeni kotačić za rezanje tijesta: *Tîsto se razvõjo... rõdulon se rîžedu ‘cvîti’ (Gst.);* *usp.* rodëla, rodolët; 2. valjak koji se okreće oko svoje osi

rõđak, -a – rođak: *Õn je mëni, bomë, parvî rõđak*; *usp.* zermõn; (v. 1.1.3.1.);

- **parvî rõđak** – sin roditeljeva brata ili sestre, prvi bratić
- **drûgi rõđak** – sin roditeljeva prvog bratića, sin roditeljeve prve sestrične

rõg, rõga; *mn.* rõgi – rog: *Kozä kojä nîmo rõge zovë se šüša*; (v. 1.1.4.3.);

- **rõg za svîcû** – izjalovljena očekivanja: *Obecõvâli su pûno tëga, a na kûnju rõg za svîcû!* (*Cel.*)
- **nabît rõge** – prevariti muža: *Bomë, õsin njëga, pjancîne, svî znâju da mu je nabîla rõge!*
- **petät rõge** – pokazati rogove (gesta prstima), najčešće iza leđa (znak omalovažavanja)
- **uvõlît kõme rõg za svîcû** – prevariti koga

rogacjûni,* -ih *m mn* (tal. *rogazioni*) – trodnevne molitve prije Spasova za dobre usjeve

rogät, rogäti; -a(o), -o, *prid.* – 1. koji ima rogove; 2. *fig.* jak, divlji, moćan: *Bõje ti se ne bõst sa rogätima!*

rogobõrit, -in – gundati, prepirati se: *Odotämo ništõ rogobõri (ŽK)*

rogüša, -e – 1. koza s rogovima; *usp.* šüša; 2. mali pedalj tj. udaljenost između vrhova ispruženih palca i kažiprsta;

usp. pèdaj; (v. 1.2.9.5.); 3. vrsta peciva s četiri roščića, božićni kolač; (v. 1.3.9.2.)

rogūši(t) se, -gūšin se – kostriješiti se: *Pogjē(j) ga ca sē rugūši - a ca sōn mu ucinī?; usp. kostrūšit*

rōj¹, rāja *m* – 1. raj nebeski: *Ako nēće ōn u rōj, ondā kō će!?*; 2. *fig.* mir, spokoj, ljepota, raj zemaljski: *Sāl son na škōj, māškima kantōn, tāmō je mōj rōj! (TM); (v. 1.6.1.4.);*

- **pōc u rōj sa svīma postolīma** – otići ravno u raj

rōj², rōja – roj pčela

rōjāt, (se), rōjo (se) – rađati (se): *Prī su ženē rojāle dōkli gōd su mōgle!; Covīk se rōjo, žīvē i odgōjo... (Po); usp. rodīt*

rōjen, rōjeni *i* rojēni, -a(o), -o, *prid.* – 1. koji se rodio, rođen: *Jō son rōjen u Fōr, a mojā sestřā je rōjena u Splīt; Dītē je rōjeno jucēra; 2. za pojačavanje: Ōn je mēni rōjeni (rojēni) brāt, a onā mi je rōjeno (rojēno) sestřā; Vīdi son ga rōjenin ocīma!*

rojēni dōn,* **rōjendōn**,* -a – rođendan: *Fōrski tejōtar lītōs feštō 400-ti rojēni dōn (Kru.); nov. rōđendan*

rojēnje, -a – rođenje; *usp. Porojēnje*

rōjnik, -a – kršteno preminulo dijete koje se nalazi u raju; *usp. anđelēt; (v. 1.6.1.5.)*

rokēl, rokēla (trs. *rochel*) – 1. kolotur za konac, špula; 2. kolotur u šivaćem stroju

rokēta¹, -e (ved. *rocheta*) – raketa (za noćnu iluminaciju): *Bīlo je za vīdit mijōr rokēti(h) svīh kolūri(h)!*

rokēta², -e (tal. *rocchetto*) – dio svećeničke odjeće (bijela čipkasta kratka košulja); (v. 1.6.1.2.)

rōm,* rāma (ve. *rame*) – bakar; *kacjōla od rāma* – zaimača od bakra; *usp. ramīna*

rōmb, -a (ve. *rombo*) – riba s pješčanog dna u obliku romba; oblic (*Rhombus maxim.*); (v. 1.4.14.)

romonīt, -ōni, **romorīt**, -ōri (tal. *rumoreggiare*) – rominjati, šumjeti uz jednoličan zvuk: *Ovā kiša romōni vēc cīlo jūtō; (v. 1.1.6.5.);*

- **nīti govōri nīti romōri** – potpuno šuti

rōngovo, **rōncovo** (ve. *rancido*) – užezeno (o hrani); (v. 1.3.8.2.)

ronīt, rōnin – 1. roniti s priborom za ronjenje: *Ronīli su na Margīnsku pūntu... (MJ); usp. nērot; 2. roniti suze: Pōcela je ronīt gōrke sūze...*

ronjāt,* -ōn (ve. *rognar*) – potihno brundati, prigovarati, mrmljati: *Svīt pūno ronjō na prōstorni plān... (Cel.); usp. broltulāt, marnjīt, romonīt; (v. 1.1.6.5.)*

rōplan,* *v. āroplan*

rosā, rosē – jutarnja rosa: *Dobōta je podnē, a jōš je rosā po liščū; (v. 1.4.8.1.)*

rōsāp, rōspa – rasulo: *Olkād vēj nī ōca, dōša je rōsāp u kūcu.*

rosīt, -ī – padati u obliku rose: *Pōcelo je rosīt, ma parī mi se da će slābo namocīt.*

rōso,* *nepr.* (ve. *rosso*) – crvenilo; samo u *izr.* poput: *rōso di sēra...; rōso di matīna...; (v. 1.2.10.)*

rōspōr, rōspōra – prorez na starinskim saknjama koji je vodio i džep

roščēra, **roštjēra**, **loštjēra**, **loščēra**, -e (ved. *rostiera*) – posuda za pečenje, lim: *Jānjetina specēna u roštjēru hotēla... (IN); (v. 1.3.2.2.)*

rōt, *v. rāt*

rōta, -e (ve. *rota*) – ruta, smjer plovidbe: *Bēbe daržī rōtu pu(d) Pelegrīna (FN);*

- **daržūt rōtu** – držati smjer

Rotōnda, **Rotōndola**, -e (tal. *rotondo* – okruglast, kružan) – javni prostor na zapadnoj obali Hvara polukružnog oblika: *Bīli smo ucinīt đīr do Rotōnde i nōse; Bī son na rīgīšpil na Rotōndolu (ŽK); (v. 1.2.1.4.)*

rōvan, rōvni, *ž* – visoravan: *Izmēju Vēlega Grōbja i Pojīcā je jednā rōvan na otōku (TK); (v. 1.2.1.1.)*

rōvan, rōvni; rōvnā, rōvno; rōvno, rōvno, *prid.* – ravan: *Rōvan je ovī... rōvni zīd; Rōvnā je ovā...rōvno zemjā; Rōvno je ovō ... rōvno selō!; usp. drēt, liš*

rovāt, *v. revāt*

rōvno, *pril./ ravnīje*, *komp.* – ravno/ravnije: *Ispālo je rōvno, da ravnīje ne mōre bīt!*

rôza, pril. (tal. *rosa*) – ružičaste boje: *Kä(d) son bëla mläja imäla son jednù vëštu rôza... (Man.);* (v. 1.2.10.)

rôzga, -e – trstika; (v. 1.4.9.1., 1.5.3.7.)

- **lovīt na rôzgu** – koristiti trstiku kao štap za ribolov s kraja

rôzo, râzo, prij. (ved. *raso*) – 1. tik uz: *Prôša je rôzo njëga; ...ostrižën rôzo kòže, šīša-goliša (IN);* 2. napunjen do vrha: *Napùni mu je žmùl rôzo varhä.*

rožâta, rožâda, -e (ve. *rosada*) – slastica od mlijeka, jaja i karameliziranog šećera koje se kuha na pari (*banja-marīja*), rožata; *usp. budīn;* (v. 1.3.9.2.)

rôžônj, rôžnja – 1. ražanj: *Dráž(j) e su mi sardële na rôžônj nëgo na gradële;* (v. 1.3.2.2.); 2. tanka *pûnta* na obali (*npr. Bibīca rôžônj* – toponim); (v. 1.4.8.2.)

rožulīn,* v. ružulīn,*

rubinët, -a (tal. *rubinetto*) – slavina: *Lakò je säd kad u sväku kùcu vodä grë na rubinët; usp. špīna;* (v. 1.2.3.2.)

rūcäk, rūcka – 1. jutarnji obrok koji se nosio težaku u polje; *usp. obīd, marënda;* (v. 1.3.4.2.); 2. *dīl* koji bi član ri-barske družine dobio za svoje potrebe

rūcät, rūcon – jesti *rūcäk*: *Natärgoli smo odövna pôk smo i rucäli prī vrīmena (IN); usp. obīdvot*

rucēj, rucējä – držak, ručka: *Stävili su grūdve snīga u izbatoćônu vārcinu bez rucējä (IN)*

rucica, -e – ručka na vratima; držak na posudama, alatima...: *Pükla mi je rucica o(d) pasùre; usp. rükä*

rūdast(i), -a(o), -o, prid. – kovrčav: *Pūno je rūdast... ovī rūdasti covīk; Pūno je rūdasta... .ovä rūdasto dīmjä; Kojë līpo, rūdasto dītë!; usp. rīcast*

rūdī(t) se, rūdi se – postajati crvenkast, rumen, poput neba u zoru; ruditi: *Lītnji dôn, gorä se rūdi... (Po)*

rufjôn,* -önä, rufjônka,* -e (ve. *rufian*) – svodnik/svodilja; spletkar

rügä(t) se, rügon se – rugati se komu: *Döša je döma i pläce da su mu se dicä rugäla u skūlu.* (v. 1.1.6.5.)

rügò, -ä – 1. ruglo, sramota; 2. osoba koja izaziva ruglo; *usp. rugobä;* (v. 1.1.6.1.)

rugobä, -ê – 1. ružnoća, 2. nakaza, rugoba: *Täke rugobë o(d) covīka jöš nīsôn vīdila!; usp. rügò*

rükä, rukê – 1. ruka; (v. 1.1.4.1.); 2. jedan namaz boje; 3. u *mn.*: rad: *Döšle su mi vëce rûke nëgo materijôl!;*

- **bīt na svojū rûku** – biti osebujan, neuobičajenih reakcija

- **bīt srītne rukê** – uspjeti zahvaljujući sreći

- **dät (ćapät) rûku tarcarülä** – skratiti jedro

- **dät dvī rûke** – nanijeti dva sloja boje

- **dät rûku** – pomoći u poslu, podizanju tereta i sl.

- **dät (parvû, drügu) rûku** – nanijeti (prvi, drugi) premaz boje

- **dät zôdnju rûku** – nanijeti završni premaz boje

- **dīgnit rûku na kôga** – nasrnuti, udariti koga

- **döbre rukê** – obilato: *Dô mu je döbre rukê...*

- **docëkot rašīrenih rûk** – srdačno dočekati

- **dôc kòme nã ruku** – učiniti komu uslugu

- **dôc pòd ruke** – naići na što ili na koga: *Ako mi döjde pòd ruke, islomī(t) ću ga!*

- **imät odrīšene rûke** – biti slobodan u postupcima

- **imät pūne rûke poslä** – imati mnogo posla

- **imät zlôtne rûke** – biti spretan u radu koji se obavlja rukama

- **ne grë mi za rükôn** – ne ide mi dobro

- **nī mi nã ruku** – nije mi pogodno, nije mi zgodno

- **pôc za rükôn** – uspjeti u nakani

- **rûku nã sārce** – govoreći iskreno

- **u jednū rûku /u drügu rûku:** *U jednū rûku dobrò je oväko, a u drügu rûku bëlo bi böje...*

- **u nīku rûku** – na neki način, gledajući drugačije: *U nīku rûku jöš je dobrò i ispälo!*

- **u nôjmānju rûku** – u najmanju ruku, barem: *...danäs bi te cëkola u nôjmānju rûku kancelarija (IN)*

- *vônka mi je rukê* – daleko mi je, izvan domašaja
 - *za parvù rûku* – za početak: *Èvo son dònì tvojîn tûcma mào pròsa i mišònce za parvù rûku (FN)*

rukavice, -ih *ž mn* – rukavice; *usp.* gvônte; (v. 1.1.8.1.)

rukôv, -kôvâ – rukav: *Ma vîš ovû: bez rukôv u procesjûn - i jòš mòše bedrîma! (IN)*

rukovà(t) se, -kùjen se – 1. rukovati se: *Pomîrîli su se i rukovâli*; 2. vjenčati se; *usp.* oženì(t) se

rûkovet, -i *ž* – količina koja stane u dva sklopljena dlana, pregršt: *Stàv rûkovet rîži(h), ma nè vèće o(d) tèga!*; *usp.* grampôda; (v. 1.3.13.)

rumbàt, -ôn (prema tal. *rompere*) – udarcem razvaliti, provaliti vrata: *Otvòr, rumbàću vròta!*

rumbèška,* v. **erumbèška**

rumbôvât, -ôjèn (prema tal. *rompere*) – udarcem razvaljivati...: *Bîli su vèc pòceli rumôvât vròta...*

rûme, -ta – *živo* riđe boje (konj, mul...)

rumên, rumèni; rumenâ, rumèno; rumenò, rumèno, *prid.* – rumen: *Rumên je u obràze... ovî rumèni mladîc; Rumènâ je u obràze... ovâ rumèno dîmjâ; Rumènò je u obràze... ovò rumèno dîtè*

rûnjov(i), -a(o), -o, *prid.* – obrastao dlakom, runjav: *Cûvoj me, Bòže, rûnjove ženê i covîka gòlega!*

rûsak, rûska (trs. *rusac*, od njem. *Rucken+Sack*) – naprtnjača: *Kâl se hodîlo u zbjêg perfîn su i dicâ imâla rûsak na škîna; usp.* bròcak; (v. 1.2.7.2.)

rûsît, rûsin – postajati rumen: *Pòcele su trîšnje rûsît.*

rûsvaj, -a (tur. *rûsvay*) – veliki metež, buka, lom: *Ucinî je rûsvaj po kûci; usp.* baraškôda, batibûj

rût, -a *m* (ve. *ruto*) – podrig: *Kojî lîpi rûti!*; *usp.* rutât

rûta, -e – vrsta ljekovite biljke, ruta (*Ruta graveolens*): *Rûta se mòre dodât u rakîju, ondâ je tò rakîja rûta;* (v. 1.5.3.3.)

rutât, -ôn (ve. *rutar*) – podrignuti se: *Cèkoj nekâ ti dîtè rutô pòsli sîse!*

rutôvât, -ôjèn (ve. *rutar*) – podrigivati se: *Ôn ùvik rutôjè pòsli obîda.*

ruvîna,* -e (ve. *rovina*) – ruševina, propadanje, šteta; *usp.* karampâna;
 - *ruvîna o(d) covîka* - upropašten čovjek

ruvinât (se), -ôn (se) ... (ve. *rovinar*) – oštetiti (se): *Ruvînô si stól o(d) tinèla, ubîće te mâtî!*; *Mòga se vàs ruvinât!* (IN)

ruvinôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *rovinar*) – oštećen; ozlijeđen: *Vàs je ruvinôn ovî... ruvinôni lîbar; Svâ je ruvinôna ovâ... ruvinôno tèka.*

ruvinôvât (se), -ôjèn (se) (ve. *rovinar*) – oštećivati (se): *Nemôj tâko, ruvinôjèš mobilju!*

ruzôrij, v. **ružôrij**

rûžina, rûžina, -e (trs. *ruzine*) – hrđa: *I motîka je ćapâla rûžinu!*
 - *ćapât rûžinu* – zahrđati
 - *tûc rûžinu / piketât rûžinu* – skidati hrđu tuckajući čekićem / posebnim čekićem *pikèton*

rûžinov(i), -a(o), -o, *prid.* (tal. *rugginoso*) – hrđavo: *Rûžinov je... ovî rûžinovi nôž; Rûžinova je... ovâ rûžinovo tèća; rûžinovo šîlo.*

rûžî(t) se, rûžin se – izazivati ruglo, blamirati se: *...ca cèdu se njânci pòc rûžît is ovîma... (IN); usp.* obrûžît

ružmarîn, -a (tal. *rosmarino*) – eterična biljka (*Rosmarinus officinalis*): *Vunjô po ružmarînu (Cel.); uobič.* zumrôd

ružôrij, ruzôrij, -a (tal. *rosario*) – skup molitvi uz kronicu: *Věj su pòceli molît ružôrje za dûše... (IN); ...meritô bi ôn i cîli ružôrij (Kru.);* (v. 1.6.1.3.)

ružôta kvasîna,* -e, -e (prema tal. *rosata* - ružina) – ocat (*kvasîna*) s ružinim laticama; (v. 1.3.8.1.)

ružulîn,* -a, **ružòlio**,* -a (ve. *rosolin*; tal. *rosolio*) – vrsta slatkog likera od ruža; (v. 1.3.10.2.)

- sabatína**,* -e (tal. *sabbatina*) – *fěšta* u povodu završetka poljskih radova (*npr.* berbe); *uobič.* kanôta; (v. 1.3.4.2.)
- sàbato inglěže**,* *npr.* (tal. *sabato inglese*) – neradna subota
- sābja**, -e – sablja; (v. 1.6.2.2.)
- sacūvāt**, sacūvon – sačuvati: *Tukālo bi sacūvāt ovī nāš gōvor, ově nāše rīci...; Bōg te sacūvo!; usp.* pohrōnīt
- sād, sà(d), sāl**,* *prij.* – sada: *I ca cěmo sād?; Sà(d) son dōša – Sāl son bī u njěga.*
- saginjot se**, -en se – saginjati se; (v. 1.1.6.4.)
- sagnì(t) se, sāgnen se, sōgnì(t) se, sōgnen se** – sagnuti se; *usp.* prīgnì(t) se; (v. 1.1.6.4.)
- sagnjīt**, sāgnjen – sagnjiti, istrunuti: *Umrīcěmo i sagnjīcěmo kakò i svī drūgi; Sagnjīlo je ovò drīvo; usp.* istrūhnit
- sagrišīt**, sagrišin – sagriješiti: *Ca smò Bōgu sagrišīli... (TM)*
- sāguma, šāguma**, -a ž (tal. *sagoma*) – model po kojemu se što radi, šablona
- sahnīt**, sāhnen – sušiti se, venuti: *Sād svī pomidōri sāhnedu s ovò vrućinē.*
- sāja**, -e, **sāje**, -ih ž *mn* (tur. *saye*) – čađa iz dimnjaka
- sajěta**,* **šajěta**,* -e (ve. *saeta*) – 1. strijela: *Tarcī (lefī, kurī) kakò sajěta; usp.* strīlā; 2. munja: *...liběrame de stā sajěta / Sānta Bārbara Beneděta! – ...sačuvaj nas od munje... (dio molitve); usp.* lōmp, trīsk
- sājla**, -e (njem. *Seil*) – čelično uže od tanke upredene žice: *Pūkla mi je sājla o(d) timūnā!*
- sāka**, -e, **šāka**, -e (tal. *sacca*) – ‘vreća’, dno ribarske mreže *trāte*; (v. 1.4.9.2.)
- sākat(i)**, -a(o), -o, *prid.* (tur. *sakat*) – koji je bez dijela ruke, sakat: *Ōn je sākāt na dēsnu rūku.*
- sakět**, -a (ve. *sacheto*) – vreća: *Tukò imāt sakět kolo pōsa za brāt māsline!; (v. 1.2.7.2.)*
- **sakět ciměnta** – vreća cementa; količina od 50 kg cementa: *Pōće tōte dēsēt sakēti(h) ciměnta.*
  - *Nī u njěga sakět ciměnta!* – Mršav je (nema ni pedeset kila)!
- sakětić**, -a (*hibr. dem.* prema ve. *sacheto*) – vrećica, obično platnena: *Iz sakětića vādidu omēndule... (IN)*
- sakraměnat** (tal. *sacramento*) – 1. sveti obred, sakrament (krštenje, pričest...): *...svīh sědan sakraměntih; 2. stvar ili osoba kojoj se ne spominje ime: Kojī mu je danās sakraměnat!?!; 3. leđne, sakralne kosti;*
- **čapāt po sakraměntu** – dobiti batine po križnom dijelu leđa
  - **čapāt u sakraměnat** – dobiti križobolju (zbog teška rada, nevremena, propuha...)
  - **dāt u sakraměnat** – istući koga
- sakramentāt**, -ōn (ven. *sacramentar*) – istući, izudarati po križnim kostima: *Mōli, sakramentāču te!*
- sakrēt(i)**, -a(o), -o, *prid.* (ve. *secreto*) – tajan: *Prōpja je sakrēt otī njīhov sakrēti sakrēt!*
- sakrēt**, -a (ve. *secreto*) – tajna: *Ma đī je tōte soldatěski sekrēt! (IN)*
- sakrēto, sekrēto**, *pril.* (ve. *secreto*) – potajno: *Vīdi son je u sakrēto; Poslācěmo ga u sekrēto...(Cel.); usp.* uškondōn
- sakrificij**, -a (tal. *sacrificio*) – žrtva, odricanje: *Stāvit starījega na škūle je đūpli sakrificij! (IN)*
- sakristīja**, -e (ve. *sacrestia*) – prostorija uz crkvu ili unutar nje: *Īša je u sakristīju...; (v. 1.6.1.1.)*
- sakrištōn**, -a (ve. *sacrestan*) – crkvenjak; *usp.* nōnculo, reměta
- sakrīt** (se), -ījen (se) – skriti (se): *Māti mu je sakrīla mudantīne; Dā mi je znāt đī se je sakrī!?!; (v. 1.1.6.4.)*
- sakrīvalo**, -a – dječja igra skrivača: *Hōmo se igrāt na sakrīvalo, jō ću kùkot!; (v. 1.6.5.2.)*
- sakrivāt** (se), -ījèn (se) – skrivati (se): *Ūvik mi ženā sakrivjě pīneze; Zōc se sakrivjěš?*
- sakrivēn**, sakrivěni; -a(o), -o, *prid.* – skriven: *Dobrò je sakrivēn ovī... sakrivěni libar; Dobrò je sakrivěna ovā... sakrivěno rećīna; Dobrò je sakrivěno... ovò cā išcěmo.*
- sakrivěno, sakrivenò**, *pril.* – skriveno: *Dobrò je sakrivěno, ne mōre se nōc līpo da išcēs ūru vrīmena!*

sakûn, sakûnà (tal. *saccone*) – velika vreća koja se koristila pri berbi lavande ili ružmarina

sàkum-pàkum,* **càkum-pàkum**,* **sàkumpakum**, *izr.* (trs. *sacumpac*, od njem. *mit Sack und Pack*) – ‘sa svim svojim stvarima’ (pokupiti se, raščistiti)

sàl,* v. **sàd**

sàlam, sòlma (ve. *salmo*) – vrsta obrednog pjeva u crkvi, hvalospjev, psalam; (v. 1.6.1.3.);

- *kantät sòlme Davìdove* – otezati u govoru

salamâra,* v. **šalamâra**,*

Salamûn, -ûnà – židovski vladar Salamon; sinonim pameti i mudrosti; (v. 1.6.1.5.)

salamûra, -e (ve. *salamora*) – 1. zasoljena voda za konzerviranje namirnica, rasol; 2. sok od usoljenih srdela; *usp.* šalamâra

salbûn, v. **sarbûn**

salbuncîn, -a (ve. *sabioncin*) – sitni pijesak koji se koristio za čišćenje metalnih predmeta, posebno kuhinjskih

salbunôda, -e (prema ve. *vale sabiona*) – mjesto s pijeskom, pješćana plaža: *U Fôr nî salbunôde, ma na Palmižônu ši!*; *usp.* sarbûn

salîtra, **šalîtra**,* -e (tal. *salnitro*) – vrsta umjetnog gnojiva, kalijev nitrat

salîž, -a (ve. *saliso*) – kameni pločnik: *Ovî ca su dôšli u Fôr sa dèset pârsti(h) na gotôv salîž... (AD)*;

- *dôc na gotôv salîž* – doći na gotovo

salizât, -ôn (ve. *salisar*) – postaviti kamene ploče, popločati; *usp.* posalizât

sâlo, -a – masno tkivo kod čovjeka ili životinje, salo; (v. 1.1.4.1.)

salôm, salâma *m* (tal. *salame*) – suhomesnati proizvod, salama: *Izî son dvî fète salâma i bokûn krûha*; (v. 1.3.6.2.)

salôta, -e (ve. *salata*) – salata: *A bomè, us pecèno grê i salôta!*; (v. 1.3.7.1.)

salpât, -ôn (ve. *salpar*) – dignuti sidro iz mora; (v. 1.4.5.1.): *Sâlpa (sîdro)!*; (v. 1.4.5.2.); *supr.* surgât

salpôra, -e – mreža za lov na salpe: *Sa salpôron se lœvi po rôžnjîma, u zînsko dôba, kad nî marète*; *usp.* sôlpa, trâmata; (v. 1.4.9.2.)

salpûša, **salpûšica**, -e – nedorasla riba salpa: *U vôršu je bilo ništò salpûšicîh i šparîcîh*; *usp.* sôlpa

sâlta! *uzv.* (prema ve. *saltar*) – skoči! iskoči!; (v. 1.4.5.2.)

saltomortâle, -a (tal. *salto mortale*) – ‘smrtni skok’; teži način skakanja u gimnastici ili kod skokova u vodu: *Ka(d) bi ôn vjèžba na prècu ùvik bi finî sa jednîn saltomortâle!*

salutîrât,* -îron (njem. *salutieren*) – vojnički pozdravljati, salutirati: *Jesî se naucî salutîrât?*

salvâdigo,* **šalvâdigo*** -a (ve. *salvadego*) – divljak (povik nestašnom djetetu); *usp.* maškalcûn; (v. 1.1.6.1.);

- *Salvâdigo!* – Divljaku jedan!

salvât (se),* **šalvât** (se),* -ôn (se) (ve. *salvar*) – spasiti (se), izbaviti (se), očuvati (se), skloniti (se): *Salvâli su mu brôd*; *uobič.* (i)spôsît (se)

samaštrât, -ôn (ve. *salmistrar*) – 1. posoliti, staviti u pac meso, ribu; *usp.* potrûsît: *Dâ joj je samaštrât jazîk, môgla bi se naîst cîlo regimènta! (FJ)*; *gîre samaštrône*. 2. *fig.* uništiti, satrti, smrviti, zgnječiti: *Åko ga çapôn, samaštrâcu ga!*

samaštrôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *salmistrar*) – posoljen i sušen (riba, meso); *samaštrôni jazîk, samaštrôno rîba*; *usp.* potrûšen

samaštrôno, *pril.* (prema ve. *salmistrar*) – posoljeno i sušeno (riba, meso), *potrûšeno*: *...a samaštrônega mi nî dô ni ovoîiko, ni frêgulice! (IN)*; (v. 1.3.4.1.)

samaštrôvât, -ôjèn (ve. *salmistrar*) – soliti, stavljati u pac; *fig.* mrviti, gnječiti

samcât(i), -âta(o), -âto, *prid.* – samo u *izr.* *sôm samcât*: *Sâl kal mu je ženà umôrla, ostô je sôm samcât*; *Žîvè sômà samcâta...*; *usp.* sôm

samîca, -e – 1. riba koja se nađe sama premda obično živi u jatuu; 2. ženka hobotnice puna sjemena koja živi nepomično u stijeni.

samlît, samèjen – samljeti: *Òdnili su izmlòcenu šenïcu dõma za je opõhät i samlît u žõrna... (IN); usp. farät samlivèn, -èni; -a(o), -o, prid. – samljeven*

sāmotok,* -a – ulje koje se samo ocijedi iz smjese maslina; *uobič. pajvèno ûje*

samrît, sāmre – izgubiti na živosti, na jačini: *Kapùlu šufigàt..., a ka(d) sāmre ulît pôl žmùlà bìlega vīnà (Kru.); Ovò jùgo nìkako da sāmre!*

sāncel,* -a (prema njem. *Schanze?* – šanac) – vrsta dječje igre, ‘logori’ u grmlju, ‘utvrde’: *Hodìlo se u šùmïcu igrät na sāncële. U sāncel bi se ùvik nõšlo i ništò spīze...(IN)*

sāndole (sm), -ih *ž mn* (tal. *sandoli*) – sandale: *Prì su se nosìle sāndole ol kurāma, a sà(d) se nõsidu ‘japānke’; (v. 1.1.7.3.)*

sandolīna,* -e (tal. *sandolino*) – manji i uži brodić za razonodu, sandolina: *Prì se sa sandolīnon vozìlo po Bānju; usp. gōndula*

Sanitòd,* -i *ž* (stven. *sanidade*) – dio obale u hvarskoj luci gdje je nekad bila Lučka kapetanija sa Sanitetom: *Dì je sād Vèli đardīn, tõe je prì bila Sanitòd i Kapitanīja; (v. 1.2.1.5.)*

sansīr,* -īrà (ve. *sanser*) – posrednik (za prodaju vina, udaju...): *Na trabākulu je cèko sansīr... (IN)*

santīne, -ih *ž mn* (trs. *santine*) – dno broda u kojemu se skuplja voda, pokriveno *pajòlima*; kaljuža; (v. 1.4.2.)

sānto/sānta (ve. *santo/santa*) – sveti/sveta – u izrazima, kletvama poput: *Sānto Dìo! Sānta Madõna! A nīšta, sānta pacjēnca, cīn kùco i stõj tõe ù teplo! (v. 3.4.)*

santòća, v. **šantòća**

santorīn, v. **šantorīn**

Sāntus, -a *m* (lat. *Sanctus*, ve. *Santus*) – dio mise, Sanctus: *...klèknedu na Sāntus mīse o(d) dèvet (IN); (v. 1.6.1.3.)*

sanjāvac, sanjòvca – pospanost: *Čapò ga je sanjāvac (IN)*

sanjīv, sanjīvi, -a(o), -o, *prid.* – pospan, snen: *Pròpja je sanjīv... ovì sanjīvi težòk; Pròpja je sanjīva... ovà sanjīvo težacìca; Stāv spät ovò sanjīvo dītè; usp. drīman, pòspon*

sapêt, sāpnen – 1. sapeti prednje noge tovarnoj životinji (*mùlù, tovāru...*); 2. pritegnuti: *Kad je barbirùša sāpela Bõnicu hàubon za katrīdu... (IN)*

sāpet(i), -a(o), -o, *prid.* – sputanih prednjih nogu (o tovarnoj životinji): *Jê tovòr dobrò sāpet?*

sapùn, -ūnà, *m* (tal. *sapone*) – sapun: *Prì nì bìlo pūno sapūnà pòk se ròba lušijāla.*

sapunjāca, -e (prema tal. *sapone*) – sapunica: *Režentòj dobrò otò sapunjāce!*

sarbèž, -a – svrbež; *usp. sròb; cèšonje*

sarbīt, -ī – svrbjeti: *Bugònci sarbīdù kakò svì vròzi (IN)*

sarbùn, **salbùn**,* -ūnà, *m* (ve. *sabion*) – pijesak, pržina: *Stāv trī sīca sarbūnà i sīc cimēnta.*

satisfacjùn,* **satišfacjùn**,* -ūni, *ž* (ve. *sodisfazion*) – zadovoljstvo, zadovoljština

satisfāt (se),* **satišfāt** (se),* -òn (se) (ve. *sodisfar*) – zadovoljiti (se); utažiti želju; *usp. kuntentät*

saträt, sātren – satrti; *usp. trät*

savûr, -a (ved. *savor*) – način pripreme jela na kiselo: *...sardèle u savûr; (v. 1.3.4.1.);*

- **stāvīt u savûr** – marinirati

savùra, -e (tal. *savorra*) – 1. šljunak; manje kamenje: *Tò nì sarbùn, tò je savùra - o(d) tèga nì korīsti!; (v. 1.2.2.);*
2. balast zbog stabilnosti broda (najčešće u obliku šljunka, pržine i sl.)

saznät, saznôn – saznati: *Mòrete saznät cõgòd obo Arsenòlù... (Kru.)*

sazrīt, sazrije – postati zreo, sazreti: *Nì jemätve prì nègo gròžje sazrije!*

sèbice, sve **sèbice**, v. **zasèbice**

sèdan /sedavnāste, sedavnādeste*/ sedandesēt – brojevi: sedam/sedamnaest/sedamdeset; *usp. sète*

sedīt, -īn – sjediti: *...a kakò je dõsta nõs sedìlo oko stolà... (Cel.)*

sedīvot, sedījen – sjediti dulje: *Barba Pròšpe je sedīvo na katrīgi... (Cel.)*

sedlò, -à – sedlo; *dijelovi sedla*: lūki, òglov, pòfina, poplòvcina, poprùg; (v. 1.5.1.1.)

sèdmi /sedavnēsti, sedavnādesti*/ sedandesēti – redni brojevi: sedmi/sedamnaesti/sedamdeseti

sedûta,* v. **šedûta**,*

sègvito,* v. **šègvito**,*

sèkar, sèkra – mužev otac, svekar; (v. 1.1.3.1.)

sekārva, -e – muževa majka, svekrva; (v. 1.1.3.1.)

sekondät, **šekondät**,* -ôn (tal. *secondare*, njem. *sekundieren*) – 1. podržati, poduprijeti; 2. pjevati drugi glas; *uobič.* ćapät drùgega

sekondövät, -öjèn, **šekondīrot**,* -īron (tal. *secondare*, njem. *sekundieren*) – 1. podržavati, podupirati: *Töma šekondīro Francěškota (IN)*; 2. pjevati drugi glas

sekôndo,* **šekôndo**,* *pril.* (tal. *secondo*) – 1. drugi po redu; *uobič.* drùgi; 2. drugi muški glas (o pjevanju);
- *Ćapa sekôndo! Ćapa drùgega!* – Pjevaj drugi glas!

sekrêt/sekrêto, v. **sakrêt/sakrêto**

sekretâr,* -a (fr. *secrétaire*) – čelnik partijske organizacije (na svim razinama), utjecajna politička ličnost od 1945. –1990.: *Nî bîla môlo stvôr bît sekretâr u onö vrîme, sväk te je slùšo!*

sèkul,* -a (ve. *secolo*) – stoljeće, vijek: *Bîlo je tò pasônega sèkula, pod Āustrijon*; *uobič.* vîk; (v. 1.2.8.5.)

sekünd, -a *m* (njem. *Sekunde*) – trenutak, hip: *Bî je ovöde ìmo sekünd*; *Cěkoj sekünd!*; *usp.* momènat, çäs

sekvèstar,* **sakvèstar**,* -tra (tal. *sequestro*) – zapljena, privremeno oduzimanje: *Dìdetu su bîli svè stävili pod sekvèstar, i kùću i mobîlju!*

sekvesträt,* **sekvešträt**,* -ôn (tal. *sequestrare*) – zaplijeniti, staviti ‘*pol sekvèstar*’; *usp.* pinjurät

sèlen, -a (ve. *seleno*) – vrsta povrća, celer (*Apium nodiflorum*): *Ako nîmoš petrusîmula mòreš stävit grancìcu sèlena!*; (v. 1.3.8.1.)

selì(t) se, sèlin se – seliti se

selö, -ä – selo: *Ōn nî is Förä, òn je göre i(s) selä.*

sèljani, -a – stanovnik sela, seljanin

seljanika,* -e – *pogrdno*: seljak, seljakinja: *Bîle su, bomè, seljanike jednä i drùgo (IN)*

sêmplíce,* v. **šêmplíce**,*

sêmpre,* **šêmpre**,* *pril.* (ve. *sempre*) – uvijek, stalno; u izrazima poput: *sêmpre stèso* – uvijek isto; *semprevërde* – zimzelen; *Do sà(d) son se šêmpre daržô tège... (Cel.)*; *uobič.* ùvik

semprevërde,* v. **šemprevërde**,*

sênca,* *prij.* (ve. *senza*) – bez; samo u izrazima poput:

- *sênca bâda* – bez pozdrava pri mimoilaženju

- *sênca škêrci* (tal. *senza scherzi*) – bez šale

Sênsa,* -e (ve. *Sensa*) – Spasovo, *Uzašãšće*; (v. 1.6.1.6.)

sentimènat, sentimènta (tal. *sentimento*) – nježan osjećaj: *Ćapãla ga je na sentimènat, usp.* prisentimènat

senzacjûn,* **šenžacjûn**,* -ünä, *m/* -üni, *ž* (tal. *sensazione*) – senzacija, izvanredan događaj: *Tö je bî prövi senzacjûn!*; *Tö je bîla prövo šenžacjûn, nîko nî vîrovo!*

sènj, **šènj**, -a (ve. *segno*) – znak, oznaka, znamenje; *usp.* sinjöl, bilîg

senjät, v. **sinjät**

sènjo di Salamûn,* -a, -, -, (ve. *segno*) – Salomonova zvijezda; znak hebrejske šestokrake zvijezde

senjôn, v. **šenjôn**,*

separät (se),* -ôn (se) (tal. *separare*) – odvojiti (se), rastaviti (se); *uobič.* rastäviti

serenâda, -e (ve. *serenada*) – pjevanje djevojci pod prozorom, serenada: *Bîli su u serenâdu... (FJ)*

serenâža, **serenâza**, -e (prema tal. *serrare+naso* ?= začepiti nos) – zagnjurivanje koga u more iz zabave: *Pèta joj jöš dvî, trî, serenâze! (IN)*

serpentîna, -e (ve. *serpentina*) – 1. vijugava cesta; 2. vijugava cijev u aparatu za destilaciju

serpentîn -a, *m*, **serpentîna**, -e, *ž*, (ve. *serpentina*) – 1. vijugava cesta; 2. vijugava cijev u aparatu za destilaciju

sèst, sèden – sjesti: *Nì udrì dvì bòte, vèc se zapìhò i sè nã zemju... (IN); Sèd mǎlo!*; (v. 1.1.6.4.)

sestrà, -ê – sestra: *Onà mu je sestrà, a òn je o(d) sestrê mùž;* (v. 1.1.3.1.)

setêmbar, **šetêmbar**, -a (tal. *settembre*) –rujan: *Jednêga jùtra krâjen setêmbra... (FJ); uobič. devèti mîsec;* (v. 1.2.8.3.)

setemôna, v. **šetemôna**

sezôna, -e (fr. *saison*) – nov. turistička sezona: *Ca tì se parì, kakòva će bìt ovà sezôna?; usp. štajûn*

sfaràt,* v. **isfaràt**,*

sforcà(t) se, **šforcà(t) se**, -ôn – 1. napregnuti se; 2. ojačati, pojačati: *Vîtar je sforcô (FN); usp. forcât*

sforcōvâ(t) se, **šforcōvâ(t) se**, -ōjèn se (ve. *sforzar*) – naprezati se, dati sve od sebe: *Nemôj se sforcōvât priko mîre!;* *usp. forcōvât*

sîc, -a m (ve. *secio*) – metalna (sada uglavnom plastična) posuda za vodu, nosi se u jednoj ruci, vjedro: *Donês sîc vodê!;* (v. 1.3.1.)

sîc, sîcèn – sjeći: *sîc na fête* – rezati na kriške, komade: *Nemôj veç sîc krùh, osûšîce se!;* *usp.*

sîcic, -a (prema ve. *secio*) – posuda za blagoslovljenu vodu u crkvama; *usp. ampulîna*

sîdrit, sîdri – sidriti: *Stôri Môrko sîdri gajêtu... (IN); usp. armižât, surgât*

sîdro, -a (gr. *sideros*) – sidro manjega broda; *usp. ônkara;* (v. 1.4.3.)

sîdrûn, -ûnâ – igrač u vaterpolu koji se ‘usidri’ pred golom protivnika; (v. 1.6.5.5.)

sigûr(i), -a(o), -o, *prid.* (ve. *sicuro*) – siguran: *Ne mòre covîk ùvik bìt sigûr koľiko će çapât!*

sigurèca, **šigurèca**, -e (tal. *sicurezza*) – 1. sigurnost, predostrožnost: *Za sigurècu svâku çapô je rûku tarcarûlâ;* 2. sigurnosna igla, ziherica: *Nêçeš mòc uvûc lâstik be(s) šigurèce;* (v. 1.2.4.2.)

sigûro, *pril./ sigurîje*, *komp.* (ve. *sicuro*) – sigurno, pouzdano: *Tò ti je sigûro bìt ôn!;* *Sigurîje ti je pôc tâmo po dnèvu.*

sîha,* v. **psîha**

sîjot, sîjen – posipati sjeme, sijati: *Tukâlo je šenîcu sîjot...*

sîka, -e (ve. *seca*) – 1. greben uz more: *Kakò dicà po sîkima smo bosî skokâli, nîsmò nõge ruvinâli (TM);* 2. greben pod morem, hrid; *usp. kòsa, oplòvac;* (v. 1.4.8.2.)

sîkîra, -e – sjekira: *Lîpo in je pãla sîkîra u mêd! (IN);* (v. 1.2.5.)

sîkîrica, -e – 1. sjekirica; (v. 1.2.5.); 2. vrsta grahorice, *jãri grãh*, čiji plod ima oblik sjekire; (v. 1.3.7.2.)

sîlêncij,* -a (ve. *silenzio*) – tišina, muk

sîme, -na – sjeme; (v. 1.5.3.8.);

- *Sîme ne pãdo dalekò o(d) stablã* – ljudske su osobine nasljedne

- *ostât za sîme* – nadživjeti sve: *A cà òn mîsli ostât za sîme!?*

sîmedikôn, -kãna (tal. *seme di canna*) – konopljino sjeme (hrana za ptice); *usp. kãna;* (v. 1.5.2.2.)

sîmpãtik(i), -a(o), -o, *prid.* (tal. *simpatico*) – simpatičan: *Krûto mi je sîmpãtik (IN); Onà je sîmpãtiko dîmjã; Kojè sîmpãtiko dîtè!;* (v. 1.1.6.1.); *supr. antipãtik*

sîn, -a – sin: *Jucêra in je îša sîn u vòjsku; Nemôj, sînko, grûbo govorît sa nõnon!*

sîncêro,* **sîncijêro**,* (ve. *sincero*) – prirodno, nepatvoreno, pravo: *U njèga ti je vînò sîncêro; uobič. pròvo*

sînoç, **sînoçka**,* *pril.* – večer prije, sinoç: *Dicà su se sînoçka igràli tâmo na sakrîvalo (IN)*

sînjât, **senjât**, **šenjât**, -ôn (ve. *segnar*) – 1. označiti: *Sînjôj dãsku za osîc!;* 2. uočiti, zapamtiti: *Onû çelèstu son jò parvî vîdi, šenjô son je dobrò, i nekã mi se nîko ne intrigòjè! (IN)*

sînji, *prid.* – sivoplav, pepeljast ;

- *sînje môre* – 1. česta boja otvorenog mora; 2. širok, beskrajan (o moru)

sînjôl, **senjôl**, **šinjôl**, -ôlã (tal. *segnale*) – znak, oznaka, signal: *Sînjôl od mrîže, parangòlã...; Pariçô son kalûme i senjôlè (FN); usp. sènj;* (v. 1.4.9.1.);

- **cinīt (dōvāt) sinjōlē** – davati signale: *Lētrika je vēc bīla ucinīla šinjōl...* (IN) – Već je bio dan znak strujom (da će uskoro nestati svjetla)

sinjōn, v. šenjōn

sīpa, -e (ve. *sepa*) – morski glavonožac (*Sepia officinalis*); (v. 1.4.15.)

sīpī(t) se, * sīpin se – buniti se, ljutiti se na nekoga, obrecivati se: *Ca sē vēc toliko sīpiš nō me?* (ŽK)

sīr, sīri; sīrā, sīro; sīro, sīro; *prid.* – sijed: *Vās je sīr ovī... sīri covīk; Svā mu je sīrā njegōva... sīro glōvā; Prōpja je sīro... ovō sīro stvorēnje;* (v. 1.1.4.2.)

sīrišće, -a *sr* – kiselo mlijeko kao kvas za pravljenje sira

sīrīt, sīrin – postajati sijed: *Kakō tō - apēna si se oženī, a vēj si pōce sīrīt!?*; *usp. osīrīt*

sīrnica, -e – uskrсни kolač od brašna i jaja; pinca; (v. 1.3.9.2.)

sīro, *pril.* – sive, sijede boje; *usp. cēnere;* (v. 1.2.10.)

siromāh, -āha – siromašno čeljade: *Siromāh bi bī iša u šūmu za dognāt brimcīce sūhega...* (IN); *usp. glōde, pōvero;* (v. 1.1.3.3.)

siromāšica, -e – siromašna žena: *Onā ti žīvē sōmā, kakō prōvo siromāšica;* (v. 1.1.3.3.)

sīsa, -e – dojka, sisa; *usp. mūja;*

- **dāt sīsu** – podojiti dijete: *Tukō mi dāt mōlemu sīsu, pōce je plākot!*

sīse, sīsih – grudi, dojke žene: *Līpe su (n)joj sīse narēsle, ovōj dimjīci!;* (v. 1.1.4.1.)

sīskot, **šīškot**, -on – 1. sisati; 2. *fig.* piti, ispijati: *Ōl' tebi nī drōgo šīškot!?* (IN)

sīso, sīšen – sisati (o djetetu, mladunčetu); *usp. cīkāt*

sītit se, sītin – sjetiti se: *...ne mōre se nīkako sītīt (IN); uobič. pāst nāpamet; usp. spomēnī(t) se, špōntīt*

sjāhot, sjāšen – sjahati: *Sjāho si sa konjā i uzjāho na tovāra...* (IN)

skāla, **škāla**, -e (ve. *scala*) – 1. stuba; *usp. skāle;* 2. ljestve ili šira daska za ukrcaj: *skāla od vapōra; usp. ,pūnat*

skalāt, **iskalāt**, v. **kalāt**

skalōvāt, **iskalōvāt**, v. **kalōvāt**

skāle, **škāle**,* -ih *ž mn* (ve. *scale*) – 1. stube: *Hodī je uza skāle;* (v. 1.2.3.1.); 2. ljestve: *Dīga se na skāle;* 3. ljestve kao jedan od simbola Kristove muke, iznosi se u procesiji na Veliki petak; (v. 1.6.1.2.)

- **pod skāle** – prostor ispod nutarnjih stepenica; *fig. zapećak: Ka(d) ti se būde rođīt brāt, bīčeš tī, mōli, pod skāle.*

skalīna, **škālīna**,* -e (ve. *scalin*) – vanjska stuba;

- **cinīt skalīne** – penjati se stubama: *Sa ovō godišćī(h), bomē da mi je tēško cinīt skalīne!*

- **izmīrit skalīne** – pasti niza stube: *Kakō je pō, izmīri je svē skalīne!*

skalinōda, **škalinōda**,* -e (ve. *scalinada*) – široko vanjsko stubište: *Ovōj skalinōdi nīkad krāja;* (v. 1.2.1.7.)

skancija, v. **škancija**

skāras, **škāraš**, -ōrša (ve. *scarpa*) – morski prag, nagla denivelacija morskog dna: *Zadīlo mi je sīdro za skāras!*

skitūša,* -e *m/ž* – *fam.* skitnica: *Kojā je tō skitūša, ovī moj mōli - po cīli dōn je vōnka kūće!*

sklōd, sklāda, *m* – sklad: *U njihovu famēju je ūvik sklōd, a u nāšu ūvik burdīl i barūfa!*

sklopīt, sklōpin – sklopiti (*npr.* oči, ruke, knjigu...): *Sklopīla je rūke i poglēdola u propēće.*

sklōt, -a – vrsta nejestive ribe s morskog dna, sklat (*Squatina squatina*); *usp. sōkol;* (v. 1.4.14.)

skocīt, skōcin – skočiti: *Jūdi, skōcte, ženū je afanālo!* (IN); (v. 1.1.6.4.);

- **skocīt ū more** – skočiti u more

- **skocīt kakō opāren** – skočiti kao oparen (bolno iznenađen)

- **skocīt na krōj / skocīt ū brod** – skočiti iz broda na obalu i obrnuto

- **skocīt nā glovu, nānoge, na lāstavicu, na baluncīn, na pjumbīn** – načini skakanja u more

skōkāt, skōcen – skakati: *Nemōj skōkāt po postēji, pūknićedu šūšte!;* (v. 1.1.6.4.)

skomēš,* -a *m*, **skomēša**,* -e *ž* (tal. *scommessa*) – oklada; *nov. ōklada;*

- **stāvīt skomēš(u)** – okladiti se

škōndal, škōndal, -a (ved. *scandal*) – skandal: ...za škōndal ucinīt (IŠ); ...i èto ti škōndala! (IN)

skonfundīt (se), **iskonfundīt** (se), -în (se) (tal. *sconfondere*) – smesti se, pokunjiti se, zbuniti (se): *Skonfundìlo me je...* (Cima); *Vàs se, bīdan, iskonfundī...* (IN)

skōnska, -e – mala morska kozica koja se kreće *skòsima* (*Palaemon serratus*): *Ako stojīš u gandōj, skōnske će ti òdma dôc nã noge!*; (v. 1.4.15.)

skonsumät (se), **skonšumät** (se), **škonšumät** (se), **iskonsumät** (se), -ôn (se) (ved. *sconsumar*) – 1. pojesti, konzumirati: ... a jòš mi je mǎnje smetǎlo pòsli otò i škonšumät (Kru.); *Cinìlo se vagûn vīnà, kros godīšće se nī mòglo iskonšumät...*; 2. oslabjeti; ispatiti se, izjesti se: *Vàs se skonšumô!*; *usp.* konsumät

skonsumôn, **skonšumôn**, **škonšumôn**, **iskonsumôn**(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ved. *sconsumar*) – izmoren, istrošen, potrošen: *Vàs son skonšumôn i istarmôn* (IN); *Umôrna i škonšumôna dušê i tīla môga* (MJ); *usp.* istarmôn

skontät, -ôn (prema ve. *contar*) – sračunati, zbrojiti; *usp.* kontät

skōrs, **skōrš**(i), -a(o), -o, *prid.* (tal. *scarso*) – nepotpun, jedva: *U svèga skōršu setemônu...* (IN) – U jedva tjedan dana: *Ionāko smo skōrsi sa mlīkôn* (IN) – Ionako smo kratki s mlijekom;

skōrso, **skōršo**, *pril.* (tal. *scarso*) – nedovoljno, jedva: *Izmīri mi je skōršo* – Dao mi je ‘slabe vage’; (v. 1.3.13.)

skòs, **skòš**, **škòš**, -a (ve. *scosso*) – trzaj, nagli pokret, *npr.* trzaj udice

- *cinīt skòse* – praviti nagle pokrete, trzaje
- *na skòše* – trzajući, na mahove
- *ùltimi škòši* – zadnji trzaji (pred smrt ili na kraju jednoga razdoblja)

skosät, **skošät**, -ôn (ve. *dar scosso*) – učiniti trzaj, nagli pokret; *uobič.* ucinīt skòs

skotnà, **skòtna** – bremenita (o životinji): *Jednà kozà mi je skotnà, a drugà nī*; *usp.* trùhla, nosèčà

skrāja, *prij.* – s ruba: *Dôj mi jòš mǎlo pulênte, ma vèće skrāja, dī je tvarđija.*

skrāma, -e – tanka kora na površini juhe...; *usp.* škvāra²

skrepenī(t) se, **iskrepenī(t) se**, ( ) -în se – ukočiti se od zime, smrznuti se, promrznuti: *Cīli son se (i)skrepenī!*; *usp.* smārznit se

skrīka, **škrīka**, -e – vika, kriještanje, galama: *Ca sè tò dogōdo, ovāke skrīke u njīh jòš nīsôn cūla!?*; *usp.* burđil

skrikät, **škrīkät**, skrīcen – prodorno se glasati, krikati (*npr.* od bola, straha...); *usp.* krīcät: *Kô tò tāmò skrīce, ca sè dogōdo?* (v. 1.1.6.5.)

skrojīt, v. **iskrojīt**

skrōtīt, skrōtin – skratiti: *Skrōtīt rukōvè, nogāvice...*; *Dûnkve, da skrōtin...* (IN);

- *skrōtīt jīdro, čapät rūku tarcarūlā* – skratiti jedro (kad ojača vjetar)

skrupulōz,* **skrupulōž**(i), -a(o), -o,* *prid.* (tal. *scrupuloso*) – savjestan, brižan, skrupulozan: *Pròpja je skrupulōz ovī tvōj... skrupulōzi brät!*; *Skrupulōza je ovā tvōjā... skrupulōzo sestřā!*; *Kojè skrupulōzno stvorénje!*; (v. 1.1.6.1.)

skūdnji (skūnji) **dôn**, skūdnjega dněva – godišnjica smrti; (v. 1.6.1.4.)

skūhot, v. **iskūhot**

škūla, **škülā**,* -e (ve. *scola*) – škola: *Škülā od jubāvi...* (FJ); *U škūlu nāše jūde šāju* (Cel.); (v. 1.2.1.6.);

- *mōlo škūla* – predškolski razred
- *hodīt u škūlu* – pohađati školu
- *pôc na škūle* – otići na školovanje

škūlarica,* **škülārica**,* (tal. *scolara*) – učenica, školarka; *usp.* skūlor

skulôn,* **škulôn**(i),* -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *scola*) – koji je pohađao škole, učen; *uobič.* ùcen

skūlor,* **škülōr**,* -ōrā (ve. *scolaro*) – učenik, školovac: *Skūlori su vèc u škūlu hodīli ...* (FJ); (v. 1.1.3.3.)

skuntentät (se), -ôn (se) (ve. *scontentar*) – 1. zadovoljiti se čime: *Tukāće non se skuntentät s otīn*; 2. zadovoljiti koga: *A znô tēbe mūž skuntentät?*; *usp.* kuntentät

skūpit (se), **iskūpit** (se), -in (se) – 1. sabrati, sakupiti: *Pomōcemo von iskūpit trātu* (FN); 2. sakupiti se: *Bīli bi se skūpili za igrät na pēnje*; 3. smanjiti se nakon pranja: *Skūpila mi se vèšta*; *usp.* kūpit

skūpjät (se), skūpjion (se) – skupljati (se); *usp.* skūpit

skūpo, *pril./ skūpje*, *komp.* – skupo/skuplje: *Skūpo je, a do lita biće jòš i skūpje!*

skupočà, -ê – skupoča: *Kakòva je skupočà dòšla, tēško čemo spojìt kròj sa kràjen.*

skupùsit, -in – napraviti površno, sklepati: *Skupùsi je ovì bānak za ne sedìt na kāmik.*

skūša, -e (prema lat. *excussa*) – plava riba slična lokardi (*Scomber scomber*); (v. 1.4.11.)

skušajica, -e – mala, nedorasla riba *skūša*

skūt, skūtà – donji dio haljine, halje, košulje: *Skūt ol košùje mi je zadì za žìcu (IN)*

skūža, **škūža**, -e (ve. *scusa*) – izgovor: *Nòša je dòbru skūžu.*

skužät (se), **škužät** (se), -ôn (se) (ve. *scusar*) – ispričati se: *Skužòj! Škužòjte! – Oprosti! Oprostite!*

skužòvät (se), **škužòvät** (se), -òjèn (se) (ve. *scusar*) – ispričavati se: *Skužòjèn se svìma vāmi.*

skvāra, v. **škvāra**²

skvìcät, skvìce, **skvìcot**, kvìce – skvičati, skričati: *Pòce je škvìcot kakò pās...; usp.* skrikät

slāb, slābi; slāba, slābo, *prid.* – slab, nejak: *Pròpja je slāb ovì ... slābi šcòp; Pròpja je slāba ovà ... slābo dāska; Pùno je slābo ovò drìvo...;*

- **slāb nānoge** – koji se jedva drži na nogama

slābit, -in – mršavjeti: *Stròh me je, pòcela je slābit!; usp.* oslābit

slābo, *pril./ slabije*, *komp.* – 1. slabo, neodgovarajuće / slabije; 2. krhko / krhkije

- **stāt slābo** – biti teško bolestan, biti na samrti

slābost, -i – nemoć, iznemoglost; *usp.* debulèca; (v. 1.1.5.2.)

slādak, slòtki; slatkà, slòtko; slòtko, slòtko, *prid.* – slatkog okusa, sladak: *Slādak je ovì... slòtki cibìb; Slatkà je ovà... slòtko đìnja; Slòtko je ovò... slòtko gròžje!; usp.* slòtko, slòlko*

slādoled, -a – sladoled: *Ala rēc: kolìko sladolèdi(h) si dòbi na òkladu, a kolìko si hi izì ?; usp.* ðelòt

sladokùsan, -kùsni; -a(o), -o,* *prid.* – koji jede rado i s užitkom; *usp.* gulòz; (v. 1.1.6.1.)

slādor, -a – stupanj prirodnog šećera u vinu: *Tukòš znät kolìko ti je slādora... (IN); usp.* gròd

slāma, -e – slama: *...a slāma in vīri i(s) sedlà (IN)*

slanūtāk, slanūtka – slanutak: *Tròk od hubòtnice sa slanūtkon... (MJ); (v. 1.3.7.2.)*

slät, **šāvot**,* šājen – slati: *Šājen ti ovò pīsmo...; ...a pacjēnti mu šājedu rìbu (IN)*

slatkarìja, -e – slatkiši, slastice: *Nāše ženè cinìdù za potrìbe pùno vòrsti slatkarìje (Kru.); usp.* slatkò

slatkò, slatkèga *sr* – slatkiš, kolač: *Gvançèra slatkèga o(d) karobèrih i paradizèt... (Cel.); usp.* slatkarìja, slòtko

slāva, -e – 1. slavjenje, veličanje (o Bogu); 2. sreća, zadovoljstvo

- **užtvät (vìdit) slāvu nebèsku** – osjećati (osjetiti) vrhunsko čulno zadovoljstvo

slāvit, -in – 1. s poštovanjem obilježavati, svetkovati; 2. svečano zvoniti

slegnì(t) se, slègnen se – slegnuti se: *Da se nīsòn slèga, bì bi me pogodì ù glovu!; (v. 1.1.6.4.)*

sletìt, sletìn – sletjeti: *Kāleb je sletì i sād stojì sa drùgima na kòse.*

slìd, -a – trag: *Pās gré za slìdon, a ti hòd iza njèga.*

slìdìt, slìdin – slijediti: *Nemòj ùvik slìdìt njèga, mòreš pòc kojì pùt i na svojù bòndu!*

slìka, -e – 1. ono što je naslikano, slika; 2. fotografija: *Dobrò si ispāla na ovù slìku; star.* leträt

slìkar, -a – 1. umjetnički slikar; 2. fotograf: *Bì son u slìkara jer mi tukò ucinìt pāsòš; usp.* fotogrāf; (v. 1.1.3.4.)

slìkat se, -ôn se – fotografirati se: *Tukò mi se pòc slìkat u Bèncìca; star.* letratà(t) se

slikòvät, -òjèn – fotografirati: *Sād furèšti slikòjèdu sòmi sèbe, svāk ìmo nìki aparāt; usp.* letratòvät

slìma, -e – sljemena greda krova; (v. 1.2.2.)

slìnit, slìnin – 1. sliniti: *Otār mòlega, òl' ne vidiš kakò slìni?; 2. fig.* govoriti koješta: *Ma cà tòte slìniš!; usp.* bālit

slìnka, **slìnka bāba**, **bāba slìnka**, -e, -e – vrsta ribe sluzave kože, tamnosmeđe boje, živi u manjim rupama uz obalu (*Blennius ocellaris*); (v. 1.4.14.)

slīnov(i), -a(o), -o, *prid.* – slinav: *slīnovi stvôr, pròpoja slīnov; slīnovo žênska, pròpja slīnova; slīnovo dītè, pròpja slīnovo; usp. bālov*

slīnovac, -ovca/ **slīnovica**, -ovice – balavac/balavica: *Môla cã otû slīnovicu!*; (v. 1.1.3.2.)

slīp, slīpi; slīpã, slīpo; slīpo, slīpo, *prid.* – slijep: *Slīp je ... ovî slīpi covîk; Slīpã je ...ovã slīpo ženã; Slīpo je ... ovò slīpo dītè.*

slīpãc, slīpca – 1. slijepac: *Ôn je sãd slīpãc i ne grê vèc sôm is kùce; usp. slipùja; còrovac; 2. najdonji izbojak na lozi: Kad rìzen lozù, ondã ostavìjen dvò pùpka i slīpãc (ŽK)*

slīpìc, -a – vrsta zmije; (v. 1.5.1.3.)

slīpo crīvo, slīpega crīva – slijepo crijevo: *Ôdnili su ga u Splīt i izvãdili mu slīpo crīvo;* (v. 1.1.4.1.)

slīpoçã, -e – mana slijepe osobe, sljepoça; (v. 1.1.5.1.)

slīpot se, -je se – lijepiti se: *Svè mi se slīpje po rùkìma!; usp. līpì(t) se*

slīpùja, -e – *pogrdno*: žena koja se ponaša kao da ne vidi: *Ôl' ne vidiš di gãziš, slīpùjo!; usp. slīpãc*

slīva, **šlīva**, -e – šljiva (stablo *Prunus domestica* i plod): *Onì ìmodu ù poje slīvu bilīcu.*; (v. 1.5.3.2., 1.3.12.)

slīz, -a – ljekovita biljka, sljez (*Malva sylvestris*): *Dobrò je popìt slīz sa mèdon;* (v. 1.5.3.3.)

slīzinã, -e – unutarnji organ, slezena; (v. 1.1.4.1.)

slobodã, -ê – sloboda: *Jedònpût ka(d) se oženìš, slobodã ti je pripolòvjena.*

slòdì(t) se, slòdin – sladiti se: *A èvo, slòdimò se i užìvomo!*

slògãt (se), slòžen (se) / slògon (se)* – 1. slagati nekim redom: *Nemòj vèc slògãt u visinù, svè ce pãst!;* 2. biti suglasan: *Ne slòžen se jò sa tîn...; usp. složit*

slòk, -a, **slòjk**, -a – biljka puzavica, ladolež (*Cunvulvulus arvensis*); (v. 1.5.3.3.)

slòlko,* v. **slòtko**

slomìt (se), **islomìt** (se), slòmin (se) – 1. teško (se) ozlijediti: *(I)slomì je nògu;* 2. *fig.* premoriti se: *(I)slomì son se od ovèga lavúra.*

slomivèn(i), -èna(o), -èno; **slòmjen(i)**, -a(o), -o, *prid.* – 1. polomljen: *slomivèni (slòmjeni) lãpiš, slòmjen (slomivèn) na dvò mìsta; slomivèno (slòmjeno) rùkã slomivèna (slòmjena) na dvò mìsta; slomivèno (slòmjeno) caklò;* 2. jako umoran, shrvan: *Vã(s) son (i)slomivèn!;* (v. 1.1.6.2.)

slomivèno, **slòmjeno**, *pril.* – slomljeno: *Unùtra je svè bìlo slomivèno (slòmjeno)*

slòn, slòni; slònã, slòno; slòno, slòno, *prid.* – slan: *Pùno je slòn ... ovî slòni bokân sira; Pùno je slònã ...ovã slòno rìba; Pùno je slòno ... ovò slòno tčè;*

- **slòno rìba** – ribe (uglavnom srdele) u salamuri, nekada glavni dodatak prehrani na otocima

slònã, -ê – slana, mraz: *Jùtros je bìla slònã po vãrtlu;* (v. 1.4.8.1.)

slòno, *pril./ slanìje*, *komp.* – slano/slanije: *Vèc je slòno, a bìce jòš slanìje ako jòš posòliš!;* (v. 1.3.8.2.)

slòp, -a – kapljice mora što ih nosi jak vjetar: *Ka(d) pùše jòko bùra ondã nòsi slòp pò moru.*

slòst, -i – slast: *Û slòst! Û slòst!* – Dobar tek! (kaže se onima koji već jedu)

slòtko, **slòlko**,* *pril./ slãje*, *komp.* – slatko/ slađe: *Pisãli su mi da nìkad u živòt nìsù slãje ìli! (MJ); usp. slãdak;* (v. 1.3.8.2.)

složit (se), slòžin (se) – 1. poredati, posložiti: *Složìt rêd sardèli(h), rêd sòli, pòk èpeta rêd sardèli(h)...; usp. slògãt, štivãt;* 2. dogovoriti se: *Jé, složìli su se kakò cedu se podìlìt; usp. dogovorìt*

slùgã, slùgê – 1. sluga; 2. *fig.* manje vješta osoba u poslu: *Ne mòre òn nìjemu bìt slùgã u tèmù poslù!;* (v. 1.1.3.3.)

slùškinja, -e – služavka, kućna pomoćnica: *Onã je lavurãla kakò slùškinja pùstih gòdišc;* *usp. divòjka*

slùšot, -on – 1. slušati zvuk, govor...: *Ne vòlin slùšot ovû modèrnu mùziku;* 2. biti poslušan: *Ne slùšon jò nìkoga!*

slùžba, -e – rad u službi (državnoj, vojnoj...): *Jòš mi je dvò godìšcã za bìt u slùžbu.*

slùžit, slùžin – 1. posluživati koga: *Onã je kakò divòjka slùžìla u nìjh;* 2. biti od koristi: *Ovî mòj leròj me slùži vèc dèset gòdišc!*

smantarija, smantarèla, -e (prema tal. *smaniare*) – zanovijet, zaluđivanje, briga: *Pûš' cã sãd tò smantarije (FJ)*

smantät (se), **ismantät** (se), -ôn (se) (tal. *smaniare*) – zavrtjeti (se) u glavi (*npr.* od pića, sunca, ljubavi...) :
Smantälo ga je sũnce; Ismantäla mu je glõvu; Pûš' me smîron, svã son se smantäla!; usp. mantät

smantôn, ismantôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema tal. *smaniare*) – rastresen, smeten: *Vãs je smantôn; (v. 1.1.6.1.)*

smantövät (se), **ismantövät** (se), -õjën (se) (tal. *smaniare*) – 1. vrtjeti (se) u glavi; 2. *fig.* sluđivati sebe ili drugoga

smãnje, * *pril.* – zatajeno, neispunjeno (obećanje, nešto što je očekivano): *Ne cîn smãnje, ucîn mi tò!; usp. mãnje, dôc na mãnje*

smârca, *v. šmârca*

smarcãlina, *v. šmarcãlina*

smardecôn, -ãna – 1. smrdljivac; 2. *fig.* nevaljala osoba; (v. 1.1.6.1.)

smarděj, smardējã *m* – stablo s plodom neugodna mirisa (*Pistacia terebinthus*); (v. 1.5.3.3.)

smardīt, smardīn – zaudarati, smrdjeti: *Cã tò tãko smardī?;*
- *smardīt kakò cõngul* – jako zaudarati po strvini, krepalini

smargõrica, šmargõrica, -e – vrsta insekta, stonoga (*Schizophyllum sabulosum*): *Ugãzi son na smargõricu, smardī kakò vrõg; Kojī von je ovò Fõr/kãd von je šmargõrici(h) pũn dvõr? (Po); (v. 1.5.1.3.)*

smarknì(t) se, smãrkne se – 1. smračiti se: *Hõmo dõma prī nẽgo se smãrkne!; usp. škũrit; 2. fig. zamračiti vid: Smãrklo mi se ka(d) son ga vīdila kãrvovega!*

smãrt, smãrti – smrt: *Kad je Bũmbota smãrt agvantãla... (Po); Želīn ti lĩpu smãrt!; (v. 1.7.3.); usp. partẽna*

smãrtni, -a(o), -o, *prid.* – smrtni;
- *smãrtni grīh* – grijeh zbog kojega se ide u pakao

smãrvit, -in – smrviti: *...dõkli te ne smãrvi, stãrvi, skonsumõ i pogũbi (Po)*

smãrznit se, smãrznen se – smrznuti se; *usp. (i)skrepenì(t) se, ozĩmĩ(t) se*

smēcīt, *v. ismēcīt*

smecē, -ã *sr* – smeće: *Pomèt dvõr i skũp tò smecã sa škovacẽron!; uobič. škovãce*

smětät, -ẽton – smetati: *Nĩkima je tò smetãlo...; ometati; usp. dišturbãt*

smĩh, smĩhã – smijeh: *...a u ovĩn dõnima potrĩba je za smĩhõn (Cel.);*
- *Čapõ me smĩh* – Uhvatio me smijeh
- *udrīt u smĩh* – početi se naglo smijati
- *umrīt (krepãt, pũknit) o(d) smĩhã* – jako se smijati, smijati se do boli (rečeno često ironično)

smihũs/plakũš – smijanje/plakanje (*npr.* u neumjerenoj igri); samo u *izr.* *Dõce smihũs na plakũš!*

smĩjã(t) se, smĩjën se – smijati se: *Žẽnske se vèce smĩjẽdu od muškĩh; (v. 1.1.6.5.)*

smĩlit se, -in se – smiliti se: *Smĩlila mi se i pomõgla kad mi je bĩlo krũto potrĩba.*

smĩlovat se, smĩlovot se, smĩlujen se – smilovati se: *Ne vĩrujen da se svẽti Antõnij nẽce smĩlovot! (IN)*

smĩran, smĩrni; smĩrnã, smĩrno; smĩrno, smĩrno, *prid.* – miran, smjieran: *Pũno je smĩran ovĩ... smĩrni mladĩc; smĩrnã je... smĩrno dimjĩca; smĩrno je... smĩrno dītẽ; Krũha, ũja i vĩnã - kũca smĩrnã!; (v. 1.1.6.1.)*

smĩrit, -in (*jul. smirar*) – ciljajući pogoditi koga ili što, udariti: *Dobrõ je smĩri onẽga tĩca!; usp. mĩrãt*

smĩrno, *pril.* – mirno: *Stõj smĩrno, mõli, çapãceš kõnat!*

smĩron, *pril.* – u miru: *Hõ(d) ti lĩpo na tvoju strõnu, a mẽne pũs(t) smĩron!*

smĩšan, smĩšni; -a(o), -o, *prid.* – 1. smiješan: *Prõpja je smĩšan onĩ... smĩšni oçalĩnko; Prõpja je smĩšana... ovã smĩšno mãškara; Kojẽ smĩšno dītẽ!; 2. čudan: Ne dĩroj se u njẽga, õn ti je smĩšni covĩk! 3. nov. dražestan, simpatičan: Mã poglẽ(j) kojã smĩšno mõlo!*

smĩšno, *pril./ smĩšnĩje, komp.* – smiješno: *Kakò se onõ sõmo smĩšno zovẽdu... (IN)*

smĩt, smĩn – smjeti: *Nẽ smĩš govorīt grũbe rĩci ĩspri nõne!; usp. mõc*

smlõcīt, -õcin – smlaćiti: *Smlõcĩla son mlĩkõ za ga dãt mõlemu.*

smocīt, v. ismocīt

smôk, -a – mesni umak, jelo bez priloga s kruhom; ...*kad je krùha svè tò mǎnje, a smôka nĭkako...* (Kru.); (v. 1.3.5.2.)

smokòvina, smokovĭna, -e – smokvino granje s lišćem; (v. 1.5.3.7.)

smòkva, -e – 1. vrsta voćke (drvo *Ficus carica* i plod); *usp.* bilĭca, golĭca, krivāca, modrùja, petrovāca, rasplacùša, zemjĭca; (v. 1.5.3.2., 1.3.12.); 2. vrsta sitnije ribe, *figa*; (v. 1.4.12.2.);

- *Pôj u smòkve!* – uzvik, blaga psovka

- *sùhe smòkve* – sušeni plodovi smokve

smolà, -ê – smola: *Sê son na kǎpju smolê, ženà mi nêće bĭt kuntênta!*; *usp.* pǎklina

smônt, -a (ve. *smania*) – omama, ošamućenost; *usp.* smantarĭja

smrĭc, smrĭca – grmolika zimzelena biljka, smriječ (*Juniperus oxycedrus*) koja može narasti poput drveta, a plodovi (*smrĭške*) se mogu koristiti kao dodatak rakiji; (v. 1.5.3.3.);

- *glùhi smrĭc* – smriječ bez bodljika

smrĭška, -e – plod smriječa; (v. 1.5.3.4.)

smrôcĭ(t) se, smrôci se – postajati mračnije, smračiti se: *Barzò se smrôcĭlo / mǎrkla nôc pǎla* (Man.); *usp.* smark-nĭ(t) se

smrôd, -a *m* – neugodan miris, smrad: *Ôkle dohòdi ovĭ smrôd?*; *usp.* smardĭt, còngul;

- *smrôd o(d) covĭka* – osoba dostojna prezira; (v. 1.1.6.1.)

smũdĭt, smũdin – širiti neugodan miris (*npr.* po paljenim krpama, gumi i sl.)

smušenjòk, -òkà – smušenjak; (v. 1.1.6.1.)

smùtica,* -e – mješavina svježeg kozjeg mlijeka (2/3) i crnog vina (1/3), *hmùtica*, *bĭkla*; (v. 1.3.10.1.)

snĭg, snĭga – snijeg: *Mǎlo kǎd vĭdimo snĭg u Fôr, ma po selĭma ga bũde spešĭje*; (v. 1.4.8.1.)

snĭt, snesè, **isnĭt**, isnesè – snijeti jaje: *Grên vĭdit jê mi kojà kòkoša snĭla jòje*; *usp.* nĭt

snĭt, snĭn – sniti: *Snĭlo mi se noćàs...*

snivàt, snĭjen – snivati, sanjati: *Svǎku nôc snĭjen ĭsti sôn*; (v. 1.1.6.3.)

snôc, snôjde – snaći, dogoditi se: *...ne bĭ itĭ da i njèga snôjde ĭsta stvôr* (IN)

snôc se, snôjden se – snaći se: *Svǎk se bĭ nĭkako snôša...* (IN); *usp.* inženjǎ(t) se

snôgà, -ê – snaga: *Kojà snôgà u njèga - kakò u mùlà!*; *uobič.* fôrca

sòcij,* -a (jul. *sozio*) – član društva, udruženja: *Sòcij Svête Martinèle* (IN); (v. 1.1.3.3.)

socijǎ(t) se, -ôn (v. *socij*) – udružiti se: *Socijǎli su se pòk sàd grêdũ zǎjedno na rĭbe.*

socjetòd,* -i, ž (stven. *societade*) – društvo, udruženje: *...za bĭt u socjetòd i za ćapàt bokũn medǎje* (IN)

sòd, -a *m* – nasad loze u prvoj godini uzgoja: *Kò nĭ kũcu gròdĭ, sòde sòdĭ i đĭcu uzgòjò - nè zno ca jè živòt!*; (v. 1.2.6.1.)

sòdĭt, sòdin – saditi; *...i mĭ smo se namòzĭli sòdĭt levòndu* (IN);

- *sòdĭt bòb* – *fig.* šepati kao da se sadi bob: *Kad je vĭdi da sòdin bòb, posũdĭ mi je svòj šćòp* (IN)

- *sòdĭt lòzje* – uzgajati vinograd

sòdnò, v. **sòrnò**

sògnĭ(t) se, sògnen se, **sagnĭ(t) se**, sǎgnen se – sagnuti se: *Tukǎlo joj se sògnĭt za stǎvit kanèlu na bǎcvu* (IN); *usp.* prĭgnĭ(t)

sòha, -e – drveni oslonac za vesla na *gajètima* sa *škêrmon* i *škermadũron* (poput dvije polovice *jôrma*); za razliku od *jôrma*, *sòhe* se mogu stavljati u dva položaja – okrenute prema van (za vrijeme veslanja) ili prema sredini broda (za vrijeme sidrenja); *usp.* jòròm, farkòc; (v. 1.4.2.)

sòkol, -a – 1. ptica grabljivica; *uobič.* *sokolĭc*, *falkèt*; 2. ribe s morskog dna, *sklòt* (*Squatina laevis*); (v. 1.4.14.); 3. Sòkol – organizacija za tjelesni odgoj, osnovana 1862. u Pragu, 1874. u Zagrebu, 1909. i u Hvaru gdje je posebno aktivna između dva svj. rata

Sokolāna,* -e – prostorijske društva Sokol: *Sokolāna je nōjprī bīla u Arsenōl, onō odīza, a ondā gōre na pōd; pōsli rāta se tō zvālo Partizān* (v. 1.2.1.4.)

sokolić, -a – mali sokol, ‘vjetruša’ (*Falco tinnunculus*); (v. 1.5.2.1.)

soldacija, -e (prema tal. *soldato*) – vojništvo: *Mēni je bōrba ucinī dēsēt pūnih gōdišč soldacijē (IN); usp. militōr;* (v. 1.6.2.1.)

söldot,* -a (tal. *soldato*) – vojnik: *Sād apēna vīdi kolīko je dōbi ca ni iša u söldote! (IN); uobič. vojnīk*

solīt, sölin – 1. posipati solju; *solīt rību;* 2. fig. mudrovati: *Ca mī söliš pāmet!?*

solnica,* -e – posuda za sol koja je visila na zidu; (v. 1.3.2.2.)

sōlpa, -e (ve. *salpa*) – morska riba, salpa (*Box salpa*); lovi se mrežom *trāmaton,* česta je u Hvaru; *usp. salpūšica;* (v. 1.4.12.1.)

sōm, sōmi; sōmā, sōmo; sōmo, sōmo; – sam: *Ūvik žīvè sōm otī sōmi covīk; Ūvik živè sōmā otā sōmo ženā; Ūvik je sōmo otō sōmo dītè; usp. samcāt*

sōmo – samo: *ēee, da je sōmo tō!; ...a u mrīžu sōmo batēj! (IN)*

sōn, snā – san: *Jucēra ūjutro son snī jedōn sōn (Cima); usp. snīt*

sonadūr,* v. **šinadūr,***

sōnjo, nepr. (tal. *sogno*) – san; samo u izr. *Njānci per sōnjo* – nikako, ni u snu

sōrbul, **sūrbul,** -a (ved. *sorbola*) – u izr. *jōje u sōrbulu* – meko kuhano jaje

sōrće, -ih ž *mn* (ve. *sarce*) – zatege od konopa ili čelika koje pridržavaju jarbol, pripone; (v. 1.4.3.)

sōrdīt, sōrdin – srditi; samo u izr. poput: *Nemōj sōrdīt Bōga!; Ne sōrdī Isūkarsta! (IN); usp. (j)īdīt*

sōrkāt, **šōrkāt,*** -ōrcen – srkati: *Ōn sōrce kafū za kafōn (Cima); usp. posōrkāt*

sōrnō, **sōdnō,** -ā *sr* – rana ispod sedla ili samara od jahanja ili tereta na grebenu životinje, sadno: *Dōšlo mu je sōrnō ĩspod sedlā.*

sōrnjaca, **šōrnjaca,** -e ( ) – bijela riba iz porodice usnača (*Labridae*), ženka *jēbca,* lumbrak, salnjača (*Crenilabrus tinca*); *usp. jēbāc;* (v. 1.4.12.2.)

sōrp, sōrpa – poljoprivredna alatka, srp: *Levōnda se žānje sōrpon; sōrp i mlōt* – ‘srp i čekić’; (v. 1.2.5.)

sōrta, -e (tal. *sorta*) – vrsta: *Kojè je sōrte otō grōžje?*

sotonā, -ê – sotona, vrag; *usp. vrōg;* (v. 1.6.1.5.)

sōvā, sōvê – noćna ptica, sova (*Asio aotus*)

sovāt, sūjen – nabusito govoriti, psovati: *Zōc ōn ūvik vīce i sūje!/? (IN); uobič. beštīmāt*

sovīt,* v. **svīt**

sovrvēnto, v. **šovrvēnto**

spacāt, v. **špacāt**

Spalmadōri,* -ih, *m mn* (prema ve. *spalmadura* - premaz za brodove) – ven.-tal. naziv za Paklene otoke (*Paklène škōje - MH*), dok je udomaćeni naziv samo *Škōji;* *Taljōnci i dōn danās rēcedu ĩzole Spalmadōri za Škōje; usp. pāklina, škōj*

spāra, **špāra,** -e (jul. *spara*) – smotani podložak od tkanine koji su žene stavljale pod teret na glavi: *Imāle su spāru i verdīcu nā glov, a kojī pūt jōš i cogōdera ū ruke; usp. bastīna*

sparenjāt, v. **šparenjāt**

sparinā, -ê – vruć i vlažan zrak, sparina; *usp. òmara, umōrina;* (v. 1.4.8.1.)

sparīt,* v. **šparīt,***

spāroga, v. **špāroga**

spārožina, v. **špārožina**

spārta, **špārta,** -e (ved. *sperta*) – pletena okrugla košara s polukružnim drškom: *Dī su onè šēsne dīmje /...ca su znāle plēst kalcēte / pod nōjvēcōn spārton grōžja (Po); usp. kartōl, kōfa;* (v. 1.3.3.)

spārtica, **špārtica,** -e (*hibr. dem.* prema ved. *sperta*) – okrugla košarica s polukruž. drškom, mala *špārta;* (v. 1.3.3.)

spasênje, sposênje, -a – izbavljenje od grijeha, spasenje duše; (v. 1.6.1.4.); *usp.* spôs

spašëj,* v. **špašëj**,*

Spasitej, -a – jedno od imena za Isusa Krista; Spasitelj: *Bložëno ûra, hîp i cäs ka(d) se rodî Isùs, Spasitej nãš; usp.* Isùkarst; (v. 1.6.1.5.)

spasìvot (se), spasìjen (se) – spašavati (se); *usp.* spôsìt

spät, spîn – spavati: *U kojù ûru tí grëš spät?*; *usp.* drîmät, ubìt òko; (v. 1.1.6.3.)

- *spät kakò tíć* – spavati punim snom: *Jò ovòde spîn kakò tíć.*

spavùša, -e, *m/ž* – osoba koja voli dugo spavati, spavalica: *Mëni je sestrà vèliko spavùša!*

specên, v. **ispecên**

specjâlan, specjâlني; -a(o), -o, *prid.* (tal. *speciale*) – poseban, osobit, specijalan

sperät,* v. **šperät**,*

sperônca, v. **šperônca**

spëšo, spēšo, špëšo, pril. (tal. *spesso*) – često: *...pòk špëšo tarcî kalät gâce (IN)*

spešije, spēšije, špëšije, komp. – češće: *Kò ìmo vèće stâža po oštarijima i kò špëšije trùto... (IN)*

speštät, ispeštät, -ôn (prema ve. *pestar*) – 1. zgnječiti, izgnječiti: *Ispeštäla se ovà škätula!*; 2. *fig.* izudarati koga šakama: *Äko ga çapôn (i)speštäcu ga!*; *usp.* peštät

speštôn, ispeštôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *pestar*) – zgnječen, izgnječen: *Cili je (i)speštôn... ovî (i)speštôni pakët!*; *Svâ je (i)speštôna... ovà (i)speštôno škätula!*; *Ovò cviče je svò (i)speštôno!*

spetâkul, v. **špetâkul**

spetinät (se), v. **ispetinät** (se)

spežôt,* v. **špežôt**,*

spîla, v. **špîla**

spîrine, -ih *ž plt* – splaçine; *usp.* burîde

spîza, -e (ve. *spesa*) – 1. hrana, jelo: *dobrà je spîza*; 2. nabava hrane:

- *pôc u spîzu* – íci u kupnju namirnica

splavutîna, šplavutîna, -e – plutajući drveni predmeti po moru ili na obali: *Vajò škapulät ovò šplavutîne ca plùto pò moru (ŽK)*

Splícani, -ina/ **Splícanka**, -e/ **spliski**, -ega – Splícánin, Splícanka, splitski

spôc,* spâci; spâca, spôco, *prid.* (ve. *spazzo*) – prazan, ispražnjen: *Spôc je ovî ...spâci karatîl; Spâca je ovà ...spôco kôca; usp.* ispròžnjen; ispacät

spojît, spojîn – spojiti; *spojît krôj sa krâjen*

spokôj, spokôja *m* – spokoj, bezbrižnost: *Nikad mîra ni spokôja!*; *usp.* pokôj

spomëñit, spomënen – spomenuti: *Zaborãvi son mu spomëñit...; usp.* napomëñit

spomînjak, spomînka – uspomena, spomen: *imät spomînka* – prisjećati se

spomînjot, spomînjen – podsjećati, spominjati: *Kal gòd se vîdimo ùvik mi spomînje...; Nëcù mu spomînjot ìme, ma svî ga znòte! (IN)*

spomînjot se, -ñjen se – sjećati se: *Spomînješ se tí onëga... ?; usp.* sîtit se

spôntit se,* **špôntit se**,* -în se ( ) – prisjetiti se: *Ovò me spôntilo na... (Cima); Nîsòn se möga špôntit...; usp.* sîtit se, spomëñi(t) se, pãst nãpamet; pòntit

spônje, -a – spavanje: *Kad je vîdi da o(d) spônja nëće bìt ništa... (IN); (v. 1.1.6.3.)*

sporazumî(t) se, -în se – sporazumjeti se: *Ondà, jestè se vòs dvò sporazumîli?*

spôs, spâs, -a – spas: *...za spôs dušë... (IN); Je 'n, dvâ, trí - môj spâs!* (uzvikuje dijete u igri na sakrîvalo)

sposênje, v. **spasênje**

spôsìt (se), **ispôsìt** (se), -spôsìn (se) – spasiti (se), izbaviti (se): *Nëcëmo žãlit äko je potrîba spôsìt covîka (IN);*

Jedvã son se ispõsì! izr. spõsìt dùšu; usp. škapulãt; spasìvot

spotì(t) se, v. ispotì(t) se

spõza, spõža, -e (ve. *sposa*) – mlada, mladenka: *Spõza je bìla obucèna u veštìt celèste; usp. nevìstica; (v. 1.1.3.3.)*

spõzi, spõži, -ih m mn (tal. *sposi*) – mladenci; (v. 1.1.3.3.)

sprãvit (se), sprãvin (se) – 1. napraviti, pripremiti: *Jõš nìsõn sprãvila obìd; 2. pospremiti, staviti na mjesto: Ùvik jõ svè sprãvin!; 3. urediti se: Lìpo si se sprãvila, kakò prõvo ðimjã; usp. sprõvjãt*

sprëmãt (se), sprëmõn (se) – spremati (se): *Cìlo jùtro šumprešõjèn i sprëmõn njegõvu ròbu; usp. stavìjot; sprëmìt*

sprëmìt, sprëmìn – spremati: *Sprëmìla son tvojù matrkùlu u škafetìn; usp. stãvit*

sprìda, isprìda, pril. – sprijeda; *usp. ìsprid, odisprìda: Tì bùd isprìda a jõ èu bìt odìza.*

sprijatejì(t) se, sprijatejìn se – 1. postati prijatelj: *Mõj pàs i mãška su se sprijatejìli; 2. združiti se: ...varìt svè tò po tèci da se lipo sprijatejì (Cel.)*

sprõvjãt (se), -õvjõn (se) – pripremati (se), spravljati: *Trùdan je s pùtã dõša / A õpet se na pùt sprõvjo (Kru.); usp. sprãvit*

sprõvod, -a – pogreb, sprovod: *Prì bi bì sprõvod parvè, drùge oli trèce klãse; (v. 1.6.1.3.)*

spùga, špùga, -e (tal. *spugna*) – 1. morska spužva (*spongia*): *Põšpugõj tò tõte sa spùgon!; 2. spužva kao jedan od simbola Kristove muke, iznosi se u procesiji na Veliki petak; (v. 1.6.1.2.)*

spugãt, špugãt, -õn (prema tal. *spugna*) – skupljati vodu upijanjem (krpom, spužvom...); *usp. pospugãt*

spùgor, špùgor, -a (tal. *pescatore di spugne*) – 1. osoba koja se profesionalno bavi vađenjem spužava i koralja; spužvar: *Dõšli bidu kojì pùt spùgori sa brõdon pod Rìvu, põk se mõga vìdit i šototãjer; 2. iron. loš ribolovac: Ma poglè(j)te ovè špùgore ca sù èapãli!*

spuntãt, ispuntãt, v. špuntãt

spùstìt (se), spùstin (se) – spustiti (se): *...šantõca je mãlo spùstìla glõs (IN); ...spustì se je niza skãle; usp. kalãt, spùšcãt*

spùšcãt (se), spùšcõn (se) – spuštati (se): *Põce je spùšcãt konõp; Põce se je spùšcãt u gustìrnu...; usp. kalõvãt; spùstìt*

spùž, spùžã – puž: *Terìna spùžìh ìs poja... (Cel.); usp. kadúnjok; (v. 1.5.1.4.)*

sramežjìv, sramežjìvi, -a(o), -o, prid. – sramežljiv; *usp. vergõnjõz; (v. 1.1.6.1.)*

sramotã, -è – sramota: *Ma kojã sramotã!; ...na sramotù svõga rìla (IN); usp. srõm no ženã; Kojè srãmotno stvorènje!*

sramotìt (se), -ìn (se) – sramotiti (se): *Nemõj nos tãmo sramotìt; Ca cèmo se njãnci põc sramotìt!;*

srãmovot se,* srãmujen se – 1. sramiti se: *Nemõj se sãd srãmovot ka(d) te bùdedu ponùdit!; uobič. srõmì(t) se*

srãt, sèren – 1. *vulg.* obavljati veliku nuždu; 2. *fig.* govoriti bilo što: *Ca sèreš kad nè znoš!*

srebrèn, srebrèni, -a(o), -o, prid. – srebrn: *Srebrèn je ... srebrèni kãlež; Srebrèna je...srebrèno pošõda; Kuntènta je jèrbo sãd ìmo dvõ srebrèno zùba.*

srebrõ, -ã – srebro: *Ca cè mu svè zlõto i srebrõ ovèga svìta, ako nìmo zdrõvja.*

srìca, -e – sreća;

- *Na srìcu Bõžju!* – Kako Bog podari (uzrečica prilikom odlaska na rìbe)

- *Bìlo je vèce srìce nègo pãmeti!* – Još je dobro ispalo kako je moglo biti!

- *Nìsõn jõ tè srìce!* – Tako nešto dobro ne može se meni dogoditi!

- *Kãmo srìce!* – Kad bi se barem to dogodilo!

- *Svã srìca...* – Velika je sreća (što se nije gore dogodilo)

srìcnjok, srìcnjoka – sretnik; *usp. srìca, srìtan*

srid, v. ùsri

srìdã, sridè – 1. dan u tjednu, srijeda: *Brõd iz Vìsã võzi priko Fõrã u srìdu; (v. 1.2.8.2.); 2. sredina*

srìdica, -e – srednji (često najbolji) dio ploda, sredica: *Nõjbõja je srìdica...*

srìdnje, pril. – srednje, ni dobro ni loše

srîdnji, -a(o), -o, *prid.* – srednji; *srîdnji parst*; *Onà je srîdnjo sestrà, srîdnja je meju trí njîh; srîdnjo dîtè*;
- *srîdnja žalost* – nije baš najbolje, moglo bi i bolje: *Kakò je barba Lûka? - A kakò će bit u mojà godišća: srîdnja žalost!*
- *srîdnji brät / sîn; srîdnjo sestrà / cêr* – srednji brat/sin... (po dobi, između najstarijeg i najmlađeg)
- *srîdnji pàrst* – prst srednjak

srîtan, -ni, -à(o), -o, *prid.* – koji zrači srećom, sretan: *Tò je sàd srîtni covîk, pròpja je srîtan; Srîtno ženà, pròpja je srîtnà; srîtno dîtè*; (v. 1.1.6.2.);
- *Mòreš bit srîtan... !* – Budi sretan... !
- *rodî(t) se po(d) srîtnu zvîzdù* – imati sreće u životu
- *bit srîtne rukê* – biti uspješan, biti sretne ruke

srîtno, *pril./ sritnije, komp.* – sretno/sretnije: *Jesù tvoji srîtno arivàli?*

srîtva, -e – vrsta trave koju je teško iskorijeniti, poput *tròskota*; (v. 1.5.3.3.)

sròb, -a – svrab: *Sarbî me svûdera kakò da ìmon sròb; usp. sarbèž*

sròm, sròma – sram: *Nekà te bìde sròm!; Bez i mào sròma; usp. sràmovot se, sramotà*; (v. 1.1.6.2.)

sròmî(t) se, sròmin se – sramiti se: *Jò se ne sròmin svojèga lavûra!*

stâbil(i), -a(o), -o, *prid.* (tal. *stabile*) – čvrst, stabilan: *Ôn je jòš stâbil nânoge.*

stabilît, -în (tal. *stabilire*) – ustaliti: *Na pramâlice, ka(d) pòcnedu vrimenà stabilît... (IN)*

stâbilo, *pril.* (tal. *stabile*) – stabilno, čvrsto, pouzdano: *Jê tò stâbilo?*

stablò, -à – stablo: *Vêž mùlà tôte po(d) stablò!*

stâdo, -a – 1. stado životinja: *Mào kò je imò stâdo ovòc u sòmo mùsto*; 2. iron. grupa: *...govòridu da se svî Inglèži daržidù u stâdo (IN)*

stâjot, stâjen – stupati nogom, gaziti: *Atênto kakò stâješ na kòsu, pûzî alavîja!; usp. stät*

stâk,* stakà – tren, čas; samo u izr. *spät stâk* – nakratko zadrijemati: *Nîsòn ga zâspo ni stakà!*

stancît (se), **istancît (se)**, (i)stancîn (se) – 1. stanjiti što; 2. stanjiti se, smršavjeti; *usp. tancît*

stanjät, **štanjät**, -ôn (ve. *stagnar*) – 1. zalemiti pukotine na metalnoj posudi; 2. učiniti nepropusnim (drvene posude, brod...): *...çapät karatîl na râme i odnît ga nâ more da štanjô (IN)*; 3. *fig.* napiti se; 4. *fig.* izgubiti mjesečnicu

stanjôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *stagnar*) – 1. zalemljen: *Dobrò je stanjôn ovî stanjôni pòt!*; 2. nepropustan: *Sàd je dobrò stanjôna... ovà stanjôno bâceva*; 3. *fig.* napit, pijan; *usp. stônj*; (v. 1.1.6.3.)

stanjövät, -òjèn (ve. *stagnar*) – 1. lemiti pukotine...; 2. činiti nepropusnim... : *Napùni son karatîle, nekà sa(d) stanjövèdu!*

stârac, stôrca – starac; *uobič. stôri covîk*;: *Prî bi se za còvika o(d) šezdesêt gòdišć røklo stârac!; usp. stârica*

stargät, stârgon – strugati (*npr.* koru, zagorinu...): *Tukâce mi dobrò stargät po ovòj tèci!; usp. gratät*

stârgovac, -vca – ptica iz porodice grmuša, ‘cvrčići’ (*Locustella...*); (v. 1.5.2.1.)

stargôvci, -ih *m mn* – riba koja se lovi struganjem mreže po morskome dnu (manje kvalitetna riba)

stârica, -e – 1. starica, *stôro ženà*; (v. 1.1.3.2.); 2. prošlogodišnji prut na vinovoj lozi; (v. 1.2.6.1.)

starîkov(i), -a(o), -o, *prid.* – malo stariji: *Starîkova darvâ su, bomè, sùhja i bòje gorîdù; usp. stôr, po-starîkov, suhorîkov*

starinà, **stârina**, -e – zapuštena, neobrađivana zemlja: *Na Momîca pòje ostâla starinà, mlòdima sramotà (TM); ...dâ je na onò stârine bìlo stâvit dvî brânke! (IN); supr. novinà; usp. ledinà*; (v. 1.2.1.2.)

starînski, -a(o), -o, *prid.* – starinski; *usp. antîk*;
- *po starînsku* – na stari način

stârit, stârin – starjeti: *Pòceli smo stârit, nîsmò vèç kakò prî!; usp. ostârit*

stârm, stâirmi; starmà, stârmo; starmò, stârmo, *prid.* – strm: *Pròpja je stârm... ovî stârmi pût; Pùno je starmà... ovà stârmo kòla; Kakò je starmò ovò... stârmo selò!*

starminà, -ê – nizbrdica, strmina

stârmo, **starmovìto**, *pril.* – strmo: *Ne hòd tâmo, pùno ti je stârmo!*

Starogrâjani, -ina/ **Starogrôjka**, -e/ **starogrôjski**, -ega – iz Staroga Grada na Hvaru: Starograđanin/Starograđanka/starograđanski

starogrôjcica, -e – vrsta starinskog plesa; (v. 1.6.4.1.)

stârost, stârosti – starost: *...nîsù stârost dožîvîli...; usp. stôri*

starpî(t) se, -în se – strpjeti se: *Nekâ se starpîdù jòš mâlò; (IN); usp. ustarpî(t) se, pacjentât*

starpjênje, -a – strpljenje; *uobič. pacjênce*

starùžina, -e – stare stvari, starudija: *Nâmi je šufit pûn starùžine.*

stât¹, stânen – stati, zaustaviti se: *stât na pôl pûtâ; usp. fermâ(t) se*

- *na kojù smo onò stâli?* – gdje smo stali? (uzrečica kad se izgubi nit govora)

stât², **stôt**,* stojîn – 1. stajati: *stât nânoge*; 2. stanovati: *Dî stojîš?*; 3. pristajati: *Dobrò ti stojî!*;

- *stât atênto* – biti upozoran: *Stôj atênto da ti mâška ne odnesè rîbu!*

- *stât kakò mòna* – biti zatečen, ostati ukipljen, bez riječi od iznenađenja

- *stât kakò pàs u fêrmu* – biti napet kao puška, pripravan na akciju: *Stô je atênto kakò pàs u fêrmu!*

- *stât na mîsto* – ne micati se: *Vêc pôl ûre stojîn na mîsto!*

- *stât nânoge* – stajati na nogama, čekati: *Umorî son se, ne mògu vêc stât nânoge!*

- *stât nâ sunce / ù hlod* – biti na suncu / u hladu: *Ne stôj nâ sunce, hòd ù hlod!*

- *stât slâbo* – biti na samrti: *Govòridu da mu otâc stojî slâbo.*

- *stât smîrno* – biti miran: *Stôj smîrno, udrîču te!*

- *stât u fîlu* – čekati u redu: *Jò stojîn u fîlu, a onâ grê priko rêda!*

- *stât ù more* – boraviti u moru, kupati se: *Kolîko tò stojîš ù more, hòd vônka!*

- *stât vônka* – boraviti izvan kuće: *Rêkla mi je mâtî da mògu stât vônka do dèset uri(h).*

- *Mòre stât (Mòre stôt*)* – Može tako, u redu je: *Kakò si? - Mòre stât (Mòre stôt*)*

- *Stôj(te) mi dobrò!* – razg. pozdrav na odlasku

- *do njèga stojî...* – u njegovoj je nadležnosti, ovisi o njemu: *Do njèga stojî kô će u rezêrvu (IN)*

statîra,* -e (tal. *stadera*) – mala vaga na oprugu na koju se vješa predmet vaganja; *usp. balônca*; (v. 1.3.1.)

stavîjot (se), -îjen (se) – stavljati (se): *Pòcela je stavîjot smòkve u travêrsu (Cel.); Petegulòna se stavîje u òbranu barkarjùlih... (IN)*

stâvit (se), -in (se) – 1. staviti; 2. mjeriti se, uspoređivati se; 3. spremiti: *Tukò tò stâvit na sigûro!*; *usp. sprêmît;*

- *stâvit kòmu bùhu ù juho* – natuknuti komu nešto što će ga navesti na razmišljanje

- *stâvit kùhot, stâvit pèc, stâvit frîgot, stâvit šufigât...* – početi s kuhanjem, pečenjem, prženjem...

- *stâvit na lôt* – dati na lutriju (*npr.* neku veću ribu koja bi se inače teško prodala)

- *stâvit nânoge* – podići, odgojiti: *Èto, stâvîli smo i zòdnjega nânoge!*

- *stâvit na škùle* – poslati na školovanje: *Odlùcîli smo nôjmlâjega stâvit na škùle.*

- *stâvit nò se* – staviti na sebe, odjenuti: *Stâv jòš cogòdera nò se, òl' ne vîdiš kakòvo je vrîme!?*

- *stâvit òbe nòge u jednù kalcètu* – biti u stisci, zadovoljiti se s manjim; *usp. kalcèta*

- *stâvit skomèšu* – okladiti se

- *stâvit ù se, stâvit na jùsta* – staviti u usta, pojesti: *O(d) sìnoç nîsôn ništa stâvi na jùsta!*

- *stâvit u šèst* – dovesti u red, sklad

- *stâvit zùbe na škancîju* – *fig.* nemati što jesti

- *stâvit se* – mjeriti se, uspoređivati se, natjecati se: *Ma dî će se òn stâvit is njîn!*

- *stâvit se òkolo kòga* – brinuti se o komu: *...da se likòrî stâvidu òkolo mène (Cel.)*

- *stâvit se zâjedno* – početi živjeti u paru

- *stâvit sòli na rêp* – ne moći više ništa (kad tko pobjegne): *Sâl mu mòreš stâvit sòli na rêp!*

stâvjen(i), -a(o), -o, *prid.* – (po)stavljen: *...računò je da dnò o(d) bâcve nî jòš stâvjeno (IN)*

- **bìt dobrò stāvjen** – biti uhranjen, dobro izgledati

stāza, -e (ve. *staza, stasa*) – zidarska ravna letva; (v. 1.2.5.)

stèla,* -e (ve. *stela*) – 1. zvijezda; 2. *fig.* lijepa, vedra djevojka: *Za svojû cêr govòri da je ìsto stèla... (IN); Stòri Vi-jolàndo je bì napisò brātu u Amèrike da ìmo 'trè sorèle kòme trè stèle, e un filjo kòme un bambîno' (ŽK); uobič. zvīzdà;* 3. vrsta sportske jedrilice; (v. 1.4.1.2.)

stènjät, stènjot, stènjen – stenjati (od boli, užitka...): *Uzdìsola je i stènjola... (IN); (v. 1.1.6.5.)*

stèpen, stepèni; stepenà, stepenò,* *prid.* – jedar, krepak: *Vìš onèga mòlega ca jè stèpen! (ŽK); usp. krìpan;* (v. 1.1.4.2.)

steplìt (se), v. **istepplìt** (se)

sterlìna,* v. **šterlìna**,*

stèso,* (tal. *stesso*) – isto; samo u *izr.* poput: *tùto stèso, sèmpre stèso; uobič. nov. ìsto: sve ìsto, ùvik ìsto*

stilèt,* v. **ščilèt**,*

stìli,* v. **štìli**,*

stilôn, v. **štìlôn**

stimät, v. **štìmät**

stimōvät, v. **štìmōvät**

stīnà, -ê – kamen; *usp. kāmik, kōgol*

stīnit, -en – osjećati studen, hladnoću, smrzavati se: *Nemōj me cinīt da stīnen ovōde!*

stīnje, -a *sr zb* – kamenje; (v. 1.2.1.2.)

stirālo, -a (prema tal. *stirare*) – 1. mjesto na obali gdje se rastežu mreže radi sušenja: *U Madèru bìlo stirālo, na kolàc mrìže stivālo, proventālo... (TM); (v. 1.4.9.1.); 2. poljski prostor gdje se prte tovarne životinje, mlati ružmarin i sl.: Tōma zavèže úšce mīha i polègne ga na stirālo (IN)*

stirpa,* **ščirpa**,* -e (tal. *stirpe*) – 1. *pogr.* rod, potomstvo; 2. *fig.* čopor: *Kò cè tò pūste stírpe nahrōnīt? (IN); (v. 1.1.3.1.)*

stīskät (se), stīskon (se) – stiskati (se): *Dòkli su tōncoli, vīdilo se kakò ju je pòce stīskät; Nemōjte se tākò stīskät, stānte līpo u filu!; usp. tīskot*

stīsnit (se), stīsnen (se) – stisnuti (se): *Stīsa mi je rūku; Stīsla se je uza njèga, da ju je strōh; usp. zbīt*

stivāle, v. **štivāle**

stivät, v. **štivät**

stivôn, v. **štivôn**

stivôno, v. **štivôno**

stô, broj – 1. stotina; 2. *fig.* velika količina, mnogo puta: *Razbìlo se u stô bokūni(h)!;*

- **stô pòsto** – sigurno, garantirano: *Tò ti je òn oprāvi, stô pòsto!*
- **stô pūti(h)** – *fig.* mnogo puta: *Rèka son ti stô pūti(h)!*

stôg, stôga – hrpa: *Stāv svè tò na jedôn stôg!; usp. hārpa*

- **stāvit svè na ìsti stôg (u ìsti kartôl)** – izjednačiti vrijednost

stôl, stolà – stol: *Bì je tò vèliki pîr, sedìli smo kolo dvòdeset stolìh!*

stônj, -ānja (ve. *stagno*) – metal za lemljenje, kositar; *usp. stanjät*

stônje, -a – 1. situacija, stanje: *Kakò je sād tāmò stônje?;* 2. imetak, imanje: *Áaa, ìmo òn līpo stônje!*

- **bìt u drūgemu stônju** – biti trudna, *nosēcà, trūhla*

stòpa, -e – 1. stara mjera za dužinu (oko 30 cm), stopa; 2. otisak stopala

stôr, stòri; stòrà, stòro; stòro, stòro; *prid.* – star: *Pūno je stôr ovî... stòri covìk; Pūno je stòrà ovà ... stòro ženà; Stòro je ... ovò stòro selò; supr. mlòd*

stòri, -ega, *m* – najstariji član obitelji, stari roditelj, otac: *Mòj stòri...; usp. otàc, rodìtej; (v. 1.1.3.1.);*

- **stōri covīk** – starac; *usp.* stōro¹, stārac, stārica; (v. 1.1.3.2.)

- **stōri tānac** – starinski ples

- **stōre užōnce** – starinski običaji

stōrija, v. **štōrija**

stōro¹, -e, ž – 1. stara žena; 2. ženina ili muževa majka: *Stōro spī ovōde, a mī spīmò na gōrnji pōd;* (v. 1.1.3.1.)

stōro², *pril.* / **starīje**, *komp.* – staro: *Ništa ovōde nī nōvo, svè je stōro da starīje ne mòre bìt!;* *supr.* nōvo / novīje; *usp.* stōr

stōt, v. **stāt**

stōti, -o, -o, *redni broj* – stoti: *Govōrīn ti po stōti pūt!;* *Onà je stōto na līstu.*

strānac, strānca – koji nije iz naših krajeva, stranac; strani turist: *...a strānci mīslidu da je tò njegōv hotēl (IN);* *usp.* furēšt, tujīn

strānkinja, -e – koja nije iz naših krajeva, strankinja: *Bī bi se dogovorī sa kōnobaron da ga oslōvi sa Kōnte ispri(d) strānkinje;* *usp.* furēšta, tujīnka

stranpùtica, -e – poprečni put, stranputica: *...dōbre dvī ūre hòda ūzbardo i stranpùticon (IN)*

strāšilo, -a – strašilo za poljske ptice; (v. 1.2.6.1.)

- **Parī strāšilo** – Izgleda k'o strašilo (ružno, neuredno)

strašin, -a (ven. *strasin*) – mreža potegača na koju se objese *bīli āloji* za strašenje riba; *usp.* trāmata; (v. 1.4.9.2.)

strāšit (se), -in (se) – strašiti (se): *Nemōj strāšit dīcu!;* *Ne strāšin se jò nīkoga, a nōjmānje tèbe!;* *usp.* bojà(t) se

strašiv, srašīvi, -a(o), -o, *prid.* – strašljiv: *Prōpja je strašiv... ovī strašīvi pās;* *Prōpja je strašīva... ovà strašīvo māška;* *Kojè strašīvo dītè!*

strašivac, strašivca – strašljivac: *Nīsōn znō da si tāki strašivac!;* (v. 1.1.6.1.)

stravagōnca,* -e (tal. *stravaganza*) – neobičnost, pretjeranost, ekstvagantnost

strēst, v. **istrēst**

strić, strīžēn – 1. rezati kosu, nokte, vunu...; 2. strići;

- **strīć ušīma** – micati ušima naprijed-natrag

striha, -e – dio krova koji prelazi zid kuće, streha: *Mī ĩmomo strihu pōvar vrōtih (ŽK);* *usp.* grundōl; (v. 1.2.3.1.)

strilā, strilē – strijela: *Tarcī kakò strilā!;* *usp.* sajēta

strīlīt, strīlīn – strijeljati (očima): *Ōn prōpja strīli ocīma! (ŽK);* *usp.* prostrīlīt

strīš,* -a ( ) – kristalizirana nakupina u vinskoj bačvi, birska: *Nakūpi se strīš po bācvi.*

strīšāt,* -ōn (ve. *strissar*) – 1. okrznuti; 2. povući kartu po stolu: *Strīšō son āsa kūp;* (v. 1.6.5.3.)

strīšōvāt,* -ōjēn (ve. *strissar*) – povlačiti karte po stolu: *Ōl' nīsī vīdi kà(d) son strīšōvō!?*

strižīć, -a – najmanja ptica na Hvaru, 'strijež palčić' (*Troglodytes troglodytes*); (v. 1.5.2.1.)

strōh, -a – strah; *usp.* paūra;

- **dāt strōha** – prestrašiti, zastrašiti koga

- **deliberā(t) se strōha** – osloboditi se straha

- **Nī strōha!** – Nema straha! (malo je vjerojatno da će se nešto loše dogoditi)

- **umrīt ò' stroha** – umrijeti od straha: *Dobōta son umōrla ò' stroha!*

- **uvūc strōh ù kosti** – bojati se, strašiti se: *Ma dī ti se nēce uvūc strōh ù kosti!*

strōjnica, -e – automatska puška, strojica: *Kapitāli onī sa strōjnicima ù ruke... (IN)*

strōna, -e – strana, *bōnda*: *Nāših je bīlo na svè strōne...;* *usp.* bōnda

strōnā, strōnē – padina brda; (v. 1.2.1.1.)

strōnco,* v. **štrōnco**,*

strōža, -e – straža: *Dūpli mrōk, a jò na strōžu...;* *usp.* gvārdija; (v. 1.6.2.1.)

strōžica, -e – vertikalni konopčić na rubovima mreže koji spaja horizontalne konope od *putā* i od *òlova*; (v. 1.4.9.2.)

strōžnjica, -e – stražnji dio u kroju odjevnog predmeta: *Strōžnjica jòš nī gotōva;* *supr.* prīdnjica

strožôr, strožorä – stražar: ... *dõle stojî strožôr sa repetîronom karabînkon (IN)*

strúcje, -a *sr zb* – ogoljele grančice biljaka (lavande, ružmarina, buhača...); (v. 1.5.3.7.)

strûg, -a – velika blanja, alat za struganje ili blanjanje dasaka, koristili ga bačvari i brodograditelji; (v. 1.2.5.)

strumènat, v. **štrumènat**

stüden, -i, ž – izrazita hladnoća, studen; (v. 1.4.8.1.)

stüden, studèni; studenà, studèno; studenò, studèno, *prid.* – jako hladan, studen: *Stüden je ovî... studèni kâmik; Studenà je ovà... studèno zorà; Pröpja je studenò ovò... studèno jütro; usp.* hlödan, ledèn

stüdenò, **studèno**, *pril./ studenîje*, *komp.* – jako hladno, studeno / studenije: *Studenîje je nègo jucëra; usp.* hlödnò

studênt, v. **študênt**

studîrät, -îron (tal. *studiare*) – pohađati visoku nastavu, studirati: *Onà ga pîto da cà studîro, a ôn se mìsli pòk govòri da studîro stipèndiju! (IN)*

studjät, **študjät**, -ôn (tal. *studiare*) – promišljati, kombinirati

stûp, -a – 1. stup (općenito); 2. ravniji i deblji dio posjećenog stabla; (v. 1.5.3.7.)

stüpa, **štüpa**, -e (ve. *stopa*) – stupa, kućine, kudjelja (niti kojima se zatvaraju raspukline *madîrih*); *usp.* kånava

stupät, **štupät**, (tal. *stoppare*) – čepiti stupom (npr. *madîrè broda*); *usp.* zašupät

stüpidò,* **štüpidò**,* -a (tal. *stupido*) – glupan, budala; *usp.* šèmpjo, šempjâdo, imbečîle...; (v. 1.1.6.1.)

stüra, v. **štüra**

stvardnî(t) se, stvârdne se – 1. stvrđnuti se: *Stvardnîla se mâlta, tukò dodät vodé!; usp.* tvòrd

stvôr¹, stvõri ž – 1. predmet, stvar: *Nî tò mòlo stvôr... (IN)*; 2. stvõri – mjesečnica

- *Arivâle su (n)joj stvõri* – Dobila je mjesečnicu

- *onà stvôr* – spolni organ: *Ca cëš cinît cîli dôn, gratät onü stvôr!?!; usp.* mōndà

stvôr², stvõra m – stvor, stvorenje: *Tâkega stvõra ne ròdi mâtî! (IN)*; *usp.* stvorènje

stvõrät, stvõron – stvarati: *Onî bi tukâli stvõrät prilîke za nôs mlõde (FFr)*

stvõren(i), -a(o), -o, *prid.* – 1. stvoren; 2. rođen za što: *Nîsòn ti jò stvõrena za hodît pò poju... (IN)*

stvorènje, -a *sr* – stvorenje: *Kojè cüdnò stvorènje, ma òkli je dõša?; usp.* stvôr²

stvorît (se), **istvorît (se)**, stvõrin (se) – 1. stvoriti: *Bòg je stvorî nèbo i zèmjû; 2.* pojaviti se iznenada: *Ma òkli se sòmo stvorî!?!; 3.* pretvoriti (se): *Macîc se je istvorî u kozlîca, ê! (MBS)*

Stvorîtej, -a – Bog Stvoritelj; (v. 1.6.1.5.)

sübito,* v. **šubito**,*

subõta, -e – subota: *Ovû subõtu je vèliki plês u Lõđu, hòceš dõc?; (v. 1.2.8.2.);*

- *Bîlo subõta* – subota pred Uskrs

subujît,* v. **šubujît**,*

sucîja, -e (prema lat. *siceus* – suh) – sušica, tuberkuloza; (v. 1.1.5.1.)

sucîjov(i), -a(o), -o, *prid.* (v. sucîja) – boležljiv, tuberkulozan: *sucîjovi covîk, sucîjovo ženà, sucîjovo dîtè.*

Sucûrani, -ina/ **Sucûrka**, -e/ **sućûrski**, -ega – iz mjesta Sućurja na Hvaru: Sućuranin/Sućuranka/sućuranski

sûd¹, -a – posuda: *sûdi ol darvâ (v. 1.2.6.2.)*

sûd², sūdä – sudska ustanova; *usp.* tribunòl

südäc, sūca – sudac: *Südäc je prisüdî...; usp.* kađîja; (v. 1.1.3.4.)

südît, sūdin – suditi: *Nemôj südît po onèmu ca ti onà govòri!*

südnji dôn, südnjega dnëva – sudnji dan, *susvîta; usp.* susvîta; (v. 1.6.1.4.)

sugrädica, -e – tuča što pada zajedno s kišom; *usp.* gròd³

sûh, sūhi; sühä, sūho; sūho, sūho, *prid.* – 1. osušen, suh: *Sûh je ... ovî sūhi bôr; Sühä je ... ovà sūho cesmîna; Sūho je ... ovò sūho drîvo; 2.* mršav: *Sûh je kakò sūhi bakalôr; Kò je sūh, òli ga grîzù, òli ôn nîkoga grîzè (Cel.); (v. 1.1.4.2.)*

- *sûh a jîdan* – mršav i mrzovoljan

sūhice, sūhvice, -ih ž *mn* – osušena zrna grožđa; ... *dodāt sūhice, isicène oméndule, oli orìhe*; (Gst.); (v. 3.12.)

sūho, pril./ sūhje, komp. – suho/suše: *U šufit mi je svè sūho da sūhje ne mòre bìt.*

suhorikov(i), -a(o), -o,* prid. – prosuho: *Donès iz gomìle onò mǎlo suhorikovega za naložìt ogònj!* (ŽK)

sūhvice, v. **sūhice**

sukānac,* sukōnca – pokrivač posteljni od domačeg sukna (vune), tanji *bījǎc*; (v. 1.2.4.2.)

sūkarvica, sukārvetica, -e – tekućina pomiješana s krvlju, sukrvica; *usp. kōr*

sūkāt, sūkon – 1. presti niti, sukati; 2. uvijati brkove; 3. kovitlati se (*npr. dim*)

sūkno, -a – vunena tkanina; (v. 1.1.7.2.)

sul fār tèga,* šufār tèga,* (prema ven. *sul far*) – na sve to, poviše toga, osim toga: ...*i sul fār tèga, tò ti nì ništa ako spīzu ne ćūtiš* (MJ); *A šufār tèga tukǎlo je pōc pomūst otū bēštjicu...* (IN)

sulāc,* -āca (tal. *sollazzo*) – šala, zabava; objesna dječja igra

sulacā(t) se,* (tal. *sollazzare*) – šaliti se, zabavljati se

sularić, -a – mali *sulōr*

sulōr, -ōrǎ (tal. *solare*) – kamena terasa iznad prizemlja (*konōbe*), često na *vōltima* (dio tradicionalne dalmatinske seoske kuće): *Na sulōr se grē po skalīnima o(d) kāmika, a iz njèga se grē u kùcu. Na parapèt o(d) sulōrǎ stavījedu se pitèri i vōži sa cvīćen*; (v. 1.2.3.1.)

sulūštre,* ( ) -ih ž *plt* – vrsta bolesti, dječje kozice: *Mōli mi ìmo sulūštre*; *usp. varicèla, pātule*; (v. 1.1.5.1.)

sumejāt, v. **šumejāt**

sūmjā, -ê – sumnja; *usp. šušpèt*

sūmjāt, sūmjon – sumnjati: *Sūmjon na njèga, ma ne mògu mu dokōzāt.*

sumjīv, sumjīvi; -a(o), -o, *prid.* – sumnjiv: *Sumjīv mi je... ovī sumjīvi covīk; Sumjīva mi je... ovà sumjīvo ženà; Sumjīvo mi je ovò stvorēnje*; *usp. dubjōž*

sumporāca, -e – naprava za zaprašivanje vinograda sumporovim prahom; *usp. sumparèla*

sumporāt, sumporōn – 1. zaprašiti vinovu lozu sumpornim praškom, *šufērāt*; *usp. sumporōvāt*; 2. raskužiti vinske *sūde* izgaranjem *sumporèle*. (v. 1.2.6.1.)

sumporèla, sumparèla, -a – sumporna traka, koristi se za konzerviranje vinskih bačava sumpornim plinom (koji nastaje izgaranjem); *usp. sumporāca*; (v. 1.2.6.1.)

sumporōvāt, -ōjèn – 1. zaprašivati vinovu lozu sumporom; 2. raskuživati vinske *sūde*...; *usp. sumporāt*; (v. 1.2.6.1.)

sumporovōnje, -a – 1. zaprašivanje vinograda sumporovim praškom: ...*a klobūcì in požūtìli o(d) sumporovōnja* (IN); 2. raskuživanje bačava sumpornim dimom; (v. 1.2.6.1.)

sūnce, -a – sunce;

- *Sūnce mojè!* – izraz odmila, poglavito prema djeci

- *sūnce istōk / sūnce zōpōd* – izlazak sunca / zalazak sunca; (v. 1.2.8.1.)

- *bōva za sūncen* – lagani vjetar koji slijedi položaj sunca

- *kōntra sūncu* – biti izložen, sjediti prema sunčevoj strani

- *nǎ sunce* – prema suncu: *Zìmi nǎ sunce, liti ù hlod!*

- *ni po sūncu ni po mīsecu*; *Nì ga vīdit ni po sūncu ni po mīsecu* – nikada ga se ne vidi; (v. 1.7.3.)

sùpa, -e (ven. *sopa*) – umak, tekućina u koju se što umače; *npr. biškotīne* u prošèk; (v. 1.3.8.1.)

- *cinīt sùpu* – umakati popečeni kruh u maslinovo ulje i crno vino: *Sīnoć smo cinīli sùpu* (ŽK)

supêrb,* v. **šupêrb**

superbāca, v. **šuperba**

supêrbija, v. **šupêrbija**

superbjā(t) se, v. **superbjā(t) se**

supêrbo,* v. **šupêrbo**

supòrat, supòrta (tal. *supporto*) – potpora, podrška: ... *fōlǎ mu na otèmu supòrtu*. (Kru)

sùpot, cùpot, -ùpon (ved. *sopar*, tal. *inzuppare*) – umakati kruh, biškote... u juhu, vino, bijelu kavu: *Sùpoli smo krùh u tòc o(d) gùlaša (ŽK)*

suprôška,* šuprôška,* -e – pepeo s preostalom žeravicom: *U suprôšku se stavjèdu jōjà oli patâte; usp. žerāva*

suprotīva,* – nasuprot, protiv: *Ōn je ùvik suprotīva svojèmu brātu; uobič. pròtiv; usp. protīva*

suprotīvno, pril. – suprotno: *Rèka si mi da ìmon pròv, a i njèmu ìsto tākò, mà za suprotīvno (Cel.)*

surgadīna, -e (prema stdlr./lat. *surgere*) – konop za sidro; (v. 1.4.4.)

surgàt (se), -ôn (se) (stdlr./lat. *surgere*) – 1. baciti sidro, usidriti (se): *Surgàli smo se blīzù krāja (FN); supr. salpät;*

(v. 1.4.5.2.): *Sùrga!; supr. Sálpa!;* (v. 1.4.5.); 2. fig. ubaciti se, uvaliti se komu ili gdje: *Surgô mi se u kùcu!;*

- *surgà(t) se u postèju* – ubaciti se u krevet

surgôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema stdlr./lat. *surgere*) – usidren: *Jè dobrò surgôn... otī surgôni bròd?; Jè dobrò*

surgôna... otà surgôno gajèta?

surgòvât (se), -òjèn (se) (stdlr./lat. *surgere*) – sidriti (se): *Glèdon kakò surgòjèdu bròde u pòrat.*

surīt, v. šurīt

sùrla,* -e – produžena frula, u *izr.:*

- *sùrlu za pôs stāvīt* – fig. prestati ‘svirati’

sùrutva,* -e – tekućina koja ostane kada se svari mlijeko a sir stisne, surutka

susīd, -īda – susjed: *Mī ìmomo trī susīda;* (v. 1.1.3.3.)

susīda, susīde – susjeda: *Onà je nāmi susīda;* (v. 1.1.3.3.)

susīstvo, -a – susjedstvo: *Tò će sùtra znāt cīlo susīstvo!*

susnižica, -e – snijeg s kišom; (v. 1.4.8.1.)

susprpègnī(t) se, -ègnen se – suzdržati se: *Jedvā son se susprèga za mu ne petāt dvī po rīlu!; usp. uzdaržà se*

susrèst, susrètnen – sresti: *Svāku mālò susrètnen ga na rīvu; usp. inkontrāt, trèfit*

susrićot, susrićen – susretati: *Susrićemo se mī svāku mālò; usp. inkontròvât*

susvīta, *nepr.* – 1. sudnji dan; 2. fig. ono što je vremenski daleko; *usp. sūdñji dôn;* (v. 1.6.1.4.)

sūša, -e – sušno razdoblje, suša: *Vèliko je sūša, vèj trī mīseca nī pālò ni kāpje!;* (v. 1.4.8.1.)

sušilo, -a – mjesto gdje se suši (rublje, mreže, smokve...); (v. 1.2.3.1.)

sūšīt (se), sūšin – sušiti (se): *Stāvila son sūšīt ròbu; Ovā pitūra se sūši od- jütros a jòš se nī osūšila.*

sūt, -a – sumrak; *sūt dōna* – sumrak dana: *Dōša je iz lavūra u sūt dōna; usp. prīdvecer;* (v. 1.2.8.1.)

sùtra, pril. – sutra;

- *danäs-sùtra* – ovih dana; (v. 1.2.8.5.)

sùza, -e – 1. suza iz oka: *Pustī je sùzu...;* 2. mala količina, kaplja: *Stāv mi sōmo sùzu ūja!;* (v. 1.3.13.)

suzīna,* -e (tal. *susina*) – suha šljiva (plod); (v. 1.3.12.)

svācikov(i), -a(o), -o, *prid.* – svačiji: *Bomè da je svācikov ovī... svācikovi putīc; Bomè da je svācikova ovā... svāci-*
kova kolōna; Tò je svācikovo prāvo!; Kò će pogodīt svācikov gūšt!?

svācikovo – svačije: *svācikovo - nīcikovo!*

svāca, -e ž – svatovi: *Jucèra smo bìli u selò, u svācu;* (v. 1.1.3.3.)

svādit (se), -in, **isvādit** (se), -in – svaditi (se): *Onà hi je svādila; Isvādile su se amòrte!*

svāden, isvāden(i), -a(o), -o, *prid.* – posvađen: *Onī su svādeni jòš odòvna.*

svajdôn, pril. – svagdan: *Tò mi je ròba o(d) svajdôn* (za razliku od ròbe *olsvēca*)

svāk, *zamj.* – svatko: *Tākò svāk govòri.*

svākako, pril. – svakako: *Jè tò bì òn, oli njèmu brät - bì je svākako jedôn od njīh!*

svākakov(i), -a, -o, *prid.* – svakakov: *... frīške rībe svākakovi(h) kolūri(h) (IN); supr. nīkakov*

svāki, -a, -o, *prid.* – svaki: *Svāki muškī bi je poglèdo; Svāka žènska bi poglèdola svāku od njīh; Svāko stvorènje će umrīt prī ili pòsli!*

svāku, nepr. – samo u izr. *svāku mǎlo*, *svāku toľiko* – od vremena do vrijeme

svanīt, svāne – svanuti: *Hõmo cǎ*, *svanīlo je odõvna!*; *usp. dõnī(t) se*

svanīvā(t) se, svanījē se – svanjivati se: *Probūdīla son se cīn se põcelo svanīvāt.*

svārc, svārgnen – svrgnuti, zbaciti: *Cū son da su ga svārgli kakõ prešidēnta*; *Svārgla je brīme sa sēbe*;

- *svārgla je (o životinji)* – pobacila je: *Nāša kozǎ je ěpeta svārgla.*

svārdal, **svārdlo**, svārdla – alatka za bušenje rupa u drvu, svrdlo; (v. 1.2.5.)

svārha, -e – 1. svrha, cilj; 2. svršetak;

- *svārha ol godīšća** – kraj godine, Silvestrovo; (v. 1.7.1.)

svaršīt, **isvaršīt**, -īn – svršiti, dovršiti: *Dõću ka(d) svaršīn ovī posõl*; *usp. finīt*

svāža,* -e (ve. *svasa*) – okvir za sliku; *uobič. kvõdar*; *iron.: Ōn je za u svāžu!* – Uzoranj je!

svažāt, **svaržāt**, -õn (tal. *svasare*) – proširiti konično gornji rub bušene rupe (za nalijeganje glave vijka)

sveīsto, *pril.* – svejedno: *Jē danās parvī dõn, oli utõrik, mēni je sveīsto.*

svekoľiko, *pril.* – sve skupa, ukupno: *Jõ mīslin da nõs svekoľiko nī bīlo vēcē o(d) dvõdeset.*

svemogūc(i), -a(o), -o, *prid.* – svemogući: *Cinīn svē ca mõgu, ma nīsõn ni jõ svemogūc(a)!*

svesēbice, *pril.* – po redu, bez preskakanja: *Ovõ cemo ćapāt svesēbice (ŽK)*, (o kopanju)

svēt, svēti; svētǎ, svēto; svēto, svēto; *prid.* – sveti: *Prõpja je svēt ovī... svēti covīk*; *Prõpja je svētǎ... ovǎ svēto ženǎ*;

Prõpja je svēto... ovõ svēto stvorēnje!

Svēta Martinēla, -e, -e – *iron.* naziv za ulicu gdje su stanovale *pjandõre (IN)*

Svēta Katarīna, -e, -e – nova gradska četvrt u Hvaru (predio nazvan po nestaloj crkvi Svete Katarine)

Svēta trī krõjǎ, nepr. – blagdan Sveta tri kralja (6. siječnja); *usp. Vodokāršće*

svētǎc, svēca – 1. svetac; (v. 1.6.1.5.); 2. blagdan: *Danās je svētǎc, i tõ zapovīdni!*

svetāšnji, -a(o), -o, *prid.* – blagdanski: *svetāšnji veštīt – veštīt olsvēca*; *usp. olsvēca*

Svēti Antõnij, -ega, -a – blagdan (nekada slavljen procesijom, 13. lipnja)

Svēti Antõnij Opāt, -ega, -a, -ǎta – blagdan (17. siječnja): *Svēti Antõnij Opāt, vazmī motīku i hõd kopāt!*; (v. 1.6.1.8)

Svēti Benedī(k)t, -ega –a – blagdan (21. ožujka): *...a Svēti Benedī(k)t, da se nē zno ca cē bīt.* (v. 1.6.1.8.)

Svēti Bjõž, -ega, -a – blagdan (3. veljače): *...Svēti Bjõž, da je lõž*; (v. 1.6.1.8.)

Svēti Mārak, -ega Mõrka – Sveti Marko, crkva i gradska četvrt; (v. 1.2.1.5.)

Svēti Mikūla, -ega Mikūle – Sveti Nikola, brdo i stara gradska četvrt u Hvaru; (v. 1.2.1.5.)

Svēti Prõšper, -ega -a – blagdan (suzaštitnik grada Hvara, 10. svibnja)

Svēti Stīpon, -ega -a – blagdan (zaštitnik hvarske biskupije, nekad 2. kolovoza, sad 2. listopada)

Svetonedījani, -ina / **Svetonedījka**, -e / **svetonedījski**, -ega – iz mjesta Sveta Nedjelja na Hvaru: Svetonedjeljanin,

Svetonedjeljanka, svetonedjeljski: *Svetonedījani bidu bīli dõšli u Fõr igrāt na kǎču.*

Svetotājstvo, -a – Sveto Otajstvo (sveta hostija u *mostrāncama*), nosi se u procesiji na Veliki petak; (v. 1.6.1.2.)

sveudīj,* *pril.* – stalno, neprestano, sveudilj: *A õn sveudīj govõri ùvik ìsto*; *uobič. cīlo vrīme*

svīcǎ, svīcē – 1. svijeća; *usp. kandēla*, štērika; 2. svjetiljka; *usp. centilēna*, ferõl, pětromaks; (v. 1.2.4.2., 1.4.9.1.);

- *svīcǎ od ũja* – svijeća uljanica (prije pojave *svīcē na petrõlje*)

- *svīcǎ na petrõlje* – petrolejka

- *lovīt po(d) svīcū* – loviti s ostima pod jakim svjetlom *ferõlǎ*

svīcǎlo,* -a – primitivna svjetiljka za ribolov (rešetkasti nosač na kojemu je gorjela luč)

svīcarīca, -e – brod *gajēta* opremljen *svīcõn* za lov na plavu ribu, 'loja'; bez motora (vuče je *levūt*), njome upravlja

svīcõr, a na mjestu je veslima održava *šijǎvac*; *usp. lõja*

svīcīca, -e – dio svinjskog mesa, lungić; (v. 1.3.6.1.)

svīcõr, svīcõrǎ – 1. član ribarske družine, *drūg* koji promatra pojavu ribe *po(d) svīcõn* i izdaje zapovijesti;

(v. 1.4.9.3.); 2. crvić koji svijetli u ljetnim noćima; *usp. svītnjok*

svidøk, svidokä – svjedok: *Bomè da je bilo tãko, èvo, òn mi je svidøk!*; (v. 1.1.3.3.)

svìkolici,* *zamj.* – svi, koliko god ih ima: *Bìli su mu dõšli svìkolici is famèje.*

svilä, svilê – svila: *Ucinïla son (n)joj za korízmu košùju o(d) cìste svilê;* (v. 1.1.7.2.)

svilina, -e – morska alga raširena uz obalu: *Nemòj popùznit na otò svilìne!*

sviràk, svírka – sviraljka, zviždaljka

sviràt, svíron – svirati na nekom muzičkom instrumentu: *Mòli je pòce sviràt kitãru;* *usp.* svírít

Svirčani, -ina; **i(s) Svíroc** – iz mjesta Svirče na Hvaru: Svirčanin; Svirčanka, svirački: *Onä nì Fõrka, onä je i(s) Svíroc.*

svírít, svírin – svirati sviralom, sviriti;

- *svírít bez vèze, svírít ðidetu... , svírít kurcu* – govoriti koješta, lupetati; *usp.* sviràt

svít, -a – 1. svijet: *Na cìli svít nì tãkega mēštra!*; 2. *fig.* daleke zemlje, inozemstvo: *Òn je hodì pùno gòdišć po svítù;*
3. mnoštvo ljudi: *Bìlo je karcãto svíta!*; *usp.* jùdi

svít, **sovít**,* -a – savjet: *Likõr je ošervò i senjò onè ca sè ne daržìdù njegòvega svíta (IN); Jõš je bòji sovít šjore Mandíne... (Po)*

svítal, svítli; svítlã, svítlo; svítlo, svítlo; *prid.* – svijetao: *Svítal ti je ovì... svítli veštít; Svítlã ti je ovã... svítlo vèšta;*
Svítlo ovò... svítlo jùtro; *usp.* svítlo

svítlít, svítlin – svijetliti *feròlòn* pri lovu

na plavu ribu: *Ovèga se mròka jõš nì svítlìlo na otù pòštu (FN)*

svítlo, *pril./ svitlìje*, *komp.* – svijetlo/svijetlije: *Svítlo ti je u tinèl, ma u mojèmu je jõš svitlìje.*

svítlost, -i – svjetlost: *Otvòr škùre nekã intrò svítlost!*; *usp.* svítlo

svítnjok, svítnjoka – kukac koji svijetli noću, krijesnica, svitac (*Lampuris noctiluca*); *usp.* sviçòr 2. ; (v. 1.5.1.4.)

svítonje, -a – svitanje: *Grè Míko pù(d) poja / u rãno svítonje... (Po); usp.* zorã, rasvanùce

svítovot (se), svítujen – savjetovati (se): *Svítovo me je i poslùšoću ga; Svítovo son se is njîn, ma ìsto ću ucinít po svojèmu.*

svòj, svojèga – svoj: *Ùvik će prì dàt svòj svojèmu nègo drùgemu!*;

svojejlòv, -glãvi; -a(o), -o,* *prid.* – svojeglav, tvrdoglav, jogunast; *usp.* teštòrd

svòjta, **svòjbina**, -e – rodbina: *...a kakò svòjbinu nì ga potrìba ni plòcãt (IN);* (v. 1.1.3.1.);

- *svòjta od jubãvi* – ženina i muževa rodbina, svojta

svrògon, *pril.* – s vragom, netragom: *Pòjte svrògon, mularìjo, razbìćete mi caklò sa tò balùnã!*; *usp.* svròtron

svròtít, svròtin – svratiti: *Svròt do mène pòk ćemo pòc zãjedno vònka! (ŽK)*

svròtron, *pril* – s vragom, netragom (izbjegavanje riječi *vròg*): *Püs' ga nekã grè svròtron!*; *usp.* svrògon

svucìvot (se), **svukùvot** (se), -jen – skidati odjeću, svlačiti (se); *usp.* isvucìvot; (v. 1.1.6.4.)

svùc (se), **isvùc** (se), -ùcèn – 1. skinuti odjeću, svući (se); 2. svući trajno odoru napustivši vojnu ili svećeničku službu, postati civil

svùdera, *pril.* – svugdje: *Iskãla ga je svùdera... (Kru.); supr.* nìndera

svukùvot (se), **svucìvot** (se): *Kò će se sãd svukùvot u otù jacèru ol kãmare!?*

šâguma,* v. **sâguma,***

šâjba, -e (trs. *saiba*, od njem. *Scheibe*) – 1. podložna pločica vijka: *Pâla mi je šâjba na tlèh - kô će je sâd nôc*;
2. prednje staklo na automobilu: *Razbîla se šâjba na kamiôn!*

šajëta,* v. **sajëta,***

šâka, v. **sâka**

šâka,* -e (prema tal. *scaglia?*) – u *izr.*: *igrät na šâke* – dječja igra, bacanje pločastog kamena (*šâke*) prema cilju (*bâku*); (v. 1.6.5.1.)

šalamâra,* **salamâra,*** -e (ven. *salamaro*, tal. *salemara*) – gorka sol koja se pije; *usp.* *salamûra*

šaldadûr, -ûrâ (ve. *saldador*) – alat za lemljenje, lemilo (dio koji se zagrijava); (v. 1.2.5.)

šaldät, -ôn (ve. *saldar*) – 1. zalemiti; 2. okrijepiti: *šaldät štûmak*; *usp.* *šaldövät*

šaldôm,* *šaldâma* (ve. *saldame*) – sitni pijesak koji se koristio za čišćenje posuđa

šaldövät, -ôjën (ve. *saldar*) – 1. lemiti; 2. krijepiti...; *usp.* *šaldät*

šalitra, v. **šalitra**

šaltamakâko,* -a *m* (ve. *salta+macaco*) – figurica koja se naglo uspravlja (*npr.* majmunčić);

- *Štrûka botûn, šâlta makâko!* – *iron.* izraz za nekoga tko reagira na mig nadređenoga; (v. 1.7.3.2.)

šaltarêl,* -ëla (trs. *saltarel*) – dio starinske kvake na vratima, odskače pritiskom palca prema dolje: *Pritîsnî šćenâc, skocîće šaltarêl i otvoričedu se vrôta*; *usp.* *šaltät, šćenâc*; (v. 1.2.3.2.)

šaltät,* -ôn (ve. *saltar*) – skočiti: *...i šâlta na komîn u kûhinju (IN)*; *Šâlta!** – Iskoči!; *uobič.* *Sköc!*: *Sköc na krôj!*

šaltîn,* -a (prema tal. *salto* – skok) – vrsta starog plesa: *šaltîn ‘na præju’* – ples uz povremeno pjevanje; (v. 1.6.4.1.); *usp.* *pöлка kon šaltîn*

šaltûr,* -ûrâ (ve. *sartor*) – krojač: *U Fôr je bî jedôn šaltûr i nîkoliko šalturîcih*; (v. 1.1.3.4.)

šalturîca,* -e (ve. *sartorela*) – krojačica: *Onâ je... šalturîca (AD)*; (v. 1.1.3.4.)

šalturîja,* -e (tal. *sartoria*) – krojačka radionica; (v. 1.2.1.10.)

šalvâdigo,* v. **salvâdigo,***

šalvaömine, -a, **šalvömin** -a (ved. *salvaomeni*) – pojas za spašavanje na brodu; (v. 1.4.3.)

šalvät, v. **salvät**

Šamöreta dolâc, – dôlca – četvrt u zapadnom dijelu grada Hvara; (v. 1.2.1.5.)

šanätörij,* -a (tal. *sanatorio*) – sanatorij, bolnica

šänk, -a (njem. *Schank*) – dugi stol obično povišen u točionici pića, kavani, baru: *Sê je za šänk i narūcî pîvu.*

šanpjêr, -a (ve. *sanpiero*) – cijenjena bijela riba, kovač (*Zeus faber*): *Šanpjêr lëšo... ca ćemo govorît!*; (v. 1.4.12.1.)

šantë,* *nepr.* (fr. *santé*) – zdravlje, samo u *izr.*: *A la šantë!* – U zdravlje!: *A la šantë!* - *bîli bîdu rëkli môj ðide Tar-tâja i barba Tôni Mûjo (ŽK)*

šantöca,* -e (ve. *santocia*) – bogomoljka, osoba koja ‘liže oltare’: *...zlamenîje se šantöca (IN)*; *usp.* *picökara*; (v. 1.6.1.5.)

šantôn,* -a, -o, *prid.* (mađ. *sânta* – šepav) – koji je ‘od Boga udaren’ u tijelu, defektan; *usp.* *senjôn, maganjôn*

šapjät, **šapjot**, *šapjen* – potihogovorit, šaptati, šaputati: *Pöcela mi je šapjot në uho...;* (v. 1.1.6.5.)

šârac,* *šârca* – oružje slično mitraljezu: *...a njëmaški šârac mularîji nôjvëće imponîro (IN)*; (v. 1.6.2.2.)

šârag, *šôrga* (ve. *sargo*) – oborita bijela riba (*Diplodus sargus*): *...govöri joj dôk përon ol këkoše mâže šôrge (IN)*; (v. 1.4.12.1.)

šargêra, -e (prema ve. *sargo*) – rupa u moru u kojoj se okuplja oborita riba (osobito *šôrgi*): *Vîdi son sa màskon jed-nù šargêru, ma bìla je pùno dubokò.*

šašët,* **šešët**,* v. **šišët**,*

šavajôrd,* -a (tal. *savoiaro*) – laganiji keksi od brašna, jaja i šećera; bijeli biskvit; (v. 1.3.9.2.)

šāvot,* v. **slät**

ščāpa, -e ž (ved. *s'ciapa*) – nespretnjaković: *Kojî je tò ščāpa!*; *usp. lāzar*; (v. 1.1.6.1.)

ščapadûr,* **ščepadûr**,* -ūrā ( ) – nazubljeno dljeto za obradu kamena; (v. 1.2.5.)

ščapîna, -e (ved. *ciapin*) – štīpalica za sušenje rublja: *Stāv ščapîne na rōbu, odniće je vītar!*; *usp. šcipūša, furkēta*; (v. 1.2.4.2.)

ščavët,* -a (tal. *schiavetto* – slavenski) – knjiga misnih čitanja iz Starog i Novog zavjeta na hrv. jeziku; (v. 1.6.1.2.)

ščavîna, -e (ved. *s'ciavina*) – pokrivač na krevetu, deka: *...pokrivên lancūnôn i ščavînon (IN)*; *...zatūka se po(d) ščavînu / zagārli ženù Mandînu (Po)*; (v. 1.2.4.2.)

ščēnāc, **ščēncā** (ved./onomatop. *s'cic*) – otonac, pomična plosnata polugica (dio starinske brave) koja odiže *šaltarēl* prilikom otvaranja vrata; *usp. šaltarēl*; (v. 1.2.3.2.): *Cūla son ščēnac o(d) portūnā ka(d) je dohodī dōma.*

ščēnza, -e (ved. *s'cenza*) – sitan komadić drva što uđe u prst ili pod nokat, špranja

ščepadûr,* v. **ščapadûr**,*

ščēta, -e – šteta;

- **pôc u ščētu** – izazivati štetu, neugodne posljedice...; *fig. poći na ljubavni sastanak*

- **ucinīt (vèliku) ščētu** – počinuti štetu

ščēto,* (ved. *s'ceto*) – jasno, jednostavno: *Rēka son mu svē u obrōz, ščēto-nēto!*;

- **ščēto-nēto** – čisto i jasno, jasno i glasno; *usp. drēto-ščēto*

ščīga, -e (tal. *stiga*) – propinjanje mora bez vjetra: *Vèliko je ščīga, ne mòreš pasāt bez da smōciš nōge*; *usp. Ščīkovi bōk*; (v. 1.4.8.1.)

ščīgāt, -ō (prema tal. *stiga*) – propinjati more bez vjetra: *Pōsli ovē nevēre mōglo bi dobrō ščīgāt.*

ščīgōvāt, -ōjē (prema tal. *stiga*) – propinjati more...: *Nīsmō bìli po(d) svīcū jērbo je ščīgōvālo (Cel.)*

Ščīgovi bōk, v. **Ščīkovi bōk**

ščīkadēnt, **štīkadēnt**, -a (trs. *sticadente*) – čačkalica: *Ūvik mu je ščīkadēnt u jūsta, perfīn i kad govōri!*

ščīkarēla,* -e (ved. *cagarela*) – proljev: *Čapāla ga je ščīkarēla*; *usp. kagarēla, kōlika, litāvica, poserāvica, prōliv*; (v. 1.1.5.2.)

ščīkāt, -ōn – štrcati mlazom; *usp. ščīkēt*

ščīkēt,* -a ( ) – zračna pucaljka od smokvine grančice i bobica (dječja igračka): *U ščīkēt o(d) smokovīne smo nabivāli smrīške (IN)*; *usp. ščīkāt*; (v. 1.6.5.1.)

Ščīkovi bōk, **Ščīgovi bōk**, -ega bōka (prema tal. *stiga*) – dio hvarske luke gdje je *ščīga* posebno izražena: *...brōdi Vīnkota Bēbeta, blīzū Ščīkovega bōka (FN)*; (v. 1.2.1.5.)

ščīlēt,* **stīlēt**,* -a (tal. *stiletto*) – tanki, duguljasti ubodni nož, tanki bodež

ščīpāk, v. **šīpāk**

ščīpāle, **ščīpāule**, -ih ž *mn* – rakova kliješta: *...pomālo lōmte i mùmojte ščīpāule... (Kru.)*; *usp. klīščā*; (v. 1.4.16.)

ščīpāt, **ščīpjen** – štīpati: *Nemōj ščīpāt mōlega, vīdiš da plāce!*; (v. 1.1.6.4.)

ščīpūš, -a – 1. probiranje zrelih zrna s grozdova; 2. sitna krađa voća po tuđim poljima, vrtovima: *Grēmō u ščīpūš na narōnce... (IN)*

ščīpūša, v. **ščapîna**

ščīr, **ščīra** – vrsta divlje ljekovite trave, divlji špinat (*Mercurialis annua*); (v. 1.5.3.3.)

ščīrpa,* v. **stīrpa**,*

ščōnga, -e (ve. *stanga*, njem. *Stange*) – 1. dugi komad drva koji drži *škūre* otvorenima; 2. drvena letva za nošenje lijesa (dvije *ščōnge* za četiri nosioca); *usp. bāra²*; 3. metalna poluga, štanga

ščôva,* -e (tal. *schiaiva*) – osoba koja ne gospodari sobom, iskorištavana osoba, ropkinja: *Jô son ščôva svîma vâmi!*; (v. 1.1.3.3.)

ščôp, ščôpà – štap: *Ostâri je i oslâbi, grê vônka sômo sa ščôpôn; usp.* bagulîna; (v. 1.1.8.2.)

ščucavica, -e **šalitra** 6n7nugt – štucavica: *Ka(d) te çapô ščucavica, nôjbôje je popît dvò gûcja vodê;* (v. 1.1.5.2.)

ščucot (se), ščucôn – štucati: *Ščuco věj pôl ûre i ne mðre fermât; Ščuco mi se - kô me tò spomînje?;* (v. 1.1.6.5.)

ščuknit , -e – škljocnuti (uz zvuk ‘šćik’): *Kalgôd çúcnen ùvik mi kolîna ščuknedu.*

ščûla, -e – potkoljenica; *usp.* ščût; (v. 1.1.4.1.)

ščulôn, **ščulov(i),** -a(o), -o, *prid.* – kojemu se ističu kosti (*ščûti*); košcat, mršav; (v. 1.1.4.2.)

ščût, ščûtà – potkoljenična kost, cjevanica, gnjat: *Udrî son se u ščût, svè son zvîzdè vîdi!;* (v. 1.1.4.1.)

šedûta,* **sedûta,*** -e (ve. *seduta*) – sastanak, sjednica: *Otâ šedûta je durâla çilu nôc (IN); nov.* sâstanak

šêga, -e (ve. *sega*) – ručna pila: *Šêga tukô da bùde naðštrena i namâzona;* (v. 1.2.5.)

šegâc, šegâca (ved. *segazo*) – pila s listom koji se sužuje prema kraju; (v. 1.2.5.)

šegadûra, -e (ved. *segadura*) – piljevina: *Bûta tû šegadûru po vârtlu!*

šegât, -ôn (tal. *segare*) – piliti: *Šegâli smo u dvojîcu i jòš nîsmò dôšli krâju!; usp.* ošegât

šegûn, -ûnâ, *m,* augm. (tal. *segone*) – velika pila s dvjema ručkama: *Dôšli jûdi, šegûnôn šegâli / nîkoliko bòri(h) nâ zemju butâli (Pi)*

šègvito,* **sègvito,*** *pril.* (tal. *seguito*) – uzastopce, po redu: *Ôn tò cinî šègvito.*

šekât, -ôn, (ve. *secar*) – 1. izbacivati vodu (*npr.* iz broda): *Santîne se šekâju, bomè, sa šèšulon; usp.* ošekât; 2. nemilice trošiti zalihe: *... a môj otâc Drâgo i jò, sa jednôn žlîcon i pôl štrûce krûha, šekômo tèçicu gûlaša napo-žônu na kašètu od motôrà (Kru.)*

šekôda,* -e (ve. *secada*) – gnjavaža, nametnuta obveza: *Jê mâlo šekôda iskûpit butôrgu od ježîni(h), ma vrîdi trûdâ (Kru.); usp.* faštîd

šekondât, v. **sekondât**

šekondîrot,* v. **sekondôvât**

šekrêt, v. **sekrêt**

šekrêto, v. **sekrêto**

šemenôrij,* -a (tal. *seminario*) – katolička vjerska škola, sjemenište

šemèt,* **šemût,** -a ( ) – drvena brkljača kojom se po dnu mora traži mreža, konopac...; *usp.* rampîn; (v. 1.4.9.1.)

šemetât,* **šimetât,*** **šemutât,*** -ôn – tražiti mrežu, konopac... *šemèton,* amo-tamo, po dnu mora

šemizèt,* (fr. *chemisette*) – niži ormarić za rublje; (v. 1.2.4.1.)

šempjâdo,* šempjâdota – glupan; *usp.* šempjo; (v. 1.1.6.1.)

šempjarîje, -ih *ž mn* (ve. *sempierie*) – gluposti, budalaštine: *Ne çîn šempjarîje po kûci!; usp.* divjarîje, monôde, pizdarîje

šempjast(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *sempio*) – budalast, rastresen: *Pròpja je šempjast ovî tvôj... šempjasti prija-tej; Šempjasta je ovâ tvojâ... šempjasto prijatejîca; Kojè šempjasto stvorênje!;* (v. 1.1.6.1.)

šempjât, v. **išempjât**

šempjica, -e (prema ve. *sempia*) – naivna, rastresena mlađa ženska osoba

šempjo, -ota, **šempjâdo,*** -ota (ve. *sempio*) – glupan, bedak: *Mûc šempjo, stûpido, šempjâdo! (IN); usp.* cukûn, imbeçîle, stûpido, šôrdo..; (v. 1.1.6.1.)

šempjôn, **išempjôn,** **inšempjôn(i),** -a(o), -o, *prid.* (ve. *sempio*, tal. *scempio*) – bedast, lud, sluđen: *Pròpja je šempjôn... ovî šempjônî covîk!; Pròpja je šempjôna... ovâ šempjôno ženâ!; Kojè šempjôno stvorênje!;* (v. 1.1.6.1.)

šempjövât (se), **išempjövât** (se), **inšempjövât** (se), -ôjèn (ve. *sempiar*) – sluđivati (se), izluđivati (se), uznemiravati (se), jako se zauzimati: *Škužôj ca te šempjôjèn... (IN); Ma ca çèš se pôc išempjövât, ma za kôga!*

šemplîce,* **sêmplîce,*** (tal. *semplice*) – jednostavno: *Onâ se je ùvik šêmplîce nosîla.* – Skromno se odijevala.

šempre, v. **sempre**

šempreverde, **sempreverde,** -a (tal. *sempreverde*) – zimzeleno grmlje (*Sempervivum*)

šēna,* -e (tal. *scena*) – 1. prizor u kazališnoj predstavi; 2. scena, u izr.: *Ne cîn šēne!* – Ne glupiraj se!

šēnica, -e – pšenica; *usp.* bilica, golica, krivāca, modrūja, žito; (v. 1.3.7.2.)

šētēnca,* -e (ve. *sentenza*) – 1. osuda, presuda; 2. mudra izreka

šētōda,* -e ž (ve. *sentada*) – 1. mjesto gdje se može slobodno sjediti: *Njēmu je šētōda na zīd od Mandrāca*; 2. naknada koja se plaća vlasniku lokala za kartanje za stolom: *Šētōdu plōco onī kojī je izgubī.*

šētōj, šētāja, *m* (prema tal. *scendere*) – klupa na javnom mjestu: *sēst na šētōj*; (v. 1.2.1.7.)

šenzacjūn, šēžacjūn, v. **senzacjūn**

šēnj, šēnj, -a (ve. *segno*) – znak, oznaka, znamenje; *usp.* sinjōl, bilīg

šēnjadūr,* šēnadūr,* v. **šinadūr,***

šēnjōl, v. **sinjōl**

šēnjōn, **senjōn**(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *segnar*) – 1. obilježen, naznačen: *U štīvu vapōra su bīli šēnjōni brōvi (IN)*; 2. obilježen vidljivom tjelesnom manom, *npr.* grbom (tal. *segnato da Dio*); *usp.* maganjōn, šantōn

šēnjōvāt, **senjōvāt**, -ōjēn (ve. *segnar*) – 1. označivati: *Sād šēnjōjēn tīsto...*; 2. uočavati, pamtititi

šēra,* -e (*skrać.* od šjōra, uz drugu imenicu) – gospođa: *...išli su pītāt šēru mēštru (Cel.)*; *usp.* šjōra

šērijast(i), -a(o), -o, *prid.* (tal. *serioso*) – ozbiljan, ozbiljna držanja: *Ōn je, onāko, vēce šērijast.*

šērijo, *pril.* (tal. *serio*) – ozbiljno:

- *za šērijo i za škērac* – za ozbiljno i za šalu

šērho,* -a/ **šērho,*** -e (ve. *servo/serva*) – sluga, poslužitelj/ služavka, kućna pomoćnica: *Parī da si tī njīhov šērho!*; *uobič.* slūgā; *usp.* bidēlo, divōjka; (v. 1.1.3.3.)

šēstan, šēsni; -ā(o), -o, *prid.* (v. šest) – skladan, lijep, ugodne vanjštine: *Prōpja je šēstan ovī... šēsni mladīc!*; *Prōpja je šēsna... ovā šēsno dīmjà!*; *Kojē šēsno dītē!*; *supr.* malšestōn, nēšestan; *usp.* līp; (v. 1.1.4.2.)

šēsnica, -e (*hibr. dem.* prema ve. *sesto*) – vrijedna i uredna domaćica: *Onā ti je prōvo šēsnica.*

šēsno, *pril.* (ve. *sesto*) – skladno, lijepo, oku ugodno: *Tō je šēsno ucinjēno*; *usp.* līpo

šēst /šēsnaeste, šēsnaēste*/ **šezdesēt** – brojevi: šest/šesnaest/šezdeset; *usp.* šēsti;

- *na svū šēsnaeste* – u velikoj žurbi, sve u šesnaest; *usp.* lēva-lēva

šēst, -a (ve. *sesto*) – 1. red: *stāvit u šēst* – dovesti u red, u sklad; 2. skladnost, ljepota; 3. uljudnost: *covīk o(d) šēsta* – uljudan čovjek

šēstāt,* (se) -ōn (se) (ve. *sestar*) – uređivati, namještati, usklađivati (se): *Pasāce jōš prilīcno vrīmena dōkle se tejōtar ne šētō kakō Bōg zapovīdo (Cel.)*; *usp.* urēdit, juštāt; ašēstāt

šēsti /šēsnaēsti, šēsnaēdesti*/ **šezdesēti** – redni brojevi: šesti/šesnaesti/šezdeseti; *usp.* šēst

šēšet,* šašet* v. **šišēt,***

šēšula, -e (ve. *sessola*) – lopatica za vađenje vode iz broda, grabljenje mošta...; ispolac; (v. 1.4.3.);

- *ošekāt brōd šēšulon* – izbaciti vodu iz broda ispolcem

- *šēšulon pūt is kōce* – ispolcem crpsti mošt iz otvorene bačve; (v. 1.2.6.2.)

šētā(t) **se**, šēčen se – šetati se: *...dā mi je znāt / hōcedu se prīdvecer / do Mōle šētāt (FJ)*; *usp.* pašēdāt

šēte,* broj (ve. *sete*) – sedam; u izr. poput *šīje-šēte*; *šēte kōlpi* te u riječima poput *šētebandīre*, *šetemōna...*

šētebandīre, **šotobandīre**, -ta, **šotobandjēr**, -a (ved. *setebandiere*) – *iron.* onaj tko se prikloni svakoj novoj vlasti, onaj od ‘sedam zastava’; oportunist; *usp.* šēte, bandīra

šētēambar, v. **setēambar**

šetemōna, **setemōna**, -e (ve. *setemana*) – tjedan: *Kojū šetemōnu kasnīje... (IN)*; *Stōri su nāši jedōn pūt na setemōnu mēso ili (FJ)*;

- *Vēlo šetemōna* – Veliki tjedan (pred Uskrs)

šfogā(t) **se**, v. **švogā**(t) **se**

šforcāt (se), v. **sforcāt** (se)

šforcōvā(t) **se**, v. **sforcōvā**(t) **se**,

ši, (ve. *si*) – potvrдна čestica ‘da’: *tãko ši, tò ši* – tako da;

- **ši i nè** – da i ne, nije sigurno: *Ìmo gòriva sòmo do Vĩsã, ši i nè (IN)*

šibot, šibon – 1. tući šibom; 2. žurno nastavljati radnju, kretanje: *Èno ga, šibo priko pjãce!*

šicbōden, -a (njem. *Schiffboden*) – ‘brodski pod’, drvena obloga zidova: *Niki stavijedu sãd šicbōden po zidĩma, a niki na plafũn.*

šigurèca, v. **sigurèca**

šij, šijã – sitna riba, nedorasla sitna girica, *bukvĩna*; sitna girica i svake vrsti ribica u skupu: *Kakò dicã smo pod Fãbriku ãapovãli šij sa usãcen*; (v. 1.4.12.3.)

šija, -e ž (tal. *scia*) – brazda koja ostaje iza broda u vožnji: *Vĩdi se i po šiji kakò vòzi*; (v. 1.4.5.2.)

šijãt, -õn (ve. *siar*) – zaveziti brodom unatrag: *Šija!*; *supr. Vòga!*; *usp. šijõvãt*; (v. 1.4.5.2.);

- **šija vòga** – vožnja jednim veslom naprijed a drugim unatrag, radi boljeg okretanja čamca

šijãtika, -e (tal. *sciatica*) – išijas: *Stĩsnuće barkarjũlã šijãtika, ne bõj se! (IN)*; (v. 1.1.5.2.)

šijãvac, šijõvca (v. šijãt) – veslaç na sviçarĩci: *Vĩcetũ su i sviçõr i šijãvac po gũštu (IN)*; *Prĩ se svitlilo na lũc, pòk je ondã vajãlo šijõvãt da sviçõrũ ne grẽ dĩm ù joci - zatò se i sãd rèce ‘šijãvac’*; (v. 1.4.9.3.)

šije,* *nepr.* (ve. *sei*) – šest, u *izr.* poput:

- **šije-šete**,* *nepr.* (ve. *sei-sete*) – igra prstima i brojevima između dviju osoba, *mũra*; (v. 1.6.5.2.)

šijõvãt, -õjẽn (ve. *siar*) – voziti brodom unatrag: *Vapõr je pòce polãko šijõvãt... (IN)*; *usp. šijãt*

šijũn,* -ũnã, *m* (ve. *sion*) – 1. vijavica, vihor; *usp. pijãvica*; ciklũn; (v. 1.4.8.1.); 2. odzračni kanal poput dimnjaka na parobrodima

šilo, -a – 1. alat za bušenje rupa u koži, na *tẽli...*; 2. nejestiva morska riba izdužene forme poput šila, pluta uz površinu (*Syngnathus acus*); (v. 1.4.15.)

šilòko,* v. **širòko**,*

šimetãt,* v. **šemutãt**,*

šimja, **šimija** -e (tal. *scimmia*) – majmun: *Cĩrkus sa šimjima... (IN)*; (v. 1.5.1.2.)

šina, -e (ved. *sina*, njem. *Schiene*) – 1. komad profiliranog željeza kao vodilica; 2. tračnica: *U kòvu su bìli vaguncĩni na šĩnima.*

šinadũr,* **šinjadũr**,* **šenjadũr**,* **šenadũr**,* **sonadũr**,* - ũrã, (ve. *sonador*, tal. *suonatore*) – sviraç na starinskim plesovima, harmoniš

šinjõr,* -a (ve. *signor*) – gospodin: *Metlĩcãni su itĩli ... da šinjõri zapovĩdodu sa svĩn pũkon drũgin (MBS)*; *usp. šjõr*; (v. 1.1.3.3.)

šinjõra, -e (ve. *signora*) – 1. gospođa; *usp. gõspoja*; 2. ljubavnica: *Mũc, onò mu je šinjõra, bomẽ mantenjũta; usp. mantenjũta*; (v. 1.1.3.3.)

šinjorĩja,* -e – gospoda, vlastela: *Ovẽ kũće su prĩ pripãdole fõrskoj šinjorĩji; usp. gospodã*; (v. 1.1.3.3.)

šinjorĩna, -e (tal. *signorina*) – gospođica: *Škužõjte, šinjorĩna!*; *usp. gõspojica*; (v. 1.1.3.3.)

šipãk, **šcĩpãk**, -ĩpka – šipak (drvo i plod), nar, mogranj (*Prunica granatum*); (v. 1.5.3.2., 1.3.12.)

širinã, -ẽ – širina: *Nĩ tõe širinẽ za prõc sa kamijõnon.*

širòk(i); širokã, širòko; širokò, širòko; *prid.* – širok: *Pũno mi je širòk ovĩ... širòki kapõt; Pũno mi je širokã ovã... širòko košũja; Pũno je širokò ovò... širòko žõlò; supr. tĩsan, ùzak*

širòkò, *pril./ širje, komp.* – široko/šire; *supr. tĩsno/tĩsnije*

širòko,* **šilòko**,* -a (tal. *sciocco*) – čest jugoistočni vlažni vjetar, južina; *uobiç. jũgo*; (v. 1.4.8.1.)

šišã-goliša, *pril.* – ošišan do gole kože: *Nõšli su mu gnĩide pòk su ga ostrĩgli šišã-goliša.*

šišõt,* **šešet**,* **šašet**,* -a (ve. *sasseto*) – jajoliki kamen kojim su se tukle naslagane *cẽnte* (djeçja igra ‘na šišõt’): *Mĩ, Fabrikãši, igrãli smo na batimũru, na šãke, na šišõt..., a svẽ tò na cẽnte*; (v. 1.6.5.1.)

šit, šijen – šivati: *A znõš tĩ šit na mãkinu?*

šjãl, -a (tal. *scialle* od fr. *chãle*) – oveća marama u obliku trokuta koju žene stavljaju na ramena

šjalèt, -a (tal. *scialletto*) – manji šal; *usp.* šāl

šjalpèta, -e (ve. *sialpeta*) – kravata: *Astigamânde, danàs je stâlvi šjalpètu, ca cè rèc!?*; (v. 1.1.8.1.)

šjôla, -e (ve. *siola*) – potplat na cipeli. *Probîla mi se šjôla i sâl mi grê vodà u postòl; usp.* poplät; (v. 1.1.7.3.)

šjolät, -ôn (ve. *siolar*) – staviti nove potplate (*šjôle*) na cipelama: *Tukâće mi šjolät ovè postolè.*

šjolèta,* -e (ve. *sioleta*) – tanji sloj tvrdog drva pribijenog po cijeloj dužini *kolûmbe* kao zaštita; (v. 1.4.2.)

šjor, *m nepr.* (ve. *sior*) – gospodin (u oslovljavanju, uz ime): *Bîli smo u šjor Lûke dõma; usp.* šjorsì

šjôr, *m nepr.* (ve. *sior*) – gospodin (u oslovljavanju, bez imena): *Škužôjte, šjôr, nîsòn Vos vîdi!;* (v. 1.1.3.3.)

šjora, -e (ve. *siora*) – gospođa (u oslovljavanju, uz ime): *Bîle smo u šjore Marije na tûmbulu.*

šjôra, -e (ve. *siora*) – gospođa (u oslovljavanju, bez imena): *Škužôjte, šjôra, dõçu òdma!;* *usp.* šëra (v. 1.1.3.3.)

šjorasi,* /**šjoranò**,* *uzv.* – (ven. *siora si/siora no*) – *iron.* da, svakako/ne, nikako, gospođo!

šjorsì,* /**šjornò**, *uzv.* – (ve. *sior si/sior no*) – *iron.* da, svakako/ne, nikako, gospodine!: *Nò, šjornò !*

škâca,* -e (ve. *scazza*) – udubljenje u brodu u koje se uglavljuje jarbol: *Dnò jôrbula grê u škâcu;* (v. 1.4.2.)

škadênca, -e (tal. *scadenza*) – istek roka ili valjanosti

škadît, -î (tal. *scadere*) – isteći (rok, valjanost): *Škadîla mi je matrîkula, tukâće mi izvâdit nõvu.*

škâf, *škâfa m* (ve. *scafo*) – paluba na manjem brodu: *Mèni su mrîžice ùvik na škâf;* (v. 1.4.2.);

- *škâf ol pròve/škâf ol karmê* – natkriti dio pramca/krme bröda

- *škâf levaïca, levašškâf* – pomični *škâf*

škafèt, -a (ved. *scafeto*) – ladica: *Stâvi son pîsmo u škafèt;* (v. 1.2.4.1.)

škafètić, -a (*hibr. dem.* prema ved. *scafeto*) – mala ladica: *U jedôn su škafetîn bìli i ðinari i devîze (FJ); usp.* škafetîn

škafetîn, -a (ved. *scafetin*) – isto što i *škafètić*; (v. 1.2.4.1.)

škâja, -e (ved. *scaia*) – kameni otpaci, manje kamenje; *usp.* grezarîja: *I škâja mòre poslûžît.*

škajôla,* -e (trs. *scaiola*) – zrnje koje se daje pticama pjevicama (*tîticima*): *Dât in žerät šimedekâna, pròsa, škajôle ... (IN);* (v. 1.5.2.2.)

škâla, *v.* **skâla**

škâle, *v.* **skâle**

škalîna, *v.* **skalîna**

škalinôda, *v.* **skalinôda**

škaldalèt, *v.* **škandalèt**

škalônja, -e (ve. *scalogna*) – vrsta luka, ljutika (*Allium ascalonicum*): *U brujè(t) smo stâvili škalônje namîsto kapùle (MJ); Škalônje se stavîjedu u kvasînu; usp.* jutîka; (v. 1.3.7.1.)

škâmpi, -ih *m mn* (ve. *scampi*) – cijenjeni jestivi morski rakovi (*Nephrops norvegicus*): *Nôjbòji su škâmpi na bùzaru;* (v. 1.4.15.)

škancîja, **skancîja**, -e (ve. *scanzia*) – drvena polica: *Jâbuka je špikovâla na škancîju... (IN);* (v. 1.3.1.);

- *stâvit zûbe na škancîju* – ne imati što jesti, biti gladan

škandalèt,* **škaldalèt**,* -a (ve. *scaldaletto*) – bakreni lonac sa žarom za zagrijavanje posteljine; (v. 1.2.4.2.)

škandôj, *škandâja m* (ve. *scandaio*) – dubinomjer i *sinjól* (uteg na baždarenom konopcu koji mjeri dubinu, a zatim se ostavlja da *tîkvica* pluta kao naznaka pozicije pri ribolovu): *Škandôj je šenjôn u pâšima, pòk se rèce, prežêm-pjo: 'Ovòde je dvostîpet pâši(h) dubinê';* (v. 1.4.9.1.)

škanjêl, -èla (trs. *scagnel*) – mala drvena klupa: *Famèja bi slîpega ðideta izvèla pri kùcu i sèla na škanjêl (Cel.); usp.* bancîć; (v. 1.2.4.1.)

škanjòti,* -ih – prosušeni kolač: *Mòrete (kolòcè) rasplòtît po dužinî i bruštulät; ondà se zovèdu škanjòti; usp.* fõrski kolòc; (v. 1.3.9.1.)

škapulät (se), **iškapulät** (se), -ôn (ve. *scapolar*) – 1. izvući iz mora: *Åko ćeš škapulät cîmu, èno ti je! (IN);* 2. spasiti (se), izvući se od obveze, iz opasnosti...: *Iškapulô se nâ vrime; usp.* spõsît; škapulòvät

škapulôr,* -ōrã (tal. *scapolare*) – zaštitna sveta sličica koja se nosi na grudima i leđima

škapulōvât (se), -ōjĕn (ve. *scapolar*) – 1. izvlačiti iz mora; 2. spašavati...; *usp.* škapulât

škarabatùša, -e (ved. *scarabatusa*) – ručni uređaj od drva kojim se proizvodi škrebetanje za Veliki petak, čegrtaljka: *Nôjvĕci mi je gùšt bì hodit u procesjûn sa škarabatùšon ù ruke!*; *usp.* trepetôjka; (v. 1.6.1.2.)

škarabijica, -e, **škarabîcija**, -e – 1. škrabica u kojoj se skuplja milodar (*limôzina*) u crkvi: *...ãko ćeš mu hîtít u škarabijicu, hît (IN)*; (v. 1.6.1.2.); 2. dio jarka (*fošôlã*) pri dubokom kopanju (*paližônju*) za sad loza; (v. 1.2.6.1.)

škarambĕž,* -a (jul. *scarabazt*) – kukac sličan žoharu, strizibuba (*Cerambix cerdo*); *usp.* gaštapôn; (v. 1.5.1.4.)

škãraš, v. **skãras**

škarlatîna, -e (tal. *scarlattina*) – dječja bolest, šarlah: *Môli mi je çapô škarlatînu*; (v. 1.1.5.1.)

škarnjât, -ôn – 1. grepsti po tvrdome, poput mačke; 2. *fig.* plitko kopati; *usp.* zaškarnjât

škarpeîn,* -a (ve. *scarpelin*) – klesar za finiju obradu kamena (za razliku od *diladûrã* koji je kamen obrađivao *ûgrubo*); (v. 1.1.3.4.)

škarpîna, -e (ve. *scarpena*) – bijela riba crvene boje, velike bodljikave glave, škrpina (*Scorpaena scrofa*): *Škarpîna je ùvik za pãrste lîzât, bìlo dà je na brujĕt, lĕšo, ôli pecĕna*; (v. 1.4.12.1.)

škarpûn, -ûnã, *m* (ve. *scarpion*) – bijela riba smeđe boje, manja od *škarpîne*; škrpun (*Scorpaena porcus*): *Nemôj se ubòst na škarpûnã, jer ti nĕće bìt lakã!*; (v. 1.4.12.2.);

- **zacarvenî se kakò škarpûn** – jako se zacrvenio: *Bîdni môli, ka(d) son ga pitãla da je njĕmu drôgã nãša Lucîja, zacarvenî se kakò škarpûn!*

škarpunîć, -a (*hibr. dem.* prema ve. *scarpion*) – mali *škarpûn* (*Scorpaena porcus*): *Otĕ škarpunîće mòreš jedîno butât u brujĕt; usp.* škarpuncîn; (v. 1.4.12.2.)

škarpuncîn, -a (ve. *scarpioncin*) – isto što i *škarpunîć*

škartât, **iškartât**, -ôn (ve. *scartar*) – 1. izbaciti, isključiti, odbaciti: *Škartâli smo ga jer nî već bìlo korîsti od njĕga*; 2. osloboditi se nepotrebnih karata u igri; *usp.* škartōvât

škartōc, -a (ve. *scartozzo*) – papirnata vrećica ili zamotuljak: *Nî itî pokōzât ca mù je tō u škartōc.*

škartôn, **iškartôn(i)**, -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *scartar*) – isključen, odbačen:

škartōvât, -ōjĕn (ve. *scartar*) – 1. izbacivati...; 2. oslobađati se nepotrebnih karata...; *usp.* škartât

škâtula, -e (ve. *scatola*) – kutija: *Jesî dobrō poglĕdola u onû škâtulu?*;

- **škâtula španjulĕti(h)** – kutija cigareta

škâtulica, -e (*hibr. dem.* prema ve. *scatola*) – kutijica: *Poglĕdoj u onû škâtulicu!*

škĕrac, škĕrca (ve. *scherzo*) – 1. šala, pošalica: *Tō je škĕrac od mularĕje (IN)*; 2. iznenadni pomak s uglavljenog mjesta: *Ucinî son škĕrac i ondã me zabolîlo!*; *usp.* škiribîc;

- **cinîť škĕrce** – zbijati šalu

- **per škĕrco** – u šali

škĕram, škĕrma *m* (ve. *schermo*) – 1. drveni štapić za koji se pričvrsti veslo, palac: *Pûka je škĕram rãzo škermadûre, ca çĕmo sãd!?*; *usp.* škermadûra; (v. 1.4.2.); 2. vrsta bijele ribe; (v. 1.4.12.2.)

škercōz, **škercōž(i)**, -a(o), -o, *prid.* (tal. *scherzoso*) – koji se voli šaliti, šaljivčina: *Pròpja je škercōž... ovî škercōži covîk; Pròpja je škercōža... otã škercōžo ženã; Kojĕ škercōžo stvorĕnje!*

škercã(t) se, -ôn se, **škercōvã(t) se**, -ōjĕn se (tal. *scherzare*) – šaliti se: *...škercōjĕ se ôn (IN)*; *Nîsù bìla vrimenã za se škercōvât (IN)*; *usp.* šulentōvât

škermadûra, -e (v. škĕram) – drvena blazina na brodu u koju je udjenut *škĕram*; *usp.* škĕram; (v. 1.4.2.)

škicãt (se), -ôn (ved. *schizar*) – zgužvati (se): *Kakò son sedî svã mi se jakĕta škicãla!*; *usp.* (i)zgãrcit

škicôn(i), -a(o), -o,* *prid.* (prema ved. *schizar*) – zgužvan: *Vĕšta ti je škicôna odîza*; *usp.* izgãrcen

škicōvât (se), -ōjĕn (ved. *schizar*) – gužvati (se): *Kakò tō sedîš - škicōjĕš vešît!*

škif,* -a (tal. *schifo*) – gađenje, odvratnost; *usp.* škifōž

- **Mi fã škîfo*** – Odvratan mi je

škifôž(i),* -a(o), -o, *prid.* (tal. *schifoso*) – odvratan; *usp.* škif: *Pròpja je škifôž... otî škifôži covik!; Pròpja je škifôža... otà škifôžo ženà!; Kojè škifôžo stvorênje, ma òkli je sòmo dôša!*

škîna, -ih *sr plt* (ve. *schena*) – leđa, križa; (v. 1.1.4.1.);

- *tûsto škîna* – dječja igra

- *Bògu iza škîni(h)* – Bogu iza leđa (vrlo daleko)

škinôl,* škinôlä (ve. *schenal*) – leđa ormara: *Armerûn stojî alavîja apêna kad mu se stâvi škinôl (ŽK)*

škiribìc,* -a (ve. *schiribizzo*) – 1. škrabanje po papiru; 2. neprirodni pokret: *Kojî ga je morbîn çapô za pôc cinît otè žmòrfije i škiribìce; usp.* škërac

škîva,* -e (prema ve. *schivar*) – otklanjanje, izbjegavanje posla

šktivafatîga,* -e, *m/f* (ve. *schivafadighe*) – osoba koja izbjegava posao, lijenčina: *Tàkega šktivafatîge kakòv je òn - nî na dalekò!;* (v. 1.1.6.1.)

šktivàt (se), **išktivàt** (se), -òn (ve. *schivar*) – izbjeći, skloniti (se): *Škîva tò òtle!; Škîva se òtle!; usp.* izmaknì(t) se;

- *Škîva se!* – Skloni se!

- *šktivàt rezêrvu* – izbjeći poziv za pričuvu u vojsci

šktivòvât (se), -òjèn (ve. *schivar*) – izbjegavati, sklanjati (se): *Ca çù mu se ùvik šktivòvât!*

škòdit, škòdin – 1. štetiti, škoditi: *Ne škòdi imàt jednêga depjù;* 2. stvarati mučninu: *Kà(d) si na frîšku àriju, mòre ne škòdi (IN); usp.* naškòdit

škòdit,* **iškòdit,*** -în (ve. *scuoder*) – inkasirati, utjerati dug: *Dòšle su u Socjâlno da bidu škòdile penšjùn (Cel.); usp.* ishodît

škòj, škòjà (ved. *scoio*) – otok (u Hvaru su *škòji* sinonim za Paklene otoke, a pod *Škòj* se podrazumijeva otok Sv. Klement s naseljem *Vlòkà*): *Grēmò na Škòj – Grēmò na Vlòkù;* (v. 1.4.8.2.)

škòjic, škòjicà (*hibr. dem.* prema ved. *scoio*) – otočić; (v. 1.4.8.2.)

škòjòr, -òrà/**škòjòrka,** -e (ved. *scoian*) – stanovnik/stanovnica *škòja*: *Nâmi, škòjòrîma, nî vèc lakò žîvît...; usp.* Škòjor

Škòjòr, -òrà / **Škòjòrka,** -e (ved. *scoian*) – stanovnik / stanovnica naselja *Vlòkà*; *usp.* škòjòr

škòndal, v. **skòndal**

škòndôn,* (vis;mj), -âna (ven. *scondon*) – potaja, skriveno mjesto: *u škòndôn* – potajno, skrivajući se; *usp.* sakrêto

škonsumât, **škonšumât,** v. **skonsumât,** **skonšumât**

škontradûra, -e (ved. *scontradura*) – nagla olujna promjena vjetra: *Kad ucinî vèlika škontradûra... (IN)*

škopjât, **iškopjât,** -òn (tal. *scoppiare*) – naglo se pojaviti ili uključiti u razgovor; iskrsnuti, planuti: *Škopjò je a da nîko nî vîdi òkli je dôša!;* (v. 1.1.6.4.)

škopjòvât, -òjèn (tal. *scoppiare*) – iznenada, naglo pokazivati vlastitu volju: *Cà tâko škopjòjèš, bes potîrîbe! (ŽK)*

škòpula, -e (ve. *scopola*) – pljuska; *usp.* škòpula, *trîska, žlîpa;*

- *petât / çapât škòpulu* – dati/dobiti pljusku: *Petâçu ti škòpulu, a mîr će ti odrebatît drùgu! (IN)*

škorcât,* -òn (ve. *scorzar* – oguliti koru) – okrhnuti (*npr.* emajl na posuđu): *Škorcâla mi se tèça, i tò po drùgi pût!*

škorcôn(i), -a(o), -o,* *prid.* (v. škorcât) – okrhnut; *škorcôni pjât* – okrhnuti tanjur; *usp.* okòrnjen

škorlât,* **škurlât,*** -òn (ve. *scorlar*) – 1. očistiti do dna; 2. oglodati

škorezîn,* -a (ve. *scorza*) – tanka kora (*npr.* podgrijane palente): *Pulênta o(d) sìnoç sa škorezînom (IN)*

škòronca,* **škurònce,*** -e (ve. *scoranza*) – sitna sušena riba iz Skadar. jezera, ukljeva (*Alburnus scoranza*)

škòrs, **škòrš,** v. **skòrs**

škòrso, **škòršo,** v. **skòršo**

škorûp, škorûpà *m* – 1. površina mora: *Ma kolîko šporkîce plùto po škorûpù!;* 2. površinski dio zemlje (kod kopa-nja): *Çapâçemo ovò sòmo po škorûpù;* 3. povlaka na mlijeku: *Dòj mèni otî škorûp! usp.* pâna

škòš, v. **skòš**

škòta, -e (ve. *scota*) – konopac za upravljanje jedrom; (v. 1.4.3.); *fig.* uzeti koga *po(d) škòtu* – upravljati kime: *Nî ga vèc ni pôl olkâl ga je vazêla po(d) škòtu (IN);*

- *dôc po(d) škòtu* – biti upravlján, podložán: *Dôce òn njòj po(d) škòtu!*
- *(po)lašškàt škòtu* – popustiti zategu jedra; *fig.* popustiti svoj stav prema podložnoj osobi
- škotarìca,*** -e (prema tal. *scotare* – žeći + *rizza* – uvojak) – duguljasta kliješta koja su se zagrijavala u žaru i njima pravili uvojcì ženske kose
- škotofiš, -a** (engl. *scotch fish*) – vrsta sušene ribe, manje cijenjena od bakalara; *usp.* bakalôr, škôrônca;
  - *sûh (maršov) kakò škotofiš* – vrlo mršav
- škovāce,** -ih *ž plt* (ved. *scovaza*) – smeće; *usp.* smećê
- škovacêra,** -e (ved. *scovazera*) – lopatica za smeće: *Dì ti je škovacêra?;* (v. 1.2.4.2.)
- škovacîn,** -a (ved. *scovazin*) – smetlar: *U Fòr bùde ùvik kojì škovacîn;* (v. 1.1.3.4.)
- škrākavica,** -e – žaba škreketuša; (v. 1.5.1.2.)
- škrāpa,** -e (ve. *scarpa*) – pukotina u stijeni uz more: *Obòša je svè škrāpe i rāpe; usp.* škrîp; (v. 1.4.8.2.)
- škrîka,** v. **skrîka**
- škrîkàt,** v. **skrîkàt**
- škrîp,** -a (ve. *crepo*) – procjep na kamenitoj obali, u krševitom tlu: *Upāla mi je nogā u škrîp; usp.* škrāpa; (v. 1.4.8.2.)
- škrîpāt, škrîpjot,** škrîpjen – škripati: *Ovā vròta pùno škrîpjeđu, stāv kāpju ūja!*
- škritôrij,*** -a (ve. *scritorio*) – 1. radna soba: *Don Bèpo intròjè u škritôrij... (IN);* 2. pisací stol: *Onì su imāli u kùcu i pjāno i škritôrij;* (v. 1.2.4.1.)
- škrivôn,*** -a (ve. *scrivan*) – 1. općinski pisar; 2. stari naziv za pomoćnika kapetana, brodski pisar; (v. 1.4.6.)
- škròbut,*** -a – vrsta bolesti, bijeli striješ u dječjim ustima
- škròfula,*** -e (tal. *scrofolo*) – vrsta otekline i znak bolesti vratnih žlijezda; (v. 1.1.5.1.)
- škrokāt,** -òn (ve. *scrocar*) – 1. izjaloviti se, ne uspjeti: *Škrokò in je škèrac* – Nije im uspjeta šala; *usp.* izjālovit; 2. odskočiti, trznuti: *Škrokāla je trāpula... (Po)*
- škròkoj, škròk,** -a – korak: *Nì mi nègo dvò škròkoja dò doma (IN); Grèdù nāprida vèlikin škròkima (MJ);*
  - *škròk na škròk* – korak po korak: *I tākò, škròk na škròk, èto ti njìh dòma! (Cel.)*
- škropāc,** škròpca – kiša pomiješana s tučom; *škropāc - jùgu otāc;* (v. 1.4.8.1.)
- škropìt,** škròpin – 1. škropiti, prskati sitnim kapima; 2. kišiti sitnim kapima; *usp.* smocìt
- škùfja,*** -e (ve. *scufia*) – kapa s čipkom koju su nosila djeca i stare žene: *Stāvila je škùfju nā glovu i ìšla u postèju;* (v. 1.1.8.1.)
- škùla,** v. **skùla**
- škùlor,** v. **skùlor**
- škùna,*** -e, **škùner,*** -a (tal. *scuna*) – jedrenjak s dva ili tri jarbola; (v. 1.4.1.1.)
- škùr,** škùri; škùrà, škùro; škùro, škùro, *prid.* (ve. *scuro*) – taman: *Pùno je škùr ofì ... škùri veštít!; Pùno je škùrà otā ... škùro vèšta!; Kojè škùro nèbo!;*
  - *škùri krùh* – crni kruh
  - *škùro bùra* – bura uz oblačno vrijeme
- škùre,** -ih *ž mn* (ve. *scuro*) – prozorski kapci bez žaluzina (za razliku od *grìljih*): *Zatvòr škùre!;* (v. 1.2.3.1.)
- škurèta,** -e (ven. *scureta*) – tanja daska; daska s utorom kao dio prozorskog kapka (*škùre*)
- škuribānda, škuribònda,** -e (trs. *scuribanda*) – mračno mjesto za ljubavni sastanak;
  - *pòc u škuribāndu: Kakò mùlci hodìli smo u skrivèc za onìma u škuribāndu.*
- škurìca,** -e (tal. *scurezza*) – tama u zatamnjenom prostoru;
  - *stāvìt tìca u škurìcu* – držati pticu u tami: *Prì oržolònde bi se stāvìlo tìce u škurìcu.*
- škurinā,** -ê (prema tal. *scuro*) – mrak, mrklina, mrkla noć
- škùrìt** (se), -î (v. škùro) – tamnjeti, mračiti se: *Pòcelo je škùrìt, hòmo dòma!; usp.* smarknì(t) se
- škurìt,*** v. **iškurìt**

škurlät,* v. **škorlät,***

škûro, pril. / **škurije**, komp. (ve. *scuro*) – 1. tamne boje: *Obučije se u škûro olkäd (n)joj je ùmor otàc;* (v. 1.2.10.);

2. tamno, bez mjesečine: *Bילו je škûro da nīsì vidi ni pàrst prìd oci, a kāmoli vidiť dī grēš.*

škurônca,* v. **škorônca,***

škûža, v. **skûža**

škužät (se), v. **skužät** (se)

škvâdra,* **škvôdra,*** -e (ve. *squadra*) – 1. eskadra ratnih brodova; (v. 1.6.2.1.); 2. društvo znanaca, 'ekipa': *Ôn je u parvü škvâdru!* (IN)

škvâra¹, -e (ve. *squara*) – alatka za provjeru pravoga kuta; (v. 1.2.5.);

- **u škvâru** – pod pravim kutom; fig. pravilno držanje: *Ni mōga daržät svojü famëju u škvâru*

- **škvâra cōta** (trs. *squara zota*) – 1. kut koji odstupa od pravog kuta; 2. alatka s podesivim kutom

škvâra², **skvâra**, (bra), -e ( ) – 1. skorup; 2. fig. najbolji dio nečega: *Sküpila si škvâru, a nâmi ovò ca je ostâlo;*

3. masnoća koja izbija nakon kuhanja, pečenja mesa, ribe; *usp.* skrâma

škvarcit,* -î – puštati masnoću prilikom pečenja (ribe, mesa); *usp.* iškvarcit

škvêr, -êrâ (ve. *squero*) – brodogradilište; nekada manji teren za zahvate na brodovima: *Na škverü su se kalafatâli brödi;* (v. 1.2.1.6.)

škvôr, -ôrâ – vrsta šarene ptice pjevice, 'čvorak' (*Sturnus vulgaris*); (v. 1.5.2.1.)

šliva, v. **sliva**

šljûka, -e – vrsta manje sportske jedrilice; (v. 1.4.1.2.)

(nekoliko *šljûkih* je bilo napravljeno u Hvaru u okviru Narodne tehnike oko 1952.)

šmâjser,* -a (prema njem. *schmeissen* – bacati) – vrsta njemačke kratke puške u 2. svj. ratu: *...ëvo ti hi sa šmâjserima i kâcigima!* (IN)

šmârca, **smârca**, -e – grmolika biljka iz makije, smrča, mirta (*Myrtus communis*); (v. 1.5.3.3.)

šmarcâlina, **smarcâlina**, -e – vrsta neotrovne zmije; *usp.* biloûška, gâdalina; (*Natrix natrix*); (v. 1.5.1.3.)

šmignit, -en – brzo i neopaženo pobjeći, 'šmugnuti'

šnicel, -a m (njem. *Schnitzel*) – mesni odrezak, 'šnicla': *A kô je ondâ mōga stâvit šnicel na stôl!?*; (v. 1.3.5.2.)

šnjûr, -ûrâ (tal. *suro*) – morska riba, šarun, *mužikônt* (*Trachurus mediter.*); *...da postòji o(d) kvintôlä šnjûr!* (Po); (v. 1.4.11.)

šofadîn, -a (ve. *sofadin*) – manji kanape; *usp.* šofò

šofêr, -êrâ (ved. *sofer*, od fr. *chauffeur* – ložaç) – vozač, šofer: *Tò mòreš dàť šofêrù i rêc sînu da grê vazêst na autôbus.*

šofò,* -a, sr (tal. *sofa*) – vrst divana, kanape: *U kûhinju smo stâvili jednò šofò;* *usp.* šofadîn

šöld, **šölad,*** šölda, m (ve. *soldo*) – stara sitna kovanica; (v. 1.2.9.6.);

- **bît tvôrd na šölad** (na *dînare*) – biti škrt, nevoljko trošiti

- **čapät kojigôd šöld, dôc do dvò šöld** – zaraditi nešto malo

šöldi, -ih m mn (ve. *soldi*) – novci: *Kojï šöldi mòredu tò plõtît?* (MJ); (v. 1.2.9.6.);

- **trätit šölde** – trošiti novce

- **pôki šöldi*** – malo novaca, mala zarada

šöldo, pril. (tal. *saldo*) – čvrsto: *Daržï tò šöldo!;* *usp.* fêrmo

šolferîn,* v. **šuferîn,***

šölša, -e (ve. *salsa*) – umak od povrća; (v. 1.3.8.1.);

- **šölša ol pomidôri(h)** – umak od rajčica

Šoltâni, -ina; **i(s) Šölte** – s otoka Šolte: Šoltanin; Šoltanka, šoltanski: *Onâ je i(s) Šölte, a ne i(s) Splîta.*

šonâmbul, -a (ve. *sonambulo*) – onaj tko hoda spavajući, mjesečar: *Poglê(j) ga, grê kakò šonâmbul!;* (v. 1.1.5.2.)

šopra-,* *prij.* (tal. *sopra*) – poviše (samo u složenicama; v. šopraâbît, šoprakopêrta); *uobič.* pövar

šopraâbît,* -a (tal. *sopraabito*) – vrsta laganog kaputa; (v. 1.1.7.1.)

šoprakopêrta,* -e (tal. *sopraccoperta*) – omotnica pisma, kuverta: *Čelësto šoprakopêrta o(d) pòreza... (IN)*

šorafilât,* -ôn, -a (prema ven. *sovrafil*) – obrubiti koncem da se ne izliže rub odjeće: *Ovò tukômo šorafilât (ŽK)*

šôrdo,* -ota (tal. *sordo* – gluh) – 1. glupan, smušenjak, osoba koja teško shvaća; (v. 1.1.6.1.); 2. nagluha osoba

šorkât,* v. **sorkât**

šornjaca, v. sornjaca

šòtiš,* -a (prema njem. *schottisch*) – vrsta starinskog plesa; (v. 1.6.4.1.)

šòto, prij. (ve. *soto*) – 1. ispod, dolje: *Stäv tò šòto!; usp.* dešòto, odošòto; 2. prefiks za tvorbu složenica; v. šotob-rāco, ..., šotovôče

šotobandîre, šotobandjêr, v. šetebandîre

šotobrāco, pril. (ved. *sotobrazo*) – pod ruku: *Daržāla ga je šotobrāco dok su hodili priko rîve.*

šotokòtul,* -a, **šotokòtula,*** -e (ve. *sotocotolo*) – podsuknja; *usp.* kòtula; (v. 1.1.7.1.)

šotokucîn, -a (ved. *sotocuzin*) – *šotokùco* (u zadirkivanju): *Šotokucîn jedôn, a tî joj se ne bì otāri mālò obo skāras!?* (IN) – ...zar joj se ti ne bi malo očešao o njene izbočine!?!; *usp.* šotokùco¹

šotokùco¹, -a, -ota, *m* (ved. *sotocuzo*) – neiskrena osoba, osoba koja nešto taji: *Tākega šotokùca (šotokùcota) nî na dalekò!; usp.* šotokucîn; (v. 1.1.6.1.)

šotokùco², pril. (ved. *sotocuzo*) – neiskreno, podmuklo, bezglasno; *usp.* šotokùco¹

šotôna,* šotāna, -e (ve. *sotana*) – podsuknja; *usp.* šotovëšta, šotokòtul; (v. 1.1.7.1.)

šotopòšt(i), -a(o), -o,* prid. (ve. *sotoposto*) – podređen, podčinjen, podložan: *Ōn je šotopòšt mēni.*

šotopùnat,* -pûnta (v. šotopuntāt) – poseban bod iglom pri prošivanju rubova odjeće, pokrivača...;

šotopuntāt,* -ôn (tal. *sottopuntare*) – podšiti, prošiti rubove odjeće: *Tukò mi šotopuntāt jòš i ovò, ondā son gotòva.*

šototājêr,* -a (trs. *sotaiero*) – ronilac: *Onò ca parî kàciga o(d) šototājêra ... (IN);* (v. 1.1.3.4.)

šotovênto, pril. (ve. *sotovento*) – u zavjetrini (*npr.* strana broda); *supr.* šovravênto

šotovëšta, -e (tal. *sottoveste*) – odjevni predmet što se nosi ispod haljine; *usp.* kombinèt; (v. 1.1.7.1.)

šotovôče, pril. (tal. *sottovoce*) – potihlo, ‘ispod glasa’; česti način pjevanja dalmatinskih klapa: *Ne bì bìli odolìli hìtit barēnko jednù, onāko, šotovôče (IN); ...i ondā zakantāt šotovôče (Cel.); usp.* pjenavôče

šovravênto, sovravênto, pril. (ve. *soravento*) – protiv vjetra, izložen vjetru (*npr.* strana broda); *supr.* šotovênto

šovravòš,* -a ( ) – obloga *kolûmbe* od tvrdoga drveta kao zaštita pri izvlačenju broda; *nov.* šjolëta; (v. 1.4.2.)

špacakamîn,* -a (ve. *spazacamin*) – dimnjačar: *Nòšli su špacakamîna meju kîčen, u tûju merînu (IN);* (v. 1.1.3.4.)

špacakùva, -e (tal. *spazza+coda* – čisti repom) – ptica dugog repa, ‘bijela pastirica’ (*Motacilla alba*); (v. 1.5.2.1.)

špacât, spacât -ôn (ve. *spazzar*) – prazniti, oslobađati prostor; *usp.* išpacât, prōznît

špacëta, -e (ve. *spazzeta*) – četka: *špacëta za postolë* – četka za cipele

špacetât, -ôn (jul. *spazetar*) – četkati: *špacetât postolë* – četkati cipele; *usp.* išpacetât

špacôno,* (prema ve. *spazzar*) – očišćeno, ispražnjeno, oslobođeno; *usp.* isprōžnjeno

špāde, v. špōde

špagèti, -ih m mn (tal. *spaghetti*) – vrsta tanje tjestenine, špageti: *Izîšću mālò špagèti(h) sa šûgon o(d) brujëta.*

špāher, -a (ved. *spacher* od njem. *Spareherd*) – kuhinjski štednjak: *Ispëkli su kozlîca u špāher... (VM);* (v. 1.3.1.);

- *užëč špāher* – upaliti vatru u štednjaku

špāla, -e (ve. *spala*) – dio životinjskog mesa, plećka; *usp.* špalëta; (v. 1.3.6.1.)

špalavîr,* -îrà (jul. *spalavir*) – vrsta zidarskog alata, poput ovećega *fratûnā*, služio je za nanošenje žbuke na strop kada se on izrađivao od *štukëtih*; (v. 1.2.5.)

špāle, -ih ž mn (ve. *spale*) – 1. pleća: *Provô je ôn tò na svojë špāle! (IN)* – Iskusio je on to na svojim plećima!; (v. 1.1.4.1.); 2. kameni dovratnici: *špāle od vrôt, špāle o(d) ponîstre;*

- *na tûje špāle* – na teret, na štetu drugih: *Ōn tò cinî na na tûje špāle!*

špalëta, -e (ve. *spaleta*) – mala plećka: *špalëta od kunîna...; usp.* špāla

špalète, -ih ž *mn* (ve. *spalete*) – komadići drvca *koromāca* u koje se zabadaju ljepljive grančice (*baketīne*) prigodom lova na ptice (*oržolōnde*); *usp.* arburèt; (v. 1.5.2.2.)

špalīne, -ih ž *mn* (tal. *spalline*) – naramenice: ...*sòkolska mājica na špalīne (IN)* – sportska majica s naramenicama
špancēra,* -e (ven. *spancera* od njem. *spazieren* – šetati) – građanski šešir za šetnju: *Ūze je špancēru i bagulīn, jerbo grē na Rīvu*; (v. 1.1.8.1.)

španjōla,* -e (trs. *spagnola*) – španjolska gripa; epidemija koja je 1918. uzela mnogo žrtava i na otocima: *Vēće je jūdī(h) o(d) španjōle umōrlo nēgo ca hī je pogīnilo u cīli rāt*; (v. 1.1.5.1.)

španjulēt, -a (ve. *spagnoleto*) – 1. cigareta: *Īmoš kojī španjulēt?*; (v. 1.2.11.); 2. vertikalni zasun na *škūrima*

špāra, v. **spāra**

špārdovica, -a, **špardāvica**, -e – vrsta ptice, ‘strnadica crnoglava’ (*Emberiza melanocephala*); (v. 1.5.2.1.); (nazvana po pjevu nesuvislih tonova, kao da se ‘sprda’ sa slušateljem)

šparenjāt (se), **sparenjāt** (se), -ōn (ved. *sparagnar*) – štedjeti (se): *Šparenjālo se za postēju kūpīt.. (FJ)*;
- **šparenjāt na gārlo** – štedjeti na hrani; *fig.* biti siromašan

šparōnje, **šparenjōnje**, -a (ve. *sparagno*) – štednja: *Nīmon jò nīšta kōntra šparōnja, ma nē na gārlo!*

šparenjōz, **šparenjōž(i)**, -a(o), -o, *prid.* (jul. *sparanios*) – štedljiv: *Gospodarīca... krūto šparenjōža (IN)*

šparīć, -a (*hibr. dem.* prema ved. *sparo*) – *Ma ca čēš tōte čapāt, dvò šparīća!*; *usp.* špōr; (v. 1.4.12.2.)

šparīt,* **sparīt**,* **isparīt**,* **disparīt**,* -īn (ve. *sparir*) – nestati, iščeznuti: *Šparī je iza kantūnā ovī cās!*

špāroga, **spāroga**, -e (tal. (*a*)*sparago*) – biljka, služi se kao kuhano povrće (*Asparagus*); *Vēće je gūštih u ovē nāše divjē špāroge nēgo u onē kupōvne!*; *usp.* špārožina; (v. 1.5.3.5.)

špārožina, **spārožina**, -e (prema tal. (*a*)*sparago*) – 1. vrsta divlje, bodljikave šparoge; 2. vrsta filtra od savijene biljke šparoge (*špārožine*); *usp.* špāroga

špārta, v. **spārta**

Špartipuntīn, **Špartibuftīn**, -a (prema tal. *spartire bottino* – dijeliti plijen) – rt i uvalica na otoku Marinkovac pred Hvarom, na ulazu u Ždrilca

špartivēnto,* (prema tal. *spartire vento* – dijeliti vjetar) – samo uz *izr. Pelegrīn špartivēnto* kojim se želi reći da rt Pelegrīn utječe na kretanje vjetra, tj. na često izostajanje kiše oko grada Hvara

špārtica, v. **spārtica**

špašēj,* **spašēj**,* -ēja *m* (jul. *spassegio*) – drvena ograda u kojoj se mala djeca uče hodati; (v. 1.2.4.1.)

špātula, -e (ve. *spatola*) – vrsta alata; lopatica za razmazivanje, kitanje; (v. 1.2.5.)

špēc,* -a – (ved. *specio* – zrcalo) – ispuna okvira, donja ploča na drvenim vratima

špedīt, -īn (tal. *spedire*) – 1. poslati; 2. *fig.* otarasiti se koga: *Jesī ga špedīla?* – Jesi li ga se riješila?

špekulōnt,* (bra,pit,vis; sm=0), -a (trs. *speculante*, njem. *Spekulant*) – onaj tko špekulira, špekulant: *Ōn je prōvi špekulōnt!*

špēnta,* -e (ve. *spenta*) – 1. guranje, udarac, pritisak, 2. poticaj, potpora;

- **dāt špēntu** – potaknuti: *A prōvu špēntu mu je dālo... (IN)*

šperāt, **sperāt**, -ōn (ve. *sperar*) – uzdati se, nadati se; *usp.* nōdījot se

šperōnca, **sperōnca**, -e (ve. *speranza*) – 1. nada, nadanje: *Nī vēć šperōnce – Nī se vēć cō nōdāt (nodījot)*; 2. veliko sidro s opremom za slučaj opasnosti: *Vajālo bi ùvik imāt šperōncu ù brod.* (v. 1.4.3.)

špēšo, **spēšo**, v. **spēšo**

špešīje, **spēšīje**, v. **spēšīje**

špetākul, **spetākul**, -a (ve. *spetacolo*) – 1. prizor koji iznenađuje, začuđuje; 2. bučna javna priredba, nered: *Jūdi mojī, kojī je tō bī špetākul! (IN)*

špetāt,* -ōn (ve. *spetar*) – čekati, u *izr. špēta!* – čekaj!: *Špēta, špēta, dōćeš i tī u mojā godīšća!*; *usp.* cēkot

špežōt,* **spežōt**,* -a (tal. *spesato*) – gost na stanu i hrani, gost u pansionu: *Īmon jednēga špežōta.*

špīc, **pīc**, -a (njem. *Spitz, Spitze*) – šiljak, oštri kraj: *špīc o(d) postolīh; pīc o(d) prōve; usp.* pūnta

špica, spica, -e (ved. *spiza*) – 1. vrh, špica; 2. šipka s vrhom ušiljenim u špic, za ‘štemanje’; 3. grančica; (v. 1.5.3.7.)

špicaškândalo, picaškândalo -a (ved. *impizascandali*) – onaj tko izaziva svađe; spletkar, spadalo: ... *vëri špicaškândalo iz Gojãve (MJ)*; (v. 1.1.3.4.)

špicfajer,* -a (engl. *spitfire*) – 1. vrsta engleskog lakog aviona; 2. fig. neozbiljno mlado čeljade, osoba koja olako upadne negdje: *Ëvo ovih špicfajera! (IN)*

špicjarija,* -e (ve. *speciaria*) – ljekarna: *Špicjarija pùna svîta, a onã govõri... (Cel.)*; nov. apoteka; (v. 1.2.1.10.)

špicjôr,* -õrà (ve. *specier*) – ljekarnik, apotekar: *Šjor Karmëlo, špicjôr... (Cel.)*; (v. 1.1.3.4.)

špig, -a (ve. *spigo*) – kriška (naranče, češnjaka...) : *Dôj mi dvõ špiga narõnce!*

špigëta, -e (ve. *spigheta*) – vezica za cipelu: ...*u äps, sa postolîma be(s) špigëti(h) (IN)*; usp. žlinga; (v. 1.1.7.3.)

špigul, -a (tal. *spigolo*) – ivica, brid, kraj;
- *kãmik na špigul* – kamen s jednim ravnim bridom (*npr.* uz otvor)

špija, -e (ve. *spia*) – onaj tko prokazuje, uhoda, špijun

špijaglãvac, -glõvca – glavati crvić-ličinka koji pliva po ustajaloj vodi, punoglavac; (v. 1.5.1.3.)

špijät (se), -õn (ve. *spiar*) – prokazati, špijunirati: *Špijãcu te mãteri!*; *Mõga bi kogõdera špijät mu se ženì (IN)*

špijõvät (se), -õjën (ve. *spiar*) – prokazivati, špijunirati: *Njõj je nõjdrãžje špijõvã(t) sestri.*

špijünì, špijünih – kameni istaci, ‘zubi’ (ostavljaju se na uglovima kuće kako bi se susjedna kuća mogla povezati prilikom buduće gradnje, ako se radi o zajedničkom zidu); (v. 1.2.3.1.)

špikõvät, -õjën – isticati se na vidiku: *Onì trîm onãmo ca špikõjë na võrh bãrda... (IN)*

špila¹, spila, -e – špilja: *Po otõku je pùno spìlih;* (v. 1.2.1.1.)

špila²,* -e (ve. *spila*) – ukrasna igla; vrsta broša: *Sekãrva mi je dãla ovû špìlu;* (v. 1.1.8.1.)

špina¹, -e (ved. *spina*) – 1. slavina: *Lakõ je sãd kad je u svãku kùcu vodã na špînu;* usp. rubinët; (v. 1.2.3.2.); 2. mali otvor na bačvi za uzimanje uzorka vina; (v. 1.2.6.2.);
- *vodã na špînu* – tekuća voda

špina², -e (tal. *spina*) – trn na biljci, *tõrn*: *Ubõ son se na špînu!*; usp. tõrn; (v. 1.5.3.8.)

špinaker, -a (engl. *spinnaker*) – veliko i lagano prednje jedro (koristi se u sportskom jedrenju niz vjetar); (v. 1.4.3.)

špinõt, -a (njem. *Spinat*) – vrsta povrća, špinat; (v. 1.3.7.1.)

špirit, -a (ve. *spirito*) – 1. špirit: *Nì vëj špìrita u špiritjëru*; 2. naziv za prvu rakiju koja poteče iz kotla za destilaciju (*lambîka*), jačine 80-90 gradi.

špiritjëra,* -e (ved. *spiritiera*, tal. *spirit* – alkohol) – kuhalo na špirit ili petrolej; usp. prîmus; (v. 1.2.4.2.)

špiritõž,* špiritõž(i), -a(o), -o,* prid. (ve. *spiritoso*) – 1. žestok, nagle naravi, koji lako plane: *Pùno je špiritõž ovì tvõj... špiritõži susìd!*; *Pùno je špiritõža ovã tvõjã... špiritõžo susìda!*; *Kojë špiritõzo stvorënje!;* usp. furjõžast; 2. duhovit; (v. 1.1.6.1.)

špjegacjün,* -üni, ž (tal. *spiegazione*) – objašnjenje: *Ne vîrujen jõ pùno u njejînu špjegacjün.*

špjegät, -õn (tal. *spiegare*) – objasniti: *Svojë daržõnje ovãko je špjegãla... (Po)*

špjegõno, pril. (v. špjegät) – objašnjeno: *Bilo je dobrõ špjegõno i svì su kapìli.*

špjegõvät, -õjën (tal. *spiegare*) – objašnjavati: *Špjegõvõ son mu pôl ùre i nì kapì!*

šplãnja, -e (jul. *spiana*) – drvodjelska alatka, blanja; (v. 1.2.5.)

šplanjät, išplanjät, -õn (ve. *spianar*) – izravnati drvo blanjanjem, oblanjati: *Mõgli bidu mu šplanjät onõ krîvo rãme (FJ)*; usp. planjät

špõde, špãde, -ih mn (ve. *spada* - mač) – boja kod talijanskih igraćih karata (s naznakom mača); (v. 1.6.5.3.)

šplavütina, v. splavütina

špõg, -a (ve. *spago*) – tanji konopac (*npr.* za vezanje paketa); špaga: *Ëmoš bokün špõga?*

špõlver,* -a (ve. *polvere*) – 1. prašak; 2. kozmetički puder

špolverät (se),* -õn (tal. *polverizzare*) – napudrati (se)

špolverôn(i), -a(o), -o,* *prid.* (tal. *polverato*) – napudrana: *Svâ je bila špolverôna...*

špolverōvât (se),* -ōjën (tal. *polverizzare*) – pudrati (se)

špōnda, -e (ve. *sponda*) – rub (*npr.* biljarskog stola): *Īgro se o(d) špōnde, derebâto (IN)*

špōntit se, v. **spōntit se**

špōr, špōrâ (ved. *sparo*) – manja bijela riba, špar (*Diplodus annularis*): *U vôršu je bilo sômo desētâk špōrih; usp. špariç; (v. 1.4.12.2.)*

špōrak, špōrki; špōrkâ, špōrko; *prid.* (ve. *sporco*) – prljav: *Cîli je špōrak... ovî špōrki manavôl; Špōrkâ je... ovâ špōrko manavoîica; Kojë špōrko stvorênje!;*

- *govorît špōrke rîci* – govoriti prostote

- *imât špōrki jazîk* – voljeti ružno govoriti i ogovarati: *Vrôg ti òdni tò špōrkega jazîka (ŽK)*

šporkacûn, **porkacûn**, -ûnâ, *m* (tal. (*s*)*porcaccione*) – *pogr.* prljavac, prostak, osoba nastranog ponašanja: *Ma jesî ga vîdi, šporkacûn jedôn, dî mu je krejônca! (Cel.); (v. 1.1.6.1.)*

šporkarija, -e (ve. *sporcaria*) – 1. prljavština; 2. prostota: *Ne govôr šporkarije!; usp. porkarija*

šporkât (se), **išporkât** (se), -ôn (ve. *sporcar*) – zaprljati (se): *Ēpeta si (i)šporkô košûju!; Vâs si se (i)šporkô; supr. ocîstit*

šporkîca, -e (ve. *sporchia*) – prljavština: *Kolîko šporkîce po ovôj kûci, kakò da je nîsôn nîkad ni cîstila!*

špōrko, *pril.* / **šporkîje**, *komp.* (ve. *sporco*) – prljavo/prljavije: *Jôš je špōrko, ma prî je bilo pûno šporkîje!*

šporkôn, **išporkôn(i)**, -a(o), -o, *prid.* (od ve. *sporcar*) – zaprljan: *Môli, cîli si (i)šporkôn!*

šporkôno, **išporkôno**, *pril.* (v. šporkât) – zaprljano: *Ovôde je svè (i)šporkôno!*

šporkōvât (se), -ōjën (ve. *sporcar*) – prljati (se): *Nemôj mi šporkōvât kužînu, sâ(d) son je oprâla!; supr. cîstit*

šporkûja,* -e (ve. *sporcuia*) – prljavica, gnusna osoba: *Pûš' câ otû šporkûju!; usp. šporkacûn; gûda; (v. 1.1.6.1.)*

špōrta, -e – okrugli jastuk spleten od konoplje koji se puni maslinovim tijestom radi tiještenja

špōza, **špōzi**, v. **spōza**, **spōzi**

šprâjc, -a (trs. *spraiz* od njem. *Spreize*) – podupirač, *npr.* za držanje oplata betona

šprîcer,* -a (njem. *Spritz*) – bijelo vino sa sodom: *Prî su se pîli šprîceri a sâ(d) se pîjedu gemîsti; (v. 1.3.10.2.)*

šprînt, -a (njem. *Sprint*, engl. *sprint*) – trčanje, plivanje... na najbrži način

šprîntat, -on (njem. *sprinten*, engl. *sprint*) – trčati, plivati... najbrže moguće na kratku udaljenost: *Ôn ùvik šprînta na balûn!*

šprûc, -a (ve. *spruzo*) – 1. kanta za zalijevanje s raspršivačem; 2. mlaz vode ili neke druge tekućine, špric; 3. nabačaj rijetke *mâlte*

šprucât, -ôn (ve. *spruzar*) – špricnuti, poprskati: *Šprucâla mi je hubòtnica carnîlo po gâcima.*

šprucôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *spruzar*) – 1. šprican, prskan: *Ovî limûnî nîsû šprucôni; 2. fig. pijan: Jedôn pût je tâko dôša barba Mîko dôma bukân šprucôn (Cel.)*

šprucōvât, -ōjën (ve. *spruzar*) – špricati, prskati: *Glèdoj dobrò dî šprucōjêš!*

špucèt, **špucètôr**, -a (ve. *spuzzeto*) – neiskusni ljepušasti mladić *Ma ca sè vî špucètôri mècete u pecèt oko onê frîške furêšte, a onâ sa stôrin lîscen ležî dôle u gandôj i užîvo slâvu nebèsku (IN); usp. punjètôr; (v. 1.1.3.2.)*

špûga, v. **spûga**

špûgast(i), -a(o), -o, *prid.* (prema tal. *spugna*) – spužvast: *Pròpja je špûgast ovî... špûgasti krûh!*

špugât, v. **spugât**, -ôn (prema tal. *spugna*) – skupljati vodu upijanjem (krpom, spužvom...); *usp. pošpugât*

špûgor, v. **spûgor**

špuntarjôla,* -e – mlat plosnatih i nazubljenih površina za grubu obradu kamena; (v. 1.2.5.)

špuntât, **spuntât**, **ispuntât**, -ôn (tal. *spuntare*) – pojaviti se iznenada, izbiti: *Špuntô je iza puntîna (Cel.); Sûnce je špuntâlo (IN); Kâd u nîko dôba - ma òkle je sômo špuntô - prižentô se 'Côrni vrôg'... (IN)*

špunftîn,* (dem. od tal. *spunto*) – vino koje se počelo kiseliti, *cîknuto vînò*: *Vînò je išlo na špunftîn.*

špuntōvāt, spuntōvāt, -ōjèn (tal. *spuntare*) – pojavljivati se, izbijati

šràuba, -e (njem. *Schraube*) – vijak; način šutiranja u vaterpolu: *Jesì vidi kakò je dō gōl i(s) šràube!*

štācija,* -e (tal. *stazione*) – 1. mjesto zadržavanja: *Nōšli su štāciju u konòbu stōrega Špalēte (IN)*; 2. odredište: *...ne mòre dognāt do štācije (IN)*; 3. stanica; željeznička stanica u Splitu

štafelōna,* -e ž (augm. od ve. *stafetta*) – 1. *pogr.* osoba koja prenosi *ćākule*: *Nemōj da te cùje, onà ti je prōvo štafe-lōna!*; 2. osoba koja te bez ustezanja izvrijeđa; *usp.* šampadōra; (v. 1.1.6.1.)

štafēta,* -e m (tal. *staffetta* – glasonoša) – osoba koja prenosi *ćākule*; *usp.* štafelōna; (v. 1.1.6.1.)

štafēta, -e ž (tal. *staffetta*) – prenošenje rođendanske čestitke maršalu Titu: *I u Fōr smo, bomē, nosili štafētu u pēti mīsec i tò nōjvēcē dicà i(s) škùle.*

štajūn, štajūnà, m/štajūni, ž (ved. *staion*, tal. *staggione*) – sezona, doba: *Tò je takōv štajūn... (Kru.)*; *Da je drūga štajūn ...mōglo bi bìt i opārenih māslih (MC)*; *usp.* sezōna;

- **štajūn od lōva** – vrijeme kada je dozvoljen lov

- **štajūn od jarūhà** – sezona parenja koza

- **štajūn od jemātve** – vrijeme berbe

- **mēzoštajūn** – polusezona

šampadōra, -e (ve. *stapadora*) – *pogr.* blebetuša, brbljavica: *Okrićedu se za menōn šantōće i šampadōre... (IN)*; *usp.* štafelōna, ćakulōna..; (v. 1.1.6.1.)

šampāt, -ōn (ve. *stambar*) – tiskati, šampati: *Mōj oficij je šampōn na nojfiniju kōrtu.*

šampōvāt, -ōjèn (ve. *stambar*) – ogovarati: *Ovà petegulōna svākega šampōjē.*

štānap,* v. **štōmp**,*

štānat, v. **štōnd**

Štāndārac, -ōrca (ve. *stendardo*) – drveni jarbol za zastavu na kamenom postolju pred hvarskom Lođom: *Bruškìt je ùvik bì u istu ūru i na isto mīsto, bomē na Štāndārac!*; (v. 1.2.1.4.)

štanjōn, v. **stanjōn**

štēka, -e (ve. *steca*) – 1. pakiranje od 10 kutija cigareta: *štēka cigarētih*; 2. biljarski štap: *Namīsti je štēku...;*

- **po(d) štēkon** – pod gasom, pijan: *Perikulōža je tolika skalinōda u tò dōba nōci kād su već po(d) štēkon (IN)*

štekāt, -āta (ve. *stecato*) – ugostiteljska terasa: *Prì su glōvni štekāti bìli na rīvu i ìspri Lōde.*

štēlat, -on (njem. *stellen*) – podešavati (*npr.* rad motora)

štēmat, -on (njem. *stemmen*) – prikladnim oruđem urezivati tvrdi materijal: *Ne mòreš štēmat betūn sa tākon špìcon, nēćeš nìkad dōc krāju!*

štēndīt,* **ištēndīt**,* -în (tal. *stendere*) – ispružiti, rastegnuti, nategnuti (*npr.* konopac, zastavu, mrežu...); *usp.* stirāt

štēnje, -a – čitanje, posebno čitanje u crkvenim obredima: *Štēnje knjige bložēnega ...;* *usp.* štīt

štērika, -e (ved. *sterica*) – voštana svijeća, voštanica, *svičà*: *Mankōnjca je ne sōmo petrōlja nēgo i štēriki(h) (IN)*; *usp.* kandēla, *svičà*; (v. 1.2.4.2.)

šterlīna,* **sterlīna**,* -e (tal. *sterlina*, od engl. *sterling*) – engl. novčana jedinica, funta; *usp.* līra šterlīna; (v. 1.2.9.6.)

štikadēnt, v. **ščikadēnt**

štīli, **stīli**, -ih m mn (tal. *stili*) – stupići na većem drvenom brodu (okomiti produžetak *kōrbih*) koji su izvana oblože-ni s par *madīra* pa tako predstavljaju nisku ogradu broda (*mōrtvu bōndu*); (v. 1.4.2.)

štīlōn, **stīlōn**(i), -a(o), -o, *prid.* (prema tal. *stile*) – koji izgleda dobro i elegantno: *Bīla je dobrò stojēća i dobrò štīlōna (IN)*

štīmadūr,* -ūrà (ve. *stimador*) – procjenitelj: *Stāv bōju rību pōvar, nekà cinī ovīn štīmadūrīma jūstima gōl! (IN)*; *usp.* pošćik

štīmāt¹, **stīmāt**, -ōn (ve. *stimar*) – 1. cijeniti, poštovati, slaviti: *Užōnca je i rēd štīmāt starīje (IN)*; *Vī znōte da vos jō štīmōn (Cel.)*; 2. imenovati, iz poštovanja dati ime po komu (*npr.* unuku po djedu – tradicionalni čin izraza poštivanja): *Po kōme su tēbe štīmāli?;* 3. procijeniti: *Bī je dōša pošćik za štīmāt šćētu*; *usp.* poštovāt, rišpetāt;

- **štimät svēca** – slaviti blagdan sveca

štīmat², -ôn (njem. *einstimmen*) – usklađivati glazbeni instrument: *Jöš štīmo gitāru.*

štīmōn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *stimar*) – poštovan: *Līpo smo štīmōni i amōni (IN); usp. amōn*

štīmōvāt, stīmōvāt, -ōjèn (ve. *stimar*) – 1. cijeniti, poštivati, slaviti: *Mi štīmōjēmo Svētega Antōnija; usp. riš-petōvāt; štīmät!*; 2. dati ime po komu... 3. procjenjivati: *Ōn štīmōjē dā bi se vecerās isplōtīlo pôc kolendrāt (IN)*

štīmung, -a (njem. *Stimmung*) – ugođaj, raspoloženje: *Gōsti su se pôceli žalit da nī štīmunga (IN)*

štīt, štījēn – čitati, štiti: *Dāla jon je jodōn žurnōl od lōni nekā štīje (IN)*

štītikēca,* -e (tal. *stitichezza*) – začepljenost stolice: *Štītikēca te čapāla!; supr. šćikarēla, kagarēla...; (v. 1.1.5.2.)*

štīva, -e (ve. *stiva*) – 1. unutrašnjost broda, tovarni prostor u brodu: *U štīvu je bīlo pedesēt kubīki(h) (kubīk) jarīne; 2. red čega posloženog, npr. posoljene ribe: Ostālo mi je jōš dvī štīve sardēl u lāticu. (v. 1.4.2.)*

štīvadūr, -ūrā (tal. *stivatore*) – osoba koja slaže teret na brodu: *Bī je na glōsu kakō dōbar štīvadūr (MJ)*

štīvāle,* **stīvāle**,* -ih *ž mn* (ve. *stivali*) – čizme: *Dōša je sa štīvālima nā noge; (v. 1.1.7.3.)*

štīvalēti,* -e (tal. *stivaletti*) – visoke čizmice tipa polučizmice; *usp.; (v. 1.1.7.3.)*

štīvāt, stīvāt, -ôn (ve. *stivar*) – uredno složiti: *štīvāt darvā; Štīvāli su svē u štīvu (IN)*

štīvōvāt, stīvōvāt, -ōjèn (ve. *stivar*) – uredno slagati: *Nemōj već štīvōvāt u visinū, svē će pāst dōle!*

štīvo, -a – ono što se čita da bi se naučilo, lekcija: *Kojē štīvo īmoš za sūtra?*

štīvōn, stīvōn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *stivar*) – složen: *Darvā su štīvōna.*

štōf, -a (njem. *Stoff*) – deblja tkanina, obično vunena: *Kojā je tō kvalitōd štōfa! (IN); (v. 1.1.7.2.)*

štōla, stōla, -e (ve. *stola*) – dio svećeničkog ruha koji se prebacuje preko ramena; *usp. planīta, pluvijōl; (v. 1.6.1.2.)*

štōmp,* **štānap**,* štōmpa (tal. *stampo*) – 1. kalup, šablona; 2. gumeni valjak s crtežom za bojanje zidova: *pīturāt na štōmp*

štōnt, štānat, štōnta (ved. *stante*) – željezna ograda (*npr. uz stepenice*): *čapā(t) se štōnta – uhvatiti se za ogradu; usp. pašamōn*

štōpat, -an (njem. *stoppen*, od engl. *stop*) – 1. zaustaviti loptu; 2. mjeriti vrijeme štopericom

štōperica, -e (*hibr. dem. prema njem. stoppuhr*) – sat za precizno mjerenje vremena u sportske svrhe, kronometar

štōrija, -e, **stōrija**, -e (tal. *storia*) – 1. priča: *Prīča, ili štōrija, ca mī je isprovjō bōrba (VM); Štōrija o tovārima (Cel.); 2. događaj koji se može dugo prepričavati: Kojā je tō štōrija!; usp. facēnda, fjāba, gōncica; 3. povijest: Svāk će svojīn mētron štōriju mīrit... (Cel.)*

štrabacāt,* **štrabalcāt**,* -ôn (tal. *strabalzare*) – premetati, govoriti nesuvislo; (v. 1.1.6.5.)

štrāca, -e (ve. *strazza*) – krpa, prnja: *Māti je dōma skūpila svē pēce i štrāce (Pi); (v. 1.2.4.2.)*

štrakūl,* -a (ve. *straculo*) – meso od stražnjega dijela životinje: *Svāk sa svojīn bokūnōn štrakūla... (IN); (v. 1.3.6.1.)*

štralōc(i), -a(o), -o, *prid.* (ve. *stralocio*) – razrok: *Ōn je bī štralōc kad je bī mōli, ma sād već nī!; (v. 1.1.5.2.)*

štralōčo, -ta (ve. *stralocio*) – razrok čovjek: *Jesī vīdi kakō glēdo ovī štralōčo, nē znoš jē glēdo tēbe oli kōga drūgega!?*

štramāc, -āca (ve. *stramazzo*) – madrac: *Prominīla son dvō štramāca, bīlo je i vrīme!; (v. 1.2.4.1.)*

štramacēra,* -e (ve. *stramazzerā*) – žena koja pravi štramāce

štrambēra,* **štrambacēra**,* -e (ve. *strambera*) – nastrana, osebujna, prgava osoba; ‘Šjōra Māre štrambacēra, šīrokā je ka bracēra’ (pjesmica-rugalica); (v. 1.1.6.1.)

štrāmbo, *pril.* (ve. *strambo*) – nastrano, ukrivo: *Pōl pōšte grē štrāmbo, arimēngo... (IN); usp. štrōmb*

štrampulīn,* **trampulīn**, -a (tal. *trampolino*) – odskočna daska za skokove u vodu: *Jedīni štrampulīn kojī ga mōre hītīt dō doma... (IN); Prī je na Bōnj bī jedōn līpi trampulīn.*

štrangulīn, -a (od tal. *strangolare*) – vrsta alatke, mala poluga; (v. 1.2.5.)

štrapāc, -āca (ve. *strapazzo*; njem. *Strapaze*) – zamorna aktivnost: *Pōc u Zāgreb, kojī štrapāc!*

štrapacāt, -ôn (ve. *strapazzare*) – izložiti se zamornoj aktivnosti: *Ca cēs se pôc tāmō štrapacāt!*

štrapacōvāt, -ōjèn (ve. *strapazzare*) – izlagati se naporu: *Ne mògu se vèc tâko štrapacōvāt kakò prî.*

štrāpot, **štrāpjot**, štrāpjes – prskati vodom: *Nemôj se sād igrāt i štrāpot po bròdu! (FN); Mûlci jednî, štrāpjete mi gòste! (IN)*

štravagōnca,* -e (tal. *stravaganza*) – neobičnost, pretjeranost, ekstravagantnost: *Kojà štravagōnca u njê, a tâka (n)joj je i māti bîla!*

štravagōnt(i), -a(o), -o,* *prid.* (ve. *stravagante*) – ekstravagantan, napadan: *Pròpja je štravagōnt... ovî štravagōnti klobûk!; Pròpja je štravagōnta... ovà štravagōnto vèšta; Kojè štravagōnto stvorénje!*

štrèpit,* v. **štròpit**,*

štreto,* *pril.* (tal. *stretto*) – usko, tijesno; *uobič.* tísno

štrîga, -e (ve. *striga*) – 1. vještica, *vrôg o(d) ženê*; 2. *fig.* prepredena žena: *Kojà je tò štrîga!; usp. fûrba, višćica, vîpera; (v. 1.1.6.1.)*

štrîka, -e (ve. *strica*) – 1. dugi, ravni komad; 2. letva; 3. crta, pruga, traka; 4. oznaka vojnog čina

štrikāt, -ôn (trs. *stricar*) – staviti crtu, precrtati: *Štrikôjte me u líbar, sād ka(d) son plōtî!*

štrōda,* (tal. *strada*) – široki put u naselju: *U Brûsje ìmodu štōdu, tôte se skûpidu u nedîju; usp. kontrōda*

štrōfa, -e (tal. *strofa*) – dio pjesme, kitica, strofa: *Nè znoš da grê / jòš jednô štrōfa / a otà štrōfa je vridnîja o(d) gōfa (Po)*

štròliga, -e (trs. *strologo*) – osoba koja proriče po zvijezdama, astrolog

štroligāt,* -ôn (trs. *stroligar*) – 1. proricati po zvijezdama (prema astrologiji): *Ôn vòli štroligāt; usp. pronostikāt; 2. mudrovati: Nemôj ùvik štroligāt!*

štrōmb(i), -a(o), -o, *prid.* (ve. *strambo*) – nastran: *Nikako je štrōmb ovî... štrōmbi covîk!; usp. štrāmbō*

štrōnco,* **štrōnco**,* -a (ve. *stronzo*) – govno, životinjski izmet;

- **štrōnco di gālo** – naziv velikog duguljastog zrna bijelog sortnog grožđa, ‘kokotov drek’

štrōp, -a (ve. *stropo*) – konopčić za vezivanje vesla za *škèram*: *Pritègnî mǎlo otî štrōp!; (v. 1.4.3.)*

štrōpit,* **štrōpid**,* -a (ve. *strepito*) – buka, štropot;

- **cinîš štrōpîte** – ‘izvoditi’ što, privlačiti pažnju gestama ili bukom, ‘dizati prašinu’

štrūca, -e (trs. *struza* od njem. *Strutzen*) – kruh duguljasta oblika: *Dôj mi štrūcu krùha, ma onû mǎlo bōje pecènu!; (v. 1.3.11.1.)*

štrucāt, -ôn (ved. *strusiar* – trsiti se) – trzati; način lova na lignje kada se *štrūcavica* poteže naglim trzajima: *Štrucô son na lîgnje po Paklènemu i Studènemu bòku... (MJ)*

štrūcavica, -e (*hibr. dem.*; v. štrucāt) – ribarski pribor; naprava sa zavrnutim snopom iglica za lov na lignje: *Ôn ùvik lōvi sa štrūcavicon iz rîve;*

- **hodîš na štrūcavicu** – íci u lov na lignje

štrūdel, -a (trs. *strudel* od njem. *Strudel*) – vrsta kolača (novijeg doba u Hvaru); savijača, štrudla

štrukabotûn,* -ûnǎ (v. štrukāt, botûn) – pritiskanje dugmeta: *Sā(d) ti je svè na štrukabotûn; usp. šaltamakāko*

štrukapatāte, -ta (ved. *strucapatate*) – sprava za gnječenje kuhanog krumpira; (v. 1.3.2.2.)

štrukāt, **ištrukāt**, -ôn (ve. *strucar*) – 1. iscijediti (*npr.* vodu iz mokrog rublja, sok iz voća...): *Pomôz mi štrukāt ovè lancūnè; 2. istisnuti: štrukāt patāte*

štrukōvāt, -ōjèn (ve. *strucar*) – 1. cijediti ... *Têško mi je štrukōvāt lancūnè sōmǎ; 2. istiskati: Bolî me rûkà kolîko vèc štrūkojèn ovè patāte.*

štrumènat, **strumènat**, -a (tal. *strumento*) – 1. naprava, instrument; (v. 1.2.5.); 2. glazbeni instrument

štrût,* -a (ve. *struto*) – životinjska mast, salo: *Svî se mǎžedu ûjen i nîkin štrûton da hi sūnce ne privāri (IN)*

štucigāt,* -ôn, **štucigōvāt**, -ōjèn,* (ve. *stuzzegar*) – zadirktivati, podbadati: *Nemôjte ga vèc štucigōvāt!; usp. impicāt*

študènt, **studènt**, -a (tal. *studente*) – student: *...bîdni indebulivèni študènt (IN); (v. 1.1.3.3.)*

štûdij, -a (tal. *studio*) – studij: *Îša je na štûdij u Zāgreb; Finîla je štûdij medicîne.*

študjāt, -ôn (ve. *studiar*) – 1. učiti, studirati, razmišljati: *Študjô je godîšćima... (IN); usp. učît; 2. pažljivo promatrati: ...študjāt kakò tetè Lûkre ili Perîna, Lûce, Natālija, mîsidu krùh... (MJ)*

štùf, -a, -o, *prid.* (ve. *stufu*) – kome je dozlogrdilo: *Štùf(a) son svèga!*; *Dìtè je štùfo tvojë pròdike!*; *usp.* štufòn (v. 1.1.6.2.)

štufajìca,* -e (ve. *stufaizzo*) – 1. zasićenost, bezvoljnost: *Dô Bòg da ne bùde štufajìci(h) bìlo kakòve vòrsti (Cima)*; (v. 1.1.5.2.); 2. osoba koja se brzo svega zasiti; (v. 1.1.6.1.); *usp.* takajìca

štufàt (se), **ištufàt** (se), -òn (ve. *stufar*) – dodijati, dosaditi, zasititi (se): *Štufò me je*; *Ištufò son se*;
- *Ištufò bi i Bòga!* – I Bogu bi dosadio!

štufòn, **ištufòn**(i), -a(o), -o, *prid.* (v. štùf) – zamoren, zasićen, kome je već dosadilo; *usp.* štùf

štufòvät (se), -òjèn (ve. *stufar*) – zamarati (se), dosađivati (se); *usp.* faštidjät

štùk, -a (ve. *stuco*) – stolarski kit; kit za prozorsko staklo: *Promìni son lãštru, tukò mi jòš stãvit štùk.*

štukät, -òn (ve. *stucar*) – zabrtviti, postaviti *štùk* kojim se prièvršèuje prozorsko staklo; *usp.* štukòvät

štukète, -ih *ž mn* (ved. *stuchete*) – uske letve 2x1 cm kod starih drvenih stropova (ili kod pregradnih zidova) kao držači žbuke: *Ispò je inkàrat i sã(d) se vùdidu štukète po plafùnù*; *usp.* kantinèla; (v. 1.2.2.)

štukòvät, -òjèn (ve. *stucar*) – brtviti, postavljati kit...; *usp.* štukät

štùmak, štùnka (tal. *stomaco*) – želudac, trbuh: *Bolì me štùmak!*; *...ìspod štùnka stìsko gãçe (Po)*; (v. 1.1.4.1.);

- *imät pècu štùnka* – imati veliki trbuh

- *pàst na štùmak* – ‘pasti’ na želudac

štùpa, v. **stùpa**

štupät, v. **stupät**

štùpido, v. **stùpido**

štùra, **stùra**, -e (ve. *stiora*) – rogozina, pletenka za pravljenje hladovine: *Stäv štùru, ma ùduplo, bòje èe daržät!*

štùrum,* -a (njem. *Sturm*) – 1. juriš, napad; (v. 1.6.2.1.); 2. *fig.* galama, protest: *Stòri je dìga dòma svè jedòn štùrum (IN)*

štùva,* -e (ve. *stuva*) – peć za grijanje u kućama: *Taljònci su pòceli sìc bòre za u štùvu (IN)*; (v. 1.2.4.1.)

šùbito,* **subito**,* *pril.* (ve. *subito*) – odmah, bez odlaganja; brzo; *usp.* udìja, òdma

šubjòti, -ih, *m mn* (ve. *subioti*) – vrsta kratke i šuplje tjestenine, poput *penètih*, ali ravno rezane; (v. 1.3.11.2.)

šubujìt,* **subujìt**,* -ìn (ve. *saoir*) – lagano isticati (*npr.* voda iz zemlje, iz *gustìrne*...): *Ovòde jòš pomãlo šubujì.*

šùc, -a (prema njem. *Schutze*) – udarac loptom prema голу, šut: *Imò je šùc za ubìt cejadìna! (IN)*

šùder, **šòder**, -a (njem. *Schotter*) – sitno kamenje; tucanik: *Vèçe vòlin lavurät sa jarìnon nègo sa šùderon*; *usp.* jarìna; (v. 1.2.2.)

šufâr tèga, v. **sul fâr tèga**

šufèrät,* **šunferät**,* -òn (v. šuferîn) – sumporiti loze ili bačve: *A tukò lòzje i šunferät, i tò po banãci! (IN)*; *uobič.* sumporät; (v. 1.2.6.1.)

šùferice,* -ih *ž mn* (njem. *Schuh + Fetzen*) – platno koje se ulaže u vojničke cipele: *Alpìnci svucìjedu šùferice... (IN)*; *usp.* gamãše

šuferîn,* -a (ve. *sofarin*) – šibica: *Ìmoš šuferîne?*; *uobič.* friminònt

šufiga, -e (v. šufigät) – umak, zaprška, pirjanje: *na šufigu* – pirjano

šufigät, -òn (ve. *sofegar*) – obaviti pirjanje: *Nòjprì se šufigò kapùlu...*

šufigòn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *sofegar*) – pirjan, ‘dinstan’: *...mãlo tikvici(h) šufigònih (IN)*; (v. 1.3.4.1.)

šufigòvät, -òjèn (ve. *sofegar*) – obavljati pirjanje: *...šufigòvät pomãlo da ne zagòri (MJ)*

šufištik(i), -a(o), -o, *prid.* (tal. *sostico*) – pedantan, sitničav: *...a od svìh mèštrih nòjvèçe je bì šufištik Mèštre Mìko Trumbìta! (ŽK)*; (v. 1.1.6.1.)

šufit, -a, *m*, **šufita**, -e, *ž* (ve. *sofito*) – 1. potkrovlje, tavan: *Kãmare su afitãli, u šufit su spãli (Cel.)*; *Sakrìli su se u šufitu (ŽK)*; (v. 1.2.3.1.); 2. *fig.* glava: *Od jùgovine bùde covìku šufit uspòljen (Cel.)*;

- *tecè mu šufit* – prokišnjava tavan; *fig.* ćaknut je

- *udrìt u šufit* – ‘udariti u glavu’, prekipjeti

šufitât,* -ôn (ve. *sofitar*) – staviti plafon (*šufitu*) tamo gdje su bile samo grede

šûg, -a (ve. *sugo*) – sos, umak: *Stäv mi mǎlo tēga šûga u pjät!*; (v. 1.3.8.1.)

šugamôn, -a (ve. *sugaman*) – ručnik: *šugamôn o(d) špùnje (IN)* – debeli, spužvasti ručnik; (v. 1.2.4.2.)

šugavëla,* -e – (trs. *sugavele*) – kratak period lijepoga vremena za jesenskih i zimskih kiša, pogodan za sušenje jedara

šūjä(t) se, šūjon se – šuljati se: *...grê pomǎlo, kolařjǎka, šūjo se i lîbi (IN)*

šulentât,* -ôn, **šulentövât,*** (se), -ōjën (tal. *solleticare*) – zadirkivati (se), v v dražiti: *Nemôj šulentât starîjega ol sêbe!*; *Ma ca sê šulentôjête s otîn pasîčen, ugrîšce vos!*; *usp. sulacà(t) se*

šûma, -e – suho granje za potpalu vatre; *usp. bûšak*; (v. 1.5.3.7.)

šumejât, sumejât, -ôn (trs. *sumiliar*) – sličiti: *...šumejǎju na svojê pokôjne (Cel.); Ovâ gajêta sumejô na šumprêš.*

šumejônca,* -e (tal. *somiglianza*) – sličnost, 'slika i prilika'

šumprêš, -a (ved. *sopresso*) – glačalo, 'pegla': *Prî su šumprêši bîli na žerǎvu, a sǎ(d) su na lëtriku*; (v. 1.2.4.2.)

šumprešât, -ôn (ve. *sopressar*) – izglačati, 'ispeglati': *Jesÿ šumprešǎla košÿju?*

šumprešôn(i), -a(o), -o, *prid.* (v. *šumprešât*) – izglačan, 'ispeglan': *Kakò çu obûc ovû košÿju kad nî šumprešôna!?*

šumprešövât, -ōjën (ve. *sopressar*) – glačati, 'peglati': *Šumprešôjën vêc dvî ûre, i jôš nîsôn gotôva!*

šunferât,* v. **šuferât,***

šûnit, šûne – pasti na pamet, 'udariti' u glavu: *Šûnilo mu je ù glovu...*

šûpaj, šûpji; šûpjǎ, šûpjo; šûpje, šûpje – šupalj: *Väs je šûpaj ovî ...šûpji hrêb; Svâ je šûpjǎ ovâ šûpjo tîkva; Svê je šûpje ovô .... šûpje drîvo.*

šuperât, -ôn (tal. *superare*) – 1. nadmašiti: *Môga bi ga ôn i šuperât*; 2. povisiti (u kartaškoj igri)

šupêrb(i), -a(o), -o, *prid.* (tal. *superbo*) – nadut, tašt, ohol

šupêrba, šuperbāca, -e (tal. *superbo*) – ohola, prepotentna, umišljena ženska osoba: *Môla çâ otû šuperbācu!*

šupêrbija, supêrbija, -e (ve. *superbia*) – oholost, gizdavost; *usp. oholija*

šuperbjǎ(t) se, superbjǎ(t) se, -ôn se (ve. *superbia*) – gizdati se, držati se oholo

šuperövât, -ōjën (tal. *superare*) – 1. nadmašivati; 2. povisivati (u kartaškoj igri): *Pöce je šuperövât...*

šupjāca, -e – 1. plosnata kuhača s rupicama, cjedilo; (v. 1.3.2.2.); 2. *vulg.* raskalašena žena

šuprôška, v. suprôška

šurît,* surît,* -în – 1. smetati, dodijavati: *Ništò mi šurî ù oko*; 2. osjećati nevoljkost: *Šurî mi çapà(t) se tēga poslâ; usp. faštîdjät*

šûša, -e – koza ili ovca bez rogova; *usp. rogûša*; (v. 1.5.1.1.)

šûšanj, šûšnja – usahlo lišće; *usp. pelûšce*

šûško, -ota, **šuşûn,** -ünǎ – ovan ili jarac bez rogova; (v. 1.5.1.1.)

šûškonje, -a – šuškanje: *Ökli se çüje otò šûškonje?*

šûškot (se), -on – 1. šuškat: *Çâ tò tôte šûško?*; 2. širiti glasine: *Šûško se po Fôrÿ...*

šuşpêt,* -a (tal. *sospetto*) – sumnja, sumnjičenje; *uobič. sūmjǎ*

šuşpetât,* -ôn (tal. *sospettare*) – sumnjati, posumnjati; *uobič. sūmjät*

šuşpetôž(i), -a(o), -o,* *prid.* (tal. *sospettoso*) – sumnjičav: *Ôn ti je pûno šuşpetôž*; (v. 1.1.6.1.)

šûšt, -a (prema tal. *sostanza*) – hranjivost, krepost; samo u *izr.* *Tôte nî ni šûšta ni gûšta*; (v. 1.7.3.)

šûšta, -e (ve. *susta*) – 1. veća opruga: *štramâc na šûšte*; 2. donji dio ležaja od samih opruga: *Stôre šûšte se duperǎju za prosÿjot zêmju; usp. fêder*

šuştîna, -e (ved. *sustina*) – kopčica na odjevnim predmetima što se stavlja umjesto dugmeta: *Otvorîla ti se šuştîna na vëštu!*; (v. 1.1.8.1.)

šuşûr, -a (ve. *susuro*) – 1. buka, galama; 2. žamor: *Nî šuşûra, mǎlo se govôri (Po)*;

- **cinît šuşûr** – praviti buku, galamu

šušurät, -ôn (ve. *sussurar*) – šuškatì: *Mãti je pòcela šušurät u tinêl de lüšo (IN)*

švêra, -e (ve. *sfera*) – kazaljka na satu: *švêre od leròja*

švög,* -a (tal. *sfogo*) – 1. odušak; 2. *fig.* izljev osjećaja (napetosti, ljutnje...)

švogacjûn,* -ünà, *m/* -ùni, *ž* (v. švög) – reakcija organizma pri kojoj na koži izbija osip ili sl. (v. 1.1.5.2.)

švogà se, išvogà(t) se, -ôn se (ve. *sfogar*) – iskaliti se, dati oduška: *Na mẽne se, bïdnu, išvogô (IN)*

švòja, -e (trs. *sfoia*) – riba s pjeskovitog dna, list, *pizdîn pokrīvãc (Solea vulgaris)*; (v. 1.4.14.)

švôra, -e (tal. *suora*) – časna sestra, redovnica: *Švôre su prî lavurãle po ošpidôlîma (IN)*; *usp.* kolüdrìca, picòkara; (v. 1.6.1.5.)

švorcät (se), **šforcät** (se), -ôn (ve. *sforzar*) – 1. ojačati, pojačati; *vìtar je švorcô*; 2. prisiliti (se), snaći se silom prilika: *Nikako se švorcät, okìnit od jùstih i stãvit ga na škùle (IN)*; 3. napregnuti se: *Nemôj se šforcät priko mïre!*; *usp.* forcät

švorcövät (se), **šforcövät** (se), -òjèn – 1. ojačavati, pojačavati; *vìtar švorcôjè*; 2. prisiljavati (se); *usp.* forcövät

---

T

---

tà, tē, otà, otē – ta: *Pīto me da kojà je otò ženà. A jò mu govòrin: tò ti je tà i tà; usp. tí, tò*

tabàk, v. tobàk

tabakjêra,* v. tobakjêra,*

tabèla, -e (ve. *tabela*) – tablica, tabela, popis, lista: *Govòri da je dobrò glèdo ma da nì vidi svojê ìme u otù tabèlu.*

tabernākul, -a (ve. *tabernacolo*) – ormarić u crkvi gdje se čuva kalež, svetohranište; (v. 1.6.1.2.)

tabìnja, -e – bijela riba tamnosmeđe boje (*Phycis phycis*); (v. 1.4.12.2.)

tafunjät, tufunjät,* tufinät,* -ôn (tal. saper di *tanfo* - zaudarati na trulež) – 1. gorjeti polako, bez plamena (*npr. mokra drva*); 2. imati miris po dimu: *Da je duperàla molète, ne bì onàko tafunjàla... (IN)*

tajadèle, -ih ž mn (ved. *taiadele*) – vrsta tjestenine nalik domaćim rezancima; (v. 1.3.11.2.)

tajafêr, -èra (prema trs. *taiar+ferro*) – alat poput jakog dljeteta kojim se, udaranjem čekića, režu komadi željeza: *Něćeš mòc tò osìc bez dòbrega tajafèra i vèlikega mlòta!; (v. 1.2.5.)*

tajät, -ôn (ved. *taiar*) – pravilno rezati, razrezati, porezati se: *Tàja cìme, láška ònkaru! (IN); usp. rìzot, tòj*

tajènta, -e (prema ved. *taiante*) – zidarski čekić s oštricom na jednom kraju: *Tajènta tukò imät dòbar pìz, da ti ne bùde ni lāgahna, a ni pūno tēškā; (v. 1.2.5.)*

tāk, tākā (ve. *taco*) – 1. potpetica: *Ma kakò otè žènske mòredu hodīt na tākè tākè!; usp. takèt; (v. 1.1.7.3.);* 2. udubljeno drvo na kojemu počiva bačva: *Svāka bācvā stojī na dvò tākā i na cetīri kantīrā; (v. 1.2.6.2.);* 3. drveni podmetač: *Stāv po jedòn tāk na svāku strònu da se ne bì izvòrnīlo!*

tākaj, tākja – kolac, potporanj za lozu ili za drugo uzgajano bilje; (v. 1.2.6.1., 1.5.3.7.)

takajica, -e (ve. *tacaizzo*) – 1. koji se lijepi; 2. zarazna bolest ili pojava (*npr. zijevanje*): *Čapāla me je takajica!; (v. 1.1.5.1.)*

takät¹ (se), -ôn (ve. *tacar*) – 1. taknuti; 2. zalijepiti: *Jê se takālo?; usp. zalīpīt; 3. pristati brodom u prolazu; usp. takōvāt*

takät² (se), -ô (tal. *intaccare*) – upaliti (se), zapaliti (se): *Āla, tākā mākinu, tukò dōc na pòštu prī mrōka! (FN); Ogōnj se takò – Upalila se vatra; usp. užèc;*

- *Tākā mākinu!* – Upali motor!; (v. 1.4.5.2.)

takèt, -a (trs. *tacheto*) – uska potpetica: *postolè na takète – cipele s uskim potpeticama; usp. tāk*

tāki, otāki, -a(o), -o, zamj. – takav: *Ōn ti je tāki covīk...; Otāke žènske nī na dalekò!; usp. onāki*

taknīt, tāknen – taknuti: *Ne bì ga tākla njānci molètima!; usp. tīcāt*

tāko, otāko, pril. – na takav način, tako: *Bīce tākò kakò jò govòrin!; Nemòj otāko beštīmāt!; usp. onāko*

takòv, takòvi; -òva, -òvo, zamj. – takav: *takòv je ... takòvi covīk; takòva je ... takòvo žènska; takòvo stvorènje*

takòvāt (se), -òjèn – 1. ticati (se), 2. lijepiti (se); *usp. līpīt; 3. pristajati brodom u prolazu: Vapòr iz Lukê za Splīt vèc ne takòjè Fòr!; usp. takät*

takujīn, -a (ved. *tacuin*) – novčanik: *Čapò se za takjuīn...; usp. portafòj; (v. 1.2.9.6.)*

- *imät lukèt na takuīn* – nevoljko trošiti, biti škrt

Taljōnāc, Taljōnca/ Taljōnka, -e/ taljōnski, -ega – iz Italije; Talijan/Talijanka/talijansko: *Onà je, bomè, Taljōnka!*

taljōnski, -a(o), -o, prid. – talijanski: *taljōnski jazīk; taljōnsko vèšta, ... taljōnska je; taljōnsko vīnò*

tāman,* tamnī; tamnā, tamnò; prid. – opak, zao: *Tāman je ... ovī tamnī covīk; Tamnā je... ovā tamnò ženā; Kojè tamnò stvorènje!; usp. tamjūra; (v. 1.1.6.1.)*

tamân, pril. (tur. *tamam*) – 1. upravo toliko: *Tò ée bìt tamân; 2. upravo tada: ...cūtī son vōnj krūha is pèci, tamân ga je bìla izvādila... (MJ)*

tàmaris, -a (tal. *tamarisco*) – vrsta ukrasnog stabla, tamaris (*Tamarix gallica*): *Pòvar žòlà se sòdi tàmaris, mòre mu ne škòdi!*; (v. 1.5.3.1.)

tambüć,* -a (tal. *tambuccio*) – 1. ulaz u donje prostorije većeg broda (npr. *bracêre*), s vertikalnim vratima i krovom kao četvrtina kruga: *Tambüć mòre bìt na pròvu, na karmü, a i na òba mìsta*; 2. bubanj na vitlu (*rokêl na vînču*); 3. naprava slična situ za čišćenje pljeve;
- *Büta svè u tambüć!* – Ne moraš sve uredno složiti, može ostati na hrpi.

tambûr, -a (ve. *tamburo*) – 1. bubanj, nosio se na leđima, a po njemu je udarao batom svirač iza bubnja: *Pìki je nosì tambûr, a po njèmu je udrìvo Bòris Gùda*; (v. 1.6.3.); 2. kogač s lopaticama na starim brodovima: *'Na tàmbure!'* – ironičan uzvik upućen onome koji vozi spori brod: *'Babâre, na tàmbure!'*

tambùra, -e (tur. *tanbur*) – tambura: *Uz tambùru... (Po)*; (v. 1.6.3.)

tamburîn, -a (ve. *tamburin*) – 1. manji bubanj: *Bara Visko Barâta je svirò tamburîn*; (v. 1.6.3.); 2. stolac bez naslona; *usp. taburè*

tambûro¹, -ota (ve. *tamburo*) – 1. veliki trbuh: *...pancèta tambûrota (IN)*; 2. osoba s velikim trbuhom; 3. vrsta ribe s dna: *Jesì vidi onì tambûr ca su çapâli - parì balûn!*

tambûro², -ota (ved. *tamburo de omo*) – osoba koja teško shvaća (pa mu treba dugo 'tamburati' dok ne shvati): *Mòla çà tèga tambûrota, ionâko ne kapì ništa!*

tamîn,* v. **etamîn**,*

tamjôn, tamjâna (gr. *thymiana*) – vrsta mirisave smole, tamjan za kađenje u crkvama; (v. 1.6.1.2.);
- *bižât kakò vròg o(d) tamjâna* – bježati od nečije blizine, bojati ga se.

tamjûra,* **tamnjûra**,* -e – opaka ženska osoba: *Kojâ je onò tamnjûra!*; *usp. tãman*; (v. 1.1.6.1.)

tãmo, **otãmo**, *pril.* – tamo: *...bârž i do Bãnja dôc / otãmo se pomãlo za rûke çapât. (Cel.)*

tampûrît, tampûrin (tal. *temporeggiare*) – 1. održavati se jedva na životu, preživljavati (čovjek, biljka, vatra...): *Ogônj tampûri kad mu je mòkro šùma; Kal prisòdiš kojè stablò, vèçe pùti(h) onò tampûri i dvò-trì godišça prì nègo pùsti žile*; 2. ljenčariti, dokoličariti

tãnac,* tãncia (njem. *Tanz*) – ples (jedan): *Naklonì se je i zamolì za tãnac (IN)*; *nov. plês; usp. tãnci*

tanãje, -ih ž *plt* (ved. *tanaie*) – 1. kliješta, *klíšçä*: *Donês tanãje za osiç ovò žìce!*; (v. 1.2.5.); 2. kliješta kao jedan od simbola Kristove muke, iznose se u procesiji na Veliki petak; (v. 1.6.1.2.)

tãnak, tãnki; tãnkä, tãnko; tãnko, tãnko, *prid.* – tanak: *Tãnak je kakò... tãnki lîbar; Tãnkä je ovà... tãnko ròba; Tãnko je ovò... tãnko drîvo; usp. tãnko*

tancadûr,* -ürä (*hibr.* od njem. *Tanz* + tal. *-atore*) – onaj tko rado pleše, plesač; *usp. balarîn*

tancît, tancîn – postajati sve tanji, činiti tanjim: *Tancîn rözônj za nataknît sardèle; usp. stancît*

tangarija,* -e (v. *tangät*) – radionica u kojoj se boji tkanina; (v. 1.2.1.10.)

tangät,* -ôn, (norv. i danski *tang*) – obojiti (tkaninu, kosu, ribarsku mrežu...); *usp. mōstît; otangät*

tãngo, -a (tal. *tango*) – vrst plesa u dvoje, porijeklom iz Argentine: *A ôn, da nè zno plēsät dãmenbal, ma tãngo - tò šì! (IN)*; (v. 1.6.4.2.)

tantacjûn, -ûni, ž (ve. *tentazion*) – napast: *...tantacjûn tantô! (IN)*; *usp. nōpãst*

tantät, -ôn (ve. *tentar*) – nagovarati, napastovati, ne dati mira: *Kojî te je vròg tantô póc tãmo?!!*

tãnto, *pril.* (tal. *tanto*) – toliko, u *izr.*:
- *ònji tãnto* – svako toliko: *Ôn dôjde is Splîta ònji tãnto; usp. intãnto*

tãpa, -e (ve. *tapa*) – deblji komad drva, grane (duž. oko metra za *mòc napãrtit*), klada; (v. 1.5.3.7.)

tapêt, -a (tal. *tappeto*) – podna prostirka, tepih: *Stãvili su u tinêl jedôn vèliki tapêt*; (v. 1.2.3.2.)

tapûn, -ünä, *m* (tal. *tappone*) – veliki čep za bačvu; (v. 1.2.6.2.)

tapunôra, -e (prema ven. *tapo*, tal. *tappone*) – veliki otvor na bačvi; (v. 1.2.6.2.)

tãra, -e – razlika između bruto i neto težine, otpad, gubitak, tara; *usp. kãlo*

taràc,* tarãca (tal. *terrazzo*) – stvrdnuta zemlja s kamenčićima; (v. 1.2.1.2.)

tarafërma, terafërma, -e (ve. *teraferma*) – kopno (za razliku od *otòka*): *Jùdi is tarafërme dôšli na škôj, škojôrè stàvit u povôj...(TM); Poljùn i Fortìca atènti ka pàs od fërme / Na ovè ca vrèbodu sa terafërme (IN)*

taramèja,* -e (v. *taramùt*) – lupanje, potresanje, treska: *Bìlo je dôšlo do taramèje...; usp. burdìl*

taramejät, -ôn (v. *taramùt*) – praviti buku, galamu, lupati

taramùt,* -a (ved. *taramoto*) – potres: *Kakò se svè zatrèšlo mìslila son da je taramùt!; usp. maramùt*

tarantèla, -e (ved. *tarantela*) – blijedolika vrsta guštera, živi u kućama i pod kamenjem (*Tarentola mauritanica*): *Tarantèlu mòreš vîdit jedìno nàvecer kal grê vônka iz ležà; usp. macaklìn; (v. 1.5.1.3.)*

tarbùh, -a – trbuh: *Narèsa ti je tarbùh, ca cè rèč? usp. štùmak; (v. 1.1.4.1.)*

tarcarùl,* -ùlà, **tarcadùr**,* -ùrà (ve. *terzariol*) – prikrata jedra;
- *čapàt rùku tarcarùlà* – skratiti jedro vezivajući ga *marafùnìma* za *lantìnu*

tardìt, -ìn (tal. *tardare*) – kasniti: *Òn èpeta tardìjè! – opet kasni!; usp. kasnìt*

tàrgonje, -a – berba, ‘branje’ grožđa: *... kakò su tvoji vâzeli ovù našu ofèrtu oko tãrgonja? (IN)*

tãrgot, *tãrgon* – brati grožđe tijekom berbe: *Ako bùde vrìme ovè nedìje grêmô tãrgot; (v. 1.2.6.1.)*

targòvac, *targòvca* – trgovac; *usp. negocjònt; (v. 1.1.3.4.)*

targòvat, *targùjen* – trgovati

tarìfa, -e (tal. *tariffa*) – cijena, cjenik, tarifa: *Tàka je tarìfa, a tí kakò hòćeš!*

tãrit (se), *tãrin* – 1. trljati (se), češati (se), brisati (se), trti: *Nemòj se tãrit s otôn cìston pècon, šporkàćeš je!; 2. potirati, uništavati u korijenju: Vrìme... gìbje nèbo i ròplane, bùrko mòre, tãri bòre (Po); 3. slistiti: Ìvica tãri paradìžèt... (IN)*

tarkät, *tarcìn* – trčati: *Nècù jò tarkät za njìn!; Dicà su tarkàla...; Tãrc za njìn, čapàćeš ga!; (v. 1.1.6.4.)*

tarketät,* -ôn – 1. žurno hodati amo-tamo, trčkati; (v. 1.1.6.4.); 2. *fig.* stalno tražiti nekoga: *Nècù jò, mìga, tarketät za njìn cìli dòn!*

tarkìja, -e (tur.) – kožnati pojas, nekada znak višega ranga: *...bes tarkìje, sa gãcima ù ruke (IN); Kosòr zadìješ na guzìcu, po(d) tarkìju (Cel.); usp. kãiš;*
- *stèzät tarkìju* – živjeti skromnije, ‘stezati remen’

tarkônje, -a – trčanje: *...tarkônje na arburèt, brônje koromãca za ucìnìt špalète... (IN)*

tarmät (se), -ôn (trs. *tarmar*) – 1. izjedati poput moljca; 2. *fig.* uznemiravati: *Ne tarmòj me vèc s otìn!; 3. mučiti se, izjedati se: Svè se vèče tarmô, pòcelo ga je i skonšumòvät (IN); usp. tôrma; istarmät*

tãrnovo krùna, -e -e – trnova kruna, samo kao jedan od simbola Kristove muke, iznosi se u procesiji na Veliki petak; *usp. törn; (v. 1.6.1.2.)*

tarnjãca, -e – vrsta ribe slična raži, koja pri dodiru zatrese ‘strujom’ (*Torpedo marmorata*): *Bìla je tò tarnjãca od pe(t) - šèst kilìh (IN); (v. 1.4.14.)*

tarpìt, -ìn – trpjati: *Kakò mòreš svè tò tarpìt, jò ne bì mògla! (IN); pãtit; (v. 1.1.5.2.)*

tarpjènje, -a – trpljenje, trpnja, podnošenje; *usp. starpjènje*

tartãja, -e (ved. *tartaia*) – 1. mucavac; 2. nadimak *Tartãja*; (v. 1.1.5.2.)

tartajät, -ôn (ved. *tartaiar*) – mucati: *Òn kantô za ne tartajät!; usp. čepèkät, mùcot; (v. 1.1.6.5.)*

tartajùn, -ùnà, *m* (prema trs. *tortiglione*) – drveni štapić sa špagom (*zavùzon*) za vezivanje mijeha: *...zamotoät zavùzu na tartajùn (IN); (v. 1.2.6.1.)*

tãsa,* v. **tãša**,*

tastamènat, testamènat, taštamènat,* -ènta (tal. *testamento*) – oporuka, testament: *Ka(d) bùde cinìt taštamènat...*

tãša,* **tãsa**,* -e (tal. *tassa*) – taksa, namet: *Kò cé plòtìt svè tè tãše i pòreze!; nov. tàksa*

tašèl, *tašèla*, (ve. *tasselo*) – zakrpa (na odjevnom predmetu, gumenoj zračnici i sl.)

tašelät, -ôn (tal. *tassellare*) – 1. zakrpati, staviti zakrpu (*tašèl*): *tašelät postòl, buvèl...; usp. pecetät; 2. fig.* ‘srediti’ koga: *...a njèga cédu tãmo u Komãndu dobrò tašelät! (IN)*

tašelòvät, -òjèn (tal. *tassellare*) – krpiti, stavljati *tašèl*

taštamènat,* v. **tastamènat**

taštät, -ôn (ve. *tastar*) – okusiti, isprobati okus: *Bילו je vèc mǎlo kǎsno ka(d) su taštǎli prošèk (IN)*

taštövät, -öjèn – kušati...: *Sansîr je pöce taštövät vîñö...*

tavāja, -e (ved. *tavaia*) – stolnjak: *Naprǎvili su stól sa bîlon tavǎjon (VM)*; (v. 1.3.2.3.)

tavajól, -a (ved. *tavaiol*) – ubrus, salveta: *Stǎvit tavajól na tavǎju*; (v. 1.3.2.3.)

tavèla,* -e (ve. *tavela*) – pločica za pod ili za zid; (v. 1.2.2.)

tavelät,* **potavelät**,* -ôn (ven. *intavelar*) – popločati pločicama *tavèlima*

tavnica, **tamnica**, -e – tamnica: *Nemôjmo se mîšät u politiku da ne svaršimò u tavnîcu! (AD)*; *Ovî ca su bîli u tamnîcu... (IN)*; *usp. paržûn*; (v. 1.2.1.6.)

tavnjûra,* v. **tamjûra**,*

tavulîn, -a (tal. *tavolino*) – manji okrugli stol; (v. 1.2.4.1.)

tèc, *tecè* – 1. teći, proticati: *Töte je prî tèka potòk*; 2. propuštati tekućinu: *Karatîl mi tecè, nî štanjôn alavîja!*

tèća, -e (ve. *tecia*) – niska emajlirana posuda za kuhanje, ‘šerpa’; *usp. pinjâta*; (v. 1.3.2.2.);

- *ostrižên na tècu* – ošišan, tek tako, kao po obodu posude nataknute na glavu

tèćica, -e (*hibr. dem. prema ve. tecia*) – manja *tèća*; *usp. pinjâtica*

têg, -a ( ) – 1. mrežasto tkanje od kojeg se prave mreže; *usp. mōhâ*; (v. 1.4.9.2.); 2. jedno potezanje mreže

Tègetof, -a (njem. *Tegetthoff*) – naziv poznate austro-ugarske krstarice:

- *Kurî kakò Tègetòf* – Vrlo brzo plovi

tejôtar, **teôtar**, -tra (ve. *teatro*) – kazalište, teatar: *Dobrò dôšli u nǎš tejôtar (FJ)*; *Teôtar i živòt - tò ti je pûno pûti tâko izmîšono da nè znoš cǎ je cò (MJ)*; *nov. kǎzalište*; *Tejôtar* – gradsko kazalište

tèla, -e (tal. *tela*) – čvrsto platno, ponekad nepromočno, koristilo se posebno za izradu jedra

telaròša,* **telarûša**,*-e (ven. *tela rossa*) – čvrsto laneno platno za radna odijela (jako se skupljalo u pranju): *Îša je ũ se kakò ròba o(d) telaròše – fig. jako je smršavio, oslabio je*; (v. 1.1.7.2.)

telêr, *telērǎ* (ve. *teler*) – 1. okvir za vrata ili prozore; 2. okvir za tkanje ili šivanje

telesîna, v. **tilesîna**

telîc, -a – tele: *Nosîli su telîce iz vapôra...*; (v. 1.5.1.1.)

têmpal, *têmpla* – 1. hram; 2. sljepoočnica: *Udrîga je kacòton u têmpal da se òdma isprûži na tlèh!*

- *têmpal Bòžji* – crkva; (v. 1.6.1.1.)

temperät,* -ôn (ve. *temperar*) – 1. umjereno zagrijati (*npr. vodu, zrak u prostoriji...*); 2. (o)kaliti, (o)čeličiti

temperîja,* -e (tal. (*in*)*temperie*) – atmosferske (ne)prilike, (ne)vrijeme: *Nî dobrò da bëštija ostǎne na temperîju!*

temperîn,* -a (ve. *temperin*) – džepni nožić; *uobič. britvulîn*; (v. 1.2.5.)

têmpla, -ih *sr mn* (lat. *templa*) – sljepoočnice: *Dòni je rakîju i pöce joj mǎzot têmpla (IN)*; (v. 1.1.4.1.)

têmpo, *nepr.* (tal. *tempo*) – vrijeme, dob; u *izr.* poput: *bel têmpo...*, *têmpo di vǎlcer...*; *uobič. vrîme*

tênda, -e (ve. *tenda*) – tenda, platnena zaštita od sunca; šator

têndis,* -a (engl. *tennis*) – tenis, teniski teren: *igrät balûn na têndis* – igrati nogomet na zapaštenom hvarskom teniskom terenu; *nov. tênis*

tenênte,* -eta (ve. *tenente*) – poručnik u talijanskoj vojsci: *... i onî njejîn tenênte (IN)*; *usp. kâpo*; (v. 1.6.2.1.)

teôtar, v. **tejôtar**

têpal, *têpli*; *teplǎ*, *têplo*; *teplö*, *têplo*, *prid.* – topao: *Ovî tëpli krûh...*, *pröpja je tëpal*; *Ovǎ tëplo šcavîna...*, *pröpja je teplǎ*; *Kojè tëplo súnce, pröpja je teplö*; *supr. hlödan*;

- *bît tëpal* – biti pijan: *Rèce mi Áne da son èpeta dôša dòma tëpal (MJ)*

- *teplǎ su mu ùha* – pripit je; (v. 1.1.6.3.)

teplinǎ, -ê – toplina (vatre, žara...) : *Kojǎ lîpo teplinǎ ùza ovî komîn!*

teplît (se), *teplîn* – grijati (se): *A èvo teplîn se mǎlo na ovò sunca!*; *usp. isteplît*

têplo, *pril.* / **teplîje**, *komp.* – toplo/toplije: *Jé, teplö je ovöde, ma möglo bi bît i teplîje!*; *usp. tëpal*;

- *stüt ù teplo* – biti u toplome (na suncu, kraj vatre, u krevetu...)

ter,* *vezn.* – te: *A niki ter niki, ovako malo žesći, u guvernu... (IN)*

terāca, -e (ve. *terazza*) – 1. terasa; 2. betonski ravni krov (privremeni): *Protapanjāla mi je terāca!*; (v. 1.2.3.1.);

- *nalivāt terācu* – betonirati strop: *Prī smo jedōn drūgemu pomogāli, terāce nalivāli... ;*

terafērma,* v. **tarafērma,***

terāke, tirāke, -ih ž *mn* (ve. *tiraca*) – naramenice; (v. 1.1.8.1.);

- *gāce na terāke* – kratke dječje hlače s naramenicama

tērca,* -e (ve. *terza*) – 1. tri, treći: v. *mīsa in tērca*; 2. drugi glas u duetu koji za tercu niže prati glavni glas

tercīna, -e, **tērno,** -a (tal. *terno*) – u igri tombole: pogođena tri broja (od pet) u jednoj liniji

tērco, tērca, in tērco, (tal. *terzo*) – u tri glasa: *Zvonīmō u svā trī zvōna... in tērco! (Cel.)*

tercōna,* -e (tal. *terzana*) – groznica (pojavljuje se svaki treći dan), malarija; (v. 1.1.5.1.)

terībul, -a (ve. *turibolo*) – posuda sa žarom na koju se stavlja tamjan, kadionica: *žerāva is terībula*; (v. 1.6.1.2.)

terīna, -e (ve. *terina*) – zdjela u kojoj se poslužuje hrana: *Terīna spūžih īs poja*; *Rugāla se tēca terīni*; (v. 1.3.2.3.)

terliš, -īšā (ved. *terlis*) – 1. platno od kojeg se izrađuje radna odjeća, najčešće tamnoplave boje; 2. radna odjeća: *Svī īšēdu kō terliš, kō jaketūn (IN)*; (v. 1.1.7.1.);

- *terliš od telarōše* – *terliš* šarene boje; ... *ublīdidu kakō onī stōri terlišī od telarōše (Kru.)*

tērno, v. **tercīna**

tēsla, -e – alatka za obradu drva; (v. 1.2.5.)

testamēnat, teštamēnat,* v. **tastamēnat,***

tēško, pril. / težje, komp. – teško/teže: *Tēško poštēnemu na dōn Bōga i Božīca (Cel.)* *Těžje su žīve žalosti nēgo mōrtve (Cel.)*

tēšta,* -e (ve. *testa*) – glava, u *izr.*:

- *tēšta a tēšta* – jedan nasuprot drugome (*npr.* u igri, natjecanju...); (v. 1.6.5.4.)

- *tēšta di kāco* – zadrto, tvrdoglavo stvorenje

- *tēšta kālda,** (tal. *testa calda*) – stari tip motora kojemu se zagrijavala glava prije paljenja: *Tēštu kāldu je tukālo tēplīt dvōdeset minūti(h) sa lētlāmpōn...*

teštārdo,* -ota (tal. *testardo*) – tvrdoglavac: *Ma kojī teštārdo!*; *usp. svojeglōv*; (v. 1.1.6.1.)

teštōrd(i), -a(o), -o, *prid.* (tal. *testardo*) – tvrdoglav: *Prōpja je teštōrd ovī tvōj... teštōrdi susīd.*

teta, tete – tetka, oslovljavanje starije ženske osobe (uz ime): *teta Mandīna, teta Jēle...; usp. tetā;*

tetā, tetē – tetka (majčina ili očeva sestra): *Ovō mi je dāla mojā tetā; usp. tetā;* (v. 1.1.3.1.)

tetovīca, -e – vrsta korova, bodljikava biljka penjačica, tetivka (*Smilax aspera*); (v. 1.5.3.3.)

tetūrot, -on – posrtati u hod, teturati: *Sīnoč se tāko opjāni da je tetūro dō doma (ŽK); usp. trūtōt;* (v. 1.1.6.4.)

tēza,* -e (ve. *tesa*) – natkriveno mjesto u dvorištu, mala gospodarska kućica, daščara, spremište: *...merīna za žīvo i tēza za kozē (VM)*; (v. 1.2.3.1.)

težacīca, -e – žena koja obavlja težaški posao kao dio zanimanja; *usp. težakīnja*

tēžak, tēški; tēškā, tēško; tēško, tēško, *prid.* – težak: *tēški posōl, prōpja je tēžak; tēško rabōta, prōpja je tēškā; tēško po-tezōnje, pūno je tēško; supr. lādahan; usp. tēško*

težakīnja, -e – žena koja obavlja poljodjelske radove za nadnicu; *usp. težakūša, težacīca*

težakūša, -e – *pogr.* žena zemljoradnika, težaka: *...kakō da i onā nī težakūša (IN)*; *usp. težakīnja*

težōk, težōkā – zemljoradnik, težak; (v. 1.1.3.4.);

- *težōk ol kapūle** – *iron.* zemljoradnik s malo obradive zemlje

težōščīna, -e – težački radovi, težačko življenje: *Ōn se bāvi težōščīnon a brāt mu rībaščīnon.*

težōški, -a(o), -o, *prid.* – zemljoradnički, težački: *Tēžak je žīvōt težōški; težōško rabōta, težōško dītē*

tī, tī, tēbe, te, *zamj.* – ti, tebe: *Tī cinīš ūvik po tvōjū; Tī si ūvik cinī ca tē je vōja; Vīdi son tēbe i brāta ti; Vīdi son te di grēš priko Pjāce.*

tī, tēga, otī, otēga, *zamj.* – taj: *Nī tēga kojī bi ga mōga šuperāt!*; *Otī tvōj pās lāje cīli dōn i nōc!*

tīcät (se), tīcen – ticati se: *Tò se mènne ne tīce!*; *A ca sè tīcī...* - A što se tiče...; *usp.* taknīt

tīć, tīća – ptica: *Kojī onò tīć poskakūje tāmō po zīdu?*; *usp.* tītīca

tīkva, -e – 1. vrsta povrća, tikva (*Legenaria vulg.*); *usp.* tīkvice; 2. *iron.* glava; *usp.* glōvā, glavūrda
- **tīkva vinjāca** – suha tikva u kojoj se držalo vino za piće

tīkvice, -ih *ž mn* – 1. vrsta povrća (*Cucurbita pepo*); *tīkvice lēšo* – uobičajeni način pripreme tikvica; (v. 1.3.7.1.);
2. pojas od dvije osušene tikve s kojim su djeca učila plivati; *usp.* tīkva

tilesīna, **telesīna**, -e – glomazno tijelo, stas, truplo: *Kojā tilesīna o(d) cejadīna je tò bīla!* (IN); *usp.* tīlo

tīlo, -a – tijelo, organizam: *...za spōs dušē, ako nē i tīla* (IN); *usp.* žīvōt, tilesīna

tīmbar, tīmbra (ve. *timbro*) – pečat: *Āko nī tīmbra ondā ti tò nīšta ne vrīdi.*

tīmbrät, -ōn (tal. *timbrare*) – udariti pečat; *usp.* timbrōvät

timbrōvät, -ōjèn – udarati pečat; *usp.* timbrät

tīmenica, -e – vrh glave, tjeme, *čīverica*; *usp.* cūpak; (v. 1.1.4.1.)

tīmīdan, tīmīdni; -a(o), -o, *prid.* (tal. *timido*) – bojažljiv, sramežljiv, miran: *Pūno je tīmīdan ovī tvōj... tīmīdni sīn!*;
Pūno je tīmīdna ovā tvōjā... tīmīdno cēr!; *Kojē tīmīdno dītē!*; (v. 1.1.6.1.)

tīmīdo, *pril.* (tal. *timido*) – bojažljivo, mlako (*npr.* sunce)

tīmijōn, tīmijāna – začinska i ljekovita biljka, majčina dušica, timijan (*Thymus vulgaris*): *... žuntāt mālō listīci(h)*
timjāna (Kru.); (v. 1.3.8.1.)

tīmūn, -ūnā, *m* (ve. *timon*) – 1. kormilo; 2. *fig.* stražnjica; (v. 1.4.3.);

- **stāt na tīmūn** – biti na kormilu, kormilariti

- **petāt nōgu u tīmūn** – udariti koga nogom u stražnjicu

timunjēr, -ērā (ve. *timonier*) – kormilar: *Parūn Tonīn, prōvi timunjēr* (IN); (v. 1.4.6.)

tīnēl, -ēla (ve. *tinel*) – gostinska soba, blagovaonica; (v. 1.2.3.1.);

- **tīnēl delūšo** – bogato opremljen *tīnēl*

tīngul, -a (ve. *tingolo*) – umak s komadićima mesa, vrsta paprikaša: *Ānte, òdličan ti je tīngul!* (MC); (v. 1.3.5.2.)

tīngulēt, -a (prema ve. *tingolo*) – pirjano meso: *...a nogīce, glōvu, vratīc za tīngulēt* (IN); *usp.* žgvacēt; (v. 1.3.5.2.)

tīntara, -e – *iron.* glava: *Dobōta je tāmō izgubī tīntaru;* *usp.* glōvā

tīr, -a (ve. *tiro*) – pucanj, zamah: *Sa jednīn tīron bi ubīli dvò zēca* (IN); (v. 1.6.2.1.);

- **dōc na tīr** – doći na nišan, na dohvat: *Dōšla mi je hubōtnica na tīr;* *fig.* doći u priliku komu reći ili učini što zaslužuje: *Dōće mi òn na tīr!* – Platit će mi on!

tīra! (prema ve. *tirar*) – povuci!; (jedna od čestih zapovijedi na brodu); (v. 1.4.5.2.); *Tīra cīmu!*; *supr.* mōla;

- **tīra-pāra** (ved. *tira para*) – povuci-potegni: *Mālō po mālō, tīra-pāra, līvo-dēsno...* (IN)

tīrāke, v. **terāke**

tīramōla, -e (ve. *tiramola*) – konopac koji se povlači preko kolotura (*npr.* za sušenje rublja ili namještanje broda);
tīra-mōla – povuci-potegni (natezanje među osobama)

tīra-pāra, *pril.* (ved. *tira-para*) – povuci-potegni: *Mālō po mālō, tīra-pāra, līvo-dēsno...* (IN)

tīrät (ve. *tirar*) – 1. potezati, povlačiti; *Tīra!* – Potegni!; *usp.* potēzāt; 2. pucati: *Tīra!* – Pucaj!

tīrōda, -e (tal. *tirata*) – kraći govor u povišenom tonu: *Dā ti je ondā bīlo cūt njegōve tīrōde!* (Cel.)

tīrot, -on – tjerati: *Nī da vos tīron, ma āko cete pōc u pāšu...* (IN);

tīsan, tīsni; tīsnā, tīsno; tīsno, tīsno, *prid.* – tijesan: *Pūno mi je tīsan ovī... tīsni jaketūn;* *Pūno mi je tīsnā ovā... tīsno jakēta;* *Tīsno je ovò... tīsno ždrīlò;* *supr.* šīrōk, kōmodan; *usp.* ūzak

tīskot (se), -on – tiskati (se), gurati (se): *Ca mē tīskoš!?*; *Ca sē tīskoš, stōj u fīlu kakò i svī drūgi!*

tīsnit, tīsnen – tisnuti, gurnuti

tīsno, *pril./ tīsnije*, *komp.* – tijesno/tješnje: *Ovōde je tīsno, a tāmō je jōš tīsnije!*; *supr.* šīrōkò

tīsto, -a – 1. tijesto od zamiješanog brašna: *Māti je mīsīla tīsto za pašurāte;* *Umīsīla son tīsto, sà(d) cēkon da u-skīsne;* 2. smjesa od samljevenih maslina; *usp.* paščīce

tiščät, -în – čvrsto držati, stiskati: *Barkarjūli... tukāju ôrmot veslâ, tiščät bükovinu ù ruke (IN)*

tīšit (se), tīšin – tješiti (se): *...tīši Jēlina sestriču i prijatejīcu (IN)*

tīt, v. **itīt**

tītica, -e – ptičica: *Jò poznājen barēnko dvôdeset vôrsti tīticih; usp. tīc*

tītul,* -a (lat. *titulus*, tal. *titolo*) – počasni naslov: *Kojī je tītul bīskupu? Prīsvītli, bomē!*

titulāt,* -ôn (tal. *titolare*) – oslovljavanjati titulom, dati naslov, nasloviti: *Kakò mi vajô titulāt njēga?*

titulônt,* -a (tal. *titolare*) – koji ima titulu

Tlāntik,* -a (tal. *Atlantico*) – Atlantik: *Njēmu je otāc navigô pūsti(h) gòdišč po Tlāntiku.*

tlēh, tlehā – tlo, pod: *Pāla mi je čīkara na tlēh i razbīla se; usp. pōd (kat); (v. 1.2.1.1.)*

tò, v. **otò**

tobāk, **tabāk**, -āka (ve. *tobaco*) – duhan: *...škātula inglēškega tobāka (IN); dīm o(d) tobāka; (v. 1.2.11.)*

tobakjēra,* **tabakjēra**,* -e (tal. *tabacchiera*) – metalna plitka kutija za duhan ili cigarete, tabakera; *usp. cigarjēra*

tocīl, tocīlā – brusni kamen na kotaču, tocilo: *Īmoš tī tocīl u kùcu?; usp. acalīn; (v. 1.2.5.)*

tocīlo, -a – mjesto u kraškom terenu gdje povremeno teče voda; (v. 1.2.1.1.)

točīt, tōcin – točiti: *Ēno ga, tōci vīnò u konòbu; (v. 1.1.6.4.)*

tòć¹, -a (ve. *tocio*) – umak, sos kod pripravljanja kuhanih jela; (v. 1.3.8.1.)

tòć², -à – kameni mlin za mljevenje maslina: *Prī su se māsline tārile na tōć, a nē u mākinu kakò sād.*

točāt (se), -ôn (se), (ve. *tociar*) – 1. umakati (se); *...dok točô bokûn sīrnice u žmûl prošēka (IN); 2. namakati (se): Onā nīkad ne plīvo, sômo se točô na žōlò.*

tōj, tāja *m* (ved. *taio*) – rez: *Ucīn dvò tāja po sôlpi prī nēgo je stāviš pēč!; usp. intajāt*

tokāt (se), -ôn (ve. *tocar*) – dodirnuti, dodirivati (se): *Jē balòta tokāla?- Jē, tokāje se!*

tōki, **toľiki**, v. **otōki**

tōko, **otōko**, **toľiko**, *pril.* – toliko: *Furēstih je bīlo tōko da je parīlo da čemo se profundāt (Cel.); usp. kōko*

tolēta, -e (ve. *toleta*) – dno krletke (*kēbe*) koje se može izvući; (v. 1.5.2.2.)

toľici, *m mn* – toľiki, mnogi, brojni: *Toľici su ondā bižāli pud Itāľije; usp. kolīci*

tolīšan, toľišni, -a(o), -o, *prid.* – tako malen: *Tolīšna je, a vēj znô brojīt do dēset!; usp. onolīšan*

tōľitar, tōľitra (prema *hektolitar*) – mjera za zapremninu bačava (100 l.); *usp. karatīl; (v. 1.2.9.5.)*

tōnci, -ih *m mn* (v. *tānac*) – plesna zabava; *usp. tānac, bāli*

tōncot, -ôn (njem. *Tanzen*; tal. *danzare*) – plesati: *Voľila bi tōncot is njīn, ma ôn ne dōjē mōta!; usp. balāt, plēsāt; (v. 1.1.6.4.)*

tonđīn, -a (ve. *tondin*) – 1. željezna šipka okruglog presjeka: *Stāv tōte bokûn tondīna!; 2. željezna ručna naprava za pucanje o božićnim praznicima; (v. 1.6.5.1.)*

tōnika, -e (tal. *tonaca*) – bratimska odora, tunika; *usp. pelerīna; (v. 1.6.1.2.);*

- **tōnika o(d) bratōvščine** – tunika koju nose *bīli i cōrni kōnfrati*

tonīt, tōne – tonuti: *Nalījē ti se kaīć mōra, pōce je tonīt!*

tōnki, v. **tānak**

tōnko, *pril./ tājē, komp.* – tanko/tanje: *Ovī paršūt je rīzon tōnko da tājē ne mōre; usp. tānak*

tonolōda,* -e (ve. *tonelada*) – tona (mjera nosivosti broda): *Austrīnski vapôr Barûn Gāuč je vozī na cēlere prūgi Trēšt-Kotôr, a imô je četīri-pēt mijōri(h) tonolōdi(h).*

tonomōš,* -a (prema tal. *autonomia*) – pripadnik talijanaške stranke za autonomiju Dalmacije u okviru Austro-Ugarske, 'autonomaš'; *supr. puntôr*

tonotā,* -ê ( ) – mreža za lov na jastoge; (v. 1.4.9.2.)

tōrac, tōrca (tal. *torcia* – baklja) – velika i debela svijeća, nosi se u procesiji: *Prī ste...nosīli tōrac (IN); (v. 1.6.1.2.)*

tōrik, **utōrik**, -ōrika – utorak: *A trēfi je bīt tōrik (Cel.); (v. 1.2.8.2.)*

torjûn, -ûnä, *m* (tal. *torrione*) – zdanje u obliku nižeg tornja (u Hvaru: kule gradskih zidina, na Venerandi i pokraj grobišta); *usp.* kûla

tôrĳk, tôrki; tôrkä, tôrko; tôrko, tôrko, *prid.* – trpak (okus nezrelog ploda), kiseo: *Pròpja je tôrk ovî... tôrki omêndul; Tôrkä je ovä... tôrko vòjka; Kakò je tôrko ovò... tôrko ìcè!*

tôrma, -e (ve. *tarma*) – 1. moljac, *mojica*, *grizica* (*Tineola bisselliella*); (v. 1.5.1.4.); 2. *fig.* dosadna osoba; *usp.* tarmä(t) se

turmentät (se),* -ôn (tal. *tormentare*) – mučiti (se), moriti (se), kinjiti (se); *usp.* mücit, pätit; (v. 1.1.6.2.)

tôrn, -a *m* – bodlja, trn; *usp.* špîna, dräca; tôrnö; târnova kruna; (v. 1.5.3.8.)

tôrna, -e (tal. *torio*) – velika bušilica (za kamen, beton...); (v. 1.2.5.)

tornanäpa,* -e (trs. *tornonapa*) – ukrasni zastorčić koji je išao okolo *näpe* nad ognjištem; (v. 1.3.1.)

tornät (se),* -ôn (ve. *tornar*) – vratiti (se): *...i tôrna vèselo nôse! (IN) -...i brzo se vrati!: Pòsli ne pùno gödišć Bônica se tornäla mäteri (IN); uobič. vrötî(t) se; (v. 1.4.5.2.);*
- **tornät küpe** – 1. vratiti određenu boju u kartaškoj igri; 2. *fig.* ponavljati rečeno

tôrnît, tôrnên – trnuti: *Pöcele su mi tôrnît rûke.;usp.* utôrnît

tôrnö, -ä – trnje: *Ubädo son se na tôrnö; usp.* tôrn

torpedinjêra,* **trupedinjêra**,* -e (tal. *torpediniera*) – ratni brod, torpiljarka: *Njêmaška trupedinjêra grê drîto na nôs... (IN); (v. 1.6.2.3.)*

tôst, tâsta – ženin otac, tast; (v. 1.1.3.1.)

tôte, **otôte**, *pril.* – na tome mjestu, tu; *usp.* ovöde;
- **Tôte te hoçû vîdit!** – Tu se pokaži!

tovîrna,* -e (ve. *taverna*) – gostionica, krčma: *U kojû tovîrnu... popît otavîn (Cel.); Grêdû po tovîrnima kakò po Bôžjin grëbima (IN); usp.* oštarîja; (v. 1.2.1.7.)

to vôr, tovâra – 1. magarac; 2. *fig.* glupan, budala; (v. 1.5.1.1.)

trabâkul,* (br, bra, pit, sp, bm), **trobâkul**,* (br, bra, vis; sm), -a (ve. *trabacolo*) – teretni brod na jedra, najčešće s dva jarbola: *Na trabâkulu je cêko sansîr... (IN); ...žalosni i dišperôni cêkodu trobâkul za pobić na Vîs (IN); (v. 1.4.1.1.)*

tracić, -a – mali trak: *Na maištri o(d) parangölä vîsidu pîjci, bomë onî tracići s ùdicon; usp.* trôk

tradimènat,* -mènta (tal. *tradimento*) – izdaja, iznevjereno očekivanje

tradît, -îñ (tal. *tradire*) – izdati, iznevjeriti, podbaciti: *Nî nos nîkad tradîla... ('Näša gajëta', Pi); Intrôda je tradîla!; usp.* izdät, iznevîrit, tradîvät

traditûr,* -ürä (tal. *traditore*) – izdajnik, onaj tko iznevjeri očekivanja, tko *dôjde na mäjne.*

tradivät, -îjën (tal. *tradire*) – izdavati, podbacivati: *Ne zaostäjemo, ne tradîjëmò (IN); usp.* tradît

trâfika, -e (tal. *traffico*, njem. *Trafik*) – trgovina u kojoj su se prodavali duhan, cigarete, poštanske marke, biljezi, novine: *Tetä Vînka Mômula je bila butigîr u trâfikû pòsli Drüğega râta (ŽK); usp.* apâlat

trâgaj, trâgja (gr. *tragos*) – vrsta ribe girovki, tragalj; (*Maena maena*); (v. 1.4.12.3.)

tragetät,* -ôn (tal. *traghetare*) – 1. prevoziti brodom amo-tamo: *Pò moru tragetäjju, motoräjju...; 2. fig.* ići amo-tamo: *Onä ùvik tragetô!; (MJ)*

trajêna, **trajîna**, -e (tal. *traina*) – uzica kojom se pravi ribarski alat (*npr.* parangal); (v. 1.4.9.1.)

träjler, -a (engl. *trailer*) – *nov.* prikolica za vuču brodova

trâjna, -e – frizerski zahvat, 'trajna' ondulacija ženske kose: *Pöçû sùtra ucinî(t) träjnu*

trâmata, -e (ve. *tramagio*) – način ribolova stjerivanjem ribe u mreže pomoću raznih 'strašila' (*npr.* bijelih listova agave): *pôc na trâmatu; usp.* strašîn; (v. 1.4.9.2.)

tramezôl,* -ôlä (prema ven. *tramezo* – po sredini) – uzdužna plosnata greda po dnu unutrašnje strane većeg drvenog broda (*npr.* *bracêre*) poviše *kolûmbe* (s kojom je spojena *pašajïcima*); *usp.* kontrakolûmba; (v. 1.4.2.)

trampulîn, v. **štrampulîn**

tramuntôna, -e (ve. *tramontana*) – 1. SZ vjetar (u Hvaru), tramontana; (v. 1.4.8.1.); 2. sjever;

- **tramuntôna - bûra pariçôna** – nakon tramontane lako zapuše bura

- **zvîzdâ tramuntôna** – zvijezda sjevernjača

- **rodî(t) se u zvîzdû tramuntônu** – roditi se pod sretnom zvijezdom

- **izgubît zvîzdû tramuntônu** – izgubiti glavu, ne znati što raditi

trâpanj, trâpnja (tal. *trapano*) – alat za bušenje u kamenu, dlijeto dugo 0,5 –1,0 m: *Tûka je mâcon o(d) dëset kilî(h) po trâpnju... (FN); usp. tôrna; (v. 1.2.5.)*

trâpula, -e (ve. *trapola*) – 1. zamka za životinje; mišolovka; 2. *fig.* namještaljka: *Namîsti mu je trâpulu;*

- **upâst u trâpulu** – naivno upasti u neku namještaljku; *usp. gvoždîcâ*

trâstan,* trâsna (ve. *trasto*) – dio ribarskog broda, rubno poprečno ojačanje *škâfa*; (v. 1.4.2.)

trât, trâta (tal. *tratto* - povlačenje) – konopac za povlačenje (*npr.* konop od *mrîžica* za lov na ptice)

trâta, -e (ve. *trata*) – 1. mreža potegača ili plivarica s dva krila i *sâkom* u sredini; *lîtnjo trâta* se koristila tijekom 5 mjesecih *mrôka*, po 20-ak dana svaki *mrôk*; *zînsko trâta (mîgavica i gîrarica)*; (v. 1.4.9.2.); 2. ribarska družina za mrežu potegaču

tratamènat, -mènta (ve. *tratamento*) – čašćenje za kakvu prigodu, gozba: *U nedîju bi se bìlo zvâlo na tratamènat onè ca nîsû bìli zvôni na pîr u subòtu (ŽK)*

tratât, -ôn (ve. *tratar*) – častiti, počastiti: *Lîpo su nos tratâli za rêc prâvo; usp. tratôvât*

trâtît, -in – trošiti, tratiti: *Ca çêš trâtît vrîme i šòlde i jòš se fatigât!;*

- **trâtît vrîme** – trošiti vrijeme: *Nemôj njânci trâtît vrîme na tò!*

- **trâtît šòlde** – trošiti novac: *Ca çêš trâtît šòlde, kad o(d) tèga nî korîsti!*

tratôvât, -ôjèn – postupati prema gostu, častiti; *usp. tratât*

travarîca, -e – rakija lozovača s aromatičnim travama; *usp. trôvâ; (v. 1.3.10.2.)*

travêrsa, **travêrša**, -e (ve. *traversa*) – pregača: *Dokligô(d) son u kùcu ùvik daržîn travêrsu na sèbi; (v. 1.1.8.1.)*

traversât,* -ôn (tal. *traversare*) – preći: *...kakò nôjbòje traversât o(d) socjalîzma u kapitalîzam (AD); (v. 1.4.5.1.)*

traversôda,* **travesôda**,* -e (ve. *traversada*) – 1. plovidba, prijelaz iz luke u luku; 2. plovidba uz jak bočni vjetar

travêrša, v. **travêrsa**

travesôda,* v. **traversôda**,*

travète, -ih – horizontalne prečkice po obodu krletke (*kêbe*)

trèci /trinaèsti, trinâdesti*/ tridesèti – redni brojevi: *trèci/trinaesti/trideseti*

treçinâ, -ê – trećina: *Podîlili smo se i mèni je pripâla treçinâ.*

treçòk, treçòkâ – treća mjesечеva četvrt; (v. 1.2.8.4.)

trèfit (se), -in (njem. *treffen*) – 1. sresti (se): *Ne mòreš ga trèfit ni po sîncu ni po mîsecu; usp. inkontrât, naletît, namîrit se, srest; 2. pogoditi ciljajući: Trèfilo ga ròvno ù glovu!; usp. pogodît; 3. dogoditi se nepredviđeno: Trèfilo mu se da je mòga kùpît zêmju o(d) susîda.*

trèma, -e (njem. *Trema*) – uzbuđenje pred javni nastup: *Òl' îmoš trèmu!?*

tremarjôla,* -e (ve. *tremariola*) – 1. drhtavica; 2. trešnja od straha: *Çapâla ga je tremarjôla... (IN); usp. três; (v. 1.1.5.2.)*

tremènd(i), -a(o), -o, *prid.* (ve. *tremendo*) – 1. poseban, čudan: *Na gajèti nîki tremèndi kolûri, bìli, škûri (Pi); 2. teškog karaktera, čudan: Ma pròpja su tremèndi! (IN)*

tremèndo, *pril.* (ve. *tremendo*) – strašno, posebno, čudno: *Òba su bìli tremèndo sritnâ, kuntènta i vèdra obrâza (FN)*

trentaûn, -ûnâ, m/ **trentaûna**, -e, *ž* (ve. *trentaun*) – kartaška igra ‘trideset i jedan’; *fig.*: napadaj bijesa, ludila: *Çapô ga je trentaûn; Çapâla ga je trentaûna; usp. ludîlo; (v. 1.1.6.2.)*

trènut, trènen – trepnuti: *Nîsôn ni trènu a njèga vèj nî bìlo vîdit; (v. 1.1.6.4.)*

trepècot, trepècen – titrati, trepetati: *Ocîst dvî rîbe, èno hi u bujòl, jòš trepècedu! (IN)*

trepetôjka, -e – vrsta udaraljke (drvena ploča po kojoj su kloptala ‘krila’ od žice pri pokretu ruke), koristi se u procesiji pred Uskrs; *usp.* škarabatüša, farfäla trepetôjka; (v. 1.6.1.2.)

trèpot, trèpjen – trepetati, treptati: *Möglä bi te onä lakò agvantät u ušätac, ca biš trèpjo u šäku! (IN);*
 - **trèpot ocïma** – treptati

três, -a – tresavica, drhtavica; (v. 1.1.5.2.)

trësa, -e (ve. *tresa*) – okomito postavljen komad drva: *Imbrokôj jöš kojû trësu!*

tresät, -ôn (trs. *tressar*) – 1. gurnuti ukoso: *Tresô nos je kurënat!;* 2. udariti ili biti udaren s boka; *usp.* tresöväť

trëso, *pril.* (ve. *tresso*) – poprijeko, ukoso: *Stäv tu kantinëlu; Tò stojî trëso! usp.* dežbjëgo;
 - **pôc trëso** – 1. ici kako ne valja; 2. *fig.* šenuti: *Bôrba je iša pînkicu trëso (IN)*

tresöväť, -öjën – 1. gurati ukoso: *Pöce nos je kurënat tresöväť!;* 2. udarati ili biti udaran s boka; *usp.* tresät

trêst (se), trësën – 1. tresti: *Nemôj três(t) taväju priko ponïstre!;* 2. drhtati: *Trësë se o(d) zïmé kakò prût od lozë;*
 - **três(t) se kakò prût** – drhtati od straha, hladnoće...
 - **trêst bühe** – zagrijavati se poskakivajući
 - **trêst gäce, trêst mudönte** – drhtati od straha: *Trêsle su mu se mudönte ö' stroha.*

trešëta, -e (ve. *tresseta*) – kartaška igra, igra se *treštînskin kôrtima...: Igräli su na trešëte dö pol nôc;* (v. 1.6.5.3.)

trêškot,* -a (engl. *trench-coat*) – kišni kaput, mantel: *Obüka je nôvi trêškot za pôc u Splît; usp.* mäntel; (v. 1.1.3.1.)

Trêšt, -a (tal. *Trieste*) – Trst: *Tò se möre nôc jedïno u Trêšt;* (v. 1.2.1.9.)

Treštîn, -a / **Treštînka**, -e / **treštînski**, -ega; – Trščanin / Trščanka / trščanski
 - **treštînske kôrte** – vrsta igraćih karata, talijanske karte

treštîna,* -e (tal. *triestina*) – 1. vrsta starinskog plesa; (v. 1.6.4.1.); 2. harmonika koja se proizvodila u Trstu; *uobič.* harmönika; (v. 1.6.3.)

trî / **trinäste**, **trinädeset***/ **trîdeset** – brojevi: tri/trinaest/trideset; *usp.* trećinä

trîbît, trîbin – trijebiti, pročistiti od nekorisnih sastojaka: *Trîbin vëc pôl ûre, a ca sôn otrîbîla - ništa!*

tribunöl,* -ölä (ve. *tribunal*) – sud, sudište; *nov.* sūd; (v. 1.2.1.5.)

trîca, **trojîna**,* -e – igraća karta s brojem tri; (v. 1.6.5.3.)

trîja, -e (tal. *triglia*) – 1. bijela riba, trlja, barbun (*Mullus barbatus*): *Trîja ol kâmika je böja stô püti(h) ol trîje ol köce; usp.* barbün; (v. 1.4.12.1.); 2. vrsta dječje igre; *igrät na trîju;* (v. 1.6.5.2.)

trijöngul, -a (ve. *triangolo*) – 1. trokut; 2. mala trostrana turpija za oštrenje pila i sl.; 3. dvostrane rasklopive ljestve; 4. svjetiljka s tri žiška; 5. trokutasti svijećnjak na kojemu su u crkvi gorjele svijeće u Velikom tjednu;

trijûnf, -a – kartaška igra s pet karata i *akûzon*; (v. 1.6.5.3.)

trikentîna,* **trinketîna**,* -e (tal. *trinchetina*) – trokutasto pomoćno jedro između *flöka* i jarbola; (v. 1.4.3.)

trikvôrta, -e (tal. *tre quarti*) – odjeća koja pokriva ‘tri četvrtine’: *Sä(d) su u môdu kapotîni trikvôrta.*

trîm, trîmä *m* – poljska kućica kružnog oblika; zidana u kamenu ‘*üsuho*’, s kupolastim svodom; (v. 1.2.1.5.)

trinketîna,* v. **trikentîna**,*

trînoge, -ih *ž mn* – tronožac za ognjište *komînä*; (v. 1.3.1.)

trîpa, -e (ve. *tripa*) – veliki trbuh izjelice: *Kolîka mu je trîpa, ne möre sôm ni špigëte vezïvot!*

trîpe, **trîpice**, -ih *ž mn* (ve. *tripa*) – jelo od goveđe trbušine, kuhane, sjeckane pa pirjane: *Izî son trî pjäta trîpicih i sä(d) son mîran;* (v. 1.3.5.2., 1.3.6.1.)

trîsnit, trîsnen – jako udariti, tresnuti: *A ön... büm! Trîsni ga ça! (MBS)*

trîsk, -a – grom, tresak groma: *Dî su trîski, dî su grömi! (IN); Trîsk te udrî!; usp.* sajëta

trîska, -e – 1. pljuska: *Däcu ti dvî trîske!; usp.* šköpula; 2. iverak drva; *usp.* trîšće; (v. 1.5.3.7.)

trîskät (se), trîskon – 1. udarati, treskati; (v. 1.1.6.4.): *Cä vëc trîskoš s otîn vrötimal!;* 2. moriti se teškim radom: *Mäti se trîsko meju kozîma u päšu (IN)*

trîskëtät, trîskëtôn – lupetati: *Na Pjäcu osvänili zvüčnici i priko njîh trîskëtô nikò müzika (Cel.); usp.* zatrîskëtät

trīšće, -a – sitni otpaci drva, iverje; *usp.* trīška, cipòtak; (v. 1.5.3.7.)

trīšnja, trūšnja,* -e – trešnja (drvo i plod): *U Fòr nì pùno trīšonj - ðiðì kojà; Stòri jùdi bi bìli rèkli i 'trūšnja' (ŽK)*

trīzan, trīzni; trīznà, trīzno; trīzno, trīzno; *prid.* – trijezan: *Sàd je trīzan ovì trīzni covìk; Sàd je trīznà ovà trīzno ženà; Sàd je trīzno ovò trīzno stvorènje; ...òn je trīzan, nì ga lòko! (IN)*

trøbākul,*> v. **trabākul**,*

tròca, -e (tal. *trozza*) – konopac koji veže *lantînu* latinskog jedra za *jòrbul*; *usp.* davònt; (v. 1.4.3.)

tròduplo, *pril.* – trostruko, utrostručeno

tròg, tròga – trag: *izr. Nì od njèga ni tròga ni glòsa; ...i tãko je u sãrcu mojèmu tròg ostãvi (Cel.)*

trojìca, -e – tri muške osobe: *Bìlo hi je trojìca, a jò sòm!*

trojìna,* v. **trīca**

tròk, -a – 1. trak; *usp.* tracić; 2. krak hobotnice: *Hubòtnica ìmo òsan tròki(h), mãlo kà(d) su svì cìli; (v. 1.4.16.)*

tromboncîn, -a (prema tal. *tromba*) – puhački instrument, sličan trubi; (v. 1.6.3.)

trôn, -a (gr. *thronos*, tal. *trono*) – 1. prijestolje; 2. biskupska sjedalica; (v. 1.6.1.1.)

tronkûn, -ûnà, *m* (tal. *troncone*) – 1. donji, prizemni dio stabljike; 2. odeblji dio lista, *npr.* blitve; (v. 1.5.3.8.); 3. okrajak kruha; *usp.* kinkîn

tròpo,* *pril.* (ve. *tropo*) – previše; u *izr.* poput: *tròpo je tròpo* – što je previše, previše je; *tròpo fòrca* – prejako; *usp.* privèć

tròskot, -a – vrsta divlje trave, korov, troskot (*Polygonum aviculare*); (v. 1.5.3.3.)

tròtul, -a, **tròtolo**, -a, (ve. *trotolo*) – zvrk, vrtuljak: *Sàd letîn po kùci kakò tìtica i vartîn se kakò tròtolo! (Cel.); (v. 1.6.5.1.)*

tròvà, tròvê – trava: *Tròvà je zelenà u pramãlice ma lìti se svà osùši; (v. 1.5.3.3.)*

tròvât, trùjen – trovati: *Onà trùje svojîn rìcìma kakò nòjgòrin òtrovon!*

trùbit, trùbin – trubiti; *trùbit òkolo* – razglašavati

trùd, trùdà – trud, zalaganje, napor: *vrìdi trùdà*

trùdan, trù, dni, -a(o), -o, *prid.* – umoran: *Grén lèć, trùdan sòn; usp.* umòran; (v. 1.1.6.2.)

trùdì, trùdih – rezultati napornog rada u polju, ljetina; *usp.* intròda; (v. 1.2.6.1.)

trùdì(t) se, trùdin se – naporno raditi; *usp.* mùcit se

trùdodan,* -a – radni dan: *A cà mìšliš, ka(d) døjde kolefìva da će se mòć izgubìt trùdodan! (IN)*

trùhla, *prid.* – vulg. bremenita, noseća: *Poglè(j) je kakòva je, parì trùhla, Bòže mi pròsti!; usp.* nosèća, skotnà; (v. 1.1.5.2.)

- **Òl' si trùhla (trùhal)?** – uzrečica kad netko ima prevelike želje za jelom

trùhlica, -e – mlađa trudna žena: *Svè je vèće trùhlici(h) po nãšoj kontròdi (IN)*

trùmba, -e (ve. *tromba*) – dimnjak velikog broda, parobroda: *bròd sa dvì trùmbe; usp.* ciminjèra;

- **trùmba o(d) špãhera** – limeni dimnjak na štednjaku

- **trùmba marìna** (ve. *tromba marina*) – morska pijavica (centar orkanskog vrtloga); (v. 1.4.8.1.)

trumbèta, -e (ve. *trombeta*) – truba: *Ovì na trumbètu dekapòto se zacarvenì o(d) pùstega puhònja (IN); (v. 1.6.3.)*

trumbetât, -òn (ve. *trombetar*) – 1. svirati trubu; 2. trubiti broskom sirenom; 3. *fig.* govoriti dugo i nesuvislo, ponavljati, trubiti: *Ca cèš mi trumbetât... (IN)*

trùp¹, -a – debeli komad drva, posječeni dio debla; (v. 1.5.3.7.)

trùp², -a – manje cijenjena vrsta plave ribe (*Auxis thazard*); (v. 1.4.11.)

trùpàc, trùpca, **trupìca**, -e – manji drveni trup prilagođen za sjedenje; (v. 1.5.3.7.)

trupedinjèra,* v. **torpedinjèra**,*

trùsìt, trùsin – oslobađati dijelove ili čestice koje zatim padaju, trusiti: *Ako trùsiš ondà ćeš i mèst!*

trùtot, -on – teturati: *Kakò trùto bìće da se dobrò nabûmbi!*

tûb,* -a (tal. *tubo*) – 1. staklena cijev svjetiljke s plamenikom: *Razbî mi se tûb*; 2. dimna cijev: *Ûgor kakò tûb o(d) špâhera (IN)*

tûc (se), tûcèn – tući (se); (v. 1.1.6.4.);

- **tûc bûšak**, **tûc šûmu** – sjeći granje u *bûšku maškînôn*

- **tûc môre** – ploviti iz potrebe u svim uvjetima

- **Tûcè mu po glôvî** – Vrta mu se po glavi, brine se

Tudëšak,* -ka / **Tudëška**,* -e / **tudëški**,* -ega (tal. *tedesco*) – Nijemac / Njemica/njemački; nov. Njëmàc / Njëmica / njëmaški: *Glëdoju tò dvò Tudëška, trî Inglëža... (Po)*

tûf,* -a, **tûfina**, -e,* (ve. *tufu*) – neugodan miris ustajalosti: *Ovò vunjò po tûfu*; *Zavunjâla bi tûfinon od vînä (FJ)*;

tufinât,* v. **tafunjât**, **tufunjât**

tufunjât,* v. **tafunjât**, **tûfinât**

tufâc, tufâca (tal. *tufu*) – vrsta spužvastog kamena; tupina, tuf, sedra; (v. 1.2.1.2.)

tûgâ, tûgê – tuga: *Živòt pûn tûgê i žâlosti i svâke nevòje (MJ)*; *usp. žâlost*;

- **tûgâ i nevòja** – kaže se za razdoblje neimaštine

tugovât, tugûjen – tugovati: *...ženâ mu nî pûno tugovâla (Po)*

tûja, -e – manji ukrasni čempres, thuja; (v. 1.5.3.1.)

tûje, **otûje**,* *pril.* – malo dalje: *Maknî se tûje!*

tûje, *pril.* – tuđe: *Tò nî nâše, tò je tûje!*

tûji; tûjâ, tûjo; tûjo, tûjo; *prid.* – tuđi: *Svâkako je tûji ovi sinjòl*; *Tûjâ je ovâ tûjo mrîža*; *Tûjo je, bomè, ovò tûjo dîtè.*

tujîn, -îna; **tujînac**, -înce/ **tujînka**, -înce/ **iz tujinë** – iz tuđine: tuđinac/tuđinka/ tuđinski: *...pòk da son i tujînka, cejadîn bi se smîlovo (IN)*; *usp. furëšt, strônâc*; (v. 1.1.3.3.)

tujinë, -ê – strani svijet, tuđina: *Ëvo vëj dvòdeset gödišć kakò mi je sîn pôrti u tujinë.*

tûka, -e – 1. purica; 2. *fig.* glupača

tûka,* (prema tal. *toccare*) – u *izr. igrât na tûku* (tal. *a chi tocca* – na koga je red) – igrati predigru koja će odrediti onoga tko će početi u sljedećoj, pravoj igri

tûkâc, tûkca – 1. tuka, puran (*Meleagris gallopavo*); *usp. dindïo*; 2. *fig.* glupan

tûkast(i), -a(o), -o, *prid.* – glupav, blentav: *Pròpja je tûkast ovî... tûkasti covîk*; *Pròpja je tûkasta ovâ... tûkasto ženâ*; *Kojè tûkasto dîtè!*; *usp. tûknet*; (v. 1.1.6.1.)

tukât (se), -ôn (ve. *tocar*) – trebati, biti potrebno: *Tukò hodi(t) çâ*; *Tukâce mi se napît*; *Tukâlo je imât kurâja... (Cel.)*; *usp. vajât*

tûknet(i), -a(o), -o, *prid.* – smušen, ‘udaren’: *Ôn ti je mâlo tûknet*; *usp. udrivên*; (v. 1.1.6.1.)

tûknit, tûknen – taknuti, dodirnuti lagano oštetivši što

tûl (bra,pit,sp.bm; sm),* -ûlâ (tal. *tulle*) – lagana i prozirna tkanina, til, često služio za pravljenje *mahrâmih*; (v. 1.1.7.2.)

tûlilo, -a sr, **tûlîja**, -e ž – tuljac od lignje ili sipe: *Glôvâ se rasplòti, a tûlilo ostâvi ù cilo... (Cel.)*; (v. 1.4.16.)

tumbât (se), -ôn (se) (ve. *tombolar*) – baciti (se) uz preokretanje, strmoglaviti (se): *Tûmba ga ù more!*; *Tûmba unûtra...! (IN)*; *Tûmba!* – Baci dolje! Baci u more! (preko ograde); *usp. rastumbât*

tûmbula¹, -e (ve. *tombola*) – društvena igra, tombola; zgodici: (*tercîna, kvadêrna, cinkvîna, tûmbula*), brojevi: (*mûlâc, jûda, trênta trè, muškê nõge, žênske nõge, nõno*); (v. 1.6.5.2.)

tûmbula², -e (ve. *tombola*) – okret preko glave: *cinît tûmbule – tumbulâ(t) se*

tumbulâ(t) se, -ôn se (ve. *tombolar se*) – prevrtati se preko glave

tûnd,* -a (ve. *tondo*) – uštap, pun Mjesec: *Bîce arjâvo vrîme... svè do tûnda mîseca*; (v. 1.2.8.4.)

tûnj, -a (tal. *tonno*) – morska plava riba, tuna (*Thunnus thynnus*); (v. 1.4.11.)

tûnja, -e, **tûnjica**, -e (ve. *togna*) – pribor za lov iz ruke; uzica s udicama; (v. 1.4.9.1.);

- **lovît na tûnju / tûnjicu** – loviti iz ruke, bez štapa, obično s obale

- **mèçot tùnju / tùnjicu** – fig. udvarati se djevojci: ...a na Bònicu tùnjicu mèçe i pilòt àroplana (IN)

- **(i)skùpit tùnju / tùnjicu** – fig. spremi se za odlazak: *Tukàlo bi skùpit tùnju i pomàlo pù(d) doma (IN)*

tunôra, -e – velika mreža za lov na tune; (v. 1.4.9.2.)

tûp prid. – alat koji nije dovoljno oštar ili zašiljen: *Pròpja je tûp ovî tvôj... tûpi nôž; Pròpja je tûpà ovà à... tûpo sikîra; Pròpja je tûpo ovò tvojà... tûpo lîdò!*

tûpît (se), tûpin – činiti što tupim, tupiti: *Pòce mi se tûpît ovî kosôr, vajâce mi ga naoštrît: usp. istûpît*

tûra, -e (fr. *tour*) – periodični obilazak, prijevoz (npr. s turistima): *Ucinî je trî tûre do Palmizône.*

tûranj, tûrna (ve. *torion*) – tijesak za grožđe; (v. 1.2.6.1.)

Tûrko, -ota, **Turcîn**, -a (ve. *Turco*) – 1. Turčin; 2. fig. smušenjak: *Tûrko u Splît – Tûrko i(s) Splîta!*

tûrko na prèdiku (tal. *turco a la predica*) – 1. vrsta insekta, bogomoljka; (v. 1.5.1.4.); 2. onaj tko ništa ne razumije;

3. onaj tko puno govori, a malo kaže: *Cà govòriš tôte, kakò tûrko na prèdiku! (ŽK); (v. 1.1.6.1.)*

tûrle,* -eta, **tûrlè**, -èta, **turlûle**,* -ê, **turlulè**,* -èta, (ve. *turlulù*) – bedak, zvekan: *Ma dî, turlûle jedôn, da ti ovàko rëcen... (IN); usp. cukûn, patâjko; (v. 1.1.6.1.)*

tûrlu-mûrlu, tûrlu-mûrlota – isto što i *tûrle, turlalà*

turmentât (se),* -ôn (tal. *tormentare*) – mučiti (se), moriti (se), kinjiti (se); *usp. mûcit, pâtît; (v. 1.1.6.2.)*

turnât, -ôn (tal. *torchiare*) – tiještiti, prešati, cijediti grožđe okretanjem *škrôve* (glave tijeska) na *tûrnu*. *Prî se grôžje turnàlo a sà(d) se nòsi na mākînu.*

tûrta, -e (tal. *torta*) – 1. kruh okruglog oblika; *usp. štrûca, mezolûna, panjòka; (v. 1.3.11.1.); 2. nadimak Tûrta*

tûst, tûsti; tûstà, tûsto; tûsto, tûsto, *prid.* – debeo, mesnat, mastan: *Pròpja je tûst ovî... tûsti covîk; Pròpja je tûstà ovà... tûsto ženà; Pûno je tûsto ovò... tûsto dîtè, grûbo ga je i vîdit!; supr. sùh; usp. debêl, mesâtan; (v. 1.1.4.2.)*

Tûsti cetvòrtàk, Tûstega cetvòrkà – Masni četvrtak, zadnji dan pred korizmeni post

tûsto, *pril./ tustîje, komp.* – debelo/deblje: *Ispàlo mi je tûsto tûsto da tustîje ne mòre bìt.*

tustocêl, -cèla – biljka mesnatih listića, tustocel, babljača, *divjò zêje (Urospermum); (v. 1.5.3.5.)*

tûšč, tûščà – divlja trava mesnatih listova, može se jesti kao salata; (v. 1.5.3.5.)

tùtikvânti, *zamj.* (tal. *tutti quanti*) – svi oni (i njima slični): *Bî je tãmo òn, bràt mu i tùtikvânti!*

tùto/tùta/tùti, *zamj.* (tal. *tutto/tutta/tutti*) – sav/sva/svi; cio...; u izrazima poput:

- **tùta brîva** (tal. *tutta briva*) – svom brzinom: ...i àla da se paletò tùta brîva pù(d) doma (IN)

- **tùta fôrca** (tal. *tutta forza*) – svom snagom, s mnogo zanosa

- **tùti gùšti** (tal. *tutti i gusti*) – pohvala ukusnom jelu

- **tùti kvânti** (tal. *tutti quanti*) – i svi drugi, i svi njemu slični...

- **tùto stèso** (tal. *tutto stesso*) – sve isto

- **Tùto mòndo un paêze** (tal. *Tutto il mondo è paese*) – Cijeli svijet je jedna zajednica (svugdje su isti problemi)

tûžît (se), tûžîn – tužiti (se): *Tûžîcu ga ca mî je pomàka mèju!; Onà se ùvik tûži da je ništò bolî.*

tvardoglòv, tvardoglâvi; -glâva; -glâvo; *prid.* – tvrdoglav: *Pròpja je tvardoglòv ovî tvôj tvardoglâvi kumpôr; Pròpja je tvardoglâva ovà tvojà tvardoglâvo susîda; Kojè tvardoglâvo stvorênje!; usp. teštârdo*

tvôj, tvojà, tvojà, *zamj.* – 1. tvoj: *Jé onò tvôj mùl?; 2. rodbina: Òkli su tvoji dõšli?; 3. posjed: Nîsmò bìli na tvojà!; usp. môj*

tvòrd, tvòrdi; tvòrdà, tvòrdo; tvòrdo, tvòrdo, *prid.* – tvrd: *Tvòrd je ovî... tvòrdi bokûn; Tvòrdà je ovà... tvòrdo pulênta; Tvòrdo je ovò... tvòrdo mèso!; supr. mèk;*

- **tvòrd na šòlde / na pîneze** – škrt

- **tvòrd nà uši** – nagluh

- **tvòrdega sârca** – bezosjećajan

tvòrdo, *pril./ tvardîje, komp.* – tvrdo/tvrđe: *Tvòrdo je, a mòglo je bìt i tvardîje; supr. mèko/mèkje;*

- **tvòrdo povîjât** – fig. odgajati strogo, bez luksuza

U

---

ubādot (se), ubādon – ubadati (se); *usp.* ubòst, bādot; (v. 1.1.6.4.)

ubīt (se), -ubìjen– ubiti: *Jō son mīslī da će ga ubīt; Pāla son nīza skāle i dobōta se ubīla;*

- **ubīt òko** – na7kratko zadrijemati

- **ubīt vrīme** – potratiti vrijeme

- **ubīt jōje i cūkar** – umijesiti zajedno jaje i šećer

- **ubī(t) se o(d) poslā** – pretrgnuti se na poslu: *Ōn se nīkad ne ubīje od lavūra!*

- **da me ubīješ** – nikako: *Da me ubīješ ne mògu se sītīt...*

ublīdīt, ublīdin – postati blijed: *Kad je tò cūla, ublīdīla je i pāla u afōn; usp.* problīdīt

ubòst (se), ubodèn – ubosti (se): *Ubō son se na ježīnu; Dìgod se rēce i ‘Ubōla me je gūjā’ (ŽK); usp.* ubādot

ubrāt, ubèren – 1. otkinuti, ubrati: *Īša je ubrāt mālō kīca...; 2. skupiti: Nōjbōje bi bīlo ubrāt mālō sōli u agūstu kad ĩmo dōsta sōli na kōse ... (Gst.); Rēce se i ‘ubrāt kāmīk’, ma i ‘ubrāt lūpore’ (ŽK)*

ubūć (se), v. **obūć** (se)

ubukūvot (se), v. **obukūvot** (se)kl

ubūrtāt, -ūrton (ve. *urtar*) – udariti kao jarac rogovima; *usp.* būrtāt

ūc, **ūc**, *pril.* – skraćeni oblik od ‘*u cō* – u što: *Nīmon vēj ūc stāvit ovò rōbe, svè mi je pūno; Ūc si se tò obūkla?; usp.* nōc

ūcen, ūceni; -a(o), -o, *prid.* – učen, školovan; *usp.* školōn;

- **ūceni jūdi** – ljudi višeg obrazovanja

ucēr, **ucēra** v. **jucēr**, **jucēra**

ucinīt, -īn – učiniti, napraviti; *usp.* napravīt;

- **ucinīt đīr** – prošetati se tamo i natrag: *Ucinīli smo đīr do Frōtrih (Fratōr*).*

- **ucinīt škērac** – izvesti trzaj tijelom: *Ucinī son škērac i ondā me zabolīlo!*

- **ucinīt trī dōna postēje** – ležati zbog bolesti tri dana

- **ucinīt vrīme** – proljepšati se (o vremenu): *Pōćemo tārgot u cetvōrtāk āko ucinī vrīme.*

ucinjēno, *pril.* – učinjeno; *usp.* *Lavurō je trī dōna na tēmu, ma svè ĩsto je slābo ucinjēno!*

ucīt (se), ucīn – učiti (se), pripremati zvanje: *...govōri mu onī ca je ucī za popā (IN); Covīk se ucī dōkli je žīv; usp.* študjāt

udahnīt, udāhnen – udahnuti: *Udāhla je dubokō za pokōzāt kolīko (n)joj je tēško.*

udāt (se), **odāt*** (se), -ōn se – udati se: *Udāla son cēr u Splīt; Odāla se za težōkā, a mògla je bōje.*

ūdica, -e – udica za ribolov: *Āko ti nī već ūdice, tò ti je marīna prigrīzla krēnu!*

udīja, *pril.* – odmah, udilj: *Hōd dōma udīja!; Ma kojā dōktorica, ...nōsi ocōlè - pōk udīja dōktorica! (MJ); usp.* òd-ma

udīlīt, udīlīn – udijeliti: *...pāmet ca nōn je Gospodīn udīlī... (Kru.)*

udīt, udījēn – uvući konac u iglu, udjeti: *Hōćeš mi udīt ovò kōnce u jōglu, jō ti vēj ne vīdin dobrō!*

udōjba, **odōjba***, -e – udaja: *Pōsli udōjbe ĩšla je žīvīt u Splīt.*

udōnā, **odōnā***, **prid.** – udana: *Onā je odōnā Kōvačić*

udovāc, udōvca / **udovīca**, -e – udovac / udovica: *Ōn udovāc, onā udovīca - dobrā su protīva; (v. 1.1.3.3.)*

udōvīt (se), udōvin (se) – udaviti (se): *Kakō ga je čapō za gārlo, jō son mīslī da će ga udōvīt; Da nīsōn skocī ū mo-re, otī bi se mōli bī udōvī!*

ùdret(i), -a(o), -o, *prid.* – zburjen, *šèmpjast*, *udrivên*: *Kakò da je bì ùdret, ošìnut mòkron pècon...* (IN)

udrìt (se), ùdren – 1. zadati udarac, udariti: *Áko te ùdren zavartìćeš se kakò tròtul!*; (v. 1.1.6.4.); 2. udariti se: *Udrì son se u cjònäk, jòš me bolì; usp. bùgnit, ðìgnit rùku;*

- **udrìt pèston** – udariti pesnicom; *usp. kacòt*

- **udrìt ù glovu** – *fig.* ‘udariti’ u glavu, opteretiti, ošamutiti: *Püs’ ga, udrìlo mu je vìnò ù glovu!*

- **udrìla kìša** – iznenada počela padati jaka kiša

udrivên, udrivèni; -a(o), -o, *prid.* – 1. koji je oštećen od udarca, udaren: *Dobrò je udrivên ovì... udrivèni bròd; Dobrò je udrivèna ovà... udrivèno gajèta; Dobrò ti je udrivèno celò;* 2. *fig.* čudan, *šèmpjast*: *Òn ti je pìnkicu udrivên; usp. ùdret;* (v. 1.1.6.1.)

udrobìt, udròbin – ubaciti usitnjeno: *Dìde bi ùvik udrobì biškòtìne u kafù.*

ùduplo, *pril.* – udvostručeno, dvostruko; *usp. tròduplo*

udūšìt (se), udūšìn – 1. ostaviti bez zraka; ugušiti: *Nemòj pokrìt mòlega priko glòvè, udūšìćeš ga!* 2. udušiti se: *Otvòr ponìstru, udūšìću se!*; *usp. zadūšìt*

ùfonje, -a – nadanje, uzdanje, ufanje; (v. 1.1.6.2.)

ùfot se, ùfon se – 1. uzdati se u svoju snagu, odvažiti se: *A bìš se ti ùfo plìvot do Gàlešnika?*; 2. nadati se, vjerovati, ufati se: *Jò se ùfon jedìno ù Boga!*

ugàrc, ugarcà – obični morski pužić, ugrc, nanara (*Monodonta turbinata*): *Po sìkima smo skokàli, lùpore i ugarcè bràli...*; (v. 1.4.17.)

ugāzit, -in – stupiti nogom, ugaziti: *Ugāzi son na smargòricu, òl’ ne čùtiš nìšta?*; (v. 1.1.6.5.)

ugodìt, ugòdin – ugoditi: *Falìlo je svèga ma nè i vòje judìma ugodìt (Cel.)*

ugòđāt, ugòdon – ugađati, goditi: *Mèni ženà ugòdo kolìko mòre; ...ugòđala je i Bògu i svìtu (Kru.);*

- **ugòđāt kakò cìru na gužìci** – pretjerano ugađati komu

ùgor, -a (ruski *ugor*) – morska riba iz porodice jegulja (*Conger conger*): *brujèt od ùgora; usp. gròngo; angùja, marìna;* (v. 1.4.13.)

ugòta, -e ( ) – domaća živina, ženka *tovàra*: *Uzjàhola je na ugòtu i rèkla da grè u likòrà (VM);* (v. 1.5.1.1.)

ugòtica¹, -e – mlada *ugòta*; (v. 1.5.1.1.)

ugòtica², -e – vrsta morske ribe, pišmolj (tal. *pesce molo*); *usp. mòl, murlùc, oslić;* (v. 1.4.13.)

ugrābit, -in – ugrabiti: *Ugrābi je cà je mòga.*

ugrìst (se), ugrìzèn – ugristi (se): *Ne intrigòj se u tèga pasà, mòga bi te ugrìst;* (v. 1.1.6.4.);

- **ugrìst(t) se za jazìk** – pokajati se za ono što je brzopleto rečeno

ugròđìt, ugròdin – 1. sagraditi: *Ugròđì je nõvu kùću;* 2. ugraditi kao sastavni dio građevine: *Ugròđì son petnàste kubìki(h) u ovù terācu.*

ùgrubo, *pril.* – dogotovljeno ugrubo, bez završne obrade: *Ucinì son daržàlo ùgrubo, sàl ga tukò izrašpāt.*

ugvāt, ugvāta (ved. *guato*) – manja morska riba od *rāpe*, glavoč (*Gobius cruentatus*); *A òn u ošpidòl... izvìrìje ìspod lancūnà kakò ugvāt iz rāpe...* (MJ)

ùho, -a – 1. uška; 2. sluh; 3. uška na posudi;

- **šāpjot ù- (j)uho** – šaptati na uho

- **ùho Svètega Pètra** – vrsta školjke³

ùje, -a – ulje: *māslinovo ùje, kupòvno ùje, ùje od motòrà...*; (v. 1.3.8.1.)

ujebāt, ujevèn – *vulg.* oploditi, začeti

ùjebon(i), -a(o), -o, *prid.* – *vulg.* začet, stvoren: *Püs’ ga svrògon, òn je tākì ùjebon!* (ŽK)

ujedònpūt, *pril.* – odjednom: *Ujedònpūt se stvorì ìspri mène, kò znò òkli!*

ujìst,* ujìn – ujesti, ubosti: *Ujìla me je gūjā, ma nè onà zàla, nèće bìt zlà!*; *uobič. ugrìst*

ujòt,* ùjmen – 1. uhvatiti, dostići; 2. dobiti, zadobiti: *Ujòćeš kal dōjdeš dōma!*; *uobič. ćapāt*

ùjutro, *pril.* – u jutarnjim satima, ujutro: *Vìdimo se sùtra ùjutro;* (v. 1.2.8.1.)

ukarcät, -ön – ukrcati: *Ukarcäli smo svè ca jè bilo pariçòno na rîvu; supr. iskarcät*

ukarcövät, -öjèn – ukrcavati: *Ukarcöväli smo cïlo jùtro i sà(d) smo gotòvi; supr. iskarcövät*

ukazivät, -tjèn, **ukazivot**, -tjèn – upozoravati, upućivati, ukazivati; *usp. uközät*

ukëbät, -ëbon – uočiti, uloviti koga tko se prikriva: *Ukebäla ga je tetä Mandîna dök (n)joj je krô narônce u vârtal.*

ükosa,* -e – žensko stvorenje koje se, navodno, po smrti vraća kao vukodlak i kosi mrtvačkom kosom: *Ûkose?!
...jednè štrîge, štrîge, štrîge su! Tâko su røjene (MBS)*

uközät (se), uközhen – 1. pokazati, podučiti: *Otäc je uközô rukôn: - Sômo nâprida! (FN); Vezô son ùdicu onäko kakò si mi uközô niki dôn (FN);* 2. pojaviti se, ukazati se: *Tukômo pôc tâmo užèc i vïdit ca cè se uközät (FN)* (o ribama *pod svïcù*); *Sïnoç mi se pokôjna mâti uközäla u snù, èvo, kakò tí säd ovòde; usp. poközä(t) se; usp. ukazivät*

ukràst, ukrödèn – ukrasti: *Nïko mi je ùkro ššëulu is kaïca, da mi je znät kô je!; usp. bëknit, opardît, ošäläpît*

ukröp, -a (sloven. *krop*) – voda u kojoj se kuhalo povrće: *Nï jubôv jühä od ukröpa! (IN)*

ulagivot se, -tjèn se, **ulagüvot se**, -tjèn se – ulagivati se: *A onë, invidjôži, ulagüvedu se na svù šesnâste (IN)*

ulëgnit se, ulëgne se – ulegnuti se: *Ulëga se pùno pôd u stôru kücu, tukäce promînit grêde.*

uletît, -în – uletjeti: *Uletî mi je miš-netopîr u kâmaru, vèce son se jö pristräšila nêgo ôn; usp. inträt*

ulîst, ulîzen – ući plazeći, nečujno, poput zmije: *Güjâ je ulîzla u gomîlu; usp. ulizot*

ulît, ulîjen – uliti: *Äla, ulî vodê, ma frëgulîcu! (MC)*

ulivät, -tjèn – ulijevati: *Stôj atênto käd ulîjêš ûje, da ne prihîti vônka!*

ulizot, ulîzen – ulaziti plazeći, nečujno, poput zmije: *Vîš güjü kakò ulîze u gomîlu; usp. ulîst; (v. 1.1.6.4.)*

ulögä(t) se, ulöžen se – ulagati napor, ubacivati se kao pomoć; *usp. ulöžî(t) se*

ulovît, ulövin – uloviti loveći, tragajući za ribom, divljači... : *Ulovîli su stô barîli(h) sardël; usp. çapät*

uložî(t)se, ulöžin se – uložiti napor, ubaciti se kao pomoć: *Bî son se ulöžî u kužînu jer je kôgo bî mâlo maröt (MJ):
Jê se potrîba ulöžît tôte na parânak?; usp. ulögä(t) se*

ültim,* -a (tal. *ultimo*) – 1. posljednji dan (godine, mjeseca, ljeta): *ültim od mîseca; uobiç. zödñji, zölnji;* 2. krajnji, vrhunski: *Ûltim je bî odnît jednù lopîžu snîga na teräcu od öpçine i cëkot da pasâju ovî ca se jüšidu za sväku (IN);* 3. završni, u *izr. ùltimi šköši* – posljednji trzaji: *Püs' ga, tò su mu ùltimi šköši!* (kaže se kada *npr.* postariji muškarac počne s udvaranjem); 4. izraz za zadnji štih u nekim kartaškim igrama

üludo, *pril.* – nepromišljeno, beskorisno, uludo: *Ca sî îša ovò kupüvot, potrâti si šölde üludo!*

umakñit, **omakñit**, -mâknen – pobjeći, umaknuti: *Umäka mi je!; Nè, nêgo in nî omäka, pobîga çä! (IN); usp. utëc*

umärtvit se, -in se, **umartvî(t) se**, -în se – umrtvjeti se, obamrijeti

ümartvo, v. **ümortvo**

üme – skraćeno od 'u ime', izraz preneraženosti: *Ûme Öca i Sîna i Dûha Svëtega, ma jê tò mogücé?*

üme,* *prij.*- između, među: *Pûçe fôrski, èvo nos üme vôs! (Cel.); usp. meju*

ümeko, *pril.* – na mekan način: *jôje ümeko – jôje u sôrbulu – meko kuhano jaje; supr. ütvardo*

umëst (se), umetèn – 1. zamesti, iskorijeniti (se): *Dî nî muškê dicè, bezîme se umetè;* 2. izmučiti, satrti: *Nî tëga pöja ca njëga möre umëst! (Cima)*

ümidan, ümidni, -a(o), -o, *prid.* (ve. *umido*) – vlažan: *S ovò umidëce svä röba je jöš ümidna!*

umidëca, -e (tal. *umidezza*) – vlaga: *Svè jednâ umörina, umidëca!; ...nâ suho, di nî umidëce (IN)*

umidît, -în (ven. *umidir*) – navlažiti, *npr. röbu prije glačanja*

ümidno, *pril.* (ve. *umido*) – vlažno: *U ovû konöbu je üvik ümidno.*

ümido, **inümido**, *pril.* (ve. *umido*) – način pripreme jela s malo vode, pirjano; (v. 1.3.4.1.)

umînje,* -a – znanje, vještina, umjeće: *Govöridu jüdi od umînja... (Kru)*

umîrît (se), umîrin – umiriti (se): *Cëkon da se möli umîri i zaspî; usp. kalmät*

umîrot, umîren – umirati: *U râtu jüdi umîredu sväki dôn; usp. umrît*

- **umîrot ö' stroha** – jako se bojati: *...i po svù Božjü nôc umîrot ö' stroha (IN)*

- **umîrot ö' gloda** – biti jako gladan

- **umïrot o(d) smïhà** – smijati se do bola

umïsit, umïsin – mijeseći pripremiti tijesto za što, umijesiti: *Umïšila je krùh prï zorê i òdnila ga pecòrù.*

umïsto, v. **mïsto**²

umïšàt (se), umïšon – 1. zamiješati u što: *Umïšàla son jòje u tïsto...;* 2. uplesti se u što: *Umïšò se je i òn...*

umït,* umïn – znati, umjeti: *Kò umï – njèmu dvì!; uobič. znàt*

umït (se), umïjen – oprati lice, umiti se: *Cèkoj da umïjen mòlega!; Nïšòn se jòš ni umïla!; usp. umïvàt*

umïtan,* umïtni, -a(o), -o, *prid.* – 1. vješt, spretan: *Nekà ti drògi Bòg blagoslòvi tvojà vrídne i umïtne rùke! (IN);*
2. umjetan: *umïtni gnjòj; supr. neumïtan*

umïvàt (se), umïjèn – umivati (se): *Prï smo se umivàle u kajîn sa màlo hlòdne vodê iz bròkve; usp. umït*

umocit, umocin – umočiti: *Umocì son rùku ù more za vïdit kakòvo je, ma jòš je stùdeno.*

umòran, umòrni; -a(o), -o, *prid.* – umoran: *Pùno je umòran ovì... umòrni težòk; Pùno je umòrna ovà... umòrno fre-gadòra; Bìdno, umòrno dītè; usp. izmòren, trùdan; (v. 1.1.6.2.)*

umòrina, -e – 1. teško i vruće vrijeme, sparina: *Bìla je nòjvèca umòrina od jùga... (IN); usp. sparinà; (v. 1.4.8.1.);*
2. *fig.* nametljiva, dosadna osoba

umorit (se), umòrin – umoriti (se): *Umorì si me!; Umorì son se ù poje, a dòma me cèko drùgi posòl!; usp. izmorit*

ùmortvo, **ùmartvo**, *pril.* – bez žbuke; *supr. ùživo: Gomìle se gròdidu, bomè, ùmortvo.*

umòstìt, v. **omòstìt**

umrìt, ùmren – umrijeti: *Ûmor je lòni; usp. pòrtit; umïrot*

ùmucec,* *pril.* – bezglasno, potih, šutke: *Vòd račùnà, jerbo cè ti ga òn opràvit ùmucec! (ŽK)*

umùknit, umùknen – umuknuti: *Hòceš vèj umùknit, dòsta mi te bìlo slùšot!*

ùnaprid, *pril.* – unaprijed: *Hòce da mu plòtin polovìcu ùnaprid, a jò nècù da pòsli tarcìn za njîn!*

unazòlnju,* v. **nazòdnju**

ùnca,* -e (trs. *onza*) – mala količina, djelić: *Ma ca sè hòce - ùnca fibre i vèc te nì! (IN); usp. lìbrica*

Ungarèz,* **Ungarèž**,* -a / **Ungarežica**,* **Ungarežica**,* -e / **ungarèški**,* -ega (trs. *Ungarese*) – iz Ugarske (Mađar-ske): Ugar / Ugarka/ ugarski; *nov. Màđar / Mađarica / mađarski*

univèrza, -e (tal. *università*) – sveučilište: *Pùno ucèn covìk, profeshùr na univèrzu... (AD)*

Ûnra, -e (engl. *UNRA*) – organizacija UN-a za pomoć u hrani nakon 2. svj. rata: *pakèti od Ûnre*

unùk, -a/ **unùka**, -e – unuk/unuka: *Ûmon jò vèc unùka i unùku!; (v. 1.1.3.1.)*

unùtra, **nùtra**, *pril./ unutrije, **nutrije**, *komp.* – unutra, unutar / dublje unutra: *Hòlte, hòlte unùtra! (VM); supr. vònka**

ùnjul(i), -a(o), -o, *prid.* (ve. *ugnolo*) – 1. jednostruk: *Cvìt od oleòndra mòre bìt ùnjul oli dùpli;* 2. slab, slabašan: *Ovò drìvo je ùnjulo za veslò.*

ùnjulo, *pril.* (ve. *ugnolo*) – 1. jednostruko; 2. slabo, slabašno

uocigléd, **naocigléd**, *pril.* – naočigled: *Stòj atènto, mòga bi ti ukràst tò naocigléd! (ŽK)*

upardì(t) se, -în se – pustiti vjetar: *Govòridu da mu je tukàlo plòtìt mùltu jerbo se bì upardì na vàs glòs; usp. pardit;*
(v. 1.5.1.1.)

upàrtit se, upàrtin se – 1. staviti na sebe breme, naprtiti se; (v. 1.2.6.1.); 2. *fig.* preuzeti na sebe kakvu obvezu; *usp. napàrtit se*

upàst, upàden – upasti: *Upò mi je sìc u gustìrnu, a nìmon rampîn za ga iškapulàt;*
- **upàst u trápulu** – upasti u zamku

upèc (se), upecèn – 1. jako ugrijati, upeći (o suncu): *Upèklo je, a nì jòš ni dèset ùri!; usp. upìcot; 2. prepeći se:*
Upèka ti se krùh, òl' ne cùtiš po vònju!?

upèlit, upèlin – utuviti u glavu

upìcot, upìce – pripicati, žeci (o suncu): *Pòcelo je sùnca upìcot...; usp. upèc*

upìrot, upìren – upirati: *Ca- upìreš pàrston u mène, ca sòn jò ucinì?; usp. uprìt*

upisàt (se), upišen – upisati (se): *Jesì upisàla mòlega u škùlu?*; *Upisò se u mùzičku.*

uplèst, -pletèn – isplesti, uplesti: *Uplèla son stòroj vèliki plèt; usp. plèst*

uplìcòt se, -en se – upletati se: *Ma ca sè grèš uplìcòt u njihova poslà?*; *usp. intrigà(t) se; prècòt se*

uplìsnavit se, uplìsnavi se – upljesniviti se, *čapàt plìsan.*

upòlit (se), upòlin – upaliti (se): *Ne mòre nìkako upòlit motòr!; Jè se upòlì feròl na rìvu?*; *usp. užèc*

upoznàt (se), upoznòn – upoznati (se): *Upoznàla son jò njèga, i ne spomìnj mi ga vèc; Upoznàli su se lòni i èvo, vèj su se zarùcìli!*

ùprava, -e – uprava: *Jò bi svìma tìma ùpravima dò otkaz!; usp. direcìjùn*

uprìt, ùpren – uprijeti: *Ovà vròta se tésko otvòrodu, tukò dobrò uprìt; usp. upìrot*

upropòstìt, upropòstin – upropastiti: *Zòc bìdnega mòlega upropòstìt... (IN)*

ùprov,* *pril.* – 1. pravo, ravno; 2. uspješno: *Lakò je njèmu kad mu svàka grè ùprov! (ŽK)*

upučìvot (se), -ìjen (se) – 1. pokretati se kamo: *Pòceli su se upučìvot pud Brūsja; 2. davati upute, savjete: Jò son ga dobrò upučìvo, ma nì iti slùšot (ŽK)*

upùtìt (se), upùtin (se) – 1. krenuti nekamo: *Bì son se upùtì za pòc panulàt... (MJ); 2. pokrenuti: Nìsòn mòga upùtìt motòr...; 3. započeti radnju: Fròtri se jòš nìsù upùtìli zvonìt... (IN)*

ùra, -e (ve. *ora*) – 1. sat, doba dana: *Kojà je ùra?; ùra i kvàrat; dvì ùre; ùra od novène; Ma jè ovò ùra za hodìt vònka!;*

2. vrijeme od jednog sata: *Dòce za ùru vrìmena; Ìmo tòte ùra hòda; 3. uobičajeno vrijeme: Tò je njèmu ùra od-- obìda;*

4. situacija, stanje: *Kad je pòce stavìjot brijantìnu nã vlosi, mòreš znàt kojà je ùra! ... znati što je posrijedi*

uràk, uràka – obični rak četvrtastog tijela, živi uz obalu; (v. 1.4.15.)

urànit, urànin – rano se dignuti, uraniti: *Ca èe rèc da si tãko uràni?*

ùrci-bùrci, *pril.* (ve. *urci e burci*) – ovo i ono; neodređena mješavina: *O(d) dòbrega fòrskega vìnà cinì je ùrci-bùrci (AD); “Jednù butìlju ùrci-bùrci, jer smo žèdni kakò Tùrci” (iz kolende)*

urdinàt,* v. **ordinàt**,*

urèc (se), urècen, urèknen – ureći (se), zazivati nesreću: *Pòk, da se ne urèknemo, nècemo ništa obecòvàt (Kru.)*

urèdìt (se), urèdin – 1. staviti u red, urediti: *Urèdìla son kùcu...; 2. srediti: Grèdù ù grod urèdìt posòl (IN); 3. dotjerati se: Lìpo si se urèdìla; 4. fig. izudarati, srediti koga: Dobrò ga je urèdì!; 5. iron. izranjavati se: Dobrò si se urèdì, mòglo je tò i mǎnje! (FN); usp. šestàt*

urèpot, urèpo – udariti stražnjim nogama, ritati se: *Stòj atènto da te ne urèpo!*

ùrlab,* -a / **urlàub**, -a (njem. *Urlaub*) – vojnički dopust / god. odmor: *Bì je dòša na ùrlab; Urlàub je finì (IN); usp. vakònce*

urodìt, uròdi – donijeti plod, roditi: *Màsline su dobrò urodìle ovèga godìšca!*

uròk, -a – urok: *Lìpo ti je ovì tvòj mòli narèsa, ne bùd mu uròka!; usp. còrì; šalj. Pòj u tetè Lùkrice nekà ti ucinì od uròka! (ŽK); (v. 1.1.5.2.)*

- *Ne bùd mu uròka!* – uzrečice kada se o komu pohvalno govori, *da ga se ne urèkne*

urtàt,* -òn (ve. *urtar*) – 1. gurnuti (naglo, razdraženo), 2. naljutiti; *usp. burtot; urtòvàt*

urtòvàt,* -òjèn – gurati naglo, razdraženo, iz uznemirenosti, srdžbe; *usp. urtàt*

usahnìt, usàhne – usahnuti: *Is ovò žège, svè mi je usàhlo!; usp. sahnìt*

usàhnet(i), -a(o), -o, *prid.* – uvenuo: *Usàhnet je... usàhneti cvìt; Usàhnet je... usàhneto bugevìja; usàhneto cvìce*

usiè se, usìcè se – 1. usjeći se u što; 2. pamtiti zadugo: *Jedìno mu se tò usìklo u mòzjone (IN)*

usìdrit (se), usìdrin – usidriti (se): *Jesì dobrò usìdri bròd?; Jestè se dobrò usìdrili?; usp. armižàt*

Uskàrs, -àrsa – Uskrs; *usp. Uzmà,* (v. 1.6.1.6.)*

uskarsnìt, uskàrsnen – 1. ustati iz mrtvih, uskrsnuti: *Isùs je uskàrsa trèci dòn; 2. fig. preporoditi se, doći k sebi*

uskàšjot se, uskàšjen se – dobiti napadaj kašlja: *Ca sì se tãko uskàšjola?*

ùsko, *pril./ ùžje, komp.* – usko/uže: *Tésko cemo pasàt, ùsko je, a tãmo je jòš i ùžje; usp. tísno*

uskrisìt, uskrìsin – 1. ustati iz mrtvih; 2. fig. preporoditi se, živnuti: *Nì Svèti Ivòn Karstìtej nèce mòc uskrìsìt nãšu pokòjnu fòrsku mùziku (Cima); usp. uskarsnìt*

uslišit, -in – ispuniti nečiju želju, molbu, molitvu; uslišati: ...*da naš Patrôn usliši našu molitvu (IN)*

usmardî(t) se, usmardîn se – postati smrdljiv: *Bûta tò cã, usmardîlo se!*

usmardivëno, *pril.* – koje je postalo smrdljivo; (v. 1.3.8.2.)

usnût, ùsnen – utonuti u san, usnuti; *usp. zaspät*; (v. 1.1.6.3.)

usödît, usödin – zasaditi: *Usödîli smo mâsline, smökvje, vöjke...*

usparvïcu – u početku: *Usparvïcu su bìli kuntënti... (IN)*

uspîhà(t) se, uspîhon se – ubrzano disati: *Uspîhãla son se cinît ovë skalîne!*

uspît, uspijen – uspjeti: *Kakö ste uspîli pasät lišo u tà perikulôža vrimenã? (IN)*

usrà(t) se, usëren se – usrati se; *razg. izr: Bî son se ùsro ö' stroha.*

üsri, **üsrid**, **srîd**, *prij.* – usred, sred: ...*üsri (üsrid) Pjãce; ...srîd bìlega dôna (Po)*

ustarpî(t) se, ustarpîn se – strpjeti se: *Ustarpî se, mölin te, do Božîca!*

ustà(t) se, ustânen se – dignuti se: *Jö se ustânen ùvik u îstu ûru; usp. stät, dîgnit*

ustëgnî(t) se, ustëgnen se – suzdržati se: *Îfî son mu petät kacöt, jedvã son se ustëga.*

ustëzà(t) se, ustëžen se – suzdržavati se: *Ne mögu se ùvik ustëzät!*

ustîšcot,* ustîšcen – uzdržati, pridržati: *Jële ustîšce brîme rukîma...(IN)*

usüdi(t) se, usüdin se – usuditi se: ...*a nîko da se usüdi otvorît vröta (IN); usp. azardà(t) se*

ùsuho, *pril.* – bezjušna hrana; (v. 1.3.4.1.):

- *manîštra ùsuho* – tjestenina s umakom

- *spîza ùsuho* – suha hrana

ušãta, -e – manja bijela riba, ušata (*Oblada melanura*); (v. 1.4.12.2.)

ušãtac, ušãca – štap s mrežastom vrećom za vađenje čega iz mora (*npr. ribe*); (v. 1.4.9.1.)

ušatôra,* -e – mreža za lov ušata; (v. 1.4.8.2.)

ušãvica, -e – vrsta bolesti: *Parî kakö da ju je ušãvica çapãla (IN)*

üşće, **üşće**, -a – otvor na mijehu: *Šëšulon se napûnidu mîhi, zavûzon in se stîsne üšće i napãtri na živo (IN)*

ušćipät, ušćipjen – 1. uštípnuti: *Ma promîsli, ôn je imö kurãja ušćipät me dökli smo töncoli!*; 2. otkinuti vrhovima prstiju: *Ušćipö son dvö zãrna grožja, somo za provät*; 3. *fig. malo zalogajiti: A ëvo, ušćipãli smo po bokuncïc... (ŽK); (v. 1.1.6.4.)*

ušënac, ušënca – morska uš (v. 1.4.15.)

ušënak, ušënka – 1. nametnik u kosi (*Pediculus humanus capitis*); 2. nametnik na bilju, u ždrijelu riba...; *usp. cvôr*; (v. 1.5.1.4.)

ušëncivica,* -e – neuredna, prljava žena; *fig. nesimpatična osoba*; (v. 1.1.6.1.)

uškopît, ušköpin – kastrirati, uškopiti: *Tukãce mi ovë dône uškopît pröjca (IN)*

üşkot, v. **hüşkot**

üşkuro, *pril.* (v. škûro) – po mraku, u tami: ...*svë se je üškuro dogodîlo (FJ)*

üşporko, *pril.* (v. špôrko) – privremeno, skicirano (tekst, slika...): *Napisö son üšporko, sãl mi tukö pripîsät ùcisto.*

ütaman, *pril.* (prema tur. *taman*) – uzalud, nizašto: ...*tö bi svë îšlo ütaman! (Cel.)*

utëc, utecën – uteći: *Nëce mi ôn utëc, ne böj se!*; *Utëkla mi je hubötnica!*; *usp. umaknît, pobîc, pobîgnit*

utîha, -e – utjeha: *Ëto störoj barënko mãlo utîhe... (IN); usp. utîšit*

utîhnit, utîhnen – stišati se, utihnuti, smiriti se: *Vîtar i môre su utîhli; usp. kalmät; pritîhnit*

utîrot, utîren – utjerati: *Utîro mu je ströh ù kosti...*

utîšit (se), utîšin – utješiti (se): *Ne mögu je utîšit; Ne möre se, bîdna, nîkako utîšit.*

utö, *vezn.* – u taj čas: *Utö, ëvo ti njëga!*

utocît, utöcin – utočiti u što: *Störi je îša u konöbu utocît vînö u damjônu; (v. 1.1.6.4.)*

utopît (se), utöpin (se) – 1. utopiti što; 2. ugušiti u vodi, utopiti se: *Njîma se je dîtë utopîlo; usp. fundät*

utôr, utöra – žljebasti urez, utor u drvu (npr. *na dũgima o(d) bãcve*); (v. 1.2.6.2.)

utôrik, v. **tôrik**

utôrnit, utôrnen – 1. utrnuti: *Cëkoj minût, utôrnila mi je nogà!*; 2. ugasiti: *Ka(d) svíčà utôrne... (FFr)*; usp. **tôrnit**

utrôba, -e – utroba (ljudskog ili životinjskog tijela); (v. 1.1.4.1.)

utrôbica, -e – unutarnji organi životinje: *Vãze son u bikôrã mãlo utrôbice*; usp. (v. 1.1.4.3.)

utrûpit, v. **otrûpit**

ùtvardo, *pril.* – na tvrd način, tvrdo: *jôje ùtvardo*; *supr.* ùmeko

ùvar, **ùvarh**, *pril.* – najviše, uvrh: *U tí bujôl nî dvò kilà rìbe ùvar glôvê!*

- **ùvar glôvê** – ne više od ... *Bìlo je u njega kilò, kilò ì po, ùvar glôvê.*

- **ùvar pòja** – u gornjem dijelu polja

uvârc se, uvârgnen se – naslijediti osobine, uvrgnuti se: *Ma u kôga se uvârga?*

ùvecer, *pril.* – uvečer, navečer: *Ûvecer bi sa klãpon zakantãli...*

uvêst, uvedèn – uvesti: *Ëvo smo i mî uvêli vòdu u kùcu.*

ùvik, *pril.* – uvijek: *Sa nĩn ti je svãku subòtu ùvik ìsta pantumĩna!*; usp. **šêmpre**

uvìren(i), -a(o), -o – uvjeren: *Bũte uvìreni da se tò vèc nêce ponovìt (IN)*

uvìrit (se), uvìrin – uvjeriti (se): *Ne mòreš ga nĩkako uvìrit...; Jesì se sãd uvìri!?*

uvôjãt, uvôjon – uvaljati: *Sardèle ocìstimo, uvôjomo u mùkù i isfrìgomo u sôjino oli mĩsono ùje (Gst.)*

uvôlit (se), uvôlin – 1. uvaliti, npr. nešto u neku rupu; 2. uvaliti se, npr. u neku nevolju

ùvrída, -e – uvreda: *Tã je ùvrída, bomè, grũbo pãla... (FJ)*; usp; **afrònt**, **ofèža**

uvrìdit (se), uvrìdin – uvrijediti (se): *Uvrìdi si ga ca mu nĩsì dõša na pìr; Uvrìdi se ca ga nĩsòn zvò; usp. ofendìt, afrontãt*

uvrìden(i), -a(o), -o, *prid.* – uvrijeđen: *Uvrìden je... mòj uvrìdeni prìjatej; Uvrìdena je... mòjà uvrìdeno susìda; Uvrìdeno je ovò mòjè dītè; usp. ofendivèn; (v. 1.1.6.2.)*

uvûc (se), uvûcèn – uvući (se): *Uvũka me unũtra; Ma kakò se sòmo uvũka!*; usp. **ulìzot**; **uvukùvot**

uvukùvot (se), uvucìjen – uvlačiti (se): *Tèško uvucìjen kònce u jòglu; Mròvi mi se uvucìjedu u kùcu; usp. uvûc*

uz, **us**, *prij.* – uz, do, pokraj: *Onã se daržì uz njèga; ...us pòmoć Bòga; usp. kroz, niz; uza*

ùza, -e – 1. vrsta ribarskog konopa; (v. 1.4.4.); 2. stara ribarska mjera za dužinu (oko 100 m); (v. 1.2.9.5.)

uza, *prij.* – 1. uz, pokraj: *Sèli smo uza zìd i guštãli na sũncu; 2. uzbrdo: Ìša je uza skalĩne; usp. uz; supr. niza;*

ùzak, ùski; uskã, ùsko; ùsko, ùsko, *prid.* – uzak: *Pũno mi je ùzak ovì... ùski kapòt; Pũno mi je uskã ovã... ùsko vèšta; Pũno je ùsko ovò... ùsko ždrìlò; usp. tìsan; supr. širòk*

Uzašãšće, -a – blagdan, Spasovo, *Sênsa*; (v. 1.6.1.6.)

uzavrit, uzãvre – uzavreti (o vodi, mlijeku, moštu...): *Jè vèc uzavrìla vodã na špãher?*

ùzbardica, -e – uzbrdica: *Nì lakò hodìt po ùzbardici!*; usp. **ùzbardo**; *supr.* **nìzbardica**; (v. 1.2.1.1.)

ùzbardo, *pril.* – uzbrdo: *Nì lakò hodìt ùzbardo!*; usp. **uza**, **ùzbardica**; *supr.* **nìzbardo**, **nìstarmo**

uzbrèhnit se, -en se – podrignuti se (bez otvaranja ustiju); usp. **uzrìgnit**

uzdahnit, uzdãhnen – uzdahnuti: *Nì tèga ca pasò, a da ne hìti ocòdu i da ne uzdãhne... (IN); Dìga son se, otvorì škũre i dubokò uzdãha (Cel.); usp. uzdìsot*

uzdaržã(t) se, -daržìn se – suzdržati se: *Jedvã son se uzdaržò za mu ne petãt kacòt; usp. susprègnì(t) se*

uzdìsot, uzdìšen – tiho stenjati, uzdisati: *Ma kakò je sòmo uzdìsola! (IN); usp. uzdahnit*

uzdã(t) se, ùzdon se – uzdati se: *Jò se ùzdon sòmo u sèbe sòmega.*

uzêst (se), ùzmen, **vazêst**, vãzmen – 1. kupiti, uzeti: *Vãze son kilò sardêl na peškarìju; 2. uzeti koga za bračnog druga, vjenčati se: Uzèli su se pri(d) godìšće dòn; usp. vazêst; uzìmot*

ùzet(i), -a(o), -o, *prid.* – paraliziran: *ùzeti covìk, vãs je ùzet; ùzeto ženã, svã je ùzeta; ùzeto dītè; Ájme mèni ako os-tãne ùzet! (IN); (v. 1.1.5.2.)*

uzgojìt, uzògjin – uzgojiti, dovesti do zrelosti

uzgòrnica,* v. žgòrnica

uzīmì(t) se, uzìmin se – pothladiti se: *Pūs ' me bližje komīnù, uzīmì son se!*; *usp. ozīmì(t) se*

uzìmot, vazìmot, -zìmjēn – uzimati: *Nemòj uzìmot (vazìmot) odotòte!*; *usp. uzēst*

uzìrot se, uzìren se – očekivati što od koga: *Pòj se tí uzìroj na ovè... (IN)*; *usp. nodijot se*

uzjàhot, -jàšēn – popeti se na živo, uzjahati

Uzmà,* Ūzmih, *m plt* – Uskrs, uskrsni praznici, Vazam; *uobič. Uskàrs*

uzòg, -a *m* – pozicija na pòšti gdje se započinje ribolov

uzòjmìt, uzòjmin – uzajmiti što od koga; *supr. pozòjmìt*; *usp. zàjot*

uzrìgnit se, -en se – podrignuti se: *Kakò mi se lipo uzrìglo pòsli ovèga gemišta! (ŽK)*; *uzbrèhnit se*

uzròk, -a – uzrok: *“Zòc - za rogòc”, rèka bi nìki tàmò kad ne bì znò uzròka (IN)*

uzvartì(t) se, uzvartìn se – uzvrtati se: *Ca sì se uzvartì po kùhinji, pūs ' me smìron!*; (v. 1.1.6.4.)

uzvròtìt, uzvròtin – uzvratiti: *Uzvròtì mu je mìlo za drògo!*

uzàt, -òn (ve. *usar*) – imati običaj, naviku: *Nì užò hodìt po oštarijima (IN)*; *Užò je pītàt ženù Lùcu (Po)*

uzèc (se), uzèžen – 1. užeći, upaliti: *Užèga je španjulèt i potèga dvò dìma*; 2. užeći se, upaliti se: *Jè se vèc užèga ofi ogònj!*; 3. *pocèt svìtlit* pri lovu na plavu ribu: *Hòmo provàt užèc na Ražnjìc (FN)*; *Užègli smo na Parjù (FN)*; *usp. upòlit, takàt*;

- *uzèc/uzìgot motòr* – upaliti/paliti motor

uzègneto, pril. – užeženo (hrana), *ròngovo*; (v. 1.3.8.2.)

užežèno, pril. – upaljeno (vatra)

užežìn, v. **žežìn**

uzìgot, užìžen – paliti (vatru, štednjak, motor): *Fermàli smo užìgot motòr (FN)*; *usp. užèc*

uzìvàt, užìvon – uživati: *Pò moru bùra, a mi užìvomo na ovèmu sùncu*; *usp. guštàt*

ùživo – sa žbukom; *supr. ùmortvo*;

- *gròdìt ùživo / ùmortvo* – zidati s vezivnim materijalom / bez vezivnog materijala

ùžje, v. **ùsko**

užòнца, -e (ve. *usanza*) – običaj, navika;

- *imàt užòncu* – imati naviku

- *stòre užònce* – stari običaji: *Nì bòjega líka o(d) stòre užònce i dòbre krejònce (Cel.)*

užuntàt, -òn – ubaciti, nadodati; *usp. žuntàt, ažuntatV*

- vādit** (se), -in – 1. izvlačiti iz čega, vaditi; 2. tražiti opravdanje: “*Nīsôn jò za tè stvõri*” - *vādi se onà* (IN)
- vagabũndo,*** -ota (tal. *vagabondo*) – skitnica, vucibatina; (v. 1.1.3.3.)
- vagũn**, -ũnà, *m* (trs. *vagon*) – stara jedinica mase od 10 t; uobičajena jedinica u proizvodnji vina; (v. 1.2.9.5.);
- *vagũn vĩnà* – 10.000 lit. vina
- vaguncĩn,*** -a (trs. *vagonzin*) – teretna kolica na tračnicama; vagonet: *Is kòve se kāmik na vaguncĩnima nosilo na mulèt.*
- vāj!*** *uzv.* (tal. *vai!*) – idi!; u izrazima: *Vāj malõra, vāj malõrciga!*
- vāja,-e** – valjanost, korist, u *izr.* *Nĩ od vāje!*; *Lĩpo je za pasàt vrĩme ma nĩ od vèlike vāje!* (Cel.)
- vajàt**, *vajò* – 1. vrijediti, valjati: *Tò vèc ne vajò za ništa; usp. vrĩdit;* 2. trebati, morati: *Vajò mi hodi(t) cà!; usp. tukàt;*
- *bĩt od vāja* – valjati, smatrati se vrijednim: *Prĩ hubòtnice nisũ bile od vāja* (Kru.)
- vāki**, v. **ovāki**
- vāko**, v. **ovāko**
- vāla**, -e (ve. *vale*) – morska uvala: *Armižāli su bròd u vālu; usp. bõk;* (v. 1.4.8.2.)
- vālcer**, -a (njem. *Walzer*) – ples posebno raširen u Beču u 19. st., a u Hvaru i poslije; (v. 1.6.4.1.);
- *tẽmpo di vālcer* – veselo, bezbrižno vrijeme
- *ćapàt u vālcer* – olako prihvatiti tešku situaciju s dobre strane
- vālid(i)**, -a(o), -o,* *prid.* (tal. *valido*) – (pravo)valjan: *Pašapòrt mi nĩ vèc vālid.*
- valĩža**, -e (ve. *valisa*) – kovčeg: *valĩža ol kartũnà* – kartonski (jeftini) kovčeg; *usp. kũfer;* (v. 1.2.7.2.)
- valõr,*** -a (tal. *valore*) – vrijednost: *Jednà dobrò skòtno kozà, tò ti je valõr o(d) pũne bācve vĩnà... (IN)*
- vāmo**, **ovāmo**, *pril.* – ovamo: *Vāmo hòd!; Hòd ovāmo, ca ćèš stàt tāmo nāsomo!; usp. tāmo*
- vandelĩsta**, v. **evandelĩsta**
- vanĩlja**, -e (ve. *vaniglia*) – mirisni začin, vanilija; (v. 1.3.8.1.)
- vānje**, *pril.* (komp. od *võnka*) – 1. još više izvan; 2. još udaljenije od obale: *Panulõvò son vānje od njèga.*
- vapõr**, -a (ve. *vapor*) – parobrod: *Dõša je vapõr pod rĩvu; Grẽn na vapõr.* (v. 1.4.1.1.)
- vaporèt,*** -a (prema tal. *vapore* – para) – lonac od lijevanog željeza sa svirkom za paru; (v. 1.3.2.2.)
- Varbānjani**, -ina / **Varbõnka**, -e / **varbõnski**, -ega – iz mjesta Vrbanja na Hvaru; Vrbanjanin/ Vrbanjka/ vrbanjski
- varbèc,*** *varbèci*; *varbècà*, *varbèco*; *varbècè*, *varbèco*; *prid.* – 1. osjetljiva zdravlja, osjetljive prirode, 2. prevrtljive prirode, razdražljiv: *Varbèc je... ovĩ varbèci mladić; Varbècà je... ovà varbèco dimjĩca; Varbècè je... ovò varbèco dītè;* (v. 1.1.6.1.)
- Varbõvjani**, -ina/ **Varbõvka**, -e/ **varbõski**, -ega – iz mjesta Vrboske na Hvaru: Vrbovljanin/ Vrbovljanka/ vrbovljan-ski
- vārc**, *varcà* – vrč; *izr. Nĩsũ jũdi vārci* – Ljudi su živa bića s kojima treba dostojno postupati; (v. 1.3.1.)
- vārcina**, -e – 1. noćna posuda, *bukalĩn*: *Vārcine su bile od lāte, a u bõjim famèjima od majòlike;* (v. 1.2.4.2.);
2. nadimak *Vārcina*
- varenĩk,*** *varenĩkà* – vareni groždani sok: *...lopĩža težòškega brujèta sa gròžjen i varenĩkõn* (Cel.)
- vārh**, *varhà*, **võrh**, *võrhà* – vrh; *na võrh bārda (kũće, jõrbula...); usp. pincĩn, glõvà;* (v. 1.2.1.1.)
- varhõvak,*** *varhõvka* – 1. vrh nekog zemljišta, kvarta: *Tukālo je bĩt muškardĩn za dognàt vrĩcu mũkè na varhõvak* (IN); 2. vršak biljke
- varicèle,*** -ih *ž mn* (tal. *varicella*) – dječja bolest, male boginje; *usp. sulũstre;* (v. 1.1.5.1.)
- vārina,*** -e – jelo od nekoliko vrsta variva, pripremalo se za Sv. Barbaru; (v. 1.3.5.1.)
- vārot** (se), *vāron* – varati (se): *...āko ne vāro vĩata* (Po); *Vāro se ako mĩsli da će se sòmo tākò izvũc!*
- varšnĩk,*** *varšnĩkà* – vršnjak: *Mĩ dvò smo varšnĩcĩ* (ŽK); uobič. *gòdino*

vārtal, vārtla – vrt: *Svè ovò je iz nāšega vārtla!*; (v. 1.2.1.1., 1.2.3.1.)

varīt (se), vartīn – vrtjeti (se): *Vartī glōvōn kakò da nī kuntēnat; ...vartīdū se po kāmari (Cel.); ...dobòta svè ste se vartīle oko njēga (IN)*; (v. 1.1.6.4.)

vartoglāvac, vartoglōvca – nepostojano čeljade, prevrtljivac, vrtoglavac; (v. 1.1.6.1.)

vās / svā / svè, zamj. – sav, cijeli / cijela / cijelo: *Vās si se ispotī!*; *Lavurāli smo po vās dōn; usp. cīl*

vāš, vāša, vāše, zamj. – vaš; *vāš covik, vāša žēnska, vāše dītē; usp. nāš*

vātalo, v. **hvātalo**

vāterpolo, **vātrepolo**,* -a (engl. *waterpolo*) – igra se pojavila u Hvaru prije, a plivački klub osnovao nakon 2. svj. rata

vāzda, pril. – uvijek, vazda; *u izr. ‘vāzda būdi!’: Fōljen Bōg! - Vāzda būdi!*

vazēt, **vazēst** (se), vāzmen – 1. uzeti: *Drūgi pūt vajō vazēst damižōnu... (MC)*; 2. vjenčati se: *Onī su se vāzeli lōni; usp. uzēst (se)*;

- **vazēt za zlō** – zamjeriti: *Nemōjte mi vazēt za zlō!*

vāzet(i), -a(o), -o,* *prid.* – kojemu je do neke mjere uzeta pamet, čaknut: *Pūs’ ga cà, òn ti je mālò vāzet (ŽK)*; *usp. udrivēn, smantōn; ūzet; (v. 1.1.5.2.)*

vazìmot, v. **uzìmot**

vazēt, -a (ve. *vaseto*) – limenka; posuda od omanje konzerve: *usp. lātica, vōž*

vēc̣er, -i – večer: *Jūṭro je pametnīje od vēc̣eri;*; (v. 1.2.8.1.)

vec̣era, -e – večera; *po vec̣eri – pōsli vec̣ere* – nakon večere; (v. 1.3.4.2.)

vec̣erās, pril. – ove večeri, večeras

vec̣ernja, -e – poslijepodnevna molitva u crkvi: *U nedīju, pōsli vec̣ernje / na Fābriku pōc̣...;* (v. 1.6.1.3.)

vec̣erot, -on – večerati: *Mī vec̣eromo u sēdan ūri(h), mālò zēja i slōne rībe òli cāgod drūgo.*

vēc̣, **věj**,* pril. – 1. več (prije od očekivanog): *Vēc̣ je dōša;* 2. više, odsada: *Nēće ti òn vēc̣ dōc̣!*; *Věj si mi dodījo.*

vec̣āja,* -e (ve. *vec̣iaia*) – starost; samo u *izr. pōrka/pōvera vec̣āja!* – prokleta/jadna starost!

vēc̣e, pril. (*komp. od pūno*) – više: *Bīće tōte vēc̣e ol kilà!*; *...govōri poščīr, onāko, vēc̣e sōm za sēbe (IN)*; *supr. mājje; usp. vèliko*

vēc̣i, *prid. komp. od vèlik* – veći: *Vēc̣i si tī kurbōr od njēga!*; *supr. mājji; usp. vēc̣e*

vec̣inà, -ê – većina: *Dī būde pōc̣ vec̣inà, pōcu i jō.*

vedriōla, **vedrijōla**, -e (ved. *vedriol*) – modra galica: *Lōzje se vedrijōlon polivālo (FJ)*

vedri(t) se, vedrī se – vedriti se: *Pōcelo se vedrīt odozdōla.*

vēdro, **vēdro**, pril. – vedro (o nebu): *Nēbo je vēdro, svè se zvīzdē vīdidu.*

věj,* v. **vēc̣**

vejāca, -e – veljača: *U pōl vejāce - lozà plāce; uobič. drūgi mīsec;* (v. 1.2.8.3.)

vēl, -a (ve. *velo*) – veo, koprena: *Imāla je cōrni vēl;* (v. 1.1.8.1.)

velē,* pril. – mnogo, previše: *Njīma, od otēga zōc̣ina ca ga tī velē trātiš... (Cima)*; *uobič. pūno; usp. velēti*

velēta, -e (ve. *veleta*) – koprena, crni veo kojim žene u crkvi pokrivaju glavu; (v. 1.1.8.1.)

velēti,* pril. – mnogo, podosta: *Bīlo hi je velētih...;* *usp. vēle, pūsto*

Vēli pētāk, Vēlega pētka – Veliki petak (pred Uskrs); (v. 1.6.1.6.)

vēli, -o, -o, *prid.* – veliki (*skraćeni oblik od vèlik*): *Vēli pētāk, Vēlo Gōspā; Vēlo Grōbje;* *supr. mōli*

vèlik(i), -a(o), -o, *prid.* – veliki: *Prōpja je vèlik ovī... vèliki kamīk!*; *Prōpja je vèlika ovà nāša... vèliko nevōja; Kojē vèliko selō!*; *usp. vèliko; supr. mōli*

Vēlo Gōspā, Vēle Gōspē – vjerski blagdan, 15. kolovoza; (v. 1.6.1.6.)

Vēlo šetemōna, Vēle šetemōne – Veliki tjedan (pred Uskrs); (v. 1.6.1.6.)

veltrīna, -e (ved. *veltrina*) – ormar s ostakljenim gornjim vratnicama, namještaj u kuhinji ili *tinēlu*: *Ma veltrīna je stōro, mālò vrīdi (MJ)*; *usp. kredēnca*

velüd, -a, **veludîn**, -a (ve. *veludo*) – vrsta svečane tkanine; velur, baršun; *usp.* pliš; (v. 1.1.7.2.)

vèlja,* -e (tal. *veglia*) – bdjenje pokraj mrtvacu (uz piće i hranu, mnoge priče...): ...*po oštarijima, vèljima (IN); Nî bìlo vèlje bes Pêreta Mòmule (ŽK);* (v. 1.6.1.3.)

vemprîma, v. **veprîma**

vênci,* *pril.* (jul. *inveci*) – međutim: *Kôrta za užèc špâher, za cîstîr rîbu, vênci nè vajo za onò trèçe! (Cel.); usp.* invêce

vêngo,* *vezn.* (ven. *vengo*) – nego, već: *Nî ôn krîv vêngo onî onâmo... (Cel.); nov.* nègo

vênto,* *nepr.* (ve. *vento*) – vjetar, u izrazima: *šotovênto* – u zavjetrini; *šovravênto* – prema vjetru; *uobič.* vîtar: *Na vapôru tukô, bomè, ùvik stât šotovênto da te ne ubije vîtar prî Splîta.*

ventrôm, *ventrâma* (ve. *ventrame*) – iznutrica, svi unutarnji organi zaklane životinje, *intrôm*: *Na cînî su i ventrômi od jônca (Cel.);* (v. 1.1.4.3., 1.3.6.1.)

vêntula,* -e (ve. *ventola*) – 1. lepeza: *Sômo su gòsποje imâle vêntulu ù ruke;* (v. 1.1.8.2.); 2. vrsta jestive školjke, Jakova kapica (*Pecten Jacobaeus*); (v. 1.4.17.)

ventulât (se), -ôn (tal. *ventolare*) – mahati, hladiti se lepezom

vènja!* **vènja vâmo!*** (prema tal. *vegnente* – idući) – 1. uzvik kojim je ribar tražio da mu drug prepusti mjesto (*npr.* kod dizanja mreže); 2. baci! priđi ovamo! – uzvik u igri *na balòte, na frânje, i sl.*

Venjerônda, -e (lat. *Veneranda*) – ostaci crkve sv. Venerande, preuređeni u ljetnu pozornicu 50-ih godina; (v. 1.2.1.4.)

veprîma, **vemprîma**,* -e – divlji grm lijepa cvijeta, kostrika, šimširka, veprina (*Ruscus aculeatus*); (v. 1.5.3.3.)

vêra, -e (ve. *vera*) – prsten: *Dô noj je vêru i mîslili su se oženît (VM); usp.* verèta; (v. 1.1.8.1.);

- *vêra o(d) matrimònije* – vjenčani prsten

verât se, *vêren se* – verati se, pentrati se: *Ne vèr se vèc po tèmù zîdu, pâšceš! (ŽK)*

vêrde,* *pril.* (ve. *verde*) – zeleno; *uobič.* zelenò; *vêrde škûro* – tamnozeleno; (v. 1.2.10.); *usp.* verdulîn... verdûra; osobni nadimak *Vêrde*

verdîca, -e – vedrica (nekad drveno, zatim limeno i pocinčano vjedro; u njemu se nosila i držala pitka voda): *Ženè bidu bìle dôšle na Vèlu gustîrnu sa maštîlima i verdîcima; ...fermâle bidu se ù hlod, sa pûnon verdîcon vodè nâ glov (IN); usp.* maštîl; (v. 1.3.2.1.; 1.7.5.4.)

verdulîn,* *nepr.* (ve. *verdolin*) – zelenkasta boja; *usp.* vêrde; (v. 1.2.10.)

verdûn, -ûnâ, *m* (ved. *verdun*) – ptica pjevica, ‘zelendur’ (*Chloris chloris*); najveći od pet *reçâmih*; (v. 1.5.2.1.); *usp.* reçôm

verdûra, -e (tal. *verdura*) – zelenje, povrće: *U vârtal se ùvik nòjde ništò verdûre; usp.* zêje; (v. 1.3.7.1.)

vêrdîna, -e (tal. *vergine*) – djeva, djevica

vêrdîne, *nepr. prid.* (ve. *vergine*) – djevičanski, netaknut, prirodan (o vinu, ulju)

verđinèla,* -e (trs. *verginela*) – mlada djevica: ...*kakò mlòdo verđinèla (Po); usp.* njüferica

verèta,* -e (ve. *vereta*) – 1. metalni kolutić; (v. 1.2.3.2.); 2. karika u lancu; 3. stara muška naušnica; *usp.* vêra

vergònja,* -e (ve. *vergogna*) – sramota: *Tukâli bi se alavîja zacarvenît, mà kojâ vergònja! (IN); uobič.* sramotâ

vergonjôž,* **vergonjôst(i)**, -a(o), -o,* *prid.* (ve. *vergognoso*) – sramežljiv: *Sômo ovî, ovâko vergonjôsti, ne glèdoju žènskice, nègo još ùvik duperâju òbruc i kjuçicu, tondîne i prâçe (IN); uobič.* sramežjîv; (v. 1.1.6.1.)

vêrgul, **vêrgulast(i)**, -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *vergolo*) – nestabilan, klimav; nestabilan na vodi: *Ca jè ovî bròd vêrgul (vêrgulast)!*

vêrgulo, *pril.* (ve. *vergolo*) – nestabilno, klimavo, nestabilno na vodi

vêri,* -a(o), -o, *prid.* (ve. *vero*) – istinit, prav, autentičan: *Mòli je vêri otâc!; uobič.* pròvi, îsti; *usp.* fetîvi

verîna,* -e (tal. *verrina* – svrdlo) – zapetljaj, vitica koja nastaje kada se konopac previje

verinât,* -ôn, **izverinât**,* (prema tal. *verrina* – svrdlo) – uvertjeti konopac: *Imâla je (kozâ) kurâja konòp izverinât (Pi)*

vernîž, -a (ve. *vernise*) – lak, emajl, pocaklina: *Popùco je vernîž*; nov. lāk

vèrsi,* -ih *m mn* (ve. *versi*) – stihovi: *I tò na vèrse tèbi me nagòni ... (Cel.)*

verzòt, -a (tal. *verzotto*) – kupus širokog lista (*Brassica oleracea*); (v. 1.3.7.1.)

vêžina,* -e (ven. *verzena*) – daska koja ide preko *kôrbi(h)* pri dnu broda te pridržava *pajòle*; (v. 1.4.2.)

vesêje, -a – radost, veselje; *usp. rādost, alegrija*

vèsel(i), -a(o), -o, *prid.* – radostan, veseo: *Ûvik je vèsel ovî môj... vèseli prÿjatej; Ûvik je vèselo mojã... vèselo prija-tejica; Ûvik je vèselo ovò dîtè; usp. rādostan;*

- **Zdrãvi bìli!** - **Vèseli!** – tradicionalni pozdrav i otpozdrav pri susretu tijekom dana

- **Zdrãvi bìli i vèseli!** – pozdrav publici (nitko ne otpozdravlja)

veselì(t) se, *veselìn se* – veseliti se: *...svì se veselìdù, vicedu, môšedu rukìma (Cel.); usp. poveselì(t) se*

vèselo, *pril./ veselijè, komp.* – 1. brzo/brže: *Hòd vèselo!* – Dođi brzo!; *usp. barzò*; 2. veselo/veselijè: *Bìće vèselo!*; *usp. alegrija*

veslàt,* vèslon – veslati; *uobič. vozìt, zavèst*

veslò, -ã – veslo: *Prì nì levùt potèzò svičarìce, hodìlo se na veslà*; (v. 1.4.3.);

- **stàt na veslà** – biti na veslima, zadužen za veslanje u brodu

vèšta, -e (ve. *vesta*) – haljina: *Dòšla je u nõvu vèštu*; (v. 1.1.7.1.)

veštít (tal. *vestito*) – odijelo, kostim;

- **veštít i šjalpèta** – odijelo i kravata

- **veštít o(d) bãnja*** – kupaći kostim

- **veštít ol svèca*** – svečano odijelo (za razliku od *ròbe od lavûra*)

vètoš, -i ž (prema tal. *vetusta*) – gnjilež, starež, nečistoća: *Ovã bãcva døjè vètošon (ŽK); usp. izvetòšit se*

vèza, -e – 1. veza; 2. brodska povezanost s kopnom, *prûga*: *Bìla je tò zòdnjo i jedìno vèza... (IN)*

vèzàt, vèžen – vezati: *Vèž dobrò, mògla bi nevèra!*; *usp. vezìvot*

vezìvot, vezìjen – vezivati: *Nemòj vezìvot na kolònu, vèž na anèl!*; *usp. vèzàt*

vèžen(i) -a(o), -o, *prid.* – vezan: *Dobrò je vèžen ovî ... vèženi brod; Dobrò je vèžena ovã ... vèženo gajèta; vèženo sìdro;*

vèženo, *pril.* – vezano: *Nì bìlo dobrò vèženo!*

vìcij, -ja/ **vìcji**, -jih (ve. *vizio*) – porok, mana / poroci, mane, prohtjevi: *Štòrije... fodròne vìcjima i užòncima (IN)*

vicjòž, **vicjòžast(i)**, -a(o), -o, *prid.* (prema tal. *vizioso*) – razmažen, s posebnim zahtjevima: *Ovã mãška je vicjòžasta*

- (j)ì *sòmo hrònù is pakèti(h), pròpja se izvicjãla*; (v. 1.1.6.1.)

vìda, -e (ve. *vida*) – vijak: *Dòj mi kacavìd za odvidàt ovù vìdu!*

vìdilo, -a – 1. danje svjetlo; 2. mjesto gdje je svjetlo:

- **dòc na vùdilo** – postati vidljivo, doznati se: *Svè će tò dòc na vùdilo!*

vìdit (se), vùdin – 1. vidjeti (se): *Vìdimo mì di òn dìže bìlu bandìru... (IN); Vidi (n)joj se redìpèt!*; *Vìte kolìko je svìta dòšlo na spròvod!*; 2. posjetiti, obiçi: *Jucèra je bì vùdit mãteru;*

- **Ma kò je tò vùdi!** – Tko je to vidio?!; To nije u redu!

- **Ma jesì ga vùdi!** – Vidi ti njega! (*uzvik čuđenja i pohvale*)

- **Ne mògu ga već vùdit nã oci!** – Ne mogu ga vidjeti živoga, smučio mi se!

- **Nì ga vùdit** – Nema ga nigdje, ne izlazi iz kuće; *usp. sùnce*

- **Nì se vùdi ni pãrst prìd oci** – Bio je potpuni mrak

- **Tòte te hoçù vùdit!** – Na tome pokaži da možeš, da umiješ!

vìdà(t) se, vùdon se – viđati se, posjećivati se: *Vìdomo se mì, bomè, svãku nedìju.*

vìja, -e – očni kapak, vjeđa: *Kad ìmon fìbru ondã me perfìn i vùje bolìdù*; (v. 1.1.4.1)

vìja! (tal. *via!*) – bježi! (zapovijed, uzvik opasnosti); *Vãj vìja!* (tal. *vai via!*) – Idi odatle!

vìjajàt,* -òn (ve. *viazar*, tal. *viaggiare*) – putovati, *cinìt vìjãje; usp. putovàt*

vijôj,* vijāja *m* (ved. *viaio*) – put, putovanje: *Īša je na vèliki vijôj (IN); ...obo tèmju vijāju nìkome ni rìci! (IN)*

vijòla, -e (ve. *viola*) – 1. alat za ručno bušenje drveta; (v. 1.2.5.); 2. vrsta cvijeta, šeboj (*Cheiranthus cheiri*): *Vijòla mòre bìt ùnjula òli dùpla i divèrsih kolùrih;* (v. 1.5.3.6.)

vijolèta,* -e (tal. *violetta*) – vrsta cvijeta, ljubičica (*Viola odorata*); (v. 1.5.3.6.)

vìk, -a – vijek, stoljeće: *U pasòni vîk, u hotèl 'Kovačić' ... (Kru.); usp. sèkul;* (v. 1.2.8.5.);
 - *na vîke vikòv* – ‘na vijeke vjekova’
 - *òkli je svîta i vîka* – od davne prošlosti, oduvijek

vìkät, vîcen – vikati: *Kad je pòce vîkät, pristrãšila son se; Cã tãko vîceš, ne vîc! usp. derà(t) se*

vìkòr, -òrà (lat. *vicarius*, tal. *vicario*) – zamjenik biskupa, vikar; *generãlni vikòr;* (v. 1.6.1.5.)

vìlà, -ê – mitska djevojka, vila: *Prî su se kantãle pîsme o vîlî Ravijòli; ... nõšla ga je jednã vîlà i òdila... (MBS)*

vìlòn,* **vìlãn**,* -a (ven. *vilan*) – seljak, neotesanac, prostak: *Kãrta kãnta, vilãn dòrme* (v. 1.7.3.); *uobič. sèljani*

vìme, vimenã – vime u sisavaca: *Vîdi se po vimenîma da su se dobrò nabrîzgole* (o kozama); (v. 1.1.4.3.)

vìnarîja, -iuje – industrijski pogon za proizvodnju vina: *Pòsli rãta ucinîli su vinarîju u Stòri Gròd.*

vìnč, -a (engl. *winch*) – naprava s koloturima za dizanje sidra, zatezanje užadi..., vitlo; (v. 1.4.3.)

vìnò, -ã – vino;
 - *cìlo vînò* – vino koje se pije bez vode
 - *vînò sincèro* – prirodno, nepatvoreno vino
 - *kãrščeno vînò, blagoslòvjeno vînò* – vino potajice razrijeđeno vodom

vìpera, -e (ve. *vipera*) – 1. zmija otrovnica; (v. 1.5.1.3.); 2. *fig.* žena pogana jezika; (v. 1.1.6.1.)

vìra, -e – 1. vjera, nadanje; 2. vjeroispovijest: *Nî òn nãše vîre!;* (v. 1.6.1.4.)

vìran, vîrni; vîrnã, vîrno; vîrno, vîrno; *prid.* – vjeran: *Ûvik (n)joj je bì vîran... otî vîrni covîk; Ûvik mu je bila vîrnã... otã vîrno ženã; Kojè vîrno stvorènje!*

vìrät, -òn (ve. *virar*) – 1. u jedrenju: okrenuti se prema vjetru; *supr. pojät;* (v. 1.4.5.1.); 2. u luci: dignuti teret vitlom: *Vîra! – Diži (teret)!; usp. viròvät*

vìrît, vîrin – 1. gledati s prikriivenog mjesta, viriti; 2. provirivati: *Vîri ti faculèt i(z) žepà!*

vìròvät, -òjèn – 1. okretati brod prema vjetru; *supr. pojòvät;* (v. 1.4.5.1.); 2. u luci: dizati teret vitlom; *usp. virät*

vìrovanje, -a – vjerovanje

vìrovot, vîrujen – 1. vjerovati: *A vîruješ tí, sînko, u Bòga?; Tò nî za vîrovot!;* 2. imati povjerenja: *Vãmi, težòcîma, nî svãku za vîrovot... (IN)*

visinã, -ê – visina: *Bîš se tí ùfo skocît ù more s otê visinê?*

vìsit, -in – visjeti: *Nekã vîsi, glãvno da ne olupãde!*

visòk(i); visokã, visòko; visokò, visòko; *prid.* – visok: *Pùno je visòk ovî... visòki covîk; Pùno je visokã ovã... visòko žènska; Visokò je ovò... visòko stvorènje; supr. bãsetan;* (v. 1.1.4.2.)

visokò, *pril./ višje, komp.* – visoko / više: *Stãvi son visokò, nîsòn mòga višje!; supr. nîsko / nižje*

Višãni, -ina/ **Viška**, -e/ **vîški**, -ega – s otoka Visa: Višanin/Višanka/viški

vîst, -i – vijest: *Ondã, kojè su vîsti od sîna?; uobič. novitòdi*

vîsta, v. **vîšta**

vîšć, -a (ve. *viscio*) – ljepilo za hvatanje ptica: *Nabãvi je vîšć u Trèšt;* (v. 1.5.2.2.)

vîšćica, -e – 1. žena nadnaravnih moći, vještica; 2. *fig.* zla žena; *usp. štrîga, morã;* (v. 1.1.6.1.)

vîšćùn, višćùnã, *augm.* – 1. čovjek nadnaravnih moći, vještac; 2. *fig.* zao čovjek; (v. 1.1.6.1.)

vîšji, v. **visòk**

vîšje, v. **visokò**

Vîšnji, -ega – Svevišnji: *Bîla bi grihotã od Vîšnjega Bòga... (IN);* (v. 1.6.1.5.)

vîšta, **vîsta**, -e (tal. *vista*) – 1. vid: *Åko ne vãro vîsta... (Po);* 2. pogled: *Vîšta pùco na škòje (IN); Nòjbòjo je vîšta gòre is terãce... (MJ);*

- **bèle vište** – lijepa izgleda: *A Tõma je bì, onãko, bèle vište, žveltîn... (IN)*

- **kúrte vište** – kratkovidan

- **prîma višta** – na prvi pogled, otrprve: *Bì je dõbar za svîràt prîma višta.*

vìtar, vîtra – vjetar; (v. 1.4.8.1.);

- **pišât kôntra vîtra** – nespretno i nepromišljeno se suprotstavljati

- **pūstît vîtar** – prdnuti; *usp.* upardî(t) se

- **vîtar pod nevêru** – nalet vjetra koji prethodi *nevêri*

vitòrija, -e (ve. *vitoria*) – 1. pobjeda; 2. igra loptom na jedan gol: *igràt vitòriju*; (v. 1.6.5.2.)

vìtren(i), -a(o), -o,* *prid.* – lakomislen, nepouzdan, vjetrenjast: *Pūs' ga cà, òn ti je pùno vîtren! (ŽK)*; (v. 1.1.6.1.)

vìžita, **vìzita**, -e (ve. *visita*) – 1. posjet: *dôc/pôc u vîžitu* – posjetiti: *Dõšli smo von u vîžitu!*; 2. liječnički pregled, vizita: *...da se starpîn do vîžite ùjutro (Cel.)*

vižitât, -ôn (ve. *visitar*) – 1. posjetiti, pohoditi, obići, 'doć/pôc u vîžite'; 2. pretražiti: *Njèmaška trupedinjêra grê drîto na nôs, da ce nos vižitât (IN)*; 2. liječnički pregledati: *Nì se tîla dàt vižitât; usp.* vižitōvât

vižitōvât, -ōjèn – 1. posjećivati...; 2. pretraživati; 3. liječnički pregledavati; *usp.* vižitât

vižjola, -e (trs. *visiola*) – ormarić sa službenim obavijestima, oglasna ploča: *Bì son poglèdot u vižjolu ma nîsôn ništa vîdi obo tèmeu.*

Vläh, Vlähä / **Vlähinja**, -e / **vlășki**, -ega – iz Vlaške (zaleđa Dalmacije 'odakle se ne vidi more'); Vlah / Vlahinja / vlaški; *usp.* vläh

vläh, vlähä – 1. najamni radnik za poljodjelske poslove, najčešće iz Dalminske zagore; *usp.* junòk; (v. 1.2.6.1.); 2. posprdni naziv za nekoga tko nije vičan moru i brodu: *Poglè(j) vlähä kakò vezjje bròd!*

vlahandija, -e *zb* – *iron.* skup vlahâ, ljudi koji nisu vični moru: *Mãlo ko bi se ažardò skocît ù more, svè sòmo žîva vlahandija... (IN)*

vlähinja, -e – djevojka iz Dalmatinske zagore koja je služila u boljestojećim obiteljima

vlasìnica, -e – morska vlasulja (*Anemonia sulcata*) (v. 1.4.17.)

vlastelîn, -a – nekadašnji veleposjednik, pripadnik vlastele (za razliku od puka); (v. 1.1.3.3.); *usp.* pučani

Vlășka, -e – mjesto odakle se ne vidi more, Dalmatinska zagora: *Onã je iz Vlășke, ma îsto je šesnã.*

vlōdât (se), vlōdon – 1. imati vlast, vladati: *Mà kò mòre njîn vlōdât!*; 2. ponašati se: *Nemôj se tâko vlōdât; usp.* guvernât

vlōkâ, vlōkê – 1. uski dio zemlje omeđen morem, prevlaka; (v. 1.4.8.2.); 2. toponim: *Na Svêtemu Klemêntu je jednã vlōkâ i po njôj se i mîsto zovè Vlōkâ.*

vlôs, -a *m* – vlas: *Õkli je ovî vlôs dõša u jûhu!?*

vlôsi, -i – 1. niti kose, vlasi *m mn*: *Pôj se ostrîc, narêšli su ti vlôsi!*; 2. kosa *ž zb*: *U njèga su sîre vlôsi*; (v. 1.1.4.1.)

vò, v. **ovò**

vòče, *nepr.* (tal. *voce*) – glas; samo u *izr.* poput *šotovòče*, *pjenavòče*

vodà, -ê – voda, pitka voda (*vodà* nikada ne znači 'more'); (v. 1.3.10.1.);

- **bućãto vodà** – poluslana voda

- **gòrnjo / dônjo vodà** – isto što i *gòrnji / dônji kurènat*

- **kãrščeno vodà** – voda iz krstionice

- **vodà iz gusfirne** – voda iz cisterne, kišnica

- **kùca na dvî (cefîri) vòde** – kuća s krovom na dvije (četiri) strane

- **pūstît vòdu** – pomokriti se: *Grèn pūstît vòdu.*

- **Vã(s) son jednã vodã; Vã(s) son u jednũ vòdu** – sav sam se oznojio

- **Zûbi mi cinîdũ vòdu** – Hvata me želja za čime (hranom, pićem...)

vòdan, vòdni; vòdnã, vòdno; *prid.* – razvodnjen: *Pùno je vòdan... ovî vòdni milûn; Pùno je vòdnã... ovã vòdno bevònda; Kojè vòdno vînò!*

vòde, v. **ovòde**

vodīt, vòdin – voditi: *Vòdimo ga dòma, ne mòre hodīt sòm*;

- **vodīt diskòras** – voditi diskusiju, raspravljati
- **vodīt račūnā** – voditi računa o komu ili čemu
- **vodīt u òglov** – voditi upregnutu životinju

Vodokāršće,* -a – blagdan Bogojavljenja, Sveta tri kralja; *uobič.* Svēta trī krōjā

vogadūra,* -e (tal. *vogatura*) – način veslanja (*vogadūra* može biti kraća i duža, brža i sporija)

vogāt,* -òn (ve. *vogar*) – voziti na vesla; koristi se samo u zapov. obliku: *Vòga!* – Veslaj!: *Vòga ovīn ol krāja!* (...*ol svīcé, ol mròka*); *uobič.* vozīt; *usp.* zavèst¹; *supr.* šijāt

vogòda,* -e (ve. *vogada*) – zamah veslima, zaveslaj; *usp.* palòda

vòja, -e – raspoloženje, volja; (v. 1.1.6.2.);

- **bīt dobrê/slābe vòje** – biti dobro/loše raspoložen: ...*i da je covīk dobrê vòje* (*Cel.*)
- **ćapòvāt vòju** – dolaziti u raspoloženje: *Ćapòjè me vòja za pòć popīt jedòn kvartīn!*
- **izgubīt vòju** – postati neraspoložen: *Izgubī son vòju za ćapòvāt strānkinje.*
- **na vòju** – prema nahođenju: *Na vòju von...* - kako želite, prema nahođenju
- **Nī me vòja** – Nisam raspoložen: *Nī me vòja za pòć vònka is ovò büre.*
- **Pasāla me je vòja** – Prošla me je želja, volja: *Pasāla me je vòja za pòć plīvot.*
- **priko vòje** – nevoljko, nerado: *Īša son in pomòć, ma priko vòje!*

vòjālo, -a – mjesto na zemlji gdje se valjaju životinje (*mūlī, tovāri*)

vòjan, vòjni; -a(o), -o, *prid.* – koji ima volju da što učini: *Jè òn vòjan dòć sa nāmi?*

vòjāt (se), vòjon – valjati (se): *Ne vòjoj kajīć, izvòrnićeš ga!*; *Nemòj se vòjāt po tlehū!*; (v. 1.1.6.4.)

vòjèta, -e (tal. *voglietta*) – željica, hir: *Ma kojè hi sād ćapòjèdu vòjète!* (*IN*); *usp.* komodīni, vòja

vòjga* -e – mreža stajaćica za lov na *sardēle*; *uobič.* budèli; (v. 1.4.9.2.)

vòjka, -e – vrsta kvalitetne breskve (stablo *Prunus persica* i plod); (v. 1.5.3.2., 1.3.12.)

vòjnīk, -īkà – vojnik: *Zaklāpoli su non na vròta dvò taljònska vòjnīkà*; *usp.* sòldot; (v. 1.6.2.1.)

vòjnīški, -a(o), -o, *prid.* – vojnički: *vòjnīški krūh*; *vòjnīško kàpa*; *vòjnīško daržònje*

vòjnīštvo, -a – vojnička služba; *usp.* militòr, soldacīja, vòjska; (v. 1.6.2.1.)

vòjska, -e – 1. oružna sila, vojska: *Pòsli taljònske dòšla je njèmaška vòjska*; 2. skup vojnika: *U škūlu je tàd stāla vòjska*; (v. 1.6.2.1.)

vòki, v. **ovòki**

vòko, v. **ovòko**, *pril.* – ovoliko; *usp.* nòko, kòko, tòko

vòlāk, volkà – jestivi morski puž (*Murex trunculus*), veći od *ugarcà*; (v. 1.4.17.)

vòlat, vòlta (ve. *volto*) – luk, svod (u tradic. dalmat. kući podržava *sulòr*);

- **stāt pod vòlat** – stati pod svod, *npr.* za kiše
- **dāt vòlat** – navoditi ptice da u luku promijene let prema zamki: *Na oržolòndu se grè dāt vòlat kakò bi se usmīrilo ćap gardelīni(h) na arburèt* (*IN*); (v. 1.2.3.1.)

voldīr,* *uzr.* (tal. *vuol dire*) – to jest, *hòće rēc*: *Zākon pònude i potražnje, tò voldīr ‘slòbodnega tržišta’* (*AD*)

vòliki, **vòki**, **ovòliki**, **ovòki**, *zamj* – ovoliki: *Nīsòn znò da je vòliki narèsa!*; *usp.* tòki

vòlina, -e – veća nejestiva raža (*Raja clavata*, *Raja alba*, *Raja macrorhynchus*); (v. 1.4.14.)

vòlīt, vòlin – voljeti: *Govòri da ga vèć ne vòli*;

- **vòlīt vèće** – preferirati: *Vèće vòlin kūs dòbrega krūha nègo jednū pāštu!*

volònt,* -a (tal. *volante*) – 1. kotač zamašnjak: *Pòceli smo šekāt jèrbo je mòre dòbòta ćapālo volònt* (*FN*); 2. kružni nabor na odjeći, volan; *usp.* kamūf; (v. 1.1.8.1.)

vòlta, -e (ve. *volta*) – čest mornarski čvor, osmica; *usp.* mezovòlta;

- **dāt vòltu** – zavezati *vòlton*

voltät (se), -ôn (ve. *voltar*) – okrenuti (se): *Stävi je pärst u jüsta i voltô list o(d) ðornôlä; Voltäli su se, glëdoju je...; usp. okrëñit;*

- **voltät kabanïcu** – prilagoditi stav prilikama; *usp. šetebandïre*

- **voltä(t) se u grëbu** – preokrenuti se u grobu (kada je riječ o nečemu što bi pokojniku teško palo)

volti, -ih *m mn* (ve. *volti*) – lukovi u crkvi između *kolônih*

voltövät (se), -öjën (ve. *voltar*) – okretati (se): *Svi su se voltoväli za njôn; usp. okriçot*

volüm,* -a (tal. *volume*) – zapremina, volumen: *Töte je vëliki volüm, ma nî püno pîza!*

vônka – 1. *pril.* vani: *Nï ga döma, ïša je vônka; 2. prij.* izvan: *vônka kuçe, vônka škøjih...; supr.* unûtra; *usp. vãnje;*

- **vônka pämeti** – izvan pameti, nerazumno: *Tö je pröpja vônka pämeti!*

- **vônka rukë** – izvan ruke: *Ne mögu pôc tãmo lavurät, tò mi je vônka rukë.*

- **vônka sëbe** – izvan sebe: *Nïson ga nikad vïdi tãko jüšnega, bï je pröpja vônka sëbe!*

- **pôc vônka** – izaći iz kuće: *Nï ga döma, ïša je mälopri vônka.*

vônj, vônja – miris (ugodan ili neugodan), vonj; *usp. vunjät*

vonjät, v. **vunjät**

vöpä, vöpë (tal. *vapore*) – para koja izlazi tijekom kuhanja; iz usta za hladna vremena: *Caklò se apanälo od vöpë.*

vôrh, v. **värh**

vôrst, -i ž – sorta, vrsta: *...nïkoliko vôrsti mukë... ùvik se möre ðil jedné zamïnït drüğon (Cel.)*

vôrša, -e – pletena ili mrežasta košara za hvatanje riba pri dnu; (v. 1.4.9.1.)

vožit (se), vözin – 1. voziti se nekim prijevoznim sredstvom: *Jesï se käd vozï u ferôtu?; 2. veslati;*

- **vožit po pujïšku** – voziti jednim veslom; *usp. veslät, zavëst¹*

vôž, -a (ve. *vaso*) – limenka s poklopcem; posuda od oveće konzerve: *Nekä sväk vãzme svôj pinël i vôž sa pitûron! (FN); usp. läta; važët*

vôži, -ih *m mn* (tal. *vasi*) – vrsta drvenih ‘saonica’ koje su služile kod bacanja i povlačenja većeg broda iz mora

vräg, *pril* – 1. teško, nespretno: *Bïçe vräg odnït ofï armerûn na gônji pôd!; 2. opasno: Bïçe vräga ka(d) ti otäc tò vïdi!; 3. dio složenica: pövragu, ù_vraga döma...; usp. vrôg*

- **Mä vräga!** – Ma kakvi!

vragomëtan, -mëtni; -a(o), -o,* *prid.* – vragoljast, šaljiv, živahan; *uobiç. vražji; (v. 1.1.6.1.)*

vragukäpju, **vrajtukäpju,*** *pril.* – ni kapi: *Nï ostälo ni vragukäpju ûja.*

vragukûs, **vrajtukûs,*** *pril.* – ni zalogaja: *Nïson ga izï ni vragukûs; usp. vrôjkûs*

vräna, -e – manja bijela riba zelenkaste boje (*Labrus merula*); (v. 1.4.12.2.)

vräšçit se, vräšçin se – dobivati bore: *U näšin godïšçima svë se vräšçimo.*

vrätar, -a – golman, vratar: *Ôn çe bit vrätar, tï çeš bit na hälfä, a jö u nävalu!; (v. 1.6.5.5.; 1.7.5.1.)*

vratïc, -a – vratïc (djeçji, životinjski): *...a vratïc i nogïce u intigulët (IN); usp. vröt*

vražjë, *pril.* – vražje

vražji, -ä, -ô, *prid.* – 1. vražji, ðavolji; 2. *fig.* nestašan: *Kojï vražji mladïcäc!; Kojä vražjô žënska, pröpja je vražjä; Kojë vražjô ðitë; Oväkove vražjë mularïje u naše döba nï bilo (IN); usp. vragomëtan; (v. 1.1.6.1.)*

vretenö, -ä - pribor za predenje, vreteno

vrïca, -e – vreća: *...zagräbi je u vrïcu sa rižima (IN); Kofïko je töte vrïc (vrïcïh)?; usp. sakët; (v. 1.2.7.2., 1.3.13.)*

vrïdan, vrïdni; vrïdnä, vrïdno; vrïdno, vrïdno; *prid.* – 1. vrijedan, marljiv: *Pröpja je vrïdan... ovï vrïdni junök; Pröpja je vrïdnä... ovä vrïdno ðivöjka; Püno je vrïdno... ovö vrïdno ðitë; 2. koji puno vrijedi, dragocjen: Cüvoj tò, tò ti je vrïdni antikitöd!*

vrïðit, vrïðin – 1. vrijediti, biti koristan: *Vëçe vrïði ovï môj junök nëgo onä dövö tvojà!; usp. vajät; 2. imati vrijednost: Ovä äñfora püno vrïði; 3. biti valjan: Otä ti pitûra vëc ne vrïði, osüšïla se!*

vrïdno, *pril./ vridnije*, *komp.* – cijenjeno, vrijedno/vrednije

vrïðät, vrïðon – vrijedati: *Nemôj me vrïðät bes potrebe!*

vril, vrili; vrilä, vrilo, *prid.* – vreo, vruć: *Svã je vrilä od fibre!*

vrìme, vrìmena – 1. doba, epoha, prilike, vrijeme; *u stõra vrìmenä*; 2. vremenski razmak: *Něće tò durät pùno vrìmena!*; 3. sezona, razdoblje: *Säd je vrìme od oržolõnde*; *usp.* štajün; 4. vremenske prilike: *lipo/grũbo vrìme*; 5. raspoloživo vrijeme: *Nĩmon vrìmena*;

- *ako bũde vrìme* – ako vremenske prilike budu povoljne: *Põcemo tãrgot u subõtu ako bũde vrìme.*

- *krõtit vrìme, ubit vrìme* – kratiti vrijeme

- *lipo / grũbo vrìme* – lijepo/ružno vrijeme

- *'lipo vrìme'* – ironični odgovor na pitanje: *Kakò je?;* (*Kru*)

- *išlo je vrìme pòdo se* – nevrjeme se naglo stišalo

vrìmenä, -ih *sr mn* – 1. prilike, vremena, epoha: *Kojä su tò bila vrìmenä!*; 2. razdoblje istih vremenskih prilika: *U devėti mìsec bũdu lĩpa vrìmenä.*

vrìs, -a – grmolika stabljika koja raste među makijom, vrijes (*Calluna vulgaris*): *...dõšli su vèselo sa metlĩcima od vrìsa skũpit äko je dĩ i dĩ ostãlo kojè zãrno... (IN);* (v. 1.5.3.3.)

vrìsãk, vrìska – 1. biljka vrijesak (*Satureia montana*); (v. 1.5.3.3.); 2. predio i novija četvrt u Hvaru, *Vrìsãk*; (v. 1.2.1.5.)

vrìt, vrìje – vreti, ključati (o vodi, moštu): *Hõd ovãmo, vodä ti vrìje!;* *usp.* kĩpìt

vrõcät (se), vrõcon – 1. vraćati posuđeno: *Vrõcon ti onò ca sĩ mi posuđĩ;* 2. vraćati se.: *Sĩnoc, ka(d) smo se vroćãli, çapãla nos je kĩša;* *usp.* tornät

vrõg, -a – 1. vrag; 2. *fig.* nestašna osoba; *usp.* jãval, sotonä, hudobä, krãmpus; vrãg; (v. 1.6.1.5.);

- *vrõg o(d) ditèta* – nestašno dijete

- *vrõg o(d) ženê* – spretna, prepredena žena; *usp.* štrĩga

- *vrõg paklèni, vrõg cõrni* – pravi vrag: *Vrõže paklèni, ca ne vĩdiš kakò smo se intemurĩle! (IN)*

- *Vrõg mu ne dô mĩra!* – Uvijek nešto poduzima, kopka!

- *Vrõg te plãko!* – *fam.* vrsta blaže kletve

- *Vrõg ti se petõ u (prizõcno) rĩlo!* – *fam.* vrsta blaže kletve (upućene najčešće životinjama ?)

- *Vrõga izĩla!* – vrsta uzvika protiv nećije pohlepnosti (*npr.* kozje)

- *Bĩće vrõga!* – Bit će problema, 'frke': *Bĩće vrõga ako otãc dôjde dõma, a nĩ obĩda!*

- *Hõće vrõga!* – Neće!

- *di vrõg nĩmo svõga* – daleko, gdje nema poznatih: *Tãmo ù boga dõma di vrõg nĩmo svõga (IN)*

- *Dõće vrõg po svojè!* – Loši ljudi loše će završiti.

- *põvrogu, zãvruga* – na nesreću: *Ma põvrogu, potrèfĩlo se da bãš u otĩ çäs...*

- *Põj svrõgon! Põj ùvruga dõma!* – psovka protiv nećijega prisustva: *Idi kvragu!*

- *svĩ vrõzi u njèga* – sav je nestašan, prepreden

vrõgukũs, *pril.* – nimalo: *...ne kapĩš ga vrõgukũs (IN)* – ...nimalo ga ne razumiješ

vrõgutèga, vrõgu jednèga, *pril.* – nijednoga: *Nĩ vrõgutèga iz nãše kontrõde... (IN)*

vrõt, -a – vrat: *Ne mõgu vèj zabortunät botũn od vrõta;* *usp.* vraitĩc; (v. 1.1.4.1.)

vrõta, *sr plt* vrõt, vrõtih – 1. vrata na zgradama: *Kumpanjõ me je do sõmih vrõt (IN);* (v. 1.2.3.1.); 2. morski tjesnac: *Pu(d) Splĩta se grè krõza Splĩsko vrõta;* (v. 1.4.8.2.)

vrõtĩt (se), vrõtĩn – 1. vratiti posuđeno: *Ne bõj se, vrõtĩcu ti po jemãtvi!;* 2. vratiti se: *Vrõt se õdma nõse!*

vrũc, vrũci; vrũcä, vrũco; vrũce, vrũco, *prid.* – vruć: *Vrũc je ovĩ... vrũci šumprèš;* *Vrũcä je ovã... vrũco tèca;* *Vrũce je ovò ... vrũco lĩto.*

vrucĩnã, -ê – vrućina: *Ma kojä vrućinã, a jõš nĩ ni lĩto dôšlo!;* *usp.* kaldũra; (v. 1.4.8.1.)

vrũja, -e – podmorski izvor slatke vode, vrulja: *Jednä vrũja je bila u Drũgu Mãjerovicu, pod Leõnida kũcu (ŽK)*

vũc, vũcèn – vući, povlačiti: *Kakò tò vũcèš tò dĩtè za sõbon, kakò da nĩ tvoje!;* (v. 1.1.6.4.)

vũga, -e – vrsta ptice pjevice (*Parus pendelius*) i 'zlatna vuga' (*Oriolus oriolus*);

vũje, v. **ovũje**

vunjät, -õn – odavati kakav miris, vonjati: *Cĩlo kũca vunjõ po frĩgonoj rĩbi!;* *usp.* võnj

---

Z

---

zabarbacät,* zabarbašät,* -ôn (prema ve. *barbotar*) – izgovoriti nešto nerazgovjetno: *zabarbacät na pñšu; usp. zaštabacät*

zabašürìt,* -ürin – sakriti ili zamrsiti kako se ne bi doznalo, zatajiti

zabävit (se), -in – zabaviti (se): *Zabäv mi ðicu dok se ne vrötin; Ondä, jestë se lïpo zabävile?; usp. lïpo se pasät*

zabeštímät, -ôn (prema tal. *bestemmiare*) – opsovati: *Kakò ga nēcù udrìt, zabeštímô mi je mlìkò mãterinovo!; usp. bogövät*

zabetunät, -ôn (prema fr. *béton*) – zabetonirati: *Zabetunô son jucëra svè stûpe od ògrade.*

zabijät, zabijèn – zabijati

zabìlit, zabìlin – zabijeliti: *Po karmì je zabìlìlo, svè jednä pìna... (IN);* (istog tipa su i drugi glagoli u svezi s bojama poput: *zacarvenì(t) se, zazelenì(t) se, zaškürì(t) se...;*)

- **zabìlit očìma** – preokrenuti očima

zabìt (se), -bìjen – zabiti (se): *Zabìj ovòde dvì bròkve!; Stròh non se zabì ù kosti... (IN)*

zabjènit se,* -in se – zapanjiti se, zablenuiti se: *Ca sì se tåko zabjèni? (ŽK); usp. inkantät se*

zablìšcìt (se), -blìšcì – zablještititi (se): *Zablìšcìla se rosä...; Zablìšcìlo mi se pñd òci... (ŽK)*

zabolìt, -î – zaboljeti: *Zabolì me štumak.*

zaborävit, -in – smetnuti s uma, zaboraviti: *Ne bøj se, nìsòn te zaborävi!; usp. ðimentikät*

zaboravìjot, -ravìjen, **zaborövjät**, -övjon – zaboravljati: *Pòce son zaborövjät, pogotòvo imenä; supr. spomìnjot se*

zabòst, -bodèn – zabosti: *Zabò son tåkje us pomidòre, pòceli su rëst alavija.*

zabotunät (se), -ôn (prema ve. *botonar*) – zakopčati (se): *Zabotunøj butìgu, ispåšce ti cögòd vônka!*

zabotunôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *botonar*) – zakopčan: *Dòša je zabotunôn do gårla.*

zabövjät (se), zabövjon – 1. zabavljati: *Dòša je sa harmònikon svìrät, kantät, gòste zabövjät...; 2. zabavljati se: Lïpo su se zabovjåli, ìli, pìli i kantåli...; usp. ðiverüt*

zabrècot, -on – oglasiti se laganim udarcima bata u jednu stranu zvona (kada tko umre)

zabrønìt, -ònin – zabraniti: *Nèceš tí mèni zabrønìt da govòrin ca jè mène vòja!*

zabronìvot, -ìjen – zabranjivati: *Nèce mi nìko zabronìvot... !*

zabrontulät, -ôn (prema ve. *brontolar*) – promrmljati

zabrønjeno, pril. – zabranjeno: *...i uvùka se u kåmaru hotëla nekä je tò bìlo zabørnjeno (IN)*

zabücät, -būcon (v. *bücät*) – 1. zapljusnuti površinu mora (npr. *pòbukon* za plašenje ribe): *Zabücoj kojì pût prì nègo pòcnemo ðizot popòvnice!; 2. fig. reći nešto malo vjerojatno ili pretjerano: Òn vòli ðìgod zabücät; 3. fig. skrenuti, izgubiti se u smislu ponašanja ili stavova.*

zabuhùvot, -hùje – početi rumeniti (o grožđu): *Pòcelo je gròžje lïpo zabuhùvot (ŽK);* (v. 1.2.6.1.)

zaburnjät, -ôn (prema ve. *bordada* ?) – zateturati: *Zaburnjô je kakò nokautìron (IN);usp. zatrütot*

zacaklì(t) se, -caklì se – zacakliti se, zablístati: *Òci joj se zacaklìle, obråzi zarùšìli... (Po)*

zacarvenì(t) se, -ìn se – zacrvenjeti se: *Nè znon ca jøj je rëka, ma zacarvenìla se;*

- **zacarvenì(t) se kakò škarpùn** – jako se zacrvenjeti u licu (od kakve emocije)

zaceparkät, -ôn – začepkati: *Ovò cemo sòmo mãlo zaceparkät (ŽK); usp. ceparkät*

zacepìcit,* -in – zakrzljati u rastu: *Òn je zacepìci, zacipìcen je (ŽK)*

zacepìt (se), -cèpin – začepiti (se): *Jesì zacepì damjònu?; Òl' se lavandìn èpeta zacepì?; supr. ocepìt*

zacèt, zācmen – zametnuti plod, začeti: *Zāceli su ðitë prì nègo su se oženìli, vèc joj se i vùdilo!*

zacinìt, -în – dodati začini jelu: *...zacinì son otù butòrgu sa mãslinovin ùjen (MJ); usp. koncät*

zacinjèno, *pril.* – začinjeno: *Donês ûja i kvasîne, ovò je slãbo zacinjèno!*; *supr.* òžeto; *usp.* koncòno

zacùdit se, -cùdin se – začuditi se: *Zacùdi son se kad mi je rèka da će se vròtìt u Fòr.*

zacakulà(t) se, -òn se (prema ved. *ciacolar*) – zapričati se: *Zacakulàla son se sa susìdon.*

zadìt (se), -ìjen – 1. zapeti za što: *Sìdro mi je zadìlo*; *supr.* oldìt; 2. zapeti se: *Bìlo mi se zadìlo sìdro*; 3. zadjenuti: *Kosòr zadìješ na guzìcu po(d) tarkìju (IN)*; 4. zapeti, zastati: *Jê, govòri òn njèmaški, ma ìsto zadìje dì i dì.*

zadìva, v. **zòdìva**

zadìvät, -ìjèn – zapinjati za što; *supr.* oldìvät

zadnìt, -ìn – postaviti dno na bačvi: *...podìga je bãcvu i vìdi da je zadnivèna (IN)*; *supr.* razadnìt

zadobìt, -dòbin – zadobiti, pridobiti: *Zadobì je svojà dvò susìda pròti njèga trèčega.*

zadòvìt (se), -dòvin – zadaviti (se): *Prestàn brontulät, zadòvìcu te!*; *Zadòvìla mi se kozà oko konopà.*

zadovòjan, -ni; -na(no), -no, *prid.* – zadovoljan, *kuntènat*: *Nì bãš zadovòjan... (Cel.)*; *Säd je zadovòjan ovì... zadovòj-ni pošidènt*; *Säd je zadovòjna ovà... zadovòjno gospodarìca*; *Zadovòjno je ovò dītè sa svojìn zjogätulon*; *usp.* *kuntènat*

zadrãmit se, -in se – pojesti nešto malo da se utaži glad, prizalogajiti: *Mãlo son se zadrãmi (ŽK)*

zãdruga, -e – udruga poljoprivrednika, ribara: *Pòsli onèga rãta bìlo je pùno zãdrugi(h)*, *zvãli su hi koletìve*; *usp.* *koletìva*

zadùha,* -e, **zòdùha**,* -e – teško disanje; napadaj astme: *Za ucinìt otè skalìne, çapò te svè jednà zadùha! (IN)*; *usp.* *ãzma*, *pihùra*; (v. 1.1.5.1.)

zaduperät, -òn (hibr. od *za-* + ve. *duperar*) – upotrijebiti nešto novo, poslužiti prvi put: *Bìlo bi bòje da non je korìzma zaduperàla kakò zãrcalo. (Kru)*; *usp.* *duperät*

zadùši(t) se, -dùšin se – 1. ostati bez zraka, zagušiti se: *Zadùši se je o(d) kãšja*; *Ogònj se zadùši*; 2. prekriti (se): *smòkva je zadùšìla cìli vãrtal*; *Svò se nèbo zadùšìlo (ŽK)*; *usp.* *udùšìt*

zadùžìt (se), zadùžin – zadužiti (se): *Zadùžìli ste me do grèba!*; *Zadùžì se je priko svãke mìre.*

zafalìvot, -ìjen – zahvaljivati; *usp.* *zafòlìt*

zafišcät, **zafišcètät**, -òn (prema ved. *fis 'ciar*) – zazviždati svirkom ili broskom sirenom

zafòlan, -ni; -na(o), -no, *prid.* – zahvalan: *...mèni ste hi darovãli i jò son von zafòlan (Cel.)*

zafòlìt (se), -fòlin – zahvaliti (se): *Zafòl mãteri!*; *Gvardijòn je stãvi butìjicu prošèka na stòl i zafòlì se ca smò nosìli Svètega Antònija (Cel.)*; *usp.* *zafalìvot*

zãfrikon(i), -a(o), -o, *prid.* – teške naravi, zafrkan: *Zãfrikon je, nì lakò is njìn imät poslã (IN)*; *usp.* *zagüljen*, *zãjebon*; (v. 1.1.6.1.)

zãfrikòvät (se), -òjèn (se) – zadirkivati, zafrkavati (se); *usp.* *zãjebòvät*

zafumät, -òn (prema ve. *fumar*) – zapaliti cigaretu: *Nòjdrãže mi je zafumät pòsli dòbre spìze.*

zagancät, -òn – zakvačiti (*npr.* *ribu*, *gãncon* ili *brankarèlon*)

zagãrcot, -en – zagrtati zemljom: *Nòjprì son olgãrcò, a sãl mi vajò zagãrcot!*; *supr.* *olgãrcot*

zagãrlit (se), -in (se) – zagrliti (se): *Zagãrlìli su se kakò dvò brãta*; *Zagãrli je mãteru i rèka da će se barzò vròtìt*; (v. 1.1.6.4.)

zagarmìt, -ì – 1. početi grmjati, zagrmjeti, 2. *fig.* gromko uzviknuti: *...zagarmì je gospodòr (IN)*

zagãzit, -in – zagaziti: *Zagãz jòš mãlo ù more! (FN)*; *usp.* *gãzit*

zaglãdit (se), -in – 1. zagladiti: *...zaglãdit tìsto ùmidnim rukìma (Cel.)*; 2. začesljati: *Cèkoj jedòn cäs, tukò mi se mãlo zaglãdit! (ŽK)*

zaglèdot se, -on se – zagledati se, zaljubiti se: *Zaglèdoli su se jedòn u drùgega i sã(d) su ožènjeni.*

zaglühnit, -en – 1. zaglušiti velikom bukom; 2. učiniti gluhim, nečujnim: *Po Vèloj šetemòni zaglühnedu zvòna.*

zagnät, *zãgnen* – stjerati živinu u zatvoreni prostor: *Pòj zagnì kozè u merìnu!*; *usp.* *dognät*

zagòreno, *pril.* – zagorjelo (o jelu); (v. 1.3.8.2.)

zagorìt, -gòri – zagorjeti (o jelu): *Dobrò promìšoj da ne zagòri! (FN)*

zagörnît (se), -görn – 1. zagrnuti nečime, plitko pokriti zemljom: *Zagörnîli smo sìme...*; 2. zagrnuti se: *Bòje ti se zagörnît, pūše vônka!*

zagovōràt, -govōron – 1. razgovorom zdržavati koga, odvràcati mu pažnju: *Jō ću ga mǎlo zagovōràt dokli ti ne dōjdeš (ŽK)*; 2. zauzimati se za koga, zagovarati

zagrābit, -in – zagrabit: *Zagrābi je bujōl mōra... (IN)*

zagrîst, -grîzèn – zagrîsti: *Zagrîza je jābuku pūnim jūstima*; (v. 1.1.6.4.)

zagrōdît (se), -grōdin – zagrāditi (se): *Zagrōdî son mojû particèlu.*

zagucàt, -òn – zagrîsti (*npr.* mamac na udici): *Picōjèdu, picōjèdu, ma nijedna nî jōš zagucāla!*

zagūljen, -i, -a, -o – 1. koji ima tešku narav: *...zagūljeni covîk*; 2. težak, kompliciran (o poslu): *...zagūljeni posōl: usp. zāfrikon, zājebon;* (v. 1.1.6.1.)

zagùtlit,* v. **izgùtlit**,*

zahîtit, -hîtin – zabaciti: *Nîndera son zahîti motîku i ne mōgu je nôć (ŽK)*

zahlāšćen,* *prid.* – prljav i zapušten; *usp. hlōhnja*

zahlāšćit se,* -in se, **zahlāšćot se**,* -on se – zaprljati se, zakaljati se: *Ėpeta si se zahlāšćo!*

zahlōdît, -hlōdin – zahladnjeti: *Zahlōdîlo je!*

zāhod, -a – nužnik, zahod: *Ne mōgu sād, potrîba mi je pôć u zāhod; star. kundût*; (v. 1.2.3.1.)

zahodît, -hōdi – zalaziti (o suncu): *Sūnce lîti zahōdi pūno kasnîje nēgo zîmi; supr. ishodît, izahodît*

zaigràt, -igrōn – započeti igru, zaigrati: *...zaigràt na balûn, na 'neka bîje'...*

zaîskrit, -in – zaîskriti: *Kad ũdreš maškînon u krēm̃en mōre i zaîskrit!*

zaîst, zaîn, **zajîst**, zajîn – upaliti se, zacrveniti se od znoja, *npr.* pod pazuhom ili u preponama

zajāhot, -jāšen – zajahati: *Nî lakò zajāhot ovû mazgû, jōš je divjā.*

zajebàt (se), -èn – *vulg.* prevariti, zeznuti (se): *Lîpo si me zājebō!*; *Ėpeta su se zājeboli!*

zājebon(i), -a(o), -o, *prid.* – *vulg.* 1. prevaren, zeznut; 2. teške naravi: *Kojî zājeboni covîk, prōpja je zājebon!*; *Kojā zājebono norōv u njēga, prōpja je zājebona!*; *Kojē zājebono stvorēnje!*; *usp. zagūljen, , zāfrikon*; (v. 1.1.6.1.)

zājebono, *pril.* – *vulg.* komplicirano, teško, opasno: *Zājebono je piturōvāt dnò o(d) brōda ako nî okrēnet.*

zajebōvāt (se) -jebōjèn (se) – *vulg.* zezati (se): *Nemōj zajebōvāt!*; *Nemōjte se zajebōvāt s otîn!*; *usp. zafrikōvāt*

zājno,* *pril.* – zajedno; *uobič. zājedno*

zajōt,* zōjmen – posuditi, pozajmiti komu: *Ne spomînjen se kōmu son zajō provîn; usp. pozōjmît, posūdît; zōjmît*

zajūbî(t) se, -jūbin se – zaljubiti se: *Onā se zajūbîla u njēga, ma ôn ne hāje!*; *usp. namūrā(t) se*

zajūbjen(i), -a(o), -o, *prid.* – zaljubljen: *Prōpja je zajūbjen ovî...zajūbjeni mladîć; Prōpja je zajūbjena ovā...zajūbjeno dîmjā; zajūbjeno stvorēnje; usp. namurōn*; (v. 1.1.6.2.)

zajūjāt (se), -jūjon – 1. zazibati: *Zajūjoj mi mōlega da prî zāspe!*; 2. zanjihati se; *Zajujāla se gajēta*; 3. ošamutiti: *Zajujālo ga je pōsli dōbrega obîda i dvò žmūlā vînā (MJ)*

zakajînkāt, zakajînko – zacviljeti poput udarenog psa; *usp. kaîn-kaîn*

zakalafatāt,* -òn (prema ve. *calafatar*) – zabiti stupu u raspukline broda, popraviti 'rasūšnuti' drveni brod

zakalumāt, **inkalumāt**, -òn (prema ve. *calumar*) – utopiti, spustiti; zatući, zabiti; *vulg.* obljubiti: *Ŗn njoj ga je, bōga-mi, lîpo zakalumō!*; *Inkalumō non ga je!*

zakampāt,* -òn(hibr. prema *za-* +ve. *campo*) – zauzeti mjesto u prostoru; *usp. kōmp*

zakantāt, -òn (prema ve. *cantar*) – zapjevati: *Hōćemo zakantāt onû? (MC)*; *Regrûti bi zakantāli (FJ)*

zakapricjā(t) se, v. **inkapricjā(t) se**

zakārpit, -in – zakrpati, staviti zakrpu: *Hōćeš mi zakārpit ovò na- gāćima da ne grē nāprida*

zakasnît, -în – zakasniti: *Nēće ti ôn zakasnî(t) na marēndu, ne bōj se!*

zakāšjot, -en – zakašljati: *Kakò je zakāšjo, òdma son znô da je tò ôn!*

Zakaštil, -ila (prema tal. *castello*) – sjeveroistočno područje Hvara iza kaštîla – iza kaštela koji je nekad bio na mjestu tvrđave Fortice; *usp. kaštil*; (v. 1.2.1.5.)

zakìmot, -on – pomaknuti glavom kao nesvjesni znak pospanosti ili svjesnog odobravanja, povlađivanja, čuđenja: *Nì pasàlo pùno, a òdide je zakìmo kraj komìna.*

zakjät, zaknjät, -ôn – zadrijemati; *usp. zakünjät, zaklìmot; (v. 1.1.6.3.)*

zaklāpot, -klāpjen – pokucati na vrata: *...zaklāpjola son na vrōta (IN)*

zaklät, -kōjen – zaklati: *Mùž mi se čüti slābo, pōk son zaklāla kōkošu.*

zaklēt se, -kunèn se – zakleti se: *...zaklēli su se pri(d) Bògon i svìton... (IN);; usp. zaklìnjot se*

zaklìmot, -klìmon – zaklimati drijemajući: *Pòsli perùnà divjèga i dvì gèrice zaklìmo je za stolòn (IN); usp. zakjät*

zaklìnjot se, -klìnjen se – zaklinjati se: *Zaklìnjen ti se svìn na svìtù!; usp. zaklēt se*

zaklopìt (se), -klòpin – 1. zaključati vrata: *Zaklòp vrōta!; 2. zaključati se: Zaklopìla se u kāmāru...*

zakmicät, -kmīcen – oglasiti se kmečanjem (poput psića, mačkice...); *usp. zaškvīcot*

zaknjät, v. **zakjät**

zakōdīt, -kōdin – 1. zadimiti kavim mirisnim dimom, *npr. u crkvi; 2. napunuti dimom (o pušenju): Otvòr ponìstru, svè si zakōdī! (ŽK)*

zakopät, -ôn – 1. zakopati što u zemlju; 2. pokopati mrtvo tijelo: *Zakopāli su ga u selò.*

zakrakunät (se), -ôn (prema ved. *cracon*) – zatvoriti vrata zasunom: *...hodīt po kùcima di nì zakrakunōno (IN): Zakrakunāla se u kùcu i ne otvōro vrōta.*

zakrì(t) se, zakrìje se – prikriti se od pogleda: *... òbloci su zakrìli sùnca (FN); usp. sakrì(t) se*

zakùhot, -on – 1. početi kuhati; 2. spletkama pobuditi: *Tò je svè onà zakùhola.*

zakūmīt, -kūmin – 1. zasnovati kumstvo; 2. usrdno moliti: *Mānde, hòcemo mī sestri..., hòcemo cò zakūmīt? Jò bi zakūmīla (MBS)*

zakünjät, -künjon – zadrijemati: *Mèni otāc vèce pūti(h) zakünjo na katrīdu; usp. zakjät; künjät; (v. 1.1.6.3.)*

zalājot, -lāje – zalajati: *Kalgòd pasòn nìmo njegòvu kùcu, njegòv pās zalāje.*

zalampät, -ò (prema ved. *lampar*) – sijevnuti: *Dobrò- je zalampālo i zagarmìlo dòle u pulènat! (IN)*

zalèc, -lègnen – zaleći u postelju zbog dugotrajne bolesti: *Zalèga je prī Božīca...*

zaleťi(t) se, -letīn se – 1. zaletjeti se leteći, jureći, trčeći: *Onī mōli se je zaleťi u mène...; 2. učiniti što djelujući brzo i nepromišljeno: Zaleťila son se kāl son njoj tò svè išla rēc; usp. zalīco(t) se*

zālī, žālī, -a(o), -o, *prid.* – opasan, zao: *U klūpu su mu fikāli Vlāha, i tò onèga žālega (IN); usp. zòl; (v. 1.1.6.1.);*

- **zālo gūjū** – zmija otrovnica; *fig. zločesta osoba; (v. 1.1.6.1.)*

- **zālo koprīva** – osoba koja ogovaranjem zagorčava život drugima; (v. 1.1.6.1.)

zalīcot se, -līcen se – 1. zaletavati se leteći, jureći, trčeći: *Onī mōli se je zaleťi u mène...; 2. činiti što djelujući brzo i nepromišljeno: Bòje bi bìlo da se ne zalīcete na svāku...!; usp. zaleťi(t) se*

zalīcì(t) se, -līcin se – djelomično ozdraviti, zaliječiti se: *Zalīcìla se, ma nì se izlīcìla!*

zalīpìt (se), -līpin – zalijepiti (se): *Zalīp ovī plakòt da se dobrò vīdi!; Zalīpìlo se alavīja; usp. takät, inkolät*

zalīt, -lījen – zaliti: *Tukò mi pòc zalīt vārtal; ...i ondà līpo zalīt bevòndon.*

zalīvät, -lījèn – zalijevati: *Mòreš zalīvät kolīko hòceš ma nì vèj korīsti!*

zalīzät, -līžen – zalizati: *Ca sī tāko zalīzò vlòsi, òl' grēs na tònca!?*

zālogoj, -a – 1. zalogaj; 2. *fig. mala količina jela: Izī son dvò zālogoja rižòta...*

zalopōtīt,* -lopōtin – udariti nečim, pljusnuti; *usp. petät škòpulu, prilipetät; (v. 1.1.6.4.)*

založīt (se), -lòžin – 1. dati zalog, založiti; *usp. impenjät; 2. prezalogajiti, založiti se: Dvò gùcja i slònu / svāk se založīt (Po); 3. zauzeti se za koga ili što: Zalòž se za nāšega mōlega, Bòg ti dō zdròvje!*

zālud, **zalūdù**, *pril.* – uzalud: *Nīsòn zālud mōlila Bòga da čápòte! (FN); Iša sòn u njèga zalūdù, nì ga dōma!*

zalūdīt (se), -lūdīn – 1. zavesti koga da se upusti u sulude i opasne stvari; 2. zavesti sebe

zalumbardät,* -ôn (v. *lumbardät*) – opaliti kao iz topa, tresnuti: *Kakò je zalumbardālo, mīslila son da je trīsk udrī!*

zamaknīt, -māknen – izgubiti se iz vida: *Vīdili smo ga, sād je zamāka iza kantūnā.*

zamantä(t) se, -ôn se (prema tal. *smaniare*) – zavrtjeti se u glavi, ošamutiti se: *Zamantālo mi se ù glovu.*

zamarjüşit,* -marjüşin – zbuniti, zavesti, smotati (koga): *Dobrò ga je zamarjüşila!* (ŽK)

zamarnjît, -în – promrmljati negodujući: *Jednà ga ženà jîdno poglèdo i zamarnjît...* (FJ)

zamarzît, -în – zamrziti: *Zamarzila son ga do krâja životà!*

zamaškaràt, -ôn (prema ve. *mascara*) – učiniti neprepoznatljivim poput maškare; zamrljati bojom: *Izvâdi je sliku is kvôdra... zamaškarô je* (IN); *usp. namaškaràt*

zamažinàt, -ôn (prema ve. *masinar*) – zavrtjeti mlincem: *...zamažinàt pâpra i daržàt pokrивèno* (Kru.); *usp. mažinàt*

zambôn,* -a (ve. *zambon* od fr. *jambon*) – kuhana šunka; (v. 1.3.6.2.)

zamècot, -en – bacati, polagati mrežu u more

zamèst, -metèn – zamesti: *Gôre, u selò, snîg je zâme cèstu; usp. mèst*

zamīnît, -mīnin – zamijeniti: *Nîmo me kô zamīnît, ovò svè mène cèko!* (IN)

zamìrit (se), -in – 1. zamjeriti komu: *Ovè šantòće bìle bidu krûto zamìrile* (IN); 2. zamjeriti se: *Ne bì mu se ití zamìrit.*

zamīsît, -mīsîn – načiniti tijesto, zamijesiti: *...ostâvit kîsnit do ùjutro i ondà zamīsît* (Kru.)

zamìslit (se), -in – 1. predočiti, zamisliti: *Ma zamìsli ca mì je rèkla!*; 2. predati se mislima: *Ca sî se tâko zamìsli?*

zamīšât, -mīšon – zamiješati

zamīšono, *pril.* – zamiješano (*npr.* tijesto s drugim sastojcima)

zamlōtît, -mlōtin – udariti, tresnuti; (v. 1.1.6.4.)

zamōhât, -mōšen – zamahati: *Ošervâla ga je i perfîn mu je zamohâla na ponîstru* (IN)

zamōhnît, -mōhnen – zamahnuti: *Zamōhnî je dvò trî pûtà motìkon i rèka da tò nî za njèga.*

zamōrsît (se), -mōrsin (se) – 1. zamrsiti (se) (*npr.* konac, *túnja...*): *Zamōrsila mi se túnjica*; 2. zapetljati se, zakomplicirati se: *Vàs si se zamōrsî, nè znoš vèc ca govòriš!*; *usp. imbrojât*

zamōrsivât, -îjèn – 1. praviti zamršenim: *Nemôj zamōrsivât krènu!*; 2. praviti kompliciranim: *Nemôj sâd svè zamōrsivât!*

zamōršen(i), -a(o), -o, *prid.* – 1. zamršen; 2. zakompliciran

zamoât (se), -mōton (se) – zamotati (se): *Zamotâla mu je rîbu u bokûn nõvine; Zamotô se u šcavînu i sê kraj njê.*

zamotôn(i), -a(o), -o, *prid.* – zamotan: *Vàs je zamotôn ovî... zamotôni covîk; Svâ je zamotôna ovâ... zamotôno ženà; Dobrò je zamotôno ovò... zamotôno dîtè.*

zamotōvât (se), -motōjèn (se) – 1. umotavati što: *Nemôj mi zamotōvât tò u nõvine!*; 2. umotavati se u što: *Mèni se ženà zamotōjè vèce nègo ca jè potrîba.*

zamrît, zâmren – utihnuti, zamrijeti: *Zîmi u Fôr svè zâmre, pogotòvo nâvecer, nî vèc ni pasà vônka!*

zamüknit, -müknen – zamuknuti: *U zòdnje vrîme si ništò zamüka* (Cima).

zamušelât, **zamušejât**, -ôn – prevariti, zamrsiti u objašnjenju: *Barba Mîko Vârcina je ništò zamušelô, zamōrsî, da Njēmâc ne bì kapî...(TM); usp. zamōrsît*

zamūtît (se), -mūtin (se) – 1. zamutiti (se): *Zamūtîla se vodà u gustîrnu*; 2. fig. pomutiti odnose: *Tò je svè onâ zamūtîla!*

zamütovit, -in – postati nijem: *...nî smîla rèc ništa, bìla je zamütovila toliko vrîmena, ê!* (MBS)

zanacîja, -e – zanatlija, onaj tko dobro poznaje svoj zanat; *usp. artišta*; (v. 1.1.3.4.)

zanamîsto, v. **mîsto**

zanèrot, -nèren – zaroniti: *Mòre ôn zanèrot na dvòdest mètri(h) kakò hòce!*; (v. 1.1.6.4.)

zanīmît, -nīmin – ostati bez glasa, zanijemiti: *...penšjunôti su zanīmîli* (IN); *usp. zatapjât*

zanît, -nesèn – zanijeti s puta: *Kurènat hi je zâni, dōšli su dobòta na krôj!*

zanosît, -nòsin – zanositi: *Ma je tî vîdiš kakò nos kurènat zanosî?!*

zanôt, zanõtâ (tur. *sanat*) – obrt, zanat: *Ãko te nî vòja ucît, pòceš na zanôt!*;
- *bît na zanôt, ucît zanôt* – biti naučnik kod majstora zanatlije učeći zanat
- *jûdi o(d) zanõtâ* – zanatlije, poznavatelji svoga posla: *Nekâ ôn rèce, ôn je covîk o(d) zanõtâ!*

zaoglvõt,* -oglvõin – zaulariti živinu, staviti òglov

zapacàt, -òn (prema tal. *spazio* – prostor) – zauzeti prostor: *Zapacò je svè kãmare...(IN)*

zapacõvãt, -õjèn – zauzimati prostor

zapãdot, -on – 1. zapadati: *Sũnce je vèc pòcelo zapãdot ka(d) smo se bìli upũtili dõma*; 2. stajati: *Kolìko tò zapãdo (stojì, dohòdi)?; usp. dohodìt; zapãst*

zapahãt, zapahjãt, -òn – proširiti miris (ugodan ili neugodan): *Zapahjãla mu je rakìja iz jũstih.*

zapãmetit,* -in – zapamtiti: *Ondã, jesì zapãmeti da se propèla i cìnk ne piturõjèdu? (FN); uobič. zapãntit*

zapãntit, -in – zapamtiti: *Ne mògu nìkako zapãntit...; I zapãnti ca sòn ti rèka!; usp. zapãmetit, põntit*

zãpara, zãparina, -e – vrućina uz visoku vlagu u zraku, sparina; *usp. sparinã; (v. 1.4.8.1.)*

zapardüvot, -düjen – prigovarati iz objesti: *...nì potrìba òdma zapardüvot da ništa ne vajò (Cel.)*

zapasivot, -pasüjen, **zapašivãt**, -ijèn – zapasivati (*npr.* jato riba mrežom); *usp. zõpãs*

zapãsot, -pãšen – zapasati: *Ovèga mròka jõš nĩsmò zapãsoli; (v. 1.4.9.1.); usp. zavãrèc*

zapãst, -pãdne – 1. pripasti, zapasti: *Zapãlo me je bìt zòdnji*; 2. stajati, koštati: *Kolìko èe me tò zapãst?; 3. zaći (o suncu); usp. zapãdot*

zapèc, -pecèn – 1. zalijepiti se pod utjecajem topline; 2. dostići visoki stupanj topline (o suncu): *Mã, ca jè zapèklo!*

zapìhã(t) se, -pìhon se – zapuhati se: *...zapìhõ se Tõma (IN)*

zapìhon(i), -a(o), -o, *prid.* – zadihan: *...dõša je vãs zapìhon sa berìton u ruke (IN); (v. 1.1.6.2.)*

zapìnit (se), -pìnin (se) – 1. zapjeniti (se): *Mõre je zapìnilo...; 2. naljutiti se: ...vìce, beštímò, cìli se zapìni!; usp. pìnit*

zapìsãt (se), -pìšen (se) – 1. zapisati (se): *Ca sè zapìše - ostãne!; 2. predbilježiti se, zabilježiti se: Zapìsò son se u Zãdrugu; (v. 1.1.6.5.)*

zapisivot, -pisijen – zapisivati: *...a jedòn mlòdi likõr je svè tò zapisivò (Cel.)*

zaplãkot, -plãcen – zaplakati: *...zaplãkola gòrko / ca nì za Perìnu (Po); (v. 1.1.6.5.)*

zaplèskot, -plèšćen – udariti dlanom o dlan u znak odobravanja, zapljeskati; (v. 1.1.6.4.)

zaplìvot, -plìvon – 1. početi plivati: *Butò se je ù more i zaplìvo po muškù; 2. okupati se plivajući: Prìdvecer grèn zaplìvot na Mòlu; (v. 1.1.6.4.)*

zapocìmot, -pocìmjen – započinjati: *Fèšta je ùvik zapocìmola u žežìn Svètega Pròšpera (Kru.)*

zapõlit (se), -põlin (se) – zapaliti (se): *Zapõlila je štèriku...; Mõga bi se tãko zapõlit cìli bùšak!; usp. užèc*

zaposlìt (se), -pòslin (se) – zaposliti (se): *Zaposlì je sına u Zãnatsko. Zaposlì se kakò kònobar; usp. pocèt lavurãt, nòc posòl*

zãpovid, -i – zapovijed; *usp. befèl, komãnda*

zapovìdãt, -vìdon – 1. naređivati, zapovijedati: *Nèce òn mènì zapovìdãt!; usp. komandãt; (v. 1.1.6.5.); 2. pokazivati smjer: Nastãviću gròdit gomìlu kakò zapovìdo ovì putìc.*

zapovìdit, -in – izdati naredbu, zapovjediti: *Zapovìdi je da se svì iskarcòmo; narèdit; komandãt; (v. 1.1.6.5.)*

zapovìdni, zãpovidni, prid. – koji je po naredbi;

- **zapovìdni svètũc** – neradni blagdan

zapovìdeno, pril. – naređeno;

- **ne bù(d) ti zapovìdeno** – molim te: *Donès mi mlòt, ne bù(d) ti zapovìdeno!*

zaprišit, -prišin (prema ve. *pressa*) – požuriti, ubrzati (hod, rad...) : *Ma dì si tãko zapriši!?!; ... hìtila joj je friminõnte i zaprišila u kũhinju (IN); (v. 1.1.6.4.)*

zapriřit, -priřin – zaprijetiti: *Od ovèmu nìkomu ni rìci! - zapriřit in je (IN)*

zapũhãt, -pũše – 1. početi puhati, zapuhati (o vjetru): *Zapuhãlo je jũgo, pøj vìdit kakò ti stojì bròd; 2. zapuhati (dahom): Ako zapũše dupìn i sardèla ucinì škèrac... (IN)*

zapuntãt,* -òn (prema tal. *punta*) – 1. učvrstiti otvorene prozorske kapke (*škũre*) posebnom prečkom (*pũnton*); 2. *fig.* zatvoriti se u unutrašnjost: *Zapuntò se u kũcu, ne gré vèc võnka.*

zapũstìt (se), -pũstin (se) – zapustiti (se): *...kakò jedìnãc ne mòre zapũstìt imõnje (IN); Olkãd mu je ženã pòrtila vãs se zapũstì.*

zapūšcät (se), -pūšcon (se) – zapuštati (se): *Pöce je zapūšcät lôzje; Olkäd žīvë sôm zapūšco se.*

zapūšcen(i), -a(o), -o, *prid.* – zapušten: *Pröpja je zapūšcen ovî... zapūšceni covîk!; Pröpja je zapūšcena ovâ... zapūšceno ženâ!; Kojë zapūšceno imônje!*

zapüt, -püjen – zagrabitı tekućinu posudom, zagrabitı ušacen sardële u kôrtu; *Zapüt! (FN)*

zārcalo, -a – zrcalo: *Onâ ne möre pasät îspri zārcala a dâ se ne poglëdo!; (v. 1.2.3.2.)*

zaregatät, -ôn (prema ve. *regatar*) – zakotrljati se: *Käd kojî fôgol zaregatô nîstarmo, nî fermatîve svë dò mora! (IN); usp. odregatät*

zarëpot, -rëpo – udariti stražnjim nogama (o teglećim životinjama): *Ugòta je zarëpola ...*

zarëst, -rëstë – 1. zacijeljeti: *Ne bôj se, zarëšće tò vëselo, nâ mlodo je!; 2. zarasti (o kosi...): Tukâće mi pôc u barbîrâ, cîli son zarësa.*

zarevät, zarovät, -vë – oglasiti se revanjem: *Zarevô je nôjprî jedôn, a ondâ i drûgi tovôr.*

zarizivot, -îjen – zarezivati

zarizot, -rîžen – zarezati; *usp. intajät*

zārno, -a – 1. sitan plod ili sjemenka (*zārno grôžja, šenîce...*); (v. 1.5.3.8.); 2. zrnce nečega (*zārno sòli, pâpra...*); (v. 1.3.13.);

- *Zārno do zārna - pogāca!; (v. 1.7.3.3.)*

zarobît, -röbin – zarobiti: *Mëni su òca bìli zarobîli kad je bì u partizâne.*

zaröbjen(i), -a(o), -o, *prid.* – zarobljen

zarobjenîk, -îkâ – zarobljenik; *usp. paržunjêr*

zarobjenîštvo, -a – zarobljeništvo: *Mûž joj se vrôfî i(z) zarobjenîštva ... (IN)*

zarüci(t) se, -rücin se – zaručiti se: *Bûšili su se, a da se jòš nîsù niti zarücîli! (Cel.)*

zarüdi(t) se, -rüdi se – zacrvenjeti se: *Hömo cä, nèbo se je zarüdi!; usp. zarumeni(t) se*

zarumenît -rumenîn se – zarumenjeti se: *...a njôj pârsi naskocîle, jûsta zarumenîla (Po);*

- *zarumenî se* – pripit je; (v. 1.1.6.3.)

zarüsît, -rûsi – postati crvenkast, rumen (poput izlazećeg sunca): *...obrâzi joj se zarüsîli (Po)*

zarüžinovit, -i – zahrđati; *uobič. éapät rüžinu*

zasarbît, -în – zasvrbjeti: *Zasarbîlo me je...*

zasëbice, sëbice, sve sëbice, pril. – jedno za drugim: *Lavurâli smo mu na kùcu trî dôna zasëbice.*

zasëst, -sëden – smjestiti se, zasjesti: *Zäse ôn u poltrônu... (IN); (v. 1.1.6.4.)*

zaslînit, -slînin – 1. zaprljati slinom: *Svâki pût zaslîniš cîlu intimëlu!; 2. fig. izgovoriti gluposti*

zaslîpît, -slîpin – zaslijepiti: *Ka(d) son izòša vônka zaslîpîlo me je súnce.*

zaslödît, -slödîn – zasladiti: *Nemôj mi zaslödît kafû priko mîre!*

zaslüžît, -slüžin – zaslužiti: *Zaslüžî si dvî lîpe trîske po glövî!; star. merität*

zasmardît, -în – zasmrdjeti: *Cä je tò zasmardîlo, òl' si ugâzi na smargöricu?*

zasmüdît, -smüdin – zasmrdjeti po oprljenosti: *Cä je tò zasmüdîlo, kakò da pëca gorî?!*

zaspät, -spîn – zaspati: *Nîsôn mögla zaspät do zorê!; (v. 1.1.6.3.)*

zasrömî(t) se, -srömin se – zastidjeti se: *Ukorîla son ti mölega i ondâ se zasrömî.*

Zāstup, -a – predio i nova četvrt grada Hvara; (v. 1.2.1.4.)

zasükät,* -sükon – 1. usukati niti pređe; 2. uvrnuti brkove; 3. zavrnuti (*npr. rukave*); *usp. zavörnît*

zaškarnjät,* -škarnjôn – 1. zagrepsti; 2. površno prokopati: *Tôte sômo mâlo zaškarnjôj!; usp. ogranjät, ogrîbot; škarnjät; (v. 1.1.6.4.)*

zaškarpüni(t) se, -pünin se (prema ve. *scarpion*) – jako se zacrvenjeti, *kakò škarpîna*

zaškripät, -škripje – zaškripati: *Zaškripâla su vrôta o(d) dvörâ, sâ(d) ée inträt u kùcu!*

zaškürît (se), -ürin (se) (v. šküro) – zatamnjeti, zamračiti (se): *Zaškürîlo je, mögla bi nevêra!; Zaškürîlo se ranîje.*

zaškvìcot, -škvìce – zacviliti, zakmečati: *Zaškvìcô je pàs ka(d) son ga pogodî kãmikon.*; *usp. zakmìcät*

zašparenjät, -ôn (prema ved. *sparagnar*) – uštedjeti, zaštedjeti: *Tukô cogôdera i zašparenjät do drùgega lita!*

zaštanjät, -ôn (prema ve. *stagnar*) – 1. zalemiti pukotine; 2. učiniti nepropusnim

zaštrabacät,* **zaštrabalcät**,* -ôn (ve. *strabalzare*) – ispremetati riječi, izgovoriti kao u bunilu; *usp. zabarbacät*

zaštrambät,* -ôn (prema ve. *strambo*) – zastraniti: *Mì smo säd... zaštrambäli u politiku (AD)*

zaštupät, **zastupät**, -ôn (v. *stupät*) – začepiti stupom (npr. *madîrè broda*); *usp. stupät*

zaštupövät, **zastupövät**, -öjèn (v. *stupät*) – čepiti stupom: *Pöce je zaštupövät bûže... (Cel.)*

zašüşkot, -on – zašüşkati: *Cä je tò tãmo zašüşkolo!?*

zašušurät, -ôn (prema ve. *sussurar*) – zažamoriti: *Cä je tò tãmo zašušurälo?*

zatapjät, -ôn (prema tal. *tappo* – čep) – zašutjeti, zanijemjeti: *Parûn Tonîn je ujedônput zatapjô, inkantô se (IN);*
usp. zavēznit

zatapunät, -ôn (prema tal. *tappone*) – zatvoriti bačvu čepom (*tapûnôn*); *vulg. obljubiti: Zatapunô bi mu jò barênko*
jednù o(d) trî cerê! (IN)

zatarkä(t) se, -cîn se – zatrčati se: *Kakò se zatarkäla - ödma je i pâla! (v. 1.1.6.4.)*

zartartajät, -ôn (prema ved. *tartaiar*) – zamucati: *Ïsto ðigod zartartajô ði i ði.*

zateć (se), -tèknen (se) – zateći (se): *Zatèkla ga je...; Zateka son se u njèga u konòbu...*

zategnit, -tègnen – zategnuti; (v. 1.1.5.4.)

zatetürot,* -tetüron – zateturati: *Zatetüro je kakò da će se privölit; usp. zatrütot*

zatezät, tëžen – zatezati: *Ne zatež škòtu, lãška mãlo!*

zatôncot, -on (v. *tôncot*) – zaplesati: *Höcemo zatôncot ovèga?*

zatrepećot, -en – zatresti: *Ca jè zatrepjô arbûn po pajôlima ka(d) son ga izvãdi!*

zatrepot, -en – zatreptati: *zatrepot ocìma.*

zatrêst, -trêsèn – zatresti: *Kad je opôlila mîna, tãmo ði grôdidu, zatrešla se cìlo kùca.*

zatrîskät (se), -trîskon – 1. tresnuti čime: *...ðiga se je i zatrîskô vrôtima!;* (v. 1.1.6.4.); 2. fig. jako se zaljubiti, zatre-
skati se: *Zatrîskô (zatrîskotô) se u njû do ušÿju.*

zatrîsketät, -ôn – isto što i *zatrîskät*, ali s manjom snagom; *usp. trîsketät*

zatrübît, -trübin – zatrubiti: *Vapôr je zatrübî, ma nè alavÿja, nègo onãko, vèće kakò da ìmo koštîpacjûn (IN)*

zatrumbetät, -ôn (prema ve. *trombetar*) – zatrubiti

zatrütot, -on – zateturati: *Kakò je izôša is tovrîne, zatrüto je i çapô se zîda;* (v. 1.1.6.4.); *usp. zaburnjät*

zatüć, -tücèn – zabiti: *Zatüć ovöde dvî brökve!*

zatuküvot, -tuküjen – zabijati, zaticati: *A èvo, zatuküjen stüpu!*

zativörät, -tvöron – zatvarati: *Ženã mi üvik zativöro ponîstru kal grêmö spät.*

zativören(i), -a(o), -o, *prid.* – zatvoren: *Zöc je zativören ovî... zativöreni portûn?; Zöc su zativörena ovã... zativöreno*
vröta; Zöc je zativöreno ovö pîsmo?

zatvorit, -tvörin – zatvoriti: *Zativör ponîstru, grë non kîša u kãmaru!*

zaülit, -ülin – zaliti uljem: *...primîstit pedöce u vècu terînu i mãlo zaülit, da se ne zalîpidu (Kru.); usp. ûje*

zaüvik, *pril.* – zauvijek: *Tö je tãko i tãko će zaüvik i ostät.*

zavüza, **v. zavüza**

zavãdit (se); -vãdin (se) – 1. posvađati koga s kim: *Bomè, onã hi je zavãdila!;* 2. posvađati se međusobno: *... mîslili*
su nos zavãdit, ma nÿ in uspiö (Cel.)

zãvala, -e – 1. udolina; 2. položaj iza uvale

zavancät, -ôn (prema tal. *avanzare*) – preostati, preteći: *...zavancälo je lëšo bakalörã (Cel.)*

zavàrcé, -vãrgnen – 1. opasati jato riba mrežom: *Ðìde je vèć jîdan jer se toliko nõci nî zavãrgö (FN);* (v. 1.4.9.1.);
2. fig. skupiti plijen: *Tukãlo bi zavàrcé... (IN); usp. zapãsot*

zavãrcot, -vãrcen, **zavarživot**, -varžijen – opasivati jato riba: ...*toliko nõci se nì zavarživolo* (FN); *usp. zapasìvot*

zavartit (se), -vartín (se) – zavrtjeti (se): *Zavartí son jò manìcu i vã(s) se ispotí* (FN); *Zavartìlo mi se ù glovu...*;
(v. 1.1.6.4.)

zaveslãt, -õn, **zavèst¹**, -vezèn – zaveslati: *Zaveslãli su tùta fõrca; Ala, zavèz na mulèt!* (FN); *usp. vozìt*

zavèst², -vedèn – 1. osvojiti koga, zavesti: *Onã je njèga zavèla, a nè õn njû!*; 2. uvesti: *Zãve je rëd u kùcu.*

zavèzãt (se), -vèžen (se) – zavezati (se): *Zavèz cìmu za anël!*; *Zavèš se kal grèš na kùpe!*

zavezìvãt, -ìjèn, **zavezìvot** (se), -ìjen – zavezivati: *Põce je zavezìvot cìmu...*;

zavèznit, -vèznen – 1. pasti nogom u škipac; 2. fig. naglo prestati govoriti: *Ca sì zaveznì (ŽK)*; *usp. zatapjãt*

zavèžen(i), -a(o), -o, *prid.* – zavezan: *Jè dobrò zavèžen... otí zavèženi pakèt?*

zavidãt, -õn (prema ve. *vida*) – uviti vijak: *Donès jedõn vèci kacavìd da mògu zavidãt ovù vïdu kakò Bõg zapovìdo!*
supr. odvidãt

zavidõn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *vida*) – pričvršćen vijkom (*vìdon*): *Dobrò je zavidõna ovã... zavidõno vïda,*
tèško cú je odvidãt!

zavidõvãt, -õjèn (prema ve. *vida*) – uvijati vijak: *Vèc ùru vrìmena zavidõjèn i nìsõn dõša krãju!*

zavijèn, zavijèni, -a(o), -o, *prid.* – zavijen: *Cìli mu je zavijèn onì... zavijèni cjõnãk; Zavijèna mu je onã... zavijèno*
rùkã; Zavijèno mu je kolìno.

zavikãt, -vìcen – zavikati: *Zavikãla je da ju je cìlo kòla cùla!*; *Zavìc mãlo jãce, ne cùje te!*

zavìt (se), -vìjen (se) – zaviti (se): *Zavìli su mu rãnu fãšicon!*; *Zavìla se je oko tãkja.*

zavlõdãt, -vlõdon – zavladati: *Sãd je onã zavlodãla kùcon.*

zavõlit (se), -võlin (se) – zavoljeti (se): *Zavõli son vèce unùka nègo sîna; Zavõlili su se i sã(d) cèdu se oženìt.*

zavõlit, -võlin – zatrpati, zasuti zemljom rupu, jarak...

zavõli(t) se, -võlin se – udobno sjesti punom težinom nagnut na leđa, zavaliti se: *Zavõli se u poltrõnu...*

zavõnjãt, -õn – zamirisati: *Kakò je lipo zavõnjãlo!*; *usp. vonjãt*

zavõpìt, -võpi – orositi parom (*võpõn*): *Ne smì kolóc nõglo zavõpìt... (Kru.)*

zavõrnit, -võrnen – zavrnuti: *Svùkli su postolè, zavõrnìli nogãvice... (IN)*

zavornìvot, -vornìjen – zavrtati: *Zavornìvoli su rukõvè, pjùcoli ù ruke...;*

zãvrãga, pril. – ni za što, beskorisno: *Nìsõn ni õka stìsa, a svè zãvrãga! (IN)*; *usp. vrõg*

zavùc (se), -vùcèn (se) – zavuci (se): *Perfìn son joj zavùka rùku, dõle, ma nãprida nì dãla, ma kãkvi! (IN)*; *Ma ã se je*
zavùkla nãša mãška, nì je vèc ni cùt ni vìdit!

zavunjãt, -õn – zamirisati; *usp. võnj*

zavùza, zavùža, zaùza, -e – konopčić od kostrijeti kojim se, preko *tartajünã*, vezivao *mìh*; (v. 1.2.6.1.)

zazelenì(t) se, -nì se – zazelenjeti se (o biljci): *Svè se je zazelenìlo u mãnje od mìsec dõn.*

zazìvãt, -zìvon – zazivati: *...onì bi ustãli / Svètega Mikùlu molìtvon zazìvãli (FJ)*

zazvãt, -zovèn – dozvati, zazvati: *Zazvãla son je pol ponìstru, ma nì mi se jõvìla!*

zazvìžjot, -zvìžjen – zazviždati: *Ka(d) dõjdeš, ondã mi zazvìžji pol ponìstru!*

zazvonit, -ìn – pozvoniti, zazvoniti: *U skùlu smo jedvã cèkoli da zazvonì, ma nè za pòc u rãzred nègo za izòc.*

zazèlit (se), -ìn (se) – 1. poželjeti što: *Zazèlila son njoj pùno srìce u novèmu životù;* 2. uželjeti se čega: *Ka(d) son bì*
u võjsku bì son se zazèli domõce spìze vèce o(d) svèga drùgega!

zazùtìt, -žùti – dobiti žutu (žučkastu, zlatastu boju), zažutjeti; *usp. požùtìt: A šenìca, zvãla se onã golìca, krivãca òli*
modrùja, nìkako da zazùti (IN)

zbaljat, v. **žbaljat**

zbandãt, v. **izbandãt**

zbandõn, v. **izbandõn**

zbasãt, v. **izbasãt**

zberlèt, v. žberlèt

zbit (se), **zbijen** (se) – **zbiti** (se): *Zbì son je uza zìd...; Zbìli smo se svì u jednù kãmaru; usp. izbìt; stìsnit*

zbjég, -a – **zbijeg**: *Ka(d) su Taljõnci pôrtili, a Njëmci dôšli, pùno je nãših išlo u zbjég u El-Shàt.*

zboçät, v. žboçät

zbògon, uzv. – pozdrav pri odlasku: *Zbògon, i vròte non se dolìta!;*

- *Pòj zbògon, mòlin te!* – *izr.* u značenju da izneseni prijedlog ne dolazi u obzir

zbonacät, v. izbonacät

zbravarùša, v. bravarùša

zbrìšät, -ôn (ved. *sbrisar*) – 1. omaknuti se, skliznuti; 2. naglo proći (poput aviona u niskome letu)

zbrìšo, pril. (ved. *sbriso*) – 1. okrnuto, dotaknuto sa strane; 2. glatko, sklisko

zbrìšövät, -òjèn – naglo prolaziti...;

zdrãvo, pril./ zdravìje, komp. – zdravo/ zdravije: *Dìtè je zdrãvo da zdravìje ne mòre bìt!; usp. zdròv*

- *nã zdravo* – bez vidljive ozljede; *usp. nãcilo*

Zdrãvomarija, -e – molitva Zdravomarija; *usp. star. Ôvemarija*

zdròv, zdrãvi; -a(o), -o, prid. – zdrav: *Vìdi se da je zdròv... ovì zdrãvi mladić; Vìdi se da je zdrãva... ovà zdrãvo dìmjà;*

Lìpo i zdrãvo dītè; usp. zdrãvo; (v. 1.1.5.);

- *Zdrãvi bìli!* – tradicionalni otočni pozdrav među mještanima

zdròvje, -a – zdravlje;

- *ako Bòg dô zdròvje* – ako budemo živi i zdravi

- *na zdròvju mène* – Ne daj Bože da se to i meni dogodi!: *Ne bì tìla da mu se tò infeštò, na zdròvju mène!*

- *U zdròvje!* – Nazdravlje!

zdûr,* ždûr,* -ürà (prema lat. *siduros*) – ‘udaren’ čovjek: *Zdûr u bījãc* – ‘Martin u Zagreb-Martin iz Zagreba’; o-sobni nadimak *Ždûr*

zèb, zèba – mladi izbojci na stabljici (*npr.* lozi); (v. 1.5.3.8.)

zèbot, zèbo – izbacivati mlade izbojke na stabljici: *Nì jòš lozã pòcela zèbot.*

zèje, -a – zeleno povrće: *... a za vecèru bùde mãlo zèja i slõne rìbe; usp. divjò zèje; (v. 1.3.7.1.)*

zèlen, -i ž – 1. zelenilo u prirodi, 2. jestivo zelenje; *usp. verdûra*

zelèn, zelèni; zelenã, zelèno; zelenò, zelèno; prid. – 1. zelene boje: *Pròpja je zelèn ovì... zelèni bôr; Pròpja je zelenã ... ovã zelèno tròvã; Zelenò je ovò ... zelèno prùce; usp. vèrde; 2. nedozreo (osoba, plod, usjev...)*

zelenìka, -e – vrsta grmolike biljke, može se uzgajati kao živica, šimšir (*Buxus sempervirens*); (v. 1.5.3.3.)

zelenì(t) se, -nì se – zelenjeti se: *Nòjlìpje je ù poje kal se svè zelenì.*

zelèno, pril./ zelenìje, komp. – 1. zelene boje, zeleno/zelenije; (v. 1.2.10.); 2. ozelenjeno: *Po Uskãrsu svè bùde zelèno.*

zemjà, zemjè – obradivo tlo, zemlja: *Tòte nì zemjè, svè je kãmik; usp. zêmja; (v. 1.2.1.2.)*

zêmja, -e – 1. država: *Amèrika je vèliko zêmja; 2. svijet: Tò je kò Bòg kojì je stvorì nèbo i zêmju (MBS); usp. zemjà*

zènica, -a, zìnica, -e – zjenica oka: *Cìvoj tò kakò zènicu òka svòga!; (v. 1.1.4.1.)*

zênso, -ota (ve. *zenso*) – imenjак: *Onã cetìri zènsota: Tonìn, Ônte, Tònko i Àntun (IN)*

zèrme, -ota (ve. *zerman*) – rođak, samo u vokativu (u javljanju): *Dì si, zèrme!; uobič. zermôn*

zermôn, -a (ve. *zerman*) – rođak (ujakov ili stričev sin): *Ôn je mèni, bomè, zermôn; usp. ròđak; (v. 1.1.3.1.)*

zermôna, -e (ve. *zermana*) – rođakinja (ujakova ili stričeva kći); *usp. ròdica; (v. 1.1.3.1.)*

zèro, sr broj nepr. (ve. *zero*) – nula: *Ostrìga se na zèro* – Ošišao se do kože, na nulu

zèt, -a – kćerin muž: *Bì son jucèra sa zèton ù poje; (v. 1.1.3.1.)*

zèzalo, žèzalo, -a – 1. morski račić širokog repa, zezavac (*Scyllarus arctus*); (v. 1.4.15.); 2. osoba koja se zeza; nadimak *Zèzalo*

zèzot (se), zèzon (se) – zezati (se), zafrkavati (se): *Nemôj me zèzot!; Nemôjte se zèzot s otîn!; usp. zafrikövät*

zgãdit v. **izgãdit**

zgãrbít se, v. **izgãrbít se**

zgãrbjen, v. **izgãrbjen**

zgãrcen, v. **izgãrcen**

zgãrcít (se), v. **izgãrcít** (se)

zgãrcót, -en – zgrtati: *Njèmu je nòjvažnìje zgãrcót šòlde!; usp. gãrcót*

zgarñit, zgarñen – zgrnuti: *Pôj u merìnu i zgarñi mãlo gnjòja!*

zgingàt, v. **izgingàt**

zgòbovit se, v. **izgòbovit**

zgòrega (nî –), *pril.* – naodmet (nije –): *...dvì fète popecènega krùha nèce bìt zgòrega (Kru.);*

zgòsìt, v. **izgòsìt**

zgotòvit, v. **izgotòvit**

zgotòvjen(i), -a(o), -o, *prid.* – dovršen: *Jê vèç zgotòvjena otà vecèra?; usp. (do)finivên*

zìbàt (se), zìbjen (se) ... – zìbati (se): *Tukò mi ga zìbàt prì nègo zàspe; Dobrò se zìbje bracèra is ovò jùga!*

- *zìbàt zìkvu* – zìbati kolijevku

zìhàt, zìhon – zìjevati: *Mòlemu se spì, pòce je zìhàt; usp. zjät; (v. 1.1.6.4.)*

zìhãvica, -e – zìjevanje: *Çapãla me je zìhãvica, hòmo u postèju!*

zìkva, -e – kolijevka, zipka: *zìkvu zìbje; (v. 1.2.4.1.)*

zìmà, -ê – 1. hladnoća, zima; (v. 1.4.8.1.); *usp. fredûra; 2. godišnje doba; (v. 1.2.8.5.)*

zìmuròd, v. **zumròd**

zìng, -a (tal. *zinco*, njem. *Zink*) – metal srebrnaste boje, cink; služi uglavnom za pocinčavanje

zìnski, -a(o), -o, *prid.* – zimski: *zìnski štajûn; Zìnska je ovã... zìnsko vècer; Ovò je sàd zìnsko vrìme.*

zjät, zjôn – 1. zìnuti, zablenuiti se; 2. zjapiti: *...vìndò mu je ostãlo zjät u konòbu (IN)*

zjòg,* v. **zòg**,*

zjogadûr,* **zogadûr**,* -ürã (ve. *zogador*) – igrač; *usp. zòg, zjogãtul*

zjogarèla, **zogarèla**, -e (prema ve. *zogo*) – dječja igra u kojoj se preskaču kvadratići nacrtani na tlu; *usp. zòg*

zjogãtul,* **zogãtul**,* -a *m* (ve. *zogatolo*) – igračka; *nov. ìgraška*

zjogulîn, **zogulîn**, -a (ve. *zogolin*) – vrtuljak pred udicom koji sprečava uvijanje *krène*; (v. 1.4.9.1.)

zlãmen, -a – križanje, znak križa

zlãmenot se, **izlãmenot se**, -ôn se – 1. prekrižiti se: *Kad je pòcelo garmìt, mãti se zlãmenola; 2. ostaviti se koga:*

Zlãmenuj se, còvice, ol mène i pòj òkli si i dõša!

zlamenìvot se, **izlamenìvot se**, **zlamenìjen se** – činiti znak križa, križati se: *Skalò je klobûk i pòce se zlamenìvot (IN);*

(v. 1.1.6.4.)

zlò, -ã – zlo;

- *dã(t) se na zlò* – íci po zlu (o ozljedi): *Ugãzi son na rùžinovu bròkvu i dãlo mi se na zlò!*

- *nì svãko zlò za zlò* – nekada i u lošim prilikama može iskrsnuti nešto dobro, pokazati dobru stranu

- *Nì zlã!* – kaže se kada neka nezgoda prođe bez posljedica (*npr.* udarac, pad)

- *Nemôjte vazèt za zlò!* – Ne zamjerite!

zloçã, -ê – zločestoća: *Kolìko zloçê u otê ženê!*

zlòtni, zlòtno, zlòtno – zlatni, ò' *zlota*: *zlòtni zûb; zlòtno kurãja; zlòtno dõba*

zlòto, -a – 1. plemenita kovina, zlato: *Ne bì vèç lavurò za njèga lipo da me u zlòtu plòti; 2. zlatnina: Parì da su u dõba rãta minjãli zlòto za hrõnù; 3. dragost: A dì si mi sãd, sîne, zlòto mojè!?*

zlovòjan, **zlovòjan**, **zlovòjni**; -a(o), -o, *prid.* – loše volje, zlovoljan: *...tolìko tèga za bìt zlovòjan!; (v. 1.1.6.2.)*

zmajã, -ê – zmija; *usp. gùjã; (v. 1.5.1.3.)*

- **imät zmajù u žèp** – biti škrt, nevoljko trošiti

znät, znôn – znati: *Vĩ cete znät bòje...*

- **da je bilo znät** – da sam znao / da smo znali

zõ, prij. – za (uz nenaglašene osobne zamjenice): *zõ me* – za mene; *zõ te, zõ se*; ali: *za nôs...*; *usp. zõ nj*

zõ nj, prij. – za njega: *Parvĩ frùt je ùvik zõ nj! (IN)*; *usp. nô nj, zõ*

zobät, zõbjen – zobati (zrna, bobice, grožđe...) : *...a òn u lòzje zõbje pujĩšku (IN)*

zõc, zõc, pril. – zašto: “*Zõc - za rogõc*”, *rèka bi ñiki tãmo kad ne bì znõ uzrõka (IN)*; *Zõc si mu tò iša rēc?*; *usp. nõc, põc*

zocgõd, pril. – za bilo što: *Mõga son hi baratät (kartulĩne sa põlpisima igrãci(h) Hajdũka) zocgõd... (Cel.)*

zõcĩn, zõcĩna – začin: *Uza svè zõcĩne kojè imãju i duperãju ... (Cima)*; *usp. koncĩr*

zõdĩva, zadĩva -e – 1. mjesto na morskom dnu gdje može zapeti mreža; 2. fig. prepreka na putu do cilja: *Jedĩna mu je zadĩva... (IN)*

zõdnje pomazãnje, v. pomazãnje

zõdnji, -a(o), -o, *prid.* – zadnji, posljednji: *Kuntènãt je ca jè njegõva bĩla zõdnja (IN)*;

- **po(k) na zõdnju** – na kraju krajeva, ako ćemo pravo, nije to baš tako

zõg, -a, **zjõg**, -a (ve. *zogo*) – 1. igra: *dvõ zõga na balõte* – dvije partije boćanja; 2. igralište: *zõg za balõte* - teren za boćanje; *usp. zjogadũr, zjogãtul, zjogatèla*; 3. niz, komplet: *zõg mrĩž* – niz od nekoliko mreža povezanih zajedno: *Butãli smo dvõ zõga mrĩž*; 4. kožnata loptica za igru *zogafãlo*.

zogafãlo,* -a (prema ve. *zogo + falo*) – igra bacanjem kožnate lopte (*zõga*) između dviju ekipa, igrala se po obližnjim selima; odgovara uzvicima *zõga!* – igranj! i *fãlo!* – prijestup!; *usp. zõg, kãca*

zõglõv, zõglãva – predio iza brda; *usp. glavĩca*; (v. 1.2.1.1.)

zogulĩn, v. zjogulĩn

zõjmĩt,* zõjmen – posuditi, zajmiti: *Zõjmĩ mi sumporãcu! (IN)*; *usp. zãjot*

zõkõn, zõkõna – zakon: *Vajõ imät ñãpamet stõre užõnce i zõkõne (Cel.)*

zõl, zãli; zlà, zãlo, *prid.* – zao: *Prõpja je zõl ovĩ... zãli covĩk; Prõpja je zlà ovã zãlo ženã; zãlo stvorènje; usp. zãli*;

- **zãlo gũjã, žãlo gũjã** – zmija otrovnica

zõlistak, zõlĩska – sporedni list uz veći, zalistak; *usp. zõpèrak*; (v. 1.5.3.8.)

zõpãs, zõpãsa – opasivanje mrežom pri ribolovu: *Lĩti su hodĩli na zõpãse...; (v. 1.4.9.1.)*

zõpèrak, zõpèrka – sporedni izbojak na nekoj biljci (*npr.* lozi) koji se otkida, zaperak; *usp. zõlistak*; (v. 1.5.3.8.)

zõpõd, zõpõda *m* – zapad; *supr. istõk*;

- **sũnce zõpõd** – zalazak sunca

zorã, -ê – svitanje dana, zora: *Apèna ù zoru, kal su se mãlo rastrĩznĩli... (IN)*; *usp. svĩtonje*; (v. 1.2.8.1.)

Zorãcãni, Zorõjka, zorõško – iz mjesta Zaráće na Hvaru: *Onã ñĩ Fõrka, onã je Zorõjka (i(z) Zorãca); Zorõško cõrno je pũno jõko vĩnõ.*

zorĩž, -a – prepona na tijelu: *Tõ su bĩle dalèke calcète svè do u zorĩž (Man.)*

zõrna, v. žõrna

zõtèga, -e – drugi kraj mreže *trãte* koji se poteže s kraja; *usp. parvõ*; (v. 1.4.9.1.)

zõvĩt,* -a – svečano obećanje, dar, zavjet: *Govõri da će põc ucinĩt zõvĩt bosã, ãko njoj sĩn ozdrãvi; (v. 1.6.1.4.)*

zõvĩtan,* zõvĩtni, zõvĩtna(o), zõvĩtno – zavjetni; *zõvĩtni dõri* – zavjetni darovi

zõvĩtovot se, -vĩtujen se – zavjetovati se

zrĩl, zrĩli; zrĩlà, zrĩlo; zrĩlo – zreo: *Sãd je zrĩl ovĩ... zrĩli pomidõr; Sãd je zrĩlà ovã... zrĩlo võjka; Nĩ jõš zrĩlo ovõ grõžje.*

zrĩlo, pril./zrĩlĩje, komp. – zrelo/zrelije: *Jè, zrĩlo je, ma mõglo bi bìt jõš zrĩlĩje.*

zrĩt, zrĩje – zreti, sazrijevati: *Põcelo je grõžje zrĩt, mõglo bi se pocèt tãrgot za mìsec dõn.*

zũb, -a – 1. zub u ustima; (v. 1.1.4.1.); 2. nešto što ima izgled zuba (*zũb o(d) šegãca*, oštra uzvišica, kameni branici uz cestu...);

- *čapät kòga na zûb* – okomiti se na koga
  - *zûbima cinît vòdu* – jako žudjeti za čim
  - *zûbi o(d) konòlâ* – kameni istaci pod žlijebom
  - *zûbi o(d) ponîstre* – kameni istaci pod prozorom na koje se stavljala daska za sušenje voća
- zùbar**, -a – nov. zubar: *Nòjgòre mi je pôc u zùbara!*; (v. 1.1.3.4.)
- zubâtac**, -bâca – posebno cijenjena vrsta oborite ribe, zubatac (*Dentex dentex*); (v. 1.4.12.1.)
- zubâtka**, -e – nazubljen mlat za obradu kamenih uglova (*špîgula*); (v. 1.2.5.)
- zumròd**, **zumuròd**, **zimuròd**, **žumròd**, -âda *m* (ved. *rusmarin*) – eterična biljka, ružmarin (*Rosmarinus officinalis*):
...stâvit grancìcu kadìje oli zumrâda (Kru.); Mòrete stâvit limûnâ, zumuròda, jâvora, ili ništò po vâšemu gùštu (Gst.); ...žânjot levòndu i zimuròd (Kru.); Žumròd se žânje, sùši, tûcè i kùho u kvatašêncu; usp. ružmarîn;
 (v. 1.5.3.3.)
- zvât** (se), **zovèn** (se) – 1. dozivati: *Ma dî si, zovèn te vèc pôl ûre!*; 2. pozvati: *Zvâla son je ma nî dôšla!*; 3. nazivati se: *Ôn se zovè Ivàn;* 4. najavljevati: *Zovè kîšu!*
- zvîr**, **zvîri** – 1. zvijer; (v. 1.5.1.2.); 2. pramčana skulptura (pulena) na hvarskoj galiji u obliku zmaja
- zvîzdâ**, -ê – zvijezda; *usp. stèla;*
- *zvîzdâ matutîna* – zvijezda Danica
  - *zvîzdâ òl mora* – morska zvijezda, najčešće tamne boje s pet krakova (*Marthasterias*)
  - *zvîzdâ o(d) tramuntòne* – zvijezda sjevernjača
  - *zvîzdâ repâtica* – 1. nebeski komet; 2. biblijska zvijezda repatica koja je vodila tri kralja u Betlehem
- zvizdôn**, -dâna – sunčana pripeka: *Lîtnje dòba, zvizdôn gorî... (TM)*; (v. 1.4.8.1.)
- zvîžjot**, -en – zviždati; *...da su joj mèci zvîžjoli uza sòme ûši (IN)*
- zvôn(i)**, **zvôna**, **zvôno**, *prid.* – poznat pod nadimkom, zvan: *Jûre, zvôni Jûre Skâče, prî ni bì tâko zvôn; Marîja, zvôno Marîja Manjòna, prî nî bila tâko zvôna; Onò misto je zvôno Mòciguzîca.*
- zvôn**, **zvôna m** – 1. zvono; 2. zvonjenje; (v. 1.6.1.3.)
- *vèli zvôn* – veliko zvono hvarske katedrale, ‘bas’
  - *mîsa zvôn* – zvono hvarske katedrale, ‘drugi tenor’
  - *brekûc* – najmanje zvono hvarske katedrale, ‘prvi tenor’
  - *martvâški zvôn* – zvono hvarske katedrale, ‘bariton’
- zvonâc**, **zvônca** – zvono ovješeno o vrat stoke: *...odâhli smo ka(d) smo cùli zvonâc jarûhâ (IN)*
- zvončić**, -a – 1. zvonce koje se koristi tijekom vjerskog obreda; (v. 1.6.1.2.); 2. zvončić ovješeno o vrat stoke
- zvonît**, -în – zvoniti: *A zvòna dîn dòn dîn... bes tèbe zvonîdù (Po)*
- zvòno**, -a *sr* – zvono: *potèzât zvòno - zvoniti*
- zvonjâvina**, -e – zvonjava: *... cejadîn sòmo ca ne oglûhne o(d) pûste zvonjâvine (IN)*
- zvônje**, -a – zanimanje, zvanje: *Covîk ìmo zvônje kùhora, a ne bì mu dô jòje isfrîgot...*

Ž

žāba, -e – morska kornjača, želva (*Thalassochelys caretta*); (v. 1.4.15.); *usp.* škrākavica

žalcè, -à – malo žalo: *Tāmo je līpo žalcè... (MJ)*; *usp.* žölö; (v. 1.2.1.1.)

žāli, v. **zāli**

žālit (se), -in (se) – 1. sažalijevati, žaliti: *Svì ga žālimo*; 2. jadati se, žaliti se: *Êee, ma iša se žālit līpo u Komitêt! (IN)*;
2. štedjeti: *(ne) žālit trūdà, (ne) žālit pìneze...*;

žālost, -i – 1. tuga, žalost; 2. žaljenje, korota: *Jòš su u žālosti*; 3. jad, bijeda: *žālost i nevòja*; *usp.* žòl;

- *žālost Bòžja* – sirotinja: *Svè ti je tò žālost Bòžja!*

- *srīdnja žālost* – nije baš najbolje: *Kakò ste, tetà Mandīna? – A, tāko-tāko, srīdnja žālost.*

- *tūgà i žālost* – tuga i razočarenje: *Nì ni za jìst, kāmoli za posòlit oli prodāt - tò ti je tūgà i žālost! (FN)*

žālostan, -ni, -na(o), -no – 1. žalostan, tužan: *Pròpja je žālostan ovì... žālosni covìk; Pròpja je žālosna ovà ... žālosno ženà; žālosno dītè*; (v. 1.1.6.2.); 2. bijedan

žālošnjok, -a – 1. muška osoba koja izaziva sažaljenje: *Olkād mu je ženà umòrla, žīvè sòm kakò žāloš njok*; 2. nesretnik, bijednik: *... cinì onà onèmu svojèmu žālošnjoku: Pèpo mòj... (Cel.)*

žālovonje, -a – izražavanje sućuti: *Bì son mālöpri u njìh na žālovonje.*

žālovot se, žalujen se – izraziti sućut, žalovati se: *Jò von se žālujen...*

žandarmerija,* v. **jandarmerija**,*

žānjot, žānjen – žeti: *žānjot levòndu* – srpom sjeći stručkove lavandina cvijeta u cvatu; (jedan od tipičnih radova ubiranja plodova na otoku Hvaru, pored *jemātve* i branja maslina)

žāra,* -e (ve. *zara*) – zemljana posuda za vodu ili ulje, amfora; *nov.* ānfora

žardīn, v. **dardīn**

žavùza, v. **zavùza**

žbaljat, **zbaljat**, -òn (tal. *sbagliare*) – pogriješiti: *... sa pāšton ne mòrete nìkad žbaljāt; uobič. falīt*

žbarāt, -òn (ve. *sbarar* – pucati) – opaliti, eksplodirati, *fig.* ejakulirati: *usp.* opōlīt; *supr.* žgarāt

žbatīt, **ižbatīt**, -īn (ve. *sbater*) – istući, umutiti: *Žbatīla mi je māti jòje sa cùkaron i prošèkon; ...ižbatī son ūja i kvasīne, mālo sòli i maravīnca (MJ)*; (v. 1.3.4.1.)

žbatoćīn, -a (prema ve. *sbater*) – žumance umućeno sa šećerom i prošekom: *Ucinīla son ćerì jedòn žbatoćīn da se bòje rekuperò*; (v. 1.3.9.2.)

žbīr, -a (ve. *sbiro*) – uhoda, doušnik

žbjāka,* -e (ve. *sbiaca*) – bjelilo za obuću od platna u gornjem dijelu; *usp.* pātina

žbjègo,* v. **dežbjègo**,*

žbocadūr,* -ūrā – klesar koji priprema kamen za daljnju obradu (*Kru.*); *usp.* diladūr, škarpelīn; (v. 1.1.3.4.)

žbočāt,* **zbočāt**,* -òn (ved. *sbociar*) – pogoditi protivničku *balòtu* tako da izleti iz skupine boća

žbravûra,* v. **bravûra**

žbrūfa, -e (ve. *sbrufa*) – prskanje, štrcaj, naglo izbijanje: *...kakò žbrūfa pòsli stège (Cel.)*

žbrufāt, -òn (ve. *sbrufar*) – naglo izbiti (*npr.* prištići, bijes, *fībra*,...): *Svè mi je ovò žbrufālo ù dvo dōna!*

ždrīlò, ždrīlā – 1. ždrijelo; (v. 1.1.4.1.); 2. morski tjesnac; (v. 1.2.1.1.)

ždrīlca, *sr mn nepr.* – 1. manji morski tjesnac; (v. 1.2.1.1.); 2. *Ždrīlca* – toponim; (v. 1.2.1.3.)

ždròl, ždrāla – velika ptica prolaznica, ždral;

ždūr,* v. **zdūr**,*

žè,* (ve. *xe*, tal. *è*) – ‘je’ (ven. *dijal.*) u govoru starijih osoba talijanske naobrazbe;

- **Dôve žè?** (ve. *dove xe*) – Gdje je?; *uobič. Dì je?*

- **Ke ôra žè?** (ve. *che ora xe?*) – Koliko je sati?; *uobič. Koliko je ûri(h)?*

- **Ki žè kvèsto?** (ve. *chi xe questo?*) – Tko je taj?; *uobič. Kojî je tò?*

- **Kôža žè?** (ve. *cosa xe*) – Što se dogodilo? Što ima novoga?; *uobič. Ca jè?*

žèc, žèžèn – jako grijati, peći (o suncu, vatri...): *Sûnce žèžè, a nîndera hlôda!*

žèdan, žèdnî; žèdnà, žèdnò – ožednio, žedan: *Pròpja je bì žèdan ovî... žèdnî tovôr; Pròpja je bìla žèdnà ovà... žèdnò ugòta; Kojè žèdnò stvorênje!*; (v. 1.1.6.2.)

žèga, -e – vrućina, pripeka; (v. 1.4.8.1.)

žèja, -e – žed: *Osûšila su mi se jûsta ol žèje.*

žèja, -ê – želja, čežnja: *Olkà(d) son ostâri, nôjvèca mi je žèja bìla vròti(t) se i umrît ovòde.*

žèjan, žèjni; -a(o), -o, *prid.* – željan čega: *Žèjan son žènske kakò... žèjni mladîc; Žèjna son muškèga kakò... žèjno ženà; Cèga je jòš žèjno ovò dîtè kojè plâce?;* (v. 1.1.6.2.)

žèjûda, -e – žir na divljem hrastu, česmini; (v. 1.5.3.8.)

žèlit, želîn – željeti: *Želîn ti svàko dobrò!*

žèmpal, **ižèmpal**, -pla (ve. *esemplar*) – 1. primjer, uzor; 2. čudan primjer; *usp. miròkul;*

- **žèmpal Bòžji** – čudo: *Ma jê tò žèmpal Bòžji, svè joj se prozîro! (IN)*

ženà, -ê – 1. osoba ženskog spola, žena; *usp. žènska*, 2. supruga; (v. 1.1.3.1.);

- **vròg o(d) ženê** – vražja žena

žènba, -e – ženidba: *Tò je bìla ûra o(d) žènbe i pîra (IN)*

ženit (se), ženîn (se) – ženiti (se): *Drùgi mìsec ženîmò sîna; Žènidù se ovû subòtu.*

žènska, -e – odrasla ženska osoba, ženska: *Jesì vîdi, kojà žènska!; usp. ženà* (v. 1.1.3.2.)

žènskadija, -e – razg. skup žena: *Nòša son se sòm mèju onò žènskadije, dobrò son ostò žîv!*

žènski, -a(o), -o, *prid.* – ženski: *Jò ne pèren pjâte, tò je žènski posòl; žènsko rûkà; žènsko stvorênje*

žènskica, -e – 1. mala žena, žensko dijete; 2. *iron.* muškarac koji ima neka ženska obilježja (*npr. tanak glas*); (v. 1.1.3.2.)

žènsku, *pril.* – u *izr. po žènsku* – na ženski način; *usp. plivot/jàhot po žènsku*

žènstvo, -a – ženstvenost, ženskost: *...onè šèsne dîmjè / pùne žènstva i pošténja (Po)*

žèp, žèpà (tur. *cep*, izg. - džep) – džep na odjeći: *Nî njèga za žàlit, pùni su mu žèpì pìnezih!*

žèràt, žèren – jesti ko životinja, žderati: *Covîk (j)î, a bèštija žère.*

- **žèràt ocîma** – gutati očima: *Pogjêj nâmo onèga ca me žère ocîma (IN)*

žèràva, -e – žerava: *Za dobrò ispèc tukò imàt dòbru žèràvu; usp. supròška*

žèstòk, žèstòki; žèstokà, žèstòko; žèstokò, žèstòko; *prid.*- 1. strastvene naravi, žestok: *Pròpja je žèstòk ovî... žèstòki oržolandûr; Pròpja je žèstokà ovà... žèstòko petegulòna; Kakò je žèstokò ovò... žèstòko stvorênje;* (v. 1.1.6.1.); 2. ljutoga okusa: *Ca tî je žèstokà ovà kvasîna!; Kojà žèstòko rakîja, pròpja žèžè gârlo!*

žèstokò, *pril./ žèšće*, *komp.* – žestoko/ žešće: *Bîli su se žèstokò çapàli, a bìli bi i žèšće da nî bìlo za hodî(t) çà.*

žèšcinà, -e – 1. silovitost, žestina: *Pòce je vîkàt sa tâkon žèšcinôn da son se pristràšila;* 2. žestok okus: *Žuntàt mánji carvèni peverûn... mòre i be(z) sîmena àko ne tarpîtè žèšcinù (Kru.); usp. fûrja*

žèšçi(t) se, žèšcin se – žestiti se, govoriti sve žešćim tonom: *...vèc se i poščîr pòce žèšçit (IN)*

žèžîn, -a *m*, **žèžîna*** -e *ž* (prema lat. *jejunos*) – post pred blagdan: *Ucinîla onà parvû žèžînu, na Porojênje Isùsovo... (MBS);*

- **na žèžîn** – dan uoči blagdana: *Na sòmi žèžîn Božîca... (IN)*

žgaràt, -ôn (ve. *sgarar*) – prevariti, iznevjeriti očekivanja, zakazati (*npr. puška*): *Bàš kad mi je dòša na tîr, pùška je žgaràla!; supr. žbaràt*

žgòrnica, **uzgòrnica,*** -e – žgaravica; (v. 1.1.5.2)

žgùbja, -e (ve. *sgubia*) – okruglo dljeto (za pravljenje rupa); (v. 1.2.5.)

žgvacèt,* -a (ved. *sguazet*) – jelo od mesa, vrsta gulaša, ragu; *usp.* tingulèt

žigerica, -e (tur. *ciğer*, izg. *dži(g)er*) – jetrica, đigerica: *Nôjdrâža mi je žigerica od jônca*; *usp.* jôtra; (v. 1.3.6.1.)

žigica, -e – šibica, žigica; *usp.* friminônt, šuferîn; (v. 1.2.11.)

žigônt,* -a (tal. *gigante*) – veliki čovjek, div: *...a kùće u škurèci parîdù žigônti (Cel.)*; (v. 1.1.4.2.)

žij,* žija (tal. *giglio*) – vrsta cvijeta, ljiljan (*Lilium candidum*); simbol Sv. Antuna; (v. 1.5.3.6.)

žila, žile – 1. žila u organizmu s krvotokom: *žile o(d) gârla*; (v. 1.1.4.1.); 2. korijenske žile: *Bôr ìmo pùno vèlike žile*; (v. 1.5.3.8.); 3. podzemni sloj kamena, vode...

žilov(i), -a(o), -o, *prid.* – 1. žilav: *Ca je žilov... ovî žilovi bokûn mēsa*; *Ca je žilova... ovà žilovo hubòtnica*; *Kojè žilovo mēso!*; 2. izdržljiv: *Stôri Vapôr je bî pùno žilovi covîk (ŽK)*

žito, -a – vrsta pšenice, ječam; *usp.* šenîca; (v. 1.3.7.2.)

živ, živi; živà, živo; živo, živo; *prid.* – 1. koji je na životu, živ: *Jòš je živ ... živi covîk*; *Jòš je živà ... živo ženà*; *Jòš je živo ... živo stvorênje*; 2. živahan: *Kojè živo dîtè!*;

- **živo ìstina** – živa istina

- **živo stînà** – živa stijena

- **živo jôpno** – negašeno vapno

- **Ižili su me živega!** – Ismijali su me, zadirkivali... (*npr.* društvo); Cijelog su me izjeli (*npr.* komarci)

živàc, živca – živac, nerv: *Onà je slâba na živce*; (v. 1.1.4.1.)

živît, živèn – živjeti: *Têško se ondà živîlo - glôd i nevôja po cîlemu otòku!*; *Jò živèn sa mojôn famèjon, a mâtî mi živè sômà.*

živjênje, -a – 1. način života: *Kojè mižêrjasto živjênje! (Cel.)*; 2. imovina: *Mojè pòje je mojè živjênje!*

živo, -a *sr* – tegleća životinja (osim magarca); *usp.* beštijôm; (v. 1.5.1.1.)

živòt, -otà – 1. življenje, život: *Ca cè mi ovâki živòt, bòje da me nî!*; 2. tijelo: *Dotûr me çapô za pùlas, popìpo mâlò po životù... (Cel.)*; *usp.* tîlo; 3. stas: *Poglê(j) kojî živòt u ovè ferjâlke!*; 4. organizam: *Pròpja mi živòt pîto dvî žlice juhê (IN)*; 5. živost: *Zîmi nî životà u Fôr (FFr)*;

- **Živòt mi pîto...** – Osjećam potrebu za ...: *Živòt- mi ne pîto fumàt na prôzni štùmak (IN)*

- **lîpi živòt** – 1. lijep, ugodan način življenja; 2. lijep stas: *Ìmo onà lîpi živòt!*

- **cinît živòt** – provoditi se, bezbrižno se ponašati

- **slomît živòt** – prenapregnuti se

- **slùšot živòt** – slušati životopis svetaca koji se pjeva prije crkvenog obreda

- **ucinît živòt** – narasti, razviti se tjelesno; *usp.* narêst, rastrêst se

- **póc u život** – poći u noćni provod: *Dì cēs u ovù ûru, òl' grêš u život?*

- **dât životù na vòju** – opustiti se plandujući (dobro piti i jesti, malo raditi)

žlica, -e – žlica: *Kolîko si žlici(h) stâvila na stôl?*; *usp.* kuçarîn; (v. 1.3.2.3.)

žlînga,* -e (trs. *slinga*) – remenčić kojim se pričvršćuju neke vrste obuće za nogu; *usp.* špigèta

žlîpa,* -e – pljuska; *uobič.* škòpula; *usp.* trîska

žlîznica, -e – žlijezda, *npr.* na vratu ili preponama: *Otèka mi je zûb, pok mi je dôšla žlîznica (ŽK)* (v. 1.1.4.1.)

žlongàt se,* -ôn se (ve. *slongar*) – 1. produžiti se; *fig.* raskuhati rižu: *Stój atênto, žlongàcedu ti se rîži*; 2. izrasti i pogrbiti se: *Kakò se žlongò ovî covîk.*

žmarîlja, v. kôrta žmarîlja

žmarît, **ižmarît** (ve. *smarir*) – izbljedjeti na suncu (*npr.* boje na tkaninama);

- **Žmarîli su kolûri** – Izbljedjele su boje

žmarivèn, **ižmarivèn(i)**, -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *smarir*) – izbljedenih boja: *Òprona i šumprešôna, ma i žmarivèno košùja... (IN)*

žmìgot, -on – žmigati; *izr.* žmìgot ocîma; *usp.* trèpot; (v. 1.1.6.4.)

žmôrfija,* -e (ve. *smorfia*) – grimasa, prenemaganje: *Ne cîn žmôrfije!*

žmûl, -ûlâ *m* (prema lat. *modiolus*) – čaša: *popît žmûl vînä; Sväk je sèbi napûni žmûl, kakò i jê užônca;* (v. 1.3.2.3.)

žogadûr, **žjogadûr**, v. **zjogadûr**

žôl, -a – *pril.* u izr. *žôl mi je* – žao mi je: *Ma žôl mi je / ca u životù nîsôn vèce provâla / ca son glôs svôj cuvâla (Cel žôlò, -â –* morsko žalo: *Zbandôna na žôlò... bracéra stojî (Po);* (v. 1.2.1.1.)

žôrna, -e, **zôrna**, -e – žrvanj kojim su se mljele žitarice (*frementûn, šenîca...*) : *Zôrna su već bila čapâla pâucinu... (IN);* (v. 1.2.3.2.)

žornôl, -ôlâ (ve. *zornal*) – dnevne novine: *... dospîćemo u žornôlè (IN); usp. žurnôl*

Žudîj, Žudîja/ **Žudîjka**, -e/ **žudîjski**, -ega (tal. *Giudeo*) – Židov/Židovka/židovski: *Tò ni Žudîji ne bì ucinîli Isûkar-stu pol krîžên (IN);* (v. 1.6.1.4.)

žufrôn,* žufrâna (jul. *zafran*) – začinska biljka šafran (*Crocus dalmaticus*); *žût kakò žufrôn;* (v. 1.5.3.3.)

žûj, žûjâ – žulj: *Dôša mi je žûj nâ noge od nòvih postòlih;* (v. 1.1.5.2.)

žûjât, žûjon – 1. žuljati: *Ovî postoîi me žûjodu!;* 2. *fig.* biti bolna točka: *Znôn jò ca gà žûjo! (Cel.)*

žûka, -e – vrsta biljke, brnistra (*Spartium junceum*); (v. 1.5.3.3.)

žumônce, -a – dio jajeta, žumance: *U svâkemu jôju bùde, bomè, bilônca i žumônca, a đîgod i dvò žumônca.*

žumrôd, v. **zumrôd**

žûnta, -e (ve. *zonta*) – 1. dodatak; 2. prilog kupljenom komadu mesa: *Za Mâjku Bòžju, dô ti je vèce žûnte nègo mêsa, òl' nîsî rêka za kôga je!?*; 3. tetiva, ligament: *Danäs me bolîdù svè žûnte!*

žuntât, -ôn (ve. *zontar*) – dodati: *Tukâće žuntât mâlo vînä u ovî brujêt; usp. dodât; užuntâtgt žuntôvât*

žuntôn(i), -a(o), -o, *prid.* (prema ve. *zontar*) – nadodan, produžen: *Slâbo je žuntôn... ovî žuntôni konòp.*

žuntôvât, -ôjèn – dodavati; *usp. dodôvât; žuntât žuntâttn*

žûnj,* -a (ve. *zugno*) – lipanj: *U žûnju mîsecu...; uobič. šèsti mîsec;* (v. 1.2.8.3.)

žurnôl, -ôlâ (fr. *journal*) – časopis, tjednik: *... štîje nîke stôre žurnôlè (IN); usp. žornôl*

žurnôta, -e (ve. *zornada*) – dnevna zarada, dnevnic;

- *čapât/izgubît žurnôtu* – zaraditi/izgubiti dnevnicu: *Za ne izgubît žurnôtu... (IN)*

- *vrôfît žurnôtu* – vratiti nadnicu nadnicom

žût, žûti; žûtâ, žûto; žûto, žûto, *prid.* – koji je žute boje: *Žût je... žûti cvît; Žûtâ je... žûto rûža; Žûto je... žûto cvîće.*

žutîca, -e – vrsta bolesti, žutica; (v. 1.1.5.1.)

žutînica, -e – vrsta jestive divlje trave, cikorija (*Cichorium intybus*); (v. 1.5.3.5.)

žûtî(t) se, žûti se – dobivati žutu (žučkastu, zlatastu) boju, žutjeti: *Cîlo pòje se žûtîlo.*

žûto, *pril./ žutîje, komp.* – žuto/žuće: *Klôsje je žûto, a ovò cvîće jòš žutîje;* (v. 1.2.10.)

žvâcot, -en – 1. žvakati; (v. 1.1.6.4.); 2. *fig.* govoriti koješta, brbljati: *Lakò je žvâcot ma nè i govorît!*

žvâcovac, **žvâtovac**, -ovca – neodgovorni brbljavac; (v. 1.1.6.1.)

žvâle, -ih *ž mn* – usna šupljina u tovarne životinje; *razg. razjapljena usta: Ca sî rastvorî žvâle?;* (v. 1.1.4.3.)

žvampît, v. **izvampît**

žvèlat, **ažvèlat**, žvèlti, -a(o), -o, *prid.* (ve. *svelto*) – brz, hitar: *Sîn mu je žvèlat na lavûru, gûš(t) ga je glèdot!; usp. bârz;* (v. 1.1.6.1.)

žveltèca, -e (ve. *sveltezza*) – okretnost, brzina, živahnost

žveltîn, -a (trs. *sveltin*) – mlada i živahna radna stoka: *Tukâlo bi se deliberât onê krepâline i nabâvit dvò žveltîna! (IN); supr. krepâlina*

žvèlto, **ažvèlto** (ve. *svelto*) – brzo: *Trâta kôntra trâte, kò će žveltîje na veslâ, skûpit ûzu, salpât sîdro (IN); Tukò ucinît otî posòl ažvèlto* – Treba uraditi taj posao brzo i spretno

žveljarîn, -a (ved. *sveiarin*) – sat-budilica: *Nâvecer son bì namîsti žveljarîn, ma ùjutro ga nîsôn cû zvonît!;* (v. 1.2.4.2.)

3. GÖNCICE I ŠTÖRIJE

(ANEGDOTE I PRIČE)

Pripremio i akcentuirao R. Benčić
Tonski zapis u studiju Free For Radija, 2012.
Čita Marin Jurić, rođ. 1959.

Böje i tò nëgo bölest

Prema Duški Balogh, rođ. Marchi

Döšla Marija u Öpcinu – onö, pöslu onëga räta – u naše Vínke za vidit äko se möre ćapät koja socjälna pömoć. Glëdo Vínka i govöri njoj:

- Marija, za Mäjku Böžju, èpeta si nosëcä!

A govöri njoj Marija:

- A ca ćëš, Vínka mojä, böje i ovö nëgo bölest!”

Ništa nî bilo incëro

Jakša Carić

Jedön pũ(t) su poköjni Mezömo i Mezokamîžo u nïku mezostajün ubükli mezokapöt od mezolüta i jednë mezokälce.

Zatükli su se u komîn, naložili dvö-trî frölo kopîšća od mezomarinëri(h) i mălo gnjîli(h) retäjji(h) od mezumöli(h), stävili u kotlëнку rukovet mezobîži(h), dvî grampöde mezorîži(h) i pöceli mümot onî bokün mezolüne od nïkidon, jërbo je glödi i mižërje bilo obiläto.

Perîna Föрте

Radoslav (Rade) Benčić

- Bî son jöš möli – prövjö je jodön mălo stariji od nös – ka(d) son slüšo störe jüde ca su sedili na šentöj uza zidić di onî prövjodu kakö je bilo u döba njîhove mlädosti.

- Säd, jê tò bî barba Përe, öli Jovanîn Žila, störi Bäldo, oli nïko trëci, ne spomînjen se dobrö, ma ovü štörijü – govörî je – kakö da säd cüjen:

- Bilo je tò trîdeset i päte, šëste... pomöste mi rëc, ne bî itî lagät... , mä sväkako bilo je tò pri vëngo su Rîvu prodüžili, a tò je bilo trîdesedevëte, ..jê. Ma nî säd tò nöjvažnije, intânto bila je tämo, na püntu otë störe Rîve, vëj püsti(h) gödišć jednä önkara, i tò koja önkara! Dä je tämo ostävi niki vëli vapör, ma ni tò nî tolïko väžno. Cä von hoćü rëc, da kakö je tämo döšla, täko je tämo i ostäla, jërbo je nïkor nî möga maknît. Provoväli su naši muškardîni, nî da nîsü. Onäko, od neđije, ka(d) su cinili đîr po Rîvi pöslu mîse ol dëvet. Stävili bidu kojî pût i škomëšu da kô će je podîgnit. Svükli bidu jakëtu od veštîta ol svëca, zavörnili rukövë (nïki bidu zavörnili perfin i nogävice), vröt bi in pöce nabrehnivot... , mä käkvi! Jê, kojigöd bi podîga jedön kröj – onî od anëla – a nïki drügi jednü măru. Ma nïkor da podîgne önkaru onäko kakö Bög zapovïdo, barënko do cjönki(h).

Dòkli jednê nedije nî tâmo pasâla Perîna Fôrte. Ma nî pasâla, vengo se fermâla, poglêdola otê muškê ca uzdišedu, potîdû se i stênjedu, pòk ni je rëkla:

- Pûste mène, nekà jò provôn!

Sâd, znâlo se je za njû da je onâ nô(j)jâca težacîca – bomè vîdili su je dî nòsi dvò pûna mîha, i tò po jednêga po(d) svâku rûku – nîsû je zalûdû zvâli Perîna Fôrte, ma èpeta... , dî ce se onâ pôc stavîjot sa nâšima muškîma! Sômo, nîsû znâli da je njôj marênda od nedije mašûr lokôrdih i damjôna bevônde!

Nîko ništa ne govôri – ma onâ pûno nânka ne cêko – stâla je ùza ônkaru, provâla onâko kolafjâka – a tò je bìlo sômo za vîdît dî tukô agvantât rukîma – poglêdola ôkolo sêbe (pòcelo se vèj tôte i pûstega svîta fermôvât, i tò onêga lîpega svîta, sa špancêrima, bagulînimima, lumbrelînimima...) , namîstila se, dûnkve, vîdi se di stîsko pête, prignîje se u kolîna...

Pasô je tâko jedôn momènat (onî ca nîsû uspiîlî prî njê, pòceli su vèc odahnîvât), kâd Perîna ucinî škôš... , škôš rukîma, nogîma, škînimima – nîsî moga dobrò ni ošervât ca sè dogôdo – kad joj je ônkara vèj bìla napožôna na kûlin!

Nîki govôridu da je škôš bì tâki da je kômodno mogle napožât fûž od ônkare i nâ parsi, sômo da je itîla! A jedôn, ca je bì pròpja do njê, govôrî je pòsli:

- Za Mâjku Bôžju, da ste vîdili otò cûdo, kakò je onò dîgla ônkoru ol pêt kvintôli(h)!

- Ma kojîh pêt kvintôli(h) – govôri jedôn drûgi – pizâla je, bomè, trí kvintôlâ, bârž kilò-dvò vèce!

- Ma kakò je dîgla trí, bìla bi dîgla i pêt!

Kad je barba Miko bì dospî u ošpidôl u Split

Marin Jurić (iz “Spomîнка mojêga bôrbe Frânota”)

Prôvjô ti ôn:

- Itî tí, ôli ne itî, dôjde vrîme i nevôja i potrîba da tukô is Fôrâ pôc u ošpidôl u Split.

O, bôn! Bôg i srîca, çapô son postèju u kâmaru, mojî vâzeli rôbu pûl doma. I da çedu govôrît sa likôrima da se stâvidu ôkolo mène. Cèkon – ništa!

Dôjde vècer, nîkor ne dohôdi. Pîton sèstru jê kogôdera pîtô za mène, a onâ, da ništa, nîkor, da se starpîn do vîžite ùjutro. A, ništa, sânta pacjêncica, cîn kûco i lèz tôte ù teplo! A dôdû i za ìst, è! Dobra nôc!

Parvô jûtro. Kakò su mi i rëkli, ôkolo ôsan ùri u svâku kâmaru dôjde vîžita. Kal son cû vèce glôsîh u koridûr, potèga jò lancûn priko jûst do ispo(d) nòsa, glêdon gradâus, drîto. Sômo sa bokûn lîvega ôka vîdin da se zabîlîlo od mântelih na vrôta, cûjen kakò se vartîdû po kâmari, govôridu ispo(d) glôsa (mâ, ionâko hi ne bì kapî, jê tâko?). Šûško kôrta.

U nîko dôba su arivâli kraj mojê postèje... Nîkor ništa ne pîto, a jò, bomè, ništa ne govôrin. Tâ molo procesjûn je propasâla, a jò ocîma ni lîvo, ni dèсно. Mîko, mûc!

Drûgo jûtro. Lancûn je mâlo nižje, ma jòš je priko jûst. Grê ôsma ùra. Oôoo, bôn, èvo hi! Bilî se, svè lîpo šumprešôno. A trêfi je bìt tòrik. Obo tèmeu je ìsto dobrò vodît raçûnâ, jërbo, kômu je tò drôg parvî dôn, ân? Mâ, kojî pût nânka nîki drûgi dôn ne bùde alavîja i da je covîk dôbre vòje. A cà tí znôš jê kôga dôma ženâ najîdîla? Jê grîntola da vèc nè zno ca bì kûhola? Mòre bìt da mu âuto nî upôlî o(d) parvê, ôli mu se ispuhâla gûma, ôli mu je krepô kanarîn ... i tolîko tège za bìt zlovôjan! Dôša jò nâ red, sèstra se fermâla, jedôn

me likôr poglêdo. Ne pîtodu ništa onî, kûco jò. Cû son da jednêga zovèdu ‘prôfesore’, šêsni nîki cijadîn, bufalèt u obrâze, vèle očôlè, mustâce kakò Tòni Rîco. Nîštò je rëka, nè znon kômu, ni cò. Mèni ništa, a ondâ nânka jò nîkomu ništa. Cèkoj, Mîko!

Trêce jûtro. Lancûn jòš nižje, do ramenîh. Ôsan i dèset, èvo hi! Oôoo, bôn, da vîdimo hòce danâs çâgodera bìt! Ovî pût su se svî fermâli i glêdodu me fišo. Jò, drîto ispri sêbe. Ondâ se onî, ca sù ga zvâli “prôfesore”, fermô i vâze

onù tabèlu ca vîsi pòdan postèje. Povirî je tabèlu pòk poglèdo u mène. “Käko je Marîjeviçu ?” – cù son ga. Falî mi je, bomè, bezîme, ma me odoçò i štimò. Ondà son çapò kurāja, voltò glòvu i odgovorî: “Dòbro je, gospòdine pròfessore” – rèka son šotovòçe, dobòta nîsòn poznò svòj glòs, mà sòmo tò! Òl’ son lùd pòk çu mu pripovìdit da nî “r” nègo “t”? Nî bezîme bòlesno nègo jò! A govòri ondà òn: “Nîje bãš dòbro, ali bìt çe dòbro” i grê jòš bližje. Çapò me za pùlas, màlo popìpo po životù i pòsli komandò drùgima cà je potřiba da mi cinìdù. A jedòn mlòdi likòr je svè tò zapisìvo.

È, a prî nègo ca je îša nàprida, poglèdo me je ù oci i rèka: “Vàši iz Hvàra su pîtali za vâs i pozdràvili su vas!”

Óooo, bôn! O, bôn! Arivàlo je! Ca jè arivàlo, nè znon. Jê škarpîna, jê zubâtac, mòre bìt i jâstog, nè znon? Mà, ca jè imàlo arivàt, arivàlo je! Krejònca je ucinjèna! Ne govòrin jò da onì i bes tèga ne bìdu, prima mèni kakò bolesnìkù, bìli brîžni i dùševni, kakò se pristòji. Bòže, oslobòd!

Màaa, îsto nî zgòrega da je arivàlo onò ca jè imàlo arivàt! Àla, dà!“

Procesjùn Svètega Antònija

Ivo Novak – Soletti

Makòr nî patròn u naše mìsto, nî svèca kojî bi mu mòga stät depròva!

Nòjprî, nî vèj škùle, a ondà pòcne štajùn plivonja pòk se i bes pîtät mãteru nõjdemo ù more sa svòn ròbon i sa svîma líbrima! A ka(d) bìskup blagoslòvi mòre, òdma pòsli precesjùnà – ù more si sigurîji nègo na kròj! Kò se već strâši plìvot ò je còrnò, podnèrot pištèjâ, hìti(t) se na Mòlu na baluncîn – i tò ne na mòli nègo na vèli puntfn!

Zatò ga i štimòmo kakò Bòg zapovìdo. A kakò ne bì kal mu je dobòta svàki drùgi iz naše kontròde zènso, bomè ìmenjok, a o trabâkulima i bracêrima da i ne govòrimo!

Jedîno ga nî na levùte i gajète od rîbori(h) – òn onì ne bì štimàli svèca kojî jin døjè blâgoslov! – nî tò, nègo onì nìkad ne døjèdu imenâ svojîma bròdima. A dòkaz štimònja je i tò da je žežîn Svètega Antònija jedîna vècer (razumî se, ako pàdo kad je mròk) ka(d) se ne svìtli! I ne sòmo tò, nègo se svè sviçarice is upòljenima feròlima prižentâju ùsri pòrta sa svòn cûrmon i veslâjuç kolafjâka kumpanjòjèdu procesjùn!

Nè, nè, nî lakò nâšima zènsotima, cetvorîci njîh, i tò nè meškînjasti(h), nègo pjutòšto sa dùplima, treštînskima pàrsima, dùnkve: Tonîn, Ônte, Tònko i Äntun nõsidu ubucèni u còrne tònike o(d) kônfrati(h) svojèga zènsota po onò žège priko cìlega mìsta – i tò je svâkako nâš nõjdâji procesjùn!

- Ma kojî svît! Ma nìkad ovoliko žènskici(h) sa bìlima vèlima i muškîcîh u bìle veštîte! Onè posìpjèdu cvîçe, a onì nõsidu, kakò kojî, zopêrke lôzja, klòse šenice i strùcje cvîça od levònde – zadìlo je Vîcetu zà oci, glèdojuç is Belvedêra.
- A kò je bì äbil ucinit bokùn fèšte u ràt pòk se, èto, skùpilo u ovò nìkoliko gòdišč. Ma ca jè nõjgòre, vîdin i òicu nâših, äko jin otàc nî pròpja impjegòt u nõvu vlâst – Jòbo èe vâžno na ùho òdborniku Vîcetu.
- Jè ovâ mojâ stojî, ân!? Jè ovâko kakò jò govòrin, jè ìmon pròv, ca mi nî svâka na mìsto!!!? – sàd sòmo ca nî pòce rovät.
- Da mùzika, kvàndo e kvàndo, ne butò kojù partizànsku, ne bì se ni pripoznâlo da smo nõva daržäva, vlâst kojâ ne hâje pùno za relìgiju – vîdi Vîce da i òn tukò rèc çâgoderä za dànašnjicu, jer mu se Jòbo sve vèce parî peršòna u kojù se nìkako ne bì tukâlo afidät.
- Kakò ovò fureštarije ne štofò ovò pùsto litratovònje, po onù Svètu Mâjku, sàd ne sòmo ca klecìjèdu nègo su cèrti perfn i lègli na salîž za nos çapät cò bòje, kakò da nìkad nîsù vîdili bokùn procesjùnà! – nâcme diškòras petegulòna is procesjùnà kojòj je vèc bìlo dodijolo molit Bòga.
- Ma je ovò za svîràt na ovî Vèliki dòn, na dòn Svètega Antònija, da “klèkni lèzi – läjù mitralèzi”! A jò, bìdna, pensâla da su furèšti klèkli, òli, äko su ol drùge vîre, lègli iz rigvòrda – znamenije se šantòca.

- Bīdni barkarjūli, bonāca kālma, nī cūha vītra ni frēgulicu bōve, něcedu arivāt ni na blāgoslov ovāko na veslā! – petegulōna se nīkako stavīje u ōbranu barkarjūlih jer je i njejīn covīk o(d) tē šcīrpe.
- Vēce molītve, a mājje mūzike, a i tī ćeš mi dāt indirīc, ovī tvōj nīmo kād iskarčovāt furēšte, něgo jūšto ka(d) pasōjē procesjūn! – šantōca hōce rēc petegulōni da joj mūž ne bī krepō ò(d) gloda dā je na ovī svēti dōn ostāvi jēdrilicu u Mandrāc.
- Ma gvārda, ma vīš ovū, āla tō ca jē bez rukōvi(h), mōglo bi se i zatvorīt jednō ōko, ma cā mōše bedrīma, prōpja izazīvo na grīh smārtni! – petegulōna prihitīje diškōraš iz bīznisa na morāl.
- A bārž je tvōj radi ovē i zakasnī na ovī dōn dōc mālo ranīje; a ca sē hōce: tantacjūn tantōo! – šantōce je ubōla mālo dūbje ovī pūt!
- Nēce tvōj, ne bōj se, kal ga nīmoš; a mōj, kakōv je – takōv je, hōce ga i vrōg odnīt – mōj je i jō ga ĩmon! – ne pūšco se petegulōna.
- A poglēj ovū! Ma jē ovō žēmpal Bōžji, svē joj se prozīro! A onā drūgo ĩmo vēštu ně kakō se pristōji, do pōvar cjōnki(h), něgo joj se perefin vīdidu kolīna! – susīda će, ne sōmo mlikarīci, něgo i šantōci i petegulōni, rēd ĩza.
- Dī su trīski, dī su grōmi, kad onā ĩmo kurāja sa onō mūjih provūc se kros procesjūn, i tō meju muškē! Ma ca jōj ĩgrodu, vīsidu joj kakō kozetīni, bomē kakō bez bokūn ređipēta! – mlikarīca, da joj dōjde nā ruke, nōjradīje bi joj istēgla vlōse do tlehā.

Zēnsotima – cetvorīci njīh ca sū nosīli Svēca – bīlo je pōcelo pomālo žūjāt lopātice; nī tēško, mā nīkako ni je dodījolo, ně sōmo nosīt, něgo i ne čakulāt. Prī něgo su muntāli Hotēl Överland – dī je bīla napīšena parōla ŽIVĪJO SKOJ – docēkoli su hi pūsti aparāti i litratāli tāko da se vīdidu kōnfrati, Svēti Antōnij i parōla od vēliki(h) carvēni(h) slōvih is kojīh su cīdīle debēle mōkule.

- Ovī pūt non ne gīne, dospīcemo u žornōlē! – šijāvac intonōjē cīn je cūtī da su intrāli ū hlod.
- I nekā napīšedu onū ca jē bī rēka stōri Mōrko kad je dōša trūdan, pōspon, dēbul i žēdan i(š) Škōja. Usīdri je gajētū prōpja ispod otē parōle i rēka: “Vēc je vrīme da kogōdera pōcne vodīt brīgu obo nāmi škojōrīma!” – svičōrū se parī da ga sāl cūje, nā!
- Tēško da će pomōc i Svēti Antōnij, ma ōn barēnko ne pīto – āko ćeš mu hītīt u škarabījicu, hīt – ma ovī danās, bomē vlāst, ōlma se najēžin ka(d) promīslin cā svē tukō dōvāt. Altrokē dā cemo mī, škojōrī, cāgōdera izvūc od njē, māka-māu! – vās se naježī kalumjēr.
- Jō kapīn da gospodōr nēce u kolefīvu, ma njānci jō, kojī takorēkuē nīmon nī krīžā Bōžjega, ni jō ne hājen pōd komāndu, pōk nekā me razumī kakō kō hōce! – šotovōče će parūn.

Procesjūn je pōce intrōvāt u crīkvu, pobōžno, kakō se i pristōji.

Vīce i Jōbo kalāli su se nīza skāle ol .

Bilješke

Jesmò cãgod zaborãvili, jê se đigod ne slôžete?

Mòre ùvik bìt i tèga, ma ìmojte nã pamet da:

- ovò nî líbar obo danãšnjemu gòvoru, nègo ob' onêmu od 1950-ih godišćih;

- uza navedèni òblik ríci mòre bìt i kojigòd drùgi òblik, a da su òba (bìla) duperòna.

Àko Von se parí da bi bìlo dobrò prinít non Vãša zapãžanja, - dúnkve da nastãvimo zãjedno - nôjbòje da tò napišete àtoru na rbencic1@gmail.com

Bìće Von zafòlan.

O autoru

Radoslav (Rade) Benčić rođen je u Hvaru 1939. u obitelji mjesnih fotografa.

U rodnom Hvaru pohađao je osmogodišnju školu, a realnu gimnaziju u Splitu.

Upisuje Arhitektonski (AGG) fakultet u Zagrebu. Diplomirao je 1964.

Radio je u Francuskoj od 1966. prvo kao arhitekt, zatim kao statičar pa kao upravni kadar u francuskim tvrtkama na industrijskim gradilištima u desetak raznih zemalja diljem svijeta.

Svake je godine provodio odmor u rodnome Hvaru, a od umirovljenja 2004. u Hvaru boravi i veći dio godine.

Učio talijanski jezik u dječjačkoj dobi, a zatim francuski koji usavršava i dodatnim školovanjem u Francuskoj.

Počinje skupljati leksičku građu – romanizme u govoru grada Hvara – već 2004. a od 2009. i ostalu leksičku građu govora grada Hvara.

Ovaj rječnik je plod desetogodišnjeg kontinuiranog rada uz pomoć brojnih mještana, ali i stručnjaka iz područja dijalektologije.

